

Uniwersytet
Wrocławski

Tomasz Kruszewski

Ród Gryfów (Gryfitów) – rycerscy potomkowie książąt pomorskich

Studium historycznoprawne

Wrocław 2019

**Ród Gryfów (Gryfitów),
rycerscy potomkowie książąt pomorskich**

Studium historycznoprawne

Tomasz Kruszewski
Uniwersytet Wrocławski
ORCID: [0000-0003-3202-2805](https://orcid.org/0000-0003-3202-2805)

**Ród Gryfów (Gryfitów),
rycerscy potomkowie książąt pomorskich**

Studium historycznoprawne

Wrocław 2019

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Ewa Galyga-Michowska – członek

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzent: *dr hab. Anna Stawarska-Rippel, Uniwersytet Śląski*

© Copyright by Tomasz Kruszewski

Korekta: *Magdalena Wojcieszak*

Projekt i wykonanie okładki: *Andrzej Malenda*

Na okładce: herb rodu Gryfitów z *Metryki Koronnej*. Rysunek herbu autorstwa *Moniki Kruszewskiej* na podstawie F. Piekosińskiego, *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899, s. 54.

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumaszcza, eBooki.com.pl*

Druk: *Drukarnia Beta-druk, www.betadruk.pl*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-66066-93-9 (druk)

ISBN 978-83-66066-94-6 (online)

Spis treści

WSTĘP	11
CZEŚĆ I. NAJDAWNIEJSZE POKOLENIA RODU GRYFITÓW	17
CZEŚĆ II. RODY WYWODZĄCE SIĘ OD GRYFITÓW	71
CZEŚĆ II.A. RÓD GOSZYCKICH, KROMOŁOWSKICH I CHOTOWSKICH HERBU GRYF.....	73
CZEŚĆ II.B. RÓD KOŚMIRZOWSKICH HERBU GRYF.....	102
CZEŚĆ II.C. RÓD DĘBICKICH HERBU GRYF	123
CZEŚĆ II.D. RÓD LATOSZYŃSKICH HERBU GRYF	150
CZEŚĆ II.E. RÓD MARCINKOWSKICH HERBU GRYF.....	162
CZEŚĆ II.F. RÓD TRESTKÓW HERBU GRYF	176
CZEŚĆ II.G. RÓD MIELECKICH HERBU GRYF.....	188
CZEŚĆ II.H. RÓD POTOCKICH HERBU GRYF	199
CZEŚĆ II.I. RÓD PROHAŃSKICH HERBU GRYF.....	202
CZEŚĆ II.J. RÓD ZAPORSKICH HERBU GRYF	203
CZEŚĆ II.K. RÓD CHRONOWSKICH HERBU GRYF	204
CZEŚĆ II.L. RÓD MYSZKÓW Z NIEPRZEŚNI HERBU GRYF.....	239
CZEŚĆ II.Ł. BĄKOWSCY HERBU GRYF	259
CZEŚĆ II.M. RÓD GEDCZYCÓW (GIEDECKICH) HERBU GRYF.....	263
CZEŚĆ II.N. RÓD BOBOWSKICH HERBU GRYF	268
CZEŚĆ II.O. RÓD ROŻNÓW HERBU GRYF.....	300
CZEŚĆ II.P. RÓD TURSKICH HERBU GRYF.....	337
CZEŚĆ II.Q. RÓD NASIECHOWSKICH HERBU GRYF	346
CZEŚĆ II.R. RÓD OTWINOWSKICH HERBU GRYF.....	362
CZEŚĆ II.S. PEŁKA ZĄBR Z CZYŻOWA	373
CZEŚĆ II.T. RÓD BRANICKICH HERBU GRYF	378
CZEŚĆ II.U. GRODZICCY VEL GRODZIECCY HERBU GRYF	411
CZEŚĆ II.W. GRYFOWIE Z BANOWIC.....	415
CZEŚĆ II.Y. RÓD GRYFÓW Z DOBRANOWIC I KONARSKICH HERBU GRYF	424
CZEŚĆ II.Z. RÓD OSSOWSKICH HERBU GRYF.....	458
PODSUMOWANIE	467
BIBLIOGRAFIA	475

*To, co powinno być pamiętane,
zostało zatracone.
Historia stała się legendą,
a legenda mitem.*
Pani Galadriela we *Władcy pierścieni*

*Ty to rozpoczęłeś Gandalfie, pozwolisz,
że ja to skończę.*
Król Elfów Thranduil w *Hobbicie*

*Nie są ani żywi, ani martwi.
Kiedyś byli wielkimi władcami ludzi.
Zdradziecki Sauron dał im dziewięć pierścieni władzy,
a oni przyjęli je, kierując się chciwością,
pogrążając się w mroku, stając się Nazgulami, niewolnikami Pierścienia.*
Aragorn we *Władcy pierścieni*

Nazwijmy go wiernym sługą zła.
Gandalf w *Hobbicie*

W „Zmierzchu bogów” wypełnia się cały bosko-ludzki, ziemsko-podziemny, wielowątkowy dramat „Pierścienia Nibelunga”. Pod względem akcji – dramaturgii – jest to ostatnia część, epilog dramatu, pod względem muzycznym jest to szczyt, apogeum. [...] Ostatnia część tetralogii jest, podobnie jak „Walkiria”, dramatem tragicznym, tylko w większym już, finalnie-fatalistycznym, ostatecznym, wymiarze; i podobnie jak część druga („Walkiria”), rozgrywa się w świecie ludzkim, ziemskim. O Wotanie i bogach opowiada się już tylko w czasie przeszłym [...].

Bohdan Pociąg

Wstęp

We wstępie do „Rodowodu Piastów Śląskich” K. Jasińskiego czytamy: „Można natomiast postawić zarzut nieopracowania genealogii Piastów śląskich w ogóle polskiej nauce historycznej, która [...] nie zdobyła się na wypełnienie wspomnianej luki, ograniczając się jedynie do stawiania postulatów i opracowania drobnych przyczynów [...]”¹. To samo można powiedzieć o tej historycznoprawnej problematyce. Celem niniejszej publikacji będzie uporządkowanie naszej wiedzy na temat ostatniej części rodu potomków Świętopełka „nakielskiego”. Zagadnienie to badali już w XIX wieku Antoni Małecki i Franciszek Piekosiński, ale ich poglądy – zwłaszcza pierwszego z nich – zostały w następnym stuleciu podważone przez Marka L. Wójcika. Praca magisterska tego ostatniego powstała niejako „w próżni” spowodowanej śmiercią wybitnego uczonego, Krzysztofa Mosingiewicza, który przymierzał się do opracowania całości zagadnienia, ale jego tragiczna śmierć przerwała prowadzone przez niego badania (K. Mosingiewicz). Dlatego oś tych wywodów siłą rzeczy będzie się opierać na maszynopisie pracy magisterskiej tego uczonego². Mając jednak świadomość trudnej dostępności tego materiału, równoległe będę cytował skrócone wersje rozdziałów tejże pracy, które ogłoszono drukiem. Dla okresu do końca XIII wieku, którym Mosingiewicz zajmował się w mniejszym stopniu, trzeba będzie korzystać głównie z pracy M.L. Wójcika, która dotknięta jest tymi samymi wadami, co równoległe opracowanie rodu Wierzbnow Agaty Tarnas-Tomczyk. To ostatnie – jak już była mowa – krytycznie opracował Tomasz Jurek. Moim zadaniem będzie krytyczna analiza dzieła Wójcika, który dopuszczał się nadinterpretacji takich samych jak Tarnas-Tomczyk. M.L. Wójcik nie wzbudził jednak na swej drodze badawczej tylu kontrowersji, co A. Tarnas-Tomczyk, ale i tu mamy do czynienia z mnożeniem postaci – tworzeniem dwóch osób z jednej, co skutkowało dołączaniem do rodu Gryfitów kolejnych postaci nie mających z nim nic wspólnego. Oczywiście i K. Mosingiewiczowi zdarzały się potknięcia, jak stworzenie dwóch Jaksów: z Kopanicy i Miechowa, ale za jego życia taki był wiodący pogląd w nauce, obalony dziewięć lat po jego śmierci przez Janusza Bieniaka. Cała nauka tkwi jednak w dość pospolitej koncepcji, że Gryfici małopolscy i pomorscy to dwa odrębne rody, a trzeba czasami zaufać dawnej tradycji, co wiedział nawet Marek L. Wójcik, ale tej rady, którą zawarł w swojej książce, sam do siebie nie zastosował...

¹ K. Jasiński, *Rodowód Piastów Śląskich*, Kraków 2007, s. 27.

² Praca magisterska K. Mosingiewicza, *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, Ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy, praca magisterska napisana w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii pod kierunkiem prof. dr Kazimierza Jasińskiego*, Toruń 1978, maszynopis, sygn. 33828 [cyt. dalej PM].

Jak trudne jest rekonstruowanie rodu Gryfów, uzmysławia nam Krzysztof Mosingiewicz. Niestety poglądy jego w tych kwestiach są praktycznie niedostępne, bowiem znajdują się w nieopublikowanym do dnia dzisiejszego czwartym rozdziale jego rozprawy magisterskiej³. Za punkt wyjścia uczynił Mosingiewicz analizowanie fundamentalnych poglądów Władysława Semkowicza⁴. Ten ostatni pokazuje nam, jak ogromne znaczenie ma tradycja rodowa, przekazywana niekiedy przez dziejopisów. Nie można tak po prostu odrzucać głoszonych przez rody poglądów o ich pochodzeniu ze wspólnego pnia. Każę nam baczenie patrzeć na rozłamy rodowe, a „powodów do zawiści a nawet walk rodowych nie brakło nigdy”⁵. Służyło temu rozbitcie dzielnicowe, gdzie wokół pretendentów do tronu gromadziły się grupy spodziewające się wpływów, w razie gdy „właściwy” kandydat zdobędzie władzę. W tym właśnie miejscu W. Semkowicz opowiada nam historię, powtarzającą się w poniższych biogramach. Byłaby ona dla badaczy bardziej zrozumiała, gdyby autor postawił sobie pytanie, w jaki sposób Gryfici małopolscy sięgnęli po tak ogromną władzę. Gdyby dostrzegł w nich upadłych członków dynastii, gdyby powiązał fakty ze sobą... A byli to ludzie, którzy „pochodzili z rodu, który nigdy panom polskim nie dochował wierności” (ten cytat z Galla ciągle będzie nam powracał). Komes Jan, wojewoda Marek i jego brat Teodor zdradzili (za Długoszem) Leszka Białego w walkach z Prusami (czyżby coś knuli, by odzyskać Pomorze?). Wdali się też w konflikt z wpływowym biskupem krakowskim Iwonem, co skończyło się wygnaniem Gryfitów i pozbawieniem ich władzy. Uciekli na Śląsk i poszli na służbę Henryka Brodatego. A potem „syn diabła i zatracenia” (tak Piotr z Dusburga o ks. gdańskim Świętopełku) zamordował w Gąsawie Leszka Białego w 1227 r. (tu znowu przypomina się Gall), a jego najbliżsi krewni Gryfici – jak sądził Semkowicz – „kto wie, czy we krwi jego sami rąk nie umaczali”⁶. Po morderstwie Leszka Białego powracają, by z rąk wdowy Grzymisławy przejąć faktyczną władzę w Małopolsce, tytułując się wojewodami „z bożej łaski”. To wszystko tworzy pełen obraz, tylko ślepy tego nie widzi. Mając świadomość, że nikt tego dotychczas nie dostrzegł, po czterdziestoletnich przemyśleniach postanowiłem te wszystkie poszlaki zebrać w całość.

To starcie Odrowążów (Iwo) i Gryfitów (Marek, Andrzej) było dla Władysława Semkowicza szczególnie istotne⁷. I tu słynny uczony dochodzi do postulatu, by badać takie średniowieczne konflikty, czemu niniejsza publikacja czyni po części zadość⁸.

³ K. Mosingiewicz, [cyt. dalej PM], *Szkic czwarty. Arcybiskup Jan. Próba weryfikacji tradycji rodowej*, s. 85 i n., cyt. *Arcybiskup Jan*. Natomiast w niniejszej publikacji ilustracje herbu autorstwa Moniki Kruszewskiej, schemat zaś Anny Kruszewskiej. Il. 1 przedstawia herb Gryf z *Metryki Koronnej*, na podstawie F. Piekosińskiego, *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899, s. 54. Il. 2 i 3 to średniowieczne wizerunki herbu Gryf, *ibidem*, s. 56.

⁴ W. Semkowicz, *Ród Pałuków*, Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny. Seria II. Tom XXIV, Kraków 1907, s. 151 i n.

⁵ *Ibidem*, s. 153.

⁶ *Ibidem*, s. 154.

⁷ *Ibidem*, s. 155.

⁸ W. Semkowicz domagał się, by takie badanie oprzeć na czterech elementach: geneza rodu i herbu, genealogia rodu, gniazdo rodowe i rola dziejowa rodu, *ibidem*, s. 159.

Jako memento dla tych, którzy wolą NN jako przodka Gryfitów i twierdzą, że Świętopełk „nakielski” nie miał z nimi nic wspólnego (żeby jeszcze mogli to udowodnić!), podaję stosowny cytat z Władysława Semkowicza:

W każdym jednak razie tradycja rodowa zasługuje – zdaniem naszym – na szersze i szersze niż dotąd w nauce uwzględnienie [rozstrzelenie autora – T.K.]. Tradycja bowiem ściśle związana z kultem przodków, jest duszą ożywczą ustroju rodowego, jest tą „arką przymierza między nowymi i dawnymi laty” [cytat z Paprockiego – T.K.], toteż ród każdy strzeże jej jak cennego klejnotu i przekazuje z pokolenia w pokolenie. [...] I niektóre z naszych sławnych rodów rycerskich posiadały pisane kroniki rodowe (np. Toporczycy), inne poprzestawały na ustnej tradycji. Nie ulega wątpliwości, że taka ustna tradycja musiała w ciągu wieku ulec poważnym zmianom, ale i to pewna, że w każdej tradycji tkwi jakieś pierwotne jądro prawdy historycznej, do której zadaniem jest dotrzeć krytyce naukowej. Ale nie wolno nam tej tradycji odrzucać a limine i twierdzić, że jest dla historyka bezużytecznym materiałem; im starsza ona, tym na większe zasługuje poszanowanie, tym poważniej powinna być uwzględniona⁹.

Właśnie w rodzie Branickich herbu Gryf widać to w sposób szczególny. Teresa Zielińska znalazła w Archiwum Głównym Akt Dawnych istotny dokument nominacji Jana Klemensa Branickiego (II.T.53) na chorążego wielkiego koronnego w 1724 r., w którym czytamy:

Griffonum sanguine a serentissimo Lescone tertio monarcha Poloniae per Jaxam filium eius, supremum Serbiae principem, originem ducente, per Samborios et Suantepolcos, duce Pomeraniae derivato, tum a Sulislao comite in Branice et Ruszcza, palatino Cracoviensi per comitem Clementem filium suum, itidem palatinum Cracoviensem, directo rivo in se transfuso¹⁰.

Poglądów T. Zielińskiej na ten cytat nie sposób traktować poważnie, tak samo jak podobnych Marka L. Wójcika, a wynika to z rozwoju koncepcji historycznych w XXI wieku. W tym zakresie można całkowicie zrozumieć poglądy tej dwójki uczonych jako tkwiące w schematyzmie ówczesnej metodologii¹¹. Teraz dokument z 1724 r. można uznać za koronę dowodów, a wątpliących wysłać do Afryki, a dokładnie do sceny w filmie „Korzenie”, w której bohater, potomek Kunta-Kinte, wysłuchuje ustnej wyliczanki przodków przez szamana. Szanowni uczeni, dokument z 1724 r. jest jeszcze bardziej prawdziwy, niż wam się wydaje. Wpierw nauka uznała za prawdziwe „bajki” Galla Anonima, teraz poszła dalej i uznaje jeszcze starsze „bajki” bł. Mistrza Wincentego Kadłubka, stąd chłodno skomentujemy kręactwo dokumentu z 1724 r. Leszek Trzeci żył w IV wieku po Chr. Był oczywiście przodkiem Jaksy (XII w.), ale także całego rodu

⁹ *Ibidem*, s. 159-160.

¹⁰ T. Zielińska, *Magnateria polska epoki saskiej*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977, s. 141.

¹¹ Na tej samej stronie w przypisie 15 słusznie podważa pochodzenie Radziwiłłów od niejakiego Dowszprunga, nie rozumiejąc zupełnie, kim on był. Kombinatorstwo tego rodu polegało na tym, że chcieli dorobić sobie pochodzenie od dynastii litewskiej, a ta pochodziła właśnie od Dowszprunga. Negowanie tej postaci przez Zielińską jest oczywiście zrozumiałe, dopiero 10 lat po jej publikacji wykazano, że był to syn króla Anglii Harolda, poległego po Hastings.

Piastów i książąt pomorskich, za Sambora trzeba wstawić Świętobora, ten zaś był ojcem Świętopełka, przodka Gryfitów, czyli też Branickich¹². Całość jednak jest prawdziwa.

Oczywiście zawsze będą trwały spory nad metodologią badań rodów rycerskich w Polsce¹³. Na szczególne podkreślenie zasługuje osoba Jana Adamusa, do którego poglądów podszedł z dystansem Krzysztof Mosingiewicz¹⁴. Ten ostatni dostrzegł u Adamusa niebezpieczną tendencję do wyciągania odmiennych wniosków z tego, co omawiał. Adamus nie potrafił znaleźć istotniejszych argumentów, które można by wykorzystać przeciwko tradycji rodowej. Jednak stwierdził, że „tradycja jest tak mało zasługująca na zaufanie, jak wszelka tradycja sięgająca w jakiś odległy odcinek czasowy”¹⁵. Napisano to w 1958 r. i trzeba patrzeć na ten cytat w kontekście ustroju, w jakim je napisano. W tym samym roku Gerard Labuda rzekomo obalił teorię piastowskiego pochodzenia książąt pomorskich. Cóż, socjalizm upadł, a zdanie Adamusa funkcjonuje po dzień dzisiejszy. Dopiero w 1995 r. wystąpił przeciwko niemu Edward Rymar, którego trzeba wesprzeć, bo nie jest historykiem ustroju i prawa. Byłbym jednak niesprawiedliwy, zapominając o K. Mosingiewiczu, który w zasadzie tradycję darzył szacunkiem.

Krzysztof Mosingiewicz popełnił zasadniczo dwa błędy: uznał za dwie osoby Jaksę z Miechowa i Jaksę z Kopanicy oraz tak samo zrobił z wojewodą krakowskim Markiem. Ten pierwszy problem omówiłem zwłaszcza w pierwszej książce¹⁶; w tym zakresie trzeba przypomnieć, że Janusz Bieniak słusznie opowiedział się za tożsamością obu Jaksów¹⁷. Drugi problem będzie analizowany w części pierwszej niniejszej publikacji. W tym miejscu wspomnieć trzeba tylko, że zupełnie błędna interpretacja jednego dokumentu, wbrew wymowie wielu innych, sprowadziła Mosingiewicza, a potem w jeszcze większym stopniu Marka L. Wójcika na manowce. Jest to przykład, jak najczęściej słusznie krytykowany F. Piekosiński sprowadza nagle naukę w ślepy zaułek, a ta ostatnia winna szczególnie ostrożnie podchodzić do kontrowersyjnych poglądów

Jednak to dopiero Marek L. Wójcik oparł całą swoją koncepcję na niejasnych naukowo założeniach (mówiłem o tym w pierwszej książce)¹⁸. W tym miejscu trzeba wspomnieć, że uczony ten wbrew temu, co napisał, niczego nie uprawdopodobnił, bo po prostu – jak twierdził Gerard Labuda – gdzie nie ma dowodów, nie ma tez. Brak źródeł czyni niemożliwym wykazanie, że ów NN był z dziada pradziada mieszkańcem Małopolski, czyli nie mógł być przybyszem. Zbudowawszy swoją koncepcję pochodzenia rodu Gryfitów (a może jednak Gryfów, jak chciał Krzysztof Mosingiewicz, zob. *Griffonum* u Długosza) na założeniu ich miejscowego pochodzenia, nie zauważył, że dla XII wieku nie znalazł pewnych źródeł informacji. Wniosek narzuca się jeden: uprawdopodobnić da

¹² T. Kruszewski, *Rodowód pierwszych Piastów wielkopolskich (potomstwo Mieszka III Starego i jego synów) na tle rodowodu książąt pomorskich. Studium historycznoprawne i genealogiczne*, Wrocław 2017, s. 84-85 i 100.

¹³ J. Pakulski, *Z metodologii i metodyki badań nad rodami rycerskimi w średniowiecznej Polsce*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia” 1973, t. VIII, Z. 54, s. 23 i n.

¹⁴ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 86.

¹⁵ J. Adamus, *Polska tradycja rodowa*, Wrocław 1958, s. 169.

¹⁶ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 87-88. Na s. 89 znalazł salomonowe rozwiązanie, by przyjąć tradycję, zwracając uwagę zwłaszcza na jej błędy chronologiczne.

¹⁷ T. Kruszewski, *Rodowód...*, s. 109-122.

¹⁸ *Ibidem*, s. 70 i n.

się, na podstawie połączonych ze sobą zrębów informacji, tożsamość rodową pomorskich i małopolskich Gryfitów. Zwolennicy ich niełączenia mogą żywić się jedynie brakami źródłowymi, ale ich twórczość nie ma mocnych przesłanek, tak nie tworzy się nauki. Oczywiście, jak zauważył mój przyjaciel, wielokrotnie już cytowany w drugiej książce¹⁹, sklejoną przeze mnie wazę można skleić w inny sposób, ale trzeba mieć przekonujące argumenty...

Reasumując, mamy dwa wyznaczniki: zakres badawczy i zachowane źródła. Te drugie rozstrzygają o charakterze pracy. W przypadku rodów rycerskich są to także w jakimś stopniu źródła dyplomatyczne, ale najważniejsze są księgi sądowe, czyli dokumenty praktyki. Wynika z tego następująca okoliczność jeden człowiek ogromnym wysiłkiem może stworzyć o małopolskich Gryfitach studium historycznoprawne, ale genealogiczne już nie. Jednak nawet to pierwsze studium w swym zakresie badawczym może być tylko syntezą podsumowującą dotychczas opublikowane drukiem i elektronicznie źródła. Jedna osoba nie jest w stanie szukać dalszych źródeł archiwalnych w zachowanych księgach sądowych. Studium genealogicznego nikt nie sporządzi, bo w wielu wypadkach musiałby szukać wpisów w księgach kościelnych i aktach stanu cywilnego aż po wiek XXI. Musiałby być to historyk, a ten nie ma dobrego przygotowania do analizowania źródeł historycznoprawnych.

¹⁹ T. Kruszewski, *Rycerscy spadkobiercy księcia Świętopelka „nakielskiego” z rodów Lisów i Wierzbnow. Studium historycznoprawne*, Wrocław 2018, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/102898>.

Część I

Najdawniejsze pokolenia rodu Gryfitów

*Na świecie występują nie tylko siły zła, ale i dobra,
z niektórymi przyszło mi się zmierzyć, a niektórych nie spotkałem wcale.*

Gandalf w *Hobbicie*

Ś.p. Grzegorz Białyński oczekiwał, że książka o Gryfitach pogłębi moje rozważania o genezie tego rodu. Jednak to, co najważniejsze, zostało już przedstawione w pierwszej książce. Można jedynie uporządkować wnioski. Był jeden człowiek, który znał całą prawdę o piastowskim pochodzeniu książąt pomorskich i ich rycerskich potomków. Z łatwych do zdemaskowania powodów wybrał kłamstwo, ogólniki i przeinaczanie faktów, zabierając swą wiedzę do grobu. To Gall Anonim. Stworzył wirtualną historię, wypełniając zlecenie mocodawcy – Bolesława Krzywoustego. W Polsce Ludowej znalazł godnych kontynuatorów, którzy zniszczyli dotychczasowy dorobek nauki, czyszcząc teren po najstarszym polskim kronikarzu. Piszący te słowa nigdy nie nabrał się na tezy, czyli hipotezy tekstów z lat 1945-1989. Dopiero Edward Rymar skierował naukę na inną drogę...

Gryfici prowadzili inną politykę niż ich krewni Lisowie i Wierzbnowie. Tamci postawili na złego konia i musieli salwować się ucieczką na Śląsk. Odcinali się od przodków, przyjęli inne herby. W odzyskaniu Pomorza ubiegli ich jeszcze inni krewni. Gryfici przyjęli zupełnie odmienny sposób działania, trzymali się dawnego herbu, woleli czekać, aż nadejdzie ich czas. Z klęski Lisów wyciągnęli wnioski, zresztą jako ostatnia linia – drogę na Pomorze mieli zamkniętą, ale na polityce krewnego Świętopelka skorzystali, mimo przejściowych kłopotów, którym zaradził Henryk Brodaty, otwierając im drogę powrotną. Ci upadli książęta pojęli, że oto nadszedł czas zemsty. Wojewoda Marek, a w jeszcze większym stopniu jego brat Teodor(yk) mający zapewne „krew Leszka Białego na rękach”, mogli teraz odrzucić wszelkie pozory i tytułować się wojewodami *divini misericordia*. Nadszedł ponury czas dla Polski, w którym zabójcy księcia faktycznie rządzą krajem w imieniu wdowy Grzymisławy i jej małoletniego dziecka Gryfici pełnili funkcje wojewodów czy kasztelanów najważniejszych ówczesnie grodów. Władzy mogli najwyżej pozbawić się sami, tocząc bratobójcze walki, albo oszukując się wzajemnie (zob. historia Jana Gwoźdźcia, przodka Chronowskich, który wyruszył na krucjatę do Ziemi Świętej). Szkodzili państwu na wiele sposobów: niejasna polityka Klemensa z Ruszcy, przodka Branickich, Andrzej Czadrowicz zdradzający Władysława Łokietka w 1309 r. na rzecz Krzyżaków (czyżby liczył na odzyskanie Pomorza, ale to błąd godny Sarumana, Sauron nie podzielił się władzą), kradzież insygniów Kazimierza Wielkiego przez Rożnów... Abraham Czarny z Goszyc to już przykład nowej polityki Gryfitów – trzymać się okolic dworu, by zdobyć dużo cennych dóbr, tak by jego córka Magdalena była najlepszą partią małżeńską dla magnatów. W XVI wieku Mieleccy sięgnęli magnaterii, ale ich ród z powodu braku męskiego dziedzica wygasł. To samo można powiedzieć o Branickich,

którzy jako jedyni zachowali pamięć o pochodzeniu od książąt pomorskich. Zięc kasztelana krakowskiego Stanisława Poniatowskiego, hetman wielki koronny Jan Klemens Branicki okazał się jako wuj konkurentem Stanisława Augusta na ostatniej elekcji. Hetman zmarł bezpotomnie, pozostawiając po sobie pałace w Białymstoku i w Warszawie na Podwalu. Związki z magnatami mogły być toksyczne, o czym się przekonał Jan Konarski, który został spalony żywcem przez żonę z rodu Kmitów i jej kochanka. Na koniec coś pozytywnego – Konarscy to jednak reformator ks. Stanisław i rewolucjonista Szymon. A po milionerze Ludwiku Napoleonie Dębickim rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki szuka spadkobierców... Przed czytelnikiem dziewięćdziesiąt pięć biogramów najstarszych Gryfitów, a w części drugiej – kilkaset kolejnych.

KLEMENS

POKOLENIE VI²⁰

I.1. KLEMENS

Klemens był starszym synem Klemensa i Anny²¹. Pojawia się w dokumencie opactwa ołbińskiego z 22 VI 1149 r., gdzie występował wraz bratem Janem²². Szczególnie ważny jest dokument z 1153 r. samego abpa Jana, w którym Klemensa nazywa on swoim bratem (*ego Iohannes archiepiscopus et Clemens frater meus*)²³. Występował też na dokumencie z 21 V 1161 r. wraz z bratem Janem jako abpem gnieźnieńskim²⁴. Istniały ścisłe związki obu braci z klasztorem jędrzejowskim, który ufundowali w 1140 r. Jan alias Janik, gdy był bpem wrocławskim, i jego brat Klemens, dziedzice Brzeźnicy z rodu Gryfów. W *Słowniku historycznogeograficznym województwa krakowskiego w średniowieczu* zauważono jednak, że dopiero Janowi Długoszowi zawdzięczamy wprowadzenie do źródeł Klemensa jako współfundatora klasztoru. Na dokumencie fundacyjnym Klemens był tylko świadkiem²⁵. Warto jednak zwrócić uwagę na notę obituralną Klemensa w nekrologu jędrzejowskim, z której wynika, że Klemens pełnił funkcję wojewody krakowskiego (*XVII. Kalendas Aprilis [16 III] Illustrissimus dominus Clemens palatinus*

²⁰ Licząc od Świętopelka, syna Mieszka I.

²¹ T. Kruszewski, *Rodowód...*, s. 107. K. Mosingiewicz poparł pogląd o przynależności abpa Jana do rodu Gryfów (Gryfitów), zob. *idem, Arcybiskup Jan*, s. 89 i n. Na s. 90 przypomniał, że F. Piekosiński dopuścił się mniejszej pomyłki, zaliczając Jana do rodu Lisów, zob. F. Piekosiński, *Rycerstwo polskie wieków średnich, t. II obejmuje dwanaście pierwszych pokoleń rycerstwa polskiego wieków średnich*, Kraków 1896, s. 260.

²² *Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae, Tomus I, Anno 971-1204*, ed. K. Małeczyński, Wratislaviae 1956, cyt. dalej CDNES, t. I, nr 25, w formie regestu *Codex Diplomaticus Silesiae, Herausgegeben vom Vereine für Geschichte und Alterthum Schlesiens, Siebenter Band. Regesten zur schlesischen Geschichte. Erster Theil. Bis zum Jahre 1250, Zweite umgearbeitete und vermehrte Auflage*. Hrsgb. von C. Grünhagen, Breslau 1884, cyt. dalej CDS 7.1, nr 33 (s. 34).

²³ *Kodeks Dyplomatyczny Małopolski*. t. II, 1153-1333, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1886, cyt. dalej KDMłp, t. II, nr CCCLXXII (s. 2).

²⁴ *Ibidem*, nr CCCLXXIII (s. 4). Na podstawie imion czyni się obu braci Gryfitami, ale zdaniem Mosingiewicza jest to pogląd słuszny, zob. *idem, Arcybiskup Jan*, s. 90.

²⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7017> [dostęp 21.01.2016].

Cracoviensis, frater Ioannis archiepiscopi fundatoris huius domus)²⁶. Jednak pełnienie funkcji wojewody było niejasne już dla wydawcy Wojciecha Kętrzyńskiego. Nie wiadomo też, czy Klemens dał cokolwiek klasztorowi ze swego majątku.

Z nieznaney żony Klemens pozostawił trzech synów: Klemensa, Jana i Bartłomieja (I.3-5). Odrzucam przy tym głoszony w nauce pogląd, jakoby to Klemens był ojcem przodków rodu Lisów i Wierzbnów (była o tym mowa w pierwszej książce)²⁷. Jest to sprzeczne z wymową źródeł. Z kroniki Galla Anonima jednoznacznie wynika, że Świętopełk „nakielski” zostawił Krzywoustemu swojego pierworodnego syna jako zakładnika. Zapewne był nim Mściwuj, dobrodziej wraz z żoną klasztoru lubińskiego. Tylko ród Lisów – zdaniem *Translacji Świętej Barbary* – był spokrewniony blisko z rodem książąt wschodniopomorskich, co oznacza nieco dalsze pokrewieństwo rodu Gryfitów (Gryfów) z tymi rodami. Nie można falsyfikatu z lat 1186-1187 odczytywać dosłownie, zresztą nawet jego komentatorzy Krzysztof Mosingiewicz i Błażej Śliwiński uważali Wita i Pełkę oraz Stefana w stosunku do Klemensa i Jana za braci stryjecznych; moim zdaniem generacje te rozeszły się jeszcze jeden szczebel wyżej na poziomie dziadów²⁸.

I.2. JAN

Jan był młodszym synem Klemensa i Anny. Występował w latach 1145-1167/1177. Pełnił różne funkcje kościelne: kanonika kruszwickiego (1145 r.), kanclerza (1145 r.), bpa wrocławskiego (1146/1147-1149) i abpa gnieźnieńskiego (1149-1167/1177). Zmarł 11 lub 12 III między 1167 a 1177 r.²⁹ Marek L. Wójcik postaci Jana poświęcił wiele miejsca w swojej książce. Jednym z dylematów, do którego się odnosił, było osadzenie Jana na stolicy biskupiej we Wrocławiu. Wynikało to z wątpliwości kolejności obsady biskupiej, związanych ze sprzecznością źródeł. Badacze, którzy nie uznawali osoby bpa Magnusa, przesuwali objęcie tronu biskupiego przez Jana na 1140 r.³⁰ Objęcie stolicy biskupiej zapewne w 1146 lub 1147 r. jest tylko domysłem, w zasadzie poprawnym, Marka L. Wójcika. Już wcześniejsza literatura, cytowana przez M.L. Wójcika, utożsamiała Jana z kanclerzem, występującym na różnych, prawdziwych lub sfalszowanych dokumentach. I tak 28 IV 1145 r. w dokumencie wystawionym w Gnieźnie, a dotyczącym klasztoru w Trzemesznie Jan był wymieniony jako kanclerz (*Iohannes et Peianus cancellarii*)³¹. To samo czytamy w dokumencie z 2 III 1146 r.³² Jest też falsyfikat dokumentu rzekomo wystawionego w Mogilnie – Jan występował tam jako kanonik kruszwicki (*Iohannes canonicus Krusviciensis*)³³. Pewna jest dopiero data 22 VI 1149 r., gdzie Jan występował w tej

²⁶ *Liber Mortuorum Monasterii Andreoviensis Ordinis Cisterciensis*, Monumenta Poloniae Historica, dalej MPH t. V, Lwów 1888, s. 779.

²⁷ T. Kruszewski, *Rodowód...*, s. 71 i n.

²⁸ K. Mosingiewicz, B. Śliwiński, *Rycerstwo polskie z końca XII w. w falsyfikacie Kazimierza Sprawiedliwego*, „Kwartalnik Historyczny” 1981, r. LXXXVIII, z. 3, s. 721. Zob. też T. Kruszewski, *Rycerscy...*

²⁹ M.L. Wójcik, *Ród Gryfitów do końca XIII wieku. Pochodzenie – genealogia – rozsiedlenie*, Wrocław 1993, s. 116.

³⁰ *Ibidem*, s. 25.

³¹ *Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Lata 984-1287*, wyd. J.I. Kraszewski (dr W. Łubiński), t. I, Poznań 1877, cyt. dalej KDW, t. I, nr 11.

³² *Ibidem*, nr 12.

³³ *Ibidem*, nr 33. Istnieje problem daty w tym dokumencie, wydawca sądził, że chodzi być może o rok 1143 r.

godności na dokumencie opactwa ołbińskiego³⁴. Następnie M.L. Wójcik, powołując się na Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski, wspomina, jakoby to dokument papieski z 23 I 1150 r. potwierdzał obecność Jana na godności arcybiskupiej. Niczego takiego nie znajdziemy w tym dokumencie³⁵. Jan jako abp występuje dopiero w dokumencie z 1153 r. (*Johannem archiepiscopum Gneznensem*)³⁶. Antoni Małecki też dopiero z tym dokumentem wiąże pobyt Jana w Gnieźnie, a wcześniejsze pełnienie godności biskupiej we Wrocławiu wiąże z latami 1141-1149, z których ta druga data jest możliwa, zaś śmierć Jana ustala na 1165 r.³⁷ Dzienna data śmierci abpa Jana w nekrologu lubińskim jest określona na 11 III³⁸, ołbińskim – 12 III³⁹. Na datę roczną literatura przedmiotu ma liczne pomysły⁴⁰. Franciszek Piekosiński sądził, że ostatni dokument abpa Jana można datować na lata 1174-1176⁴¹.

POKOLENIE VII

I.3. KLEMENS

Z braćmi Klemensem i Janem mieliśmy już do czynienia w falsyfikacie dokumentu Kazimierza Sprawiedliwego, opisanym przez Krzysztofa Mosingiewicza i Błażeja Śliwińskiego⁴². Ci ostatni datowali ten dokument na lata 1186-1187. Zanegował to Janusz Bieniak, który opowiedział się za datacją na lata 1181-1191 (dopuszczał też zawężenie tego okresu do lat 1181-1182)⁴³. Klemensa i Jana już Antoni Małecki – moim zdaniem – zupełnie słusznie uznawał za synów Klemensa (I.1), natomiast pomieszał następne pokolenie, gdyż uznał je za dzieci Jana (I.4), który zmarł bezpotomnie. Tak więc pokolenie VIII umieścił równoległe z pokoleniem VII⁴⁴. Nieco lepiej w stosunkach rodzinnych Klemensa orientowała się Zofia Birkenmajerowa⁴⁵. Klemens pozostawił po sobie synów Jana i Klemensa oraz córkę Annę (I.6-8).

I.4. JAN

Jan występował razem z Klemensem. Niewiele o nim wiadomo.

³⁴ CDNES, t. I, nr 25, w formie regestu CDS 7.1, nr 33 (s. 34).

³⁵ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 26; KDW, t. I, nr 16; CDNES, t. I, nr 29, w formie regestu CDS 7.1, nr 36 (s. 36).

³⁶ KDW, t. I, nr 18, w formie regestu CDS 7.1, nr 39b (s. 37). Ten dokument M.L. Wójcik (*op. cit.*) omawia na s. 27.

³⁷ A. Małecki, *Studia heraldyczne*, Kraków 1890, t. I, s. 286. Na s. 308 Jana nazywa też Janisławem i datę śmierci ciągnie od 1165 do 1167 r.

³⁸ *Liber mortuorum monasterii lubinensis ordinis sancti Benedicti*, MPH, t. V, Lwów 1888, s. 615, *Ioannis archiepiscopi*.

³⁹ *Liber mortuorum monasterii sancti Vincentii ordinis Praemonstratensis*, MPH, t. V, Lwów 1888, s. 682.

⁴⁰ Szerokie omówienie literatury zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 27-28.

⁴¹ KDMłp, t. II, nr CCCLXXIV (s. 8).

⁴² K. Mosingiewicz, B. Śliwiński, *op. cit.*, zwłaszcza od s. 719.

⁴³ J. Bieniak, *Polska elita polityczna XII w. (Część III. A. Arbitrzy książąt – krąg rodzinny Piotra Włostowica)*, III. *Jaksa z Miechowa*, [w:] S.K. Kuczyński (red.), *Spółczesność Polski średniowiecznej. Zbiór studiów*, t. IV, Warszawa 1990, s. 88.

⁴⁴ A. Małecki, *op. cit.*, Kraków 1890, t. II, s. 50 i n. oraz tablica genealogiczna na końcu tomu.

⁴⁵ Z. Birkenmajerowa, *Śląskie sprawy Gryfitów plockich XIII stulecia*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku” 1938, t. VI., s. 244. Zob. też P. Sczaniecki, *Gryfici z linii brzeźnickiej i benedyktyni*, „Studia Historyczne 1987, r. XXX, z. 1 (116), s. 5.

I.5. BARTŁOMIEJ

W nadaniu wsi Potok klasztorowi cysterskiemu w Jędrzejowie (4 V 1236 r.) wystąpił Sulisław syn Bartłomieja (*Sulislai filio Bartholomei*)⁴⁶. Marek L. Wójcik jest przekonany, że ten właściwie nieznaną Bartłomiej był bratem Klemensa i Jana (I.3-4). Jest to domysł, ale z racji, że mówimy tu o rodzie Gryfitów, nie można nigdzie indziej przyporządkować tej postaci, od której wywodzi się ród Branickich herbu Gryf. Pozostawił po sobie syna Sulisława (I.9).

POKOLENIE VIII

I.6. JAN

Jan był starszym synem Klemensa. Trzeba jednak pamiętać, że wywody Marka L. Wójcika są tylko jego interpretacją niejasnych źródeł. W przypadku Jana można pomieszać go z jego bratankiem (I.16), raz jednak występowali obok siebie w jednym dokumencie, co wzmacnia wywody Wójcika, że chodzi o dwie różne osoby⁴⁷. Jan po raz pierwszy wystąpił 13 VI 1224 r. jako Jan syn Klemensa (*janec climecic*)⁴⁸. Prawdopodobnie z tego samego roku pochodził dokument, w którym wymieniono wśród świadków: *Iohanne filio Clementis*⁴⁹. To, że kolejny Jan nie jest omawianym w tym miejscu Janem, świadczy dokument Kazimierza I ks. opolskiego z 1228 r., w którym ten Jan występuje obok swojego domniemanego bratanka (I.16). Jest tam *Johannes Clementis* i *Johannes de Rudno*⁵⁰. Wiele z tych dokumentów przeanalizowała już Z. Birkenmajerowa, ale nie podawała przypisów⁵¹. Potomstwo Jana – jak już wspomniano – znał Antoni Małecki, ale umieścił je w pokoleniu równoległe do ich ojca. Dziećmi tymi byli: Marek (I.10), z którego Wójcik stworzył dwie osoby Teodor (I.11), Klemens (I.12), Sułek (I.13) i Abraham (I.14).

I.7. KLEMENS

Klemens syn Klemensa (I.3) pojawił się w dokumencie Konrada I ks. mazowieckiego z 5 VIII 1222 r.⁵² Już na wstępie trzeba zaznaczyć, że rekonstrukcja pierwszych pokoleń Gryfitów przez Marka L. Wójcika musi cały czas konfrontowana z propozycjami zwłaszcza Zofii Birkenmajerowej, które w tym miejscu nie są przekonujące, z czym mieliśmy już do czynienia przy jej propozycjach odnośnie do rodu Wierzbnow⁵³. To samo

⁴⁶ KDMłp, t. I. 1178-1386, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1876, nr XX (s. 26).

⁴⁷ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 42.

⁴⁸ *Kodeks Dyplomatyczny Katedry Krakowskiej św. Wacława*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1874, t. I, cyt. dalej KDKK, t. I, nr XIV (s. 20).

⁴⁹ *Ibidem*, nr XV (s. 23).

⁵⁰ *Codex Diplomaticus Silesiae, Herausgegeben vom Vereine für Geschichte und Alterthum Schlesiens, Erster Band. Urkunden des Klosters Czarnowanz*, Hrsgb. von W. Wattenbach, Breslau 1857, cyt. dalej CDS 1, nr IV (s. 4), w formie regestu CDS 7.1 nr 330 (s. 169).

⁵¹ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 245.

⁵² *Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich*, [red.] J.K. Kochanowski, t. I, Warszawa 1919, cyt. dalej ZOPISM, nr 217 (od s. 214). Datacja Wójcika (*op. cit.*, s. 41) tego dokumentu oznacza, że zdobył wiedzę nie do zweryfikowania, bo wydawca tego dokumentu jego daty nie znał, sądził rzeczywiście, że chodziło o VIII 1222 r., ale dopuszczał też kolejne lata aż do ok. 1235 r.

⁵³ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 248.

dotyczy ustaleń Pawła Szczanieckiego⁵⁴. W podanym tu dokumencie Klemens występował po wojewodzie krakowskim Marku (I.10), a przed kasztelanem kruszwickim Teodorem (I.11)⁵⁵. Dwójka ta, według Małeckiego, to rzekomi synowie Jana (I.4), brata ich ojca. Sam zaś Klemens w tym dokumencie występuje jako kasztelan płocki (*Clemente Plocinensi... castellanorum*). Marek L. Wójcik uznał go za stryja zarówno Marka, jak i Teodora, a także występującego później w 1229 r. innego Klemensa – I.12 (*Clemens filius Clementis*)⁵⁶. To, że ta trójka jest rodzeństwem, wiedział już Antoni Małecki, choć – o czym już była mowa – umieścił ją generację wyżej. Natomiast tego drugiego Klemensa zarówno Birkenmajerowa, jak i Szczaniecki błędnie utożsamili z omawianym w tym miejscu ojcem⁵⁷. Jako brata tej trójki Małecki dodał też Sulisława, którego Wójcik zwie Sułkiem (I.13). Natomiast do potomstwa Klemensa trzeba zaliczyć: Klemensa, Andrzeja, Jana, Wierzbietę i Świętosława (I.15-19).

I.8. ANNA

Na tę postać zwróciła uwagę Zofia Birkenmajerowa, która słusznie widziała w niej matkę bł. Bronisławy, norbertanki w Zwierzyńcu⁵⁸. Marek L. Wójcik z wątpliwościami poparł ten pogląd, domniemując, że imię nadane Annie było imieniem jej babki, co jest oczywistym nieporozumieniem, bo Anna była prababką swej imienniczki⁵⁹. Mężem Anny był Stanisław Odrowąż, właściciel wsi Kamień na Opolszczyźnie.

I.9. SULISŁAW

Sulisław został wspomniany w dokumencie z 4 V 1236 r. (zob. w biogramie Bartłomieja, I.5). Dokument ten burzy całą konstrukcję genealogiczną Antoniego Małeckiego, który nie dostrzegł Bartłomieja⁶⁰. Natomiast Franciszek Piekosiński postawił znak równości między tym Sulisławem a kasztelanem sandomierskim tego imienia⁶¹. Ten ostatni występuje w dyplomie Leszka Białego z 1217 r. (*Sulislaus Sudumiriensis*)⁶², potem w kolejnym z 23 V 1224 r. (*Hualislaus [lub Iuaislaus] castellanus de Sandech*)⁶³. Dostrzec go też można w innym dokumencie wydanym około tego roku (*Comite hualisauo*)⁶⁴. Wcześniej pod datą 19 VI 1205 r. wymieniły go *Katalogi biskupów krakowskich* (*Sulislaus castellanus Sandomiriensis*)⁶⁵. Wzmianka ta jest związana z wyprawą Leszka Białego na Ruś Halicką, co przedstawił też Jan Długosz (pod rokiem 1206 i 1211) oraz Latopis

⁵⁴ P. Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 3-18.

⁵⁵ ZOPISM, nr 217 (s. 218).

⁵⁶ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 42.

⁵⁷ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 248; P. Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 3 i n.

⁵⁸ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 244-245.

⁵⁹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 43.

⁶⁰ A. Małecki, *op. cit.*, t. II, s. 55 i n. oraz tabl. gen.

⁶¹ F. Piekosiński, *Rycerstwo polskie wieków średnich. Tom III obejmuje rycerstwo polskie w Małopolsce w dobie piastowskiej*, Kraków 1901, cyt. dalej *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 25.

⁶² KDMłp, t. II, nr CCCLXXXIV (s. 27).

⁶³ *Ibidem*, t. I, nr X (s. 16-17, tu przypis 5). Może nie chodzi tu o Sandomierz, lecz o [Stary] Sącz?

⁶⁴ KDKK, t. I, nr XV (s. 22).

⁶⁵ *Katalogi biskupów krakowskich*, MPH, t. III, Lwów 1878, s. 353.

Ipatjewski (Hipacki)⁶⁶. Ten ostatni podał go jako Sudysława Bernatowica, co ostatecznie objaśnił Oswald Balzer, że chodzi o Sulisława Bernatowica⁶⁷. Potwierdził to Stanisław Zachorowski⁶⁸. Świadczy to o braku tożsamości obu Sulisławów. Natomiast Krzysztof Mosingiewicz optował za utożsamieniem tego Sulisława z Sulisławem z Kargowa. Pojawił się on w dokumencie ks. Grzymisławy z 12 V 1228 r. (*Sulislaus de Cargow*)⁶⁹. Czy jest to pogląd słuszny, nie wiadomo. Można mieć wątpliwości, czy chodzi o Kargów, będący częścią Potoku, jak chciał Mosingiewicz (tak też Marek L. Wójcik)⁷⁰. Jednak wnioskowanie z faktu, że ta miejscowość jest poświadczona 200 lat po pojawieniu się Sulisława, czegoś więcej oprócz wątpliwości nie przynosi. Wbrew Wójcikowi można sądzić, że mogło tak się zdarzyć, iż nikt tej drobnej osady nie opisał źródłowo. W rzeczywistości Mosingiewicz ma rację (ale z zupełnie innego powodu), Wójcik zaś może słusznie zauważać, że wskazany przez Mosingiewicza Kargów jeszcze nie istniał (ale dla pochodzenia Sulisława odkrycie Wójcika to nic nie znaczy). Chodzi bowiem o zupełnie inny Kargów, leżący niegdyś obok Ostrowa i Posiłowa, a dziś łąkę koło Proszowic (miasto powiatowe w woj. małopolskim), który był własnością Gryfów, począwszy od Klemensa, wojewody opolskiego (I.15)⁷¹. Sulisław pozostawił po sobie czterech synów: Klemensa, Sulisława (Sułka), Sezemę i Tomasza (Tomka), I.20-23⁷².

I.10. MAREK

Już na wstępie biogramu trzeba od razu wyjaśnić, że był tylko jeden Marek – wojewoda krakowski. Zacznę od największego kuriozum, jakiego dopuścili się wydawcy polskiego przekładu *Roczników... Długosza*⁷³. W tomie VI na s. 301 przy opisie buntu Gryfitów wobec Leszka Białego⁷⁴ przy osobie wojewody Marka dali przypis, że został zamordowany w 1225 r. (po ucieczce na Śląsk), nie bacząc, że na s. 312 Marek jest dalej wojewodą, a kilka linijek niżej dziejopis informował, że krewni Marka uciekli na Śląsk, o żadnej śmierci wojewody nie wspominał. Jest to całkowita nonszalancja wobec tekstu źródłowego, ale ma głębszą przyczynę, podana jednak w tej formie oznacza, że formalnie wydawcy Długosza byli pozbawieni jakiegokolwiek ostrożności. Przyczyna stworzenia dwóch Marków bierze się z różnych ocen pewnego dokumentu z 1225 r., w którym czytamy: *vacante palatia Cracovie post mortem Marti palatini*⁷⁵. Jest to przywilej Leszka

⁶⁶ J. Długosz, *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Piąta. Księga Szósta*, red. K. Pieradzka, Warszawa 1975, Księga Szósta, s. 249 oraz 265 i n. oraz http://imwerden.de/pdf/psrl_tom02_ipatjewskaya_letopis_1908.pdf [dostęp 25.01.2016].

⁶⁷ O. Balzer, *Genealogia Piastów*, Kraków 2005, s. 472.

⁶⁸ S. Zachorowski, *Studia do dziejów wieku XIII w pierwszej jego połowie*, wyd. ks. J. Fijałek, *Małopolska, cz. I*, Kraków 1921, s. 81. Chodziło ponadto o dokument z 12 IV 1189 r., gdzie świadkiem był *Zulizlaj Bernatouiz*, zob. KDMłp, t. I, nr IV (s. 9).

⁶⁹ KDMłp, t. II, nr CCCXCV (s. 39).

⁷⁰ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 66.

⁷¹ *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7295> [dostęp 26.01.2016].

⁷² O filiacji tych synów świadczy dokument z 1234 r., przytoczony przez Helenę Polaczkównę, *Zapis Teodora Gryfity dla cystersów w 1196 r.*, Lwów 1938, s. 7.

⁷³ J. Długosz, *Roczniki..., Księga Szósta*, s. 301 i 312 (także przypisy).

⁷⁴ O wrogu wobec Leszka Białego postawie Gryfitów pisał Paweł Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 6-7.

⁷⁵ *Diplomata monasterii Clarae Tumbae prope Cracoviam. Zbiór dyplomów klasztoru mogińskiego przy Krakowie*, wyd. E. Janota, Kraków 1865, cyt. dalej ZDKM, nr IV (s. 5).

Białego z 1225 r. dla klasztoru mogińskiego, włączony w kolejny przywilej z 1291 r. tym razem Wacława II. Problem w tym, że przywilej ten, jak zaznaczył już w tytule wydawca Edward Janota, jest podrobiony. Nauka w większości uznała ten pogląd za słuszny. Jest jednak grupa uczonych, którą uwiódł Franciszek Piekosiński⁷⁶, dający wiarę temu dokumentowi, np. Z. Birkenmajerowa⁷⁷. Argumentacja Piekosińskiego sugeruje uznanie dokumentu za prawdziwy. Autor ten sugerował następnie, że ten kolejny wojewoda Marek to syn poprzedniego. Ten pogląd odrzucił Wójcik, bo – jego zdaniem – syn taki pojawił się dopiero w 1244 r.⁷⁸ Dla uśmiercenia Marka w 1225 r. rozstrzygające było – zdaniem Piekosińskiego – występowanie w 1227 r. innego wojewody o imieniu Pakosław. Jest to zupełnie bezpodstawne i ten argument nie ma żadnej wartości poznawczej, bo skoro – według Długosza – Marek był na wygnaniu, to Leszek Biały, zdecydowanie wrogi wobec Gryfitów (chce się przypomnieć Galla, że „pochodzili z rodu, który nigdy nie dochował władcom polskim wierności”), ustanowił sobie nowego wojewodę. Gryfici wrócili do Krakowa dopiero po tragicznej śmierci Leszka w Gąsawie, której sprawcą był przecież ich bliski krewny Świętopełk gdański.

Jest oczywiście problem wiarygodności Długosza, bo tu znowu Wójcik jest wyznawcą zaginionej dominikańskiej kroniki, wspomnianej w poprzednich książkach. Gerard Labuda także błędnie domniemywał, że źródłem informacji dziejopisa z XV w. była właśnie ta nieistniejąca kronika. Oczywiście pogląd Labudy trzeba poprawić: Długosz musiał mieć w tym przypadku inne źródło informacji. Ponieważ Gerard Labuda mocno popiera poprawną koncepcję istnienia tylko jednego wojewody Marka, tego akurat najbardziej sensownego fragmentu domniemanej *Zaginionej kroniki...* Marek L. Wójcik woli na wszelki wypadek nie cytować... Nonsens poglądu Wójcika widać też w następnym pokoleniu, obaj Markowie mają syna Klemensa. Duch Ludwika Quandta czai się gdzieś za rogiem...

Jest też inny Marek, będący łowczym w 1217 r., występował razem z Markiem wojewodą, co dało Wójcikowi asumpt do zrobienia z łowczego drugiego wojewody Marka. Cała ta koncepcja w praktyce opiera się na cytowanym wyżej Piekosińskim, który odrzucił stanowisko, że dokument z 1225 r. jest podrobiony. Konstrukcja Wójcika to góra piętrowych domysłów, gdy zabierzemy mu stwierdzenie Piekosińskiego, to cała ta misterna konstrukcja runie. Jan Długosz, czasami bałamutny, gdyby fakt zamordowania wojewody Marka miał miejsce w 1225 r., to nie omieszkałby o tym poinformować. Dalsze argumenty Wójcika⁷⁹ są kompletnie bezsensowne, skupił się na udowadnianiu, czy Marek (II) nie byłby przypadkiem synem Marka (I), a stwierdziwszy, że nie, informuje, że – jak sądzi – uprawdopodobnił śmierć Marka (I) w 1225 r. Jednak jego „dowody” nie mają jakiegokolwiek związku z podrobionym dokumentem z 1225 r., wpisanym przecież do późniejszego dokumentu. Szczególne nonsensy napisał, gdy studiuje obok siebie rzekomych dwóch Klemensów, synów obu Marków, gdzie gołym okiem widać, że podzielili sobie jednego człowieka na dwóch... Wystarczyło zajrzeć do argumentacji

⁷⁶ F. Piekosiński, *Pieczczę polskie wieków średnich. Tom I. Doba piastowska*, Kraków 1899, s. 68-69.

⁷⁷ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 263, p. 31.

⁷⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 55.

⁷⁹ *Ibidem*, s. 54-55.

Heleny Polaczkówny, której wywód tworzy jednolity ciąg wydarzeń, bez żadnych wątpliwości wskazujących, że był tylko jeden wojewoda Marek⁸⁰. Nie można bowiem nakładać na siebie dwóch dekad XIII stulecia: I i II. W pierwszej z chwilą zdobycia Krakowa przez Leszka Białego (ok. 1202 r.) panowanie Markowego brata Teodora (I.11) na urzędzie wojewodzińskim zostało złamane. Godzenie Leszka z Markiem za sprawą Henryka Brodatego trzeba datować na pierwszą dekadę XIII w., stąd Helena Polaczkówna podważyła cały sens konfliktu, który stworzył Markowi L. Wójcikowi dwóch wojewodów Marków. Jak bowiem twierdziła, w latach 1217-1230 r. trwały nieprzerwane rządy Marka w Krakowie, którymi nie wstrząsnął nawet mord w Gąsawie (co nie jest ściśle, bo Marek został wygnany w 1225 r. i wojewodą został ponownie po zamordowaniu)⁸¹. To wydarzenie w rzeczywistości go umocniło, bo teraz władał on w imieniu „Pudyka”, małego dziecka.

Jego filiację podaje dokument z 1217 r., w którym określono jako syna Jana. Tu także pojawił się ten drugi Marek łowczy⁸². Z tego drugiego Wójcik stworzył swego Marka II. W tym zakresie poprawiał jeszcze Piekosińskiego, który owego Marka II czynił synem Marka I⁸³. Ten łowczy mógł być oczywiście z tego samego rodu i być potomkiem Jana (I.4), którego dzieci nie są znane, ale jest to spekulacja⁸⁴. W tym przypadku odpowiedzmy Markowi L. Wójcikowi znanym już poglądem Jacka Matuszewskiego, że genealog, kiedy widzi takie samo imię, to od razu dorabia mu przynależność do rodu człowieka o tym samym imieniu, którego filiację zna. W tej książce tak dowolnego kombinatorstwa nie będzie: Marek łowczy nie jest zaliczany do rodu Gryfitów⁸⁵.

W 1217 r. podano, że Marek był już wojewodą krakowskim (*Marcus palatinus Cracouiensis*)⁸⁶. Wojewodą krakowskim został określony także w dokumencie z 5 VIII zapewne 1222 r. (*Marco Cracovie [...] palatinorum*)⁸⁷. W 1223 r. określony wojewodą (*Marco palatino Cracoviensi*) był wymieniony na pierwszym miejscu po książętach i biskupach (to coś znaczy!)⁸⁸. W innym dokumencie z 6 VIII 1223 r. ponownie go tak określono⁸⁹. Jako *Marcus palatinus Cracoviensis* figurował w dokumencie z lat

⁸⁰ H. Polaczkówna, *op. cit.*, s. 18 i n.

⁸¹ *Ibidem*, s. 19.

⁸² Obaj Markowie występują w dokumencie z 1217 r. Willerma, opata z Sulejowa, który wyrokiem Leszka Białego odzyskał przypisańców, którzy podjęli nieudaną próbę, by się wyzwolić. Czytamy na liście świadków: *Marcus filius Joannis*, a nieco dalej *Marcus venator*, zob. J. Mitkowski, *Nieznane dokumenty Leszka Białego*, „Kwartalnik Historyczny” 1938, t. 52, s. 645-646 oraz tegoż, *Początki klasztoru cystersów w Sulejowie: studia nad dokumentami, fundacją i rozwojem uposażenia do końca XIII w.*, Poznań 1949, s. 316. W pierwszym z tekstów Józef Mitkowski pierwszego z Marków z wątpliwościami utożsamiał z Markiem, bratem Dziżka z Janiny, a drugiego z wojewodą Markiem „Pierwszym”, do 1224 r., czyli także był zwolennikiem istnienia dwóch Marków, ale lokalizował ich odwrotnie niż Marek L. Wójcik (s. 647). To już świadczy, jak bezowocne kombinatorstwo uprawiali obaj ci autorzy.

⁸³ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 63-64.

⁸⁴ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 61 (także przypis 176). Liczba Marków w indeksach do tomu I i II KDMłp jest dość duża.

⁸⁵ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 66, za nim M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 60.

⁸⁶ KDMłp, t. II, nr CCCLXXXIV (s. 27).

⁸⁷ ZOPSM, nr 217 (s. 218), wydawca J.K. Kochanowski dopuszczał datację tego dokumentu aż do 1235 r.

⁸⁸ ZDKM, nr III (s. 3).

⁸⁹ ZOPSM, nr 225 (s. 233).

1223-1224⁹⁰. Odnotowano go 13 VI 1224 r. (dwa razy): *Marcus palatinus cracoviensis*⁹¹. Podobnie było w innym dokumencie, który spisano około tego roku: *palatino Marcone*⁹². Ponownie odnotowano go 22 IX 1224 r. ([...] *et Marco palatinis*)⁹³. Godność tę sprawował do wygnania w 1225 r. Leszek Biały po ucieczce wojewody na Śląsk obsadził urząd wojewody Pakosławem Starym z rodu Adwańców⁹⁴. Zaraz po zamordowaniu Leszka Gryfici wrócili do Małopolski, gdzie Marek w otoczeniu wdowy ks. Grzymisławy został kasztelanem wiślickim i odbudowywał swoją pozycję (6 XII 1227 r., *Marcus castellanus Vislicie*)⁹⁵. Rok później był już ponownie wojewodą krakowskim, tym razem do śmierci około 1230 r. W pochodzącym z III 1228 r. dokumencie ks. Grzymisławy Marek figurował już ponownie jako wojewoda krakowski, wymieniony zaraz po książętach i biskupach (*Marco Cracoviensi Palatino*)⁹⁶. Jest nim także w innym dokumencie z tego samego miesiąca (*Marcus palatinus*)⁹⁷. W dniu 23 III 1228 r. (dwa dokumenty) widzimy wśród świadków: [...] *et Marco Cracouiensi Palatinis*⁹⁸. Dnia 5 (6?) V 1228 r. nazwano go znowu wojewodą krakowskim (*Marec, palatinus Cracoviensis*)⁹⁹. Pojawił się także w 1228 r. na wiecu w Cenie (*Marco cracouiensi palatinis*)¹⁰⁰. Marek jako wojewoda (*Marcus palatinus Cracouiensis*) jest ponownie notowany w dokumencie z 27 I 1229 r., towarzysząc mu bracia stryjeczni Klemens i Andrzej¹⁰¹.

Mamy teraz dwa dokumenty wydane w 1230 r., których treść jest tak zwaną koroną dowodów, że teza rozprawy Marka L. Wójcika jest całkowicie błędna. Treść tych dokumentów jest tak skonstruowana, że wiadomo, że chodzi w nich o tego samego Marka. W pierwszym, noszącym datę 26 VI (*secunda feria die nativitatis beate Johannis Baptistae*) 1230 r. Racibor sprzedał swoją włość Zrasową opatowi klasztoru w Mogile Piotrowi¹⁰². W dokumencie tym został wymieniony Leszek Biały i Marek, którego określono jako wojewodę tego księcia (*duce Cracoviensi Lestcone et duobus eius palatinis Marcone videlicet Cracoviensi atque Pacozlao Sandomiriensi*). Według Wójcika mógłby to być tylko Marek I, skoro żył do 1225 r., a Leszek do 1227 r. Skoro w związku z nadaniem Racibora powstały jakieś roszczenia z tytułu tej włości, to przecież nie mógł ich

⁹⁰ *Ibidem*, nr 230 (s. 240).

⁹¹ KDKK, t. I, nr XIII (s. 18) i XIV (s. 21).

⁹² *Ibidem*, nr XV (s. 22).

⁹³ KDMłp, t. II, nr CCCLXXXIX (s. 33).

⁹⁴ *Ibidem*, nr CCCXCV (s. 39).

⁹⁵ *Ibidem*, nr CCCXCIII (s. 37).

⁹⁶ *Kodeks Dyplomatyczny Polski*, t. I, red. L. Ryszczewski, Warszawa 1847, cyt. dalej KDP, t. I, nr XIX (s. 32).

⁹⁷ KDMłp, t. I, nr XI (s. 17). Przed nim Pakosław, ponownie wojewoda sandomierski.

⁹⁸ KDKK, t. I, nr XIX (s. 27) i XX (s. 28).

⁹⁹ ZDKM, nr VI (s. 6). Data dzienna zepsuta, jest tylko *nonas Maii*, co łatwo poprawić, bo w kalendarzu rzymskim jest tylko *III nonas Maii*, czyli 5 V, lub *pridie nonas Maii*, czyli 6 V. Optuję za tą pierwszą możliwością, bo kopiście łatwiej było zgubić III, niż cały wyraz, por. <http://www.phil.uni-passau.de/histhw/TutMA/kalender.html> [dostęp 19.01.2016].

¹⁰⁰ KDP, t. III, wyd. L. Ryszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1858, nr X (s. 13). Inne dokumenty z tego wiecu zob. KDW, t. I, nr 122 i 123.

¹⁰¹ *Codex diplomaticus monasterii Tynecensis. Kodeks dyplomatyczny klasztoru tynieckiego*, wyd. W. Kętrzyński i St. Smolka, t. I, Lwów 1875, cyt. dalej KDKT, t. I, nr VII (s. 15).

¹⁰² ZDKM, nr X (s. 7).

uregulować drugi Marek, bo nie miały z nimi nic wspólnego¹⁰³. W tym drugim dokumencie wystawionym 19 XII (*XIII Kalendas Januarii*) 1230 r. Marek pojawił się zresztą ostatni raz. Było to poświadczenie dla spadkobierców Racibora, że zapłacił im za włość Zrasowy (*Ego Marec, miseratione divina sub duce Wladizlao Cracovien., palatinus existens*)¹⁰⁴. Warto zwrócić uwagę na istotny element tego wpisu, Marek tytułuje się tu wojewodą z Bożej Łaski, co przecież z racji jego pochodzenia jest łatwe do uzasadnienia. Po 1228 r. ostatecznie zaczął się okres, w którym Gryfici (Marek i jego bracia) w imieniu dziecka (Bolesława V Wstydlivego) samodzielnie zarządzili Małopolską. U historyków nie budzi to żadnych refleksji (jak pamiętamy, pewne wątpliwości miał tylko Paweł Szaniecki)¹⁰⁵. Dzieje się tak zapewne dlatego, że nie zostali wykształceni w kwestiach ustrojowych, potrafią tylko opisywać zastaną rzeczywistość, a tak złożona materia, jak władza w państwie, jest dla nich zbyt skomplikowana. A tu widać jak na dłoni, że Piastowie dopuścili do władzy krewnych, wchodzili z nimi w specyficzne układy. Uczni, postawcie sobie pytanie: czy Przemysł II tak łatwo dogadałby się z Mszczujem II w sprawie układu o przeżycie, gdyby ten nie był jego krewnym? Potomków Bolesława Krzywoustego i Świętopełka „nakielskiego” łączyły sprzeczne uczucia, zapewne takie, jakie zdaniem Gandalfa we „Władcy pierścieni” łączyły Golluma z pierścieniem (miłość i nienawiść).

Z żony znanej tylko z oznaczenia W., 8 V 1239 r. (zapisała wieś Droginię klasztorowi cystersów w Ludzimierzu) określonej jako wdowa po Marku, doczekał się synów Klemensa (I.24) i Andrzeja (I.25)¹⁰⁶. Natomiast w dokumencie Bolesława V Wstydlivego z 10 V 1254 r., w którym zatwierdził nadanie dziesięciny dla klasztoru cystersów w Szczyrzycu (pow. limanowski), które wcześniej nadał wojewoda Marek, uprawomocnił też nową darowiznę dwóch wsi tegoż klasztoru ze strony jego synów Klemensa i Marka (I.24 i 26). Uczynili to dla uczczenia pamięci stryja zwanego Czadrem, palatyna krakowskiego (*Comes dictus Czader, eorum patruus, quondam etiam Cracoviensis Palatinus*)¹⁰⁷. Tym Czadrem był oczywiście Teodor. Oba te dokumenty prowadzą do wniosku, że Marek miał trzech synów: Klemensa, Andrzeja i Marka (I.23-25).

I.11. TEODOR

Teodor jest postacią kluczową, żeby nie powiedzieć najważniejszą dla tej publikacji, za sprawą swojego imienia, które uczonym nie mówi właściwie niczego konkretnego, z jednym chwalebny wyjątkiem – Edwarda Rymara. Ten ostatni zauważył logiczny związek na tle problemów omawianych w mojej pierwszej książce¹⁰⁸. Bogusław I, czyli Teodor, jak chciał mistrz Wincenty, i ten Teodor. Tutaj wychodzimy już na wyższy pułap rozwiązywania zagadki pochodzenia rodu Gryfitów. Do tej pory mówiliśmy o dość mocnym związku tylko części rodu książąt pomorskich z małopolskim rycerstwem. Tych dwóch Teodorów mówi nam swoimi imionami, że wszyscy książęta pomorscy oraz Lisowie-

¹⁰³ Najdziwniejsze jest to, że Wójcik wymienia oba te dokumenty w przypisie 115, ale chyba ich nie czytał? *idem, op. cit.*, s. 53.

¹⁰⁴ ZDKM, nr XI (s. 9).

¹⁰⁵ P. Szaniecki, *Gryfici...*, s. 5.

¹⁰⁶ KDMłp, t. II, nr CCCCXVI (s. 61).

¹⁰⁷ KDP, t. III, nr XXIX (s. 61).

¹⁰⁸ T. Kruszewski, *Rodowód...*, s. 65 i n.

-Wierzbnowie-Gryfowie to jeden ród. Jest to już oczywiście wyjście nawet poza *Translację Świętej Barbary* i widzianą przez nią jedność tylko z książętami wschodniopomorskimi.

Jako palatyn krakowski Teodor jawi się już w 1196 r. w omówionym przez Helenę Polaczkównę francuskim regeście z XVI w.¹⁰⁹ Jest to regest szczególny, bo w niczym nie pasujący do panującego w nauce poglądu, jakoby to Teodor był wojewodą w latach 1231-1237 r., po swoim bracie Marku (I.10). Rok 1231 jest w zasadzie niepodważalny, stąd Polaczkówna podjęła się uprawdopodobnienia poglądu, że Teodor był dwa razy wojewodą. Natrafiła oczywiście na pogląd nauki, że około 1196 r. palatynem krakowskim był Mikołaj¹¹⁰. Jednak był to czas zamętu po śmierci Kazimierza II Sprawiedliwego. Mógł opowiedzieć się Teodor za Mieszkiem III Starym, od którego mógł uzyskać tę nominację. W odróżnieniu od brata do śmierci Leszka Białego pozostał po upadku swej pierwszej palacji poza Małopolską, służąc – jak domniemywała H. Polaczkówna – różnym książętom (Mieszkowi III Staremu, Mieszkowi I Płatonogiemu, być może Władysławowi III Laskonogiemu), by na końcu sprzymierzyć się z Konradem I Mazowieckim i Henrykiem I Brodatym¹¹¹.

W 1234 r. określono go jako syna Jana (I.6) (*nobilis uiri Comitis Theodori Cracouiensi Palatini*)¹¹². Pojawił się ok. 1222 r. jako kasztelan kruszwicki (*Theodoro Cruswicie [...] castellanorum*)¹¹³. Ponownie był uczestnikiem zjazdu w Wierdzelewie 6 VIII 1223 r. (*Thadronne castellano Crusuitien*)¹¹⁴. Wydał też dokument z 1234 r. (po 22 III), zatwierdzający testament¹¹⁵. W 1234 r. nadał wieś Ludźmierz klasztorowi jędrzejowskiemu (*Theodorus Cracouiae pallatinus territorium*)¹¹⁶. W 1234 r. był też świadkiem (*Theodorus palatinus Cracouiensis*)¹¹⁷. Jako palatyn krakowski zawierał transakcję w dokumencie z 6-13 I 1238 r. (*Comite Theodoro Palatino Cracouiensi*)¹¹⁸. Widać go też w dokumencie z 4 V 1238 r. (*Th[eodorus] Cracouiensis Palatinus*)¹¹⁹. Tego samego dnia na podstawie umowy z „synami Sulisława” zapisał wieś Potok klasztorowi jędrzejowskiemu¹²⁰. Są to ostatnie wpisy, w których Teodor był osobą żyjącą, choć ten styczniowy wydawał się H. Polaczkównie w swym kontekście świadczący o śmierci Teodora¹²¹. Zdaniem tej autorki już bez żadnych wątpliwości nie żył w 1238 r., bo patronem kościoła w Szczyrzycu był komes Zdzisław, co świadczy, że poprzedni musiał umrzeć¹²². Występował też 8 V 1239 r. (*Comitis Theodori palatini Cracouiensis*), ale całe zdanie świadczyło, że był on już wtedy

¹⁰⁹ H. Polaczkówna, *op. cit.*, s. 8 i 16.

¹¹⁰ *Ibidem*, s. 17 i n.

¹¹¹ *Ibidem*, s. 21.

¹¹² KDMłp, t. I, nr XVI (s. 22).

¹¹³ ZOPSM, nr 217 (s. 218). Jak już wspomniano, wydawca J.K. Kochanowski dopuszczał datowanie tego dokumentu po 1235 r.

¹¹⁴ ZOPSM, nr 225 (s. 233).

¹¹⁵ KDMłp, t. I, nr XVII (s. 23).

¹¹⁶ *Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. IV. *Dokumenty z lat 1211-1400*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969, cyt. dalej ZDM, cz. IV, nr 873 (s. 7).

¹¹⁷ KDMłp, t. II, nr CCCCIX (s. 54).

¹¹⁸ KDP, t. III, nr XVII (s. 32).

¹¹⁹ KDMłp, t. I, nr XIX (s. 25).

¹²⁰ *Ibidem*, t. II, nr XX (s. 26).

¹²¹ H. Polaczkówna, *op. cit.*, s. 16.

¹²² KDMłp, t. I, nr XXIII (s. 28-29); H. Polaczkówna, *op. cit.*, s. 16.

osobą zmarłą¹²³. Pojawia się też w dokumencie z 5 VII 1244 r. (*comite Theodoro, tunc palatino Cracoviensi*)¹²⁴. Zawarto tam informację, że sprzedał mu wieś Szczyrzyc kuzyn Jan (I.16), by z tego uzyskać środki na opłacenie studiów dla syna Sulisława (I.31) w Padwie. Kontekst jednak wskazuje, że Teodor już wtedy nie żył. W dokumencie Bolesława V Wstydliwego z 10 V 1254 r., w którym zatwierdził nadanie dziesięciny dla klasztoru cystersów w Szczyrzycu (pow. limanowski), które wcześniej nadał wojewoda Marek, zatwierdził też nową darowiznę dwóch wsi tegoż klasztoru ze strony jego synów Klemensa i Marka (I.23-24). Uczynili to dla uczczenia pamięci stryja zwanego Czadrem, palatyna krakowskiego (*Comes dictus Czader, eorum patruus, quondam etiam Cracoviensis Palatinus*)¹²⁵. Tym Czadrem był oczywiście Teodor. Miał syna Piotra (I.27).

I.12. KLEMENS

Klemens był trzecim synem Jana (I.6). W 1235 r. wymieniono go jako brata Teodora (I.11): *Teodoro palatino, Clemente fratre eius*¹²⁶. W dokumencie z 6-13 I 1238 r. występował jako świadek. Pełnił wtedy urząd kasztelana w Brzesku (*Clemens castellanus de Brezk*)¹²⁷. Na końcu dokumentu staniątkowskiego z 1238 r. wymieniono *comite Clemente castellano de Osuencim*¹²⁸. W dokumencie z 8 V 1239 r. ponownie nazwano go kasztelanem oświęcimskim (*comitis Clementis castellani de Osuenchin*)¹²⁹.

I.13. SULEK

Sulek (Sulisław) występuje tylko w cytowanym wyżej dokumencie staniątkowskim z 1238 r. jako brat Klemensa (I.12): *Comite sulcone, fratre eius* [czyli Klemensa, wymienionego przed nim]¹³⁰.

I.14. ABRAHAM

Z Abrahamem miał już kłopot Marek L. Wójcik, sądząc, że to brat Marka II, tyle że ten jest Markiem I³¹. Mógłby to być brat Marka łowczego z 1217 r., jednak przeczy temu pojawienie się tego imienia jeszcze raz w XIV w. Wypływa stąd wniosek, że pogląd Wójcika jest słuszny, uściślając, że był tylko jeden Marek. Abraham był zapewne jego najmłodszym bratem. Abraham znany jest z dokumentu z III 1228 r. (*Abraham, frater Marcii*)¹³². To, że był najmłodszy, świadczy, że jako kasztelan wiślicki występował jeszcze w 1246 i 1254 r.¹³³ Pierwszy raz świadkował 15 VII 1246 r. (*comes Abraham*

¹²³ KDMłp, t. II, nr CCCCXVI (s. 61); H. Polackówna, *op. cit.*, s. 16.

¹²⁴ KDP, t. III, nr XXIV [pierwszy z takich samych numerów] (s. 48).

¹²⁵ *Ibidem*, t. III, nr XXIX (s. 61), to samo KDMłp, t. I, nr XL (s. 44).

¹²⁶ ZDKM, nr XIII (s. 11).

¹²⁷ KDP, t. III, nr XVII (s. 32).

¹²⁸ *Ibidem*, nr XIX (s. 36).

¹²⁹ KDMłp, t. II, nr CCCCXVI (s. 61).

¹³⁰ KDP, t. III, nr XIX (s. 36).

¹³¹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 60.

¹³² KDMłp, t. I, nr XI (s. 17).

¹³³ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 66.

castellanus Visliciensis)¹³⁴. Jeszcze raz na tej funkcji widzimy go 28 VI 1254 r. (*Abraham castellano Visliciae*)¹³⁵. Pozostawił po sobie dwóch synów: Marka i Jana (I.28-29).

I.14A WŁODZIMIERZ

Jednym z braci wojewody Marka uczynił Antoni Małecki wojewodę krakowskiego Włodzimierza (1238-1241)¹³⁶. To, że to ustalenie jest nieporozumieniem, przekonywająco wykazał Marek L. Wójcik¹³⁷. Można dorzucić, że chociażby dokument mogiński z 1235 r. wymienia wśród świadków Włodzimierza dopiero na końcu, niebezpośrednio po braciach Teodorze i Klemensie. Gdyby to był ich kolejny brat, kopista by o tym coś wiedział¹³⁸.

I.15. KLEMENS „MAGNUS”

Klemens był najstarszym synem Klemensa (I.7). Zdaniem Marka L. Wójcika występował w latach 1228-1241¹³⁹. Był kolejno: wojewodą opolskim (1228 r.), kasztelanem ryczyńskim (1234 r.) oraz kasztelanem krakowskim (1230?, 1238-1241)¹⁴⁰. Poległ w bitwie pod Chmielnikiem. Z małżeństwa z Raclawą doczekał się córki Wyszeniegi (I.30)¹⁴¹. Antoni Małecki zresztą zupełnie poprawnie stwierdził, że Klemens, Andrzej i Jan byli braćmi. Dokument z 27 I 1229 r. określa filiację Klemensa, a ponadto wspomina Andrzeja jako jego brata (I.16): (*Clemens filius Clementis, magister Andreas frater eius prepositus sancti Michaelis*)¹⁴². Dokument ze Staniątek z 1238 r. wyraźnie potwierdza ponownie braterstwo Klemensa z Andrzejem i Janem: *Andree fratris nostri Episcopi Mazouiensis, ac fratrum eius. Comitum Clementis castellani Cracouiensis, et Comitum Janconis Castellani de Thesin*¹⁴³. Dnia 1 VIII 1228 r. Kazimierz I ks. opolski wystawił dokument, w którym Klemens pojawił się jako wojewoda opolski (*Comite Clemente [...] tunc palatino de Opol*)¹⁴⁴. Przedmiotem dokumentu było nadanie Klemensowi miast Niemodlina i Czeladzi¹⁴⁵. Klemens w tym dokumencie był określony jako brat Wierzbicy, a ten był z kolei bratem Andrzeja, co oznacza, że chodzi o interesującego w tym biogramie Klemensa¹⁴⁶. W 1231 r. w dokumencie wdowy po Leszku Białym Grzymisławy Klemens nie miał już żadnych tytułów (*Clemens filius clementis*)¹⁴⁷. Żoną Klemensa była Raclawa córka Zbrosława ze Śmicza, komesa Opola, siostra żony Jaksy¹⁴⁸. Domysł Wójcika jest słuszny, rozstrzyga go imię żony

¹³⁴ KDMłp, t. I, nr XXIX (s. 35).

¹³⁵ KDP, t. I, nr XLIV (s. 74). Wydawcy Ryszczewski i Muczkowski mieli wątpliwości odnośnie do jego imienia, zob. przypis 5.

¹³⁶ A. Małecki, *op. cit.*, s. 53 oraz tabl. gen.

¹³⁷ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 58-60.

¹³⁸ ZDKM, nr XIII (s. 11).

¹³⁹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 118.

¹⁴⁰ Podstawowe fakty z jego życia znała już Z. Birkenmajerowa, zob. *eadem, op. cit.*, s. 249-250. Zob. też P. Szaniecki, *Gryfici...*, s. 8-9.

¹⁴¹ A. Małecki, *op. cit.*, t. II, s. 57, 65 i tabl. gen.

¹⁴² KDKT, nr VII (s. 15).

¹⁴³ KDP, t. III, nr XVIII (s. 34).

¹⁴⁴ *Ibidem*, nr XI (s. 13-14), w formie regestu w CDS 7.1, nr 337 (s. 172-173).

¹⁴⁵ Szerzej na ten temat P. Szaniecki, *Gryfici...*, s. 9.

¹⁴⁶ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 47.

¹⁴⁷ KDMłp, t. I, nr XIII (s. 20).

¹⁴⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 47-48. O Jaksie zob. T. Kruszewski, *Rycerscy...*, biogram I.E.8.

Klemensa, identyczne jak imię jej stryja¹⁴⁹. O małżeństwie tym przesądza dokument z 22 XII 1234 r. wystawiony przez Bolesława V Wstydliwego w Wysokim Brzegu, pojawia się w nim Klemens jako kasztelan *Betheng*¹⁵⁰. Miejscowość tę M.L. Wójcik utożsamiał ze znaną nam już nieistniejącym Ryczynem pod Oławą (słusznie: potwierdza to dokument z 1234 r. – *comiti Clementi, castellano de Recen*)¹⁵¹. Przed Wójcikiem zrobiła to Z. Birkenmajerowa¹⁵². Zbrośław przyczynił się do objęcia urzędu wojewody opolskiego przez swego zięcia (*Clemens de Cracouia*)¹⁵³. Po wygnaniu z Małopolski Klemens powrócił do Krakowa po zamordowaniu Leszka Białego. Wpierw jednak w 1234 r. występował jako kasztelan Ryczyna¹⁵⁴. W 1238 r. był kasztelanem krakowskim (*Comitis Clementis castellani Cracouiensis*)¹⁵⁵, tak samo 6-13 I 1238 r. (*Clemens castellanus cracoviensis*)¹⁵⁶, a 18 III 1241 r. poległ w bitwie z Tatarami pod Chmielnikiem¹⁵⁷. Po tej dacie Raćława często w dokumentach występowała jako wdowa. I tak w dokumencie z 6 II 1245 r., dotyczącego pobożnych fundacji Klemensa i jego żony oraz jej szwagra Wierzbięty (fundacja w Łubnicach z lat 1239-1241, gdzie założyli klasztor cysterek) wpisano: *Retsława relicta Clementis quondam castellani Cracoviensis*¹⁵⁸. Dnia 23 II 1254 r. jednak jest tylko wspomniana (*razlaum*)¹⁵⁹. Natomiast w dwóch dokumentach z 1262 r. czytamy: *honestat matrona Raczslawa relicta comitis Clementis quondam Castellani Cracouiensis*¹⁶⁰. W dniu 27 VI 1263 r., w związku wspomnianą fundacją w Łubnicach i powiązanej z nią kolejnej w Ołoboku znowu została wymieniona, ale już jako zmarła, gdyż ołobockie mniszki miały się modlić za duszę swej fundatorki: *felicit recordationis domina Ratzlava relicta comitis Clementis*¹⁶¹. Klemens i Raćława zostali pochowani w zakrystii kościoła św. Wojciecha w opactwie benedyktynek w Staniątkach (ob. część Niepołomic)¹⁶². Jedyńm znanym dzieckiem tej pary była Wyszeniega (I.30).

I.16. ANDRZEJ

Andrzej był drugim synem Klemensa (I.7). Zdaniem Marka L. Wójcika występował w latach 1224-1244¹⁶³. Oddał się karierze duchownej, będąc magistrem, scholastykiem

¹⁴⁹ M. Cetwiński, *Rycerstwo śląskie do końca XIII w. Biogramy i rodowody*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1982, s. 59-60 (nr 241).

¹⁵⁰ KDP, t. III, nr XIII (s. 18-19).

¹⁵¹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 47-48. Najdziwniejsze jest to, że nie podał żadnej argumentacji, co w podstawowy sposób obniża wartość jego dywagacji. Wydawcy KDP sądzili, że chodziło o Bytom lub Biecz, zob. KDP, t. III, nr XIII, s. 18, przypis 2. *Recen*, zob. KDMłp, t. II, nr CCCCIX (s. 54).

¹⁵² Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 254-255.

¹⁵³ *Schlesisches Urkundenbuch. Zweiter Band 1231-1250*, Bearbeitet von W. Irgang, Wien-Köln-Graz 1978, cyt. dalej SUB 2, nr 424.

¹⁵⁴ *Ibidem*, nr 79 i 85.

¹⁵⁵ ZOPSM, nr 372 (s. 427).

¹⁵⁶ KDP, t. III, nr XVII (s. 32).

¹⁵⁷ J. Długosz, *Roczniki... Księga Siódma. Księga Ósma. 1241-1249*, red. K. Pieradzka, Warszawa 1974, s. 14.

¹⁵⁸ KDW, t. I, nr 244.

¹⁵⁹ KDP, t. III, nr XXVIII (s. 56).

¹⁶⁰ *Ibidem*, nr XXXIX (s. 83), nr XL (s. 84).

¹⁶¹ KDW, t. I, nr 407.

¹⁶² Tak chce Jan Długosz, *Roczniki... t. VII*, s. 114. O powstaniu klasztoru zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 49.

¹⁶³ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 118.

sandomierskim (1224 r.), proboszczem u św. Michała¹⁶⁴ (1227-1229), kanonikiem krakowskim (1225-1231)¹⁶⁵, scholastykiem tamże (1234-1236), a na koniec bpem plockim (1238-1244). Zmarł 17 I 1244 r. Datę dzienną i błędną roczną, podał Długosz (*Andreas dictus Cracoviensis, de domo Gryffonum, ob. a. 1249, die 17. Ianuarii*)¹⁶⁶. Dnia 13 VI 1224 r. odnotowano Andrzeja jako scholastyka sandomierskiego (*Andreas Scolasticus Svdomi-riensis*)¹⁶⁷. W innym dokumencie z około 1224 r. czytamy: *Domino andrea scolastico sandomiriensi*¹⁶⁸. Dnia 21 X 1227 r. był dwa razy określony prepozytem (*Andreas prepositus s. Michaelis, And. preposito*)¹⁶⁹. Dnia 21 V 1228 r. poświadczony był dwa razy jako prepozyt u św. Michała (*Andreas praepositus sancti Michaelis, Andree praepositi sancti Mychael*)¹⁷⁰. W tej roli pojawił się w piśmie Grzegorza IX zatwierdzającym umowę między prepozytem miechowskim a bpem plockim w sprawie Góry, Suchodołu i Krampska (*Andrea preposito sancti Michaelis*)¹⁷¹. Konflikt przy obsadzie bpa krakowskiego z udziałem Andrzeja w 1229 r. trafnie opisała Zofia Birkenmajerowa¹⁷². W 1232 r. określono go magistrem (*Magister Andreas de Crachovia*)¹⁷³. Podobnie nazwano go 29 VI t.r. (*magistro Andrea de Cracovia*)¹⁷⁴. Zdaniem Z. Birkenmajerowej blisko znajomił się z abpem Pełką¹⁷⁵. Jako scholastyk krakowski występował w 1234 r., 5 X 1235 r. i 18 VIII 1236 r. (*Andreas scolasticus*)¹⁷⁶. Jego nominację na stolicę biskupią w Płocku podał Długosz. W 1238 r. Andrzej objął tę godność po śmierci bpa Piotra¹⁷⁷. Wtedy to właśnie wielki dziejopis pomylił się, nazywając Andrzeja synem wojewody Marka Gryfity (I.11), którego był bratem stryjecznym¹⁷⁸. Istnieje jednak źródło, które poprawnie podaje filiację Andrzeja jako syna Klemensa. I tak 27 I 1229 r. mamy Andrzeja wspomnianego jako brata Klemensa (I.14), z określeniem filiacji (*Clemens filius Clementis, magister Andreas frater eius prepositus sancti Michaelis* [na Wawelu])¹⁷⁹.

W 1240 r. występował jako bp, zarazem brat Wierzbięty (*Andreas Episcopus Mazouie, Wirbeta frater suus*)¹⁸⁰. W tym samym roku odnotowano go jeszcze 17 IX

¹⁶⁴ Przy okazji można dowiedzieć się, że Marek L. Wójcik nie zna skomplikowanych zasad pisania słowa „święty”, w nazwach własnych zawsze piszemy je dużą literą, ale tylko w wypadku całego wyrazu skrót „św.” pisze się małą literą.

¹⁶⁵ J. Długosz, *Roczniki...*, t. VI, s. 301, 320, 327.

¹⁶⁶ J. Długosz, *Series Episcoporum Plocensium*, [w:] *Joannis Dlugossi senioris canonici Cracoviensis Opera*, [wyd.] Ignatius Polkowski et Żegota Pauli, Cracoviae MDCCCLXXXVII, t. I, s. 548. Uzasadnienie roku 1244, zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 45-46.

¹⁶⁷ KDKK, t. I, nr XIV (s. 21).

¹⁶⁸ *Ibidem*, nr XV (s. 23).

¹⁶⁹ KDMłp, t. II, nr CCCXCI (s. 34) i CCCXCII (s. 36).

¹⁷⁰ ZDKM, nr VII i VIII (s. 7).

¹⁷¹ KDMłp, t. II, nr CCCXCVI (s. 40).

¹⁷² Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 245-246 oraz P. Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 11-12.

¹⁷³ KDP, t. I, nr XXI (s. 36).

¹⁷⁴ KDW, t. I, nr 136.

¹⁷⁵ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 247. O Pełce zob. T. Kruszewski, *Rycerscy...*, biogram I.15.

¹⁷⁶ KDMłp, t. I, nr XVI (s. 220); drugi raz 11 V 1234 r. (*Andreas scholasticus*), KDMłp, t. II, nr CCCCX (s. 55); KDMłp, t. II, nr CCCCXIII (s. 58); KDP, t. I, nr XXVI (s. 41).

¹⁷⁷ W tej godności pojawił się w dokumencie bpa krakowskiego Wisława (*Andreas Episcopus Mazouiensis*), zob. ZOPSM, nr 372 (s. 427).

¹⁷⁸ J. Długosz, *Roczniki...*, t. VI, s. 352-353.

¹⁷⁹ KDKT, nr VII (s. 15).

¹⁸⁰ ZOPSM, nr 400 (s. 472). Dokument ten omawia Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 256.

(*andreas Ploczensis Episcopus*)¹⁸¹. Dnia 18 IX 1241 r. ponownie bracia Andrzej i Wierzbęta pojawili się razem (*A. Plocensi episcopo, eiusque fratre Virbetha*)¹⁸². W 1242 r. był poświęcony jako bp, zob. niżej. Dnia 5 VII 1244 r. podano go jako byłego scholastyka krakowskiego, później bpa płockiego, w kontekście wskazującym, że już nie żyje (*Andree tunc Scolastici Cracouiensis, postea episcopi Mazoviensis*)¹⁸³. Wymieniono go jeszcze jako zmarłego 30 III 1246 r. (*dominus Andreas, quondam episcopus Masouie*)¹⁸⁴.

Największy problem wynikał z okoliczności, że Antoni Małecki z Andrzeja zrobił dwie postaci: prepozyt wawelski nie był – jego zdaniem – bpem płockim¹⁸⁵. Pogląd ten poparła Zofia Birkenmajerowa oraz Paweł Szczaniecki¹⁸⁶. Marek L. Wójcik – moim zdaniem słusznie – opowiedział się za istnieniem jednego Andrzeja¹⁸⁷.

I.17. JAN

Jan był trzecim synem Klemensa (I.7). Zdaniem Marka L. Wójcika występował w latach 1225-1243¹⁸⁸. Urzędował na Śląsku jako kasztelan: Toszka (1226 r.), Cieszyna (1228-1229) i Rudy Śląskiej (1228-1242). Zmarł około 1243 r. Pozostawił syna Sulisława (I.31). Jako kasztelan toszecki był poświęcony w 1226 r.¹⁸⁹ W dokumencie tym czytamy: *Johanni, castellani de Cosec*, co wydawca Johann Gustav Gottlieb Büsching odczytał jako Koźle, a poprawił go na Toszek wydawca regestów śląskich Colmar Grünhagen. W 1228 r. na dokumencie ks. opolskiego Kazimierza I określony został jako *Johannes de Rudno*¹⁹⁰. Równolegle był kasztelanem cieszyńskim. Tak został określony 1 VIII 1228 r. (*Johannes castellanus de thesin*)¹⁹¹. Co innego czytamy w dokumencie z 1233 r. (*Johanne castellano de Ruda*)¹⁹². W 1238 r. określono go jako kasztelana cieszyńskiego (*Comitis Jankonis castellani de thesin*)¹⁹³. Dokument ze Staniątek z 1238 r. wyraźnie potwierdza braterstwo Klemensa z Andrzejem i Janem: *Andree fratris nostri Episcopi Mazouiensis, ac fratrum eius. Comite Clementis castellani Cracouiensis, et Comitis Janconis Castellani de Thesin*¹⁹⁴. W 1239 r. ponownie pojawił się w dokumencie ks. Mieszka II opolskiego (*Johannes castellanus de Tesin*)¹⁹⁵. Natomiast w 1242 r. w dokumencie ks. Konrada mazowieckiego Jan jako kasztelan rudzki występował z braćmi Andrzejem i Wierzbęcią (*dominus Andreas Plocensis episcopus, et fratres sui comes*

¹⁸¹ ZOPSM, nr 406 (s. 480).

¹⁸² *Ibidem*, nr 416 (s. 493).

¹⁸³ KDP, t. III, nr XXIII (s. 48). To samo KDMłp, t. I, nr XXVII (s. 32).

¹⁸⁴ KDMłp, t. I, nr XXVIII (s. 34).

¹⁸⁵ A. Małecki, *op. cit.*, t. II, s. 59 i tabl. gen.

¹⁸⁶ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 245-248 i 257-260; P. Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 4 i 6.

¹⁸⁷ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 44 i n.

¹⁸⁸ *Ibidem*, s. 118.

¹⁸⁹ *Die Urkunden des Klosters Leubus, Lieferung I*, Breslau 1821, [wyd. J.G.G. Büsching], s. 91, w formie regestu CDS 7.1 nr 297 (s. 155).

¹⁹⁰ CDS 1, nr IV (s. 4), w formie regestu CDS 7.1 nr 330 (s. 169).

¹⁹¹ KDP, t. I, nr XI (s. 16).

¹⁹² KDW, t. I, nr 147.

¹⁹³ ZOPSM, nr 372 (s. 427).

¹⁹⁴ KDP, t. III, nr XVIII (s. 34).

¹⁹⁵ *Codex Diplomaticus et Epistolaris Moraviae*, Studio et Opera Antonii Boczek, *Tomus Secundus, Ab Annis 1200-1240*, Olomucii 1839, cyt. dalej CDEM 2, nr CCCXII (s. 364), w formie regestu CDS 7.1, nr 528 (s. 229).

Ianko castellanus de Ruda, et Wirbyantha prepositus de Stanyathekg)¹⁹⁶. Dokumenty te omawiała już Zofia Birkenmajerowa¹⁹⁷. Synem Jana był Sulisław (I.31).

I.18. WIERZBIĘTA

Wierzbięta był czwartym synem Klemensa (I.7). Zdaniem Marka L. Wójcika występował w latach 1213-1248¹⁹⁸. Był benedyktynem w podanych latach, pełniąc później funkcję prepozyta w Staniątkach w pow. bocheńskim (1238-1246/1248?), zmarł około tego ostatniego roku¹⁹⁹. Pojawił w dokumencie Władysława Odonica z 20 X 1213 r. dla cysterek ołobockich. Dokument ten określał przy tym jego filiację: *Wirbenta filius Clementis*²⁰⁰. Przynależność Wierzbięty do zakonu benedyktyków potwierdza inny dokument Odonica z 23 I 1235 r. (*fratre Virbeta Ordinis sancti Benedicti*)²⁰¹. W dokumencie ks. kaliskiej Wioli z 1238 r. zatwierdzającym nadanie przez brata Wierzbięty Klemensa, kasztelana krakowskiego prawa niemieckiego Łubnicom, pojawił się wśród świadków *Virbeta prepositus de Staneck*²⁰². Występował też w 1242 r. (zob. wyżej). Dnia 6 II 1245 r. abp Pełka zatwierdził nadania dla Łubnic ze strony Wierzbięty i Raclawy, wdowy po jego bracie Klemensie (*Wirbentha et Retsława relicta Clementis quondam castellani Cracoviensis*)²⁰³. Świadcował na dokumencie z 16 V 1245 r. (*Virbenta*)²⁰⁴. Ponownie pojawił się w dokumencie z 15 VII 1246 r. z podaniem też filiacji (*Verbente filii Clementis*)²⁰⁵. W dokumencie z 1248 r. zapisano z kolei brata Wierzbięty [ze Staniątek] (*fratris Virbente*)²⁰⁶. Wspomniano go także w dokumencie Bolesława V Wstydliwego z 23 II 1254 r.: *uirbutam [Wierzbięta] prepositum de stanetek*²⁰⁷. Z tego wpisu nie sposób się zorientować, czy Wierzbięta jeszcze żył, w każdym razie twierdzenie Marka L. Wójcika, że zmarł około 1248 r., jest tylko niepewną spekulacją²⁰⁸. Natomiast Zofia Birkenmajerowa pomieszała tego Wierzbięty z jego kuzynem (I.34)²⁰⁹.

I.19. ŚWIĘTOSŁAW

Świętosław był ostatnim synem Klemensa (I.7)²¹⁰. Zmarł przed 1238 r. Posiadał córkę Elżbietę (I.32). W dokumencie staniąteckim z 1238 r. był określony jako brat bpa

¹⁹⁶ KDMłp, t. II, nr CCCCXIX (s. 63).

¹⁹⁷ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 260-261.

¹⁹⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 118.

¹⁹⁹ Dużo o Wierzbięcie pisała Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 252-257. Jeszcze więcej P. Szczaniecki, *Gryfici...*, s. 13-17.

²⁰⁰ KDW, t. I, nr 81.

²⁰¹ *Ibidem*, nr 176.

²⁰² *Ibidem*, nr 214.

²⁰³ *Ibidem*, nr 244.

²⁰⁴ KDP, t. III, nr XXIV (s. 51).

²⁰⁵ KDMłp, t. I, nr CCIX (s. 35).

²⁰⁶ *Ibidem*, t. II, nr CCCCXXIX (s. 79).

²⁰⁷ KDP, t. III, nr XXVIII (s. 56).

²⁰⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 51.

²⁰⁹ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 257. Stąd przed jego wstąpieniem do klasztoru przypisała mu żonę i dzieci.

²¹⁰ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 118.

Andrzeja (*frater suus Suentoslaus*) i to raczej już nieżyjący²¹¹. Dnia 4 VIII 1243 r. wspomniano, że Świętosław (*Swentoslaus*) zamienił wsie *Dolusice* i *Visnice* na *Chronov*²¹².

I.20. KLEMENS

Klemens z Ruszczy jest jedną z najbardziej prominentnych postaci średniowiecza (jako właściciel Ruszczy i Branic przeszedł do historii jako założyciel jednej z najważniejszych rodzin magnackich Rzeczypospolitej – Branickich herbu Gryf). Jak informuje Długosz, był on synem Sulisława z Ruszczy (I.9)²¹³. Dziejopis informuje także, iż Klemens pochodził z rodu Gryfitów²¹⁴. Pochodzenie Klemensa zupełnie błędnie przedstawił Antoni Małecki, pomieszał mianowicie różne linie rodu i uczynił go synem Sułka (I.13), którego poprawił na Sulisława i „uśmiercił” w bitwie pod Legnicą²¹⁵. W datowanym bez oznaczenia dnia i miesiąca na 1231 r. dokumencie wdowy po Leszku Białym ks. Grzymisławy świadcował Klemens z trzema braćmi (*Clemens filius Sulislai cum suis tribus fratribus*)²¹⁶. Imiona tych braci podają dwa dokumenty z 1236 r. W pierwszym z nich, noszącym datę 4 V, czytamy *Clemens filius Sulislai et fratres eius Fulco, Sezima, Tomca*²¹⁷. To samo czytamy w drugim dokumencie z tej daty²¹⁸. Wcześniej w 1234 r. dla odróżnienia go od Klemensa (I.15) tamtego nazwano „większym”, a tego „mniejszym”, dodatkowo wymieniono jego brata Sezemę (*Clemens maior atque minor et Sizema*)²¹⁹. Jan Długosz twierdzi, że wojewodą krakowskim uczynił go Bolesław II Łysy Rogatka²²⁰. Jako wojewoda świadcował 13 i 15 VII 1243 r. (*Clemente, Pallatino Cracouiensi, Clemente, Palatino Cracoviensi*)²²¹. W 1243 r. Bolesław V Wstydlawy zatwierdził nabycie wsi Mogilany (ówcześnie obw. wadowicki, teraz pow. krakowski) przez Teodora palatyna od wdowy Mirosławy, a *Clemens palatinus cracouiensis* był świadkiem, wymienionym zaraz po bpie Prandocie²²². Ponownie 30 III 1244 r. odnotowano go jako świadka (*Clemente palatino Cracouiensi*)²²³. Wymieniono go w dokumencie z 2 V 1244 r. (*Clemens Palatinus Cracouiens*)²²⁴. Ponownie był świadkiem 30 VI t.r.²²⁵ Pojawia się też w dokumencie z 5 VII 1244 r. (*Clemens palatinus Cracoviensis*)²²⁶, 1 „pierwszego dosł. wchodzącego” X 1244 r. (*Clementis Palatini Cracoviensis*)²²⁷, 16 V 1245 r. (*Clemens palatinus Cracoviensis*)²²⁸. Świadkiem na dokumencie

²¹¹ KDP, t. III, nr XVIII (s. 35-36).

²¹² *Ibidem*, nr XX (s. 39).

²¹³ J. Długosz, *Roczniki...*, t. VII, s. 34.

²¹⁴ *Ibidem*, s. 48.

²¹⁵ A. Małecki, *op. cit.*, t. II, s. 55 i n. oraz tabl. gen.

²¹⁶ KDMłp, t. I, nr XIII (s. 20).

²¹⁷ *Ibidem*, t. II, nr XIX (s. 25).

²¹⁸ *Ibidem*, nr XX (s. 26).

²¹⁹ KDKT, t. I, nr XVII (s. 40).

²²⁰ J. Długosz, *Roczniki...*, *Księga Siódma*, s. 34. O próbach obalenia go przez ks. Konrada I mazowieckiego zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 66-67.

²²¹ KDKK, t. I, nr XXIV (s. 34); ZDKM, nr XVIII (s. 14). Data dosł. w kończącym się dniu (*exeunte Julii*). Odwołano się tu do tego dokumentu 5 V 1266 r., nr XXVII (s. 20).

²²² KDMłp, t. I, nr XXVI (s. 32).

²²³ *Ibidem*, t. II, nr CCCCXXV (s. 74).

²²⁴ KDP, t. III, nr XXIII (s. 47). Data dosł. w kończącym się dniu (*exeunte Maii*).

²²⁵ KDMłp, t. I, nr XXVII (s. 33), *Clemens palatinus cracouiensis*.

²²⁶ KDP, t. III, nr XXIV [pierwszy z takich samych numerów] (s. 48).

²²⁷ ZDKM, nr XXI (s. 16). Data dzienna: *primo de intrante Octobre*.

²²⁸ KDP, t. III, nr XXIV [drugi z takich samych numerów] (s. 50).

z 30 III 1246 r. był Klemens z Ruszczy określony jako wojewoda krakowski (*Clemens palatinus Cracouiensis*)²²⁹. Świadcował też 15 VII 1246 r. (*comes Clemens pallatinus Cracouiensis*)²³⁰. Widzimy go również w 1248 r. (*Clemens pallatinus Cracouiensis*)²³¹. W dniu 25 VII 1249 r. świadcował na dokumencie Bolesława V Wstydlivego (*Clemens Palatinus Cracovie*)²³². W 1250 r. występował w wymianie dóbr we wsi Potok z opatem jędrzejowskim Garinem²³³. W dniu 3 VI t.r. Bolesław V Wstydlivy wypowiedział się w sprawie bobrów w dobrach Klemensa (wymieniono Brzegi, Ruszczę i Branice)²³⁴. W dniu 5 II 1251 r. opisano go jako *comitis Clementis palatini eiusdem [de Cracovia]*²³⁵. Dnia 5 IX 1251 r. wymienił go dokument Innocentego IV dla krakowskiego Kościoła²³⁶. W 1252 r. Bolesław V Wstydlivy nadał mu różne immunitety²³⁷. Gdy Bolesław V Wstydlivy 27 II 1253 r. nadał Bochni prawo magdeburskie, Klemens świadcował na tym dokumencie²³⁸. Występował także 18 VI 1254 r. (*Clemens palatinus cracouiensis*)²³⁹. Ostatni raz świadcował 17 IV 1255 r. (*Clemens, palatinus cracouiensis*)²⁴⁰, zaraz potem 18 IV²⁴¹ oraz ponownie w dokumencie z tego roku (bez daty dziennej)²⁴². Według *Rocznika krakowskiego* zmarł w 1256 r. (*obiit Clemens palatinus*)²⁴³.

Franciszek Piekosiński pomylił go z krewnym tego samego imienia (I.15)²⁴⁴. Do pewnych dzieci Klemensa należą synowie Andrzej i Wierzbięta (I.33-34), do prawdopodobnych jedna (może dwie) córka (I.35).

I.21. SULISŁAW

To, że najstarszy brat Klemensa z Ruszczy nazywał się Sulisław (Sułek), podał Jan Długosz²⁴⁵. Wspomniane wyżej dokumenty z 1236 r. zwań go Pełką, co czyni niezgodność z relacją wielkiego dziejopisa. Imię Pełka, typowe dla rodu Lisów, u Gryfitów jednak nie występuje. To, że chodzi o imię Sułek, poświadczają następujące dokumenty: 30 VI 1244 r. pośród świadków został wymieniony *Sulco frater Clementis*²⁴⁶, 30 III 1246 r. czytamy z kolei *Sullech frater predicti Clementis*²⁴⁷. Filiację Sułka poświadcza dokument z 15 VII 1243 r. (*Sulcone, filio Sunislai*)²⁴⁸. Pozostawił syna Klemensa (I.36).

²²⁹ KDMłp, t. I, nr XXVIII (s. 34).

²³⁰ *Ibidem*, nr XXIX (s. 35).

²³¹ *Ibidem*, t. II, nr CCCCXXIX (s. 79).

²³² KDP, t. I, nr XXXV (s. 55).

²³³ KDMłp, t. I, nr XXXIII (s. 39).

²³⁴ *Ibidem*, t. II, nr CCCCXXXI (s. 80).

²³⁵ *Ibidem*, nr CCCCXXXIV (s. 84).

²³⁶ *Ibidem*, t. I, nr XXXVI (s. 41).

²³⁷ *Ibidem*, t. II, nr CCCCXXXVI (s. 85).

²³⁸ *Ibidem*, nr CCCCXXXIX (s. 91).

²³⁹ KDKK, t. I, nr XLI (s. 56).

²⁴⁰ *Ibidem*, nr XLII (s. 59).

²⁴¹ KDMłp, t. II, nr CCCCXLVI (s. 100).

²⁴² *Ibidem*, nr CCCCXLV (s. 99).

²⁴³ *Rocznik krakowski*, MPH, t. II, Lwów 1872, s. 838.

²⁴⁴ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 87-89.

²⁴⁵ J. Długosz, *Roczniki...*, *Księga Siódma*, s. 48 i n.

²⁴⁶ KDMłp, t. I, nr XXVII (s. 33).

²⁴⁷ *Ibidem*, nr XXVIII (s. 34).

²⁴⁸ ZDKM, nr XVIII (s. 14).

I.22. SEZEMA

Sezema był trzecim synem Sulisława (I.9). Występował w dokumentach z lat 1236-1244 r. (zob. wyżej). Jego synem był Marek (I.37).

I.23. TOMASZ (TOMKO)

Tomko był ostatnim synem Sulisława (I.9). Występował w dokumentach z 1236 r. (zob. wyżej). Marek L. Wójcik próbował zastąpić jego imię imieniem Teodor, co wynikało z informacji Długosza²⁴⁹. Jego domniemany syn nosił imię Sułek (I.38).

POKOLENIE X

I.24. KLEMENS

Marek L. Wójcik zrobiwszy dwóch Marków z jednego (miał do tego niejasne zapisy źródeł jako podstawę), brnął dalej w tym kierunku i tym razem – już zupełnie bezpodstawnie – zrobił dwóch Klemensów i dwóch Janów w omawianym teraz pokoleniu. Skoro był tylko jeden Marek, to był też tylko jeden Klemens. Klemens był najstarszym synem Marka (I.10) i jego żony W. Pojawił się w 1234 r. na dyplomie swego stryja Teodora (I.11) jako *Clemens filius Marcii*²⁵⁰. Zapewne już wtedy osiągnął tzw. lata sprawne. Ponownie określono jego filiację 30 VI 1244 r. (*Clemens cum fratre eius, filii Marconis*)²⁵¹. Istotny dokument Bolesława V Wstydlivego i jego matki ks. Grzymisławy z 10 V 1254 r. w sprawie ponownej donacji klasztoru cysterskiego w Szczyrzycu informuje: *milites nostri Clemens et Marek, fratres vterini, filii quondam Marconis Palatini Cracouiensis, donaciones omnes, quas pie memorie, Comes dictus Czader, eorum patruus, quondam etiam Cracouie Palatinus*²⁵². Wpis jest istotny, bo zawiera podstawowe informacje odnośnie do stopni pokrewieństwa wymienionych w nim osób. Występował też w 1239 r. z bratem Andrzejem (zob. wyżej). W 1262 r. był komornikiem ks. św. Kingi. Poświadczają to dwa dokumenty z tego roku (*Clemente filio marcii camerario ducisse*)²⁵³. Pozostawił po sobie syna Świętosława (I.39).

I.25. ANDRZEJ

Andrzej jest znany tylko z dokumentu z 1239 r. Ponieważ nie wymieniono go w 1254 r., musiał już wtedy nie żyć (zob. wyżej). Domniemuję, że był on ojcem Bogusza (przodka Nasiechowskich, I.Q), I.40.

²⁴⁹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 65.

²⁵⁰ KDMłp, t. I, nr XVII (s. 23). Podobnie w 1260 r. (*Clemente filio Marci*), KDMłp, t. II, nr CCCCLXVI (s. 112).

²⁵¹ *Ibidem*, nr XXVII (s. 33).

²⁵² *Ibidem*, nr XL (s. 44).

²⁵³ KDP, t. III, nr XXXIX (s. 84). Podobnie nr XL (s. 85).

I.26. MAREK

Jak twierdzi M.L. Wójcik, występował on w latach 1244-1284. Pojawił się 30 VI 1244 r.²⁵⁴ Był podczaszym krakowskim (1257-1260), kasztelanem połanieckim (1270-1273) i sandomierskim (1284), Zmarł zapewne w 1285 r.²⁵⁵ Pozostawił córkę Katarzynę (I.41). Jako podcaży krakowski świadkował 7 XI 1257 r. (*Marcus subpicerna*)²⁵⁶ i 9 V 1259 r. (*Marcus subpicerna Cracouiensis*)²⁵⁷. W 1259 r. w dokumencie ze Staniątek (*Clemente filio Marci, Marcho fratre eius subpicerna Cracouiensis*)²⁵⁸. Podobnie w 1260 r. jako brat Klemensa): *Marco fratre eius subpicerna*²⁵⁹. W dokumencie Bolesława V Wstydlivego dla klasztoru w Staniątkach z 1270 r. Marek został wymieniony dwukrotnie: jako protektor klasztoru (*Comes Marcus heres et procurator sepe fati Cenobii*) i w wykazie świadków jako kasztelan połaniecki (*Comite Marco Castellano de Polanec*)²⁶⁰. Po raz ostatni jako kasztelan połaniecki został odnotowany 13? V 1273 r. jako *Marco, castellano de Polancz*²⁶¹. Dnia 22 I 1284 r. nazwano go kasztelanem sandomierskim (*Marcus castellanus Sandomiriensis*)²⁶². Tego dnia świadkował jeszcze raz jako *comes Marcus castellanus Sandomiriensis*²⁶³. Prawie identycznie został nazwany w kolejnym dokumencie z 11 II t.r.²⁶⁴ i następnym z 1 IV t.r.²⁶⁵ Występował też w dokumencie Leszka Czarnego z VIII 1284 r. (*comes Marcus castellanus Sandomiriensis*)²⁶⁶. Marek ostatni raz jako osoba żyjąca pojawił się w dokumencie znanego z haremu nałożnic bpa krakowskiego Pawła z Przemankowa herbu Półkocz z 8 XII 1284 r. (*Marcum Castellatum Sandomirienses*)²⁶⁷. Dodać należy, że Marek posiada biogram w PSB pióra Jerzego Wyrozumskiego²⁶⁸. Franciszek Piekosiński i Zofia Birkenmajerowa, którzy są twórcami koncepcji zrobienia z wojewody Marka dwóch osób, to właśnie tego drugiego uczynili synem pierwszego²⁶⁹. Jak wielkie problemy interpretacyjne sprawiały te średniowieczne pokolenia, widać w poglądach Jerzego Wyrozumskiego, który w ogóle miał wątpliwości, czy

²⁵⁴ Zob. przypis 251. Marek L. Wójcik podał, że chodzi o Marka, nawet nie wspominając, że jest wymieniony bezimiennie. Następnie na zupełnie fałszywych przesłankach doszedł do wniosku, że to Marek. Wniosek ten jest – sam w sobie – jednak słuszny, starszy brat Andrzej musiał już wtedy być osobą zmarłą.

²⁵⁵ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 117.

²⁵⁶ *Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. I. *Dokumenty z lat 1257-1420*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962, cyt. dalej ZDM, cz. I, nr 1 (s. 5), dokument Bolesława V Wstydlivego.

²⁵⁷ KDMłp, t. II, nr CCCCLXV (s. 111).

²⁵⁸ KDP, t. III, nr XXVI (s. 78).

²⁵⁹ KDMłp, t. II, nr CCCCLVI (s. 112).

²⁶⁰ KDP, t. III, nr XLIII (s. 90 i 92).

²⁶¹ ZDKM, nr XXXII (s. 26). Datę dzienną *III idus Maii* powtórzył bez żadnej refleksji wydawca E. Janota. Jest to błąd, gdyż takiej daty nie ma, może być tylko *III idus Maii*, czyli 13 V, kopista zapewne napisał jedną kreskę za dużo. Zob. <http://www.phil.uni-passau.de/histhw/TutMA/kalender.html> [dostęp 22.01.2016].

²⁶² KDMłp, t. II, nr CCCXCXVII (s. 156).

²⁶³ *Ibidem*, nr CCCXCXVIII (s. 159).

²⁶⁴ *Ibidem*, t. I, nr CIII (s. 124).

²⁶⁵ *Ibidem*, nr CIV (s. 126-127).

²⁶⁶ ZDM, cz. I, nr 8 (s. 12).

²⁶⁷ KDKK, t. I, nr LXXXV (s. 117).

²⁶⁸ J. Wyrozumski, *Marek, kasztelan sandomierski*, <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/marek#> [dostęp 22.01.2016]. Jako buntownik przeciwko nowemu władcy Leszkowi Czarnemu, zapewne w 1285 r. poległ pod Bogucicami.

²⁶⁹ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 25, 63 i 64; Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 263, przypis 31.

Marek był członkiem rodu Gryfitów. Sądził, że był on wnukiem, a nie synem wojewody Marka²⁷⁰. Według F. Piekosińskiego i M.L. Wójcika Marek miał córkę Katarzynę (I.41), choć obiektywnie jest to tylko domysł.

I.27. PIOTR

Piotr jako syn Teodora (I.11) występuje w dokumencie ks. Grzymisławcy z 12 V 1228 r. (*Petro filis Theodrici*)²⁷¹. Widzimy go ponownie w dokumencie z 1234 r., w którym jego ojciec Teodor uczynił nadanie dla cystersów jędrzejowskich (*Petrus Theodori filius*)²⁷². Ponownie wystąpił jako świadek 4 V 1236 r. w dokumencie swego ojca (*Petrus Theodori filius*)²⁷³. Nic o nim bliżej nie wiadomo.

I.28. MAREK

Marek był starszym synem Abrahama (I.14). Występował jako kasztelan radomski (*Marcus castellanus de Radome*) w dokumencie z 1237 r., w którym ks. mazowiecki Bolesław zatwierdził nadanie Bogusza z Błotnicy wsi Świerkowice klasztorowi miechowskiemu²⁷⁴. F. Piekosiński pomieszał go z innym Markiem (I.26)²⁷⁵.

I.29. JAN

Na postać Jana pierwszy zwrócił uwagę Franciszek Piekosiński. Jan pojawił się w 1229 r. jako syn Abrahama (*Ian filius Abrahe*)²⁷⁶. Po odrzuceniu poglądu Wójcika, że istniało dwóch Marków, zawala się jego koncepcja, że Klemens lub Sułek (I.12-13) miał syna Jana, określonego bratankiem przez stryja Teodora (I.11). Nie trzeba tworzyć takiej koncepcji, skoro posiadali jeszcze brata Abrahama (I.14), który na pewno miał syna Jana, co powoduje konieczność uznania, że jest on tożsamy z bratankiem Teodora, wymienionym w 1237 r. (*filiolus suus nomine I.*)²⁷⁷. Marek L. Wójcik utożsamia go z kasztelanem lubelskim z lat 1284-1285²⁷⁸. Dnia 8 XII 1284 r. podano go po raz pierwszy (*Iohannem Castellanium Lublinensem*)²⁷⁹. W 1285 r. świadcował *comes Iohannes, castellanus Lublinensis*²⁸⁰. Najistotniejszy jest dokument z 6 IV 1285 r., gdzie podano jego filiację: *comite Iohanne Abramouizc castellano de Lublyn*²⁸¹.

I.30. WYSZENIEGA

Wyszeniega jest jedynym znanym dzieckiem Klemensa (I.15) i Raclawy. Występowała w latach 1242-1282²⁸². Była magistram w klasztorze w Staniątkach, którego

²⁷⁰ J. Wyzrozumski, *Marek, kasztelan sandomierski...*

²⁷¹ KDMłp, t. II, nr CCCXCV (s. 38).

²⁷² H. Polackówna, *op. cit.*, s. 7.

²⁷³ KDMłp, t. I, nr XX (s. 26).

²⁷⁴ *Ibidem*, t. II, nr CCCXIV (s. 59). Czy następny na liście świadków cześnik Abraham to jego ojciec?

²⁷⁵ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 95.

²⁷⁶ *Ibidem*, s. 66; KDMłp, t. I, nr XII (s. 19).

²⁷⁷ KDMłp, t. I, nr XXI (s. 27). To na pewno Jan, palatyn Teodor też jest tylko określony literą T.

²⁷⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 61.

²⁷⁹ KDKK, t. I, nr LXXXV (s. 117).

²⁸⁰ KDMłp, t. II, nr DI (s. 163).

²⁸¹ KDP, t. II, cz. I, wyd. L. Ryzyszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1848, nr CXXV (s. 109).

²⁸² M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 118.

fundatorami byli jej rodzice. Jej filiację podaje dokument Konrada I ks. mazowieckiego z 1242 r. (*Clemens [...] filie sue Wisenyge*)²⁸³. W 1260 r. jej matka Raclawa jako wdowa przekazała swej córce Wyszeniedze pół wsi Uszew (*Raczlaua relicta pie recordationis comitis Clementis, Wisenega, magistra*)²⁸⁴. Zatwierdził to Bolesław V Wstydlivy (27 VI 1263 r., łacińskie określenia matki i córki są zbliżone do poprzedniego dokumentu)²⁸⁵. W 1272 r. Bolesław V Wstydlivy tak opisał swoją bardzo daleką kuzynkę: *Wisenege Magistre de stanutek, femine religiose*²⁸⁶. Występowała do 1282 r. (*Wyzenega magistra*)²⁸⁷. Niezbyt fraszobliwie brzmi zdanie Wójcika: „Ponieważ po 1282 r. Wyszeniega nie pojawiła się już więcej w źródłach, można przyjąć, że zmarła w 1282 r. lub wkrótce potem”. Otóż można tego tylko domniemywać, bez źródeł tego przyjąć się nie da²⁸⁸. Atoli to, co napisał Marek L. Wójcik o poglądach Franciszka Piekosińskiego, jest przez tego pierwszego całkowicie zmyślane (*sic!*) i oznacza poważne naruszenie etyki naukowej²⁸⁹. Natomiast rzeczywiście Zofia Birkemajerowa w sprawie śmierci lub filiacji Wyszeniegi była w błędzie. „Uśmierciła” ją w 1269 r., a ponadto stworzyła dwie Wyszeniegi i drugą uczyniła córką Klemensa z Ruszczy (I.20)²⁹⁰.

I.31. SULISŁAW

Sulisław był synem Jana (I.17)²⁹¹. Tę filiację podaje dokument wystawiony przez samego Sulisława 30 VI 1244 r. (*Ego Sulizlauus Iohannis filius, Canonicus ecclesie Cracoviensis*)²⁹². Poinformował też, że jest bratankiem Andrzeja (I.16)²⁹³. Występował w latach 1234-1253, kanonikiem krakowskim był w okresie 1234-1246, potem pełnił urząd kantora w Płocku (od 1246 do 1253 r.). Zmarł 16 X po 1253 r.²⁹⁴ Dokument z 30 III 1244 r. potwierdza pełnienie przez Jana funkcji kanonika (dnia 30 III 1246 r. Sulisław był równolegle kanonikiem i już kantorem – *Sulislaus filius Iohannis comitis, dictus cantor Plocensis, atque canonicus Cracouiensis*)²⁹⁵. Wierzbietę określono w tym dokumencie jako jego stryja (*ipsius Sulislaus et sui patrui Werbente*). Marek L. Wójcik nie potrafił rozstrzygnąć, czy świadek na jednym z dokumentów klasztoru mogińskiego

²⁸³ KDMłp, t. II, nr CCCXCIX (s. 65).

²⁸⁴ *Ibidem*, nr CCCCLVI (s. 111).

²⁸⁵ *Ibidem*, nr CCCCLXX (s. 122).

²⁸⁶ KDP, t. III, nr XLVI (s. 101).

²⁸⁷ *Ibidem*, nr LVIII (s. 126).

²⁸⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 49, przypis 71.

²⁸⁹ Chodzi mu chyba o część I tomu III *Rycerstwa...*, bo oznacza to niedokładnie. Na pewno o Wyszeniedze nie ma nic na s. 87, ale na s. 88, co jest tylko drobnym błędem, natomiast już ogromną nierzetelnością jest szukanie tam informacji, jakoby to zmarła w 1269 r. (nic takiego Piekosiński nie napisał), bowiem na s. 125 w biogramie Wyszeniegi jest to wszystko, co tu zostało napisane (żyła jeszcze w 1282 r.). Zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 49, przypis 71.

²⁹⁰ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 251-252 oraz przypis 16.

²⁹¹ Dostrzegła to Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 261-262.

²⁹² KDP, t. III, nr XXIV [pierwszy z takich samych numerów] z niejasną datą: zapewne 2 V (s. 47-48). To samo z poprawną datą, KDMłp, t. I, nr XXVII (s. 32-33).

²⁹³ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 45, 50-51.

²⁹⁴ *Ibidem*, s. 118. Data dzienna 16 X jest w *Kalendarzu krakowskim*, MPH, t. II, Lwów 1872, s. 934 (*Sulzlaus frater de Tincia qui fuit huius ecclesie canonicus obiit*). Wskazywałoby to, że na koniec życia został tyńieckim benedyktynem.

²⁹⁵ KDMłp, t. I, nr XXVIII (s. 34).

(*Sulizlaus canonicus*) z 1230 r. to ten Sulisław, czy też inny kanonik sandomierski²⁹⁶. Możliwe, że to jednak ten sandomierski, bo występuje w dokumencie z 1229 r.²⁹⁷ Natomiast w dokumencie z 23 II 1234 r. występował Sulisław z podaniem filiacji i stryjów (*clementem quondam castellanum cracouiae, fundatorem monasterii eiusdem* [Staniątki]. *et per fratres ejus dominum andream episcopum plocensem bone memorie. ac Janconem tunc castellanum de Ruda. et zulizlaum filium suum*)²⁹⁸. Ostatnia wzmianka o Sulisławie (*Sulislaus cantor plocensis*) pochodzi z 29 VII 1253 r.²⁹⁹

I.32. ELŻBIETA

Już na wstępie trzeba zaznaczyć, że to, co odnośnie do filiacji napisał Marek L. Wójcik, jest czystą spekulacją w stylu tych potępianych przez Jacka Matuszewskiego (zob. wyżej)³⁰⁰. Wystarczy, że Zofia Birkenmajerowa i Paweł Sczaniecki nie znali Świętosława (I.19) i uznali Elżbietę za córkę Jana (I.17) i siostrę Sulisława (I.31)³⁰¹. Cała historia Elżbiety zaczyna się w *Żywocie błogosławionej Salomei*³⁰². Pod dniem 21 I 1270 r. autor żywota franciszkanin Stanisław opisał następujące wydarzenie: Elżbieta, wdowa po Przybysławie, synu Wawrzyńca, w miejscowości zwanej *Sdimerici* na łożu śmierci miała wizję, w której ukazała się NMP, bł. Salomea oraz [uwaga!] Raclawa, wdowa po Klemensie „Magnusie” kasztelanie krakowskim. Elżbieta toczyła rozmowę z Raclawą, którą pytała, czy jej stryj Klemens dostąpił zbawienia po śmierci w walce z Tatarami, na co Raclawa odpowiedziała twierdząco. Poinformowała także, iż Elżbieta oraz jej dzieci, syn Dobrogost oraz córka Ewa, mniszka w Staniątkach, także dostąpią zbawienia.

Marek L. Wójcik opowiadając się za ojcostwem Świętosława, a nie Jana, zarazem odrzucając pogląd Birkenmajerowej, uzasadnił to zapisem cytowanego wyżej cudu, z którego wynikałoby, że Raclawa opiekowała się niegdyś Elżbietą jako sierotą, a Jan żył dłużej niż Świętosław. Można dodać, że Sulisław, syn Jana dość dokładnie określił we własnym dokumencie swoją filiację i fakt bycia bratankiem bpa Andrzeja (czego – jak pamiętamy – Wójcik nie dostrzegł), nie stwierdził jednak, że miał on siostrę. Jest to oczywiście argument *ex silentio*. Najważniejszy argument, wzmacniający pogląd Wójcika, dała nieświadomie Zofia Birkenmajerowa. Gdyby Wójcik przeczytał ze zrozumieniem, co autorka napisała, mógłby ją poprawić. Birkenmajerowa wyczytała się lepiej w cud bł. Salomei i stworzyła hipotezę, że Elżbieta miała dwóch mężów. Zaryzykowała pogląd, że imię syna Elżbiety nie wynikało z faktu, że takie nosił stryj tego dziecka, Dobrogost Wawrzyńciewicz, lecz że ten był pierwszym mężem Elżbiety, a drugim dopiero jego brat

²⁹⁶ ZDKM, nr X (s. 9); M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 50. Dylemat Wójcika odnośnie do Sulisława z dokumentu z 1229 r. jest pozbawiony sensu, bo przy Sulisławie kanoniku jest tam słowo *eiusdem*, które wskazuje, że osoby tu wymienione pełniły funkcje w Sandomierzu, ZOPSM, nr 273, s. 299.

²⁹⁷ ZDKM, nr IX (s. 8).

²⁹⁸ KDP, t. III, nr XXVIII (s. 58-59).

²⁹⁹ KDKK, t. I, nr XXXVI (s. 46).

³⁰⁰ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 52.

³⁰¹ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 262-263, P. Sczaniecki, *Gryfici...*, s. 4. Ten ostatni powinien mieć już jakiś dylemat, bo wcześniej J. Wyrozumski w 1974 r. zaznaczył, że Elżbieta oprócz Jana może mieć jeszcze jednego domniemanego ojca Sulisława, *idem*, PSB, hasło *Marek, wojewoda krakowski*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marek-wojewoda#> [dostęp 17.01.2016].

³⁰² *Vita Sanctae Salomeae regine Halicensis auctore Stanislao Franciscano*, MPH, t. IV, Lwów 1884, s. 788.

Przybysław, trybun i *nutritor* (pedagog) Bolesława Wstydlivego. Postawiła hipotezę, że dalej wymieniona Świętosława ze Staniątek to trzecie dziecko Elżbiety (zarazem jedyne z Przybysławem)³⁰³. Uczeni czytający to dosłownie zaraz taki pogląd odrzucają po wykładni językowej tekstu łacińskiego, jednak gdyby poprzez Birkenmajerową, to jej hipoteza bardziej by służyła mocnemu poparciu poglądu Wójcika, którego Birkenmajerowa nie uznawała. Imię Świętosława, gdyby to była rzeczywiście córka Elżbiety, prowadziłyby do potwierdzenia poglądu Wójcika: Elżbieta musiała być córką Świętosława, skoro córce nadała jego imię.

I.33. ANDRZEJ

W 1289 r. w dokumencie Władysława Łokietka jako świadkowie występują: Andrzej i Wierzbięta, synowie Klemensa (*Andrea et Wirbenta, filii Clementis*)³⁰⁴. Byli to niewątpliwie synowie Klemensa z Ruszczy (I.20). Zdaniem M.L. Wójcika Andrzej był kasztelanem wojnickim³⁰⁵. Na tym urzędzie 8 XII 1284 r. występował jeszcze Świętosław³⁰⁶. Dnia 9 VI 1285 r. Andrzej był już kasztelanem wiślickim³⁰⁷. Kiedy dokładnie Andrzej objął kasztelanę wojnicką, nie wiadomo. W 1285 r. Leszek Czarny jako kasztelanowi wojnickiemu udzielił mu immunitetu na przeniesienie wsi Nieprześnie na prawo niemieckie (*Andree castellano de Woynycz*)³⁰⁸. W dniu 15 VIII 1286 r. ponownie poświadczono go jako kasztelana wojnickiego (*Andrea castellano de Woynicz*)³⁰⁹, a także 11 i 14 V 1287 r. (*Andreas castellanus de Woynicz, Andrea castellano Woiniciensis*)³¹⁰. Jak się dalej przekonamy, w 1290 r. kasztelanem wojnickim był już jego brat stryjeczny Klemens (I.36), co doprowadziło Marka L. Wójcika do nie mającego niestety podstawy źródłowej następującego stwierdzenia: „po roku 1289 nie odnajdziemy już jego imienia wśród testatorów różnych akcji prawnych”³¹¹. Zdanie to nie jest zgodne z prawdą, gdyż w dokumencie z 21 IX 1317 r. Andrzej został ponownie wymieniony jako kasztelan wojnicki (*Andrea Woiniciensis [...] Castellanis*)³¹².

I.34. WIERZBIĘTA

Zdaniem Marka L. Wójcika Wierzbięta, syn Klemensa z Ruszczy (I.20) występował w latach 1276-1310, będąc kolejno kasztelanem czechowskim (1299 r.), wojewodą krakowskim (1304-1306) i kasztelanem krakowskim (1306-1310)³¹³. Filiację Wierzbięty (*comitis Wirbentae filii Clementis*) poznajemy w dokumencie z 13 V 1276 r. przy upoważnieniu go do przeniesienia wsi Przegini z prawa polskiego na niemieckie³¹⁴. W 1289 r.

³⁰³ Z. Birkenmajerowa, *op. cit.*, s. 262.

³⁰⁴ KDMłp, t. II, nr DXIV (s. 176).

³⁰⁵ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 68.

³⁰⁶ KDKK, t. I, nr LXXXV (s. 117).

³⁰⁷ KDMłp, t. I, nr CIX (s. 130).

³⁰⁸ ZDM, cz. I, nr 10 (s. 14).

³⁰⁹ KDMłp, t. II, nr DIV (s. 165).

³¹⁰ *Ibidem*, t. II, nr DVII (s. 168) i nr DVIII (s. 169).

³¹¹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 68.

³¹² KDMłp, t. I, nr CLIV (s. 183).

³¹³ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 119.

³¹⁴ KDKT, t. I, nr XXVIII (s. 56).

w dokumencie Władysława Łokietka jako świadkowie występują: Andrzej i Wierzbięta, synowie Klemensa (*Andrea et Wirbenta, filii Clementis*)³¹⁵. Brak informacji, czy przed 1299 r. pełnił jakiś urząd, dopiero 27 V tego roku określono go kasztelanem [czechowskim? krakowskim?]³¹⁶. Z dokumentu z 14 II 1309 r. wynika, jakoby tu – zdaniem F. Piekosińskiego – Wierzbięta był kasztelanem czechowskim, wpis jednak przeczy temu (*Wirbanta castellano [...] Cracouiensibus*)³¹⁷. Równie niejasny jest dokument z 29 XII 1310 r. (*Wirbenta, castellano*)³¹⁸. Wcześniej 11 I 1304 r. był wojewodą krakowskim (*Comitis Wirbente Palatini Cracouiensis*)³¹⁹. Po raz ostatni był poświadczony na tym urzędzie 17 XII 1306 r. (*Wirbentam Cracouiensem [...] palatinos*)³²⁰. Występuje też w kolejnym dokumencie Władysława Łokietka z 4 II 1307 r. (*Wirbete palatini cracouiensis*)³²¹. Także w dokumencie z 25 VI [*infra octavas Penthecostes*] 1308 r. odnotowano Wierzbięte jako kasztelana (*Wirzbanta castellanus*)³²². Jako kasztelan krakowski występował ponownie 2 VII 1309 r. (*Vyrzbentha castellano [...] Cracoviensibus*)³²³. Wierzbięta pozostawił po sobie syna Klemensa i córkę Uniesławę (I.42-43).

I.35. NN (CÓRKA, CÓRKI?)

Wniosek, że Klemens z Ruszcy posiadał przynajmniej jedną córkę, wyciągnął Marek L. Wójcik³²⁴ ze zdania w dokumencie z 1252 r., które brzmi następująco: „Cuius nos fidelitatem de more representates, damus et perpetuo et tradimus et omnibus posteris eius utriusque sexus [podkreślenie moje – T.K.] omnes libertates, quas nos in domino nostro habemus [...]”³²⁵. O tej córce (lub córkach) niczego bliżej nie wiadomo.

I.36. KLEMENS

Klemens jest jedynym znanym dzieckiem Sulisława-Sułka (I.21). Pojawił się 11 V 1287 r. z podaniem filiacji (*Clemens filius Sulizlai*)³²⁶. Uzyskał on od Bolesława V

³¹⁵ KDMłp, t. II, nr DXIV (s. 176).

³¹⁶ Żadne zakłęcia Marka L. Wójcika, *op. cit.*, s. 67 nie sprawiają, że w tym dokumencie (KDMłp, t. I, nr CXXXI, s. 157) znajdzie się Czechów, jest tam po prostu puste miejsce, które w jednym rękopisie kopista uzupełnił słowem Kotów, zob. *ibidem*, s. 158-159. Takiej kasztelanii nie było, natomiast Franciszek Piekosiński sam dopisał Czechów, bo tak – rzekomo – wynika z kolejnych dokumentów, do których zresztą Wójcik nie zaglądał. Natomiast w tytule dokumentu, chyba skutkiem jakiegoś lapsusu, napisał Piekosiński, że Wierzbięta był kasztelanem krakowskim. Może to jest prawdą, co by jednak świadczyło, że to Piekosiński stracił kontakt z rzeczywistością, bo dokumenty, w których jakoby to Wierzbięta był kasztelanem czechowskim, nie zawierają takiej informacji, a jeden z nich podaje tytuł kasztelana krakowskiego.

³¹⁷ KDMłp, t. I, nr CXXLI (s. 170).

³¹⁸ KDKK, t. I, nr CXVII (s. 152). Z kontekstu wynika, że chodzi o kasztelanę krakowską.

³¹⁹ *Ibidem*, t. II, Kraków 1882, nr CCXLII (s. 2).

³²⁰ KDP, t. II/1, nr CXCIV (s. 175), a więc na pewno nie t. II, nr 146, jak w przypisie 246 podał M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 67. To samo *Pommerellisches Urkundenbuch*, Bearbeitet von Dr. M. Perlbach, Danzig 1882, nr 650 (s. 573).

³²¹ *Ibidem*, nr CXCVI (s. 177). Komentarz do M.L. Wójcika, który podał, że Wierzbięta był wojewodą do 1306 r., to w przypisie 246 na s. 67, jednak zaraz sobie zaprzecza, cytując w przypisie 247 ten dokument, który przecież pochodzi już z 1307 r.

³²² *Monumenta Poloniae Vaticana*, t. III, *Annalecta Vaticana 1202-1366*, Edidit Dr. Joannes Ptaśnik, Cracoviae 1914, nr 121 (s. 88).

³²³ *Ibidem*, nr 124 (s. 99).

³²⁴ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 67.

³²⁵ KDMłp, t. II, nr CCCCXXXVI (s. 86).

³²⁶ *Ibidem*, t. II, nr DVII (s. 168).

Wstydlivego młyn Bochnek koło Małogoszcza na rzece Nidzie. W dniu 20 XII 1290 r. po bracie stryjecznym Andrzeju (I.33) otrzymał urząd kasztelana wojnickiego (*Comite Clemente Castellano de Woynich*)³²⁷. Po raz ostatni wystąpił w dokumencie Władysława Łokietka z 12 IV 1292 r. (*Comite Clemente Castellano de Woynich*)³²⁸.

I.37. MAREK

Dnia 4 VIII 1243 r. Marek pojawił się towarzystwie swojego ojca Sezemy (I.22) (*Sezemam et filium eius Marcum*)³²⁹. Widzimy go też 21 VI 1250 r. (*Marcus Sesenich*)³³⁰. Po raz kolejny świadcował 14 V 1252 r. (*Marcus filius Sezeme*)³³¹. Po raz ostatni jest wymieniony 14 V 1263 r. (*Marcus filius Seseme*)³³². Z racji dziedziczenia w Dobranowicach pochodzą od niego Gryfowie z tej wsi, a po nich Konarscy herbu Gryf (II.Y).

I.38. SULEK?

O tej postaci nic nie wiadomo, M.L. Wójcik domniemywał, że był to syn Tomka (I.23) i ojciec Tomka (I.44)³³³.

POKOLENIE XI

I.39. ŚWIĘTOSŁAW

Świętosław był synem Klemensa (I.24), co poświadcza następujący dokument z 1270 r.: *Svantoslaus filius Clementis camerarius domine*³³⁴. Marek L. Wójcik postawił hipotezę, że Świętosław był tożsamy z woźnym w dokumencie z 9 V 1274 r.³³⁵ Jest to możliwe, choć niesprawdzalne (*Suentozlao Vesnej*)³³⁶. Według Wójcika był następnie kasztelanem spicymierskim (1274-1279?)³³⁷. Dnia 8 XII 1284 r. tytułowano go jeszcze kasztelanem wojnickim (*Suntoslaum Castellanus de Woynich*)³³⁸. Jako kasztelan wiślicki świadcował na dokumencie z 9 VI 1285 r. (*Comes Swetozlaus Castellanus Wislicensis*)³³⁹. W 1286 r. (brak daty dziennej) wystąpił jako kasztelan wiślicki (kopiści podali aż trzy wersje jego imienia: *Swatoslao, Svantoslao, Svetoslao, castellano Wisliciensi*)³⁴⁰. Dnia 15 VIII 1286 r. Leszek Czarny zatwierdził Świętosławowi jako kasztelanowi wiślickiemu inkolację wsi Krzyżanowice (*comes Swentoslaus castellanus Wisliciensis*)³⁴¹. Był obecny

³²⁷ *Ibidem*, t. I, nr CXIX (s. 139).

³²⁸ *Ibidem*, nr CXX (s. 140).

³²⁹ KDP, t. III, nr XX (s. 39).

³³⁰ KDMłp, t. I, nr XXXI (s. 37).

³³¹ *Ibidem*, nr XXXVIII (s. 43).

³³² *Ibidem*, nr LXIII (s. 80).

³³³ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 119.

³³⁴ KDMłp, t. I, nr LXXX (s. 98).

³³⁵ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 63.

³³⁶ KDKK, t. I, nr LXXX (s. 105).

³³⁷ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 117 i s. 63 (identyfikacja nie jest pewna).

³³⁸ KDKK, t. I, nr LXXXV (s. 117).

³³⁹ KDMłp, t. I, nr CIX (s. 130).

³⁴⁰ KDKT, nr XXXII (s. 65 i przypis 44).

³⁴¹ KDMłp, t. II, nr DIV (s. 164).

11 V 1287 r. (*Swentoslaus castellanus Wislicensis*)³⁴². Ostatni raz wystąpił 23 V 1288 r. (*Suntzslao Castellano Wizliciensis*)³⁴³. Pozostawił po sobie syna Teodora (I.45).

I.40. BOGUSZ

Studiowanie pochodzenia rodu Nasiechowskich, którego podjął się Krzysztof Mosingiewicz, nie przyniosło powodzenia. Jest to jedyny tak niejasny element w potomstwie Świętopełka „nakielskiego”. Moim zdaniem istniały jednak tylko dwa główne piony rodu Gryfitów, z których Nasiechowscy byli ostatnim elementem. Jak wszystkie pozostałe (II.A.-II.P.) pochodzili od Marka (I.10), ale – jako jedyni – od jego syna Andrzeja (I.25), którego potomstwo nie jest znane, a ja za jego syna uważam Bogusza (Bogutę), kasztelana wiślickiego (1255-1264)³⁴⁴. Po raz pierwszy pojawia się, gdy Bolesław V Wstydlivy 14 IX 1255 r. w Osieku nadał rycerzowi Falkowi, synowi Dzierzka wieś Bossowice (*Bogusa castellanus Visliciensis*)³⁴⁵. W 1256 r. w Nowym Mieście Korczynie Bolesław V Wstydlivy wraz z matką Grzymisławą potwierdził wszystkie nadania dla klasztoru w Zwierzyńcu, jednym ze świadków był *Comite Bogusa castellano visliciensis*³⁴⁶. Dnia 11 VI 1258 r. na przywileju Bolesława V Wstydliviego dla katedry krakowskiej na liście świadków był *Boguta Castellanus Wysliciensis*³⁴⁷. Identycznie było na kolejnym przywileju tego władcy dla tejże katedry z 13 VI 1258 r.³⁴⁸ Po raz kolejny świadcował w Przedborzu 2 XII 1260 r., gdy Bolesław V Wstydlivy zatwierdził nadanie przez Jana, syna Mikołaja wsi Garno abpowi gnieźnieńskiemu Januszowi (*Boguta Wyzliciensis [...] castellanis*)³⁴⁹. Ostatni raz odnotowano go jako świadka, gdy Bolesław V Wstydlivy w Osieku 18 VII 1264 r. potwierdził nadanie urzędu wójta w Połańcu Mikołajowi, synowi Bartka (*comes Boguta castellanus Visliciensis*)³⁵⁰. Pozostawił po sobie bliżej nieznanego syna (I.46).

I.41. KATARZYNA

Katarzynę Marek L. Wójcik uznał za córkę Marka (I.26). Jest to możliwe, choć nie ma na to 100% pewności³⁵¹. Nie jest to jednak pomysł własny tego autora, bo pierwszy raz zgłosił filiację Katarzyny Franciszek Piekosiński, czyniąc ją właśnie córką Marka i żoną komesa Marcina Unisławicza³⁵². W dokumencie z 30 IV 1316 r., którego wystawcą

³⁴² *Ibidem*, nr DVII (s. 168).

³⁴³ KDKK, t. I, nr XC (s. 127).

³⁴⁴ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 165 i 506.

³⁴⁵ KDMłp, t. II, nr CCCCLXVIII (s. 102).

³⁴⁶ KDP, t. III, nr XXXIII (s. 71).

³⁴⁷ KDKK, t. I, nr LVIII (s. 73).

³⁴⁸ *Ibidem*, nr LIX (s. 75).

³⁴⁹ KDMłp, t. II, nr CCCCLIX (s. 114).

³⁵⁰ *Ibidem*, nr CCCCLXXIII (s. 126).

³⁵¹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 62.

³⁵² F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 112-113 i 221. Rodzinę tę F. Piekosiński zaliczał do rodu Lubowlitów-Ogniwów, s. 248 i 270. Na tej ostatniej stronie miał problem z identyfikacją tego Marcina z innym, oznaczonym przez siebie Marcinem XXXII. Moim zdaniem błędny jest pogląd A. Bonieckiego, który uznał Marcina za członka rodu Gryfitów (A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. II, Warszawa 1900, s. 185). Pogląd Bonieckiego brał się stąd, że Marcin oprócz Brzeznej posiadał też Chomranice, gdzie nieco później władali Marcinkowscy herbu Gryf (zob. część II.E). K. Mosingiewicz ograniczył się do zrelacjonowania poglądów literatury, a Marcinów Piekosińskiego za jedną osobę uznał za pewnik, zob. *idem*, PM, *Szkic trzeci, Ród*

był *Martinus heres de Brzezna, filius comitis Vneslaj* [Unisław], występowała jako jego żona Katarzyna, córka komesa Marka (*vna cum consorte nostra, Caterina filia comitis Marconis*)³⁵³.

I.42. KLEMENS

To, że Klemens był synem Wierzbęty (I.34), podał – jako domniemanie – Adam Boniecki³⁵⁴. Zapewne milcząco akceptował to Krzysztof Mosingiewicz³⁵⁵. Analiza dostępnych źródeł dotyczących osoby Klemensa pokrywa się z ustaleniami tego ostatniego autora³⁵⁶. Pojawił się 9 IV 1342 r., gdy Kazimierz III Wielki w Krakowie zatwierdził prośbę Sąda Pieniązka o nadanie prawa średzkiego wsiom: Iwanowice, Łęg, Klęczany, Kobylanka i Libusza. Świadkiem na tym dokumencie był *Clemente de Branicz camerario consortis nostre*, z czego dowiadujemy się, że był komornikiem królowej³⁵⁷. Identycznie Klemens z Branicz został określony przez Kazimierza III Wielkiego 21 V 1342 r. w Krakowie, gdy król zatwierdził ugodę między Mikołajem Wojciechowiczem, proboszczem w Karłowicach, a Wincentym Wawrzeńcycem z Grabowej oraz jego synami Wojciechem i Wawrzyńcem, a także Bokszą i jego żoną Szybką o część wsi Grabowa, zwaną Sędziszowskie³⁵⁸. Dnia 22 VIII 1347 r. Kazimierz III Wielki poświadczył, iż Klemens z Branicz nabył od Leonarda z Banowic tę wieś i nieistniejącą dziś Marcinową Wolę oraz Łąki koło Drogini za 200 grzywien³⁵⁹. W dniu 26 XII 1351 r. świadkował (*Clemente de Branicz*) na dokumencie klasztoru mogińskiego³⁶⁰. Dokument ten w całości podał St. Kuraś: Kazimierz III Wielki zatwierdził Mirosławowi z Zesławic zbycie części tej wsi opatowi Janowi i konwentowi w Mogile za 80 grzywien³⁶¹. Dnia 13 III 1353 r. w Krakowie Kazimierz III Wielki zatwierdził zbycie przez Krystynę, wdowę po Paszku i jej wymienione dzieci części wsi Zesławice w zamian za część Giebułtowa i 31 grzywien opatowi Janowi i konwentowi w Mogile. Klemens jako świadek był określony jako komornik (*Clemente de Branicz camerario*)³⁶². Świadkował też, gdy Kazimierz III Wielki zatwierdził zbycie kolejnej części wsi Zesławice za 80 grzywien temuż opatowi i konwentowi (Kraków, 8 V 1353 r., *Clemente camerario herede de Branicz*)³⁶³. Po raz ostatni Klemens z Branicz, komornik świadkował na dokumencie Kazimierza III Wielkiego, wystawionym w Krakowie 15 V 1353 r., w którym Włodzimierz Mikołajowicz sprzedał część wsi Zesławice temuż opatowi i konwentowi³⁶⁴. Do jego potomstwa należy zaliczyć Wierzbę, Birowa i Marka Tyczkę oraz Katarzynę (I.47-50).

Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku, s. 40-41 (cyt. dalej PM, *Szkieł trzeci...*), s. 54, a zwłaszcza przypis 151 (s. 77-78).

³⁵³ KDMłp, t. II, nr DLXIV (s. 232).

³⁵⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, domysł na tabl. genealogicznej po s. 104.

³⁵⁵ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 91 i n.

³⁵⁶ *Ibidem*, s. 91 oraz przypisy 47 i 48 (s. 108).

³⁵⁷ ZDM, cz. I, nr 42 (s. 55), w przypisie 13 informacja o występowaniu Klemensa w latach 1342-1353.

³⁵⁸ *Ibidem*, cz. IV, nr 928 (s. 76-78).

³⁵⁹ KDMłp, t. III. *1333-1386*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1887, nr DCLXXXIII (s. 65-66).

³⁶⁰ ZDKM, t. I, nr LXVI (inny dokument na s. 56).

³⁶¹ ZDM, cz. I, nr 64 (s. 83).

³⁶² *Ibidem*, nr 70 (s. 91-92); ZDKM, t. I, nr LXVI (inny dokument na s. 56).

³⁶³ ZDM, cz. I, nr 72 (s. 93-94).

³⁶⁴ *Ibidem*, nr 74 (s. 96-97).

I.43. UNIESŁAWA

Nad postacią Uniesławy trudził się Krzysztof Mosingiewicz w nieopublikowanym do dziś ostatnim fragmencie pracy magisterskiej. Ostatecznie założył, że była ona przedstawicielką Branickich herbu Gryf. W dokumencie z 12 VII 1373 r. królowa Elżbieta Łokietkówna zatwierdziła nadanie prawa niemieckiego wsiom Ruszcza, Kantorowice i Mikluszowice, o co prosiła Uniesława, wdowa po Jakubie, dziedzicu z Ruszczy, sędzi sandomierskim³⁶⁵. Znający ten dokument A. Boniecki uczynił z Jakuba brata Klemensa (I.42), co dałoby się uzasadnić podziałem dóbr, Klemens otrzymał Branice, a Jakub Ruszczę³⁶⁶. Tę obiecującą hipotezę burzy – zdaniem K. Mosingiewicza – dokument z maja 1353 r., w którym to wyroku sędziego ziemskiego sandomierskiego Jakub z Ruszczy pieczętował się jednak herbem Rawicz³⁶⁷. Potwierdza to pogląd Mosingiewicza, że Jakub wszedł w dobra Gryfitów poprzez Uniesławę³⁶⁸. Musiała to być córka Wierzbiety (I.34).

I.44. TOMASZ (TOMEK)

W sprawie tej postaci – zapewne syna Sułka (I.38) – Marek L. Wójcik przeprowadził następujący wywód³⁶⁹. W 1312 r. bliżej nieznana Sędka, wdowa po Tomku z Rakoszyna wykupiła od swych synów: Sułka, Dobiesława, Tomasza i Andrzeja (I.51-54) za swe dobra posagowe część sadzawki i młyna na terenie wsi Brynica, będącej własności jędrzejowskich cystersów (*Sandica relictæ Thomce de Rakossyn exemi apud filios meos scilicet Sulconem, Dobeslau, Tomam et Andream*)³⁷⁰. To, że mamy do czynienia z Gryfitami, wywodził z następujących przesłanek: klasztor jędrzejowski to fundacja rodowa, Rakoszyn to posiadłość Gryfitów jeszcze w czasach abpa Jana (I.2), ten jako swoją ojcowiznę nadał ją cystersom w 1153 r.³⁷¹, według Jana Długosza Rakoszyn jeszcze w XV wieku należał do dóbr dziedzicznych Gryfitów³⁷². Imiennictwo wiąże te osoby z linią Sulisława, także w kontekście dóbr Potok, powiązanych z Rakoszynem.

³⁶⁵ KDMłp, t. I, nr CCCXIV (s. 378-379).

³⁶⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, tablica po s. 104.

³⁶⁷ KDMłp, t. III, nr DCC (s. 88).

³⁶⁸ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 92. Synami tej pary byli zapewne Stefan (Szczepan?) i Jakub wspomniani 14 I 1381 r.: Imram z Włostowic miał termin trzeci ze Stefanem i Jakubem z Branic (*Stephano, Jacobo de Brancicz*) o zadanie 18 ran i rabunek, *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki. Tom VIII. Antiquissimi libri iudiciales terræ cracouiensis. Pars I, ab an. 1374-1390. Editionem curavit Boleslaus Ulanowski*, Cracoviae A. MDCCCLXXXIV, cyt. dalej SPPP, t. VIII, cz. I, nr 1203 (s. 54). Natomiast 15 V 1388 r. występowała już Wienężysława, wdowa po Jakubie z Ruszczy jako właścicielka Ruszczy i Kantorowic, nr 4700 (s. 257).

³⁶⁹ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 68, przypis 253.

³⁷⁰ KDMłp, t. I, nr CXLIX (s. 178-179).

³⁷¹ *Ibidem*, t. II, nr CCCLXXII (s. 1 i n.).

³⁷² *Joannis Długosz, Senioris, Canonici Cracoviensis Opera Omnia*, Cura Alexandri Przezdziecki edita, Tomus VIII, *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis, Tomus II, Ecclesiae parochiales*, Cracoviae MDCCCLXIV, cyt. dalej J. Długosz, LB, t. II, s. 70.

POKOLENIE XII

I.45. TEODOR

Teodor był niewątpliwie synem Świętosława (I.39). Jego imię ostatecznie grzebie koncepcję M.L. Wójcika, jakoby to istniało dwóch Marków wojewodów. Gdyby to rzekomy Marek II był pradiadem Teodora, to nie da się wykazać, skąd to imię się brało, jeżeli Marek II nie miał żadnego znanego przodka. A imię Teodora wywodzi się od wojewody (I.11), który był jego stryjcznym pradiadem. Informacje o Teodorze (tak jak wojewoda zwanego Cedrem) przekazuje dokument z 14 V 1287 r., w którym Leszek Czarny przekazał Teodorowi, synowi Świętosława (*miles Ceder, filius comitis Swantoslai*) wieś Latoszyn³⁷³. Dokument ten rozstrzyga dwie kwestie: pochodzenie samego Teodora, a także fakt, że był on założycielem Latoszyńskich herbu Gryf³⁷⁴. Pojawił się też w Wiślicy 1 II 1305 r. (*Czadrone de Leccsino*)³⁷⁵. Ostatni raz świadkował 2 IX 1306 r. (*Czadrone filio sventozlai*)³⁷⁶. Rozpatrywane kwestie posagowe w dokumencie z 31 I 1293 r. prowadzą do wniosku, że jego żona wywodziła się z rodu panów z Gabania. Nie znamy jej imienia, była córką Mirosława z Gabania, siostrą Mściwoja i Piotra³⁷⁷. Urodziła ona Andrzeja (I.55), Abrahama (I.56), a także dwóch kolejnych synów nieznanymi z imienia (I.57-58).

I.46. NN (SYN)

Był to domniemany syn Bogusza=Boguty (I.40), zarazem ojciec Boguty (I.59).

I.47. WIERZBIĘTA

Wierzbięta z Branic jest postacią występującą tylko w jednym dokumencie. *Wierzbieta de Branice* był świadkiem na dokumencie z 25 VI 1360 r., wystawionym w Koprzywnicy, w którym Kazimierz III Wielki transumował wcześniejsze przywileje dla klasztoru koprzywnickiego wydane przez Bolesława V Wstydliwego³⁷⁸. Filiacją tej

³⁷³ KDMłp, t. II, nr DVIII (s. 168-169).

³⁷⁴ O Cedrze pisał bałamutnie F. Piekosiński, *Rycerstwo polskie wieków średnich, Tom III: Rycerstwo polskie w Małopolsce w dobie piastowskiej, Zeszyt dodatkowy*, Kraków 1902, cyt. dalej *Rycerstwo...*, t. III/2, s. 694.

³⁷⁵ ZDM, cz. IV, nr 889 (s. 32).

³⁷⁶ KDKK, t. I, nr CXIV (s. 149). Bardzo ważny jest też opis dowieszonyj pieczęci (*Czadronis de Latoszyn*).

³⁷⁷ KDMłp, t. II, nr DXXIII (s. 189-190).

³⁷⁸ *Ibidem*, t. I, nr CCLVIII (s. 303-305). Zofia Leszczyńska-Skrętowa utożsamia go z Wierzbiętą z Małuszowa (<http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25510>, dostęp 5.07.2017), występującym na dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 26 VII 1355 r., czyniącym nadanie dla Mikołaja Wierzynka, KDMłp, t. I, nr CCXLI (s. 285-286), *Wyrbantha de Malosow*. Dnia 8 V 1357 r. w Krakowie Kazimierz III Wielki zezwolił Unisławowi z Brzeźnej wykupić z rąk *Wirzbetam heredem de Malozow* wymienionych nieruchomości w Brzeźnej i Podrzeczu, ZDM, cz. IV, nr 954 (s. 102-103). *Wirzbianta de Maloschow* świadczył także 7 VI 1358 r., gdy Kazimierz III Wielki potwierdził nadanie praw miejskich Staremu Sączowi, *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*, cyt. dalej AGZ, t. IV, Lwów 1873, nr II (s. 5-6). Dnia 9 V 1363 r. Kazimierz III Wielki zezwolił Mikołajowi Czoczarnowi założyć wieś Harkłową na prawie magdeburskim, świadcował *Wyrzbyanta de Malosow*, ZDM, cz. I, nr 103 (s. 134-136). Wystąpienie 29 VIII 1364 r., zob. następny biogram. *Wyrzbantha de Malosow* świadcował także na dokumencie królewskim z 16 IV 1365 r., ZDM, cz. IV, nr 980 (s. 133-134). W dniu 13 V 1365 r. Kazimierz III Wielki ustanowił sołectwo we wsi Harkłowa oraz przeniósł ją z prawa polskiego na niemieckie, świadcował wtedy *Wierzbiatha de Malosow*, KDMłp, t. III, nr DCCLXXXIII (s. 188-189).

postaci zajmowali się Adam Boniecki i Krzysztof Mosingiewicz. Pierwszy uznał go za brata Klemensa (I.42)³⁷⁹. Pogląd ten odrzucił K. Mosingiewicz, argumentując to kwestiami chronologicznymi. Klemens zmarł zaraz po 1353 r. i był już w sędziwym wieku, a syn Wierzbięty o tym samym imieniu żył jeszcze w 1425 r., co powoduje, iż jego ojciec to postać z późniejszego pokolenia niż Klemens, który był ojcem lub stryjem tego Wierzbięty³⁸⁰. Jednak żaden brat Klemensa nie jest znany, tak więc to jego trzeba uznać za ojca Wierzbięty, od którego pochodzi jedna z najważniejszych rodzin magnackich Rzeczypospolitej – Branicy herbu Gryf (II.T.).

I.48. BIROWO

Dnia 29 VIII 1364 r. Kazimierz III Wielki zatwierdził w Krakowie zbycie części wsi Banowice i Trzemeśnia Wierzbięcie z Małuszowic (I.47) za 100 grzywien groszy praskich. Najistotniejsi są tu sprzedający: Sezema (Ziemia) Birowic z Grodzca [ob. Grojec, pow. oświęcimski – T.K.] i Birowo z Łąk, syn Marka, zwanego Tyczką (*Szemma Birouonis de Grodecz* oraz *Birouo Marci dictus Ticzka de Lanke heredes*)³⁸¹. Król określił obu braćmi stryjecznyimi (*fratres patruales*). Ponieważ władali wsiami, które wcześniej nabył Klemens (I.42), Adam Boniecki wyciągnął wniosek, że byli tegoż Klemensa wnukami, czyli ich ojcowie byli jego synami³⁸². Birowo z Grodzca nie żył już podczas wystawiania tego dokumentu, poszli po nim Grodziccy herbu Gryf (II.U.).

I.49. MAREK TYCZKA

O Marku Tyczce z Łąki napisano w poprzednim biogramie. Marek Tyczka nie żył już podczas wystawiania dokumentu z 29 VIII 1364 r., od niego wywodzili się Gryfowie z Banowic (II.W.).

I.50. KATARZYNA

Na Katarzynę z Branic (*Katherina de Branice*) natrafił wpierw A. Boniecki, a potem K. Mosingiewicz³⁸³. Z dwóch dokumentów kościelnych z 8 X 1382 r. wynika, że była klaryską w Krakowie w klasztorze przy kościele św. Andrzeja³⁸⁴. Zmarła 22 X, o czym

Dnia 27 VIII 1365 r. król Kazimierz III Wielki nadał *Virbantae de Maleszow* wieś Łętownię, *ibidem*, nr DCCCCLXVI (s. 382-383). Podobnie też: dnia 28 VIII 1365 r. król Kazimierz III Wielki potwierdził nadanie wsi Łętowni *Virzbienthae de Maleszow*, zob. odniesienie w *Matricularum Regni Poloniae summaria, excussis codicibus, qui in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur; contextuit indicesque adiecit Theodorus Wierzbowski. Pars III. Alexandri regis tempora complectens (1501-1506)*, Varsoviae MCMVIII, cyt. dalej MS, t. III, nr 1937 (s. 124). Tenże świadcował także 10 XI 1366 r. w akcie sprzedaży części Krzyżostowic (*Wyrzbentha de Malosszow*), zob. KDP, t. III, nr CXLV (s. 297-298). *Wyrzbzyantha de Molossoky* ostatni raz świadcował 22 II 1372 r., KDMłp, t. III, nr DCCCXLVII (s. 257-259). Wspomniana autorka informuje, że Wierzbięta miał za żonę Barbarę, córkę Geralda, wójta bocheńskiego. Najbardziej niejasny jest dokument Jana, ks. oświęcimskiego z 1379 r., wystawiony w stolicy księstwa, w którym władca poświadczyl, że *nobilis Wierzbata haeres de Maleszow* sprzedał Piotraszowi z Kleczy wieś Świnną Porębę za 10 grzywien, zob. ZDM, cz. IV, nr 1053 (s. 205). Może być to ostatnia wzmianka starszym Wierzbięcie lub pierwsza o jego synu (II.T.1).

³⁷⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, tablica po s. 104.

³⁸⁰ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 92.

³⁸¹ KDMłp, t. III, nr DCCLXXVI (s. 180-181).

³⁸² A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 102. Poparł ten pogląd K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 91-92.

³⁸³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 102; K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, s. 93.

³⁸⁴ KDMłp, t. I, nr CCCLXIII (s. 428) i CCCLXIV (s. 431).

świadczy wpis w *Kalendarzu Krakowskim: Obiit Katherina Domicella de Ruszcza*³⁸⁵. Historyk ustroju i prawa musi zadać sobie pytanie, dlaczego K. Mosingiewicz nie wyciągnął z tego wpisu żadnych, nawet najmniejszych wniosków. A pytanie brzmi, dlaczego o zwykłej mniszce pamiętał najważniejszy w kraju komemoracyjny kalendarz, dlaczego zobowiązano krakowskich kanoników, by przez wieki 22 X modlili się o jej zbawienie... W rodzie małopolskich Gryfitów ciągle będą padać takie pytania bez odpowiedzi. A Katarzyna zapewne była córką Klemensa, komornika królowej (I.42), co nieco rozjaśnia nam obraz.

I.51-54. SULEK, DOBIESŁAW, TOMASZ I ANDRZEJ

Jak już wspomniano w biografii I.44, w 1312 r. bliżej nieznana Sędka, wdowa po Tomku z Rakoszyna, występowała ze swymi synami: Sułkiem, Dobiesławem, Tomaszem i Andrzejem. Od Sułka idą Ossowscy herbu Gryf (II.Z).

POKOLENIE XIII

I.55. ANDRZEJ

Andrzej syn Teodora (I.45) i, jak sądzi M.L. Wójcik, nieznaney z imienia jego żony, pochodzącej z Gabania³⁸⁶, był postacią bardzo charakterystyczną. W 1309 r. dokonał w Świeciu zdrady Władysława I Łokietka (określano go Czadrowiczem)³⁸⁷. Przyglądając się tej sprawie, K. Mosingiewicz doszedł do wniosku, że nie był to pojedynczy przypadek, lecz fragment szerszej polityki Gryfitów³⁸⁸. Jednak nie szukał tego przyczyn... A tu jak mantrę trzeba przypominać zdanie Galla, że Świętopełk pochodził z rodu, który nigdy władcom Polski nie dochował wierności... Pozostawił po sobie synów: Abrahama, Czadra i Klemensa (I.60-62)³⁸⁹.

I.56. ABRAHAM

O Abrahamie nie wiemy zgoła nic, oprócz tego, że żył przed 1320 r. i był pierwszym poświęconym gryfickim posiadaczem Kromołowa (ob. najstarsza część Zawiercia). Znamy go tylko z filiacji jego synów Marka i Klemensa (I.63-64)³⁹⁰. Z racji dalszych dziedziczeń Kromołowa można jednoznacznie stwierdzić, że był to drugi syn Teodora (I.45). Nosił imię po dawniejszym krewnym (I.14), choć z powodu różnicy pokoleń geneza tego imienia może być inna.

³⁸⁵ *Kalendarz Krakowski*, MPH, t. II, s. 935 (lewa szpalta).

³⁸⁶ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 64.

³⁸⁷ *Lites ac Res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum. T. I. Comprehendit causam actam anno 1320, causam actam anno 1339, additamentum. Spory i sprawy pomiędzy Polakami a Zakonem Krzyżackim*, Poznań 1890, t. I, s. 151.

³⁸⁸ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy. Ze studiów na rodem Gryfów w XIV-XV wieku*, „Studia Historyczne” 1988, t. XXXI, s. 187.

³⁸⁹ K. Mosingiewicz zapowiadał w pracy *Miełecy herbu Gryf*, [w:] S.K. Kuczyński (red.), *Spółczeństwo Polski średniowiecznej*, t. III, Warszawa 1985, s. 276 (przypis 149), że „o tej rodzinie piszę w przygotowywanej monografii Gryfów”. Na marginesie trzeba zauważyć, że moment opublikowania tego zdania (cztery lata po tragicznej śmierci autora) powinien chyba być poprzedzony jakąś refleksją wydawnictwa, bo tak wygląda, że młody toruński uczoney pisał coś z tamtego świata.

³⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 9.07.2016].

I.57. NN (SYN)

Przystępując do analizy tej postaci, trzeba dostrzec paradoks niespójności. Mógł go próbować rozwiązać Marek L. Wójcik, logicznym byłoby, gdyby zakończył swoją monografię na tych postaciach, od których zaczyna się praca magisterska Krzysztofa Mosingiewicza i będące jej pokłosiem artykuły. Nie uczynił jednak tego, bo wymagałoby to dość dużego nakładu pracy, tak więc zostawił pole dla uczonego, który podejmie się zamknięcia w całość dzieła Wójcika i Mosingiewicza. Istnienie młodszego brata Andrzeja można tylko uprawdopodobnić okolicznością, wskazaną przez K. Mosingiewicza. Zauważył on bowiem patronat rodu Trestków nad kościołem parafialnym św. Piotra i Pawła w Beszowej (pow. staszowski, woj. świętokrzyskie), dzielony z rodem Turskich herbu Gryf. Skłoniło to Mosingiewicza do zgłoszenia koncepcji posiadania wspólnego przodka przez oba rody³⁹¹. I tak dochodzimy do postaci podkoniuszego Gedki z Geczyc, Gródka nad Dunajcem, Glinnika i Przydonicy. Będę się nim zajmować w biogramie I.66, teraz ograniczę się do jego filiacji. Tej ostatniej nie udało się K. Mosingiewiczowi ustalić. A jest to postać o istotnym znaczeniu z racji jego licznego potomstwa. Już w pracy magisterskiej uchylił się ten ostatni autor od określenia filiacji Gedki³⁹². Natomiast w wydanym już po tragicznej śmierci Autora tekście o Mieleckich herbu Gryf zauważył on istotny terytorialny związek poprzedzających ich Trestków herbu Gryf z osobą Gedki i jego potomstwa³⁹³. Jest to pogląd trafny, związki terytorialne posiadłości średniowiecznych Gryfitów w Małopolsce są tak przejrzyste, że pozwolą zamknąć nierozwiązane przez Mosingiewicza dylematy. Dodać należy, że kompleksy rodowych dóbr Gryfitów jednoznacznie pokazują, które rody rycerskie są między sobą powiązane. To nie ród Derów herbu Doliwa, którym zajmują się równolegle, tam bolączką jest występowanie w tych samych miejscach bardzo odległych od siebie genealogicznie rycerzy. Tak więc Krzysztof Mosingiewicz dostrzegł okoliczność, że z racji powiązań terytorialnych przodek Mieleckich Jakub Trestka (I.65) musiał być bratem rodzonym lub stryjecznym podkoniuszego Gedki. Za tą pierwszą koncepcją opowiedział się Franciszek Sikora, który uznał Gedkę (I.66) za brata Jakuba Trestki³⁹⁴. Ponieważ do wspólności terytorialno-majątkowej należeli także Rożnowie, dało to asumpt temu ostatniemu do zgłoszenia mocnej hipotezy, że ci dwaj bracia posiadali trzeciego, nieznanego, przodka Rożnów (I.67)³⁹⁵.

I.58. NN (SYN)

Wspomniany wyżej pogląd K. Mosingiewicza, że Trestkowie i Turscy posiadali wspólnego przodka, należy uznać za słuszny. Przodek Turskich musiał być bratem

³⁹¹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 262-264 i 276.

³⁹² K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...* Istnieje też dość skrócona wersja *Szkiecu trzeciego* ogłoszona drukiem: *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku*, „Studia Historyczne” 1980, r. XXIII, z. 3 (90), gdzie na s. 344 jest ogólnikowa wzmianka w porównaniu do s. 40-41 pracy magisterskiej. Nieopublikowanie przez blisko 40 lat całej pracy magisterskiej o wybitnych walorach naukowych zostawiam bez komentarza.

³⁹³ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 275.

³⁹⁴ F. Sikora, *Sprawa insygnialna 1370-1412 a genealogia Rożnów*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” 1993, Nowej Serii tom I (XII), s. 56 *in fine*.

³⁹⁵ *Ibidem*, s. 57. Zgłosił też drugą ewentualną możliwość, że ten nieznan przodek mógł być synem Jakuba (I.65), w czym pobłądził, bo wtedy nie byłby to ktoś nieznan, lecz Klemens z Radajowic (I.89).

przodka Trestków (I.57). Ta nieznaną osobą pozostawiła po sobie syna Leonarda, przodka Turskich (II.P) (I.68).

I.59. BOGUTA

Był to wnuk Bogusza (I.40) z nieznanego syna (I.46). Pojawił się we IX 1299 r. w dokumencie wdowy po Leszku Czarnym Gryfiny, która założyła wieś na prawie niemieckim nad rzeką Łubinką. Był wtedy dworzaninem tej księżny (*Comite Boguta nostro ministro*)³⁹⁶. Ostatni raz został wymieniony jako komes (*comiti Boguthe*) w dokumencie Wierzchosława, kanonika katedry krakowskiej i Stanisława, kanonika kościoła św. Michała z 26 IV 1313 r.³⁹⁷ Po nim poszli Nasiechowscy herbu Gryf (II.Q), a wraz z nimi Otwinowscy (II.R.) i ród Pełki Ząbra (II.S.).

POKOLENIE XIV

I.60. ABRAHAM

Abraham z Latoszyna był niewątpliwie najstarszym synem Andrzeja Czadrowicza (I.55). Nosił imię po stryju (I.56). Seweryn Uruski wymienia Abrahama pod rokiem 1339 r., jako najstarszego z Latoszyńskich³⁹⁸. Trudno dociec źródła tej informacji, tożsamość daty rocznej budzi jednak skojarzenia z dokumentem Kazimierza III Wielkiego z 4 X 1339 r., w którym król zaświadczał, że [bracia?] Abraham, Czader i Klemens z Zagórza zastawili wieś: Ujazd, Ujeździec i Zwola Eustachemu, podstolemu krakowskiemu za 200 grzywien³⁹⁹. Dla dalszych rozważań istotne jest ustosunkowanie się do problemu, o jakich miejscowościach tu mowa. Wydawcy (St. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś) z racji częstotliwości tych nazw niczego nie zaproponowali. Odnosnie do nazwy Zagórze w tomie VI później ustalili, że chodzi o Zagórze w powiecie będzińskim (ob. dzielnica Sosnowca), zob. pod II.A.9-10. Natomiast pozostałe trzy nazwy raczej obejmują miejscowości leżące w powiecie opatowskim (woj. świętokrzyskie), bo Ujazd i Zwola znajdują się tam właśnie. Trzecia miejscowość musi zostać uznana za zaginioną, bo żaden obecny Ujeździec geograficznie nie pasuje.

Abraham po raz ostatni jest wzmiankowany z synem Markiem w 1361 r., gdy 21 X Kazimierz III Wielki zatwierdził wymianę wsi Sielce i Klimontów (pow. olkuski) na Witanowice (pow. wadowicki) między starostą generalnym Rusi Ottonem z Pilczy a Abrahamem i jego synem Markiem⁴⁰⁰. Byli oni określane tym razem jako „z Goszyc” (w powiecie krakowskim, w gminie Kocmyrzów-Luborzyca). Ta ostatnia miejscowość jest jednoznacznym dowodem, że odtwarzana tu genealogia tej linii Gryfitów jest trafna (zob. potomstwo Abrahama). Ostatnia wzmianka o Abrahamie jako osobie żyjącej

³⁹⁶ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 244-245; KDMłp, t. I, nr CXXXII (s. 161).

³⁹⁷ KDMłp, t. II, nr DLVIII (s. 226).

³⁹⁸ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. VIII, Warszawa 1911, s. 305.

³⁹⁹ ZDM, cz. IV, nr 922 (s. 65-66).

⁴⁰⁰ KDMłp, t. I, nr CCLXII (s. 310-311).

pochodzi z 15 X 1367 r. Zapisano wtedy, że *Habraham de Gosszicz* miał nieruchomości w Krakowie, przy cmentarzu św. Dominika⁴⁰¹.

Odnośnie do potomstwa Abrahama tylko najstarszy syn Marek (I.69) ma poświadczoną źródłowo filiację. Był to przodek rodu Goszyckich, Kromołowskich, Chotowskich (wszystkie z racji szybkiego wymarcia w II.A). Potem była NN (córka, I.70). Drugi syn nosił imię ojca. Od Abrahama (I.71) pochodzi ród Kościńskich herbu Gryf (II.B). Kolejnym synem był Świąszek (I.72), przodek Dębickich (II.C) i Latoszyńskich (II.D). Następnie byli Bogusz i Machna (I.73-74). Ostatnim dzieckiem był Dobiegniew, przodek Marcinkowskich (I.75).

I.61. CZADER

Czader jest wymieniony – jak już wspomniano wyżej – 4 X 1339 r. Należy wyrazić domniemanie, że to młodszy brat Abrahama (zob. I.60). Nosił imię agnacyjne, po dziadzie ojczystym (I.45). Czader jest tożsamy z oprawcą (justycjariuszem) krakowskim po raz pierwszy wspomnianym 1 VII 1368 r. Wtedy to Kazimierz III Wielki w dokumencie wystawionym w Żarnowcu zaświadczył, że Świętoszka, żona Czadra, oprawcy krakowskiego (*nobilis Suantoska, conthoralis legitima Czadronis iusticiarii Cracouiensis*) sprzedała Pełce Kościelcowi, marszałkowi dworu królewskiego wieś Dziekanów w ziemi krakowskiej za 100 grzywien groszy praskich. Po raz drugi odnotowano go 1 IV 1376 r., kiedy miał termin z Wierzchosławem z Nakła⁴⁰². Brak informacji, czy ze Świętoszką doczekał się potomstwa.

I.62. KLEMENS

Klemens był najmłodszym bratem Abrahama (I.60). Poza wzmianką z 4 X 1339 r. nie jest znany źródłom.

I.63. MAREK i I.64. KLEMENS

Obaj bracia Marek i Klemens, określani jako synowie Abrahama (I.56) i dziedzice Kromołowa, będący rycerzami Władysława I Łokietka, nazwanego ks. krakowskim i sandomierskim, wystawili przywilej na sołectwo w Porębie Dzierżnej w 1320 r.⁴⁰³ To, że zmarli bezpotomnie, jest oczywiste, skoro w następnych pokoleniach w Kromołowie dziedziczyli zstępni Andrzeja (I.55).

I.65. JAKUB

W biogramie oznaczonym I.57 wskazałem, że ten nieznanymi Gryfita był ojcem Jakuba Trestki i Gedki (I.66). W dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 15 V 1334 r. jego odbiorcą był Jakub kasztelan *Thresco (Jacobum castellanum Thresco)*⁴⁰⁴. Wydawca

⁴⁰¹ *Księgi ławnicze krakowskie 1365-1376 i 1390-1397. Acta scabinalia Cracoviensia 1365-1376 et 1390-1397*, wyd. S. Krzyżanowski, Kraków 1904, nr 205 (s. 25).

⁴⁰² SPPP, t. VIII, cz. I, nr 67 (s. 4); K. Fedorowicz, *Dostojnicy i urzędnicy świeccy województwa krakowskiego w latach 1374-1506*, „Archiwum Komisji Historycznej” 1898, t. VIII, s. 145.

⁴⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 9.07.2016].

⁴⁰⁴ KDMłp, t. III, nr DCXXXVIII (s. 10). Dokument ten cytuję K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 272 (przypis 132, z błędnym nr 688).

Franciszek Piekosiński wpisał sobie dowolnie „Tczew”, ale na jego usprawiedliwienie trzeba nadmienić, że skopiował ten dokument z kodeksu wielkopolskiego, gdzie „Tczew” domniemywał Józef Ignacy Kraszewski⁴⁰⁵. Ten ostatni znalazł ten dokument w odpisie z czasów króla Aleksandra Jagiellończyka (15 XI 1504 r.). Tak więc znowu mamy do czynienia (tak jak w mojej pierwszej książce⁴⁰⁶) z przypadkiem znacznej odległości czasowej między zaginionym oryginałem dokumentu a jego odpisem, stąd do jego treści nie można przywiązywać większej wagi. Za identyfikacją Kraszewskiego i Piekosińskiego opowiedział się Antoni Gąsiorowski⁴⁰⁷. Pogląd ten obalił jednak Krzysztof Mosingiewicz, wykazując, że był to przydomek Jakuba „Trestka”⁴⁰⁸. Świadczy o tym wyraźnie XVI-wieczny odpis⁴⁰⁹:

*In nomine Domini amen. A magnifica regum celsitudine digne consolacionis premia promerentur, quos fidei puritas gratos reddit et acceptos; ubi enim obsequium est promptum, ibi premium sit paratum. Proinde nos Kazimirus, Dei gracia rex Polonie nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Cuyavie, Lancicie Pomoranieque dominus et heres, universorum noticie presencium et futurorum presentibus declaramus, quod consideratis et inspectis obsequiis, per fidelem nostrum Iacobum castellanum Thresco nobis impensis et in posterum impendendis, donacionem illustris principis Wladislai, Dei gracia patris nostri dilecti olim regis Polonie, ex assensu et consensu nostrorum fidelium confirmantes, **domum et aream sitam circa ecclesiam beati Martini in Cracovia ad circulum transeundo a dextris** [podkreślenie moje – T.K.], sibi et suis posteris damus, conferimus et donamus cum omnibus utilitatibus et pertinentiis ad eandem, iure hereditario possidendam, tenendam et habendam, pro sua suorumque voluntate convertendam. In cuius rei testimonium, presentes scribi iussimus, nostri sigilli munimine roborantes. Actum Cracovie in die Penthecostes, anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo quarto, coram fidelibus nostris: domino Sbigneo cancellario et preposito Cracoviensi, Iascone castellano Sandecensi, Petro venatore, Alberto thesaurario Cracoviensi, Segneo preposito sancti Michaelis et vicecancellario curie nostre, per cuius manus est datum.*

Jeszcze większe problemy rodzi identyfikacja żony Jakuba Trestki. Krzysztof Mosingiewicz zanegował bowiem datację pewnego dokumentu, dokonaną przez Stanisława Kurasia, w którym występuje *domina relicta condam Jacobi castellani Brzezensis*, która na wypadek śmierci oddała klasztorowi cysterskiemu w Koprzywnicy wszystkie swoje dobra ruchome⁴¹⁰. Jak wykazał K. Mosingiewicz, błąd S. Kurasia wziął się stąd, że ten ostatni owego kasztelana utożsamiał błędnie z Jakuszem Liskiem z Orłowa, kasztelanem brzezińskim z lat 1397-1411, stąd wdowa po nim mogła się pojawić po 1411 r.⁴¹¹ Pierwszym błędem S. Kurasia, czego nie podniósł K. Mosingiewicz, jest brak tożsamości imion:

⁴⁰⁵ KDW, t. II. *Lata 1288-1349*, wyd. J.I. Kraszewskiego (dr W. Łebński), Poznań 1878, nr 1130. Dokument ten cytuje K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 272 (przypis 131, z błędnym nr tomu III).

⁴⁰⁶ T. Kruszewski, *Rodowód...*, s. 65 i n.

⁴⁰⁷ A. Gąsiorowski, *Donacje Kazimierza Wielkiego dla rycerstwa*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza” (dalej SiMdDWiP) 1979, t. XXIII, z. 1, s. 76.

⁴⁰⁸ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 273.

⁴⁰⁹ KDW, t. II, nr 1130.

⁴¹⁰ *Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*, wyd. S. Kuraś, cz. I. *1063-1415*, Lublin 1965, cyt. dalej ZDKiDK, nr 193 (s. 334).

⁴¹¹ K. Mosingiewicz, *Trestkowie z rodu Gryfów. Linia Paszka Trestki z Trestczyna*, [w:] J. Bieniak et al. (kom. red.), *Personae, colligationes, facta*, Toruń 1991, s. 153.

Jakusz i Jakub. Ważniejsza jest jednak podniesiona przez Mosingiewicza tytułatura: *Brzezensis* dość dowolnie Kuraś emendował na *Brzezinsis*, a to już prowadzi za daleko (pierwsze określenie oznacza Brzesko, a drugie Brzeziny). Natomiast ustalenie daty wystawienia dokumentu, dokonane przez Mosingiewicza to już wielki kunszt koncepcyjny⁴¹². Z języka dokumentu wywnioskował, że wystawiła go kancelaria Kazimierza Wielkiego po 1334 r. w Sandomierzu w początkach lutego. Ponieważ zachowało się itinerarium tego króla, należało zbadać, który z pobytów w Sandomierzu wchodził w rachubę. W drodze eliminacji autor zrekonstruował datę – 5 II 1346 r. Tak więc wiemy, jaki był termin *ad quem* śmierci Jakuba Trestki, kasztelana brzeskiego.

Potomstwa Jakuba Trestki Krzysztof Mosingiewicz nie ustalił, zajmował się dopiero dalszymi zstępnymi. Synami tymi byli niewątpliwie ustaleniami przez Mosingiewicza bracia Paszko i Kielcz (I.76-77). Po pierwszym poszli Trestkowie i Mieleccy (II.F. i II.G), po drugim Potoccy herbu Gryf (II.H). Urokliwa średniowieczna legenda wskazuje, że był jeszcze jeden, najmłodszy syn, przodek Chronowskich herbu Gryf (II.K) Jan Gwóźdź (I.78). Gdyby Jakub nie miał nieznanego brata (I.67), ojca Klemensa z Radajowic, to wtedy należałoby przyjąć, że Jakub byłby ojcem tegoż Klemensa (I.89).

I.66. GEDKO

Gedko, podkoniuszy królowej z 1336 r., nie posiada określonej filiacji. K. Mosingiewicz sporządził hipotezę, że to brat mniej rodzony, a bardziej stryjeczny Jakuba Trestki (zob. wyżej). Ta pierwsza koncepcja jest trafna (zob. pod I.57). Jak już wielokrotnie wspomniano w tej publikacji, posiadłości poszczególnych linii Gryfitów tworzyły kompleksy i z takim też mamy tu do czynienia. Teodor Gryfita, czyli Czader (I.45) spłodził czterech synów, z których tylko Łokietkowy zdrajca Andrzej Czadrowicz w przydomku podał nam swoją filiację (I.55), drugiego Abrahama znamy chociaż z imienia (I.56), dwóch pozostałych „stworzył” Krzysztof Mosingiewicz, ale bez filiacji, a po jego tragicznej śmierci, nikt już tego nie ruszał, mógł pójść za tym Marek L. Wójcik. Tych dwóch nieznanych braci, z racji powiązań majątkowych, musiało być młodszymi braćmi Czadrowicza. Tutaj mamy do czynienia z synem trzeciego (jak Jakub, I.65), czyli Gedką. Jako podkoniuszy (*subagaso Cracoviensis*) królowej gości dwa razy w dokumentach z 1336 r. W pierwszym, wraz z dziećmi (*nobiles viros Cristinum, Johannem, Stanislaum et Clementem, necnon Cristinam, Offemiam, Margaretam, Feneydam, Stanislaum et Dobrostatam, filios et filias nobilis viri Gedcze nostri subagazonis*) 13 I 1336 r. Kazimierz III Wielki przysądził im wieś Strupice, nakładając wieczyste milczenie odnośnie do tej czynności Dobroszce, Jadwidze i Wisławie ze Śnieżkowie⁴¹³. W drugim z 27 VII 1336 r. królowa Jadwiga Łokietkowa przeniosła posiadłości podkoniuszego Gedki z Gędzyc (*Gzedche heredi de Gzedzycz*) Gródek, Glinnik i Przydonice *in jus Theutonicum*⁴¹⁴. Pierwszy zajmował się tym dokumentem Oswald Balzer, dochodząc do wniosku, że był

⁴¹² Szerzej K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 153.

⁴¹³ ZDM, cz. I, nr 916 (s. 59-60).

⁴¹⁴ KDMłp, t. I, nr CCV (s. 243-244).

to wspólny przodek Gedczyców i Rożnów⁴¹⁵. Zależności w późniejszym dziedziczeniu tych wsi przez potomstwo Gedki przekonywająco objaśnił K. Mosingiewicz⁴¹⁶. Wkrótce potem Gedka zmarł, bo w 1340 r. urząd podkoniuszego pełnił Stanisław Jelitko⁴¹⁷.

Dokument z 13 I 1336 r. wymienił **prawie** całe potomstwo Gedki, a mianowicie synów Krystyna (I.79), Jana (I.80), Stanisława (I.81), Klemensa (I.82) oraz córki: Eufemię, Małgorzatę, Feneidę, Stanisławę i Dobrochnę (I.83-87). Zostanie też wykazane, że miał on jeszcze syna Michała (I.88).

I.67. NN (SYN)

Takiego trzeciego brata widział Franciszek Sikora jako ojca Klemensa z Radajowic (I.89)⁴¹⁸. Jest to bardziej prawdopodobne niż inne domniemanie tegoż autora, że Rożnowie (II.O.) pochodzili od Jakuba (I.65).

I.68. LEONARD

Leonard to pierwszy znany członek rodu z Turska Wielkiego i Małego w pobliżu Połańca od wschodu. Gdy Mikołaj, wójt połański sprzedał swej siostrze Elżbiecie wieś Rudnik za 120 grzywien (Sandomierz, 1 II 1355 r.), jednym ze świadków był *Leonardo de Thursko*⁴¹⁹. Po nim poszli Turscy herbu Gryf (II.P.). Był synem ostatniego brata Andrzeja (I.55 i I.58).

POKOLENIE XV

I.69. MAREK

Marek był jedynym synem Abrahama (I.60), którego filiacja jest poświadczona źródłowo. Wspomniany wyżej dokument z 21 X 1361 r. to pierwsza wzmianka źródłowa o tej postaci. Dnia 7 I 1390 r. *Marco de Gossicz* miał sprawę z Markiem *de Strebinicz*⁴²⁰. Dnia 4 IX 1397 r. *Marcus de Gosicz* procesował się z Pietraszem z Siedlec⁴²¹. Dnia 6 I 1400 r. sąd ziemski krakowski ogłosił termin peremptoryjny, czyli zawity [ostateczny] w sprawie, w której *Marco de Goschicz* został pozwany przez Wojtka *de Tranthnow*⁴²². Dnia 10 II 1400 r. *Marek de Goschicze* miał termin peremptoryjny z Dobkiem z Wierzbna⁴²³. W dniu

⁴¹⁵ O. Balzer, *Skarbiec i archiwum koronne w dobie przedjagiellońskiej*, Lwów 1917, s. 482. Zob. też F. Sikora, *Sprawa...*, s. 49.

⁴¹⁶ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 41 i n.

⁴¹⁷ *Ibidem*, s. 41.

⁴¹⁸ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 57.

⁴¹⁹ ZDM, cz. IV, nr 947 (s. 96-97).

⁴²⁰ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CCVIII (nr 14, s. 355).

⁴²¹ SPPP, t. VIII, *Antiquissimi libri iudiciales terrae cracoviensis. Pars II, ab an. 1394-1400, Editionem curavit Boleslaus Ulanowski*, Cracoviae MDCCCLXXXVI, uwaga CCXXVII (nr 37, s. 397).

⁴²² *Ibidem*, nr 9516 (s. 787).

⁴²³ *Ibidem*, uwaga CCCXV (nr 6, s. 821). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 18 V t.r., zob. uwaga CCCXXVIII (nr 59, s. 866). Na rozprawie 1 VI t.r. pojawił się jeszcze *intercessor*, czyli zachódzca [zastępstwo procesowe, związane z następstwem prawnym] w tej sprawie proboszcz wojnicki Jan, zob. uwaga CCCXXIX (nr 34, s. 872). Ciąg dalszy miał miejsce 15 VI t.r., zob. uwaga CCCXXX (nr 44, s. 875), 13 VII t.r., uwaga CCCXXXIV (nr 51, s. 885), 27 VII t.r., uwaga CCCXXXVI (nr 84, s. 900), 6 X t.r., uwaga CCCXLVI (nr 23, s. 931).

10 V t.r. świadkował w sprawie swego siostrzeńca Mirosława z Poręby⁴²⁴. Dnia 11 VII 1403 r. Marek, określony jako z Kromołowa, został wciągnięty do sprawy swego syna Dzierżka (II.A.5) z Grzegorzem z Niegosławic i miał zapłacić porządkową karę *pietnadiesta* za *vituperio milicie* [krytykowanie? grożenie? użyciem siły]⁴²⁵. Jako syn Abrahama występował jeszcze w latach 1403-1404⁴²⁶. Jego potomstwo zostanie omówione w części II.A (ród Goszyckich, Chotowskich herbu Gryf).

I.70. NN (CÓRKA)

Z cytowanego w poprzednim biogramie wpisu z 10 V 1400 r. wynika, że Abraham (I.60) miał córkę zamężną za jakimś rycerzem z Poręby (zob. wyżej).

I.71. ABRAHAM

Abraham, noszący imię ojca, był drugim synem tego ostatniego (I.60). W podziale braterskim otrzymał Kośmirzów (ob. Kocmyrzów, pow. proszowicki). Miejscowość ta jako własność szlachecka Abrahama z Kośmirzowa jest poświadczona w 1367 r. Wtedy to Abraham h. Gryf z Kośmirzowa (*Habraham heres de Kozmirzow*) odstąpił garnarczowi Pawłowi Bytomskiemu dom z gruntem przy ulicy Garnarczy w Krakowie (ob. ul. Krupnicza) przy murze koło domu garnarza Wawrka⁴²⁷. Żoną Abrahama była Jadwiga⁴²⁸. Po śmierci pierwszego męża poślubiła (na długo przed 1391 r.) Jakusza z Młynów i z Szańca h. Poraj, obu w pow. wiślickim⁴²⁹. Występowała także w latach 1392-1426 jako wdowa po Abrahamie z Kośmirzowa, a żona Jakusza z Młynów i Szańca stolnika krakowskiego, który zmarł w 1392 r., będąc matką Czadra z Kośmirzowa (zob. dalej)⁴³⁰. W tym samym roku Jadwiga jako żona w 1392 r. Jakusza Młyńskiego z Kośmirzowa i jej syn Czader procesowali się z Mikoszem i Świętochną z Damianic (ob. Jazdowic) o trzecią część młyna w tej wsi, 3 konie, 7 krów, 17 świń, 17 owiec i 20 grzywien szkody⁴³¹. Od Abrahama pochodzi ród Kośmierskich herbu Gryf (zob. część II.B).

I.72. ŚWIĄSZEK

Świąszek był niewątpliwie trzecim synem Abrahama (I.60). Jest tylko trzy razy poświadczony źródłowo. W dokumencie Kazimierza III Wielkiego wystawionym w Krakowie 7 III 1358 r. król zezwolił Świętosławowi, dziedzicowi Dębicy (*nobis nobilis vir Svetoslaus de Dambicza*) na lokację miasta na prawie średzkim w dotychczasowej wsi tej nazwy⁴³². Jego ponowne wystąpienie miało miejsce w dokumencie tego samego władcy, wystawionym w Bieczu 15 II 1367 r., zawierającym zezwolenie dla rycerza

⁴²⁴ *Ibidem*, nr 10123 (s. 855).

⁴²⁵ *Ibidem*, t. VII [cz. II], *Inscriptiones clenodiales ex libris iudicialibus palatinatus cracouiensis*, Kraków 1885, collegit et edidit Boleslaus Ulanowski, nr 153 (s. 288).

⁴²⁶ Zob. <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 6.07.2016].

⁴²⁷ *Księgi ławnicze krakowskie...*, nr 169 (s. 21). Zob. też <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 29.06.2016].

⁴²⁸ Jak zostanie wykazane dalej, była to prawdopodobnie jego druga żona.

⁴²⁹ KDW, t. III. *Lata 1350-1399*, wyd. J.I. Kraszewski (dr W. Łebski), Poznań 1879, nr 1910. Zob. też <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 29.06.2016].

⁴³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 29.06.2016].

⁴³¹ *Ibidem*.

⁴³² ZDM, cz. I, nr 87 (s. 111-113).

Stanisława na założenie wsi między rzekami Mrowla i Czarna, na liście świadków znajduje się *Swansscone de Dambicza*⁴³³. W obszernym dokumencie z 10 VI 1372 r. Świąszek z Dębicy zezwolił Mikołajowi, sołtysowi z Lipin, nadać im prawo magdeburskie (*Swesko heres ac dominus Ciuitatis dicte Dambycza*)⁴³⁴. Z tego ostatniego określenia jednoznacznie wynika, że synowie Abrahama dokonali podziału ojcowizny, Markowi przypadły Goszyce i Zagórze, a Świąszkowi Dębica i Latoszyn. Potomstwo tego ostatniego zostanie omówione w części II.C i II.D (ród Dębickich i Latoszyńskich herbu Gryf).

I.73. BOGUSZ

O istnieniu Bogusza dowiadujemy się z wpisu z 9 V 1388 r.: Boguszowa z Latoszyna (*Bogussoua de Latoschin*) wraz z synami Mikołajem, Wierchosławem i Przybkiem z Poręby (I.90-92) występowała na wiecu w Krakowie w sprawie współdaru w Młodziejowicach (pow. krakowski)⁴³⁵. Musiał to być kolejny syn Abrahama (I.60).

I.74. MACHNA

O Machnie z Latoszyna (*Machna de Latoschin*) dowiadujemy się z wpisu z 4 II 1389 r. Wtedy to Wierchosław, proboszcz w Koniuszy, powierzył sprawę z ową Machną swojemu bratankowi Marciszowi⁴³⁶. Musiała to być córka Abrahama (I.60).

I.75. DOBIEGNIEW

Dobiegnew z Marcinkowic jest ostatnim synem Abrahama (I.60). To, że był najmłodszy, wyraźnie wynika ze wzmianek źródłowych jego dotyczących, a pojawia się dwadzieścia lat później po braciach, zresztą i tak wkrótce przed własnym zgonem. Występował w latach 1381-1399. Wystąpił w sprawie przed sądem ziemskim krakowskim 16 II 1381 r. jako świadek (*Dobegneus de Marcinkonicz*)⁴³⁷. Ponownie widzimy go w tym sądzie 14 IV 1390 r., gdy Jan z Glewu za zgodą żony Katarzyny pożyczył od Dobiegniewa z Marcinkowic (*Dobegney de Marcinkouicz*) 45 i ½ marek groszy, udzielając przy tym gwarancji zwrotu poprzez wwiązanie do wsi Glew, wyłączając części z zasiewami ozimymi⁴³⁸. Ostatni raz widziano go w krakowskim sądzie ziemskim 14 X 1399 r. (*Dobco de Marcinouicz*), gdy miał sprawę z Spytkiem *de Pstrosszicz*⁴³⁹. Od Dobiegniewa zaczyna się ród Marcinkowskich herbu Gryf (II.E).

I.76. PASZKO

Paszko Trestka z lat 1361-1372, najstarszy syn Jakuba Trestki (I.65), pojawił się – zdaniem Krzysztofa Mosingiewicza – już w 1342 r.⁴⁴⁰ Identyfikacja tego Paszka

⁴³³ KDMłp, t. III, nr DCCC (s. 207). Przed nim Paszko Trestka (I.76).

⁴³⁴ *Ibidem*, t. I, nr CCCXII (s. 375-377).

⁴³⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 4642 (s. 251).

⁴³⁶ *Ibidem*, uwaga CLIX (nr 3, s. 311).

⁴³⁷ *Ibidem*, nr 610 (s. 21).

⁴³⁸ *Ibidem*, nr 5448 (s. 356).

⁴³⁹ *Ibidem*, cz. II, CCC (nr 31, s. 761).

⁴⁴⁰ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 277-278.

z Paszkim Trestką jest moim zdaniem trafna⁴⁴¹. Wynika to z lektury dokumentu z 10 VI 1342 r., z którego dowiadujemy się, że bracia (?) Kiełcz i Paszko *heredes de Radoband* sądzili się koprzywnickim opatem Wilhelmem o leżące przy tej wiosce *molendinum in rippa fluuij dicti Dobrzechoua collocatum et campum Podskala wlgariter nuncupatum*⁴⁴². Sąd ziemski rozsądził spór w salomonowy sposób: jeden brzezi rzeki przyznał opatowi, a drugi Kiełczowi i Paszkowi. Ważniejsza jednak jest identyfikacja wioski, którą wspomniana dwójka władała. Jak wykazał K. Mosingiewicz, chodzi tu o Radowąż, leżący do dziś w gminie Koprzywnica w powiecie sandomierskim. Jest to kropka nad „i”, bo w następnych pokoleniach jest poświadczona jako własność Trestków⁴⁴³.

Dla poznania stosunków rodzinnych Paszka Trestki szczególnie istotne są dokumenty dotyczące sprzedaży wsi Gruszów. Dokument z 3 XII 1361 r., wystawiony w Sandomierzu, zawiera potwierdzenie tej transakcji przez Kazimierza III Wielkiego. Wieś zbywali Elżbieta, zamężna za Wojciechem Czelejem (z zastrzeżeniem, że do zbycia musi przystąpić jej siostra Pachna, żona Paszka, zwanego Trestką, *Passco miles noster, dictus Trestka*). Nabywcą był Rafał z Tarnowa, herbu Leliwa, podkomorzy sandomierski⁴⁴⁴. Transakcję tę potwierdził *Paszco de Sethczicz* w imieniu swej żony Pachny i jej siostry Elżbiety 19 XII 1361 r.⁴⁴⁵

⁴⁴¹ Przydomek Trestka wywiódł K. Mosingiewicz od nieistniejącego grodu Trestczyn, który został w późniejszych wiekach wchłonięty przez Brzanę w dawnym powiecie czchowskim, zob. K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 257-258.

⁴⁴² KDMłp, t. III, nr DCLXX (s. 49).

⁴⁴³ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 277. Natomiast ustosunkować się trzeba do cytowanej przez Mosingiewicza literatury. Twierdzi, że W. Semkowicz zaliczył Paszka do rodu Bogoriów, a Kiełcza do Awdañców, zaś W. Wdowiszewski poparł to stanowisko, zob. W. Wdowiszewski, *Ród Bogoriów w wiekach średnich*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie” 1928/1929, t. IX. Natomiast cytowanie Semkowicza: W. Semkowicz, *Ród Awdañców w wiekach średnich*, Poznań 1920 – jak wykażę niżej – jest niejasnej formy. To, że Wdowiszewski zaliczył Paszka do Bogoriów, da się wyczytać w jego dziele, zob. W. Wdowiszewski, *Ród Bogoriów...*, s. 29. Szkoda, że Mosingiewicz nie rozwinął tego wątku, bo cytaty u Wdowiszewskiego są z punktu naukowego wyjątkowo niskiej wartości. Utożsamiał Paszka z Pawłem, sędzią ziemskim sandomierskim, cytując wyżej podany dokument nr DCLXX, w sposób dość bezsensowny, jak gdyby widząc w nim coś innego, bo w tekście pisze o dokumencie z 1335 r., a w przypisie podaje inny z 1342 r., w dodatku miałyby tam Paszko być sędzią ziemskim (*sic!*), zob. s. 29 (tekst i przypis 4). Co cytował Mosingiewicz z Semkowicza, nie wiadomo, bo na pewno nie chodzi o s. 175, gdzie Semkowicz czyni inny kapitalny błąd i wojewodę Teodoryka zalicza do rodu Awdañców. Szukając błędów Mosingiewicza, zauważyłem, że niepoprawnie cytował Semkowicza, bo powinien uczynić to następująco: *Ród Awdañców w wiekach średnich*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1917, [t.] XLIV, *Ród Awdañców w wiekach średnich. Ciąg dalszy*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1919, [t.] XLV, jest jeszcze część trzecia tekstu Semkowicza: *Ród Awdañców w wiekach średnich. Dokończenie*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1920, [t.] XLVI. W tym ostatnim w tablicy genealogicznej IV.2 na s. 212 w rzeczywistości Kiełcza z Radowąża zaliczył do rodu Awdañców (czyli nazwę Radowąż odczytał Semkowicz, a nie – jak sugeruje Mosingiewicz – *Słownik Historyczno-geograficzny województwa krakowskiego* [nie Małopolski, to nazwa potoczna – T.K.] w *średniowieczu*. A ta rzekoma s. 175 to naprawdę s. 197 z części drugiej, a nie trzeciej.

⁴⁴⁴ *Archivum ksiąg Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*, wyd. Z.L. Radziwiński i B. Gorczak, t. II. 1284-1506, Lwów 1888, nr XXV (s. 31-32), oznaczone dalej jako AS. Na podstawie cytowanej literatury K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 255, przypis 8, odrzucił pogląd wydawców tego dokumentu, że chodzi o Gruszów w pow. Dąbrowa Tarnowska, lecz zapewne o Gruszów blisko Sierosławic (wsi Trestków) koło Brzeska Starego.

⁴⁴⁵ AS, t. II, nr XXVI (s. 32-33). Oczywiście obaj Paszkowie to ta sama osoba. O wątpliwościach z dołączonym herbem Gryf Paszka Trestki zob. K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 255-256 i cytowaną przez niego literaturę. Miejscowość, z której pochodził Paszko Mosingiewicz, odtworzył jako Gierczyce koło Opata, zob. s. 256-257.

Jak przypomniał K. Mosingiewicz, Pachna, czyli Paulina była córką Niemierzy z Gołczy i Cudki, córki Pełki, kasztelana sieciechowskiego i jego żony Małgorzaty⁴⁴⁶. Warto przedstawić tło tego małżeństwa, zwłaszcza że cytowany tutaj autor za braci Pachny uważa Niemierzę z Gołczy (mł.) i Pełkę z Gałowa, których Oswald Balzer uznał za naturalnych synów Kazimierza III Wielkiego, a ich matkę Cudkę uczynił najsłynniejszą kochanką monarchy⁴⁴⁷. Można jednak powiedzieć, że dwa lata później koncepcję Balzera obalił Stosław Łaguna, który uprawdopodobnił, że synowie naturalni króla są innymi osobami, a powody uznania Cudki za kochankę króla, które podał Balzer, uznał za błędne⁴⁴⁸. Kazimierz Jasiński ustalenia Łaguny uznał za niemal pewnik, a funkcjonowanie w obiegu naukowym poglądów Balzera przypisał głównie nieznamości dzieła Łaguny⁴⁴⁹. Tak naprawdę to koncepcja Łaguny jest wyposażona w lepszą argumentację, ale przy braku dowodów bezpośrednich obie trzeba uznać za dopuszczalne.

W dokumencie z 4 I 1365 r. pojawia się z kolei Paszek z Sędziszowa (*Pascone de Szandzissow*)⁴⁵⁰. Z racji związków tej wsi z dobrami w Trestczynie Krzysztof Mosingiewicz przeprowadził identyfikację tej osoby z Paszkiem Trestką⁴⁵¹. W dokumencie tym Pełka z Gałów zastawił wsie: Trześnię i Rzochow znanemu nam już Rafałowi z Tarnowa. W dokumencie z 15 II 1367 r. obok Świąszka z Dębicy (I.73) pojawił się Paszko z Brzany (*Passcone de Brzana*), to także kolejne określenie Paszka Trestki⁴⁵². Dnia 28 V 1372 r. tenże Paszko z Brzany z Filipem, synem Mikołaja z Tworkowa lokowali Rudę koło Czychowa⁴⁵³. W zapisce z 23 III 1389 r. informowano o procesie Pachny, określonej jako *Uxor Pasc. dicti Trestcze de Siroslauciz* z Andrzejem z Gregorowic, wynikałoby z niej, że Paszko jeszcze żył⁴⁵⁴. Nieco później 8 IV t.r. czytamy z kolei: *Paschna relicta Pasconis de Syroslauciz capell. contra Andr. de Gregorowicz*⁴⁵⁵. Jednak K. Mosingiewicz domniemywał, że już wówczas Paszko nie żył. Wobec tego data 28 V 1372 r. jest to zarazem termin *a quo* jego śmierci. Terminem *ad quem* jest 8 IV 1389 r., a zapewne już 24 III t.r. Jako wdowa występuje też Pachna w 1390 r.⁴⁵⁶ Od Paszka wywodzą się Trestkowie (II.F) i Mieleccy (II.G).

I.77. KIEŁCZ

Kiełcz (Kilian) pojawił się w 1338 r., zapewne ledwo pełnoletni. Wystąpił na tle sporu koprzywnickiego opata Wilhelma z panami z Tułkowic, mających też udziały we

⁴⁴⁶ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 256.

⁴⁴⁷ O. Balzer, *Genealogia...*, s. 696 i n. (zwłaszcza od s. 705).

⁴⁴⁸ S. Łaguna, *Rodowód Piastów*, „Kwartalnik Historyczny” 1897, nr 11, s. 362-377.

⁴⁴⁹ K. Jasiński, *Rodowód Piastów małopolskich i kujawskich*, Poznań-Wrocław 2001, s. 208-209.

⁴⁵⁰ KDMłp, t. III, nr DCCLXXVII (s. 182).

⁴⁵¹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 258.

⁴⁵² KDMłp, t. III, nr DCCC (s. 207).

⁴⁵³ KDKK, t. II, Kraków 1883, nr CCLXXX (s. 43-44).

⁴⁵⁴ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CLXIX (nr 27, s. 322).

⁴⁵⁵ *Ibidem*, uwaga CLXXIII (nr 29, s. 326).

⁴⁵⁶ KDKK, t. II, nr CCCLXVII (s. 147) i ZDM, cz. IV, nr 1087. Pierwszy z tych dokumentów pochodził z 25 V 1390 r., występowała w nim Pachna z synami (zob. II.F). Ponieważ samodzielnie występowała już w 1386 r., dało to asumpt Mosingiewiczowi do wniosku o śmierci Paszka przed tym rokiem, K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 259.

wsi Dobrzechów⁴⁵⁷. Tej samej, gdy Kielcz pojawił się w 1342 r. z Paszkim, swym domniemanym bratem (zob. wyżej). Jego synem musiał być Czadr z Potoku (II.H.1), którego potomkowie używali imienia Kielcz⁴⁵⁸. Po Kielczu poszli Potoccy herbu Gryf (II.H), a od nich Prochańscy i Zaporscy (II.I i II.J).

I.78. JAN GWÓDŹ

Dla znalezienia odpowiedzi na pytanie o pochodzenie rodu Chronowskich herbu Gryf trzeba zadać sobie pytanie, gdzie leży Chronów, obecnie podzielony na Dolny i Górny. Leży on 14 km na południowy wschód od Wiśnicza. Rodzi się pytanie o odległości od innych dóbr średniowiecznych Gryfitów. Niewielka jest odległość Chronowa od Brzeska, co dość jednoznacznie pokazuje, że Chronowscy tworzą jeden pień rodowy z Trestkami.

Stanisław Nabielec przypomniał dawną legendę, w której mowa, że jakiś Gryfita wyruszył na krucjatę, a gdy długo nie wracał, uznano go za zmarłego, a część jego dziedzictwa otrzymał Kościół. Gdy jednak powrócił, jeden z braci oddał mu małą wioskę Chronów⁴⁵⁹. Te legendarne wydarzenia da się w dość prosty sposób umiejscowić w historii. Ten tajemniczy Gryfita musiał żyć w XIV wieku, a krucjata, w której wziął udział, to wyprawa z 1343 r., zarządzona przez papieża Klemensa VI. Krzyżowcy próbowali zdobyć Smyrnę w Azji Mniejszej (ob. Izmir w Turcji). Wyprawę tę opłacili Wenecjanie, ale zakończyła się niepowodzeniem. Fakt powrotu krzyżowca poświadcza dokument z 1349 r., w którym występuje jakiś Hynek, zięć Gwozda, czyli Gwoździa z Chronowa. Jest to pierwsze poświadczenie założyciela rodu Chronowskich herbu Gryf. Zięcia, wyraźnie o czeskiej proweniencji, zapewne poznał na krucjacie⁴⁶⁰. O Janie Gwoździu z Chronowa dowiadujemy się ponownie z dokumentu z 1379 r., kiedy opat tyniecki Wojciech sprzedał mu (*viro Ioanni dicto Gozdz, herodi in Chronow*) pola zwane Przymiaraki, koło Łapczyc pod Bochnią⁴⁶¹. Po nim poszli Chronowscy herbu Gryf (II.K).

I.79. KRYSTYN

Krystyn (1336 r.) jest jedynym, a zarazem najstarszym synem Gedki (I.66), o którym Krzysztof Mosingiewicz napisał jedno zdanie⁴⁶². Jednak w wersji drukowanej przyjął nowy pogląd i uczynił z Krystyna ojca Klemensa (I.89), którego ojcem wcześniej czynił Krystynowego brata Klemensa (I.82)⁴⁶³. Wszystkie te kombinacje obalił Franciszek Sikora (zob. pod hasłem Michał – I.88), który zarazem wywiódł od podkoniuszego Gedki ród Myszków z Nieprześni. Jednym możliwym przodkiem tego rodu może być właśnie Krystyn. Tak więc od niego wywodzi się ród Myszków z Nieprześni (II.L.), a od tego jeszcze Bąkowskich (II.Ł).

⁴⁵⁷ KDMłp, t. III, nr DCLIII (s. 27).

⁴⁵⁸ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 278.

⁴⁵⁹ St. Nabielec, *Chronów wieś ongiś szlachecka. Monografia historyczna*, Kraków 2001, s. 33.

⁴⁶⁰ ZDM, cz. I, nr 58 (s. 58).

⁴⁶¹ KDKT, t. I, nr CV (s. 158-159).

⁴⁶² K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 40.

⁴⁶³ K. Mosingiewicz, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 350.

I.80. JAN

Jan, drugi syn Gedki (I.66), zanim w 1336 r. pojawił się wśród swojego rodzeństwa wraz z ojcem, jako Jan Gedczyk odnotowany był już rok wcześniej jako mąż córki Grzegorza z Morawicy⁴⁶⁴. Od niego wywodzą się Gedczyce (II.M).

I.81. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Gedki (I.66). Tak jak Krystyn został przez K. Mosingiewicza wymieniony także Stanisław, występujący tylko raz z rodzeństwem w 1336 r. Ten ostatni autor dopuszczał możliwość, choć ogólnikowo, że był to przodek rodu Bobowskich herbu Gryf⁴⁶⁵. Byłby on ojcem domniemanego Tomisława Bobowskiego (II.N.1). Właściwie tylko jeden istotny domysł uczyni, że podane w tej książce takie umiejscowienie Bobowskich będzie trochę hipotetyczne. Już we wpisie z 8 IV 1420 r. widać szczególnie stosunki łączące Bobowskich z dalszą linią Gryfitów – Otwinowskimi. Tego dnia w Tarnowie Jan ze Sprowy, sędzia, i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadcza, że Jan z Otwinowa (II.R.6) odstąpił Zygmuntovi z Bobowej (II.N.13) części we wsiach Zdrohec i Zabawa w zamian za wieś Pырzyce i 530 grzywien⁴⁶⁶. Ważniejszy jest jednak wpis z 28 IV 1435 r., w którym Zygmunt z Bobowej nazywa swymi *fratres patruales et clenodiales* dwóch braci: *Wiskonem et Iohannem de Othm..w*⁴⁶⁷. Co widział w tym dokumencie K. Mosingiewicz, dojdziemy dalej, prowadził jednak dywagacje na poziomie uczonego-zgadywacza i bez jakiegokolwiek komentarza słusznie (zob. dalej) odczytał pochodzenie tych braci jako z Otwinowa⁴⁶⁸. Wnioski: choć ma rację, to i tak nie wiadomo, czy owi „bracia stryjeczni” to dosłownie synowie dwóch braci, czy dalsi współrodowcy, średniowieczna terminologia pokrewieństwa często była niejasna. W związku z powyższym, nie odrzucając całkowicie koncepcji pochodzenia Bobowskich z Nasiechowskich-Otwinowskich (II.Q-R), pozostawię Bobowskich (II.N) w tym miejscu.

I.82. KLEMENS

Klemens, czwarty syn Gedki (I.66) jest najlepiej opisany źródłowo. Adam Boniecki przywołał dokument z jesieni 1354 r., dotyczący granic posiadłości opactwa tynieckiego, wydany przez komisarzy królewskich⁴⁶⁹. Jednak już wydawcy tego dokumentu W. Kętrzyński i St. Smolka zauważyli, że jest on podrobiony, ale informacjom o Klemensie A. Boniecki dawał wiarę. Świadcami na tym dokumencie byli *Clemente dicto*

⁴⁶⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, Warszawa 1903, s. 37.

⁴⁶⁵ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 50; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 357.

⁴⁶⁶ ZDM, cz. II, *Dokumenty z lat 1421-1441*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1963, nr 410 (s. 104-106). Na s. 105, w przypisie 5 informacja: burgrabia krakowski (1430-1444) i podstarości krakowski (1431-1436), co zupełnie nie zgadza się ze źródłami, zob. dalej, zmarł po 1444 r., także odesłanie do cytowanego już hasła w PSB, gdzie datacja śmierci oznaczona jako lata 1444-1451, zob. A. Kamiński, *Zygmunt z Bobowej*, PSB, t. II, Kraków 1936, [korzystałem z reprintu z 1989 r.], s. 157; K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 53.

⁴⁶⁷ SPPP, t. VII, cz. II, nr 699 (s. 353).

⁴⁶⁸ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 50, zwłaszcza przypis 104 na s. 74. W Bobowskich II.N będzie natomiast mowa o dokumencie, w którym oba rody występują razem (zob. dalej).

⁴⁶⁹ KDKT, cz. I, nr LXXIII (s. 117-118); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 37; O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 482.

*Gedzyc cum Michaele suo fratre*⁴⁷⁰. Podobne stanowisko do A. Bonieckiego przyjął także K. Mosingiewicz⁴⁷¹. Według Mosingiewicza zbliżone informacje znajdują się w dokumencie z 19 VII 1356 r., wystawionym w Radziejowicach, w którym Kazimierz III Wielki powierzył bliżej nieznanemu Piotrowi założenie na prawie magdeburskim wsi Muszynki w ziemi sądeckiej (*Clemente de Radziejowicze et Michaele*)⁴⁷². Jednak – jak uprawdopodobnił F. Sikora (zob. dalej) – w tym wypadku chodziło już o inne osoby. Dnia 27 X 1359 r., w dokumencie wystawionym w Sączu Kazimierz III Wielki nadał wieś Łosie Janowi Gładyszowi, podrzędcy sądeckiemu. Świadcowali tu *domino Clemente, domino Michaele filiis Geczze*⁴⁷³. Potwierdza to informacje z dokumentu przerobionego. Dnia 14 V 1354 r. świadcował także na dokumencie ugody klasztoru mogińskiego o część Zesławic (*Clemente dicto Getczicz*)⁴⁷⁴. Został tam określony jako Klemens Gedzyc, co oznaczało ojcostwo Gedki wobec niego⁴⁷⁵. Błędny jest natomiast pogląd identyfikujący poprzednią parę z Michałem i Klemensem (*Michaele et Clemens fratribus*), którzy wcześniej pojawili się 6 II 1348 r. w dokumencie opatki Praksedy w klasztorze klarysek u św. Andrzeja w Krakowie jako świadkowie⁴⁷⁶. Jak wykazał F. Sikora, pogląd K. Mosingiewicza jest nieporozumieniem, byli to zakonnicy-franciszkanie przy klasztorze klarysek koło kościoła św. Andrzeja w Krakowie⁴⁷⁷. Największym błędem literatury – o czym piszę dalej – było utożsamienie tego Klemensa z jego imiennikiem z Radajowic (I.89).

I.83-87. EUFEMIA, MAŁGORZATA, FENEIDA, STANISŁAWA I DOBROCHNA

Pięć córek Gedki wymienia cytowany już dokument z 13 I 1336 r. Nic o nich bliżej nie wiadomo.

I.88. MICHAŁ

Z Michałem, synem Gedki (I.66) jest ten problem, że nie wymienia go cytowany dokument z 13 I 1336 r., który zna wszystkie dzieci Gedki: czterech synów i cztery córki. Jednak cytowane dokumenty dość jednoznacznie wskazują, że Gedka miał jeszcze piątego syna Michała. Takie stanowisko przyjął już Oswald Balzer, uznając go za przypuszczalnego przodka Rożnów⁴⁷⁸. Problem ten rozważał K. Mosingiewicz, wpierw przyjął pogląd, że dokument z 1336 r. znany tylko z kopii, więc może kopista zgubił Michała⁴⁷⁹. Byłby to jednak argument *ex silentio* źródła, co sam potwierdził Mosingiewicz, często

⁴⁷⁰ *Ibidem*, (s. 118).

⁴⁷¹ K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 41, zwłaszcza przypis 36 na s. 70; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 351.

⁴⁷² ZDM, cz. I, nr 81 (s. 103-105).

⁴⁷³ *Ibidem*, nr 91 (s. 116-118).

⁴⁷⁴ ZDKM, t. I, nr LXX (s. 59-60).

⁴⁷⁵ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 482.

⁴⁷⁶ KDMłp, t. I, nr CCXXVI (s. 269-270).

⁴⁷⁷ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 49 (przypis 55).

⁴⁷⁸ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 488. Balzer negatywnie odniósł się do koncepcji T. Żychlińskiego, jakoby to ojcem Klemensa i Piotra Rożnów był Jakub Rożen wymieniony w aktach czchowskich pod rokiem 1389 (T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. V, Poznań 1883, s. 271), co jest niemożliwe, bo księga czchowska pierwsze wpisy ma z 1399 r.

⁴⁷⁹ K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 40; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 351.

nadużywany. Ostatecznie zaproponował rozwiązanie, które – moim zdaniem – wytrzymuje próbę krytyki: w dokumencie z 13 I 1336 r. wymieniono tylko te dzieci Gedki, które dziedziczyły dobra po matce, z czego wyciągnąć należy wniosek, że Michał pochodził z drugiego małżeństwa ojca i był jego ostatnim dzieckiem⁴⁸⁰. Michał często występował z bratem Klemensem (I.82), zob. tamże.

Tutaj mamy jednak sytuację o wyjątkowym charakterze, rzadko bowiem znajduje się dokument, który w jednoznaczny sposób rozjaśnia zagadnienie zagmatwane i doszczętnie druzgocze zapisane strony. Już teraz powiedzmy od razu, że dzięki benedyktyńskim poszukiwaniom Franciszek Sikora znalazł pewien dokument, który obalił poglądy Balzera i Mosingiewicza na temat Michała. Otóż istniały dwie pary Gryfitów: Klemens i Michał, te złąły się Balzerowi i Mosingiewiczowi w jedną.

Przedstawię teraz historię analizy tego dokumentu, dotyczącego Michałowego syna Klemensa, którego Mosingiewicz w pracy magisterskiej uczynił synem Klemensa (I.82), a potem jego najstarszego brata Krystyna (I.79), zob. dalej. Klemens nie żył już w 1390 r., bo wtedy była mowa o darowiźnie dokonanej przez dziedziców Słupczy na rzecz kościoła parafialnego w Przedanicy dla zbawienia duszy ich ojca Dotiona [*sic!*], ich matki Świętochny, Mimini i także wuja Klemensa. Ten Mimin, jak sobie uprawdopodobniał Mosingiewicz, to Krystyn (I.79), czyli to on miał być ojcem Klemensa⁴⁸¹. Analizujący ten dokument, Krzysztof Mosingiewicz (już mający ogromne wątpliwości do jakości pracy kopisty!!!) zauważył zupełnie absurdalne imiona: Dotion i Mimin, a jako dziedzice wymienieni byli Stańczyk, Andrzej i Jan ze Słupczy⁴⁸². To, że Klemens zmarł bezpotomnie, zaświadczały wpisy, które wskazują, że dobra Klemensa odziedziczyli jego siostrzeńcy. I tak ci właśnie Stańczyk i Andrzej ze Słupska [obecnie Słupcza w ziemi wieluńskiej] 27 V 1410 r. zostali

⁴⁸⁰ K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 40-41. Podobnie sądzi F. Sikora, *Sprawa...*, s. 52.

⁴⁸¹ KDP, t. III, nr CLXXIV (s. 343).

⁴⁸² K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 43; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 349. Siostrzeńcy Klemensa władali już dobrami wuja Klemensa w 1388 r. Mosingiewicz analizował te zniekształcone imiona i był nawet skłonny zmieniać pokolenia wspomniane jako zmarłe, by w Mimini widzieć Michała (I.88), u niego stryja Klemensa (I.93). Moim zdaniem nie trzeba naruszać podanego przez kopistę układu pokoleń, a te dziwaczne imiona uznać za tolkienowską fantazję kopisty, s. 44. W wersji wydrukowanej Mimina za względów paleograficznych zamienił na Krystyna i wyrzucił do góry nogami koncepcję z pracy magisterskiej i już nie Klemensa, a jego brata Krystyna uczynił ojcem tego Klemensa, *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 349-350. Gdyby trzymać się obu wersji i tak wychodzi absurd kopisty: z jednego pokolenia są Dotion i jego żona Świętochna, wujem jest Klemens (brat Świętochny). Jeżeli wstawimy zamiast Mimina Michała lub Krystyna, to wtedy wujem Klemensem będzie Klemens, syn Gedki, brat Michała i Krystyna. I to jest największa pomyłka kopisty, trzeba trzymać się tego, co da się zweryfikować. Dlaczego synowie Dotiona i Świętochny nazywaliby stryjów matki wujami. Tutaj kopista raczej by się nie pomylił, rozróżniłby wuja (*avunculus*) od stryja (*patruus*). Ten tolkienowski Mimin to naprawdę trudna kwestia, bo tak naprawdę nie wiadomo, jakie węzły pokrewieństwa łączyły go z dziedzicami ze Słupczy, wpisano go między matkę Świętochnę a wuja Klemensa. Czy był to inny wuj, tak bowiem czytamy: Mimina i także (*nec non*) Klemensa wuja. Poza tym dlaczego mamy zgadywać, że podano ojca z synem, tę wersję przyjął Mosingiewicz dopiero w wersji drukowanej. Wcześniej Michał nie był jeszcze ojcem Klemensa, bo gdyby go zrobił ojcem, to utożsamiłby Klemensa z Gródką z Klemensem Roźnem (II.O.1) i wyszedłby mu absurd, gdyż pierwszy Klemens zmarł bezpotomnie. Mimin jest całkowicie trudny do rozszyfrowania, bo nie wiadomo, w jakim stopniu pokrewieństwa występuje wobec ojca i matki oraz wuja dziedziców. Trop myślowy Mosingiewicza jest mimo wszystko atrakcyjny poznawczo, bo wskazuje, że w tej wylizance Mimin=Krystyn to dziad dziedziców Słupczy, jednak z powodu niewpisania przez kopistę słowa „dziad” dalej to tylko spekulacja Mosingiewicza. Jest jednak słuszna z racji dopisanych na końcu słów: *antecessorum nostrorum, heredum de Grodek*, które wskazuje, że wspominali różnych przodków dziedziczących w Gródku. O Słupceckich z Gródką zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 521-524.

wymienieni jako posiadacze licznych posiadłości dawniej w rękę Klemensa⁴⁸³. Tyle że poprawny odpis tego dokumentu zachował się z 1795 r., ale F. Sikora znalazł starszy z 1607 r. w aktach powizytacyjnych dekanatu bobowskiego, a tam czytamy:

Proinde nos Stanczi, Andreas et Joannes fratres uterini [bracia przyrodni – T.K.] et heredes de Slupsca ad universorum quorum interest notitiam volumus devenire, quod divina nobis inspiratione gratia, pro salute nostra parentque nostrorum viam iniversae carnis iam dudum ingressorum dominorum et divorum Andreae pie recordationis patris nostri heredis ibidem de Slupsca, et matris nostrae Swentochnae, Michaelis avi nostri, Margarethe [uxoris] eiusdem domini nec non Clementis avunculi nostri, olim antecessorum, heredum de Grodek⁴⁸⁴.

Tak więc legła w gruzach koncepcja, że Michał Gedczyc to Michał Rożen, o czym przekonany był K. Mosingiewicz⁴⁸⁵. Obraz jest jednoznaczny: Michał miał żonę Małgorzatę, byli to rodzice Klemensa (I.93) i Świętochny (I.94), żony Andrzeja, dziedzica Słupska, którego dzieci to Andrzej, Stańczyk i Jan⁴⁸⁶.

I.89. KLEMENS

Jak już wspomniałem wcześniej, K. Mosingiewicz utożsamiał Klemensa Gedczyca (I.82) z jego imiennikiem, piszącym się z Radajowic. Ten drugi Klemens pierwszy raz był odnotowany 19 VII 1356 r. (*Clemens de Radziejowicze*). Wtedy to właśnie w samych Radajowicach Kazimierz III Wielki wystawił cytowany już dokument lokacyjny dla Muszynki. Klemens jako dziedzic Radajowic (*Clemente herede Raduyowicz*) był ostatni raz poświadczony na dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 3 X 1359 r., w którym monarcha zatwierdził zbycie wsi Orłów przez Pakosława z Mikułowic wraz z córką Pachną Mikołajowi *de Rosnicza*⁴⁸⁷. Ponieważ w pierwszym dokumencie zaraz za Klemensem wystąpił jakiś Michał (*et Michael*), F. Sikora utożsamił go z Michałem Rożnem (I.95) i uczynił synem Klemensa⁴⁸⁸.

POKOLENIE XVI

I.90-92. MIKOŁAJ, WIERZCHOSŁAW I PRZYBKO

O ich istnieniu dowiadujemy się z wpisu z 9 V 1388 r.: Boguszowa z Latoszyna (*Bogussoua de Latoschin*) wraz z synami Mikołajem, Wierzchosławem i Przybkim

⁴⁸³ *Starodawne prawa polskiego pomniki z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nieużytych głównie z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej wyciągnął i wydał Antoni Zygmunt Helcel, tom II, Kraków 1870, cyt. dalej SPPP, t. II, nr 1250 i 1251 (s. 184-185); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 42 i przypisy 47-48 (s. 71).*

⁴⁸⁴ Cyt. za F. Sikora, *Sprawa...*, s. 50 *in fine*.

⁴⁸⁵ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 37; *idem, Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 344. Klemens Grodek to nie Klemens Rożen, bo ten miał brata, a dobra Grodka z braku brata przeszły na siostrę, F. Sikora, *Sprawa...*, s. 52.

⁴⁸⁶ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 51. Tu także o rodzinie męża Świętochny.

⁴⁸⁷ KDMłp, t. III, nr DCCXXXI (s. 131-132). Identyfikacja tego Klemensa z bratem Michała, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 42, zwłaszcza przypis 46 na s. 70-71, z odręcznymi uzupełnieniami autora.

⁴⁸⁸ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 54. Pogląd Sikory o filiacji Michała Rożna – mimo oparcia go na bardzo wątpliwych podstawach – jest jednak słuszny, a świadczą o tym jego dobra Radajowice, które w następnych pokoleniach stale będą wymieniane jako majątek Rożnów (zob. część II.O).

z Poręby występowała na wiecu w Krakowie w sprawie współdaru w Młodziejowicach (pow. krakowski)⁴⁸⁹. Z tego wpisu wynika, że byli to synowie Bogusza (I.73).

I.93. KLEMENS

Klemens z Gródka (*Clemente de Grodek*), zaraz na drugim miejscu po Tomisławie z Bobowej (II.N.1) jest odnotowany źródłowo tylko raz jako świadek na dokumencie, w którym 30 VI 1378 r. Sędziwój, starosta krakowski zatwierdził zbycie wsi Opalana przez braci Przybka i Mirosława, dziedziców Gabonia na rzecz klasztoru starosądeckiego, reprezentowanego przez ksienię ks. opolską Agnieszkę za 100 grzywien groszy praskich⁴⁹⁰. Ten pogląd Mosingiewicza obalił Franciszek Sikora, informując, że istnieje wcześniejsze wspomnienie Klemensa z Gródka, a mianowicie gdy 28 V 1372 r. w Opatkowicach Paszko z Brzany zbył Błażejowi i Filipowi, synom Mikołaja z Tworkowej las między rzekami Świdnik Wielki i Mały, gdzie świadkiem był *Clemente dicto grotko*⁴⁹¹. Klemens nie żył już w 1390 r., jak już wspomniano w biogramie jego ojca Michała (I.88). To, że Klemens zmarł bezpotomnie, zaświadczą wpisy, które wskazują, że dobra Klemensa odziedziczyli jego siostrzeńcy. I tak ci właśnie Stańczyk i Andrzej ze Słupska [obecnie Słupcza w ziemi wieluńskiej] 27 V 1410 r. zostali wymienieni jako posiadacze licznych posiadłości dawniej w rękę Klemensa⁴⁹².

I.94. ŚWIĘTOCHNA

Ta jedyna została omówiona w biogramie jej ojca Michała (I.88).

I.95. MICHAŁ

Z Michałem Rożnem był ten problem, że K. Mosingiewicz pomieszał go z Michałem Gedczycem (I.88) z poprzedniego pokolenia (zob. wyżej). Michał Rożen znany jest tylko dzięki Janowi Długoszowi, który tak określał teścia Jana z Oleśnicy, męża Dobrochny (II.O.3), matki kardynała Zbigniewa Oleśnickiego (zob. dalej). Wymieniany był tylko raz 19 VII 1356 r. z ojcem Klemensem (I.89), zob. wyżej. Michał nie żył już 9 V 1370 r., kiedy jego synowie Klemens i Piotr (II.O.1-2) podzielili się dobrami rożnowskimi. Podano wtedy, że ich matka (*legitima genitrix*) zwała się Heleną (II.O.1-2)⁴⁹³. Od niego wywodzi się ród Rożnów (II.O).

⁴⁸⁹ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 4642 (s. 251).

⁴⁹⁰ KDMłp, t. III, nr DCCCI (s. 317-318). Cytowanie tego dokumentu przez K. Mosingiewicza jest niedbałe i wskazuje, że lepiej nie brać się za poprawianie łańciskowej numeracji na arabską, bo może wyjść nr 801, zamiast poprawnego nr 901 (ten sam błąd występuje dwa razy, przy Klemensie i Tomisławie), zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 71 (przypis 56).

⁴⁹¹ KDKK, t. II, nr CCLXXX (s. 43-45); F. Sikora, *Sprawa...*, s. 49 (przypis 56).

⁴⁹² SPPP, t. II, nr 1250 i 1251 (s. 184-185); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 42 i przypisy 47-48 (s. 71).

⁴⁹³ KDMłp, t. I, nr CCCVI (s. 367-368). O. Balzer wynioskował, że ich ojciec sprowadził się na ziemię sądecką około 10 lat wcześniej, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 489. Omówienie zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 44; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352-353. W dniu 3 II 1394 r. *Elena antiqua Rosno[n]is* miała świadków: Wawrzyńca, kapłana i Piotra, kapłana z Bruśnika, *Księga Ziemska Krakowska 2. 1394-1397*, wyd. W. Bukowski i M. Zdanek, Warszawa 2012, cyt. dalej KZK2, nr 262 (s. 47). Wtedy też Spytek z Banowic sądził się z *relictis antiqua Rosnonis* o 30 grzywien, sąd wyznaczył termin po I niedzieli wielkanocnej, nr 312 (s. 50), kolejny 12 V 1394 r. po św. Michale, nr 836 (s. 80). Równolegle uczestniczyła w sprawie z synową i wnukami, nr 395 (s. 55). Sądziła się z nią Małgorzata,

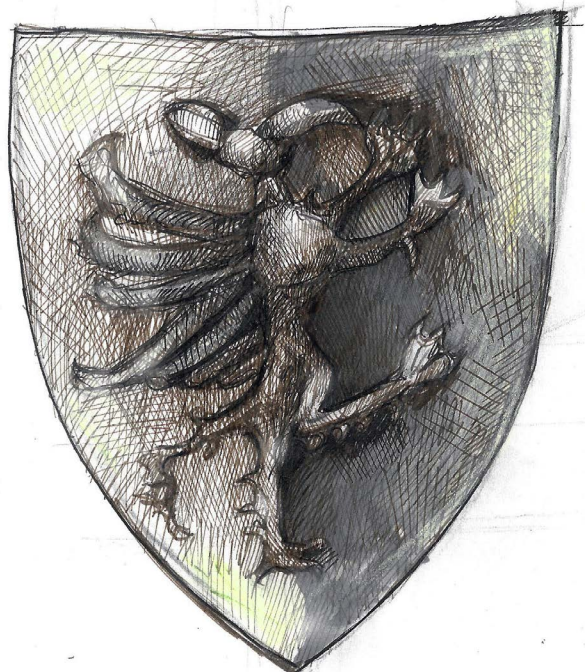

Ilustracja 1. Herb Gryf z *Metryki Koronnej*. Ilustrację wykonała Monika Kruszevska na podstawie F. Piekosińskiego, *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899, s. 54.

Ilustracja 2. Herb Gryf z obiektów sakralnych. Ilustrację wykonała Monika Kruszevska na podstawie F. Piekosińskiego, *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899, s. 56.

żona [Jana] kasztelana łęczyckiego (II.O.9), nr 430 (s. 57) oraz z samym Janem nazwanym wojewodą łęczyckim, nr 441 (s. 58). W dniu 12 V 1394 r. została ukarana z powodu niestawiennictwa w sprawie z Klemensem z Kurowa, nr 919 (s. 84). Dnia 30 IX 1394 r. Helena jako *antiqua domina Rosznonis de Brusznik* miała sprawę z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa [Gabania], nr 1543 (s. 120). Tego samego dnia Jaśko z Glewa sądził się Heleną (*Elena condam Rosznonis de Brusznik*), nr 1605 (s. 123).

Ilustracja 3. Herb Gryf z obiektów sakralnych. Ilustrację wykonała Monika Kruszewska na podstawie F. Piekosiński, *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899, s. 56.

Część II

Rody wywodzące się od Gryfitów

Rody w tej części zostały wyprowadzone na podstawie sugestii K. Mosingiewicza, z poprawkami F. Sikory. Konceptje M.L. Wójcika są z reguły kontrowersyjne, ale tak dokładnie opisując położenie włości Gryfitów, umożliwił poprawienie własnych poglądów. Pochodzenie Nasiechowskich (II.Q) to już moja koncepcja. W lekturze tej części pomocny jest dołączony schemat.

Część II.A. Ród Goszyckich, Kromoławskich i Chotowskich herbu Gryf

I.69. MAREK

|

POKOLENIE XVI

II.A.1. MACIEJ

Maciej był najstarszym synem Marka (I.69), choć nie jest to poświadczane w źródłach bezpośrednich. Występuje tylko raz 7 XII 1372 r. wspomniany jako ojciec Mikosza=Mikołaja (*viro Nicolao filio Mathei de Gossycz*), co sugeruje, że zmarł za życia ojca i dziedzicem Marka był dopiero Mikosz (II.A.3)⁴⁹⁴. Jest to pogląd raczej błędny, bo ponad wszelką wątpliwość jest on tożsamy z Maciejem, wójtem Kromołowa. Pojawił się na tej funkcji 25 IV 1388 r., pozwany przez Grzegorza z Żerkowic za oranie pola koniem z pługiem w gwałtowny sposób⁴⁹⁵. Ostatnia wzmianka źródłowa o Macieju z Kromołowa pochodzi z 2 XI 1389 r., gdy miał sprawę z Paszkiem, kasztelanem bieckim⁴⁹⁶. Jego synami byli: Mikołaj, Wierzbietta, Dzierzek i Marcin (II.A.3-6).

II.A.2. DOBEK

Dobek był drugim synem Marka (I.69), choć nie jest to poświadczane w źródłach bezpośrednich. Nosił imię agnaticzne, odziedziczone po stryju (I.63). Występował tylko raz (*Dobco de Goscicz*), gdy 14 I 1382 r. procesował się z Andrzejem, zwanym Latałą⁴⁹⁷. Był on niewątpliwym dziedzicem Kromołowa (zob. wyżej) i Rawałowa koło Kocmyrzowa oraz – jak się zdaje – także Zagórza (dawny powiat krakowski, teraz będziński). Pozostawił po sobie synów Klemensa, Mikołaja, Czadra i Paszka (II.A.7-10).

⁴⁹⁴ ZDM, cz. IV, nr 1016 (s. 166-167). To, że Klemens był ich wujem, zaświadcza wpis z 3 II 1400 r.: Stańczyk, nazwany tym razem z Gródka miał sprawę długów swojego wuja Klemensa (*Clementis Grodek, av[u]nculi Stancziconis*), SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXI (nr 49, s. 808).

⁴⁹⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga XC (nr 3, s. 248). Wobec przedstawiciela (*Nuntius aduocati eiusdem Mathie de Cromolow*) groziła kara sześciu grzywien, zob. nr 4. Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 2 II 1389 r., Maciej był wtedy wicewójtem, zob. nr 5095 (s. 309).

⁴⁹⁶ *Ibidem*, uwaga CXC VII (nr 13, s. 346).

⁴⁹⁷ *Ibidem*, nr 1205 (s. 54).

POKOLENIE XVII

II.A.3. MIKOŁAJ

Mikołaj był niewątpliwie synem Macieja (II.A.1) i dziedzicem Marka (I.69). Pojawił się 22 II 1372 r., gdy Klemens, koniuszy Królestwa Polskiego, Zbigniew, kanonik sandomierski i Przedwoj, proboszcz w Prandocinie, ufundowali ołtarz w kościele parafialnym w Nasiechowicach. Jednym z świadków na tym dokumencie był *Nicolao de Gozycz*⁴⁹⁸. W dokumencie wystawionym w Zwierzyńcu 7 XII 1372 r. Ulryk prepozyt i konwent klasztoru zwierzynieckiego zaświadczyli, że czcigodny Jaszek, syn zmarłego Przybyłka sprzedał za 60 grzywien groszy praskich rolę dziedziczną z siedliskiem, łąką, sadem, miejscem na założenie sadzawki między ogrodem tegoż Jaszka a drogą we wsi klasztornej Kościejów i konia o wartości 4 grzywien Mikołajowi synowi Macieja z Goszyc⁴⁹⁹. W 1376 r. Mikosz z Goszyc, nazwany tym razem Momotem (*sic!*, *Micossio de Gossicze, dicto Momot*) świadcował, gdy Hanko z małżonką Katarzyną i pasierbem Stefanem z Przeclawic sprzedali swoje udziały w Moniakowicach klasztorowi mogiłskiemu⁵⁰⁰. Ponownie widzimy go 11 VIII 1378 r., gdy sąd ziemski krakowski zatwierdzał zbycie wsi Moszczenica przez Andrzeja biskupa Seretu w Mołdawii Ilikowi z Nieszkowa. *Nicolao de Gossicz* był jednym ze świadków⁵⁰¹. Dnia 3 II 1381 r. został określony Mikoszem (*Micossio de Gossicz*)⁵⁰². W dniu 19 III 1381 r. Mikosz z Goszyc (*Micosio de Gosicz*) i Jaśko z Głewca świadczyli przeciwko sobie⁵⁰³. Dnia 2 IV 1383 r. Mikosz z Goszyc (*Micosius de Gosicz*) toczył spór ze Staszkiem zw. Wierzynek (*Werzinecz*) ze Skrzyszowic o rozebranie w nocy ogrodzenia, o zaoranie łąki i zabranie plonów z pola⁵⁰⁴. Błędnie informowano o śmierci Mikosza pod datą 5 IX 1387 r., gdy wdowa po Klemensie z Rawałowic procesowała się z rzekomą wdową po Mikoszu z Goszyc (*relictas Micosy de Gosicz*) o zbiegłego kmiecia⁵⁰⁵. Wspomniano go jeszcze 9 V 1389 r., gdy Rafał z Polanowic złożył zeznanie, że Beata z Chlewic zastawiła mu za 60 grzywien część dziedziny ze wszystkimi użytkami, którą otrzymała od Mikosza z Goszyc⁵⁰⁶. Dnia 7 I 1390 r. Mikosz z Goszyc miał drugi termin z Marciszem ze Strzebienic (ob. Trzebienice) o trzy grzywny główne i sześć

⁴⁹⁸ KDMłp, t. III, nr DCCCXLVII (s. 257-259).

⁴⁹⁹ ZDM, cz. IV, nr 1016 (s. 166-167).

⁵⁰⁰ *Monografia opactwa Cystersów we wsi Mogile. Cz. 2. Zbiór dyplomów klasztoru mogiłskiego*, oprac. E. Janota, Kraków 1867, nr LXXXIX (s. 72-73), cyt. dalej ZDKM, cz. II. Dokument ten z datą 9 XII 1376 r. jest też opublikowany w: *Dokumenty sądu ziemskiego krakowskiego 1302-1453*, oprac. Z. Perzanowski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971, cyt. dalej DSZK, nr 18 (s. 20-21): *Nicolao de Gossicz*, czyli zupełnie inaczej niż w poprzednim wydaniu.

⁵⁰¹ KDMłp, t. III, nr DCCCCV (s. 321-322).

⁵⁰² *Ibidem*, nr DCCCCVIII (s. 335).

⁵⁰³ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 620 (s. 28).

⁵⁰⁴ *Ibidem*, nr 1935 (s. 86). Sprawa ta toczyła się jeszcze 8 IV t.r., zob. nr 1953 (s. 87), dalej 30 IV t.r., nr 1973 (s. 88), 19 XI t.r., nr 1979 (s. 88) i jeszcze 3 XII t.r., nr 2034 (s. 91).

⁵⁰⁵ *Ibidem*, uwaga LV (nr 15, s. 218). Ciąg dalszy 19 IX 1387 r., uwaga nr LVII (nr 22, s. 221). Dalej 28 XI 1387 r., uwaga nr LXVII (nr 9, s. 229), 13 VIII 1388 r., uwaga CIV (nr 14, s. 265), 27 VIII 1388 r., uwaga CIX (nr 26, s. 270). Dnia 9 V 1388 r. procesował się z wdową po Mikoszu Marcisz z Poręby, uwaga XCIV, nr 6 (s. 251). Dnia 7 IX 1388 r. z wdową procesował się Dzierżek z Krzyżanowic, zob. uwaga CXII (nr 8, s. 272).

⁵⁰⁶ *Ibidem*, uwaga CLXXVIII (nr 55, s. 332).

kolejnych odsetek⁵⁰⁷. Dnia 10 II 1400 r. Marek z Goszyc miał termin peremptoryjny z Dobkiem z Wierzbną⁵⁰⁸. O stosunkach rodzinnych Mikosza z Goszyc najwięcej wnosi wpis w krakowskiej księdze sądowej ziemskiej z 14 II 1402 r. Dowiadujemy się z niej, że Abraham Czarny z Goszyc (II.A.11) toczył spór z macochą Strzechną i jej córką Świętochną (II.A.16, swą przyrodnią siostrą)⁵⁰⁹. W nauce powstały różne koncepcje rozwiązania filiacji Abrahama i Świętochny. Adam Boniecki twierdził, że ojcem tej dwójki był jakiś Marek, rzekomy syn Mikosza⁵¹⁰. Pogląd ten odrzucił Jan Ptaśnik, który zresztą nie zauważył, że Strzechna jest tożsama z wdową tego imienia po Wierzbicie z Goszyc (II.A.4)⁵¹¹. Mikosz z Goszyc pozostawił po sobie syna Abrahama, zwanego Czarnym (II.A.11) i córkę Bichnę (II.A.12) z pierwszego małżeństwa oraz zapewne Paszka, Mikołaja i Marka (II.A.13-15) oraz Świętochnę z drugiego (II.A.16).

II.A.4. WIERZBIĘTA

Wierzbięta nosił imię agnacyjne, występujące wcześniej wśród małopolskich Gryfitów (począwszy od I.18). Wspomniany jest w 1410 r. jako już zmarły drugi mąż Świętochny, wcześniej żony Mikosza (II.A.3)⁵¹². Podobnie czytamy w 1412 r.: *Strzedzk, relicta Wirzbanthe de Goszice*⁵¹³. Kim był ów Wierzbięta? Raczej nie ma wątpliwości, że był młodszym bratem Mikosza (II.A.3), świadczą o tym stosunki rodzinno-majątkowe w Goszycach.

II.A.5. DZIERŚLAW

Dzierślaw (także Dzierzek) był niewątpliwie trzecim synem Macieja (II.A.1), co wynika z jego przydomka Momot, takiego samego jakiego używał jego starszy brat Mikosz (II.A.3). Pojawił się 7 X 1389 r., gdy pozwał go Wit z Wilkowa (*Dersco de Goszicz*)⁵¹⁴. W dniu 29 X 1392 r. Władysław II Jagiełło na wniosek *Dirscnem Momoth* przeniósł wieś Krzyżanowice z prawa polskiego na niemieckie⁵¹⁵. Dnia 29 I 1394 r. jako wójt Kromołowa, wraz ze swoją żoną Elżbietą został pozwany przez Krzywosąda Bilanowskiego z Bilanowic (*Dersone aduocato de Cromolow*)⁵¹⁶. Dnia 13 II 1397 r. *Dersco de*

⁵⁰⁷ *Ibidem*, uwaga CCVIII (nr 14, s. 355).

⁵⁰⁸ *Ibidem*, cz. II, uwaga CCCXV (nr 6, s. 821).

⁵⁰⁹ *Ibidem*, t. II, nr 841 (s. 129).

⁵¹⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 359.

⁵¹¹ J. Ptaśnik, *Studia nad patrycjatem krakowskim wieków średnich. Część druga*, „Rocznik Krakowski” 1914, t. XV, s. 14.

⁵¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵¹³ J. Ptaśnik, *Studia...*, s. 14.

⁵¹⁴ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CXCI (nr 27, s. 343).

⁵¹⁵ A. Fastnacht, *Catalogus diplomatum Bibliothecae Institutii Ossoliniani. Supplementum in die ab anno 1279 usque ad annum 1506*, Wratislaviae 1951, nr 315 (s. 9).

⁵¹⁶ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5496 (w oryginale myłka dwa razy nr 5495, s. 365). Procesowali się dalej 12 II 1394 r., nr 5513 (s. 366), 13 III 1394 r., nr 5521 (s. 366), 30 IV 1394 r., nr 5548-5549 (s. 368). Ponownie 1 VI t.r., gdy Dzierżko został przed imieniem określony *Momoth*, nr 5551 (s. 368) oraz jeszcze dalej 15 VI t.r., nr 5560 (s. 369), 29 VI t.r., nr 5580-5581 (s. 370), 7 VII t.r.; KZK2, nr 1133 (s. 96), 30 IX t.r. Krzywosąd przyprowadził proboszcza Macieja z Grzegorzowic, sądzili się o przekopanie pługiem granicy (*pro graniciis [sic! – T.K.] perarandis*), nr 1541 (s. 120).

Kromolow sędził się z Jakuszem ze Sławniowa⁵¹⁷. Dnia 27 II 1397 r. procesował się z bratem stryjecznym Mikołajem z Zagórza (II.A.8)⁵¹⁸. W 1397 r. zob. pod II.A.8. W dniu 1 X 1397 r. Dzierżek z Kromołowa został pozwany przez prepozyta z Mstowa⁵¹⁹. Dnia 2 X 1398 r. był poręczycielem Piotra z Marcinkowic⁵²⁰. W dniu 10 IV 1399 r. ze skargi *Derslaus de Cromolow* ukarano dwóch chłopów Stefana z Rudników i Lecarza z Łośnic (ten drugi odpowiadał za zranienie konia)⁵²¹. Dnia 10 V 1399 r. ponownie procesował się z bratem stryjecznym Mikołajem z Zagórza (II.A.8)⁵²². W 1402 r. Abraham z Goszyc oddalił roszczenia Dzierżka do 40 grzywien długu ze Straszęcina (pow. pilzneński) i 100 grzywien szkody⁵²³. W dniach 10 i 11 VII 1403 r. Dzierżek z Kromołowa występował jako przedstawiciel (*prolocutor*) Hanki (lub Anny) żony Anderlina, wójta z Pilzna, w jej sprawie przeciwko Grzegorzowi z Niegosławic⁵²⁴. W 1408 r. Dzierżek z Goszyc został zobowiązany do zapłacenia w wyznaczonym terminie 3 grzywien Jaszce z Łuczyc pod gwarancją dania zastawu do swego kmiecia Miczka *de ibidem*⁵²⁵. Podsumowując: w latach 1394-1405 Dzierżek, Dzierżek Momot [h. Gryf] występował jako dziedzic i wójt Kromołowic, analogicznie Goszyc w latach 1389-1408, analogicznie Straszęcina (pow. pilzn.) w 1403 r.⁵²⁶ Procesował się też z kuzynem Mikołajem z Zagórza (zob. dalej). W 1408 r. nazwano go Dzierżkiem i mężem Elżbiety⁵²⁷. W 1412 r. Elżbieta występowała już jako wdowa⁵²⁸. Do jej potomstwa zaliczyć należy Wawrzyńca i Stanisława (II.A.17-18).

II.A.6. MARCIN

O Marcinie z Goszyc nie wiemy zgoła niczego. Występował tylko w latach 1400-1401. Był to zapewne najmłodszy syn Macieja (II.A.1). Dnia 9 III 1400 r. pozwał go (*Mart. De Goschicz*) Dobko z Sieklówki [tożsamy z Dobkiem z Wierzbna]⁵²⁹. Następnie 24 III t.r. Dobko, nazwany tym razem z Wierzbna, w swojej sprawie z *Martinum de Goschicze*, ustanowił intercesję [odstąpienie roszczenia] proboszczowi wojnickiemu Janowi⁵³⁰. W dniu 8 II 1401 r. do sprawy włączył się Mirosław, sołtys z Tarchowa (koło Jasła), którego Dobko z Wierzbna był poręczycielem (*Martinum de Gossiec*)⁵³¹.

⁵¹⁷ KZK2, nr 5068 (s. 332). Dnia 27 II 1397 r. dalej się sędzili, nr 5086 (s. 333), kolejny termin 13 III t.r., nr 5125 (s. 335), 27 III t.r. sąd wyznaczył termin peremptoryjny po święcie Paschy, nr 5191 (s. 339).

⁵¹⁸ *Ibidem*, nr 5089 (s. 333), 27 II 1397 r. w zapisce informacja, że był to termin zawity o dwie grzywny szkody, nr 5194 (s. 339).

⁵¹⁹ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXIX (nr 63, s. 402). Dalej procesowali się 10 V 1400 r., zob. uwaga CCCXXV (nr 105, s. 857) oraz 1 X 1400 r., Dzierżek został wtedy nazwany Momotem, uwaga CCCXCIII (nr 7, s. 921).

⁵²⁰ *Ibidem*, nr 7613 i 7617 (s. 589).

⁵²¹ *Ibidem*, nr 8607-8608 (s. 691). Ciąg dalszy tych spraw miał miejsce 24 IV 1399 r., nr 8651-8652 (s. 696)

⁵²² *Ibidem*, uwaga CCXC (nr 19, s. 704).

⁵²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁵²⁴ SPPP, t. VII, cz. II, nr 152 i 154 (s. 288).

⁵²⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁵²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁵²⁹ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXIX (nr 5, s. 835).

⁵³⁰ *Ibidem*, nr 10015 (s. 843).

⁵³¹ SPPP, t. II, nr 756 (s. 119).

II.A.7. KLEMENS

Klemens, dziedzic Kromołowa i Rawałowic był najstarszym synem Dobka (II.A.2). W zachowanych źródłach zawsze występuje jako osoba już nieżyjąca. Jako zmarły jest wspomniany 3 II 1394 i 19 VI 1398 r.⁵³² Jego żona nosiła imię Petronela (Pechna)⁵³³, a córką była (obok Hanki) Katarzyna (II.A.19-20). W dniu 4 II 1396 r. *Pechna de Rawlouicz* przyprowadziła do sądu proboszcza z Czulic Jana, który zeznawał przeciwko [jej szwagrom] Mikołajowi i Czadrowi z Zagórza (II.A.8-9)⁵³⁴.

II.A.8. MIKOŁAJ

Mikołaj w podziałach rodzinnych otrzymał wraz z bratem Czadrem (II.A.9) Zagórze. Znany jest głównie z procesowania się z bratanicą Katarzyną (II.A.19) o Kromołowice. Był drugim synem Dobka (II.A.2). W dniu 8 X 1379 r. *Nicolaus de Zagoricz frater Czadronis* miał termin z kapelanem z Mysłowic Piotrem przeciwko Piotrowi z Filipowicz⁵³⁵. W dniu 2 IV 1397 r. Mikołaj oficjał krakowski rozstrzygał spór między [braćmi] Mikołajem i Czadrem z Zagórza (II.A.8-9), Abrahamem z Wojkowic [Kościelnich] (II.B.1), Czadrem z Kośmirzowa (II.B.2), Dzierławem z Goszyc (II.A.5) [w kopii z końca XVI w., z której wydano dokument: Koszyce, Koszycze], Katarzyną córką Klemensa z Rawałowic (II.A.19) [wszyscy h. Gryf] z jednej strony a Wisławem z Mysłowic i Piotraszem z Siedleca (par. Mysłowice) z drugiej strony o prawo patronatu kościoła w Mysłowicach. Osoby te pozyskały część prawa patronatu⁵³⁶. W dniu 14 V 1398 r. Mikołaj, dziedzic z Zagórza, nazwany sołtysem w Sokolnikach miał zapłacić trzy grzywny kwartników do dnia Nawiedzenia NMP Marcinowi z Igołomii, reprezentującemu Wierzchosława z Siedliska⁵³⁷. Dnia 5 VI 1398 r. Mikołaj, dziedzic z Zagórza miał dług wobec Żyda Hosmana na sumę trzech grzywien groszy i sześć kwartników⁵³⁸. Dnia 19 VI 1398 r. Mikołaj, dziedzic z Zagórza odstąpił Katarzynie, córce zmarłego (*olim*) Klemensa z Rawałowic, zamężnej za Andrzejem z Zalusu część udziału w Zagórzu w zamian za część jej udziału w Kromołowicach. Katarzyna zobowiązała się zapłacić Mikołajowi 50 grzywien do najbliższego Bożego Narodzenia, a gdyby tego nie uczyniła, miała wwiązać go do części w Zagórzu. W wypadku, gdyby Mikołaj był przez kogoś wyrugowany (*depressus*) z tego udziału w Kromołowicach, powinien od niej otrzymać następne 50 grzywien do najbliższego Bożego Narodzenia. W sytuacji, gdy Mikołaj spokojnie wieczyście uzyskał ten udział, Katarzyna miała mu dodać jeszcze 10 grzywien⁵³⁹. W dniu 13 VIII 1398 r. Jaśko, krewny Pietrasza z Siedlec miał sprawę z Mikołajem z Zagórza

⁵³² KZK2, nr 365 (s. 53) i SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7111 (s. 583).

⁵³³ Dnia 12 II 1398 r. *Petrunula alias Clementis relicta de Rawulowicze* uczyniła zapis dla córki Hanki, klaryski przy opactwie św. Andrzeja w Krakowie, SPPP, t. II, nr 101 (s. 53).

⁵³⁴ KZK2, nr 3854 (s. 257).

⁵³⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 575 (s. 25).

⁵³⁶ ZDKiDK, nr 125 (s. 220-228).

⁵³⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6954 (s. 515). Dnia 16 VIII 1398 r. Mikołaj musiał zapłacić karę *pietnadzesta* w tym procesie, nr 7348 (s. 559) oraz trzy grzywny w ciągu najbliższych czterech tygodni, nr 7353 (s. 559).

⁵³⁸ *Ibidem*, nr 7041 (s. 525).

⁵³⁹ *Ibidem*, nr 7111 (s. 583).

i Andrzejem z Zalasu⁵⁴⁰. Dnia 16 VIII 1389 r. do sprawy między Mikołajem z Zagórza i Pietraszem z Siedlec z współpowództwem włączył się jego *familiaris* Jan Krakowski z Krakowa⁵⁴¹. Dnia 2 X 1398 r. Mikołaj z Zagórza wraz z bratanicą Katarzyną z Rawałowic (*filiastro sua de Rawlonicz*) sądził się z Dzierżkiem i jego żoną Elżbietą o połowę Kromołowic⁵⁴². Dzień wcześniej 1 X t.r. Mikołaj z Zagórza miał wspólne zobowiązanie z Małgorzatą z Nawojowic na sumę 20 grzywien groszy praskich na święto Bożego Narodzenia, a gdyby tego świadczenia nie spełnili, to na dzień Obrzezania Pańskiego (1 I) mieli uiścić 24 grzywiny następnego zobowiązania, a gdyby i tej sumy 24 grzywien nie uiścili, zobowiązanie miało się każdego roku zwiększać o kolejne 4 grzywiny, dopóki nie zostanie spełnione⁵⁴³. Również tego dnia Tomasz z Zagórza, mający część własności w tej miejscowości, zbył je za 30 grzywien Mikołajowi, obiecał również rezygnację z ewentualnych roszczeń ze strony jego sióstr⁵⁴⁴. Dnia 22 X 1398 r. Josman miał termin peremptoryjny z Andrzejem z Zalasu i Mikołajem z Zagórza⁵⁴⁵. Dnia 19 XII 1398 r. Mikołaj z Zagórza był stroną w sprawie dzierżawy Woźników⁵⁴⁶. W dniu 8 I 1399 r. Mikołaj z Zagórza miał sprawę z Pietraszem z Miętniowa na sumę 90 grzywien groszy⁵⁴⁷. Dnia 22 I 1399 r. Andrzej z Zalasu i jego żona Kachna występowali w sprawie, w której Kachna procesowała o roszczenia jej stryja Mikołaja z Zagórza na 160 grzywien groszy odnośnie do praw do Rawałowic⁵⁴⁸. W dniu 5 II 1399 r. opat jędrzejowski w procesie z Borkiem z Trzcínca na świadka powołał obecnego Mikołaja z Zagórza⁵⁴⁹. W dniu 10 V 1399 r. Mikołaj z Zagórza zbył za 200 grzywien wszystkie prawa do Zagórza (w tym z dodatkowymi i prawem patronatu), które dzierżył po bracie Czadrze (II.A.9) Pietraszowi z Siedlec⁵⁵⁰. Ten ostatni w pierw miał zapłacić 80 grzywien na Święto Bożego Narodzenia, a następnie 100 grzywien co do dnia rok później⁵⁵¹. Tego samego dnia Mikołaj z Zagórza miał dwie sprawy: pierwszą z prepozytem z Mstowa i termin z Dzierżawem z Kromołowa (II.A.5) na wiecu⁵⁵². Dnia 27 V 1399 r. Mikołaj z Zagórza sądził

⁵⁴⁰ *Ibidem*, uwaga CCLX (nr 39, s. 557).

⁵⁴¹ *Ibidem*, nr 7375 (s. 561).

⁵⁴² *Ibidem*, uwaga CCLXVII (nr 13, s. 592). Dnia 4 II 1399 r. miał miejsce termin peremptoryjny w tej sprawie, uwaga CCLXXVIII (nr 36, s. 653).

⁵⁴³ *Ibidem*, nr 7556 (s. 583).

⁵⁴⁴ *Ibidem*, nr 7569 (s. 584).

⁵⁴⁵ *Ibidem*, uwaga CCLXX (nr 14, s. 603). Ciąg dalszy 10 XII 1398 r., uwaga CCLXXIII (nr 45, s. 627), jeszcze później 7 I 1399 r., uwaga CCLXXIV (nr 29, s. 634), dalej 4 III 1399 r., uwaga CCLXXXIV (nr 28, s. 679). Bez udziału Andrzeja z Zalasu jeszcze 21 I 1400 r., uwaga CCLX (nr 11, s. 803), 10 II 1400 r., uwaga CCCXV (nr 60, s. 822), 24 II 1400 r., uwaga CCCXVI (nr 41, s. 830), 9 III 1400 r., uwaga CCCXIX (nr 38, s. 835), 7 IV 1400 r., uwaga CCCXXIII (nr 3, s. 847), 1 VI 1400 r., uwaga CCCXXIX (nr 49, s. 872), 16 VI 1400 r., uwaga CCCXXI (nr 13, s. 877) i jeszcze 17 XI 1400 r., uwaga CCCLII (nr 11, s. 947).

⁵⁴⁶ *Ibidem*, nr 8006 (s. 629), dalej 8 I 1399 r., nr 8087 (s. 637).

⁵⁴⁷ *Ibidem*, nr 8079 (s. 636).

⁵⁴⁸ *Ibidem*, nr 8138 (s. 641). Mikołaj z Zagórza został zobowiązany zapłacić Andrzejowi i Kachnie 50 grzywien na dzień Narodzin Chrystusa, nr 8141 (s. 641).

⁵⁴⁹ *Ibidem*, nr 8277 (s. 656).

⁵⁵⁰ *Ibidem*, nr 8697 (s. 701).

⁵⁵¹ *Ibidem*, nr 8698 (s. 701). Z zapłatą od Pietrasza nie szło chyba najlepiej, bo 21 I 1400 r. Miczko z Zagórza domagał się od niego 100 grzywien szerokich groszy praskich, zob. uwaga CCLX (nr 4, s. 803). Dnia 24 II 1400 r. tłumaczył się z sumy 60 grzywien, uwaga CCCXVI (nr 45, s. 830).

⁵⁵² *Ibidem*, uwaga CCXC (nr 18 i 19, s. 704).

się z Abrahamem z Chechła na terminie peremptoryjnym o 11 grzywien kapitału⁵⁵³. Dnia 11 VI 1399 r. Mikołaj z Zagórza miał sprawę z Abrahamem z Wojkowic Kościelnych (II.B.1) o długi żydowskie⁵⁵⁴. W dniu 21 I 1400 r. Mikołaj z Zagórza sądził się z Jakuszem z Koniecpola, wojewodą sieradzkim o 33 grzywiny szerokich groszy praskich z tytułu poręczenia⁵⁵⁵. Dnia 6 II 1400 r. sąd potwierdza, że Dzierśław z Kromołowa wobec Mikołaja z Zagórza miał zastaw za 130 grzywien groszy na połowę Kromołowa, którą Mikołaj powinien wykupić od niego za 130 grzywien szerokich groszy za tę połowę Kromołowa⁵⁵⁶. Dnia 6 IV 1400 r. Katarzyna Andrzejowa z Rawałowic procesowała się ze stryjcem Mikołajem o 1/3 Kromołowic⁵⁵⁷. Niezrażony sporami o Kromołów z bratem stryjecznym Dzierżkiem i jego bratankiem Abrahamem Czarnym Mikołaj z Zagórza sprzedał za 200 grzywien groszy praskich i 20 grzywien kwartników Jadwidze z Pilicy (ówcześnie Pilczy) połowę miasta Kromołowa. Oświadczył, że otrzymał od Jadwigi Ottonissy, wdowy po Ottonie z Pilczy, staroście generalnym Rusi, całą sumę 220 grzywien za połowę Kromołowa⁵⁵⁸. W dniu 21 VII 1400 r. Przedbor z Żytna domagał się 33 grzywien od Mikołaja z Zagórza z tytułu poręczenia za Zbigniewa z Włodzisława⁵⁵⁹. Dnia 14 IX 1400 r. Pakosz z Zastępowa miał termin peremptoryjny z Mikołajem z Zagórza⁵⁶⁰. W 1401 r. Mikołaj z Zagórza był zobowiązany zapłacić do Bożego Narodzenia Mikołajowi z Kocznowa 20 grzywien groszy praskich i 8 grzywien kwartników⁵⁶¹. W 1402 r. Mikołaj z Zagórza, pozwany przez Mikołaja Koczonka z Koczanowa o 20 grzywien groszy praskich i 8 grzywien kwartników, miał przedłożyć dokumenty większej sprawy sędziego bytomskiego⁵⁶². W tym samym roku Jan, wójt Myślenic spowiadał się proboszczowi w Zakliczynie Marcinowi przeciwko Mikołajowi z Zagórza o 10 grzywien poręki i tyleż zakładu⁵⁶³. W 1404 r. Mikołaj z Zagórza sprzedał za 25 grzywien groszy praskich braciom: Maczkowi i Janowi z Grabowej część dziedziny w Chechle, która należała do [jego brata] Klemensa, z prawem patronatu kościoła⁵⁶⁴. W 1413 r. Mikołaj z Zagórza oddalił roszczenia Filipa z Myśłowic do części dziedziny w Zdowie. Nabył ją od Piecza na 150 grzywien szerokich groszy praskich⁵⁶⁵.

⁵⁵³ *Ibidem*, uwaga CCXCIII (nr 66, s. 719).

⁵⁵⁴ *Ibidem*, nr 8954 (s. 728).

⁵⁵⁵ *Ibidem*, uwaga CCLX (nr 8, s. 803). Dalej termin peremptoryjny 10 II 1400 r., uwaga CCCXV (nr 41, s. 822). Ponownie 13 III 1400 r., nr 9993 (s. 840), 24 III 1400 r., nr 9997 (s. 841).

⁵⁵⁶ *Ibidem*, nr 9777 (s. 816). Jeszcze w 1401 r. Mikołaj określony jako Miczek z Zagórza procesował się dalej z Dzierśławem z Kromołowa o połowę miasta i dziedziny tamże, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁵⁵⁷ *Ibidem*, uwaga CCCXXII (nr 37, s. 846). Ciąg dalszy zob. 10 V t.r., uwaga CCCXXV (nr 59, s. 856).

⁵⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁵⁵⁹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 10397 (s. 893).

⁵⁶⁰ *Ibidem*, uwaga CCCXL (nr 20, s. 910).

⁵⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7763&q=zag%C3%B3rza&d=3&t=0&s=2#m1> [dostęp 10.07.2016].

⁵⁶² *Ibidem*.

⁵⁶³ *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu* (dalej SHGWK), t. V, z. 1. *Mstów-Nagłowice*, red. W. Bukowski, Kraków 2016; J. Laberschek, *Myślenice-wójtostwo*, s. 210.

⁵⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3750&q=zag%C3%B3rza&d=3&t=0#m1> [dostęp 10.07.2016].

⁵⁶⁵ SHGWK, t. V, z. 1, J. Laberschek, *Myślowice*, s. 140.

II.A.9. CZADER

Czader z Zagórza (Zagórski) był synem Dobka (II.A.2). Pojawił się (*Czader de Zagorze*) 11 VIII 1388 r., gdy biskup krakowski Jan Radlica oskarżył go o złośliwe unikanie dostarczenia wozów do *Olschenini* mimo zobowiązania⁵⁶⁶. Ponownie widzimy go 8 VIII 1390 r., gdy Władysław Jagiełło zaświadczał, że królewski złotnik imieniem Synaj wraz z żoną Mirochną, sprzedali wikariuszom katedralnym dom pod zamkiem wawelskim za 50 grzywien. Przedostatni na liście świadków to *Czader Zagorziczsky*⁵⁶⁷. W dniu 5 X 1394 r. *Domina Clementis de Rawłowicz* (II.A.7) przyprowadziła wikarego z Niedźwiedzia Jakuba w sprawie ze [szwagrem] *Czadronem de Zagorzicz* o 1/3 dziedzictwa w Rawłowicach i dla córki Katarzyny (II.A.19) o las⁵⁶⁸. W dniu 19 X 1394 r. *Czader de Zagorze* włączył do sprawy z bratową brata rodzonego Mikołaja (*Nicolaum fratrem suum germanum*) (II.A.8)⁵⁶⁹. Dnia 19 VI 1397 r. Piotrasz z Siedlec reprezentujący wikarego Mikołaja z Bogucic pozwał Czadra z Zagórza (*Czadronem de Zagorze*) o ośmiokrotne naruszanie granicy i przejeżdżanie koniem po łące wikarego⁵⁷⁰. W dniu 26 II 1398 r. Czader z Zagórza musiał zapłacić karę *pietnadziesta* Mikołajowi, krakowskiemu notariuszowi generalnemu⁵⁷¹. Dnia 12 III 1398 r. w pierwszej sprawie sołtys Marcin z Pobiednik, jako prokurator Czadra zapłacił karę *pietnadziesta* Pietraszowi z Siedlec, a w drugiej *Czader de Zagorzicze* miał zapłacić temuż Pietraszowi (przy własnym niestawiennictwie) 10 grzywien wadium i długu *pro silva, pro arboribus wlgariter naczynne*⁵⁷². Ostatni raz odnotowano go 9 V 1403 r. w sprawie Pietrasza z Siedlec, której przedmiotem była cała własność, do której miał prawo *Czadronis in Zagorze*. Obejmowała ona całą nieruchomość wraz z przyległościami, wyłączając jednak las, który Pietrasz zobowiązał się uwolnić za 70 grzywien groszy praskich dla swego bratanka Wyszkonja

⁵⁶⁶ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CIII (nr 22, s. 264).

⁵⁶⁷ ZDM, cz. VI. *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1386-1412*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974, nr 1566, s. 74-75.

⁵⁶⁸ KZK2, nr 1705 (s. 130). Takie sformułowanie po łacinie doprowadziło Waldemara Bukowskiego i Macieja Zdanka do błędnego wniosku, że chodziło o Zagórzycę w pow. krakowskim. Przeczy temu stałe pojawianie się Mysłowic, Zagórze to najstarsza część Sosnowca, KZK2, s. 524.

⁵⁶⁹ *Ibidem*, nr 1802 (s. 135). Sądono się o 60 grzywien w dziedzictwie i o las, nr 1808 (s. 135).

⁵⁷⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5847 (s. 388). Proces toczył się dalej 7 VIII 1397 r., uwaga CCXXV (nr 23, s. 393). Dnia 4 IX 1397 r. Czader został zobowiązany do zapłaty Pietraszowi kary *pietnadziesta* i „siedemdziesiąt” oraz z tytułu nieuiszczenia kary pieniężnej kolejną sumę *pietnadziesta* oraz sześć skojców, nr 5904 (s. 396). Piotrasz miał też wspólny termin z Wojciechem i Stanisławem, kmieciami z Zagórza, gdzie prokuratorem przeciwko Czadrowi ustanowił sąd ziemski Spytka z Deszna. Równolegle kolejny termin wyznaczono po św. Michale, uwaga CCXXVII (nr 34 i 35, s. 397). Sprawy te toczyły się dalej 3 X 1397 r., uwaga CCXXXI (nr 32 i 33, s. 411). Dnia 20 XI 1397 r. Czader uzyskał korzystny dla siebie wyrok pod nieobecność Pietrasza, nazwanego tym razem z Zagórza, nr 6120 (s. 422). Ponownie sądzili się 18 I 1398 r., nr 6304 (s. 445), 12 II 1398 r., nr 6521 (s. 468). Dzień później sąd zasądził kary pieniężne od Czadra, nr 6511 (s. 367). Proces toczył się dalej 26 II 1398 r., nr 6612 (s. 479), uwaga CCXLVIII (nr 93 i 94, s. 482). Dnia 13 III 1398 r. sołtys Marcin z Pobiednik zapłacił karę *pietnadziesta*, bo czynił się prokuratorem Czadra, a nie miał pełnomocnictwa, nr 6688 (s. 488). 13 III 1398 r. sytuacja się powtórzyła, Marcin zwany teraz z Igołomii i Górki, znowu zapłacił karę za nieoprawne pełnomocnictwo, nr 6714, s. 489, sam zaś proces między Czadrem a Pietraszem skierował się na lasy, nr 6690 (s. 488). Sąd przyznał rację Pietraszowi, nr 6691 (s. 488). Dnia 26 III 1398 r. sąd skazał Czadra na kary królewskie „siedemdziesiąt” i *pietnadziesta* na rzecz kmieci z Zagórza, nr 6738 (s. 493), nr 6760 (s. 495), ponownie 16 IV 1398 r., nr 6825 (s. 501).

⁵⁷¹ SPPP, t. II, nr 124 (s. 55).

⁵⁷² *Ibidem*, t. II, nr 148 i 149 (s. 57).

z Mysłowic. Spór dotyczył jednak także otwartej rzeki i prawa połowu w niej ryb, przy czym nie miano zgody na nabycie lasu przez chłopca⁵⁷³.

II.A.10. PASZEK

Paszek z Zagórza znany jest tylko z wpisu z 10 IX 1398 r., gdzie odnotowano go jako świadka (*Pascho de Zagorze*)⁵⁷⁴. Musiał to być ostatni syn Dobka (II.A.2).

POKOLENIE XVIII

II.A.11. ABRAHAM CZARNY

Występujący w latach 1402-45 Abraham Czarny z Goszyc herbu Gryf jest ostatnim małopolskim potomkiem Świętopełka „nakielskiego”, który w tej krainie odegrał istotną rolę polityczną w epoce średniowiecza⁵⁷⁵. Występował jako dziedzic Goszyc w latach 1402-36, żupnik obojga żup solnych (*utriusque salis*, 1419-25⁵⁷⁶), dzierżawca zamku Czorsztyn (1413-34), starosta czorsztyński (1416 r.), dzierżawca olkuski od 1434 r. i żupnik olkuski w latach 1439-44⁵⁷⁷, uczestnik konfederacji nowokorczyńskiej w 1439 r., starosta sądecki w latach 1442-1444⁵⁷⁸. Jego filiacja – jak podano wyżej – nie była ustalona. Moim zdaniem, z racji dziedzictwa w Goszycach, był synem Mikosza (II.A.3) i jego pierwszej nieznannej bliżej żony. Przydomek Czarny (*Niger*) być może wywodził się od koloru włosów. Był mężem Apolonii, z którą posiadał córkę Magdalenę, ostatnią dziedziczkę Goszyc (II.A.21)⁵⁷⁹.

Jak już wspomniano wyżej, dnia 14 II 1402 r. Abraham z Goszyc podzielił się z macochą Strzechną swą ojcowizną w Goszycach i Polanowicach. Strzechna miała zaś utrzymywać przyrodnią siostrę Abrahama, Świętochnę i bez jego zgody nie wydawać jej za mąż⁵⁸⁰. Dotychczas nie udało się ustalić pochodzenia rodowego żony Abrahama Czarnego, a musiało być wysokie, co zaświadcza poniższy wpis. Analizując stosunki rodzinne Abrahama, niezwykle cenny wydaje się wpis w najstarszej księdze sądu najwyższego prawa niemieckiego w zamku krakowskim z dnia 27 I 1407 r. Dowiadujemy się wtedy o zobowiązaniach Abrahama *heres de Goschicze*. Ten ostatni był poręczycielem w spłacie 40 grzywien szerokich groszy praskich wobec Geczka z Krakowa, z którym zwlekał od 14 dni główny zobowiązany Piotr Borkowic, wójt olkuski. Geczko

⁵⁷³ *Ibidem*, nr 1003 (s. 149).

⁵⁷⁴ *Ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 7477 (s. 572).

⁵⁷⁵ Pozostała ogromna ilość wystąpień Abrahama w dokumentach dyplomatycznych (zwłaszcza w SPPP i ZDM), księgach sądów ziemskich (zob. <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934>, dostęp 8.07.2016). Posiada też biogram autorstwa J. Ptaśnika, *Studia...*, s. 13-15.

⁵⁷⁶ Zob. K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 154, gdzie podano daty: 5 VII 1419 – 7 VII 1425, a także wykaz informacji o wpisach na temat Abrahama w księgach krakowskich.

⁵⁷⁷ Zob. *ibidem*, s. 157-158, gdzie podano daty: 5 XII 1439 – 1 XII 1444, a także wykaz informacji o wpisach na temat Abrahama w księgach krakowskich.

⁵⁷⁸ ZDM, cz. V. *Dokumenty z lat 1401-1440*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś i St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970, s. 323, przypis 1 oraz <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016]. Na tej ostatniej funkcji od 27 IV 1442 do 19 VIII 1444 r., zob. K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 118.

⁵⁷⁹ J. Ptaśnik, *Studia...*, s. 13-15.

⁵⁸⁰ SPPP, t. II, nr 841 (s. 129).

kierował też roszczenia do żony Piotra Apolonii i wiązały się one z udzielonym poręczeniem⁵⁸¹. Pojawił się również Maczek zwany Rybką jako prokurator Piotra Borkowica, wójta olkuskiego. Tego jednak Piotr Borkowic zwolnił i swym opiekunem i prokuratorem uczynił Abrahama, a wtedy sprawa trafiła przez oblicze króla Władysława Jagiełły⁵⁸². Można zakładać praktycznie z całkowitą pewnością, że Apolonia po rychłej śmierci Piotra Borkowica powtórnie wyszła za mąż za pełnomocnika męża, czyli Abrahama z Goszyc (zob. dalej). Apolonia jako żona Abrahama Czarnego z Goszyc jest poświadczona źródłowo w latach 1410-1423. W 1410 r. Abraham z Goszyc zapisał swej żonie Apolonii 300 grzywien wiana na wszystkich swych dobrach dziedzicznych⁵⁸³. Dnia 25 II 1411 r. Apolonia żona Abrahama z Goszyc (*Appolonia consors eiusdem Abrahe de Goschice*) przekazała temuż Abrahamowi z darowizny, którą otrzymała od króla Władysława Jagiełły, trzy domy w Krakowie, w tym dwa stojące obok siebie na Rynku: jeden wielki oraz drugi mniejszy, a ponadto trzeci, położony z tyłu naprzeciw kościoła Trójcy Świętej⁵⁸⁴, między domami Kolla i Tudernedera, w zamian za 350 grzywien na Mnikowie i kolejne 300 grzywien na Goszycach⁵⁸⁵. Dnia 11 IV 1414 r. wspomniany wyżej Maczko, teraz nazwany Maciejem Rybką, został określony współrodowcem (*familiaris*) i to nie tylko samego Abrahama, ale i Apolonii nazwanej już żoną Abrahama, co stawia przysłowiową kropkę nad „i”, że Apolonia miała dwóch mężów⁵⁸⁶. Dnia 4 VI 1414 r. Abraham z Goszyc zapisał swej żonie Apolonii 350 grzywien szerokich groszy na zamku Czorsztyn⁵⁸⁷. W 1414 r. Abraham zapisał swej żonie Apolonii 700 grzywien szerokich groszy z tytułu wiana na całej dziedzinie Goszycach, odstąpił też jej trzy domy w Krakowie⁵⁸⁸. Trzeba także pamiętać o wpisie z 7 II 1419 r., z którego wynika, że brat Abrahama Paszko (II.A.13), nazwany z Kromołowa miał spór z Janem z Tarnowa, wojewodą krakowskim o dodatkowe 50 grzywien, z czego połowa (25) była objęta poręczeniem Abrahama z Goszyc⁵⁸⁹. Dnia 26 III 1421 r. Władysław Jagiełło nadał ołtarzowi św. Krzysztofa w katedrze krakowskiej 100 grzywien z żup w Bochni i Wieliczce i przy tej okazji wymieniono Abrahama Czarnego jako żupnika (*Abraham Nigrum, Zuppario*)⁵⁹⁰. W dniu 10 III 1423 r. Abraham z Goszyc, określony jako żupnik solny (*Abraham de Goschice [Zupparius Salis* – dopisek wydawcy – T.K.] dał w posagu swej córce Magdalenie

⁵⁸¹ A. Kłodziński, *Najstarsza księga Sądu Najwyższego Prawa Niemieckiego na Zamku Krakowskim*, Archiwum Komisji Prawniczej, t. X, Kraków 1936, cyt. dalej NKSNNnZK, nr 1823 (s. 198).

⁵⁸² *Ibidem*, nr 1826 (s. 198-199). Dnia 10 II 1407 r. jako pełnomocnik Piotra Borkowica dochodził 50 grzywien pospolitej monety od wójta sądeckiego Mikołaja Treutela, nr 1832 (s. 199-200). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 25 II t.r., nr 1839 (s. 200), 7 IV t.r., nr 1856 i 1860 (s. 202-203) i 21 IV t.r., nr 1884 (s. 205).

⁵⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵⁸⁴ Szytywne zasady języka polskiego przerastają zdaje się możliwości percepcyjne uczonych i kleru w użyciu słowa „święty” w nazwach ulic, placów, a w przypadku tu podanym także świątyń. Przy nazwach Ducha Świętego i Krzyża Świętego, ponieważ nie chodzi w nich o osoby ludzkie, słowo „Święty” wolno pisać tylko na końcu nazwy.

⁵⁸⁵ SPPP, t. II, nr 1259 (s. 186).

⁵⁸⁶ NKSNNnZK, nr 3438 (s. 427).

⁵⁸⁷ SPPP, t. II, nr 1352 (s. 198).

⁵⁸⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵⁸⁹ SPPP, t. II, nr 1614 (s. 233).

⁵⁹⁰ KDKK, t. II, nr DCII (s. 473-474).

i zięciowi Hińczy z Rogowa⁵⁹¹ całą część swej dziedziny w Goszycach oraz 700 florenów węgierskich i 500 grzywien średnich groszy zapisanych Apolonii na zamku Czorsztyń i przyległych wsiach⁵⁹². Dnia 28 VII 1434 r. Jan z Brzezia otrzymał w posagu od swej żony Magdaleny, córki Abrahama z Goszyc (*Abrahe de Gossicze*) całą część dziedziny w Goszycach, trzy „domy kamienne *alias kamenicz*” w Krakowie i folwark Fryszbark, w związku tym przyznał jej 2000 grzywien powszechnych pieniędzy monety krakowskiej na połowie wszystkich swoich dóbr. Abraham Czarny z G. (*Habrahe Nigri de Gossicze*) odstąpił 2000 grzywien na połowie wszystkich swoich dóbr⁵⁹³.

W 1403 r. Abraham z Goszyc zastawił za 40 grzywien kwartników Pietraszowi z Polanowic całą część swej dziedziny w Polanowicach⁵⁹⁴. W 1408 r. Abraham z Goszyc wystąpił przeciwko niejakiemu Węgrzynowskiemu o zadanie przez niego 10 ran, w tym 2 krwawych, a 4 sinych. W tym samym roku Abraham z Goszyc sprzedał za 100 grzywien Idziem kmieciowi z Goszyc swój łąn w tej wsi⁵⁹⁵. Dnia 2 I 1411 r. król Władysław Jagiełło nadał dom w Krakowie Abrahamowi Czarnemu z Goszyc (*Abraamo Niger de Gossicze*)⁵⁹⁶. W dniu 31 III 1413 r. król Władysław Jagiełło zapisał Abrahamowi z Goszyc (*Abrahae de Goszicze*) 700 florenów na zamku czorsztyńskim, mieście Krościenku oraz wsiach: Sromowcach Niżnych i Wyżnych, Maniowach, Grywałdzie, Hałuszowej, Tylmanowej, Ochotnicy, Szczawnicy Niżnej i Wyżnej oraz Kluszkowcach⁵⁹⁷. W 1414 r. Stanisław z Węchadłowa, Włost z Knyszyna i Piotr z Piotrkowic, poręczyciele za dzieci Piotra z Pobiednika, mieli zapłacić w wyznaczonym terminie 70 grzywien Abrahamowi z Goszyc pod gwarancją wwiązania go do dóbr swych w Węchadłowie⁵⁹⁸. W 1414 r. Apolonia, żona Abrahama z Goszyc i Zygmunt z Jakubowic mieli oddać 60 grzywien półgroszków Florianowi z Knyszyna⁵⁹⁹. W 1416 r. Tomek z Trzeczysza i Abraham z Goszyc dokonali podziału swych dóbr w Goszycach, jednak nie został on zrealizowany⁶⁰⁰. Dnia 10 VIII 1416 r. Abraham Czarny z Goszyc, określony jako starosta czorsztyński

⁵⁹¹ Hińcza z Rogowa herbu Działosza – rycerz z Rogowa, żyjący na przełomie XIV i XV wieku, wymieniany m.in. w kronikach Jana Długosza jako ten, który w 1400 roku, wspólnie z Janem Naszonem z Ostrowiec i kasztelanem śremskim Janem z Obichowa oraz drużyną rycerską i taborem pomocniczym został wysłany przez króla Władysława Jagiełłę z poselstwem do Celje, do hrabiego Hermana II Cylejskiego, by w imieniu polskiego władcy prosić o rękę jego podopiecznej, hrabianki Anny, córki hr. Wilhelma i Anny, córki Kazimierza III Wielkiego, zob. K. Jasiński, *Rodowód Piastów małopolskich...*, s. 201). Powierzoną misję Hińcza z towarzyszącymi wypełnił sumiennie, o czym świadczy przybycie młodej hrabianki do Krakowa oraz jej późniejszy ślub z Jagiełłą, J. Długosz, *Roczniki...*, tom VI. *Księga Dziesiąta, 1370-1405*, red. Z. Perzanowski, Warszawa 1981, s. 310. Dokumenty z udziałem Hińczy, zob. ZDM, cz. III. *Dokumenty z lat 1442-1450*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969, nr 654 (s. 91), 807 (s. 287-289), 843 (s. 333-335), nr 845 (s. 336-339), nr 859 (s. 358-360); ZDM, cz. VIII. *Dokumenty z lat 1435-1450. Uzupełnienie: dokumenty z lat 1286-1442*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975, nr 2502 (s. 308-309), nr 2521 (s. 330-332); J. Senkowski, *Hinczka (Henryk) z Rogowa h. Działosza*, PSB, t. IX, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961, s. 523-524.

⁵⁹² SPPP, t. II, nr 1880 (s. 273).

⁵⁹³ *Ibidem*, nr 2556 (s. 399-400).

⁵⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵⁹⁵ *Ibidem*.

⁵⁹⁶ ZDM, cz. VI, nr 1855 (s. 483).

⁵⁹⁷ *Ibidem*, nr 1776 (s. 364-365).

⁵⁹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁵⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7632> [dostęp 11.03.2017].

⁶⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

(*Abraham Nigro de Goszcicze, capitaneo de Czorsteyn*) był jednym ze świadków zezwolenia Władysława Jagiełły dla Mikołaja Suchoarabskiego, opata klasztoru cystersów w Szczyrzycu na lokację miasta na prawie magdeburskim we wsi Góra⁶⁰¹. Dnia 5 X 1416 r. Szymek Szczecina z Dąbrówki nie podporządkował się terminowi peremptoryjnemu w sprawie z Abrahamem z Goszyc, roszczenie obejmowało sumę 100 florenów za pancerz (kolczugę) i 20 grzywien za wywołane tym straty⁶⁰². W 1418 r. Abraham z Goszyc wraz z żoną Apolonią zostali zobowiązani do zapłacenia w wyznaczonym terminie 70 grzywien Świętosławowi z Gołyszyna pod gwarancją dania mu zastawu do całej części dziedziny w Goszycach⁶⁰³. W 1419 r. Abraham z Goszyc wraz ze swą żoną Apolonią zastawili za 260 grzywien półgroszka NN Kmicie z Łowini całą część swej dziedziny w Goszycach. Kmita nie uzyskał jednak prawa łowienia ryb w stawie i sprzedania gajów⁶⁰⁴. W 1419 r. Dominik z Gawłowa poręczając za braci, sprzedał za 700 grzywien półgroszka Abrahamowi z Goszyc całe swoje wsie Gawłów i Wolę Gawłowską (ob. Gawłówek)⁶⁰⁵. Dnia 15 V 1419 r. Jan wójt z Myślenic poręczył królowi Władysławowi Jagielle 500 grzywien za Abrahama z Goszyc⁶⁰⁶. Tego samego dnia Pełka z Bydlina [według Balzera naturalny syn Kazimierza III Wielkiego – T.K.] także poręczył królowi 500 grzywien za tegoż Abrahama⁶⁰⁷. W 1421 r. Sułek z Zabawy poręczyciel za Abrahama z Goszyc miał zapłacić w wyznaczonym terminie 140 grzywien Bieniowi z Sosnowic. Abraham z Goszyc miał zaś spłacić poręczyciela pod gwarancją wwiązania go do części dziedziny w Goszycach⁶⁰⁸. W dniu 26 XI 1421 r. Mikołaj z Michałowa, wojewoda sandomierski i starosta krakowski stwierdził, że Jan z Tarnowa, wojewoda krakowski rozstrzygnął spór między klasztorem tynieckim a Abrahamem z Goszyc, popierając stanowisko tego ostatniego, że ten kupił od Andrzeja Rawałowskiego brata Dzierśława opata tynieckiego folwark zwany Fryszbark⁶⁰⁹. Dnia 23 III 1422 r. Abraham z Goszyc jako żupnik królewski sądził się z Mikołajem z Tarnawy, żupnikiem z Przemyśla o 4000 grzywien straty poniesionej w żupach⁶¹⁰. Dnia 2 IV 1422 r. Władysław Jagiełło zapisał Abrahamowi z Goszyc (*Abraham de Coszicze*) 100 grzywien średnich groszy na zamku w Czorsztynie⁶¹¹. W dniu 19 III 1423 r. Śreniawa, burgrabia grodu krakowskiego procesował się z Abrahamem [z Goszyc] jako żupnikiem o piętnaście grzywien⁶¹². Dnia 10 V 1428 r. Abraham z Goszyc pojawił się w sprawie Lamberta z Bobin o naganę szlachectwa, wraz ze swoim herbownym Paszkim z Bobowej (II.N.12) jako świadkowie⁶¹³. W 1430 r. Abraham z Goszyc miał zapłacić w wyznaczonym terminie 200 grzywien Grzegorzowi

⁶⁰¹ ZDM, cz. VI, nr 1807 (s. 412-414).

⁶⁰² SPPP, t. II, nr 1488 (s. 215).

⁶⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶⁰⁴ *Ibidem*.

⁶⁰⁵ *Ibidem*.

⁶⁰⁶ KDMp, t. IV. *1386-1450*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1905, nr MCLXXVII (s. 172).

⁶⁰⁷ *Ibidem*, nr MCLXXVIII (s. 172-173).

⁶⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶⁰⁹ SPPP, t. II, nr 1835 (s. 265), powtórzony KDKT, cz. II, Lwów 1875, nr CXLIX (s. 233-234).

⁶¹⁰ *Ibidem*, nr 1849 (s. 267).

⁶¹¹ ZDM, cz. VII. *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1418-1434*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975, nr 1924 (s. 94-95).

⁶¹² SPPP, t. II, nr 1914 (s. 278).

⁶¹³ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 542 (s. 335).

z Branic (II.T.5) pod gwarancją dania mu wwiązania w charakterze zastawu do całej swojej dziedziny w Goszycach. Oświadczył także, iż z racji długu 200 grzywien miał dać Piotrowi Szafrącowi, wojewodzie krakowskiemu wwiązanie w charakterze zastawu do całej swej części dziedziny w Goszycach⁶¹⁴. W dniu 31 XII 1430 r. Abraham Czarny z Goszyc, określony jako były żupnik oraz rządcą klasztoru w Staniątkach (*Abraham Niger de Gossycze, condam zupparius et gubernator monasterii de Stanyantky*) podarował konwentowi wszystkie sumy, które wydał na realizację klasztornych potrzeb, a także podjął zobowiązanie, by w przyszłości ponosić wszelkie koszty konieczne w klasztorze⁶¹⁵. Dnia 7 XI 1434 r. Abraham Czarny z Goszyc otrzymał kierowanie żupami olkuskimi na sześć lat od Władysława III Warneńczyka. W związku z tym jako tenutariusz Czorsztyna, posiadając sumy na dobrach królewskich, tj. na zamku Czorsztyn, na wsiach Gawłów, Baczków i Wola (ob. Gawłówek) i na domu w Olkuszu, miał je sobie odebrać z kopalni olkuskich i *Thralamecenses*, gdzie został dzierżawcą na 6 lat, z sumą rocznej dzierżawy 2000 grzywien⁶¹⁶. W 1436 Abraham z Goszyc sprzedał za 900 grzywien Mikołajowi Wielogłowskiemu wieś swoją Goszycę w pow. krakowskim⁶¹⁷. Dnia 5 XII 1439 r. Franciszek Junta z Jawczyc jako dłużnik z poręczycielem Abrahamem Czarnym z Goszyc, żupnikiem olkuskim, oświadczyli, że byli winni Jerzemu Szwarcowi, mieszczaninowi krakowskiemu 93 floreny węgierskie, które zobowiązali się zwrócić na św. Stanisława (8 V)⁶¹⁸. W dniu 19 III 1440 r. szlachcic Jan Czelustka ze Stradowa, burgrabia grodu krakowskiego jako powód wystąpił przeciwko Abrahamowi z Goszyc jako żupnikowi olkuskim i wójtowi (*Abraham [de Goschicze – dopisek wydawcy, T.K.] Zupparium Helkusiensem et super [?] Aduocatum*)⁶¹⁹. Dnia 13 III 1443 r. Władysław III Warneńczyk podzielił udziały w żupach olkuskich także z udziałem Abrahama Czarnego z Goszyc (*Abrahe Nigro de Goszicze*), tytułowanego starostą sądeckim⁶²⁰. Dnia 25 IV 1444 r. *Abraham Niger de Gossycze* jako starosta sądecki rozstrzygał sprawę między Klemensem Pstroskim *de Thurza* i Fryderykiem *de Iaczimirz*, miecznikiem sądeckim⁶²¹. W dokumencie Prokopa z Kruźlowej, starosty sądeckiego z 17 X 1448 r., wspomniał Abrahama jako swego zmarłego poprzednika (*strenui Abrahe pye memorie quondam de Goszicze*)⁶²².

II.A.12. BICHNA

Bichna pojawia się w 1402 r., gdy jej brat Abraham zastawił jej za 140 grzywien kwartników i 40 grzywien groszy praskiej całą część swej dziedziny w Goszycach

⁶¹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶¹⁵ ZDM, cz. V. *Dokumenty z lat 1401-1440*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970, nr 1385 (s. 322-324).

⁶¹⁶ KDMłp, t. IV, nr MCCCXIII (s. 296).

⁶¹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶¹⁸ ZDM, cz. II, nr 546 (s. 319).

⁶¹⁹ SPPP, t. II, nr 2838 (s. 464). Sprawa ta ciągnęła się następnie 28 XI t.r., zob. nr 2885 (s. 471) i 16 III 1441 r., zob. nr 2953 (s. 484).

⁶²⁰ KDMłp, t. IV, nr MCDXXXIX (s. 413-414).

⁶²¹ AGZ, t. XI, wyd. A Stadnicki, Lwów 1886, nr 1900 (s. 239).

⁶²² ZDM, cz. III, nr 808 (s. 289).

i 4 grzywny dochodu rocznego (*redditus annui*) w Polanowicach⁶²³. Po raz ostatni wspomniano ją w 1405 r.⁶²⁴

II.A.13. PASZEK

Jak zauważył Jan Paśnik Paszek, wójt lelowski był raczej bratem Abrahama z powodu pozostawiania obu w stosunkach pieniężnych (1419 r.). Innym argumentem było procesowanie się z nim córki Abrahama Magdaleny (II.A.21) w 1424 r.⁶²⁵ Wydawcy *Słownika historycznogeograficznego województwa krakowskiego w średniowieczu* uznali to braterstwo za rzekome, ale w ich chaotycznym haśle „Goszycy” sami zawarli ostateczne podważenie tego poglądu, gdy przywołali dokumenty, w których Paszek jest nazwany Momot, analogicznie jak Mikosz (II.A.3), co jednoznacznie rozstrzyga filiację Paszka. Braterstwo Abrahama i Paszka jest w *Słowniku...* zaś potwierdzone dwukrotnie w haśle „Kromołowice” (*sic!*). Paweł, Paszek Momot herbu Gryf jako dziedzic z Kromołowa występował w latach 1403-1427, Mokrusza w 1405 r., Goszyc w latach 1411-1420, Będusza i Żeliszawic w latach 1404-1408, Pierzchowic (ob. nieistniejących) od 1411 r., Nosalówki od 1412 r., burgrabia zamku Rabsztyn (1407-1409), brat Abrahama z Goszyc (II.A.11), mąż Agnieszki (Jachny)⁶²⁶. Jagienka, Jachna, Agnieszka z Kromołowa, żona Pawła, występowała w latach 1412-1436, a w 1430 r. jako wdowa po nim⁶²⁷. Paszek występował w latach 1412-1420 jako z Goszyc, częściej z Kromołowa (1404-1425), określano go jako brat Mikołaja (II.A.14)⁶²⁸.

Paszek z Kromołowa w 1403 r. miał zapłacić 100 grzywien groszy praskich Tomkowi z Trzeciesza pod gwarancją zastawienia mu połowy miasta Kromołów⁶²⁹. W 1404 r. Paszek Momot z Kromołowa sprzedał za 250 grzywien groszy praski Jadwidze z Pilczy (Pilicy), żonie Ottona, starosty generalnego Rusi, połowę miasta Kromołowice⁶³⁰. W 1405 r. Paszek z Kromołowa procesował się z Elżbietą Granowską [córką Ottona z Pilczy, od 1417 r. królową] o dziedzinę Kromołowic⁶³¹. W 1408 r. Paszek Momot z Kromołowa sprzedał za 600 grzywien Jaśkowi z Marszowic połowę miasta Kromołowa z wsiami Żeliszawice i Będusza⁶³². W tym samym roku Andrzej Krześ, sołtys z Zedermanu, miał zapłacić Paszkowi z Kromołowa 68 grzywien groszy praskich pod gwarancją wwiązania go do wsi Zawady⁶³³. W 1411 r. Piotr z Chełma w par. Zwierzyniec sprzedał za 100 grzywien groszy praskich Paszkowi z Kromołowa Pierzchowice (nie istnieją, pow. lelowski)⁶³⁴. W 1411 r. Pełka z Bydlina [domniemany syn Kazimierza III Wielkiego] miał zwrócić w wyznaczonym terminie 120 grzywien Paszkowi z Kromołowa pod gwarancją

⁶²³ J. Ptaśnik, *Studia...*; <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶²⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶²⁵ J. Ptaśnik, *Studia...*, s. 13-14.

⁶²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶²⁷ *Ibidem*.

⁶²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶³⁰ *Ibidem*.

⁶³¹ *Ibidem*.

⁶³² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2576> [dostęp 14.07.2016].

⁶³³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶³⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3775> [dostęp 14.07.2016].

wwiązania go w całą wieś Domaniowice⁶³⁵. W 1412 r. Żegota z Morska sprzedał za 100 grzywien szerokich groszy Paszkowi Momotowi z Kromołowic wieś Nosalówkę, a tenże Paszek zobowiązał się zapłacić temuż Żegocie 20 grzywien półgroszka pod gwarancją przekazania mu 4 grzywien czynszu w Kromołowie⁶³⁶. W 1415 r. Piotr Piotrowic Szafraniec z Pieskowej Skały zastawił za 100 grzywien półgroszka Mikołajowi z Wilkowa Rokitno i część Niegowonic. Mikołaj był zobowiązany trzymać te dobra do czasu spłaty całej sumy. Piotr i Paszek z Kromołowa ręczyli za ojca tegoż Piotra, a Paszek poręczył Mikołajowi z Wilkowa spłatę tej sumy ewentualnym wwiązaniem go do połowy Kromołowa i do Nosalówki⁶³⁷. W 1417 r. Paszek Momot z Kromołowa oświadczył, iż Tomek z Trzeciesza zapłacił mu 70 grzywien półgroszka za całą dziedzinę w Goszycach⁶³⁸. W 1418 r. Paszek Momot z Kromołowa oddał prawne roszczenia Niklosza mieszczanina z Mrzygłodu do 4 grzywien⁶³⁹. Trzeba też pamiętać o wpisie z 7 II 1419 r., z którego wynika, że Paszko, nazwany tym razem z Kromołowa miał spór z Janem z Tarnowa, wojewodą krakowskim o dodatkowe 50 grzywien, z czego połowa (25) była objęta poręczeniem Abrahama z Goszyc⁶⁴⁰. W 1419 r. Paszek Momot z Kromołowa sprzedał za 151 grzywien Tomkowi z Trzeciesza całą część dziedziny swojej ojcowskiej w Goszycach po swoim bracie Mikołaju (II.A.14), jednak ich brat Abraham (II.A.11) zatrzymał ten dokument (*litteram arrestavit*)⁶⁴¹. W 1420 r. Abraham z Goszyc żupnik obu żup solnych miał zapłacić w wyznaczonym terminie 250 grzywien półgroszka Paszkowi, określone jako wójt lełowski pod gwarancją wwiązania go do całej części dziedziny w Goszycach⁶⁴². W 1420 r. Abraham z Goszyc, jeśli zapłaciłby 150 grzywien szerokich groszy Tomkowi z Trzeciesza, wówczas uzyskałby część dziedziny w Goszycach, którą kiedyś miał Paszek Momot⁶⁴³. W 1421 r. Paweł z Kromołowa oddał prawne roszczenia Krystyna z Kozich Główn, kasztelana sądeckiego o 3 konie gwałtem zabrane⁶⁴⁴. W 1423 r. Abraham miał zapłacić karę *pietnadziesta* [swemu bratu] Paszkowi wójtowi z Lelowa i tyleż sądowni, ponieważ nie wwiązał Paszka do dziedziny w Goszycach⁶⁴⁵. W 1424 r. [podskarbi nadworny Królestwa Polskiego i zięć Abrahama Czarnego] Hińcza z Rogowa jako tenentariusz w Goszycach miał zapłacić karę *pietnadziesta* Paszkowi wójtowi z Lelowa, tyleż sądowni i „siedemdziesiąt” królowi, ponieważ nie wwiązał Paszka do dziedziny w Goszycach⁶⁴⁶. Magdalena córka Abrahama z Goszyc (II.A.21) miała zapłacić karę *pietnadziesta* [swemu stryjowi] Pawłowi wójtowi z Lelowa, tyleż sądowni i „siedemdziesiąt” królowi, ponieważ nie wwiązała Pawła do dziedziny w Goszycach⁶⁴⁷. Abraham

⁶³⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5069> [dostęp 14.07.2016].

⁶³⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶³⁷ *Ibidem*.

⁶³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶³⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶⁴⁰ SPPP, t. II, nr 1614 (s. 233).

⁶⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶⁴² *Ibidem*.

⁶⁴³ *Ibidem*.

⁶⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8143> [dostęp 14.07.2016].

⁶⁴⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 10.07.2016].

⁶⁴⁶ *Ibidem*.

⁶⁴⁷ *Ibidem*.

z Goszyc, nazwany żupnikiem obu żup krakowskich, miał zapłacić w wyznaczonym terminie 250 grzywien półgroszka [swemu bratu] Paszkowi wójtowi lelowskiemu pod gwarancją wwiązania go do całej części swej dziedziny w Goszycach⁶⁴⁸. W 1425 r. miasto Kromołowice określono jako własność Pawła⁶⁴⁹. W 1426 r. wystąpił Jan prokurator z Kromołowic pana Paszka⁶⁵⁰. Paweł z żoną Agnieszką doczekali się: syna Klemensa, córki Wichny, syna Jana, córek Katarzyny i Spytki oraz syna Stanisława i córki Elżbiety (II.A.22-28).

II.A.14. MIKOŁAJ

Mikołaj imię odziedziczył po ojcu (II.A.3). Pojawił się w 1404 r., gdy jego machocha Strzechna oddaliła jego prawne pretensje o zasypianie stawu w Goszycach⁶⁵¹. W 1411 r. Mikosz nazwany z Chotowej (pow. pilzneński) i z Goszyc zamienił część dziedziny w Chotowej za wieś Wysokie Tomka [z Trzeciesza]⁶⁵². Nie żył już w 1419 r. (zob. poprzedni biogram).

II.A.15. MAREK

Filiacja Marka jest bezpośrednio poświadczona źródłowo, gdy 29 VI 1395 r. Mikołaj, zwany Rpiszka z Łuczyc sądził się z *Marcone et matre ipsius Micosy condam de Cossicz* o 13 grzywien z tytułu poręczenia i o 20 kolejnych z tytułu szkody⁶⁵³. To, że Marek był synem Mikosza (II.A.3), wynika też z faktu, że Abraham (II.A.11) i Paszko (II.A.13) zwą potomstwo Marka swymi bratankami (zob. niżej). Marek w 1403 r. tytułował się z Kromołowej, z Goszyc w latach 1390-1401, z Chotowej w pow. pilzneńskim w latach 1403-1404⁶⁵⁴. Dnia 11 VII 1403 r. Marek z Kromołowa uścił karę *pietnadziesta* w sprawie z Grzegorzem z Niegosławic⁶⁵⁵. Z wpisu z 1412 r. wynika, że Marek był już osobą nieżyjącą: Abraham z Goszyc i Paszek z Kromołowa uzyskali na mocy wyroku sądowego na Elżbiecie wdowie po Dzierławie z Goszyc i Kromołowa prawo bliższości do wykupu części dziedziny po ich bratankach, dzieciach Marka z Chotowej⁶⁵⁶. Bratanek to Mikosz, Jan, Marek i Bartłomiej (II.A.29-32).

II.A.16. ŚWIĘTOCHNA

Świętochna była córką Strzechny i – jak wykazano wyżej – Mikołaja (II.A.3). Strzechna wdowa po Wierzbicie (II.A.4) wraz ze swą córką Świętochną żoną Rafała Szczipca i z tymże Rafałem sprzedała za 220 grzywien półgroszka Abrahamowi z Goszyc i jego żonie Apolonii całą swą część dziedziny w Goszycach⁶⁵⁷.

⁶⁴⁸ *Ibidem*.

⁶⁴⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 10.07.2016].

⁶⁵⁰ *Ibidem*.

⁶⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

⁶⁵² *Ibidem*.

⁶⁵³ KZK2, nr 2908 (s. 201). Dnia 13 VII 1395 r. *mieli terminum [...] ad terminos peremptorium*, nr 2991 (s. 206), podobnie 27 VII t.r., nr 3073 (s. 211), 27 VIII t.r., nr 3119 (s. 214), 16 XI t.r. sąd wyznaczył termin po św. Mikołaju, nr 3397 (s. 230), 4 I 1396 r. kolejny po święcie Oczyszczenia NMP, nr 3598 (s. 242).

⁶⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁵⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 153 (s. 288).

⁶⁵⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 8.07.2016].

II.A.17-18. WAWRZYNIEC I STANISŁAW (MIKOŁAJ?)

Dnia 1 X 1400 r. pojawił się Wawrzyniec, landwójt z Kromołowa (*Laurencius, Lanthwoyth de Cromolow*). Procesował się z synem Błażka z Białej Paszkim ze Słupowa⁶⁵⁸. Później 17 XI 1400 r. Wawrzyniec pojawił w zapisce z sądu ziemskiego, która dotrwała do naszych czasów w dwóch rozbieżnych wersjach. Wydawca Bolesław Ulanowski umieścił obie, dziś trudno rozstrzygnąć, która jest błędna. W pierwszej wersji Wawrzyniec występuje z bratem swoim Stanisławem jako oskarżony w pierwszym terminie przez Mikołaja ze Słupowa o gwałtowne zabicie kmiecia i zadanie mu licznych ran. W drugiej wersji Wawrzyniec także występuje wspólnie z bratem, ale ten nosi imię Miczek. Obaj uzbrojeni włamali się do domu kmiecia w Białej, następnie go zabili, odрубując mu głowę, ręce i nogi, czego ministeriał nie mógł uznać za zranienie [*sic!*]⁶⁵⁹. Przedstawiając obie zapiski B. Ulanowski nie rozstrzygnął, która z nich lepiej oddaje przebieg wydarzeń, dziś trudno też zorientować się, jak naprawdę nazywał się brat Wawrzyńca. Sprawa ta toczyła się jeszcze 14 XII 1400 r.⁶⁶⁰ Stosunki rodzinne niedwuznacznie statuują obu braci jako synów Dzierśława (II.A.5) i Elżbiety.

II.A.19. KATARZYNA

Pojawiająca się w latach 1398-1400 Katarzyna, zwana też Kachną, dziedziczka Kromołowa, posiadaczka Rawałowic (1395-1425), była córką Klemensa (II.A.7) i jego żony Petroneli. Była zamężna za Andrzejem z Zalasu i Rawałowic. O jej procesach ze stryjem Mikołajem zob. pod II.A.8. Dnia 3 II 1394 r. *Katherina filia relicte Clementis de Rawlowicz* przyprowadziła świadków przeciwko Abramkowi z Kośmirzowa (II.B.1) w sprawie o 1/3 Rawałowic⁶⁶¹. W dniu 2 X 1397 r. Kachna z Rawałowic miał też (wspólnie z proboszczem Mikołajem z Zalesia) termin z drugim stryjem Czadrem (II.A.19)⁶⁶². Dnia 4 II 1398 r. Czader z Zagórza potwierdzał trzecią część w Rawałowicach, która należała mu się po ojcu, i sądził się z bratanicą Kachną i jej mężem Andrzejem z Zalasu⁶⁶³. Dnia 13 II 1398 r. sąd ziemski przysądził trzecią część Czadrowi⁶⁶⁴. W dniu 1 X 1400 r. Andrzej z Rawałowic z żoną Katarzyną, w sytuacji gdy Andrzej poręczył dla żony sumę 20 grzywien monety polskiej, obowiązującej w ziemi krakowskiej, będącej związaniem i zobowiązaniem dla Małgorzaty, wdowy po Żegocie z Nawojowic⁶⁶⁵. Dnia 9 V 1425 r. została nazwana wdową⁶⁶⁶.

II.A.20. HANKA

Hanka była młodszą córką Klemensa (II.A.7) i Petroneli. Jak już wspomniano, 12 II 1398 r. wymieniono ją jako krakowską klaryskę (zob. wyżej).

⁶⁵⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 10627 (s. 919).

⁶⁵⁹ *Ibidem*, nr 10862 (s. 945-946).

⁶⁶⁰ *Ibidem*, uwaga CCCLV (nr 14, s. 955).

⁶⁶¹ KZK2, nr 365 (s. 53).

⁶⁶² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5952 (s. 404).

⁶⁶³ *Ibidem*, nr 6361 (s. 451).

⁶⁶⁴ *Ibidem*, nr 6515 (s. 468). Tego samego dnia o tę część Rawałowic sądził też Czader z Pechną, żoną Imrama z Rawałowic, uwaga CCXLV (nr 99, s. 470).

⁶⁶⁵ *Ibidem*, nr 10624 (s. 918-919).

⁶⁶⁶ *Ibidem*, t. II, nr 2020 (s. 296).

POKOLENIE XIX

II.A.21. MAGDALENA

Magdalena, jedyne dziecko i spadkobierczyni Abrahama Czarnego (II.A.11) i jego żony Petroneli, występowała w latach 1423-1448⁶⁶⁷. Była jedną z najlepszych partii małżeńskich w czasach Władysława Jagiełły, której ojciec należał do najbliższych współpracowników tego monarchy. Stąd też jej pierwszym mężem – jak już wspomniano w biogramie jej ojca – został jeden z najbardziej wpływowych ludzi na dworze, podskarbi nadworny koronny Hińcza z Rogowa (w pow. wiślickim)⁶⁶⁸, odnotowany jako mąż Magdaleny w 1423 r. Po śmierci Hińczy poślubiła następnie Jana z Brzezia herbu Zadora, założyciela rodu Lanckorońskich, występującego w latach 1434-1448⁶⁶⁹. Jak już wspomniano wyżej, Hińcza jako mąż Magdaleny po raz pierwszy został wymieniony 10 III 1423 r.⁶⁷⁰ Dnia 19 III 1426 r. *Magdalena Goschiczka* jako powódka miała proces z Janem z Przeborowic z tytułu należności pieniężnych w Goszycach o szkody w jej domu na 500 grzywien na dziedzinie⁶⁷¹. W 1430 r. Abraham Czarny z Goszyc odstąpił swemu zięciowi Janowi z Brzezia, synowi Zbigniewa z Brzezia, marszałka Królestwa Polskiego całą swoją część Goszyc, która była zastawiona Piotrowi Szafrącowi z Pieskowej Skały wojewodzie krakowskiemu. Jan z Brzezia wykupił z zastawu za 350 grzywien wspomnianą część dziedziny od Piotra z Pieskowej Skały⁶⁷². Tego samego roku Jan z Brzezia wraz ze swą żoną Magdaleną zastawili za 350 grzywien Maciejowi Rybce mieszczaninowi ze Skawiny całą część ich dziedziny w Goszycach⁶⁷³. Ostatnie wystąpienie publiczne Magdaleny jako żony Jana z Brzezia miało miejsce na sejmie generalnym 4 X 1448 r.⁶⁷⁴

II.A.22. KLEMENS

Klemens z Kromolowa był niewątpliwie najstarszym synem Paszka (II.A.13) i jego żony Agnieszki. Pojawił się tylko we wpisie z 1435 r. jako mąż Ofki [Eufemii] z Chechła, która wraz z bratem Wojciechem ustąpili Bartłomiejowi z Chechła całą część w tej wsi, która należała do Jana Sochła z Chechła⁶⁷⁵.

⁶⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁶⁸ Hińcza był od 14 grudnia 1404 do 14 lipca 1406 r. kasztelanem rozpierskim, zob. J. Bieniak i A. Szymczakowa, red. A. Gąsiorowski, *Urzednicy ȳczyccy, sieradzcy i wielunscy XIII-XIV wieku*, Wrocław 1985, s. 97.

⁶⁶⁹ F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 495 i 497. O darach dla Jana po poślubieniu Magdaleny była mowa w biogramie Abrahama Czarnego (II.A.11). Dnia 27 VIII 1443 r. miała miejsce sprawa w związku z dwoma domami w Krakowie z udziałem Jana i Magdaleny, zob. SPPP, t. II, nr 3178 (s. 532).

⁶⁷⁰ SPPP, t. II, nr 1880 (s. 273). W 1423 r. Jan Mokrski był jedną z osób, która doprowadziła do ugody w sprawie zwrotu posagu Magdaleny z Goszyc przez Hińczę z Rogowa po śmierci jego brata Henryka, SHGWK, F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 781.

⁶⁷¹ SPPP, t. II, nr 2050 (s. 300).

⁶⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁷³ *Ibidem*.

⁶⁷⁴ SPPP, t. II, nr 3349 (s. 575).

⁶⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3750> [dostęp 15.07.2016].

II.A.23. WICHNA

Występująca w latach 1438-1450 Wichna zwana też Tarnoszką, Tarnochą, była potwierdzoną źródłowo filiacją córką (z wymowy źródeł najstarszą) Pawła z Kromołowic (II.A.13) i jego żony Agnieszki. Poślubiła Piotra z Chełmu (par. Zwierzyniec), kasztelana polskiego (*sic!*), będąc jego drugą żoną. Owdowiała w 1447 r.⁶⁷⁶ W 1438 r. tenże Piotr z Chełmu kasztelan polski (?) zapisał teje Wichnie na połowie swych dóbr dziedzicznych 40 grzywien posagu i tyleż wiana⁶⁷⁷.

II.A.24. JAN i II.A.25. KATARZYNA

W 1440 r. zostali poświęczeni Jan dziedzic z Kromołowa i jego siostra Katarzyna. Musiały to być kolejne dzieci Paszka (II.A.13) i Agnieszki⁶⁷⁸. W 1455 r. Katarzyna jako dziedziczka z Kromołowa była jeszcze wspomniana w 1455 r.

II.A.26. SPYTKA

W 1422 r. Paweł z Kromołowa winien był zapłacić zięciowi Janowi z Giebla 40 grzywien posagu córki Spytki pod warunkiem oddania mu w zastaw Nosalówki⁶⁷⁹. Równolegle w 1422 r. Jan z Giebla zapisał swej żonie Spytce, córce Pawła z Kromołowa 40 grzywien posagu i 50 grzywien wiana w monecie krakowskiej na połowie dziedzictwa w Gieble i Mokrusie⁶⁸⁰.

II.A.27. STANISŁAW

Występujący w latach 1450-1473 Stanisław Kromołowski herbu Gryf⁶⁸¹ z Kromołowa jest jednym z nielicznych dzieci Paszka Momota (II.A.13) [i jego żony Agnieszki], którego filiacja jest poświędzona źródłowo⁶⁸². Wraz z siostrą Elżbietą (II.A.28) należał do ostatnich dzieci, których oddzielała od starszego rodzeństwa znaczna różnica wieku. Stanisław był żonaty z Elżbietą córką Jana Rudzkiego, wójta dziedzicznego Bytomia na Górnym Śląsku⁶⁸³. Dnia 6 VI 1453 r. ze Stanisławem Kromołowskim procesował się Paweł z Ogrodzieńca, będący powodem. Sprawę rozpoznawał ministeriał Grzegorz z Kruczyca, który stwierdził bardzo poważne naruszenia prawa ze strony Kromołowskiego, który aresztował i więził w kajdanach Pawła z Ogrodzieńca, czyli było to jedno z najpoważniejszych przestępstw przeciwko wolności szlacheckiej. Kromołowski twierdził, że uczynił tak, bo złapał powoda na kradzieży, stąd powstały wątpliwości, czy zatrzymanie nie było przypadkiem słuszne⁶⁸⁴. *Stanislaus heres de Cromolowo*, jako

⁶⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁷⁷ *Ibidem*.

⁶⁷⁸ *Ibidem*.

⁶⁷⁹ *Ibidem*.

⁶⁸⁰ *Ibidem*. Podobnie SHGWK, t. IV, z. 4, K. Nabiałek, *Mokrus*, s. 807.

⁶⁸¹ Podaje to J. Długosz, LB, t. II, s. 210, podobnie *Joannis Dlugosz, Senioris, Canonici Cracoviensis Opera Omnia*, Cura Alexandri Przezdziecki edita, Tomus IX, *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis, Tomus III, Monasteria*, Cracovie 1864, dalej LB, t. III, s. 151.

⁶⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁸³ Poświędzoną w 1464 r., zob. *ibidem*.

⁶⁸⁴ SPPP, t. II, nr 3534 (s. 627).

uczestnik bitwy z Krzyżakami pod Chojnicami, został 18 IX 1454 r. jeńcem krzyżackim⁶⁸⁵. W 1456 r. Stanisław z Kromołowa zobowiązał się zapłacić Janowi Sulikowskiemu z Sulikowa (w ks. siewierskim) 40 grzywien pod gwarancją wwiązania go do dóbr w Kromołowicach, z których posiadał 4 grzywny czynszu rocznie⁶⁸⁶. W 1460 r. Włodek z Małus Piłatowych zobowiązał się zapłacić Stanisławowi z Kromołowic 40 grzywien pod gwarancją wwiązania go do części dziedziny w Małusach i jednego kmiecia w Starych Małusach⁶⁸⁷. Dnia 4 I 1473 r. zasiadał w sądzie ziemskim (*Stanislaw Cromolowsky*)⁶⁸⁸. Pozostawił syna-imiennika (II.A.33).

II.A.28. ELŻBIETA

Elżbieta była ostatnim dzieckiem Paszka (II.A.13) i jego żony Agnieszki. W 1450 r. Elżbieta określona jako żona Włodka z Siedlca ustąpiła bratu rodzonemu Stanisławowi z Kromołowa z dóbr po ojcu i matce, a tenże Włodek zapisał też Elżbiecie, córce Pawła z Kromołowa 50 grzywien posagu i tyleż wiana na połowie dóbr w Małusach i Siedlcu⁶⁸⁹.

II.A.29. MIKOSZ

Mikosz był najstarszym synem Marka (II.A.15). Nosił imię odziedziczone po dziadzie ojczystym (II.A.3). Mikołaj z Chotowej (*Nicolaus de Chotow*) świadczył w Krakowie 5 II 1398 r.⁶⁹⁰ Pojawił się ponownie w Tarnowie 3 VIII 1418 r., gdy Piotr z Falkowa, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej poświadczyli, że Stanisław i Dominik z Kobierzyna zastawili w tej wsi łąkę Janowi z Tarnowa (*Micossio de Chothow*)⁶⁹¹. Rok później 23 VIII 1419 r. Mikołaj (zwany Mikoszem, *Nicolaus alias Mikosch et Iohannes heredes de Chothowa*) wraz z bratem Janem (II.A.30) jako dziedzice Chotowej sprzedali sołectwo w Potoku, czyli Głowaczowej wójtowi pilzeńskiemu Zygmuntovi⁶⁹². Dnia 1 XII 1419 r. Mikosz z Chotowej (*Micossio de Chothowa*) był świadkiem, gdy Piotr z Falkowa jako sędzia i Zawisza z Oleśnicy jako podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Jan z Dębicy (II.C.6) i Zbęko z Kawęczyna zawarli ugodę, wedle której rzeka Oleśnica miała być granicą ich posiadłości między wsiami Kawęczyn i Gawrzyłowa⁶⁹³. Grotko z Jankowic oskarżył Mikosza z Chotowej o infamię w obecności w. ks. Witolda. Nazwał go zdrajcą (*traditorem* alias *sdrzadccza*) i *predonem* alias *lapa* [?]. Wiązało się to ze zwalczaniem ruchu husyckiego w Czechach, gdzie miały miejsce różne rabunki. W dniu 8 III 1429 r. pozwany na sąd królewski Mikosz twierdził pod znakiem Krzyża Pańskiego, w obecności króla Władysława Jagiełły i jego konsyliarzy, że jest niewinny⁶⁹⁴. Na rozprawie Grotko z Jankowic, wsparty przez w. ks. Witolda ponownie

⁶⁸⁵ M. Biskup, *Spisy jeńców polskich z bitwy pod Chojnicami*, „Przegląd Historyczny” 1965, nr 56, z. 1, s. 100.

⁶⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁸⁷ *Ibidem*.

⁶⁸⁸ AGZ, t. XVII, Lwów 1901, nr CCCXXXVIII (s. 85).

⁶⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁶⁹⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6406 (s. 456).

⁶⁹¹ AS, t. II, nr CXII (s. 134).

⁶⁹² KDKK, t. II, nr DLXXXIX (s. 450-451).

⁶⁹³ ZDM, cz. I, nr 337 (s. 432-433).

⁶⁹⁴ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 2253 (s. 335).

twierdził, że Mikosz defraudował czeskie konie. Jednak Władysław Jagiełło i konsyliarze nie poparli tego poglądu, król orzekł, że Mikosz nie był heretykiem, a jedynie *lapcował* czeskie konie, w wyroku król ostatecznie stwierdził, że Mikosz z Chotowa to *bonus homo*⁶⁹⁵. Dnia 7 VIII 1432 r. *Mikosius ex vna et Iohannes frater germanus, parte et altera, heredes de Chothowa* wydzieli część wsi bratu rodzonemu Markowi (II.A.31) z dokładnym określeniem podzielonych dóbr⁶⁹⁶. W 1437 r. Mikołaj z Zabawy sprzedał za 500 grzywien półgroszka całą część dziedziny w Dobiesławicach, która uprzednio należała do jego brata rodzonego Spytka, oraz konia wartego 10 grzywien i sztukę płótna Mikołajowi z Chotowej (pow. pilzneński)⁶⁹⁷. W 1437 r. Mikosz z Chotowej sprzedał za 304 grzywiny połowę swojej wsi Dobiesławice oraz konia o wartości 20 grzywien Barbarze, żonie Mikołaja Buczyńskiego⁶⁹⁸. Ostatnia wzmianka o Mikoszu pochodzi z 28 III 1438 r., gdy nabył Mikołajowice i Sirochowice (woj. Sierakowice) od Stanisława z Młodziejowic⁶⁹⁹. Stąd jako Mikołaj Mikołajewski herbu Gryf, posiadacz Sierakowic występuje u Jana Długosza⁷⁰⁰. Pozostawił po sobie synów: Jakuba i Abrahama (II.A.34-35).

II.A.30. JAN

Jan był drugim synem Marka (II.A.15). Wspomniany był tylko w 1419 i 1432 r. z bratem Mikołajem (zob. II.A.29).

II.A.31. MAREK

Marek był trzecim synem Marka (II.A.15). Wspomniano go tylko 7 VIII 1432 r. jako nieobecnego. Wyjaśnienie, dlaczego bracia podzielili się jego dobrami, jest trudne. W dokumencie sporządzonym przez Jana ze Sprowy, sędziego, i Jana z Konina, podsędka ziemi sandomierskiego, czytamy: „Insuper si auxiliante domino Iesu Christo frater Marcus sanus revexerit seu revererit in domum suam...”⁷⁰¹ Zapewne Marek zaginął podczas zwalczania ruchu husyckiego, który nękał w tym czasie Europę. Dziękując Markowi za dobra, Jan otrzymał część wsi Głowaczowa wraz z kmięciami: Słotą [Złotą?], Janem Gydzichem, Syczybrą, Wiencsławem, Stanisławem i Maczołkiem. Natomiast bratu Mikoszowi odstąpił kmięcia Stanisława, zwanego Białokurem, a także dochody i ewentualne straty z sołectwa w Głowaczowej. Jan otrzymał lasy i wąskie drogi piesze (*semita*) w Starszęcinie do granicy (*grancias – sic!*) z Górą Świętego Justa, a dalej od niej do granicy z Borową aż po *via Rutinica* do wągielnicy [tak w oryginale – T.K.] przy wsi Zdziary⁷⁰². Jan zrzekł na rzecz brata pozostałych dóbr w Głowaczowej, na których siedzieli kmięcie: Łuka[sz], Stanek Białokur, Maczek Ścibrawa, Gontek, Biernat, Bieniek, Marciszowa, Madik, Marcin Piorunek i Gontowicz, a także zrzekł się na rzecz Mikosza wąskich dróg pieszych do Straszęcina aż do młyna w Głowaczowej przy rzece Czarna

⁶⁹⁵ *Ibidem*, nr 2254 (s. 335).

⁶⁹⁶ KDMłp, t. IV, nr MCCXCI (s. 275-276).

⁶⁹⁷ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=4980&q=chotowej&d=3&t=0> [dostęp 17.07.2016].

⁶⁹⁸ *Ibidem*.

⁶⁹⁹ AS, t. II, nr CXXXV (s. 161).

⁷⁰⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 305.

⁷⁰¹ KDMłp, t. IV, nr MCCXCI, s. 276.

⁷⁰² *Ibidem*, s. 275.

do granicy Zdzarów. Bracia mieli wspólnie wycinać drzewa i uprawiać pola, a żaden z nich nie mógł tego czynić samodzielnie. Jak długo nie powróciłby brat Marek, Mikosz miał otrzymywać dziewięć grzywien, pomniejszych o cztery sztuki bydła i część młyna w Chotowej, którą brat Jan będzie dzierżyć przez jeden rok. Gdyby Marek powrócił, miał roszczenia kierować do Mikosza, a gdyby ten ich nie spełnił, cały dług przechodzić miał na Jana⁷⁰³.

II.A.32. BARTŁOMIEJ

Bartłomiej był ostatnim synem Marka (II.A.15), oddał się karierze duchowej. W swym krótkim życiu (w 1401 r., przed 30 XII zmarł), był altarystą ołtarza św. Tomasa w katedrze wawelskiej i tego to właśnie dnia Andrzej Nawojowicz proboszcz w Luborzycy uzyskał od Bonifacego IX tę funkcję, przynoszącą 5 grzywien srebra dochodu, wakującą po śmierci Bartłomieja z Chotowej (pow. pilzneński)⁷⁰⁴. W tym samym piśmie z 30 XII 1401 r. Bonifacy IX informował dodatkowo tegoż Andrzeja, że polecił przydzielić mu osobnymi dokumentami kanonię kurzelowską, kanonie w kolegiacie św. Idziego w Krakowie i kolegiacie NMP w Kielcach, także wakujące po śmierci Bartłomieja z Chotowej⁷⁰⁵.

POKOLENIE XX

II.A.33. STANISŁAW

Stanisław Kromołowski z Kromołowa, występujący w latach 1479-1533, ostatni męski przedstawiciel tego rodu, był synem Stanisława (II.A.27) i jego żony Elżbiety Rudzkiej, poślubił w 1485 z Katarzynę, córkę Jana Szaszowskiego⁷⁰⁶. W 1493 r. Stanisław z Kromołowa zastawił za 200 florenów Piotrowi Myszkowskiemu, kasztelanowi oświęcimskiemu połowę miasta Kromołów⁷⁰⁷. W 1494 r. Stanisław z Kromołowa zobowiązał się zapłacić 100 florenów węgierskich temuż Myszkowskiemu z Przeciszowa, kasztelanowi wieluńskiemu pod gwarancją wwiązania go do wsi Zawiercie⁷⁰⁸. W dniach 12-13 II 1494 r. niejaki Sweibold wystąpił z powództwem, wraz z żoną, przeciwko Stanisławowi Kromołowskiemu, że nie zatrzymał jakiejś tuniki we własnym domu, gdy przyszedł do niego niejaki Rzeszowski. Jak można się domyśleć, ta tunika należała do żony Sweibolda, a ten ostatni domagał się, aby zwrotem zajął się prokurator⁷⁰⁹. W 1496 r. Mikołaj z Iwanowic i Jan z Makowa Pieniążkowie zobowiązali się zwrócić 250 florenów węgierskich Stanisławowi z Kromołowic pod rygorem wwiązania go: Mikołaj do części

⁷⁰³ *Ibidem*, s. 275-276.

⁷⁰⁴ *Bullarium Poloniae litteras apostolicas aliaque monumenta Poloniae Vaticana continens. III 1378-1417* ediderunt et curaverunt I. Sułkowska-Kuraś et S. Kuraś, Lublini-Romae MCMLXXXVIII, Nr 964b (s. 162).

⁷⁰⁵ *Ibidem*, Nr 689 (s. 115).

⁷⁰⁶ W 1485 r. Stanisław z Kromołowa zapisał żonie Katarzynie, córce Jana Szaszowskiego 1000 florenów węgierskich w złocie na połowie dóbr dziedzicznych w mieście Kromołowie i wsi Zawadzie, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷⁰⁷ *Ibidem*.

⁷⁰⁸ *Ibidem*.

⁷⁰⁹ *Cracovia artificum 1300-1500*, wyd. J. Ptaśnik, Kraków 1917, nr 1147 (s. 351).

w Wierzchowisku, Jan do połowy Makowa i Kamienicy⁷¹⁰. Dnia 14 VI 1499 r. Stanisław Kromołowski był świadkiem w sprawie Barbary Kynostowej oraz kolejnej Jerzego Leśniewskiego i Dezydrycha Lubomirskiego⁷¹¹. W tej samej roli występował następnie 19 i 31 VII t.r.⁷¹² W 1500 r. Elżbieta, córka zmarłego Jana Trepki z Błeszna, żona opatrzego Jana Matiaszka z Olkusza za zgodą męża sprzedała za 100 grzywien Stanisławowi z Kromołowa całą część dziedziny przypadłą jej z działu w Błesznie i Wrzosowej⁷¹³. W 1501 r. Stanisław dziedzic z Kromołowa zastawił za 80 grzywien od Bożego Narodzenia na rok Mikołajowi Jaroszewskiemu Sistrzeńcowi całe miasto Kromołowice aż do jego wykupienia, a tenże wydzierżawił to miasto temuż Stanisławowi do 24 VI⁷¹⁴. Woźny sądowy wwiązał tegoż Sistrzeńca z Jaroszowa do miasta Kromołowa, a Stanisław z Kromołowa oświadczył, że wydzierżawił od tegoż Mikołaja miasto Kromołów⁷¹⁵. W 1502 r. Stanisław z Kromołowa zrezygnował z zapisu 300 florenów na wsi Chełm, który miał od Mikołaja Chełmskiego, na rzecz Piotra Myszkowskiego z Przeciszowa, wojewody łęczyckiego⁷¹⁶. W tym samym roku Mikołaj Jaroszewski Sistrzeniec odstąpił za 80 grzywien Piotrowi Myszkowskiemu z Mirowa całe miasto Kromołów, które miał w tej sumie w zastawie od Stanisława z Kromołowa⁷¹⁷. Dnia 21 VIII 1504 r. król Aleksander Jagiellończyk zezwolił Piotrowi Myszkowskiemu z Mirowa, wojewodzie łęczyckiemu czynsz wyderkafowy [związany z wyderkaufem, czyli sprzedażą z zastrzeżeniem prawa odkupu] ze wsi Jawornik i Postawczowice (dziś Postaszowice) dla siódmej mansjonarii w kościele Świętej Barbary przenieść na miasto Kromołów należące do Stanisława Kromołowskiego⁷¹⁸. Dnia 6 XII 1504 r. Mikołaj Lanckoroński [krewny] upoważnił Stanisława do zasiadania w sądzie grodzkim we Lwowie⁷¹⁹. W 1507 r. Stanisław Kromołowski z Kromołowa zobowiązał się zwrócić 190 florenów węgierskich Jakubowi Giebelskiemu [bratu ciotecznemu] ze Skawiny i Woli pod rygorem wwiązania go do połowy miasta Kromołowa. Zobowiązanie poręczył Mikołaj z Chełmu [teść córki Stanisława]⁷²⁰. W 1511 r. Stanisław z Kromołowa nadał miejscowemu proboszczowi i jego następcom sadzawki rybne w Kromołowie. Proboszcz w zamian za to zobowiązał się odprawiać aniwersarz i mszę świętą za fundatora⁷²¹. W 1512 r. Stanisław Kromołowski zobowiązał się zapłacić 200 florenów Mikołajowi, synowi Jakuba Giebelskiego⁷²². W 1514 r. tenże Stanisław miał zapłacić temuż Mikołajowi tę sumę pod gwarancją wwiązania go

⁷¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷¹¹ AGZ, t. XV, Lwów 1891, nr MXXVII (s. 374).

⁷¹² Większa grupa spraw, zob. AGZ, t. XV, s. 377-378. Dalej 17 i 18 VIII t.r., zob. s. 380, 20 VIII t.r., s. 419-420; 11, 12 i 17 VII 1500 r., s. 400, 25, 27 VII t.r., s. 404, 12 VIII t.r., s. 405, 21 VIII t.r., s. 406, 19 X t.r., s. 410, 19 XI t.r., s. 415, 4 XII t.r., s. 416 i 7 XII t.r., s. 417. AGZ, t. XVII, 23 IV 1501 r., s. 458, 26 V t.r., s. 462 i 31 I 1505 r., s. 519.

⁷¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷¹⁴ *Ibidem.*

⁷¹⁵ *Ibidem.*

⁷¹⁶ *Ibidem.*

⁷¹⁷ *Ibidem.*

⁷¹⁸ MS, t. III, nr 1618 (s. 101).

⁷¹⁹ AGZ, t. XVII, nr 4117 (s. 517).

⁷²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷²¹ *Ibidem.*

⁷²² *Ibidem.*

na rok do dóbr kromołowskich⁷²³. W 1522 r. Stanisław Rupniowski, dziedzic Mokrusa, Giebla i Rupniowa, zastawił Stanisławowi Kromołowskiemu za 54 floreny wszystkie swe dobra dziedziczne w Gieble i Mokrusie oraz zobowiązał się wpisać tę umowę do księgi ziemskiej lełowskiej. W 1525 r. Kromołowski został spłacony i unieważnił ten zapis. Wydzierżawił też obie miejscowości Rupniowskiemu, posiadane w zastawie. Ten ostatni zastawił Kromołowskiemu cały dział w Gieble i Mokrusie za 40 florenów. Jednak jeszcze w 1525 r. spłacił Kromołowskiego i ten zapis unieważnił. Wcześniej w 1523 r. Stanisław Kromołowski podzastawił Janowi Rupniowskiemu z Rupniowa i Giebla dobra w tej ostatniej wsi i w Mokrusie za taką sumę, w jakiej miał je w zastawie od braci Andrzeja i Stanisława Rupniowskich zgodnie z zapisem w księgach grodzkich⁷²⁴. Dnia 24 II 1524 r. król Zygmunt I Stary zezwolił Stanisławowi Kromołowskiemu wykupić z rąk Adama, Piotra i Jarosława Iwanowskich wieś królewską Iwanowice⁷²⁵. W 1529 r. Stanisław Kromołowski sprzedał Sewerynowi Bonerowi Kromołów, Zawiercie, Popówkę i Nosalówkę za 3600 florenów⁷²⁶. Stanisław pozostawił po sobie jedynie córkę Zofię (II.A.36), zmarłą jeszcze za jego życia.

II.A.34. JAKUB

Jakub był najstarszym synem Mikołaja (II.A.29). Wspomniano go po raz pierwszy 17 X 1459 r., gdy zamieniał dobra z wujem Marcinem Birowo z Przybenic (II.W.8)⁷²⁷. Dnia 30 VII 1460 r. wspomniano go jako brata starszego, który w podziale z młodszym bratem Abrahamem (II.A.35) otrzymał te wsie, będące we władaniu Marcina Birowo (wspomnianego jako zmarły): Mikołajowice i Sierakowice; Abraham zachował Chotów i Potok=Głowaczową⁷²⁸. Dnia 4 VII 1468 r. został wspomniany jako zmarły (*olim*)⁷²⁹. Tego dnia żonę Jakuba Elżbietę nazwano wdową (*relict*)⁷³⁰. Pochodziła z Ujazdu i była siostrą Stanisława i Jana⁷³¹. Pozostały po nim dzieci: Jan, Abraham i Katarzyna (II.A.37-39).

II.A.35. ABRAHAM

Jakub był najmłodszym synem Mikołaja (II.A.29). Wspomniano go po raz pierwszy, jak już wcześniej podano, 17 X 1459 r., gdy zamieniał dobra z wujem Marcinem Birowo (zob. wyżej). Dnia 30 VII 1460 r. wspomniano go jako brata młodszego, który w podziale ze starszym bratem Jakubem (II.A.34) zachował Chotów i Potok=Głowaczową⁷³². Dnia

⁷²³ *Ibidem*.

⁷²⁴ SHGWK, t. IV, z. 4, K. Nabiałek, *Mokrus*, s. 808.

⁷²⁵ MS, t. IV, cz. I, *Pars IV. Sigismundi I regis tempora complectens (1507-1548). Volumen I-um. Acta cancellariorum 1507-1548*, Varsoviae MCMX, nr 4438 (s. 258).

⁷²⁶ J. Ptaśnik, *Bonerowie*, „Rocznik Krakowski” 1905, t. 7, s. 62. Dokładniej czytamy w *Słowniku historycznogeograficznym województwa krakowskiego w średniowieczu*: „W 1529 r. Stanisław Kromołowski dziedzic Kromołowa, odstępując od swego pow. lełowskiego, zrezygnował na rzecz Seweryna Bonera, burgrabiego i żupnika krakowskiego, sty bieckiego i rabsztyńskiego z ról folwarku, lasów, łąk, sadzawek i młynów należących od dawna do miasta Kromołowa i do przynależnych do niego wsi: Zawiercie z młynem, Popówki, Nosalówki i Pierzchowic”, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷²⁷ AS, t. II, nr CLVIII (s. 192).

⁷²⁸ *Ibidem*, nr CLXII (s. 199).

⁷²⁹ *Ibidem*, nr CLXX (s. 212).

⁷³⁰ *Ibidem*, nr CLXXII (s. 214). Chodziło o dział dóbr, który dokonała z Abrahamem z Chotowej.

⁷³¹ *Ibidem*, nr CLXXI (s. 213).

⁷³² *Ibidem*, nr CLXII (s. 199).

5 II 1471 r. w Pilźnie Otton z Plechowa sędzia i Jan z Biechowa podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, iż Jan, syn Jeża ze Zgłobic zbył swe dobra w Sierakowicach Abrahamowi z Chotowej⁷³³. W 1477 r. Zygmunt Bobowski z Ciborowic (II.N.28) sprzedał za 360 grzywien Abrahamowi z Chotowej całą część dziedzictwa w Ciborowicach z prawem patronatu prebendy w kościele parafialnym w Kościelcu⁷³⁴. Abraham z Chotowej świadcował 20 II 1481 r. w Pilźnie w sądzie ziemskim sandomierskim⁷³⁵. Pozostały po nim dzieci: Dorota, Mikołaj, zwany Kulik i Abraham (II.A.40-42).

POKOLENIE XXI

II.A.36. ZOFIA

Zofia była jedynym znanym dzieckiem Stanisława Kromołowskiego (II.A.33) i jego żony Katarzyny Szaszowskiej. W 1529 r. opisano ją jako zmarłą i „niegdyś żonę Jana Chełmskiego burgrabiego krakowskiego”⁷³⁶.

II.A.37. JAN

Gdy 4 VII 1468 r. jego stryj Abraham (II.A.35) kwitował Jana, swego bratanka z sumy 100 grzywien, jaką mu zapisał ojciec Jakub (II.A.34). Wymieniono go na czele rodzeństwa, co oznacza, że był starszy od Abrahama (II.A.38), a zapewne także od Katarzyny (II.A.39)⁷³⁷. Imię otrzymał kogantyczne, po bracie matki Janie z Ujazdu, który z bratem Stanisławem jako wuj potwierdził umowę między Abrahamem i Jakubem, na mocy której ten pierwszy miał dzierżawić połowę Mikołajowic i Sierakowic aż do uzyskania pełnoletności przez swych bratanków⁷³⁸. Jan pozostawił po sobie syna Jana (II.A.43).

II.A.38. ABRAHAM

To, co wiemy o młodszym synu Jakuba (II.A.34) i jego żony Elżbiety z Ujazdu, podano w poprzednim biogramie.

II.A.39. KATARZYNA

To, co wiemy o jedynej córce Jakuba (II.A.34) i jego żony Elżbiety z Ujazdu, podano w przedostatnim biogramie.

II.A.40. DOROTA

W 1527 r. podano ją jako już nieżyjącą. Pojawiła się po raz pierwszy w latach 1500-1503 jako córka zmarłego Abrahama z Chotowej (II.A.35), żona Jana, czyli Janusza, dziedzica z Kunowej (28 II 1527 r.)⁷³⁹. W 1503 r. Jan, czyli Janusz z Kunowej zapisał swej

⁷³³ *Ibidem*, nr CLXXIV (s. 216).

⁷³⁴ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017&q=chotowej&d=3&t=0> [dostęp 18.07.2016].

⁷³⁵ AS, t. II, nr CLXXXII (s. 220-221).

⁷³⁶ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8282> [dostęp 15.07.2016].

⁷³⁷ AS, t. II, nr CLX (s. 212).

⁷³⁸ *Ibidem*, nr CLXI (s. 213).

⁷³⁹ SPPP, t. VI, *Decreta in iudiciis regalibus tempore Sigismundi I. regis Poloniae a. 1507-1531 Cracoviae celebratis lata ex actis originalibus in archivo regni Galiciae Cracoviensi asservatis*, edidit Michael

żonie Dorocie, córce zmarłego Abrahama z Chotowej 100 grzywien wiana i 100 grzywien posagu na połowie swoich dóbr w Kunowej i Harkłowej⁷⁴⁰.

II.A.42. MIKOŁAJ

Mikołaj był niewątpliwie synem Abrahama (II.A.35), choć nie jest to napisane wprost. W 1502 r. jako żona Mikołaja z Chotowej była poświadczona Zofia córka zmarłego Klemensa Turskiego z Jeżowa⁷⁴¹. W 1498 r. Mikołaj z Chotowej i Ciborowic darował braciom niedzielnym Janowi i Wisławowi z Ciborowic cały dwór z rolami w Ciborowicach wraz z prawem patronatu prebendy w kościele parafialnym w Kościelcu⁷⁴². Mikołaj sprzedał obu braciom za 350 grzywien całe swoje dziedzictwo w Ciborowicach z prawem patronatu prebendy w kościele parafialnym w Kościelcu⁷⁴³. Był komornikiem sandomierskim, co poświadcza wpis z 28 IV 1513 r., gdy w imieniu podkomorzego Adama z Drzewicy, przeprowadzał rozgraniczenie nieruchomości (*Nicolao Chotowski de Chotowa*)⁷⁴⁴. W dniu 20 V t.r. podkomorzy sam rozgraniczał nieruchomości (Lipiny od Chotowy), bo stronami byli bracia Mikołaj Chotowski, nazwany Kulikiem, i jego brat Abraham (II.A.43)⁷⁴⁵. Mikołaj był też jednym ze świadków, gdy 24 IV 1517 r. Jan Amor Tarnowski dał Beacie z Tęczyńskich Siekluckiej, kasztelanowej wojnickiej, wieś Charbinowice w dożywotnią dzierżawę⁷⁴⁶. Ta trójka dzieci Mikołaja (II.N.35) jest znana głównie ze sporów majątkowych z lat 1525-1527. W 1525 r. Mikołaj zwany Mikosz, Barbara [i Ewa], dzieci zmarłego Mikołaja i Zofii [córki zmarłego Klemensa Turskiego z Turzy, herbu Warna] Chotowskich oraz Krzysztof, Druzjana i Zofia, dzieci zmarłego Mikołaja Bobowskiego z Siedlisk i Katarzyny [córki także owego Klemensa] pozwali Przecslawę [ciotkę, córkę Klemensa Turskiego], żonę Adama Szalowskiego o to, że trzymała bezprawnie zamek Jeżów oraz wsie Lipniczka i Jankowa w pow. sądeckim po zmarłym Piotrze Turskim jej bracie rodzonym, a ich wuju, które w równej części należały do nich jak do Przecslawy, domagając się wyznaczenia rozjemców do przeprowadzenia równego podziału. Przecslawa stwierdziła, że nie jest zobowiązana wydzielać części zamku, którą pozyskała na swoim bracie Mik. Turskim za 400 florenów [węgierskich?] posagu, wyprawy i tyleż szkód, mogła natomiast wydzielić cz. Lipniczki i Jankowej, które były wtedy w zastawie⁷⁴⁷. Dnia 9 V 1526 r. przed sądem królewskim toczyła się sprawa majątkowa między Mikołajem Chotowskim, Mikołajem Bobowskim z Bobowej (II.N.35), Mikołajem, zwanym Nyloszem, synem Mikołaja Chotowskiego (II.A.45) oraz Andrzejem Grabownickim, zwanym Pełką z Grabownicy [mężem Przecslawy, córki Doroty, II.N.33)]. Sąd zarządził od nich wpłacenia kaucji 3000 grzywien⁷⁴⁸.

Bobrzyński, Cracoviae 1881, nr D. 399 (s. 354), bez podania filiacji Doroty, ta jest w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8539&q=chotowej&d=3&t=0> [dostęp 18.07.2016].

⁷⁴⁰ *Ibidem*.

⁷⁴¹ *Ibidem*.

⁷⁴² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 18.07.2016].

⁷⁴³ *Ibidem*.

⁷⁴⁴ AS, t. V, 1513-1547, Lwów 1897, nr LX (s. 68).

⁷⁴⁵ *Ibidem*, nr LXI (s. 70-72).

⁷⁴⁶ *Ibidem*, nr LXXXIV (s. 100).

⁷⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9151> [dostęp 20.12.2016].

⁷⁴⁸ MS, t. IV, cz. I, nr 4972 (s. 293-294). Szerzej zob. SPPP, t. VI, nr D.338 (s. 305-307).

Dnia 18 I 1527 r. toczyła się dalej sprawa przed sądem królewskim o podział dóbr po Piotrze Turskim [z Turzy, herbu Warna], a mianowicie o dobra „fortaliti” Jeżów i wsie: Lipniczka i Jankowa w starostwie sądeckim, Jeżów, Wilczyska, Stróże, Wyskitna, o czwartą część miasta i przedmieścia Bobowej między dzieci Mikołaja Chotowskiego: Mikołaja, czyli Mikosza, Ewę i Barbarę (II.A.45-47), dzieci Mikołaja Bobowskiego: Krzysztofa, Druzjanę i Zofię (II.N.38-40), a także Przeclawę Szalowską, żonę Adama⁷⁴⁹. Dnia 18 I 1527 r. Mikołaj Chotowski z Chotowej w imieniu swoich dzieci: Mikołaja, czyli Mikosza, Ewy, żony Hieronima Chyszowskiego i Barbary dokonał z Adamem Suszem ze Smerekowca zamiany dóbr, dając mu całe części: „fortaliti” Jeżów we wsi Jeżów, Wilczysk, Lipniczki, Jankowej i Wyskitnej oraz miasta Bobowej za pół Smerekowca i 500 florenów węgierskich; Druzjana i Zofia z Jeżowa, córki Mikołaja Bobowskiego z Siedlisk dokonały z Adamem Suszem w imieniu swoim i brata Krzysztofa zamiany dóbr, dając mu całe swe cz. „fortaliti” Jeżów z częściami wspomnianych wyżej wsi i całe swe części miasta Bobowa za pół Smerekowca i 500 florenów węgierskich⁷⁵⁰.

W 1527 r. (brak daty dziennej) sąd królewski wyrokował w sprawie między wspomnianymi już: 1) Przeclawą Szalowską, żoną Adama, 2) Krzysztofem, Druzyjaną i Zofią (II.N.38-40), dziećmi [Katarzyny c. Klemensa Turskiego] i Mikołaja Bobowskiego (II.N.35) oraz 3) Mikołajem Mikoszem, Barbarą i Ewą [ż. Hieronima Chyszowskiego], dziećmi Mikołaja Chotowskiego [i Zofii c. Klemensa Turskiego] o podział „fortaliti” Jeżów i wsi przynależnych ze spuścizny po Piotrze Turskim. Zamek został podzielony na trzy części. Część pierwsza, północna, przypadła Krzysztofowi, Druzyjanie i Zofii, dzieciom Mikołaja Bobowskiego. Część druga zamku w Jeżowie wschodnia przypadła Mikołajowi Mikoszowi, Barbarze i Ewie Chotowskim. Znajdowały się w niej zamkowa brama wejściowa. Poczyniała się ta część od muru i ciągnęła do ściany, która dzieliła część pierwszą między małą izbą i komnatą i dochodziła aż do pustego placu (*placz goły*), gdzie został postawiony trójramienny znak. Od tego znaku granica części szła na południe aż do drewnianej ściany dzielącej sien (*palatium*) od stajni (*stabulum*) i przez tę ścianę aż do ściany południowej, włączając w tę część wszystkie znajdujące się tam zabudowania i drugą część ganku przed bramą. Część [Chotowskich] rozciągała się z jednej strony na południe, z drugiej na wschód. Należały do niej: część przygrodziska, czyli pustego placu (*antecastri rasi alias gołego placzu*) z łaźnią, która znajdowała przed zamkiem, na folwarku, *holody alias przeczolek, domus praedialis, quae est taxata, debet sibi marca dari a Cristofero Bobowsky*, kmiecie Jan Bielcholh i Ogorzałek w Wilczyskach, kmiecie Wojciech Kula i Jan Borek oraz zagrodnik Grosz w Jeżowie, połowa wielkiego lasu koło zamku, poczawszy od znaków [granicznych] poczynionych przez przeprowadzających podział aż do granic wsi Jankowa i Lipnica [Wielka], połowa zagajnika dzierzzonego przez karczmarza w Jeżowie, połowa sadzawki większej i połowa sadzawki mniejszej w Jeżowie, połowa sadzawki wielkiej koło Wilczysk, połowa ogrodu po tej

⁷⁴⁹ SPPP, t. VI, nr D.327 (s. 296).

⁷⁵⁰ *Ibidem* (s. 296), nr D.338 (s. 305), tutaj, podobnie, jak w poprzednim dokumencie chodziło też o wspólne dziedziczenie Chotowskich i Bobowskich po Turskich z Turzy, herbu Warna (25 I t.r.), dział dóbr na tym tle zob. nr D.417 (s. 369-370); <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6667&q=chotowej&d=3&t=0> [dostęp 19.07.2016] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 28.11.2016].

stronie rzeki [Białej], gdzie znajdował się młyn, trzecia część łąk, ról folwarcznych, miar z młyna, trzecia część dochodów z piły, z młyna pod zamkiem⁷⁵¹. Część trzecia zamku przypadła Przeclawie Szalowskiej. Wszyscy uczestnicy działu mieli wspólnie korzystać z pastewnika z drzewami jabłoni położonego po tej stronie rzeki Białej, po której znajdował się zamek. Wszyscy mieli prawo korzystania z młyna, piły i winni ponosić ciężar ich naprawy, jak też jazu. Przeclawa Szalowska winna zapisać Mikołajowi Mikoszowi i Krzysztofowi pewne sumy na zagrodniku w Wilczyskach, a po spłaceniu tej sumy zagroda miała być podzielona między trzy strony powyższego podziału dóbr⁷⁵².

W 1527 r. Mikołaj Chotowski z Chotowej (pow. pilzneński) w imieniu swych dzieci dokonał zamiany dóbr z Suszem ze Smerekowca i dał mu całą część zamku Jeżów z wsiami, ob. z Jankową⁷⁵³. W 1529 r. Mikołaj, czyli Mikosz, Ewa żona Hieronima Chyszowskiego i panna Barbara za zgodą swego ojca Mikołaja Chotowskiego sprzedali za 1200 florenów [węgierskich], a częściowo darowali Adamowi Suszowi z Jeżowa całą część „fortaliti” Jeżów z rolami folwarcznymi, część Wilczysk, Lipnicy, Jankowej, Wy-skitnej, Stróż i miasta Bobowej ze spuścizny po ich zmarłym wuju Piotrze Turskim⁷⁵⁴.

Mikołaj jest po raz kolejny poświadczony źródłowo 14 IV 1531 r., gdy jego brat-anek stryjeczny Jan Mikołajewski (II.A.44) zrzekł wszelkich praw do Mikołajowa i Zgłobic na rzecz Mikołaja, co zatwierdził Zygmunt I Stary⁷⁵⁵. Ostatni raz pojawia się 22 IX t.r., w ostatniej fazie podziału dóbr z Bobowskimi (zob. wyżej)⁷⁵⁶.

II.A.43. ABRAHAM

Był młodszym bratem Mikołaja, dzielącym się z nim dobrami (20 V 1513 r., zob. poprzedni biogram).

POKOLENIE XXII

II.A.44. JAN

Jan Mikołajewski, syn Jana (II.A.38), wraz z żoną Barbarą, jako ostatni dziedzic tej linii Gryfitów – jak już wspomniano wyżej – 14 IV 1531 r. zrzekł się dziedzicznych praw do swych dóbr Mikołajowic, Sierakowic, Zgłobic i Łukanowic na rzecz swojego stryjecznego stryja Mikołaja (II.A.42).

II.A.45. MIKOŁAJ

Mikołaj, czyli Mikosz, był synem Mikołaja (II.A.42). Nic o nim bliżej nie wiadomo.

⁷⁵¹ SPPP, t. VI, nr D.417 (s. 371-372). Tłumaczenie Z. Leszczyńskiej-Skrętowej poprawione i uzupełnione przez T.K., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7011> [dostęp 28.11.2016].

⁷⁵² *Ibidem* (s. 371-372). Tłumaczenie Z. Leszczyńskiej-Skrętowej, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7011> [dostęp 28.11.2016].

⁷⁵³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6667> [dostęp 28.11.2016].

⁷⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7011> [dostęp 28.11.2016].

⁷⁵⁵ AS, t. V, nr CCXXIII (s. 257-258).

⁷⁵⁶ SPPP, t. VI, nr D.502 (s. 438).

II.A.46. EWA

Ewa, żona Hieronima Chyszowskiego, była starszą córką Mikołaja (II.A.42).

II.A.47. BARBARA

Barbara była młodszą córką Mikołaja (II.A.42).

Część II.B. Ród Koźmirzowskich herbu Gryf

Ród Koźmirzowskich wywodził się z miejscowości ówczasie zwanej Koźmirzowem, ponieważ jednak zwie dziś Kocmyrzowem, poniżej przedstawiono ewolucję tej nazwy: 1367 r. Kozmirzow, 1391 r. Coszmirzow, 1392 r. Cosmirow, 1397 r. Kosmierz, Kozmierz – kopia z końca XVI w., 1432 r. Koszmyrzow, 1436 r. Cosmisow, lata 1470-1480 Kozmyrzowo, 1481 r. Cozmierzow, 1499 r. Coszmistrzow, 1529 r. Cozmerow, Kosmerzow. Dziś Kocmyrzów, 14 km na południowy zachód od Proszowic⁷⁵⁷.

I.71. ABRAHAM

|

POKOLENIE XVI

II.B.1. ABRAHAM

Występujący w latach 1394-1402 Abraham, Abramek, Abram z Koźmirzowa i Wojkowic Kościelnych był synem zmarłego Abrahama (I.71) z jego pierwszego małżeństwa, jak domniemywali wydawcy *Słownika historycznogeograficznego województwa krakowskiego w średniowieczu*⁷⁵⁸. Dnia 3 II 1394 r. [Jadwiga] wdowa po Jakuszu z Koźmirzowa [i Młynów] winna stawić Stanisława kapelana swego dworu [w Szańcu] przeciw [pasierbowi] Abrahamowi z Koźmirzowa⁷⁵⁹. W dniu 30 IX 1396 r. *Czader de Wyasd* (II.B.2) przyniósł na wiec pismo królewskie przeciwko [bratu] *Abramconem de ibidem*⁷⁶⁰. W tym samym roku Katarzyna (II.A.19), córka [Petroneli] wdowy po Klemensie z Rawałowic [i tegoż Klemensa, bratanica Mikołaja herbu Gryf z Zagórza (II.A.8)] stawiała świadków w sprawie przeciw Abrahamowi o trzecią część Rawałowic. Mieli oni przysiąc, że jej ojciec i ona od 16 lat posiadali tę część⁷⁶¹. Szczepan i Jan z Wilczkowic mieli wyznaczony termin na wiec w sprawie przeciw Jadwidze⁷⁶². Dnia 1 X 1397 r. Jadwiga z Koźmirzowa [macocha Abrahama] w sprawie o Koźmirzów przeciw Abrahamowi z Wojkowic Kościelnych winna była stawić pasierbów [dzieci jej drugiego męża Jakusza z Młynów z pierwszej jego żony]⁷⁶³. Dnia 4 II 1398 r. jeden z tych pasierbów Jakub

⁷⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁷⁵⁸ *Ibidem*.

⁷⁵⁹ KZK2, nr 271 (s. 48). W dniu 30 IX 1394 r. sprawa toczyła się dalej, Jadwiga tym razem przypro-wadziła wikarego Świętosława, nr 1504 (s. 117).

⁷⁶⁰ *Ibidem*, nr 1505 (s. 117).

⁷⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁷⁶² *Ibidem*.

⁷⁶³ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXIX (nr 77, s. 402).

[Pieniązek syn Mikołaja] z Iwanowic, który pośredniczył w sprawie pani z Sącza odnośnie do Kośmirzowa przeciwko Abrahamowi z Wojkowic Kościelnych (*Abraham de Woycowcoszol*), miał z nim termin na wiecu. Sąd nakazał dokonanie wizji w tej sprawie⁷⁶⁴. Natomiast Abraham pośredniczył w sprawie pasierbicy Jadwigi – Małgorzaty, żony Mściszka z Gór jako zachodźcy Jadwigi z Szańca i miał wyznaczony termin na wiecu. Sąd także nakazał dokonanie wizji w tej sprawie⁷⁶⁵. Dnia 5 II 1399 r. Abraham pozyskał prawem na wspomnianych Jakubie i Małgorzacie z Gór, córce Jakusza część Kośmirowa zastawioną za 170 grzywien. Winien wykupić od nich tę część do najbliższego Bożego Narodzenia, jeśli tego nie dokona, straci ją wieczyście⁷⁶⁶. W dniu 5 II 1399 r. Abraham miał termin peremptoryjny z Janem z Chodowa, sprawa dotyczyła też Abrahamowego brata Czadra, ale ten był uwolniony od pełnomocnictwa w sprawie z Janem⁷⁶⁷. W dniu 27 V 1399 r. Abraham miał drugi termin z Marciszem z Grabowa o poręczenie⁷⁶⁸. Dnia 11 VI 1399 r. Mikołaj z Zagórza (II.A.8) miał z Abrahamem termin peremptoryjny o dług żydowski⁷⁶⁹. W dniu 25 XI 1399 r. *Abraham de Woycowkoszol* został pozwany przez Mikołaja Kępskiego o jedną grzywne⁷⁷⁰. Dnia 9 XII 1399 r. Abraham miał trzy i pół grzywny kwartników długu wobec Żyda Canaana⁷⁷¹. Dnia 3 II 1400 r. Jakub z Iwanowic powierzył Jaszkwowi z Polaninowic sprawę przeciw Jadwidze „stolnicy” z Młynów⁷⁷². Dnia 4 II 1400 r. Abraham winien był do dwóch tygodni pod karą *pietnadziesta* złożyć w skarbcu kasztelana krakowskiego [Jana z Tęczyna] 170 grzywien dla [macochy Jadwigi] stolnikowej⁷⁷³. Dzień później Abraham zastawił za 170 grzywien [bratu przyrodniemu] Czadrowi i jego matce [Jadwidze] z Kośmirzowa całą swoją część w Kośmirzowie, przyrzekając ją wykupić w ciągu 15 lat. Po tym czasie Czader będzie mógł posiadać te dobra wieczyście⁷⁷⁴. Tego samego dnia Jakub, syn Mikołaja Pieniązka

⁷⁶⁴ *Ibidem*, nr 6364 (s. 251). Sprawę tę trzeba widzieć jednak na tle wcześniejszych procesów macochy Abrahama, Jadwigi, która w 1394 r. winna stawić kapelana Świętosława wikarego z Szańca w sprawie przeciw Abramkowi z Kośmirzowa o dziedzinę w Kośmirzowie. Następnie w latach 1394-1395 Jakusz z Wilczkowic (par. Więclawice) oraz Jan z Wilczkowic pozwali Jadwigę jako wdowę po Jakuszu z Kośmirzowa i z Młynów o to, że nie chciała wziąć pieniędzy za dwie niwy, siedlisko i żreb w Łuszczewicach. W 1395 r. Jadwiga miała stawić Świętosława kapelana z Szańca przeciw Jakuszowi i Janowi z Wilczkowic. Ten ostatni procesował się z Jadwigą o 8 pól i siedlisko w Łuszczewicach. Jadwiga winna była przyznać pasierbicę Małgorzatę, żonę Mściszka z Gór (pow. wiślicki) i dzieci pasierba Mikołaja Pieniązka z Iwanowic. W 1396 r. Jadwiga miała stawić Stanisława proboszcza z Szańca przeciw Małgorzacie, a także przeciw Jakubowi synowi Mikołaja z Iwanowic o Kośmirzów, Wilczkowice i Łuszczewice. W tym samym roku Piotrasz zwany Szafraniec procesował się z Jadwigą Jakuszową o dziedzinę w Damianicach (ob. Jazdowicach), <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016]. Dnia 30 IX 1396 r. Jadwiga, Jakuszowa z Młynów winna była poznać swoich pasierbów, mianowicie Małgorzatę, żonę Mściszka z Gór i dzieci Mikołaja Pieniązka, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5728 (s. 377).

⁷⁶⁵ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6367 (s. 251). Stąd 30 IX 1398 r. sąd połączył sprawy rodzeństwa Jakuba i Małgorzaty, zob. uwaga CCLXV (nr 108, s. 582).

⁷⁶⁶ *Ibidem*, nr 8253 (s. 654).

⁷⁶⁷ *Ibidem*, nr 8270 (s. 656).

⁷⁶⁸ *Ibidem*, uwaga CCXCIII (nr 38, s. 719), dalej 10 VI t.r., uwaga CCXCV (nr 64, s. 726).

⁷⁶⁹ *Ibidem*, nr 8954 (s. 728).

⁷⁷⁰ *Ibidem*, uwaga CCCV (nr 33, s. 774).

⁷⁷¹ *Ibidem*, nr 9442 (s. 779).

⁷⁷² *Ibidem*, nr 9681 (s. 804).

⁷⁷³ *Ibidem*, nr 9719 (s. 809).

⁷⁷⁴ *Ibidem*, nr 9755 (s. 814).

z Iwanowic procesował się z Jadwigą z Sącza o gaj i 4 niwy [w Łuszczewicach]⁷⁷⁵. W dniu 25 II 1400 r. Małgorzata, żona Mściszka z Gór i jej siostrzeniec Jakub [z Iwanowic] sądzili się z Abrahamem z Wojkowic Kościelnych o Kośmirzów⁷⁷⁶. Dnia 10 V 1400 r. toczyło się kilka spraw w udziałem Abrahama. W pierwszej procesował się z Michałem z Chechła, w drugiej świadczył przeciwko Michałowi z Chechła, w trzeciej sędził się ze Stanisławem Szanawą z Chechła, w czwartej w/w Michał oskarżył Abrahama o grożenie bronią (*vituperio m i l i c i e* – rozstrzelenie w oryginale, T.K.), w piątej między Mściszkiem z Góry i Abrahamem sąd ziemski prowadził procedurę jednania stron (skutek nie jest znany)⁷⁷⁷. W dniu 15 VI 1400 r. Abraham miał termin z Klemensem z Grabowa⁷⁷⁸. Dzień później procesował się z Jaszkiem i Maciejem z Grabowa⁷⁷⁹. Tego samego dnia korzystnie dla Abrahama potoczył się spór z Marciszem z Grabowa. Z powodu niestawiennictwa tego ostatniego już na pierwszym terminie oficjał Boguta zasądził na rzecz Abrahama 80 grzywien głównej monety [kapitału] i 20 grzywien długu [odsetek]⁷⁸⁰. W dniu 14 VII 1400 r. Abraham sędził się z Jaszkiem, synem Stanisława Szczeciny z Grabowa⁷⁸¹. Dnia 27 VII 1400 r. w sprawie z Jaszkiem z Grabowa Abraham powołał następujących świadków: Wojtka z Parczy (pow. olkuski), Wawrzyńca z Krzykawy, Macieja z Mirzowicy [niezidentyfikowane], Jakusza z Chruszczobrodu, Wojtka i Sułka z Mętnowa [dziś nie istnieje, zapewne część Kicin]. Warto przytoczyć rotę przysięgi: „Jako prawye wyemi y sswadczimi, esch Jaschek po lyscze wiszczu wwansał sye w dziedzina na Abramowo dzerszenye”⁷⁸². W dniu 24 VIII 1400 r. *Abraham de Woycowkoszczol* miał dwie sprawy. W pierwszej miał termin peremptoryjny z Jaszkiem i Maciejem z Grabowa, w drugiej procesował się z Marciszem z Grabowa⁷⁸³. Dzień później miał trzy sprawy z panami z Chechła, pierwszą z Bartkiem Kobyłką, drugą ze Ściborem i jego żoną, trzecią z Feliksem⁷⁸⁴. Dnia 14 IX 1400 r. Abraham miał termin peremptoryjny z Jaszkiem, synem Szczeciny z Grabowa⁷⁸⁵. Dnia 30 IX 1400 r. Abraham uzyskał wyrok w sprawie z Michałem z Chechła z powodu niestawiennictwa tego ostatniego na apelacji⁷⁸⁶. W dniu 5 X 1400 r. Jadwiga z Jakuszem miała termin w sądzie nadwornym w sprawie o trzy niwy w Łuszczewicach⁷⁸⁷. Dnia 19 X 1400 r. Jakusz z Wilczkowic oświadczył, że [Jadwigą] wdowa po Jakuszu z Kośmirzowa ustąpiła mu z zastawionych jej mężowi za dwie grzywny trzech niw [to słowo po polsku] w Łuszczewicach [dziś nie istniejących]⁷⁸⁸. Dnia 2 XI

⁷⁷⁵ *Ibidem*, uwaga CCCXII (nr 6, s. 811). Ciąg dalszy 10 V 1400 r., uwaga CCCXXV (nr 102, s. 857) oraz 1 X 1400 r., uwaga CCCXLIII (nr 38 i 39, s. 921).

⁷⁷⁶ *Ibidem*, uwaga CCCXVIII (nr 10, s. 833).

⁷⁷⁷ *Ibidem*, uwaga CCCXXV (nr 78-80, 90 i 99, s. 856-857).

⁷⁷⁸ *Ibidem*, uwaga CCCXXX (nr 47, s. 875).

⁷⁷⁹ *Ibidem*, nr 10279 (s. 877).

⁷⁸⁰ *Ibidem*, nr 10281 (s. 877).

⁷⁸¹ *Ibidem*, uwaga CCCXXXV (nr 3, s. 886).

⁷⁸² *Ibidem*, nr 10463 (s. 899).

⁷⁸³ *Ibidem*, uwaga CCCXXXVIII (nr 45-46, s. 905). Z braćmi Jaszkiem i Maciejem procesował się dalej 14 IX 1400 r., nr 10548 (s. 910).

⁷⁸⁴ *Ibidem*, uwaga CCCXXXVIX (nr 13-15, s. 908).

⁷⁸⁵ *Ibidem*, uwaga CCCXL (nr 46, s. 911).

⁷⁸⁶ *Ibidem*, nr 10603 (s. 915).

⁷⁸⁷ *Ibidem*, uwaga CCCXLV (nr 66, s. 929). Ciąg dalszy 19 X 1400 r., uwaga CCCXLVII (nr 37, s. 934) i 16 XI 1400 r., uwaga CCCLI (nr 19, s. 943).

⁷⁸⁸ *Ibidem*, nr 10743 (s. 931).

1400 r. toczyła się sprawa między Abrahamem i Ozanną [córką?] Jaszka z Lubochowych⁷⁸⁹. W 1401 r. Abraham z Wojkowic Kościelnych nadal występował przeciwko macosze Jadwidze, wdowie po Jakuszu o 170 grzywien⁷⁹⁰. W latach 1401-1402 Abraham z Kośmirzowa pozywał Jadwigę i jej syna Czadra z Kośmirzowa (II.B.2) o część dziedziny tamże⁷⁹¹.

II.B.2. CZADER

Występujący w latach 1391-1421, zm. przed 1423 r. Czader Kośmirzowski z Ujazdu, Kośmirzowa oraz do 1420 r. z Jazdowic, mąż Heleny⁷⁹², był jedynym dzieckiem Abrahama (I.71) i jego drugiej żony Jadwigi. Filiacja jest podana 5 II 1399 r., gdy Czader z Kośmirzowa, syn Abrahama (*Czader de Cosmirzow, filius Abrahe*), zobowiązał się zapłacić Abrahamowi (II.B.1) 20 grzywien w kwartnikach⁷⁹³. Dnia 29 VI 1391 r. Jakusz z Młynów (*Iacussius dapifer heres de Mlini*) w powiecie wiślickim, herbu Poraj [drugi mąż wdowy po Abrahamie Jadwigi] dał swemu pasierbowi Czadrowi z Ujejsca (*privigno nostro domino Czadroni heredi de Vyastd*) i jego dzieciom 50 grzywien, które potrącił z sumy 170 grzywien, którą miał zapisaną na dobrach Czadra w Kośmirzowie. Resztę (120 grzywien) Czader lub po jego śmierci dzieci winni spłacić Jakuszowi lub jego dzieciom i wówczas Jakusz lub jego dzieci winni ustąpić z Kośmirzowa⁷⁹⁴. Dnia 3 II 1394 r. Czader z Kośmirzowa przyprowadził jako świadka Piotra, kapłana z Luborzycy przeciw [bratu] Abrahamowi (II.B.1)⁷⁹⁵. W dniu 17 III 1394 r. *Czadrone de Kosmirzow* świadkował w powierzeniu mieszczaninowi ropczyckiemu Waclawowi osadzenia na prawie niemieckim Gnojnicy przez kasztelana sandomierskiego Krystyna z Ostrowa⁷⁹⁶. W dniu 4 VIII 1394 r. Czader Coszmirzowski miał zobowiązanie na jedną grzywnę pod karą królewską⁷⁹⁷. Dnia 3 II 1396 r. *Abraham de Woycow* (II.B.1) sądził się z [macochą i bratem] (*domina Heduiga et Czudrone de Cosmirzow*) o majątek⁷⁹⁸. Dnia 30 IX 1396 r. Czader z Kośmirzowa (*Czader de Kozmirzow*) procesował się z bratem przyrodnim Abrahamem z Wojkowic Kościelnych (II.B.1) o część dóbr w Kośmirzowie⁷⁹⁹. W dniu 2 IV 1397 r. Mikołaj oficjał krakowski rozstrzygał spór między [braćmi] Mikołajem i Czadrem z Zagórza (II.A.8-9), Abrahamem z Wojkowic [Kościelnych] (II.B.1), Czadrem z Kośmirzowa (II.B.2), Dzierławem z Goszyc (II.A.5) [w kopii z końca XVI w., z której wydano dokument: Koszyce, Koszycze], Katarzyną córką Klemensa z Rawałowic (II.A.19) [wszyscy h. Gryf] z jednej strony a Wisławem z Mysłowic i Piotraszem z Siedlca (par. Mysłowice) z drugiej strony o prawo patronatu kościoła w Mysłowicach. Osoby te

⁷⁸⁹ *Ibidem*, uwaga CCCXLIX (nr 1, s. 938).

⁷⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁷⁹¹ *Ibidem*.

⁷⁹² *Zapiski sądowe województwa sandomierskiego z lat 1395-1444*, wyd. F. Piekosiński, *Archiwum Komisji Prawniczej*, t. VIII (cz. I), Kraków 1907, nr 950-951 (s. 158-159), cyt. dalej ZSWS.

⁷⁹³ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8254 (s. 654).

⁷⁹⁴ KDW, t. III, nr 1910.

⁷⁹⁵ KZK2, nr 366 (s. 52).

⁷⁹⁶ ZDM, cz. I, nr 208 (s. 262-264).

⁷⁹⁷ KZK2, nr 1263 (s. 103).

⁷⁹⁸ *Ibidem*, nr 3753 (s. 251).

⁷⁹⁹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5740 (s. 378). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 5 II 1400 r., zob. nr 9755 (s. 814).

pozyskały część prawa patronatu⁸⁰⁰. Dnia 1 X 1397 r. *Domina de Coszmirzow* także procesowała się z tym Abrahamem⁸⁰¹. W dniu 13 VIII 1398 r. jakiś Drobny miał termin peremptoryjny z Czadrem z Kośmirzowa (*Cadrone de Kozmirzow*)⁸⁰². W dniu 8 X 1398 r. *Czader de Kosmirzow* był jednym z poręczycieli marszałka wielkiego Królestwa Polskiego Zbigniewa z Brzezia [teścia Magdaleny, II.A.21]⁸⁰³. Dnia 8 IV 1399 r. Czader z Kośmirzowa popadł w kłopoty z powodu udzielonego poręczenia Janowi, prepozytowi u św. Michała [w Krakowie] i teraz o zwrot długu udał się do niego wierzyciel Jana Jaśko z ... [luka w oryginale]⁸⁰⁴. W dniu 3 I 1403 r. *Czader de Cosmyrzow* jako główny dłużnik i Tomek z Krzysztoporzyc jako poręczyciel mieli zwrócić obaj razem 50 groszy praskich i 20 ćwierci szerokich grzywien najpóźniej na dzień św. Mikołaja Stanisławowi Żydowcowi z Raławic⁸⁰⁵. W 1402 r. Miczek z Zagórza (II.A.8) procesował się z Czadrem z Kośmirzowa o część w Kośmirzowie, którą pozyskał z poręczenia za dług u Żyda⁸⁰⁶. Tenże Mikołaj z Zagórza pozwał w tym samym roku także Jadwigę i Czadra o część Kośmirzowa⁸⁰⁷. Dnia 3 XII 1420 r. *Cadrone de Cosmirzow* był na liście świadków⁸⁰⁸. Z żoną Heleną spółdzili synów Czadra i Mikołaja (II.B.3-4).

POKOLENIE XVII

II.B.3. CZADER

Występujący w latach 1414-1446 Czader Kośmirzowski z Kośmirzowa i od 1442 ze Świrnej (pow. sandomierski) był synem Czadra (II.B.2) i Heleny, ożeniony z Anną córką Zbyszka ze Stadnik, brat Mikołaja (II.B.4)⁸⁰⁹. W 1414 r. Czader zapisał żonie Annie córce Zbyszka ze Stadnik 60 grzywien posagu i 240 grzywien wiana na Kośmirzowie⁸¹⁰. W 1415 r. Czader z Kośmirzowa oraz Jan i Niemierza z Gołczy [domniemani synowie Kazimierza Wielkiego – T.K.] poręczyli Niemierzy z Krzelowa za Zaklikę z Birkowa, który ma się ożenić z Jagienką z Krzelowa [bratanicą Niemierzy], że wyznaczy jej na najbliższym wiecu 800 grzywien wiana na Birkowie, a jeśli nie, poręczyciele zapłacą Niemierzy tę sumę. Równocześnie Czader poręczył za matkę i żonę, iż nie wystąpią przeciw jego zobowiązaniom. Z kolei Żegota z Grzegorzowic, Burkard z Rudna i Mikołaj Słaka z Rudki (pow. pilzneński) poręczyli Niemierzy za braci Zakliki Mikołaja i Andrzeja, że stawią się oni na wiecu, na którym będzie wyznaczane wiano Jagien-

⁸⁰⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 125 (s. 220-228).

⁸⁰¹ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXIX (nr 77, s. 402).

⁸⁰² *Ibidem*, uwaga CCLX (nr 9, s. 557). Ciąg dalszy tej sprawy 27 VIII 1398 r., zob. uwaga CCLXII (nr 19, s. 566).

⁸⁰³ *Ibidem*, nr 7692 (s. 595). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 10 XII 1398 r., uwaga CCLXXIII (nr 44, s. 627), 7 I 1399 r., uwaga CCLXXIV (nr 17, s. 634), 18 II 1399 r., uwaga CCLXXXIII (nr 17, s. 673) i 13 III 1399 r., nr 8547 (s. 685).

⁸⁰⁴ *Ibidem*, nr 8580 (s. 687).

⁸⁰⁵ *Ibidem*, t. II, nr 946 (s. 141).

⁸⁰⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁰⁷ *Ibidem*.

⁸⁰⁸ KDKK, t. II, nr DXCVIII (s. 465-466).

⁸⁰⁹ ZSWS, nr 950-951 (s. 158-159); <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

ki, i zeznają zobowiązanie niewystępowania o nie przeciw niej, gdy osiągną lata sprawne. Ci poręczyciele ręczyli też Niemierzy za Jagienkę. Jeśli wyszłaby ona za mąż, potwierdzić miała dokument w sprawie: Krzelowa z folwarkiem, Wojciechowa, Białowięży, Przedmoszczan i Orłowa tak, jak to było zapisane we wcześniejszych dokumentach. Jeśli tego nie uczyniłaby i wystąpiłaby przeciw niemu, poręczyciele zapłacą Niemierzy 500 grzywien [jej posagu]⁸¹¹. Dnia 17 VI 1416 r. Tomek kmięć bpa krakowskiego w Kośmirzowie oddalił roszczenia Pachoty i Jana kmięci Czadra z Kośmirzowa i Czadra o kradzież 14 kop pszenicy i 11 kop żyta pod orzecznictwem włodarza biskupa⁸¹². W 1419 r. Piotr, syn Andrzeja Ślączi zawarł ugodę z Paszkim Baranem, synem Klary z Proszowic, na mocy której wszystkie dochody z trzeciej części młyna Czadra z Kośmirzowa w Jazdowicach nad rzeką Szreniawą winni dzielić po połowie⁸¹³. Dnia 3 VI 1419 r. świadkowie złożyli przysięgę, że Grzegorz Pilawa włodarz Czadra z Jazdowic nie obrał Pawła mieszczanina ze Słomnik na wolnej drodze królewskiej⁸¹⁴. W 1420 r. Czader z Kośmirzowa sprzedał za 300 grzywien Janowi z Łuczanowic całą swoją wieś Jazdowice z młynem⁸¹⁵. W 1420 r. Czader z Kośmirzowa zastawił za 235 grzywien Nawojowi z Siedliszowic całą swoją wieś Damianice (ob. Jazdowice) z młynem oraz gwarantował Janowi z Ossolina (pow. sandomierski, herbu Topór) zwrot 60 grzywien ewentualnym zastawem całej swojej części w Kośmirzowie⁸¹⁶. W 1423 r. Mikołaj i Czader wraz z [matką] Heleną procesowali się z Wilczkiem ze Strzelec oraz w drugim procesie z Cztanem z Cieśli [pow. chęciński]⁸¹⁷. W 1424 r. Helena pozwała Katarzynę, wdowę po Jaszku i jej syna Piotra z Łuczyc o zastawione dobra Damianice⁸¹⁸. W 1425 r. Jakub z Iwanowic oraz Iwo i Bartosz [Obulcowie] z Gór ustąpili wieczyście na rzecz Mikołaja i Czadra, synów Czadra z Kośmirzowa ze wsi Kośmirzów i z wszelkich na niej zapisów⁸¹⁹. W 1425 r. [babka] Jadwiga, wdowa po Jakubie z Młynów ustąpiła [wnukom] Mikołajowi i Czadowi 50 grzywien zapisanych na Kośmirzowie⁸²⁰.

II.B.4. MIKOŁAJ

Występujący w latach 1415-1483 Mikołaj Kośmirzowski, Kośmirski herbu Gryf z Kośmirzowa, był dziedzicem Brzyczyny Wielkiej, Gaju⁸²¹, Libertowa i Zdzisławic, młodszym synem Czadra (II.B.2) i Heleny⁸²². W 1415 r. Mikosz, syn Michałka z Krzysztoporzyc zastawił za 12 grzywien Mikołajowi z Kośmirzowa 4 stajania roli [w Krzysztoporzycach] obsianej zbożem zimowym za Kośmirzowem i 3 stajania roli ze zbożem jarym na krańcu roli, zwanej ugoną i zagrodę powyżej błonia oraz 2 stajania roli

⁸¹¹ *Ibidem*.

⁸¹² SPPP, t. II, nr 1470 (s. 213).

⁸¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6912> [dostęp 6.08.2016].

⁸¹⁴ SPPP, t. II, nr 1659 (s. 241).

⁸¹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6912> [dostęp 6.08.2016].

⁸¹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸¹⁷ ZSWS, nr 950-951 (s. 158-159).

⁸¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸¹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6571> [dostęp 6.08.2016].

⁸²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸²¹ J. Długosz, LB, t. II, s. 184 (podaje tylko końcówkę nazwiska, z herbem Gryf).

⁸²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

powyżej gaju za dębami⁸²³. W 1442 r. bracia Mikołaj z Kośmirzowa i Czader ze Świrnej przeprowadzili podział dóbr⁸²⁴. W 1443 r. Mikołaj z Kośmirzowa poręczył za swego brata Czadra, który był uwięziony na zamku bpa krakowskiego w Iłży (pow. radomski), że stawi go przed sądem grodzkim i gwarantuje to wojewodzie sandomierskiemu Janowi Głowaczowi z Oleśnicy wieczystym wwiązaniem w dobra swoje i Czadra⁸²⁵. W 1444 r. Mikołaj z Kośmirzowa zapisał żonie Świętochnie po 240 grzywien wiana i tyleż posagu na połowie wszystkich swoich dóbr⁸²⁶. W 1446 r. Czader ze Świrnej oświadczył, że jego brat Mikołaj z Kośmirzowa spłacił mu 250 grzywien⁸²⁷. W 1448 r. Mikołaj z Kośmirzowa i Jan z Krzysztoporzyc zamieniali dobra w ten sposób, że Mikołaj dał łąkę zw. Czadrówka pod Krzysztoporzycami, a otrzymał w zamian 2 łąki pod Kośmirzowem. Także Mikołaj zamienił łąki z Bartoszem z Krzysztoporzyc, Mikołaj za swoją łąkę w Kośmirzowie otrzymał łąkę w Krzysztoporzycach; wreszcie w 1449 r. Bartosz sprzedał za 12 grzywien Mikołajowi łąkę położoną w pobliżu łąk i ról Mikołaja w Krzysztoporzycach⁸²⁸. W 1449 r. Jan z Bejsc (pow. wiślicki) wydzierżawił na 10 lat Mikołajowi z Kośmirzowa całe swoje dobra w Opatkowicach i w Kawęczynie, z wyłączeniem sołectwa w tym ostatnim. W pierwszym roku dzierżawy Mikołaj nie powinien płacić, a jedynie dać 14 ćwiertni mąki, w następnych latach miał płacić 15 grzywien rocznie, dawać 3 achtele piwa, 4 korce żyta, 1 korzec jagieł i 2 korce grochu⁸²⁹. W 1450 r. Mikołaj Kośmirzowski pozwał Jana z Koniecpola, czyli z Karniowa [herbu Zadora], kanclerza Królestwa, by stawił przed prawem swego służebnika, nie będącego posesjonatem, który gwałtem zatrzymał na łące Węgrzynowskiej [wieś Węgrzynowice leży 3,5 km na południowy wschód od Kośmirzowa] i uwięził Wojciecha i Pawła ludzi Mikołaja z Kośmirzowa, a następnie wprowadził do Karniowa i tam przykuł ich do słupa [pręgierza] i założył na szyje żelazne łańcuchy. Pozwał też kanclerza o 10 grzywien szkody za każdego kmiecia⁸³⁰. W 1456 r. Jan i Dzierśław, synowie zmarłego Wilczka ze Zdziesławic zamieniają się dobrami ze Świętochną, córką zmarłego Mikołaja z Boczowa, żoną Mikołaja z Kośmirzowa. Dali oni Świętochnie całą dziedzinę w Zdziesławicach z dwoma łąkami i siedlisko dworskie z dwoma częściami ról w zamian za Boczów, Brzozową i dom pod zamkiem krakowskim oraz za 430 grzywien groszy krakowskich. Świętochna natomiast przeniosła zapis posagowy 400 grzywien groszy krakowskich matki Katarzyny z Boczowa i Brzozowej na połowę swych dóbr w Zdziesławicach i Wężerowie, zaś Katarzyna zrzekła się praw posagowych do Boczowa i Brzozowej⁸³¹. W 1456 r. bracia Jan i Dzierśław, synowie Wilczka [ze Zdziesławic] oświadczyli, że ustąpią Mikołajowi z zastawionych mu za 260 grzywien dóbr w Zdziesławicach i Wężerowie, jeśli będzie je

⁸²³ *Ibidem*.

⁸²⁴ Nie wiadomo na czym polegał z powodu niekompletności zapiski sądowej, zob. *ibidem*.

⁸²⁵ *Ibidem*.

⁸²⁶ *Ibidem*.

⁸²⁷ *Ibidem*.

⁸²⁸ *Ibidem*.

⁸²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7383> [dostęp 6.08.2016].

⁸³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸³¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3371> [dostęp 6.08.2016]. Dnia 12 V 1459 r. Świętochna ustąpiła Janowi i Dzierśławowi, synom Wilczka z Boczowa wszystkie dobra, które miały jej przypaść po śmierci jej żyjącego jeszcze stryja Jakuba z Wieruszyc, SPPP, t. II, nr 3634 (s. 655).

chciał wykupić⁸³². W 1457 r. Mikołaj z Kośmirzowa zapisał żonie Świętochnie, córce zmarłego Mikołaja z Boczowa 200 grzywien wiana na połowie Kośmirzów⁸³³. W 1458 r. sąd postanowił, że Jan i Dzierśław, synowie Wilczka niegdyś ze Zdźesławic, dziedzica Boczowa winni uwolnić Świętochnę żonę Mikołaja z Kośmirzowa od pretensji swej siostry Anny żony Jana Siedleckiego z racji dóbr w Zdźesławicach i Wężerowie⁸³⁴. W 1459 r. Mikołaj z Kośmirzowa gwarantował Wawrzyńcowi z Boturzynka zwrot 37 grzywien ewentualnym wwiązaniem w całą część w Wężerowie, którą u tegoż Wawrzyńca wykupił; tenże Wawrzyniec oświadczył, że role dworskie z łanem osadzonym i zagrodę w Wężerowie, które mu zastawił za 40 grzywien, Jan Wilczek ustępuje za 40 grzywien Mikołajowi i Świętochnie z Kośmirzowa i daje im wwiązanie⁸³⁵. W tym samym roku Świętochna sprzedała za 200 grzywien Janowi z Pielgrzymowic całą część w Wężerowie, którą kupiła i drogą zamiany uzyskała od Jana i Dzierśława; a Jan oświadczył, że zastawione mu przez Jana Wilczka dobra w Wężerowie, mianowicie połowę łanu franiowskiego i dwie części innego łanu zwanego wyrchowskim, wykupił od niego za 40 grzywien Mikołaj Kośmirzowski i jego żona Świętochna⁸³⁶. Dnia 14 II 1459 r. sąd postanowił, że Wawrzyniec z Boturzynka winien w ciągu 2 tygodni przyjąć od Mikołaja z Kośmirowa pieniądze za zastawiony Wężerów, natomiast Jakub, syn Jana z Pielgrzymowic doszedłszy do lat sprawnych, oświadczył, że pozywał Świętochnę żonę Mikołaja z Kośmierowa o czwartą część działu macierzystego w Zdźesławicach i Wężerowie i wobec tego ustąpił weczyście z tych dóbr tejże Świętochnie i jej mężowi Mikołajowi oraz ich dzieciom. Sam zadowolić się miał tą częścią, którą w dziale otrzymał w Wężerowie od Jana i Dzierśława, synów Wilczka swoich braci przyrodnich; Świętochna ustąpiła całkowicie dzieciom Boczowa Janowi i Dzierśławowi, synom Wilczka niegdyś ze Zdźesławic wszystkie części dóbr przypadających jej ze spuścizny po jej stryju Jakubie [h. Drużyna] z Wieruszyc, obecnie jeszcze żyjącym, gdyby ten zmarł bezpotomnie⁸³⁷. W 1460 r. bracia Jakub, Andrzej i Spytek z Wieruszyc ustąpili weczyście swej bratanicy Świętochnie dom pod zamkiem [w Krakowie]⁸³⁸. W tym samym roku Jakub z Krzysztoporzyc sprzedał za 15 grzywien Mikołajowi Kośmirzowskiemu dwie łąki koło roli Mikołaja i między łąkami tegoż pod Kośmirzowem oraz łąkę przy końcu łąk Kośmirzowskiego, w pobliżu łąki zmarłego już [Jana z Koniecpola] kanclerza Królestwa w Krzysztoporzycach⁸³⁹. Dnia 4 IV 1462 r. Stanisław z Kawca winien był pod karą *pietnadziesta* sądowni i Mikołajowi Kosmyrzowskiemu zwrócić temuż krogulca ćwika⁸⁴⁰. Zapewne 6 IV t.r. sąd postanowił, że Świętochna i Mikołaj winni byli pod karą *pietnadziesta* wypłacić Janowi Wilczkowi z Boczowa pozostałe 100 grzywien za dobra Zdźesławice i Wężerów, a Świętochna i jej mąż Mikołaj zastawili za 100 grzywien długu bratu Janowi i Dzierśławowi z Boczowa

⁸³² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸³³ *Ibidem*.

⁸³⁴ *Ibidem*.

⁸³⁵ *Ibidem*.

⁸³⁶ *Ibidem*.

⁸³⁷ SPPP, t. II, nr 3611 (s. 649) oraz z 12 V 1459 r. nr 3634 (s. 655), tu ponownie podano filiację Świętochny jako córki Mikołaja z Boczowa.

⁸³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸³⁹ *Ibidem*.

⁸⁴⁰ SPPP, t. II, nr 3670 (s. 665).

10 grzywien czynszu z części wsi w Libertowie i w Brzyczynie⁸⁴¹. W dniu 14 VI 1462 r. Jan Wilczek z Boczowa wystąpił przeciw Świętochnie, żonie Mikołaja Kośmierzowskiego o 5 i ½ grzywiny czynszu w Libertowie i Brzyczynie Wielkiej, ponieważ zastawieni mu kmiecie płacą tylko 4 ½ grzywiny czynszu zamiast 10 grzywien⁸⁴². W latach 1462-1464 Mikołaj Kośmierzowski występował przeciw Sułkowi z Libertowa o zabranie siana z łąki w Brzyczynie Wielkiej wartości 10 grzywien⁸⁴³. W 1463 r. Mikołaj Kośmierzowski z Kośmierzowa pozwał podrzędczego zamku niepołomickiego Wawrzyńca Popowskiego o zabranie kmiecia⁸⁴⁴. W tym samym roku bracia Jan Wilczek i Dzierśław z Boczowa oświadczyli, że Mikołaj z Kośmierzowa i jego żona Świętochna zastawili im za końcową sumę 100 grzywien należności za Zdieszławice i Wężerów swoje części dóbr w Libertowie i Brzyczynie⁸⁴⁵. W 1463 r. Mikołaj pozwał Sulca [Sulisława] z Libertowa o zabranie siana z jego łąki w Brzyczynie i uprawę ról Mikołaja. Mikołaj Kośmierzowski pozwał też Jana z Pniowa (pow. lubelski) administratora bpstwa krakowskiego o stawienie w sądzie jego zbiegłego kmiecia Stanisława Grochałę z Wawrzeńcyc [wsi bpa] i komornika Stanisława z Zabierzowa [wsi bpa] i o 10 grzywien czynszu. W latach 1463-1464 Mikołaj pozwał Stanisława proboszcza z Niepołomic, że nie stawił przed prawem zbiegłego kmiecia Jana Katkę, od którego należało się 8 grzywien czynszu i zboże oraz o 8 grzywien szkody. Mikołaj pozwał tego kmiecia i zatrzymał w karczmie tegoż proboszcza [*sic!*]⁸⁴⁶. W tych samych latach Mikołaj i Świętochna oświadczyli, że byli gotowi przyjąć zrzeczenie pretensji Anny, żony [Jana] Siedleckiego do dóbr Zdieszławice, lecz jej brat Jan Wilczek siostry przed sądem nie stawił⁸⁴⁷. W 1464 r. Mikołaj pozwał archidiacona Jana z Pniowa administratora bpstwa krakowskiego, by stawił przed sądem w sprawie przyjętych przez siebie kmieci z Głębokiej Mikołaja⁸⁴⁸. Tego samego roku Mikołaj pozwał Sulca z Libertowa o zebranie siana ze skoszonej bezprawnie łąki w Brzyczynie⁸⁴⁹. Natomiast Sulec zastawił za 10 grzywien Mikołajowi z Kośmierzowa swój łąn w Gaju, z kmieciem płacącym jedną grzywnę czynszu, jako odszkodowanie za zabrane Mikołajowi siano⁸⁵⁰. W 1464 r. Sulec z Libertowa zastawił za 10 grzywien Mikołajowi z Kośmierzowa łąn w Gaju, z którego kmieć Maciej płaci jedną grzywnę czynszu. Tenże Sulec zastawił też za 10 grzywien Kośmierzowskiemu 3 grzywiny na kmieciach Świdrze i Piotrze w Gaju⁸⁵¹. W 1464 r. Małgorzata i jej mąż Bartosz z Łaganowa zrzekli się wszelkich pretensji do części Krzysztorzyc sprzedanej Mikołajowi z Kośmierzowa przez Jakuba z Krzysztorzyc⁸⁵². Tego samego roku Anna, żona Jana Siedleckiego

⁸⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016]. Wypowiedzi stron zob. SPPP, t. II, nr 3673 (s. 666) i nr 3676 (s. 666-667). Ponadto nr 3680 z 15 VI 1462 r. (s. 667-668).

⁸⁴² Obszerne omówienie z wypowiedziami stron, zob. SPPP, t. II, nr 3680 (s. 667-668).

⁸⁴³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3392> [dostęp 6.08.2016].

⁸⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁴⁵ *Ibidem*.

⁸⁴⁶ *Ibidem*.

⁸⁴⁷ *Ibidem*.

⁸⁴⁸ *Ibidem*.

⁸⁴⁹ *Ibidem*.

⁸⁵⁰ *Ibidem*.

⁸⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5411> [dostęp 6.08.2016].

⁸⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

siostra Jana Wilczka i Dzieszława oświadczyła, że Mikołaj i Świętochna z Kośmirzowa zadośćuczynili jej za dobra ojczyste i macierzyste w Zdieszławicach i zrzekła się pretensji do tych dóbr⁸⁵³. W 1465 r. Sulec z Libertowa dał Mikołajowi wwiązanie w dwóch kmieci [w Gaju] Piotra Świdra i Macieja osadzonych na dwóch łanach, którzy płacili rocznie po jednej grzywnie⁸⁵⁴. W tym samym roku Łukasz z Piotrkowic zastawił za 17 florenów węgierskich Mikołajowi Kośmirskiemu z Kośmirzowa sadzawkę z młynem w Przybenicach, a Mikołaj mógł zaś spuścić sadzawkę i wyłowić ryby⁸⁵⁵. Również w tym samym roku Mikołaj procesował się z kanclerzyną [wdową po Janie Koniecpolskim] Dorotą z Karniowa o zbiegłego kmiecia Mikołaja⁸⁵⁶. W 1466 r. wyrokiem sądu ziemskiego Jadwiga, żona Sułka z Libertowa miała wziąć od Świętochny, żony Mikołaja z Kośmierzowa 200 grzywien posagu i wiana, które miała na mocy dokumentów zapisane na Libertowie, Gaju i Brzyczynie Wielkiej⁸⁵⁷. W tym samym roku Jadwiga, żona Sułka z Libertowa oznajmiła, że Świętochna, żona Mikołaja z Kośmierzowa zapłaciła jej na mocy wyroku sądowego za posag i wiano oprawione jej przez zmarłego męża Jana z Libertowa na Gaju i Brzyczynie Wielkiej. Jadwiga ustąpiła Świętochnie z tych dóbr⁸⁵⁸. W 1468 r. Mikołaj z Kośmirzowa oświadczył, że ustępuje za 20 grzywien Jakubowi, Stanisławowi i Tomaszowi [z Libertowa? – dopisek wyd. *Słownika*...] kmiecia Stogniewa i zagrodnika Barana w Libertowie, których trzymał w zastawie od Włodka z Charzowic (pow. wiślicki)⁸⁵⁹. Dnia 27 X 1468 r. wyrokiem sądu grodzkiego Mikołaj z Kośmirzowa zgodnie z zapisem winien otrzymać od klasztoru klarysek (przy kościele św. Andrzeja) w Krakowie, reprezentowanym przez opatkę [Świętochnę – dopisek wyd.] wwiązanie w domy [klasztorne] na Kazimierzu i Kleparzu, jednak prokurator Kośmirzowski nie wyraził zgody na propozycję prokuratora klarysek, by wwiązać Mikołaja⁸⁶⁰. W drugim etapie sporu w dniu 10 XI t.r. opatka Świętochna i wikariuszka Elżbieta dały Mikołajowi intromisję dla zastawu w ludziach i kmieciach we wsiach [klasztornych], na sumę 78 grzywien i 36 groszy z pierwotnej sumy i na sumę 18 grzywien kar, tam gdzie można osiągnąć rocznie 9 grzywien i 36 groszy czynszu, aż do czasu wybrania powyższych sum⁸⁶¹. Jeszcze po tej dacie w 1468 r. opatka Świętochna gwarantowała Mikołajowi z Kośmirzowa zwrot 61 grzywien ewentualnym wwiązaniem we wsie klasztorne, położone w pobliżu Krakowa⁸⁶². W 1468 r. Jan Wilczek z Boczowa przez swego prokuratora szlachcica Wojszyka nie chciał dać wwiązania Mikołajowi z Kośmirzowa w 14 grzywnach i wiardunek do wsi Gruszów, czyli do dziedziny, z której miała być jedna grzywna i 10 skojców czynszu⁸⁶³. W 1469 r. Świętochna, żona Mikołaja z Kośmierzowa zrezygnowała sądowo na rzecz Sulisława alias Sułka z Libertowa z całych częściach we wsiach Libertów,

⁸⁵³ *Ibidem*.

⁸⁵⁴ *Ibidem*.

⁸⁵⁵ *Ibidem*.

⁸⁵⁶ *Ibidem*.

⁸⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3392> [dostęp 6.08.2016].

⁸⁵⁸ *Ibidem*.

⁸⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁶⁰ SPPP, t. II, nr 3938 (s. 749).

⁸⁶¹ *Ibidem*, nr 3939 (s. 749).

⁸⁶² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6262> [dostęp 6.08.2016].

Brzyczyna Wielka i Gaj, które jej przypadły po zmarłym wuju Janie z Libertowa za 200 grzywien groszy krakowskich oraz za 200 grzywien posagu i wiana żony Sułka Jadwigi zapisanych jej na połowie tych trzech wsi⁸⁶⁴. W 1469 r. opatka Świętochna gotowa była spłacić sumę 61 grzywien, lecz Mikołaj nie stawiał się⁸⁶⁵. W 1469 r. Felicja, córka Mikołaja z Kośmirzowa za zgodą swego męża Jana [herbu Gryf] z Turska [Wielkiego w pow. sandomierskim, II.P.17] ustąpiła ojcu i braciom z wszystkich dóbr ojczystych i macierzystych, za które otrzymała zadośćuczynienie⁸⁶⁶. W 1469 r. wspomniany już Wilczek przez Wojszyka z wyroku sądu dał już wobec sądu Mikołajowi z Kośmirzowa wwiązanie w 14 grzywnach i wiardunek do Mikołaja Słysza kmiecia w Gruszowie osiadłego na łanie według wcześniejszego zapisu. Kmieć zeznał przed woźnym sądowym, że płaci rocznie jedną grzywnę czynszu, a także 10 skojców z dodanej mu przez Wilczka łąki. Wilczek zobowiązał się dopłacać różnicę, jeśli czynsz byłby mniejszy⁸⁶⁷. W tym samym roku Mikołaj z Kośmirzowa pozwał kasztelana krakowskiego Jana z Tęczyna o to, że nie stawiał przed prawem zbiegłych z Kośmirzowa kmieci Andryki i Jana, obecnie przebywających w Łętkowicach [wsi królewskiej w tenucie Tęczyńskiego]⁸⁶⁸. W 1470 r. Dobiesław Kmita z Wiśnicza, kasztelan lubelski sprzedał za 750 grzywien Mikołajowi z Kośmirzowa całą swoją wieś Piotrkowice [Małe] w pow. proszowickim, zastrzegając sobie prawo odkupu⁸⁶⁹. Dnia 30 XI 1470 r. Mikołaj z Kośmirzowa i Krystyn ze Stradomii procesowali się o zobowiązania pieniężne⁸⁷⁰. Dnia 10 I 1471 r. Mikołaj z Kośmirzowa pozwał bpa krakowskiego [Jana Lutkowica z Brzezia] o zbiegłego kmiecia, sprawę rozpatrywał niewymieniony z imienia ministeriał (woźny sądowy)⁸⁷¹. W 1471 r. Błażej ze Szczodrkowic oświadczył, że wydzierżawił od Mikołaja z Kośmirzowa dobra dziedziczne w Szczodrkowicach, które to dobra Mikołaj miał zapisane od tegoż Błażeja i jego żony [Małgorzaty – dopisek wyd. *Słownika...*] do czasu spłacenia Mikołajowi zapisanej sumy⁸⁷². Dnia 22 II 1475 r. Jakub Damicki miał pierwszy termin, gdy z powodu niestawienia strony pozwał na rozprawę pozew ponowionym Mikołaja z Kośmirzowa, w którym po wysłuchaniu chciał się oczyścić z infamii, która teraz mu groziła⁸⁷³. W dniu 8 I 1476 r. poświadczono, że w Libertowie druga część należała do Świętochny, żony Mikołaja Kośmirzowskiego⁸⁷⁴. Dnia 13 I 1477 r. Świętochna i Mikołaj z Kośmirzowa procesowali się z Mikołajem Sosnowskim⁸⁷⁵. W 1480 r. Świętochna, żona Mikołaja z Kośmirzowa pozwała braci niepodzielnych: Jana, Piotra, Jędrzycha i Stanisława Kmitów z Wiśnicza, iż nie chcą jej wypłacić 150 florenów, które był jej winien ich stryj zmarły Dobiesław

⁸⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3392> [dostęp 6.08.2016].

⁸⁶⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁶⁶ *Ibidem*.

⁸⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6262> [dostęp 6.08.2016].

⁸⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁶⁹ *Ibidem*.

⁸⁷⁰ SPPP, t. II, nr 4027 (s. 772). Dokładniej zob. 14 XII 1470 r., nr 4028 (s. 772).

⁸⁷¹ *Ibidem*, nr 4062 (s. 781).

⁸⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁷³ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1118 (s. 430).

⁸⁷⁴ *Ibidem*, t. II, nr 4156 (s. 811).

⁸⁷⁵ *Ibidem*, nr 4181 (s. 817), gdzie obszernie cytaty z wypowiedzi stron, w tym także wtrącenia po polsku.

Kmita z Wiśnicza, wojewoda sandomierski, ani dać jej gwarantowanego przez Dobiesława wwiązania w dobra Lubocza⁸⁷⁶. W dniu 14 IX 1481 Jan Kurdek kmieć z Luborzycy [wsi stanowiącej własność biskupią] pozwał Mikołaja z Kośmirzowa, o to, że jego syn Janusz i kmiecie Mikołaja *proclamacionem faciendo alias z godelem* wyszedłszy ze wsi Mikołaja *Xanyes* „[Szaniec? – tak w *Słowniku...*]” napadli go na wolnej drodze królewskiej, zabrali gwałtem konia o wartości 3 grzywien. Bp [Jan Rzeszowski] wystąpił o karę na rzecz swego kmiecia i 3 grzywien szkody, jednak Mikołaj oddalił roszczenia, oświadczywszy, że bp winien skarżyć Janusza⁸⁷⁷.

POKOLENIE XVIII

II.B.5. KATARZYNA

Występująca w latach 1436-1454 Katarzyna, była córką Czadra (II.B.3) i Anny ze Stadnik, zarazem żoną Mikołaja z Czarnocina (pow. wiślicki), podsędka ziemskiego krakowskiego⁸⁷⁸.

II.B.6. ABRAHAM

Spotykany w dokumentach z lat 1424-36 Abraham z Kośmirzowa i Ujejsca mógł być tylko synem Czadra (II.B.3) i Anny ze Stadnik, gdyż potomstwo Mikołaja (II.B.4) jest zbyt dobrze poświadczane źródłowo, by mogło umknąć uwadze jeszcze jedno dziecko Mikołaja⁸⁷⁹.

II.B.7. FELICJA

Występująca w 1469 r. Felicja była córką Mikołaja z Kośmirzowa (II.B.4) i Świętochny, w podanym roku za zgodą swego męża Jana [herbu Gryf] z Turska [Wielkiego w pow. sandomierskim, II.P.17] ustąpiła ojcu i braciom z wszystkich dóbr ojczystych i macierzystych, za które otrzymała zadośćuczynienie⁸⁸⁰.

II.B.8. MIKOŁAJ

Dnia 11 III 1476 r. Mikołaj z Tarnawy miał sprawę z braćmi, pozostałymi synami Mikołaja z Kośmirzowa (II.B.4)⁸⁸¹. Źródło to ma znaczenie szczególne, tylko bowiem w tym miejscu podano wszystkich synów, wraz z właściwą kolejnością: Mikołaj, Czader, Jan, Janusz, Jerzy i Andrzej. W 1481 r. Małgorzata wdowa po Stanisławie Kaweckim z Gruszowa pozwała Mikołaja Kośmirzowskiego o bezprawne dzierżenie karczmy w Gruszowie, na której osadzony był kmieć Mikołaj Śliz, a na której Małgorzata miała oprawę zapisaną przez zmarłego męża. Mikołaj okazał dokument z sądu grodzkiego

⁸⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁷⁷ SPPP, t. II, nr 4261 (s. 841).

⁸⁷⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁷⁹ *Ibidem*.

⁸⁸⁰ *Ibidem*.

⁸⁸¹ SPPP, t. II, nr 4161 (s. 813). Mikołaj z Tarnawy, syn Mikołaja z Kośmirzowa oświadczył, że przyjął od swego ojca z ojcowizny 40 grzywien. Po śmierci ojca winien te 40 grzywien zwrócić i dopiero wówczas będzie miał równy dział dóbr z braćmi: Czadrem, Janem, Januszem, Jerzym i Andrzejem.

poświadczający zastaw karczmny, zaś Małgorzata sądowy dokument z zapisem oprawy⁸⁸². W 1482 r. Mikołaj, syn Mikołaja Kośmirzowskiego ze Zdziesławic wydzierżawił za 27 grzywien na trzy lata Mikołajowi Pierzchale z Mokrzysek całą swoją część w Zdziesławicach: z robocizną, rolami, łąkami, zasiewami, 6 wołami, 2 byczkami, 2 cielętami, 5 krowami, 10 świniami, 8 kaczkami, 10 kapłonami, 50 kurami, 3 kozami, stogiem owsa, połową stogu żyta, połową stogu gryki z grochem niełuskany, dobrym i wysokim stogiem siana, połową szynki ze słoniną, przykadkiem [małą kadzią] i dzieżą kwaśnej kapusty, 3 skrzyniami, 8 sierpami, widłami, ponadto rydlem, dwoma „przysiekami” i innymi narzędziami żelaznymi, pługiem, 2 bronami, wozem nieokutym żelazem, 9 korcami żyta, 6 korcami jęczmienia, sprzętami domowymi. Do lata Pierzchała winien był wyremontować dom, pokryć go nowymi gontami nad komnatą i komorą, która jest nad spiżarnią, wylepić gliną komnatę i wybudować dla niej komin, wylepić gliną sień, wyremontować spiżarnię. Za te remonty Kośmirzowski miał potrącić Pierzchale z czynszu 5 grzywien. Winien też Pierzchała ogrodzić „nabytem kolem” dostarczonymi przez Kośmirzowskiego palami cały dwór, dom, gumno i sad, polepszyć w razie potrzeby stan karczmy. Otrzymał też Pierzchała pół opustoszałego łąna kmiecego z zasiewami, zezwolenie na ścinanie drzew w gajach na własne potrzeby i budowę. Wadium wynosiło 60 grzywien⁸⁸³. W 1483 r. Mikołaj Kośmirzowski pozwał Jana Jakubowskiego o zbiegłego kmiecia Stanisława⁸⁸⁴. Dnia 7 II 1485 r. spór proboszcza z Mysłowic z Mikołajem o dziesięcinę snopkową z ról folwarku w Kośmirzowie został rozstrzygnięty na korzyść proboszcza⁸⁸⁵. Dnia 13 V 1489 r. w dwóch dokumentach Kazimierz IV Jagiellończyk zaświadczył, że Mikołaj Kośmirzowski w pierwszym wraz z żoną Barbarą zamienił z Janem Ciołkiem z Żelechowa [zapewne szwagrem] średnią miejscowość Górne Górzno (okręg radomski) na Glinno (ten sam okręg), z 300 grzywien wyrównania, w drugim zaś zapisał żonie Barbarze, córce *olim* Klemensa [Ciołka] Bieleńskiego 400 grzywien wiana i posagu na połowie Kośmirzowa⁸⁸⁶. Tego samego dnia król notyfikował Janowi Ciołkowi z Żelechowa, że Mikołaj Kośmirzowski do św. Jakuba (25 VII) uiszcza zobowiązanie w wysokości 177 florenów węgierskich i 4 grzywien, a jak tego nie zrobi, to król wwiąże go do dóbr we wsi Wrzeszczów⁸⁸⁷. Dnia 19 V 1490 r. pracownik (*laboriosi*) Mikołaj Łojk z Kośmirzowa, kmieć Mikołaja Kośmirzowskiego, poprzednio kmieć w Pietrzejowicach, podległy opatowi Wojciechowi i konwentowi klasztoru Krzyża Świętego na Łysej Górze, pozywa opata o pozostawione w Pietrzejowicach mienie wartości 40 grzywien. Mikołaj Kośmirzowski wnosił o zadośćuczynienie dla kmiecia, który zgodnie z prawem wyszedł z Pietrzejowic do Kośmirzowa⁸⁸⁸. Dnia 3 VI 1493 r. Janusz Kośmirzowski (II.B.10) procesował się bratem Mikołajem o dobra⁸⁸⁹. Jeszcze w tym samym

⁸⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁸³ *Ibidem*.

⁸⁸⁴ *Ibidem*.

⁸⁸⁵ *Ibidem*.

⁸⁸⁶ MS, cz. I, *Pars I. Casimiri regis tempora complectens (1447-1492)*, Varsoviae MCMV, nr 1988 i 1989 (s. 104).

⁸⁸⁷ *Ibidem*, nr 1990 (s. 104).

⁸⁸⁸ SPPP, t. II, nr 4368 (s. 879).

⁸⁸⁹ *Ibidem*, nr 4400 (s. 888). Wypowiedź Mikołaja, zob. nr 4401 (s. 888). Janusz z Kośmirzowa oddalił pozew Mikołaja o to, że bez wiedzy i zgody tegoż i pod wadium 200 grzywien mając postawić ogrodzenie

roku bracia Mikołaj i Jerzy dzielili dobra. Jerzemu przypadła: trzecia część dworu w Kośmirzowie oraz część ról i łąk, dwa łany (Michowski i Śliwczyński), karczma na wielkiej drodze, sadzawka Zadawska pod dworem koło Męki Pańskiej [?] i inna sadzawka przy drodze, trzecia część gajów z wyłączeniem zarośli na mniejszym zapuście, gdyż tych zarośli używali od dawna zagrodnicy. Siódmą zagrodę (*ortulanium septimam*) należało z działu wspólnego wyznaczyć dla Mikołaja. Mikołaj za trzecią część starego siedliska winien dać Jerzemu trzecią część swoich ról, należących do folwarku. Długi i zastawy winni byli podzielić między siebie. Dział ubezpieczało 200 grzywien wadium. Janusz Kośmirzowski poręczył za brata Jerzego, że będzie przestrzegał powyższego działu, Jerzy z Kośmirzowa zastawił za 60 florenów bratu Januszowi trzecią część dóbr w Kośmirzowie uzyskaną na mocy powyższego działu. Bracia Mikołaj i Jerzy Kośmirzowscy zobowiązali się zapłacić 150 florenów węgierskich swej matce Świętochnie. Mikołaj miał zapłacić 100 florenów i 3 grzywny, a Jerzy 50 florenów. Jeżeli w określonym terminie tej sumy nie zapłaciliby, każdy ustąpi Świętochnie połowę swego działu w Kośmirzowie. Dwie części dóbr w Kośmirzowie będzie ona posiadać dożywotnio z racji 200 grzywien wiana. Po jej śmierci te dwie części otrzymać mieli Mikołaj i Jerzy. Umowę zabezpieczało 100 grzywien wadium. Mikołaj Kośmirzowski zastawił za 40 florenów węgierskich bratu Januszowi łąn w Kośmirzowie z kmieciem Stanisławem Gdyszdałą. Mikołaj zastawił za 100 florenów węgierskich bratu Andrzejowi łąn zwany Mazgajowskim i karczmę, na której osadzony był zagrodnik Marcin, zagrodę zwaną Parobczowską z zagrodnikiem Bętkowskim oraz sadzawkę⁸⁹⁰. Począwszy od 27 VII 1495 r. przed Piotrem z Kurozwek [kasztelanem sandomierskim], a właściwie jego pełnomocnikiem, miał miejsce początek długotrwałego procesu, w którym Piotr stawiał Mikołajowi z Kośmirzowa zarzuty czynów gwałtownych, gdy Piotr z Kurozwek otrzymał prawnie część Czernichowa należąca do Janusza Kośmirzowskiego wyjętego spod prawa. Część tę usiłował gwałtem uzyskać jego brat Mikołaj, rozbiwszy bramę dworu i wypędziwszy rządcę Kurozweckiego. W związku ze sprzecznością stanowisk obu braci sąd zarządził *interrogatione* stron⁸⁹¹. Jest to ostatnia wzmianka o Mikołaju jako o osobie żyjącej⁸⁹². W drugiej odsłonie procesu 27 VIII 1496 r. Mikołaj był już wymieniany jako osoba zmarła. Z powodu zaostrenia się procesu Piotr z Kurozwek przyłączył się z przypowieszczeniem [w łacińskim tekście to słowo napisano po polsku]. Piotr z Kurozwek domagał się 70 grzywien w imieniu Eliasza (*Helya*) z Kośmirzowa, syna *olim* Mikołaja, której mowę sądową zapisał protokolant. Sąd stracił dużo czasu na wzajemne przesłuchania, a Eliaz liczył na zrozumienie⁸⁹³. Oprócz wspomnianego tu syna Eliasza (II.B.15) posiadał Mikołaj jeszcze córkę Petronełę (II.B.16).

między dworem swojej części a częścią Mikołaja w Kośmirzowie, przesunął ogrodzenie na części Mikołaja tak, że oddzielił komorę tegoż Mikołaja; tenże Mikołaj pozwał brata Janusza o to, że posiadał bezprawnie komorę we dworze w Kośmirzowie na trzeciej z części Kośmirzowa. Komora ta z działu przypadła ich bratu Jerzemu i ten zastawił ją z przynależnościami za 20 grzywien ich bratu Janowi.

⁸⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁹¹ SPPP, t. II, nr 4443 (s. 903).

⁸⁹² *Ibidem*.

⁸⁹³ *Ibidem*, nr 4468 (s. 913-914).

II.B.9. CZADER

Dnia 11 III 1476 r. był wspomniany jako drugi syn Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. Czader po raz ostatni był poświadczony w 1495 r., gdy świadkowie braci Czadra i Andrzeja z Kośmirzowa oraz Jana Łabędzia z Pleszowa przysięgali, że ta cała trójka nie przechowywała w swoich domach Janusza Kośmirzowskiego, człowieka wyjątego spod prawa i wywołanego (*reclamatum*) z Królestwa po jego wywołaniu⁸⁹⁴. W latach 1485-1489 jako Mikołaj Czader Kośmirzowski występował przeciw Gabrielowi Tęczyńskiemu z Łętkowic o to, że nie zapłacił mu 11 grzywien, których zwrot poręczył za Jana i Stanisława kmieci z Łętkowic, a także nie uczynił sprawiedliwości i nie stawił w sądzie [patrymonialnym] Jana zbiegłego poddanego Mikołaja⁸⁹⁵. Teodor Żychliński twierdził, że jego żoną była Zofia, córka Eleazara z Bruśnika (II.O.10 i 19)⁸⁹⁶.

II.B.10. JAN

Dnia 11 III 1476 r. był wspomniany jako trzeci syn Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. W świetle zapisu z 1504 r. używał dwóch imion: Jan Wierzbięta Kośmirzowski. W 1496 r. Jan Jordan z Zakliczyna miał zapłacić Janowi Wierzbięcie Kośmirzowskiemu 520 florenów węgierskich pod rygorem wwiązania tego ostatniego do całej wsi Banowice⁸⁹⁷. W 1499 r. Dorota, żona Jana z Zakliczyna zrezygnowała na rzecz Piotruszy, żony Wierzbięty z Kośmirzowa z zapisów posagu i wiana, które jej mąż dokonał na dobrach: Brzączowice, Podole i części Popowic. Natomiast na wniosek szlachcica Jana Wierzbięty ze Stróży Jan Jordan z Zakliczyna miał pod zakładem 600 florenów postawić przed sądem ziemskim krakowskim swą żonę Dorotę, by uczyniła Wierzbięcie zapis na dobrach w Bręczowicach. W 1501 r. Piotrusza, żona Jana Wierzbięty Kośmirzowskiego za jego zgodą sprzedawała za 500 florenów węgierskich w złocie Janowi Jordanowi z Zakliczyna, wielkorządcy krakowskiemu całą wieś Bręczowice (pow. krakowski)⁸⁹⁸. Jan zmarł przed 1507 r.⁸⁹⁹ Pozostawił po sobie córkę Katarzynę (II.B.) Wcześniej w 1494 bracia niedzielni Piotr i Stanisław Słupscy zastawili za 100 florenów Janowi Wierzbięcie z Kośmirzowa całą wieś Ilmanowa Nowa⁹⁰⁰.

II.B.11. JANUSZ

Dnia 11 III 1476 r. był wspomniany jako czwarty syn Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. W latach 1512-1530 wspominano Annę Kośmirzowską z domu Marszowską jako żonę Janusza, w 1523 r. określono ją jako wdowę⁹⁰¹. Dnia 13 II 1529 r. w krakowskim sądzie grodzkim słynny Mikołaj Rej z Nagłowic toczył sprawę majątkową z Anną Kośmirowską z dóbr Słanowice⁹⁰². W dniu 14 IX 1481 Jan Kurdek kmieć z Luborzycy [wsi stanowiącej

⁸⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁸⁹⁵ *Ibidem*.

⁸⁹⁶ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 277.

⁸⁹⁷ SHGWK, t. V, z. 1; J. Laberschek, *Myślenice-wójtostwo*, s. 215.

⁸⁹⁸ *Ibidem*, s. 216.

⁸⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6531> [dostęp 6.08.2016].

⁹⁰¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁰² Z. Kniaziołucki, *Materiały do biografii Mikołaja Reja z Nagłowic*, Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce, t. 7, Kraków 1892, nr 257 (s. 351). Ta sprawa między Rejem a wdową Kośmirowską

własność biskupią] pozwał Mikołaja z Kośmirzowa o to, że jego syn Janusz i kmiecie Mikołaja *proclamationem faciendo alias z godelem* wyszedłszy ze wsi Mikołaja *Xanyes* [Szaniec? – tak w *Słowniku...*], napadli go na wolnej drodze królewskiej, zabrali gwałtem konia o wartości 3 grzywien. Bp [Jan Rzeszowski] wystąpił o karę na rzecz swego kmiecia i 3 grzywien szkody, jednak Mikołaj oddalił roszczenia, oświadczywszy, że bp winien skarżyć Janusza⁹⁰³. W datowanym na lata 1470-1480 opisie Kośmirzowa dowiadujemy się, że włości szlachezca Koszmyrzyowsky'ego *de domo Griffonum* obejmowały części należące do Janusza Kośmirzowskiego herbu Gryf. Były to: folwark, karczma z rolami przy drodze publicznej; zagrody, łąny kmieci. Janusz Kośmirzowski był jednym z 5 patronów kościoła w Mysłowicach⁹⁰⁴. Dnia 13 XII 1493 r. Łukasz Zebrzydowski i pełnomocnik bpa-elekta krakowskiego kard. Fryderyka Jagiellończyka pozwał Janusza z Kośmirzowa, że od roku nie chciał odesłać Jadwidze, żonie pracownika (*laboriosi*) Macieja Hyeryna z Luborzycy *arrestum* [zajętych] rzeczy wartości 10 grzywien. Pozwany udowadniał przy pomocy oświadczenia ministeriała, że *arrestum* odesłał⁹⁰⁵. W dniu 13 I 1494 r. Fryderyk Jagiellończyk, nazwany kardynałem, abpem gnieźnieńskim i bpem krakowskim domagał się od Janusza z Kośmirzowa zapłaty trzech grzywien, ten jednak odrzucał to żądanie, bo – jak zauważył – sumy tej kardynał nie napisał w pozwie. Uważał, że Maciej karczmarz (*tabernator*) w Kośmirzowie domagał się ich bezpodstawnie⁹⁰⁶. Procesował się też z bratem Mikołajem i bratankiem Eliaszem (zob. wyżej). Uporczywe łamanie prawa uczyniło z Janusza wywołańca i w 1495 r. świadkowie braci Czadra i Andrzeja z Kośmirzowa oraz Jana Łabędzia z Pleszowa przysięgali, że ta cała trójka nie przechowywała w swoich domach Janusza Kośmirzowskiego, człowieka wyjętego spod prawa i wywołanego (*reclamatum*) z Królestwa po jego wywołaniu⁹⁰⁷. W dniu 21 IV 1496 r. król Jan Olbracht dał Januszowi (*Iohanni Cosmirowski*) glejt na powrót do Królestwa z trzema końmi i z trzema ludźmi⁹⁰⁸. W związku z tym konfliktem 20 III 1497 r. Jan I Olbracht na sądzie nadwornym w Nowym Mieście Korczynie orzekł o konfiskacie wsi Czernichów [z powodu złamania miru] Januszowi Kośmirzowskiemu i nadał ją Piotrowi z Kurozwęk⁹⁰⁹. W 1501 r. Więclaw z Jodłownika umorzył wszystkie zapisy poczynione przez Janusza Kośmirzowskiego na dobrach Czernichów [w związku z konfiskatą]⁹¹⁰. Dnia 3 VI 1513 r. *Janussius Coszmyrowski* był wymieniony w dokumencie złotnika (*aurifaber*) krakowskiego Hieronima Jarosza⁹¹¹. Ostatni raz odnotowano go w 1518 r., w 1523 r. był już wspomniany jako zmarły⁹¹².

toczyła się jeszcze wielokrotnie: 29 V t.r. (nr 260, s. 352), 5 VIII t.r. (nr 261, s. 352), 27 XII t.r. (nr 262, s. 353), 24 I 1530 r. (nr 263, s. 353) i jeszcze 1 II t.r. (nr 265 i 266, s. 354).

⁹⁰³ SPPP, t. II, nr 4261 (s. 841).

⁹⁰⁴ J. Długosz, LB, t. II, s. 153, 205-206.

⁹⁰⁵ SPPP, t. II, nr 4414 (s. 892).

⁹⁰⁶ *Ibidem*, nr 4416 (s. 893).

⁹⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁰⁸ MS, cz. II, *Pars II. Joannis Alberti regis tempora complectens (1492-1501)*, Varsoviae MCMVII, nr 598 (s. 36).

⁹⁰⁹ *Ibidem*, nr 670 (s. 40).

⁹¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹¹¹ B. Przybyszewski, *Wypisy źródłowe do dziejów Wawelu z archiwaliów kapitulnych i kurialnych krakowskich, t. II. 1501-1515*, Kraków 1965, nr 175 (s. 142-143).

⁹¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

II.B.12. JERZY

Dnia 11 III 1476 r. był wspomniany jako piąty syn Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. Występował do 1500 r. jako Jerzy lub Irzik Lednicki z Kośmirzowa⁹¹³. W 1495 r. Jerzy Lednicki, dziedzic Kośmirzowa po zmarłym bracie Mikołaju, zobowiązał się wypłacić matce Świętochnie Kośmirzowskiej w określonym terminie 100 florenów węgierskich i gwarantował tę sumę ewentualnym wwiązaniem w swoją część Kośmirzowa, a matka oświadczyła, że zapisuje swej córce pannie Katarzynie (II.B.14) 60 florenów i synowi Jerzemu 40 florenów po swej śmierci. Na tę sumę Jerzy trzymać miał jej część zastawem. Jeżeli Jerzy Świętochnie tę sumę wypłaci, wówczas Świętochna nie może jej nikomu dać i wypłacić bez wiedzy i zgody córki Katarzyny⁹¹⁴. W 1500 r. Jerzy, czyli Irzik Lednicki sprzedał za 300 florenów bratu Januszowi całą swoją część w Kośmirzowie⁹¹⁵.

II.B.13. ANDRZEJ

Dnia 11 III 1476 r. był wspomniany jako szósty syn Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. Występował do 1511 r. jako mąż Małgorzaty Ryterskiej z Dalewic, wójt w Brzesku Nowym (1512-1515). Zmarł przed 1523 r.⁹¹⁶ Dnia 19 V 1490 r. był posłańcem (*nunccius*) swego brata Mikołaja (zob. wyżej)⁹¹⁷. W 1492 r. Andrzej Ryterski z Rytra, syn zmarłego Żegoty Ryterskiego poręczył Andrzejowi Kośmirzowskiemu za dług 200 florenów węgierskich połową wsi swoich Dalewice i Błogocice oraz częścią Makocic⁹¹⁸. W 1494 r. Andrzej Ryterski, dziedzic Dalewic i Makocic zastawił za 500 grzywien Andrzejowi z Kośmirzowa i jego żonie, a swej siostrze Małgorzacie Dalewice, Błogocice i Makocice⁹¹⁹. Dnia 14 V 1498 r. Piotr z Kurozwek, kasztelan sandomierski i skarbnik Królestwa Polskiego oraz dziedzic Rawałowic wystąpił z kolejnym pozwem, tym razem przeciwko siostrze Janusza Katarzynie, która jednak oświadczyła, że pozew Piotra nie dotyczy jej tenuty w Kośmirzowie, lecz jej innego brata Andrzeja Kośmirzowskiego, który jednak w Kośmirzowie nic nie posiadał⁹²⁰. Jeszcze tego samego dnia Andrzej zgłosił sprzeciw, gdyż niesłusznie został pozwany przez Piotra z Kurozwek o odbicie ciąży w Kośmirowie. W namiętnym przemówieniu w sądzie nadwornym w Nowym Mieście Korczynie zarzucił skarbnikowi Królestwa złamanie prawa⁹²¹. Jak mówi przysłowie, kłopoty chodzą parami, oprócz konfliktu z bratem Januszem Andrzej nie stawił się na wyprawę mołdawską Jana Olbrachta. W dniu 16 III 1497 r. przed sądem komisarycznym krakowskim w składzie: wicekanclerz Wincenty z Przerąbu, Mikołaj z Kamieńca, starosta krakowski i sandomierski oraz Mikołaj z Brzezia przeciwko Piotrowi z Kurozwek tłumaczyła się Małgorzata, żona Andrzeja z Kośmirzowa w sprawie niezgłoszenia się męża na

⁹¹³ *Ibidem*.

⁹¹⁴ *Ibidem*.

⁹¹⁵ *Ibidem*.

⁹¹⁶ *Ibidem*.

⁹¹⁷ SPPP, t. II, nr 4368 (s. 879).

⁹¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2811> [dostęp 6.08.2016].

⁹¹⁹ *Ibidem*.

⁹²⁰ SPPP, t. II, nr 4485 (s. 923).

⁹²¹ *Ibidem*, nr 4500 (s. 928).

wyprawę wołoską⁹²². W sądzie spierali się pełnomocnicy: Piotra z Kurozwek Jakub Lubomirski i Andrzeja Koźmirzowskiego Łukasz Zebrzydowski⁹²³. Dnia 30 III 1497 r. sąd komisaryczny krakowski nakazał wwiązanie Piotra z Kurozwek w majątek skonfiskowany Andrzejowi z Koźmirowa za niestawiennictwo na wyprawę; tenże sąd wydał kondemnatę, orzekając wobec Andrzeja jedną karę *pietnadziesta* dla powoda Piotra z Kurozwek i drugą tej samej wielkości dla sądu za niedopuszczenie do powyższego wwiązania, które chciał przeprowadzić ministeriał (woźny sądowy) Jan Koźmicki z Kazimierzy. Sąd skierował sprawę (m. 20 a 26 IV 1497 r.) do egzekucji starosty jako *brachium regale*, który miał wykonać wyrok⁹²⁴. Dnia 3 II 1498 r. znany już z konfiskaty Czernichowa Januszowi Koźmirzowskiemu Piotr z Kurozwek dalej procesował się z Andrzejem z Koźmirzowa i jego żoną w sprawie Dalewic⁹²⁵. W 1501 r. Mikołaj Słabosz zastawił swe dobra Andrzejowi Mokrskiemu z Nasiechowic, co ciekawe, sam miał je w zastawie od Andrzeja z Koźmierzowa (połowa Błogocic i kmieć Jan, włodarz w Makocicach)⁹²⁶. W 1511 r. Andrzej Koźmirzowski oświadczył, że Jan Melsztyński wypłacił mu 120 florenów⁹²⁷. W 1519 r. Andrzej Koźmirzowski był dzierżawcą części Branic⁹²⁸.

II.B.14. KATARZYNA

Katarzyna była niewątpliwie najmłodszym, ósmym dzieckiem Mikołaja (II.B.4) i Świętochny. W 1495 r. – jak wspomniano w biogramie jej brata Jerzego (II.B.12) – była jeszcze panną⁹²⁹. O jej udziale w konflikcie Piotra z Kurzowek z jej bratem Andrzejem napisałem w II.B.13⁹³⁰. Natomiast w 1504 r. była już wdową po Zygmuncie Winiarskim herbu Trąby z Lubziny (pow. pilzneński)⁹³¹. Wtedy to ustąpiła bratu Janowi Wierzbicie (II.B.10) z wszelkich pretensji do ojcowizny i macierzyzny, z których została spleciona⁹³².

POKOLENIE XIX

II.B.15. ELIASZ

Eliasz był niewątpliwie najstarszym dzieckiem Mikołaja (II.B.8). Znany jest ze swojego wystąpienia w procesie ze stryjem Januszem 27 VIII 1496 r. (zob. w biogramie ojca)⁹³³. W 1501 r. Eliasz z Koźmirowa sprzedał za 500 florenów swemu stryjowi Janowi

⁹²² *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia z lat 1497 i 1509*, zebrane w części przez ś.p. A. Pawińskiego. Uzupełnił i wydał dr S. Kutrzeba, Archiwum Komisji Historycznej, t. 9, Kraków 1902, nr 412 (s. 326-327).

⁹²³ *Ibidem*, nr 397 (s. 322-323).

⁹²⁴ *Ibidem*, nr 404 (s. 324), nr 419 (s. 328).

⁹²⁵ MS, cz. II, nr 1132 (s. 71). To samo *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia...*, nr 263 (s. 297-298).

⁹²⁶ SHGWK, t. IV, z. 4, F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 897.

⁹²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 6.08.2016].

⁹²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹³⁰ SPPP, t. II, nr 4485 (s. 923).

⁹³¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹³² *Ibidem*.

⁹³³ SPPP, t. II, nr 4468 (s. 913-914).

Wierzbięcie (II.B.10) wszystkie swoje części w Kośmirowie. Po raz ostatni odnotowano go w 1506 r.⁹³⁴

II.B.16. PETRONELA (PIOTRUSZA)

Występująca w latach 1498-1507 Piotrusza lub Petronela była córką Mikołaja (II.B.8), siostrą Eliasza (II.B.15), żoną będącego jej stryjem Jana Wierzbięty Kośmirzowskiego (II.B.10), w 1507 r. wdową⁹³⁵. W 1501 r. Eliazs ustąpił swej siostrze Pietruszy z całej macierzyzny w Kośmirzowie, o którą go pozwał⁹³⁶. W 1502 r. Piotrusza za zgodą męża Jana Wierzbięty Kośmirzowskiego sprzedała za 500 florenów węgierskich Janowi Jordanowi z Zakliczyna wielkorządcy krakowskiemu całą swoją wieś Brzączowice⁹³⁷. W 1506 r. Eliazs sprzedał za 500 florenów swej siostrze Piotruszy, zwanej też Petronelą, całą swoją część w Kośmirzowie⁹³⁸.

II.B.16. KATARZYNA

Katarzyna, córka Jana Wierzbięty (II.B.10) i własnej siostry stryjecznej Petroneli (II.B.15) występowała w wyroku sądu asesorskiego z 22 V 1523 r., będąc żoną Jerzego Szwarzowskiego [zapewne Jerzy Szwarz mieszczanin krakowski? – dopisek Z. Leszczyńskiej-Skrętowej]⁹³⁹. Był to spór z małoletnim Janem (II.B.), synem *olim* Janusza (II.B.11), czyli jej bratem stryjcznym⁹⁴⁰.

II.B.17. ADAM

Wspomniany po raz pierwszy w 1507 r. Adam Kośmirzowski jako syn Jana Wierzbięty Kośmirzowskiego (II.B.10) i Petroneli (II.B.15), brat Cedra (II.B.18), zmarł przed 1525 r.⁹⁴¹ Jego córka Anna (II.B.27) była ostatnią dziedziczką Kośmirzowic.

II.B.18. CEDER

Wspomniany po raz pierwszy w 1507 r. Ceder Kośmirzowski jako syn Jana Wierzbięty Kośmirzowskiego (II.B.10) i Petroneli (II.B.15), brat Adama (II.B.17), zmarł przed 1523 r. Tytułował się Ceder lub Czader Kośmirzowski z Kośmirzowa i Piasku Wielkiego. Około 1507 r. Jan z Tarnowa herbu Leliwa, wojewoda ruski zapisał Cedrowi Kośmirzowskiemu z Kośmirzowa swoje dobra dziedziczne Piasek Wielki w powiecie krakowskim⁹⁴². W dniu 15 IV 1507 r. Ceder udowadniał posiadanie dóbr Piasek [Wielki]. Natomiast okazało się, że Jan [Tarnowski] wojewoda sandomierski nic już w Piasku nie posiadał, wobec tego sąd królewski postanowił, że pozew Piotra Polka, mieszczanina wojnickiego, nie mógł być złożony w Piasku, gdyż teraz stanowił już dobra dziedziczne Cedra⁹⁴³.

⁹³⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹³⁵ *Ibidem*.

⁹³⁶ *Ibidem*.

⁹³⁷ *Ibidem*.

⁹³⁸ *Ibidem*.

⁹³⁹ *Ibidem*. Jerzy Szwarz występuje w innych dokumentach, zob. ZDM, cz. II, nr 460 (s. 182), nr 507 (s. 257), cz. III, nr 686 (s. 125-126).

⁹⁴⁰ SPPP, t. VI, nr D.245 (s. 228).

⁹⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁴² *Ibidem*.

⁹⁴³ SPPP, t. VI, nr D.8 (s. 31).

W 1507 r. Ceder, dziedzic Kośmirowa i Piasku darował wieczyście Adamowi Sworczo-
wi, rajcy krakowskiemu, dziedzicowi Procimia dobra Piasek darowane Cedrze przez
Jana z Tarnowa⁹⁴⁴. W tym samym roku bracia niepodzielni Adam i Ceder z Kośmirzowa
sprzedali za 820 florenów swemu stryjowi Januszowi (II.B.11) całą swoją wieś Kośmirzów.
Janusz zaś oświadczył, że ciż bracia wypłacili mu 320 florenów zapisanych w sądzie
grodzkim krakowskim przez zmarłego ich ojca Jana Wierzbietę Kośmirzowskiego (II.B.10).
Stryj Janusz gwarantował obu bratanekom zwrot 340 florenów ewentualnym wwiązaniem
w całą swoją część Kośmirzowa, z wyłączeniem dziedziny Aleksandrowskiej [?], gwa-
rantował też Petroneli, wdowie po Wierzbiecie zwrot 100 grzywien ewentualnym wwią-
zaniem w całą dziedzinę Aleksandrowską. Petronela oświadczyła, że została spleciona
przez synów Adama i Cedra z oprawy zapisanej przez zmarłego męża Wierzbietę na
Kośmirzowie, oraz że ci synowie wypłacili jej 100 grzywien za ojcowiznę i macierzyzną
w Kośmirzowie⁹⁴⁵.

II.B.19. ZOFIA

W dniu 1 III 1515 r. panna Zofia Kośmirzowska, córka [zmarłego Jana] Wierzbie-
ty z Kośmirzowa, procesowała się z Janem Sworczem z Krakowa, ustanawiając swym
pełnomocnikiem Wojciecha Łupa z Miechowa⁹⁴⁶.

II.B.20. SEBASTIAN

Zofia Leszczyńska-Skrętowa wyraziła pogląd, że występujący w 1525 r. Sebastian
Kośmirzowski z Kośmirzowa był synem Jana Wierzbieży. Pogląd ten uważam za praw-
dopodobny. Ów Sebastian procesował się z Anną, wdową po Januszu Kośmirzowskim
z racji jej pretensji o oprawę. W 1526 r. Sebastian Kośmirzowski z Kośmirzowa zapisał
żonie Annie, córce Jana Zborowskiego 120 florenów posagu i 100 florenów wiana na
połowie dóbr w Kośmirzowie⁹⁴⁷.

II.B.21. JAN

Pojawił się 22 V 1523 r. jako małoletni. Wyrokiem sądu królewskiego Jan Kośmi-
rzowski, dziedzic części Kośmirowa, syn *olim* Jana, czyli Janusza Kośmirzowskiego
[sic!] jako małoletni otrzymał 6 lat na przeprowadzenie działu dóbr. Został pozwany
o podział i wywianowanie przez Katarzynę (II.B.16)⁹⁴⁸. Dnia 1 IX 1523 r. Jan był wy-
mieniony na czele dzieci *olim* Janusza Kośmirowskiego [i jego żony Anny Marszowskie-
j]⁹⁴⁹. Tego dnia bowiem Jan, Magdalena, Urszula, Maryna i Anna dzieci zm. Janusza
Kośmirzowskiego tenutariusza Góry [Zbylitowskiej] pozwani zostali przez Zofię, wdowę
po Cedrze Kośmirzowskim (II.B.18), w tym momencie zamężną za Hieronimem Kacz-
kowskim z Kaczkowic, o wydzielenie jej oprawy zapisanej przez Cedra na wsi Góra,
oświadczyli, że oprawę tę Zofia uzyskała od ich ojca i pretensje jej zostały umorzone.

⁹⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁴⁵ *Ibidem*.

⁹⁴⁶ B. Przybyszewski, *op. cit.*, t. II, nr 233 (s. 176); A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, Warszawa 1907, s. 286.

⁹⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁴⁸ SPPP, t. VI, nr D.245 (s. 228).

⁹⁴⁹ *Ibidem*, nr D.268 (s. 247).

Sąd królewski utrzymał w mocy umorzenie⁹⁵⁰. W 1525 r. Jan, Magdalena, Maryna, Urszula i Anna, dzieci zmarłego Janusza, odpierali roszczenia Anny, żony Andrzeja Wielogłowskiego z Lewniowej o zabranie gwałtem przez ich nieżyjącego już ojca z dworu i komnaty w Lewniowej płaszcza z czarnego adamaszku podbitego popielicami⁹⁵¹. W 1534 r. określony jako Janusz ufundował ampułki do kościoła w Luborzycy⁹⁵².

II.B.22-25. MAGDALENA, MARYNA, URSZULA, ANNA

Były to córki Janusza Kościrowskiego i jego żony Anny Marszowskiej wspomniane w poprzednim biogramie. Magdalena wyszła za mąż za Kaspra Wielogłowskiego w 1529 r., Maryna, dziedziczka Cichawy za Adama Niewiarowskiego, Urszula za Jana Rzeszowskiego, a Anna za Stanisława Jordana, kasztelana zawichojskiego⁹⁵³.

II.B.26. ZOFIA

W 1523 r. pojawiła się Zofia jako córka zmarłego Andrzeja (II.B.13). Dnia 25 IX 1531 r. Zofia była poświadczona jako żona Iwana z Aleksandrowic⁹⁵⁴.

POKOLENIE XX

II.B.27. ANNA

W 1525 r. panna Anna, córka zmarła Adama Kośmirzowskiego, procesowała się z Anną, wdową po Januszu (II.B.11)⁹⁵⁵. Dnia 21 IV 1540 r. Zygmunt I Stary zezwolił Annie Kośmirzowskiej z powodu bagnistej drogi pobierać [na jej naprawę] 6 denarów od wozu cła w Kośmirzowie⁹⁵⁶.

⁹⁵⁰ *Ibidem*.

⁹⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁵² A. Bochnak, J. Pagaczewski, *Polskie rzemiosło artystyczne wieków średnich*, Kraków 1959, s. 117.

⁹⁵³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 286.

⁹⁵⁴ MS, cz. IV, vol. II, *Volumen 2-um. Acta Vicecancellariorum 1507-1535*, Varsoviae MCMXII, nr 16169 (s. 406).

⁹⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8068&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 22.07.2016].

⁹⁵⁶ MS, cz. IV, vol. III, nr 20305 (s. 152).

Część II.C. Ród Dębickich herbu Gryf

Od Świąszka (Świętosława), założyciela miasta Dębicy, dziedzica tamże oraz w sąsiednim Latoszynie, poszedł trzeci pion rodowy małopolskich Gryfitów. Jest on w ogóle niezbadany naukowo, stąd będę przedstawiał go dość ogólnie na podstawie herbarzy Adama Bonieckiego i Seweryna Uruskiego, dla wcześniejszych pokoleń wykorzystując także fragmentarycznie dostępne dokumenty.

I.72. ŚWIĄSZEK

|

POKOLENIE XVI

II.C.1. JAKUSZ

Jakusz (*Jacus. De Dabicza*) pojawił się 12 XII 1387 r.⁹⁵⁷ (w niejasnym wpisie, w którym prawdopodobnie Wojciech z Łękawy pozwał Jakusza z Dębicy w związku z jego chłopem z Kościelca) i był synem Świąszka (I.72). Nie żył już 15 V 1403 r., kiedy wdowa po nim Jachna (współ z wdową po Paszku, II.C.2) spłacały 200 grzywien kwartników Żydom Izrealowi Canaanowi i Abrahamowi, synom Lewka⁹⁵⁸. Jachna urodziła Jakuszowi synów: Mikołaja, Jakuba=Jakusza i Jana (II.C.3-5).

II.C.2. PASZKO

Według Adama Bonieckiego był synem Świąszka (I.72). Nie żył już 15 V 1403 r., kiedy wdowa po nim Hanka (współ z wdową po Jakuszu, II.C.1) spłacały 200 grzywien kwartników Żydom Izrealowi Canaanowi i Abrahamowi, synom Lewka⁹⁵⁹. Według wpisu z 11 V t.r. wynikało, że *Hanca relicta Paschconis de Dambicza* została po śmierci męża zakonnica w klasztorze klarysek w Krakowie (zwanym już w średniowieczu klasztorem św. Andrzeja)⁹⁶⁰. Hanka urodziła Paszce syna Jana (II.C.6).

POKOLENIE XVII

II.C.3. MIKOŁAJ

Mikołaj z Dębicy, syn Jakusza (II.C.1), po raz pierwszy pojawił się 16 VIII 1407 r. wraz z braćmi Jakubem i Janem. Tego dnia w Pilźnie trzech bracia jako dziedzice Dębicy

⁹⁵⁷ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga LXIX (nr 22, s. 261).

⁹⁵⁸ *Ibidem*, t. II, nr 1018 i 1019 (s. 151).

⁹⁵⁹ *Ibidem*, nr 1018 i 1019 (s. 151).

⁹⁶⁰ SPPP, t. II, nr 1012 (s. 150).

wraz z Janem, dziedzicem z Podgrodzia niejakiemu Maciejowi powierzyli osadzenie wsi Machowa Wola na prawie magdeburskim⁹⁶¹. Mikołaj został ponownie odnotowany jako świadek (*Nicolao strenuo milite de Dambicza*), gdy w Wiślicy 12 XI 1418 r. Jan ze Sprowy, sędzia i Piotr z Wyszmontowa, podsędek ziemi sandomierskiej, zaświadczyli, że w księdze zmarłego Piotra z Falkowa, sędziego znajdował się zapis w sprawie podziału dóbr między sędzim a jego synem Janem⁹⁶². Po raz kolejny Mikołaj był świadkiem (*Nicolao de Dambicza*), gdy Piotr z Falkowa jako sędzia i Zawisza z Oleśnicy jako podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli w Tarnowie 25 I 1420 r., że Jan z Góry i Piotr z Chyszowa sprzedali Janowi z Góry [*sic!*] połowę wsi Łękawica⁹⁶³. Kolejny raz Mikołaj z Dębicy pojawił się (tym razem ponownie z bratem Jakubem) w Pilźnie 8 VIII 1420 r. (*Nicolao de Døbicza, Jacussio fratre eius*), gdy Piotr z Falkowa jako sędzia i Zawisza z Oleśnicy jako podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Elżbieta, żona Mikołaja z Róży zrzekła się praw do wsi Borowy, przyznanej jej tytułem wiana⁹⁶⁴. Mikołaj (*Nicolao de Dambicza*, wraz z bratem Jakuszem) świadczył też w Tarnowie 8 IV 1429 r., gdy Jan ze Sprowy, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Jan [Morka – T.K.] z Otwinowa (II.R.6) odstąpił Zygmunтови z Bobowej (II.N.12) części we wsiach Zdrohec i Zabawa w zamian za wieś Pyrzyce, z dopłatą 530 grzywien⁹⁶⁵ oraz w Pilźnie 18 I 1434 r. (*Nicolao de Dambicza*) z bratem Janem, gdy Jan ze Sprowy, sędzia, i Jan z Konina, podsędek ziemi sandomierskiej, zaświadczyli, że Helwig, dziedzic Bieździedzy i jego żona Bogna sprzedali sumę 150 grzywien, różnie ją dzieląc⁹⁶⁶. Mikołaj był ojcem Aleksandra i Jana (II.C.7-8).

II.C.4. JAKUB

Jak wspomniano w poprzednim biogramie, Jakub, syn Jakusza (II.C.1), występował 16 VIII 1407 (*Jacobus de Dambicza*), 8 VIII 1420 r. i 8 IV 1429 r., za tymi dwoma ostatnimi razami zwany Jakuszem (*Jacussio de Dambicza*)⁹⁶⁷. Jakub był ojcem Wojciecha (II.C.9).

II.C.5. JAN

Jak wspomniano w biogramie jego brata Mikołaja, Jan, syn Jakusza (II.C.1), występował 16 VIII 1407 r. (*Johannes de Dambicza*)⁹⁶⁸. Występował też jako świadek w Pilźnie 1 XII 1419 r. (*nobiles viri Johannes [de] Dambycza*)⁹⁶⁹ oraz 18 I 1434 r. (*Johanne de Dambicza*) z bratem Mikołajem (zob. wyżej).

⁹⁶¹ ZDM, cz. I, nr 271 (s. 343-345).

⁹⁶² *Ibidem*, cz. V, nr 1301 (s. 209-211), gdzie na s. 211 w przypisie 20 poinformowano, że Mikołaj występował w latach 1407-1447, natomiast w książce cytowanej w poprzednim przypisie, na s. 345, w przypisie 1, te daty rozłożono na okres 1407-1436.

⁹⁶³ ZDM, cz. I, nr 339 (s. 434-435).

⁹⁶⁴ *Ibidem*, nr 343 (s. 439).

⁹⁶⁵ *Ibidem*, cz. II, nr 410 (s. 104-106).

⁹⁶⁶ ZDM, cz. II, nr 456 (s. 175-177).

⁹⁶⁷ *Ibidem*, cz. I, s. 345, przypis 1, podano, że występował w latach 1407-1425.

⁹⁶⁸ *Ibidem* podano, że występował w latach 1407-1434.

⁹⁶⁹ *Ibidem*, nr 337 (s. 432-433).

II.C.6. JAN

Jak wspomniano w biogramie jego brata stryjecznego Mikołaja, Jan, zwany z Podgrodzia, syn Paszka (II.C.2) występował 16 VIII 1407 r. Jan był ojcem Stanisława i Jana oraz Mikołaja (II.C.10-12).

POKOLENIE XVIII

II.C.7. ALEKSANDER

Aleksander był synem Mikołaja (II.C.3). Występował w 1431 r.⁹⁷⁰

II.C.8. JAN

Jan był synem Mikołaja (II.C.3). Występował w 1442 r.⁹⁷¹

II.C.9. WOJCIECH

Wojciech był synem Jakuba (II.C.4). Występował w 1438 r.⁹⁷²

II.C.10. STANISŁAW

Stanisława Adam Boniecki wymienia pod rokiem 1443 jako syna Jana [z Podgrodzia] (II.C.6)⁹⁷³. Pozostawił po sobie synów Jana i Stanisława (II.C.13-14).

II.C.11. JAN

Jana jako syna Jana [z Podgrodzia] (II.C.6) pod rokiem 1449 wymienił A. Boniecki⁹⁷⁴. Z racji innych informacji tego ostatniego nie ulega wątpliwości, że jest on tożsamy z Janem Latoszyńskim (*Johannes Llathosszinsky*), który 17 V 1435 r. miał sprawę w Krakowie z Katarzyną Moskorzowską⁹⁷⁵. Jako świadek (*Janusio de Latosin*) pojawił się w cytowanym już dokumencie wystawionym w Tarnowie 25 I 1420 r.⁹⁷⁶ Od niego wywodzą się Latoszyńscy (II.D.).

II.C.12. MIKOŁAJ

Mikołaj z Latoszyna (*Nicolao de Lathoszyn*) świadkował 26 VII 1422 r.⁹⁷⁷ Stanisław Kuraś dość racjonalnie zauważył, że było w XV w. dwóch Mikołajów Latoszyńskich (zob. II.D.1)⁹⁷⁸. Ten był młodszym bratem Jana.

⁹⁷⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, Warszawa 1901, s. 271.

⁹⁷¹ *Ibidem*, s. 271.

⁹⁷² *Ibidem*.

⁹⁷³ *Ibidem*.

⁹⁷⁴ *Ibidem*.

⁹⁷⁵ SPPP, t. II, nr 2620 (s. 411); A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, Warszawa 1911, s. 40.

⁹⁷⁶ ZDM, cz. I, nr 339 (s. 435).

⁹⁷⁷ *Ibidem*, cz. V, nr 1331 (s. 257).

⁹⁷⁸ *Ibidem*, przypis 6.

POKOLENIE XIX

II.C.13. JAN

Jan Podgrodzki z Dębicy, czyli Jan Dębicki jako pierworodny syn Stanisława (II.C.10) był dziedzicem miasta Dębicy, Grabówki, Gawrzyjałowej, Głobikowej, Braciejowej, Stasiówki, pod Gumniskami i Żdziar. W 1464 r. odstąpił trzecią część swojego majątku braciom stryjecznym Mikołajowi, Janowi i Piotrowi Latoszyńskim (II.D.1-3)⁹⁷⁹. Jego dobra (*Johannes Pothgrodzky, Podgrodzky*) około 1470 r. opisywał Długosz. Wywienił Żary i Rudę (parafia Straszęcín, powiat Dębica) i samą Dębicę, a dalej Grabówkę (par. Dębica), Gabikową, Staszówkę (par. Gumniska) i Głodomank Braciejową (ta sama par.)⁹⁸⁰. Był świadkiem na omawianym już w tej publikacji dokumencie z 4 VII 1468 r. (*Johanne de Podgrozdye*)⁹⁸¹.

II.C.14. STANISŁAW

Stanisław Dębicki herbu Gryf, dziedzic Klimontowa, młodszy syn Stanisława (II.C.10), według Jana Długosza około 1474 r. władał także Jeżowem (*Stanislaus Dambyczsky*)⁹⁸². Jego synem był Mikołaj (II.C.15).

POKOLENIE XX

II.C.15. MIKOŁAJ

Mikołaj Dębicki herbu Gryf, według Jana Długosza około 1474 r. władał Klimontowem (*Nicolaus Dambyczsky*)⁹⁸³. Dnia 1 III 1474 r. Kazimierz Jagiellończyk zatwierdził nadanie prawa niemieckiego wymienionym imiennie wsiom przez Mikołaja⁹⁸⁴. Żoną Mikołaja była występująca w latach 1470-1495 Anna, dziedziczka Klimontowa, Jeżowa i Żyrkovic, córka zmarłego Andrzeja z Klimontowa i Anny z Makocic, wdowa po Mikołaju po 1490 r.⁹⁸⁵ Występujący w latach 1471-1490 Mikołaj Dębicki z Dębicy herbu Gryf, dziedzic Rzuchowej i Kłokowej, przez żonę właśnie został też dziedzicem Klimontowa, Jeżowa i Żyrkovic⁹⁸⁶. W 1471 r. Anna, żona Mikołaja Dębickiego zapisała mężowi 1/3 dóbr po ojcu i matce w Żyrkowicach, Klimontowie, Gniewięcinie, Jeżowie i Makocicach. Po jego śmierci dobra te miały przyspaść jej albo jej spadkobiercom⁹⁸⁷. W 1475 r. Piotr z Wyżyc zeznał, że Mikołaj Dębicki spłacił go z dóbr dziedzicznych w Żyrkowicach, przysługujących mu po zmarłej ciotce Stachnie (żonie Mikołaja z Gniewięcina, brata Andrzeja z Klimontowa)⁹⁸⁸. W 1488 r. Anna, żona Mikołaja Dębickiego z Rzuchowej zapisała

⁹⁷⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 271.

⁹⁸⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 261, 263 i 265.

⁹⁸¹ AS, t. II, nr CLXX (s. 212).

⁹⁸² J. Długosz, LB, t. II, s. 90.

⁹⁸³ *Ibidem*.

⁹⁸⁴ MS, cz. I, nr 1138 (s. 58).

⁹⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7561&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0> [dostęp 7.08.2016].

⁹⁸⁶ *Ibidem*.

⁹⁸⁷ *Ibidem*.

⁹⁸⁸ *Ibidem*.

mężowi na swych dobrach dziedzicznych następujące sumy: 200 florenów węgierskich na Klimontowie i połowie Jeżowa, 200 florenów na połowie Żyrkowic⁹⁸⁹. Mikołaj z Anną Klimontowską spłodzili synów Jana i Hieronima (II.C.16-17).

POKOLENIE XXI

II.C.16. JAN

Występujący w latach 1494-1501 Jan Dębicki, dziedzic Klimontowa, Jeżowa i Żyrkowic, był synem Mikołaja (II.C.15)⁹⁹⁰. W 1494 r. Jan Dębicki, dziedzic Klimontowa zastawił za 200 florenów węgierskich Jadwidze, żonie Jana Psarskiego z Pawłowic, córce Andrzeja z Lubowca (ziemia dobrzyńska), podżupka bocheńskiego wieś Klimontów w pow. ksiąskim⁹⁹¹. W 1495 r. Jan Dębicki zastawił teź Jadwidze za 200 florenów węgierskich i 60 florenów polskich wieś Klimontów⁹⁹². W tym samym roku Anna, dziedziczka Klimontowa, wdowa po Mikołaju Dębickim wyraziła zgodę na przejęcie przez Jana Psarskiego zapisu 260 florenów, dokonanego przez jej syna Jana (na rzecz Jadwigi, żony Jana Psarskiego) na dobrach po ojcu i matce w Klimontowie i złożyła rezygnację z praw do tych dóbr. Jan Dębicki wyznaczył w zamian matce Annie 260 grzywien na połowie Głobikowej (wieś po ojcu, pow. pilzneński) i innych dobrach⁹⁹³. W 1496 r. Jan Dębicki, dziedzic Klimontowa zastawił za 40 grzywien groszy polskim braciom Janowi i Pawłowi z Gniewięcina dwa łany w Gniewięcinie z kmieciami Janem Kładkiem i Janem Szytałem oraz łan w Jeżowie z kmieciami Piotrem Kawiozem i Mikołajem Łężką⁹⁹⁴. W tym samym roku Jan dopisał Jadwidze, żonie Jana Psarskiego 60 florenów do sumy 200 florenów węgierskich i 60 florenów polskich zapisanych jej na wsi Klimontów, którą teraz będzie trzymać – w sumie 200 florenów węgierskich i 120 florenów polskich⁹⁹⁵. W 1496 r. Mikołaj Żbicki z Wilczkowic winien był Mikołajowi Pszonce z Więclawic 15 florenów pod rygorem wwiązania do młyna w Maszkowie dzierżonego w zastawie za 14 grzywien od Jana Dębickiego oraz do swej łąki w Wilczkowicach za rzeką Dłubnią (*post fluvium*)⁹⁹⁶. W tym samym roku Jan Dębicki z Żyrkowic zastawił za 37 grzywien Mikołajowi Żbickiemu z Wilczkowic młyn i karczmę w Maszkowie z przynależnymi rolami oraz łąkę Powabna za rzeką Dłubnią, należące do Żyrkowic⁹⁹⁷. W 1497 r. Mikołaj i Warcisław Żbiccy z Wilczkowic mieli zapłacić Mikołajowi Pszonce z Więclawic 30 florenów pod rygorem wwiązania przez Warcisława do zagrody, w której siedział Jan Łysek, a przez Mikołaja do młyna w Maszkowie, dzierżonego w zastawie od Jana Dębickiego, a także do łąki w Wilczkowicach⁹⁹⁸. W 1498 r. Jan Dębicki, dziedzic Klimontowa i Gniewięcina zastawił za 44 floreny

⁹⁸⁹ *Ibidem.*

⁹⁹⁰ *Ibidem.*

⁹⁹¹ *Ibidem.*

⁹⁹² *Ibidem.*

⁹⁹³ *Ibidem.*

⁹⁹⁴ *Ibidem.*

⁹⁹⁵ *Ibidem.*

⁹⁹⁶ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=25614&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0#m1> [dostęp 7.08.2016].

⁹⁹⁷ *Ibidem.*

⁹⁹⁸ *Ibidem.*

Leonardowi Czarnockiemu całą część po matce w Gniewięcinie⁹⁹⁹. W 1499 r. Jan Dębicki z Żyrkowic zastawił bratu Hieronimowi karczmę w Maszkowie do czasu, gdy uwolni Hieronima od zapisów na rzecz Mikołaja Starskiego¹⁰⁰⁰. W tym samym roku Jan Dębicki z Żyrkowic i Maszkowa zastawił za 60 grzywien i jeden wiardunek Mikołajowi Żbickiemu młyn i karczmę w Maszkowie¹⁰⁰¹. Także w 1499 r. Jan Dębicki z Żyrkowic dodał 13 groszy do wcześniejszych zapisów na rzecz Mikołaja Żbickiego na karczmie i łące w Maszkowie¹⁰⁰². Ponownie w 1499 r. Jan Dębicki dodał 8 grzywien do swojego wcześniejszego długu 56 grzywien i jednego wiardunku na rzecz Mikołaja Żbickiego z Wilczkowic. Dług ten był zabezpieczony na młynie i karczmie w Maszkowie wraz z przynależnymi rolami i należącą do Żyrkowic łąką zwaną Powabna za rzeką Dłubnią w Maszkowie. Dębicki dodał do tegoż zabezpieczenia zagrodę Jana Myszki (Misska, II.L.23)¹⁰⁰³. W 1501 r. Jan Dębicki z Klimontowa dopisał 40 florenów polskich Andrzejowi z Nieprześni do pewnej sumy zapisanej mu wcześniej na Klimontowie. Jan poręczył za brata Hieronima (II.C.17), że zezna on przed sądem zgodę na ten zapis¹⁰⁰⁴. W 1503 r. Jan Dębicki dodał 28 grzywien do sumy 112 grzywien, za którą Mikołaj Żbicki z Wilczkowic trzymał w zastawie należące do Żyrkowic dobra w Maszkowie z młynem, łąką i gajami¹⁰⁰⁵. Dnia 20 V 1513 r. Jan i Hieronim zostali podani jako właściciele Żdział¹⁰⁰⁶. Nie ulega wątpliwości, że Jan zmarł bezpotomnie, skoro jego dobra odziedziczył po nim brat Hieronim.

II.C.17. HIERONIM

Jak już wspomniałem w poprzednim biogramie, Hieronim Dębicki był młodszym bratem Jana (II.C.16). W 1505 r. Hieronim Dębicki, dziedzic Klimontowa i Jeżowa darował Stanisławowi Czarnockiemu, synowi zmarłego Stanisława z Nieprowic (pow. wiślicki), podzupka wielckiego cały dwór w Klimontowie z rolami i łąkami w Klimontowie i Jeżowie oraz staw w Klimontowie. Hieronim sprzedał też za 700 florenów temuż Czarnockiemu całe części dóbr w Klimontowie i Jeżowie¹⁰⁰⁷. Gdyby Hieronim zmarł bezpotomnie, to nie mielibyśmy do czynienia z potężnie rozrodzonym rodem Dębickich, zwłaszcza w XVII i XVIII w. (zob. dalej). Jako jedyny żyjący członek rodu był niewątpliwym ojcem Jana (II.C.18).

⁹⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7561&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0> [dostęp 7.08.2016]. *Ibidem*.

¹⁰⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25614&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0#m1> [dostęp 7.08.2016].

¹⁰⁰¹ *Ibidem*.

¹⁰⁰² *Ibidem*.

¹⁰⁰³ *Ibidem*.

¹⁰⁰⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7561&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0> [dostęp 7.08.2016].

¹⁰⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25614&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0#m1> [dostęp 7.08.2016].

¹⁰⁰⁶ AS, t. V, nr LXI (s. 71).

¹⁰⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7561&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0> [dostęp 7.08.2016].

POKOLENIE XXII

II.C.18. JAN

Jan Dębicki był synem Hieronima. W 1533 r. jako dziedzic Rzuchowej był poświęcony jako mąż Zofii Marcinkowskiej (II.E.28). Pozostawił synów Walentego i Kaspra (II.C.19-20)¹⁰⁰⁸.

POKOLENIE XXII

II.C.19. WALENTY

Walenty jest chyba najbardziej tajemniczym potomkiem Świętopełka „nakielskiego”. Występuje tylko raz, jako ważniejszy uczestnik pogrzebu hetmana Jana Amora Tarnowskiego (po 16 V 1561 r.). Sebastian Fabian Klonowicz nazwał go wojewodą sądeckim, tutaj jednak chyba zawiodła go pamięć, bo istniał tylko urząd kasztelana sądeckiego, na domiar tylko mniejszego¹⁰⁰⁹. Do potomstwa Walentego zaliczyć należy: Marcina, Jana Seniora i Stanisława (II.C.21-23).

II.C.20. KASPER

Kasper nie zapisał się niczym w historii, wystąpił tylko w 1580 r. (może nawet jako zmarły), określony jako ojciec Barbary (II.C.24), a zapewne także Jadwigi i Krzysztofa (II.C.25-26)¹⁰¹⁰.

POKOLENIE XXIII

II.C.21. MARCIN

Marcin był bez wątpliwości najstarszym synem Walentego (II.C.19). Figurował jako dziedzic Głębikowa (pow. pilzneński) w 1581 r.¹⁰¹¹ Był ojcem Świętosława (II.C.27).

II.C.22. JAN SENIOR

Jan Senior, drugi syn Walentego (II.C.19), nazywany tak dla odróżnienia od swojego bratanka (II.C.29), był właścicielem Rzuchowej i Klukowej (pow. pilzneński) w 1579 r. Poślubił Annę z Gładyszów (występowała w 1583 r.). Ta para doczekała się syna Stanisława (II.C.28).

II.C.23. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Walentego (II.C.19), wymieniano go jako poborcę podatkowego w województwie sandomierskim w latach 1570-1595¹⁰¹². Jego synem był Jan Junior (II.C.29).

¹⁰⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹⁰⁰⁹ *Dziela Sebastiana Fabiana Klonowicza*, Kraków 1829, s. 92.

¹⁰¹⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 271.

¹⁰¹¹ *Ibidem*.

¹⁰¹² S. Uruski, *op. cit.*, t. III, Warszawa 1906, s. 160.

II.C.24. BARBARA

Barbara jako córka Kaspra (II.C.20) wystąpiła w 1580 r. Była żoną Kaspra Wiełogłowskiego¹⁰¹³.

II.C.25. JADWIGA

Jadwiga była zapewne drugą córką Kaspra (II.C.20). Jako właścicielka Charbinowic (pow. wiślicki) wspomniana została w 1579 r.¹⁰¹⁴

II.C.26. KRZYSZTOF

Krzysztof był zapewne synem Kaspra (II.C.20). Jako dziedzic Charbinowic występował w 1581 r.¹⁰¹⁵

POKOLENIE XXIV

II.C.27. ŚWIĘTOSŁAW

Świętosław był synem Marcina (II.C.21). Był dziedzicem na Grzybowie, Rzędowie, Sielcach i Zakrzowie. Pełnił funkcję referendarza koronnego, 3 IV 1589 r. posłował do stanów szwedzkich. W tym samym roku Zygmunt III nadał mu tytuł szwedzkiego hrabiego. Jego żoną był Petronella z Morsztynów herbu Leliwa, która urodziła syna Marcina (II.C.30)¹⁰¹⁶ oraz Jana i Sebastiana (II.C.31-32)¹⁰¹⁷.

II.C.28. STANISŁAW

Stanisław był synem Jana Seniora (II.C.22), właścicielem Rzuchowej w 1595 r.¹⁰¹⁸ Posiadał syna Marcina (II.C.33).

II.C.29. JAN JUNIOR

Jan Junior był synem Stanisława (II.C.23), żonaty z Anną Harzykowską (1579 r.). Pozostawił synów: Mikołaja i Jana (II.C.34-35)¹⁰¹⁹.

POKOLENIE XXV

II.C.30. MARCIN

Marcin był najstarszym synem Świętosława (II.C.25) i Petroneli z Morsztynów. Dziedziczył na tych samych dobrach, co ojciec (1591 r.), ożenił się z Ossolińską¹⁰²⁰. Miał synów Marcina (II.C.36) i Joachima (II.C.37) oraz córkę Zofię (II.C.38).

¹⁰¹³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 271.

¹⁰¹⁴ *Ibidem*.

¹⁰¹⁵ *Ibidem*.

¹⁰¹⁶ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny, genealogia żyjących rodów polskich*, Lwów [1908], s. 311.

¹⁰¹⁷ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160.

¹⁰¹⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 271.

¹⁰¹⁹ *Ibidem*.

¹⁰²⁰ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 311.

II.C.31. JAN

Jan był drugim synem Świętosława (II.C.25) i Petroneli z Morsztynów. Był pisarzem grodzkim sandomierskim (1615 r.). Jako gorliwy kalwin, a potem arianin założył zbor w swym majątku Sielce¹⁰²¹.

II.C.32. SEBASTIAN

Sebastian był trzecim synem Świętosława (II.C.25) i Petroneli z Morsztynów. Był burgrabią pyzdrowskim (1629 r.). Jako gorliwy kalwin, a potem arianin założył zbor w swym majątku Wiatowice pod Krakowem¹⁰²². Jego synami byli Aurelian (II.C.39) i Mikołaj (II.C.40).

II.C.33. MARCIN

Marcin był synem Stanisława (II.C.26). W 1615 r. otrzymał zapis od Leszczyńskiego¹⁰²³.

II.C.34. MIKOŁAJ

Mikołaj był synem Jana Juniora (II.C.27). W 1612 r. dał zabezpieczenie Marciniowi (II.C.30)¹⁰²⁴. Był pisarzem grodzkim oświęcimskim (1602 r.)¹⁰²⁵. Jego synem był prawdopodobnie Jan (II.C.41).

II.C.35. JAN

Jan był drugim synem Jana Juniora (II.C.27). W 1604 r. nabył sumę od Widlińskich¹⁰²⁶. Jego synami byli prawdopodobnie Mikołaj, Jerzy i Adam (II.C.42-44), a córką Jadwiga (II.C.45).

POKOLENIE XXVI

II.C.36. MARCIN

Marcin był synem Marcina (II.C.30) i Ossolińskiej. Odnotowano go w 1636 r. Ożenił się z Zuzanną Kołek, później zamężną za Stanisławem Stadnickim. Synami Marcina byli: Mikołaj, Maciej i Marcin (II.C.46-48)¹⁰²⁷.

II.C.37. JOACHIM

Joachim był synem Marcina (II.C.30) i Ossolińskiej. Dziedziczył na Grębowie, Rzędowie, Sielcach i Zakrzowie w ziemi sandomierskiej (1633 r.). Z żony Krystyny Gołuchowskiej herbu Leliwa, z Krzywołęży i Ziemblie doczekał się syna Jana Wawrzyńca (II.C.49)¹⁰²⁸.

¹⁰²¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160.

¹⁰²² *Ibidem*.

¹⁰²³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰²⁴ *Ibidem*, s. 271.

¹⁰²⁵ *Ibidem*, s. 272.

¹⁰²⁶ *Ibidem*.

¹⁰²⁷ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰²⁸ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 311-312.

II.C.38. ZOFIA

Zofia była córką Marcina (II.C.30) i Ossolińskiej. Była żoną Mikołaja Maciejowskiego. Z wpisu z 1633 r., wynika, że już zmarła, bo jej bratankowie (zob. II.C.39-40) kwitowali wuja Maciejowskiego ze spadku po Zofii¹⁰²⁹.

II.C.39. AURELIAN

To, że Aurelian był synem Sebastiana (II.C.32), nie budzi większych wątpliwości. Jego żoną była Anna, córka Łukasza Pozowskiego. Aurelian (dziedzic Strzyżowic w pow. opatowskim) był uczestnikiem zarówno elekcji Michała Korybuta Wiśniowieckiego (19 VI 1669 r.), jak i Jana III Sobieskiego (21 V 1674 r.). Pozostawił po sobie synów Felicjana i Sebastiana (II.C.50-51)¹⁰³⁰.

II.C.40. MIKOŁAJ

Mikołaj, jako współdziedzic Strzyżowic, był młodszym bratem Aureliana (II.C.39). Tak jak on uczestniczył w elekcji Jana III Sobieskiego (21 V 1674 r.)¹⁰³¹. Pozostawił po sobie syna Jana (II.C.52).

II.C.41. JAN

Jan był prawdopodobnie synem Mikołaja (II.C.34). Na jego życiu ówczesna burzliwa epoka odcisnęła szczególne piętno. Jako stronnik Hieronima Radziejowskiego w 1655 r. dopuścił się zdrady, przeszedł na służbę Karola X Gustawa i walczył w wojskach szwedzkich w stopniu rotmistrza, następnie uszedł do Szwecji, gdzie pozostawił potomstwo¹⁰³².

II.C.42. MIKOŁAJ

Mikołaj był zapewne synem Jana (II.C.35). Jak sądzę, to on właśnie był ojcem jednej z najważniejszych postaci w rodzie Dębickich – Marcina Michała (II.C.53). Z żony Zofii Kotowskiej pozostawił ponadto synów Mikołaja Szymona (II.C.54) i Pawła (jego filiacja jest pewna, II.C.55) oraz córkę Zofię (II.C.56).

II.C.43. JERZY

Jerzy był zapewne synem Jana (II.C.35), żonaty z Ewą z Wolskich. Pozostawił synów: Adama, Jakuba i Stanisława (II.C.57-59)¹⁰³³.

II.C.44. ANDRZEJ

Andrzej był zapewne synem Jana (II.C.35), bratem Jerzego. Ten pierwszy w 1642 r. pokwitował bratanków, synów Jerzego. Dożył sędziwego wieku, gdyż w 1669 r. wymienia go jako podstolego łukowskiego¹⁰³⁴.

¹⁰²⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰³⁰ *Ibidem*.

¹⁰³¹ *Ibidem*.

¹⁰³² S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160.

¹⁰³³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰³⁴ *Ibidem*.

II.C.45. JADWIGA

Jadwiga była być może córką Jana (II.C.35), argumentacja zostanie przedstawiona w biogramie jej bratanka Marcina Michała (II.C.53). Poślubiła Piotra Dunina Karwickiego, w 1659 r. jako wdowa posiadała Rozwad koło Opoczna¹⁰³⁵.

POKOLENIE XXVII

II.C.46. MIKOŁAJ

Mikołaj był najstarszym synem Marcina (II.C.36) i Zuzanny Kołek. Jak już wspomniano, uczestniczył w 1633 r. w sprawie spadkowej po ciotce. Ostatni ślad w źródłach dotyczący tej postaci to jego podpis na elekcji Jana III Sobieskiego (21 V 1674 r.)¹⁰³⁶.

II.C.47. MACIEJ

Maciej był drugim synem Marcina (II.C.36) i Zuzanny Kołek. Jak już wspomniano, uczestniczył w 1633 r. w sprawie spadkowej po ciotce¹⁰³⁷.

II.C.48. MARCIN

Marcin był trzecim synem Marcina (II.C.36) i Zuzanny Kołek. Jak już wspomniano, uczestniczył w 1633 r. w sprawie spadkowej po ciotce¹⁰³⁸.

II.C.49. JAN WAWRZYNIEC

Jan Wawrzyniec był synem Joachima (II.C.37) i Krystyny Gołuchowskiej. Jak już wspomniano, uczestniczył w 1633 r. jako nieletni w sprawie spadkowej po ciotce¹⁰³⁹. Był dziedzicem na Zakrzowie, Sielcach, Krakuszowicach i Wiatowicach. W 1669 r. był sędzią kapturowym województwa sandomierskiego. Poślubił Krystynę, córkę Jana Bidzińskiego (siostrę stryjeczną żony Mikołaja Szymona, II.C.53)¹⁰⁴⁰. Krystyna urodziła mu Krystynę i Stefana (II.C.60-61)¹⁰⁴¹.

II.C.50-51. FELICJAN I SEBASTIAN

Obaj byli synami Aureliana (II.C.39). Znani są z podpisania elekcji Augusta II (27 VI 1697 r.)¹⁰⁴², czyli właściwie pozostający w mniejszości, bo większość poparła ks. Conti.

¹⁰³⁵ *Ibidem*. Można dodać, że była matką postaci nazwanej „jedną z lamp świecących w mrokach czasów saskich” – Stanisława.

¹⁰³⁶ *Ibidem*.

¹⁰³⁷ *Ibidem*.

¹⁰³⁸ *Ibidem*.

¹⁰³⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁴⁰ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312.

¹⁰⁴¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹⁰⁴² *Ibidem*, s. 272.

II.C.52. JAN

Jan, syn Mikołaja (II.C.40), był dziedzicem Strzyżowic i łowczym wiskim w 1713 r.¹⁰⁴³ Na tym stanowisku odnotowano go jeszcze w 1723 r.¹⁰⁴⁴ Jego synem był Antoni (II.C.62).

II.C.53. MARCIN MICHAŁ

Stając przed tak ważną osobą II połowy XVII wieku, trzeba mieć świadomość bardzo plastycznego jej opisu w tomie V PSB pióra Władysława Konopczyńskiego¹⁰⁴⁵. Słynny dziejopis datował urodziny Marcina Michała na ok. 1620 r., a datę śmierci na 1705 r., ale pod koniec biogramu ją odrzucił jako błąd Niesieckiego, bo, jak sam zacytował dokumenty źródłowe: „Na elekcji Augusta II wśród pięciu D-ich Marcina już nie ma, a 16 IX 1698 szlachta, «podkomorzego nie mając», prosi już króla o mianowanie następcy. Widocznie Niesiecki mylnie podał r. 1705 jako datę śmierci D-go”¹⁰⁴⁶. Filiacji Marcina Michała Konopczyńskiemu nie udało się ustalić, ale nieświadomie tak ustawił przesłanki pośrednie, że – patrząc na ustalenia Adama Bonieckiego – poprowadził do rozwiązania zagadki pochodzenia przywódcy szlachty polskiej II połowy XVII stulecia. Dębicki miał bowiem stronnictwie królewskim dwie bliskie sobie osoby: Stefana Bidzińskiego oraz Stanisława Dunina-Karwickiego. Pierwszy to szwagier Mikołaja Szymona Dębickiego (brat jego żony Barbary), drugi to syn Jadwigi Dębickiej. To zestawienie nie jest przypadkowe. Jadwiga musiała być ciotką Marcina Michała, a Mikołaj Szymon jego młodszym bratem. Kropką nad „i” jest imiennictwo: Mikołaj (II.C.42) miał syna Pawła, a Mikołaj Szymon syna Pawła Adama, co wyraźnie wskazuje, że jeden Paweł był stryjem drugiego¹⁰⁴⁷. Te wszystkie przesłanki tworzą omawianą tu całość.

Biogram w PSB czyni nam konieczność podania tylko najważniejszych faktów z życia Marcina Michała. „Służbę publiczną rozpoczął jako deputat w trybunale koronnym 1643 r. Za Władysława IV mianowany podczaszym sandomierskim i dworzaninem królewskim, podpisał konfederację wojewódzką 1648 r., tudzież elekcję Jana Kazimierza. O ile wiadomo, posłował pierwszy raz na sejm koronacyjny 1649 r. i odtąd, stale darzony zaufaniem obywateli, piastował mandaty (z przerwami) do r. 1674”¹⁰⁴⁸. Przeszedł jednak do historii głównie jako „trybun ludu szlacheckiego”, co plastycznie przedstawił Władysław Konopczyński. Na zerwanym przez Sicińskiego sejmie 1652 r. bronił Radziejowskiego. W czasie potopu został jednak rzecznikiem Jana Kazimierza i Ludwiki Marii. Odegrał ważną rolę na elekcjach Michała Korybuta i Jana III. Na tej ostatniej prezentował się jako „wachmistrz żup JKMcI krakowskich, bocheńskich i generał prowiant-magister wojsk JKMcI i Rzpltej”. W Sandomierzu 11 IX 1658 r. Marcin [Michał] Dębicki, chorąży sandomierski, prowiantmagister generalny, polecił podległym mu prowiantmagistrom oddać prowianty lub pieniądze na podstawie kwitów wojsku pod dowództwem hetmana wielkiego koronnego¹⁰⁴⁹. Na elekcjach przedstawiał się jako

¹⁰⁴³ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160.

¹⁰⁴⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁴⁵ <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marcin-michal-debicki-h-gryf> [dostęp 10.08.2016].

¹⁰⁴⁶ *Ibidem*.

¹⁰⁴⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰⁴⁸ <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marcin-michal-debicki-h-gryf> [dostęp 10.08.2016].

¹⁰⁴⁹ AGZ, t. X, Lwów 1884, nr 4715 (s. 283-284).

starosta stopnicki, chorąży sandomierski, dworzanin pokojowy królewski. Życie zakończył jako podkomorzy sandomierski za Augusta II. Był dwukrotnie żonaty: z Zofią z Mojkowic Krupczanką, z którą spłodził Krzysztofa i Stanisława (II.C.63-64), a następnie z Zofią z Oleksowa Gniewoszówną, matką Heleny i Mikołaja (II.C.65-66).

II.C.54. MIKOŁAJ SZYMON

Mikołaj Szymon był drugim synem Mikołaja (II.C.34) i Zofii Kotkowskiej. Poślubił Barbarę z Bidzin¹⁰⁵⁰. Był ojcem Pawła Adama (II.C.67).

II.C.55. PAWEŁ

Paweł był synem Mikołaja (II.C.34) i Zofii Kotkowskiej. Odnotowano go w 1660 r.¹⁰⁵¹ Następnie 10 VIII 1663 r. Aleksander Izdebski uzyskał zgodę Jana Kazimierza na odstąpienie urzędu podstolego żydaczowskiego Pawłowi¹⁰⁵².

II.C.56. ZOFIA

Zofia była córką Mikołaja (II.C.34) i Zofii Kotkowskiej. Poślubiła Jerzego Komorowskiego, co odnotowano w 1660 r.¹⁰⁵³

II.C.57-59. ADAM, JAKUB I STANISŁAW

Byli synami Jerzego (II.C.35). W 1642 r. w obecności stryja Andrzeja (II.C.29) pokwitowali odbiór sumy pieniężnej przez ich matkę, Ewę z Wolskich¹⁰⁵⁴. Adam był ojcem Wincentego (II.C.68), a Stanisław był ostatni raz odnotowany na elekcji Michała Korybuta¹⁰⁵⁵.

POKOLENIE XXVIII

II.C.60. KRYSTYNA

Krystyna była starszym dzieckiem Jana Wawrzyńca (II.C.49) i Krystyny Bidzińskiej, poślubiła Stefana Żeleńskiego z Turska Wielkiego¹⁰⁵⁶.

II.C.61. STEFAN

Stefan był młodszym dzieckiem Jana Wawrzyńca (II.C.49) i Krystyny Bidzińskiej, imię odziedziczył po wuju Stefanie Bidzińskim. Był dziedzicem na Zakrzowie, Sielcach, Krakuszowicach i Wiatowicach. Uczestnik elekcji Stanisława Leszczyńskiego w 1704 r., pułkownik JKM. Z żoną Zofii Żeleńskiej herbu Ciołek doczekał się synów Stefana i Stanisława (II.C.69-70) oraz córek Zofii i Ludwiki (II.C.71-72)¹⁰⁵⁷.

¹⁰⁵⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰⁵¹ *Ibidem*.

¹⁰⁵² AGZ, t. X, nr 4914 (s. 295).

¹⁰⁵³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰⁵⁴ *Ibidem*.

¹⁰⁵⁵ *Ibidem*.

¹⁰⁵⁶ *Ibidem*, s. 273.

¹⁰⁵⁷ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

II.C.62. ANTONI

Antoni był synem Jana (II.C.52). Był właścicielem Świąć, w 1740 i 1743 r. odnotowany – tak jak ojciec – jako łowczy wiski. W 1723 r. był regentem grodzkim i komornikiem granicznym sandomierskim, a następnie w latach 1733-1734 – sędzią kapturowym i sekretarzem konfederacji generalnej. W 1740 r. nabył Kobyłany w ziemi sandomierskiej od Jana Bratkowskiego. W 1764 r. nazwano go chorążym wiślickim. Z pierwszą żoną Blandyny de Szwarzenberg (Czernówny) doczekał się syna Franciszka Joachima (II.C.73), z drugą Justyną Niemieryczówną Jakuba, Jacka i Wojciecha (II.C.74-76)¹⁰⁵⁸.

II.C.63. KRZYSZTOF

Krzysztof był starszym synem Marcina Michała (II.C.53) z jego pierwszej żony Zofii z Mojkowic Krupczanki. Był doktorem teologii i obojga praw, w 1666 r. kanonikiem sandomierskim, w 1676 r. proboszczem stobnickim, później w 1692 r. kanonikiem katedry św. Wacława na Wawelu. Oprócz tego był archidiakonem zawichojskim, sekretarzem królewskim oraz deputatem w Trybunale Koronnym w 1695 r. Umarł w 1705 r.¹⁰⁵⁹

II.C.64. STANISŁAW

Stanisław był młodszym synem Marcina Michała (II.C.53) z jego pierwszej żony Zofii z Mojkowic Krupczanki. Także był proboszczem stobnickim, później kanonikiem katedry św. Wacława na Wawelu. Zmarł w 1713 r.¹⁰⁶⁰

II.C.65. HELENA

Helena była starszym dzieckiem Marcina Michała (II.C.53) z jego drugiej żony Zofii z Oleksowa Gniewoszówny. Została wydana za mąż za Michała ze Smogorzewa Wąsowicza (1687 r.). Brat Stanisław ustąpił jej 8000 florenów, które zapisał mu ojciec¹⁰⁶¹.

II.C.66. MIKOŁAJ

Mikołaj był młodszym dzieckiem Marcina Michała (II.C.53) z jego drugiej żony Zofii z Oleksowa Gniewoszówny. W 1662 r. był miecznikiem chełmskim¹⁰⁶². Miał dwóch synów: Krzysztofa i Marcina (II.C.77-78).

II.C.67. PAWEŁ ADAM

Paweł Adam był synem Mikołaja Szymona (II.C.54) i Barbary Bidzińskiej. Odnotowano go po raz pierwszy w 1659 r., powtórnie w 1679 r. jako podstolego łukowskiego¹⁰⁶³. Był ojcem Mikołaja, Pawła i Stefana (II.C.79-81).

¹⁰⁵⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 162; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹⁰⁵⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰⁶⁰ *Ibidem.*

¹⁰⁶¹ *Ibidem.*

¹⁰⁶² *Ibidem.*

¹⁰⁶³ *Ibidem.*

II.C.68. WINCENY

Wincenty był synem Adama (II.C.57). Wywędrował do województwa ruskiego, z którego podpisał elekcję Augusta II (1697 r.). Był ojcem Jana (II.C.82).

POKOLENIE XXIX

II.C.69. STEFAN

Stefan był starszym synem Stefana (II.C.61) i Zofii Żeleńskiej. Był majorem dragonów gwardii królewskiej w 1720 r. Z żoną Zofią Rusiecką spłodził syna Antoniego (II.C.83)¹⁰⁶⁴.

II.C.70. STANISŁAW

Stanisław był młodszym synem Stefana (II.C.61) i Zofii Żeleńskiej. W 1722 i 1746 r. był towarzyszem pancernym wojsk koronnych. Poślubił Zofię Mielecką, która urodziła syna Ludwika i córkę Helenę (II.C.84-85). Był panem na Zakrzowie, Sielcach, Krakuszcach i Wiatowicach¹⁰⁶⁵.

II.C.71. ZOFIA

Zofia była starszą córką Stefana (II.C.61) i Zofii Żeleńskiej. Po raz pierwszy poślubiła Kaspra Nekandę Trepkę, a po raz drugi Józefa Załuskiego, starostę rawskiego w 1724 r.¹⁰⁶⁶

II.C.72. LUDWIKA

Ludwika była młodszą córką Stefana (II.C.61) i Zofii Żeleńskiej. Poślubiła Samuela Gołuchowskiego, stolnika kijowskiego (jeszcze w 1765 i 1767 r.)¹⁰⁶⁷.

II.C.73. FRANCISZEK

Franciszek był jedynym synem Antoniego (II.C.62) i jego pierwszej żony Blandyny de Szwarzenberg (Czernówny). Według Adama Bonieckiego urodził się w 1752 r., co nie wydaje się prawdopodobne (musiał być starszy)¹⁰⁶⁸. Franciszek z bratem Jakubem potwierdzili swoje szlachectwo w Galicji zachodniej w 1804 r. Synami Franciszka musieli być Jan i Rafał (II.C.86-87).

II.C.74-76. JAKUB, JACEK I WOJCIECH

Ta trójka była potomstwem Antoniego (II.C.62) i jego drugiej żony Justyny Niemierczyówny. Według Adama Bonieckiego Jakub urodził się w 1759 r., co nie wydaje

¹⁰⁶⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 161; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹⁰⁶⁵ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312; S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 160; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁶⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹⁰⁶⁷ *Ibidem*.

¹⁰⁶⁸ *Ibidem*, s. 274.

się prawdopodobne (musiał być starszy)¹⁰⁶⁹. Młodszych synów zna tylko Seweryn Uruski¹⁰⁷⁰. Jakub pozostawił syna tego samego imienia (II.C.88).

II.C.77. KRZYSZTOF

Krzysztof był starszym synem Mikołaja (II.C.66). Nic więcej o nim nie wiadomo¹⁰⁷¹.

II.C.78. MARCIN

Marcin był młodszym synem Mikołaja (II.C.66). Jako Marcin Zygmunt był w 1676 r. komornikiem granicznym, a w 1683 r. sędzią grodzkim sandomierskim, w 1697 r. podpisał elekcję Augusta II¹⁰⁷².

II.C.79. MIKOŁAJ

Mikołaj był najstarszym synem Pawła Adama (II.C.67). W 1706 r. był łowczym wiskim¹⁰⁷³.

II.C.80. PAWEŁ

Paweł był drugim synem Pawła Adama (II.C.67). Nic więcej o nim nie wiadomo¹⁰⁷⁴.

II.C.81. STEFAN

Stefan był trzecim synem Pawła Adama (II.C.67). Był dziedzicem Swaszowic. Ożenił się z Katarzyną Dembińską, która po śmierci męża poślubiła Stanisława Popieła. Urodziła Antoniego i Annę (II.C.89-90)¹⁰⁷⁵.

II.C.82. JAN

O Janie, synu Wincentego (II.C.68), wiadomo tylko tyle, że był żonaty z Eufrozyną Latoszyńską (II.D.32), miał na pewno syna Antoniego i zapewne jeszcze Jerzego (II.C.91-92).

POKOLENIE XXX

II.C.83. ANTONI

Antoni był jedynym dzieckiem Stefana (II.C.69) i Zofii Rusieckiej. Był od 1744 r. podczaszym wiślickim, w 1757 r. stolnikiem i chorążym tamże. Do jego włości zaliczały się Bratków i Kobylany. Jego żona Helena Popielówna urodziła mu pięciu synów: Jacka, Wojciecha, Wita Modesta, Ignacego i Franciszka (II.C.94-98).

¹⁰⁶⁹ *Ibidem*, s. 274.

¹⁰⁷⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 162.

¹⁰⁷¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 272.

¹⁰⁷² *Ibidem*.

¹⁰⁷³ *Ibidem*, s. 274.

¹⁰⁷⁴ *Ibidem*.

¹⁰⁷⁵ *Ibidem*.

II.C.84. LUDWIK

Ludwik był starszym dzieckiem Stanisława (II.C.70) i Zofii Mieleckiej. Zmarł 16 I 1808 r. Dnia 2 VIII 1789 r. cesarz Józef II potwierdził Ludwikowi galicyjski tytuł hrabiowski, co oficjalnie dyplomem potwierdził Leopold II 25 XI 1790 r. Ludwik władał w Zakrzowie, Liplasie, Mikołajowicach, Łazanach, Wrabowicach, Krakuszwicach i Wiatowicach, w których zmarł. W 1785 r. został mianowany płk wojsk koronnych, w 1789 r. generałem-majorem, w 1783 r. został szambelanem JKМ. Posiadał Order Świętego Stanisława (1783 r.), *Virtuti Militari* i Legię Honorową. Poślubił Karolinę, córkę Karola Stanisława Góreckiego, generała adjutanta JKМ i Marianny, baronówny Hoffmann. Z tego małżeństwa pochodziły córki: Stefania, Maria i Karolina oraz synowie: Karol i Ludwik (II.C.99-103)¹⁰⁷⁶.

II.C.85. HELENA

Helena była młodszym dzieckiem Stanisława (II.C.70) i Zofii Mieleckiej, była zamężna za NN Żeleńskim¹⁰⁷⁷.

II.C.86. JAN

Jan, syn Franciszka (II.C.73) jako zmarły był wspomniany w I połowie XIX stulecia. Pozostawił syna Franciszka (II.C.104)¹⁰⁷⁸.

II.C.87. RAFAŁ

Rafał, syn Franciszka (II.C.73) był jako zmarły wspominany w I połowie XIX stulecia. Pozostawił syna Jana (II.C.105)¹⁰⁷⁹.

II.C.88. JAKUB

Jakub, syn Jakuba (II.C.74) wykazywał szlachectwo w sądzie ziemskim lwowskim w 1782 r.¹⁰⁸⁰

II.C.89. ANTONI

Antoni był synem Stefana (II.C.81) i Katarzyny Dembińskiej. Nic więcej o nim nie wiadomo¹⁰⁸¹.

II.C.90. ANNA

Anna była córką Stefana (II.C.81) i Katarzyny Dembińskiej. Stryj Mikołaj (II.C.79) wydał ją za mąż w 1710 r. za Michała Kazimierza Popiela, wydając jej 10 tys. florenów posagu i 1000 florenów w klejnotach¹⁰⁸².

¹⁰⁷⁶ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁷⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁷⁸ *Ibidem*, s. 275.

¹⁰⁷⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁸⁰ *Ibidem*.

¹⁰⁸¹ *Ibidem*, s. 274.

¹⁰⁸² *Ibidem*.

II.C.91. ANTONI

Antoni był synem Jana (II.C.82) i Eufrozyny Latoszyńskiej. Nic więcej o nim nie wiadomo, oprócz tego, że pozostawił synów: Michała i Antoniego (II.C.106-107)¹⁰⁸³.

II.C.92. JAN

Jan był z ogromnym prawdopodobieństwem synem Jana (II.C.82) i Eufrozyny Latoszyńskiej. Był miecznikiem malborskim, raczej w 1765 r. już zmarłym. Był ojcem Kazimierza (II.C.108)¹⁰⁸⁴.

II.C.93. JERZY

Jerzy był zapewne synem Jana (II.C.82) i Eufrozyny Latoszyńskiej. W 1743 r. był poświadczony jako stolnik braclawski i mąż Zuzanny Bełdowskiej. Ta ostatnia urodziła Jana Złotoustego i Macieja (II.C.109-110)¹⁰⁸⁵. Wykazywał szlachectwo w sądzie ziemskim lwowskim w 1782 r.

POKOLENIE XXXI

II.C.94. JACEK

Jacek był najstarszym synem Antoniego (II.C.83) i Heleny Popielówny. Był szambelanem Stanisława Augusta i miecznikiem pilzneńskim w 1777 r., później w 1780 r. wojskim większym. Dziedziczył w Swarszowicach i Chmielowie w ziemi sandomierskiej. Na tych dobrach w 1772 r. zabezpieczył posag żony Konstancji z Rupniewskich. Z tego związku pochodzili synowie: Wincenty Ignacy i Józef Erazm Leonard (II.C.111-112)¹⁰⁸⁶.

II.C.95. WOJCIECH

Wojciech był drugim synem Antoniego (II.C.83) i Heleny Popielówny. Razem z Jackiem w 1764 r. podpisał elekcję Stanisława Augusta z województwa sandomierskiego¹⁰⁸⁷.

II.C.96. WIT MODEST

Wit Modest był trzecim synem Antoniego (II.C.83) i Heleny Popielówny. Był komornikiem ziemskim sandomierskim w 1767 r. (u Uruskiego lata 1771-1775), potem podsędkiem w 1770 r. Miał syna Adama (II.C.113)¹⁰⁸⁸.

II.C.97. IGNACY

Ignacy był czwartym synem Antoniego (II.C.83) i Heleny Popielówny. Był porucznikiem kawalerii narodowej w 1794 r. (u Uruskiego 1786 r. por. wojsk królewskich),

¹⁰⁸³ *Ibidem*.

¹⁰⁸⁴ *Ibidem*, s. 275.

¹⁰⁸⁵ *Ibidem*, s. 274.

¹⁰⁸⁶ *Ibidem*, s. 273.

¹⁰⁸⁷ *Ibidem*.

¹⁰⁸⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273; S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 161.

posiadał majątek Niedźwiedź w województwie sandomierskim. Poślubił Eleonorę Lgowską, która urodziła mu syna Andrzeja (II.C.114)¹⁰⁸⁹.

II.C.98. FRANCISZEK

Franciszek był ostatnim synem Antoniego (II.C.83) i Heleny Popielówny. Miał syna Józefa (II.C.115)¹⁰⁹⁰.

II.C.99. STEFANIA

Stefania była najstarszą córką Ludwika (II.C.84) i Karoliny Góreckiej. Poślubiła NN Kempnińskiego i została zamordowana podczas rabacji galicyjskiej w 1846 r.¹⁰⁹¹

II.C.100. MARIA

Maria była drugą córką Ludwika (II.C.84) i Karoliny Góreckiej. Poślubiła Ludwika Jabłońskiego, zm. 3 IV 1893 r. w Rzeszowie, podchorążego 10 pułku piechoty liniowej wojsk polskich w 1831 r.¹⁰⁹²

II.C.101. KAROLINA

Karolina była trzecią córką Ludwika (II.C.84) i Karoliny Góreckiej. Poślubiła Wacława Jabłońskiego, zm. 11 X 1894 r. w Rzeszowie, oficera legii nadwiślańskiej wojsk polskich w 1831 r.¹⁰⁹³

II.C.102. KAROL

Karol Marcjan Szczepan był najstarszym synem Ludwika (II.C.84) i Karoliny Góreckiej. Urodził się 3 VII 1785 r. Dziedziczył na Zakrzowie i Mikołajowicach. Poślubił 7 VI 1808 r. na Lisiej Górze Kunegundę Mariannę z Ujejskich, córkę Ignacego i Zuzanny z Dąbskich, ur. 5 III 1786 r., zm. 1 V 1836 r. Była matką Ludwika i Ignacego (II.C.116-117)¹⁰⁹⁴.

II.C.103. LUDWIK

Ludwik był młodszym synem Ludwika (II.C.84) i Karoliny Góreckiej. Urodził się w 1786 r. Zmarł 8 V 1843 r. w Krakowie. Dziedziczył na Liplasie, Krakuszowicach i Wiatowicach. Kpt 4 pułku ułanów, awansowany na majora. Odznaczony francuską Legią Honorową i Złotym Krzyżem *Virtuti Militari*. Poślubił w 1828 r. Kunegundę Wykowską. Była matką Heleny, Ludwika i Marceliny (II.C. 118-120)¹⁰⁹⁵.

¹⁰⁸⁹ *Ibidem*.

¹⁰⁹⁰ *Ibidem*.

¹⁰⁹¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁹² J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 314; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁹³ *Ibidem*.

¹⁰⁹⁴ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312, A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹⁰⁹⁵ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 314; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

II.C.104. FRANCISZEK

Franciszek, syn Jana (II.C.86) wykazał swoje szlachectwo w Królestwie Polskim w I połowie XIX w. Pozostawił syna Juliana (II.C.121)¹⁰⁹⁶.

II.C.105. JAN

Jan, syn Rafała (II.C.87) wykazał swoje szlachectwo w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.¹⁰⁹⁷

II.C.106-107. MICHAŁ I ANTONI

Michał i Antoni byli synami Antoniego (II.C.91), w 1755 r. zawarli układ o spadek po babce Eufrozynie Latoszyńskiej. Synami Michała byli zapewne Stanisław, Antoni i Mikołaj (II.C.122-124). Antoni był podsędkiem sandomierskim w 1765 r. Z żony Felicjanny Kochanowskiej pozostawił syna Tadeusza (II.C.125) i być może Józefa (II.C.126)¹⁰⁹⁸.

II.C.108. KAZIMIERZ

Kazimierz był synem Jana (II.C.92). W 1765 r. był kwitowany przez Daniłowiczów. W 1782 r. udowodnił swoje szlachectwo w sądzie grodzkim w Trembowli. Pozostawił synów: Mateusza (prawdopodobnie) i Wojciecha (II.C.127-128)¹⁰⁹⁹.

II.C.109. JAN ZŁOTOUSTY

Jan Złotousty (Chryzostom) był synem Jerzego (II.C.93) i Zuzanny Bełdowskiej. Wraz z bratem Maciejem (II.C.108) w 1764 r. podpisał elekcję Stanisława Augusta. W 1766 r. odstąpił bratu części dóbr Wola Jastrzębska i Pipała. Wykazywał szlachectwo w sądzie ziemskim lwowskim w 1782 r.¹¹⁰⁰

II.C.110. MACIEJ

Maciej był synem Jerzego (II.C.93) i Zuzanny Bełdowskiej. O jego pierwszych wystąpieniach zobacz w poprzednim biogramie. W 1782 r. udowodnił swoje szlachectwo w sądzie grodzkim w Trembowli. W 1788 r. był komornikiem ziemskim sandomierskim. Pozostawił syna Antoniego (II.C.129). W 1804 r. wylegitymował się z bratem Janem ze szlachectwa w Galicji Zachodniej¹¹⁰¹.

¹⁰⁹⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 275.

¹⁰⁹⁷ *Ibidem*.

¹⁰⁹⁸ *Ibidem*, s. 274-275.

¹⁰⁹⁹ *Ibidem*, s. 275.

¹¹⁰⁰ *Ibidem*, s. 274-275.

¹¹⁰¹ *Ibidem*.

POKOLENIE XXXII

II.C.111. WINCENTY IGNACY

Wincenty Ignacy był synem Jacka (II.C.94) i Konstancji Rupniewskiej. Urodził się w 1773 r. Ożenił się z Heleną Wybranowską, która urodziła Ignacego i Hipolita (II.C.130-131)¹¹⁰².

II.C.112. JÓZEF ERAZM LEONARD

Józef Erazm Leonard był synem Jacka (II.C.94) i Konstancji Rupniewskiej. Urodził się w 1779 r. Ożenił się z Józefą Łącką, która urodziła Ludwika (II.C.132)¹¹⁰³.

II.C.113. ADAM

Adam był synem Wita Modesta (II.C.96). Jego żoną była Zuzanna Spleszyńska, która była matką Jana Nepomucena (II.C.133)¹¹⁰⁴.

II.C.114. ANDRZEJ

Andrzej był synem Ignacego (II.C.97) i Eleonory Lgockiej. Wylegitymował się ze szlachectwa w Królestwie Polskim w 1839 r.¹¹⁰⁵

II.C.115. JÓZEF

Józef był synem Franciszka (II.C.98). Ożenił się z Teklą Komodzińską, która urodziła Arnulfa, Ludwika i Konstantego (II.C.134-136)¹¹⁰⁶.

II.C.116. LUDWIK

Ludwik był starszym synem Karola (II.C.102) i Kunegundy Ujejskiej. Urodził się w 1811 r. w Zakrzowie. Zmarł 29 IX 1843 r. Był dziedzicem na Świerczkowie, Białej Mikołajowicach i Zakrzowie, podporucznikiem ułanów wojsk polskich w 1831 r. Poślubił w 1840 r. w Liplesie Celinę, córkę Jana Kantego Śląskiego i Kunegundy Wykowskiej, ur. w 1823 r., zm. 3 X 1906 r. w Krakowie, matkę Ludwika Zygmunta (II.C.137)¹¹⁰⁷.

II.C.117. IGNACY

Ignacy był młodszym synem Karola (II.C.102) i Kunegundy Ujejskiej. Urodził się 21 VII 1814 r. w Radlnem. Zmarł w 1861 r. Był dziedzicem na Nieznanowicach i Pierzchowie. Poślubił po raz pierwszy Julię, córkę Jana Kępińskiego, szambelana JKM i Marii Góreckiej, matkę Juliusza (II.C.138), po raz drugi Klementynę, córkę Antoniego Bobrowskiego i Marii Skarbak-Białobrzeszkiej, zm. 17 XI 1904 r. w Krakowie, matkę Wandy i Stefana (II.C.139-140)¹¹⁰⁸.

¹¹⁰² *Ibidem*, s. 273.

¹¹⁰³ *Ibidem*.

¹¹⁰⁴ *Ibidem*.

¹¹⁰⁵ *Ibidem*.

¹¹⁰⁶ *Ibidem*.

¹¹⁰⁷ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312-313; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹¹⁰⁸ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 312; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

II.C.118-120. HELENA, LUDWIKA I MARCELINA

Były córkami Ludwika (II.C.103) i Kunegundy Wykowskiej. Dwie pierwsze były w zakonie Panien Angielskich, ostatnia żyła w Jaworowie¹¹⁰⁹. Ludwika, w zakonie Alojzja, była przełożoną domu zakonnego w Pradze, zmarła 4 V 1895 r. tamże¹¹¹⁰.

II.C.121. JULIAN

Julian, syn Franciszka (II.C.104) wykazał swoje szlachectwo w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.¹¹¹¹

II.C.122-124. STANISŁAW, ANTONI I MIKOŁAJ

Wszyscy byli zapewne synami Michała (II.C.106). W 1787 r. udowodnili swoje prawa szlacheckie w Galicji. Synami Stanisława byli: Romuald, Feliks, Tytus, Jakub i Baltazar (II.C.141-145).

II.C.125. TADEUSZ

Tadeusz był synem Antoniego (II.C.107) i Felicjanny Kochanowskiej. Był podwojewodzim sandomierskim w 1788 r. Sprzedał Kobyłanki Stanisławowi Malczewskiemu w 1780 r.¹¹¹²

II.C.126. JÓZEF

Józef był prawdopodobnie drugim synem Antoniego (II.C.107) i Felicjanny Kochanowskiej. W 1798 r. informowano, że jest żonaty z Magdaleną Doruchowską¹¹¹³.

II.C.127. MATEUSZ

Mateusz był prawdopodobnie synem Kazimierza (II.C.108). W 1782 r. udowodnił swoje szlachectwo w sądzie grodzkim w Trembowli¹¹¹⁴.

II.C.128. WOJCIECH

Wojciech był synem Kazimierza (II.C.108). W 1782 r. udowodnił swoje szlachectwo w sądzie grodzkim w Trembowli. Zapisany też był do ksiąg szlacheckich w Galicji w 1839 r.¹¹¹⁵ Pozostawił syna Józefa (II.C.146).

II.C.129. ANTONI

Antoni był synem Macieja (II.C.110). Poślubił Antoninę Świdorską, która urodziła syna Józefa (II.C.147).

¹¹⁰⁹ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 314; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹¹¹⁰ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 311.

¹¹¹¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 275.

¹¹¹² A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 275.

¹¹¹³ *Ibidem.*

¹¹¹⁴ *Ibidem.*

¹¹¹⁵ *Ibidem.*

POKOLENIE XXXIII

II.C.130. IGNACY

Ignacy był starszym synem Wincentego Ignacego (II.C.111) i Heleny Wybranowskiej. Legitymował się w Królestwie Polskim w latach 1839-1850. Poślubił Scholastykę, córkę Wacława Bonieckiego, generała adiutanta buławy polnej litewskiej, podstolego ziemi chełmskiej, i Salomei Kochowskiej. Z tego małżeństwa urodziły się córki: Karolina i Zofia oraz synowie: Kajetan i Zygmunt (II.C.148-151)¹¹¹⁶.

II.C.131. HIPOLIT

Hipolit był młodszym synem Wincentego Ignacego (II.C.111) i Heleny Wybranowskiej. Legitymował się w Królestwie Polskim w latach 1839-1850. Zmarł w 1850 r. Poślubił Teofilę Sroczyńską. Z tego małżeństwa urodził się syn Zygmunt (II.C.152)¹¹¹⁷.

II.C.132. LUDWIK

Ludwik był synem Józefa Erazma Leonarda (II.C.112) i Józefy Łąckiej. Był właścicielem Kochowa. Jego żona, z domu Dobiecka, była matką Urszuli (II.C.153)¹¹¹⁸.

II.C.133. JAN NEPOMUCEN

Jan Nepomucen był synem Adama (II.C.114) i Zuzanny Spleszyńskiej. Wylegitymował się z szlachectwa w Królestwie Polskim w 1843 r.¹¹¹⁹

II.C.134-136. ARNULF, LUDWIK I KONSTANTY

Wszyscy byli synami Józefa (II.C.115) i Tekli Komodzińskiej. Wykazali swoje szlachectwo w Królestwie Polskim w latach 1847-1850¹¹²⁰. Arnulf był nauczycielem w gimnazjum w Płocku w 1847 r. Ludwik był zastępcą wójta gminy Czerniki w pow. hrubieszowskim, a Konstanty był urzędnikiem w górnictwie¹¹²¹. Tyle mówi Seweryn Uruski, ale w przypadku Ludwika, a właściwie Ludwika Napoleona się myli, bo to najbardziej awanturnicza postać tamtej epoki¹¹²². Nowsze badania wskazują, że urodził się w 1807 r. w Grzymałkowie (woj. świętokrzyskie), miał oprócz Arnulfa i Konstantego jeszcze trzech innych braci oraz sześć siostr¹¹²³. „Ludwik Napoleon Dębicki (ur. 1807 r. w Grzymałkowie k. Kielc, zm. 27 marca 1836 r. w Goliad). Urodzony w rodzinie ziemiańskiej. Oficer WP, uczestnik powstania listopadowego; po jego upadku internowany przez Austriaków i osadzony w twierdzy w Trieście. W 1834 r. na mocy porozumienia cesarza Franciszka I i prezydenta USA Andrew Jacksona, wraz z 235 powstańcami deportowany do USA. W 1836 r. zaciągnął się do oddziałów teksańskich dowodzonych

¹¹¹⁶ *Ibidem*, s. 273.

¹¹¹⁷ *Ibidem*.

¹¹¹⁸ *Ibidem*.

¹¹¹⁹ *Ibidem*.

¹¹²⁰ *Ibidem*.

¹¹²¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 161.

¹¹²² http://www.genpol.com/index.php?module=Tablica&show_id=1021&page=792 [dostęp 13.08.2016].

¹¹²³ <http://magazyn.7dni.pl/346456,4o-miliardow-dolarow-w-spadku-Ale-nie-wiadomo-dokladnie-po-kim.html> [dostęp 13.08.2016].

przez płk. Jamesa Walkera Fannina. Razem z tym dowódcą i artylerzystami polskiego pochodzenia Dębicki bronił fortu Goliad. Nie mogąc liczyć na odsiecz, siły Fannina poddały się oblegającym je Meksykanom. Wojska meksykańskie nie dotrzymały warunków kapitulacji, na jakich poddała się teksańska załoga Fannina. Jeńców przetrzymywano w nieludzkich warunkach. Dębicki był wśród tych, którzy dostali się do niewoli i 27 marca, w wyniku bezpośredniego rozkazu głównodowodzącego armii meksykańskiej gen. Antonio Lopeza de Santa Anna, wraz z większością towarzyszy został rozstrzelany. Obrońców Goliad pochowano w zbiorowej, anonimowej mogile.

Mocą decyzji kongresu Republiki Teksasu z 21 grudnia 1837 r. wszystkim weteranom wojny z Meksykiem oraz spadkobiercom poległych przyznano nadania ziemskie. Na działkach przyznanych spadkobiercom L.N. Dębickiego – łącznie 4938 akrów ziemi (ok. 20 km kw.) w widłach rzek Red i Wichita – kilkadziesiąt lat później odkryto pokłady ropy naftowej¹¹²⁴.

II.C.137. LUDWIK ZYGMUNT

Ludwik Zygmunt był synem Ludwika (II.C.116) i Celiny Śląskiej. Urodził się 3 V 1843 r., zm. 25 V 1908 r. w Krakowie. Był właścicielem dóbr: Jaworów, Czernilawa, Jazów Stary i Nowy, Wierzbiany, Załęcze, Zawadów i część Trościańca w pow. jaworowskim, Barwałd i Wielopole Skrzyńskie w pow. ropczyckim, literat i publicysta, redaktor naczelny „Zsasu”. Wziął ślub w 1875 r. z Honoryną, córką Zygmunta Pruszyńskiego i Felicji Bobrowskiej. Ta para doczekała się dzieci: Janiny, Celiny, Jerzego, Felicji, Karola, Elżbiety, Leona i Łucji (II.C.154-161)¹¹²⁵.

II.C.138. JULIUSZ

Juliusz był synem Ignacego (II.C.117) i jego pierwszej żony Julii Kępińskiej. Urodził się w 1851 r., był właścicielem dóbr Nieznanowice z Jarosówką w pow. bocheńskim. W 1875 r. poślubił Annę, córkę Włodzimierza Dąbskiego i Anastazji z Dąbskich¹¹²⁶.

II.C.139. WANDA ZOFIA MARIA

Wanda Zofia Maria była córką Ignacego (II.C.117) i jego drugiej żony Klementyny Bobrowskiej. Urodziła się 15 V 1855 r. w Nieznanowicach¹¹²⁷.

II.C.140. STEFAN

Stefan był synem Ignacego (II.C.117) i jego drugiej żony Klementyny Bobrowskiej. Urodził się w 1859 r.¹¹²⁸

¹¹²⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ludwik_Napoleon_D%C4%99bicki [dostęp 13.08.2016].

¹¹²⁵ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 313; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹¹²⁶ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 314; A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹¹²⁷ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 314.

¹¹²⁸ *Ibidem*.

II.C.141-145. ROMUALD, FELIKS, TYTUS, JAKUB I BALTAZAR

Wszyscy byli synami Stanisława (II.C.122). Zostali wylegitymowani w Rosji w 1846 r. i wpisani na listę szlachty podolskiej¹¹²⁹.

II.C.146. JÓZEF

Józef był synem Wojciecha (II.C.128). Został zapisany do ksiąg szlacheckich w Galicji w 1839 r.¹¹³⁰

II.C.147. JÓZEF

Józef był synem Antoniego (II.C.129). Legitymował się ze szlachectwa w Królestwie Polskim w 1854 r.¹¹³¹ Współdziedzic dóbr Smardzewo w pow. rawskim¹¹³².

POKOLENIE XXXIV

II.C.148. KAROLINA

Karolina była starszą córką Ignacego (II.C.130) i Scholastyki Bonieckiej. Poślubiła NN Sroczyńskiego¹¹³³.

II.C.149. ZOFIA

Zofia była młodszą córką Ignacego (II.C.130) i Scholastyki Bonieckiej. Poślubiła NN Sierzputowskiego¹¹³⁴.

II.C.150. KAJETAN

Kajetan był starszym synem Ignacego (II.C.130) i Scholastyki Bonieckiej. Urodził się w 1821 r. Poślubił Natalię Głogowską, która urodziła córkę Zofię (II.C.162)¹¹³⁵.

II.C.151. ZYGMUNT

Zygmunt był młodszym synem Ignacego (II.C.130) i Scholastyki Bonieckiej. Urodził się w 1829 r. Poślubił Helenę Grodziecką, która urodziła: Józefa, Jana i Marię (II.C.163-165)¹¹³⁶.

II.C.152. ZYGMUNT

Zygmunt był synem Hipolita (II.C.131) i Teofii Sroczyńskiej. Zmarł w 1864 r. Posiadał trzy córki: Leokadię, Julię i Klementynę (II.C.166-168)¹¹³⁷.

¹¹²⁹ S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 161.

¹¹³⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 275.

¹¹³¹ *Ibidem*.

¹¹³² S. Uruski, *op. cit.*, t. III, s. 161.

¹¹³³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹¹³⁴ *Ibidem*.

¹¹³⁵ *Ibidem*.

¹¹³⁶ *Ibidem*.

¹¹³⁷ *Ibidem*.

II.C.153. URSZULA

Urszula była dzieckiem Ludwika (II.C.132) i NN Dobieckiej. Poślubiła Feliksa Komara¹¹³⁸.

II.C.154. JANINA

Janina była najstarszym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej. Urodziła się w 1877 r.¹¹³⁹

II.C.155. CELINA

Celina była drugim dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej. Urodziła się w 1880 r.¹¹⁴⁰

II.C.156. JERZY

Jerzy był trzecim dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej. Zmarł w 1895 r.¹¹⁴¹

II.C.157. FELICJA

Felicja była czwartym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej. Poślubiła 4 II 1905 r. w Krakowie Ludwika Skibniewskiego, c.k. porucznika rezerwy w 12 pułku dragonów, właściciela dóbr Maćkowice z Koniuchami w pow. przemyskim¹¹⁴².

II.C.158. KAROL

Karol był piątym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej. Dziedziczył dobra w Jaworowie¹¹⁴³.

II.C.159. ELŻBIETA

Elżbieta była szóstym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej¹¹⁴⁴.

II.C.160. LEON

Leon był siódmym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej¹¹⁴⁵. Artysta-malarz.

II.C.161. ŁUCJA

Łucja była ósmym dzieckiem Ludwika Zygmunta (II.C.137) i Honoryny Pruszyńskiej¹¹⁴⁶.

¹¹³⁸ *Ibidem.*

¹¹³⁹ *Ibidem.*

¹¹⁴⁰ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 313.

¹¹⁴¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

¹¹⁴² J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 313.

¹¹⁴³ *Ibidem.*

¹¹⁴⁴ *Ibidem.*

¹¹⁴⁵ *Ibidem.*

¹¹⁴⁶ *Ibidem.*

POKOLENIE XXXIV

II.C.162. ZOFIA

Zofia była córką Kajetana (II.C.150) i Natalii Głogowskiej. Wyszła za mąż za NN Staniszewskiego¹¹⁴⁷.

II.C.163. JÓZEF

Józef był synem Zygmunta (II.C.151) i Heleny Grodzieckiej. Urodził się w 1873 r.¹¹⁴⁸

II.C.164. JAN

Jan był synem Zygmunta (II.C.151) i Heleny Grodzieckiej. Urodził się w 1876 r.¹¹⁴⁹

II.C.165. MARIA

Maria była córką Zygmunta (II.C.151) i Heleny Grodzieckiej¹¹⁵⁰.

II.C.166. LEOKADIA

Leokadia była córką Zygmunta (II.C.152). Poślubiła NN Gałęckiego¹¹⁵¹.

II.C.167. JULIA

Julia była córką Zygmunta (II.C.152). Poślubiła NN Bobakowskiego¹¹⁵².

II.C.168. KLEMENTYNA

Klementyna była córką Zygmunta (II.C.152). Poślubiła NN Makowskiego¹¹⁵³.

Bez filiacji: Zdzisław, syn Gustawa Rajmunda i Aleksandry Kowalskiej, wnuk Bazylego i Teresy Auersberg, w 1900 r. ożenił się w Warszawie z Zofią Wierzbicką¹¹⁵⁴.

¹¹⁴⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 273.

¹¹⁴⁸ *Ibidem*.

¹¹⁴⁹ *Ibidem*.

¹¹⁵⁰ *Ibidem*.

¹¹⁵¹ *Ibidem*.

¹¹⁵² *Ibidem*.

¹¹⁵³ *Ibidem*.

¹¹⁵⁴ *Ibidem*, s. 275.

Część II.D. Ród Latoszyńskich herbu Gryf

Latoszyńscy to boczne odgałęzienie potężniejszego rodu Dębickich, zapoczątkowane w XIV w.

JAN (II.C.11)

|

POKOLENIE XIX

II.D.1. MIKOŁAJ

Jak już wspomniano wyżej, jego brat stryjeczny Jan Dębicki (II.C.12) w 1464 r. zapisał mu oraz jego braciom Janowi i Piotrowi $\frac{1}{3}$ posiadłości (II.D.2-3)¹¹⁵⁵. Jego włości około 1470 r. przedstawił Jan Długosz. Był to Latoszyn, gdzie władał *Nicolaus Lyathoschinsky* wraz z bratem Piotrem (II.D.3), sam zaś Mikołaj posiadał też Gumniska¹¹⁵⁶. Mikołaj Latoszyński (*Nicolao de Lathoschyn*) był też świadkiem (z bratem Piotrem) w cytowanym już w tej publikacji dokumencie z 4 VII 1468 r.¹¹⁵⁷ Informacja o małżeństwie Mikołaja zawarta jest we wpisie do ziemskiej księgi sądowej krakowskiej z 1463 r.: Jan z Niewiarowa zastawił swemu szwagrowi Mikołajowi Latoszyńskiemu z Latoszyna (pow. pilzneński) z racji 200 grzywien posagu swej siostry Anny, żony Mikołaja, do czasu spłacenia sumy, całą swoją wieś Jawornik¹¹⁵⁸. Dziećmi Mikołaja i Anny byli synowie: Jakub, Stanisław i Kilian (II.D.5-7) oraz córka Barbara (II.D.8).

II.D.2. JAN

Jan, syn Jana z Dębicy Latoszyńskiego (II.C.11) był młodszym bratem Mikołaja. Także był odbiorcą zapisu Mikołaja z Dębicy (zob. wyżej). Jan był osobą stanu duchownego, doktorem dekretów, proboszczem w Janinie w 1465 r., kanonikiem w Tarnowie, a następnie rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1468 r., kanonikiem kapituły krakowskiej w 1472 r., kantorem katedry św. Wacława na Wawelu w 1490 r. i kustoszem kolegiaty św. Michała Archaniola, zmarł po 1499 r.¹¹⁵⁹ Jan Długosz w opisie datowanym na lata 1470-1480 informuje, że *Johannes Lyathoszinsky, nobilis de domo Griffonum*,

¹¹⁵⁵ *Ibidem*, s. 271.

¹¹⁵⁶ J. Długosz, LB, t. II, s. 262, 264, 265 i 296. O Mikołaju jako dziedzicu Gumnisk A. Boniecki pisze w latach 1462-1490, zob. A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁵⁷ AS, t. II, nr CLXX (s. 212).

¹¹⁵⁸ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?q=Latoszy%C5%84skiemu&d=3&t=0> [dostęp 13.08.2016].

¹¹⁵⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 40.

dr dekretałów, kanonik krakowski był proboszczem w kościele św. Piotra Apostoła w Bolechowie. Parafia pobierała dziesięcinę snopkową i konopną o wartości 20 grzywien, liczoną z łanów kmiecych, karczem, zagród, a należną bpowi, a także dziesięcinę o wartości trzech grzywien z folwarku bpa dla proboszcza w Bolechowie. Proboszcz posiadał w tej miejscowości karczmę, płacącą dwie grzywny czynszu, zagrodnika, który płacił jeden wiardunek czynszu i pracował jeden dzień w tygodniu. Natomiast jako uposażenie Długosz wymienił: role, łąki, sadzawki i sad. Proboszcz pobierał 4 grzywny kołedy. Prawo patronatu nad parafią należało do bpa. Do parafii należały także wsie: Brzezie, Będkowice i Ujazd¹¹⁶⁰. Dnia 13 IV 1467 r. bp krakowski Jan Lutek z Brzezia wyznaczył dra Jana Latoszyńskiego (*Lathoschinsky*) jako jednego z dwóch sędziów w sprawie rozwodowej [?] Anny, córki Wenera z Biliska i Daniela z Krzywaczki¹¹⁶¹. W 1477 r. Mikołaj Bąk, Grzegorz Dobek, Jan Żak w imieniu swoim i innych dziedziców (*aliorum coincolarum nominibus*) z Leńczy oświadczyli, że dziesięcina snopkowa w tej miejscowości wedle zwyczaju należała do kościoła parafialnego w Woli Radziszowskiej, ale w roku bieżącym na podstawie postanowienia oficjała krakowskiego Jana Latoszyńskiego [1473-1477] miała być oddana Janowi proboszczowi w Leńczach Górnych¹¹⁶². W 1481 r. wspomniano Jana, gdy sąd oficjała krakowskiego nakazał Mikołajowi Łętkowskiemu, psalterzyście w katedrze krakowskiej, zwrócić Andrzejowi z Wróblewa, który był pisarzem Jana Latoszyńskiego, 100 florenów węgierskich, za które sprzedał mu dwie kopalnie soli w Wieliczce, zwane Kurowskie i Łojowskie, należące do nowej kaplicy Krzyża Świętego w katedrze krakowskiej. Andrzej miał natomiast zwrócić Mikołajowi pobrany już czynsz. Jednocześnie unieważniono tę transakcję jako zawartą niezgodnie z prawem¹¹⁶³. W 1564 r. w słynnej *Miechovii* Samuel Nakielski opisał, jak w 1486 r. Jan Rzeszowski, bp krakowski jako superarbiter i inni wyznaczeni arbitrzy (wśród nich *Joannes de Latossyn*, nazwany doktorem dekretów i kanonikiem) rozstrzygali spór między Janem, prepozytem miechowskim, dziedzicem wsi Chełm i Targowisko, a Mikołajem proboszczem w Chełmie o różnorodne szkody. Komisja, po uprzedniej wizji miejsca przez Piotra Wapowskiego i Jana Latoszyńskiego (*Joannem Lathossynsky*), wyznaczyła granice między rolami proboszcza a folwarkiem prepozyta miechowskiego w Chełmie¹¹⁶⁴.

II.D.3. PIOTR

Piotr był ostatnim synem Jana z Dębicy Latoszyńskiego. Tak jak starsi bracia występował w zapisie majątkowym brata stryjecznego Jana Dębickiego, a także z bratem Mikołajem 4 VII 1468 r. Wcześniej w 1444 r. udało mu się uniknąć śmierci pod Warną¹¹⁶⁵.

¹¹⁶⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 29-30.

¹¹⁶¹ SPPP, t. II, nr 3885 (s. 733).

¹¹⁶² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8983&q=Latoszy%C5%84skiego&d=3&t=0> [dostęp 13.08.2016].

¹¹⁶³ *Ibidem*.

¹¹⁶⁴ S. Nakielski, *Miechovia, Sive Promptvarivm Antiquitatvm Monasterij Miechouiensis Vbi Per continuam seriem Praepositum Miechoviensivm...* Cracoviae, In Officina Francisci Caesarij Anno Domini 1634 [po 1646], s. 547 i 548.

¹¹⁶⁵ J. Długosz, *Roczniki...*, *Księga Jedenasta. Księga Dwunasta. 1431-1444*, red. J. Wyrozumski, Warszawa 2004, s. 362.

II.D.4. BARBARA

W 1457 r. Piotr Burzyński zapisał żonie Barbarze, córce zmarłego Jana Latoszyńskiego 400 grzywien posagu i wiana na połowie swych dóbr w Kielanowicach, Bistuszowej i Unieszowej¹¹⁶⁶.

POKOLENIE XX

II.D.5. JAKUB

Jakub był pierwotnym synem Mikołaja (II.D.1) i Anny z Niewiarowa (choć nikt tego nie podaje, ale nie może być inaczej). W 1499 r. zastawił połowę Stasiówki i część Latoszyzna Dietrzychowi z Krukienic¹¹⁶⁷. W 1514 r. Mikołaj Marszowski z Głowa i Niedomic zastawił te wsie za 300 florenów Jakubowi Latoszyńskiemu, a ten wydzierżawił mu te dobra na rok¹¹⁶⁸. W 1524 r. Stanisław Buczyński tenutariusz dóbr królewskich Rozembark odstąpił za 350 florenów Jakubowi Latoszyńskiemu swe prawa do tej części Łużnej, na której nie miał zapisu Achacy Jordan, a które uzyskał w tejże sumie od Andrzeja Branickiego (II.T.17)¹¹⁶⁹. W 1536 r. Jakub został określony jako dziedzic Latoszyzna z Golicą i Stasiówki¹¹⁷⁰. Zmarł bezpotomnie.

II.D.6. STANISŁAW

Stanisław był drugim synem Mikołaja (II.D.1) i Anny z Niewiarowa. Był pisarzem publicznym, wcześniej studiował w Krakowie w 1475 r. Ożenił się z Jadwigą Balówną, stolnikówną sanocką, dziedziczką Nowego Tańca z przyległościami (1504 r.), był posłem z województwa krakowskiego na sejm 1506 r. w Lublinie, otrzymał od króla 20 grzywien na wydatki¹¹⁷¹. Sprawował urząd podsędka sandomierskiego w 1508 r., zmarł w 1512 r. Był ojcem Mikołaja i Jana (II.D.9-10) oraz Zofii (II.D.11)¹¹⁷².

II.D.7. KILIAN

Kilian był trzecim synem Mikołaja (II.D.1) i Anny z Niewiarowa. Dwukrotnie odbył podróż do Ziemi Świętej, by w 1534 r. zostać przyjętym do miechowskich Bożogrobców jako rycerz Grobu Chrystusowego¹¹⁷³.

¹¹⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?q=Latoszy%C5%84skiego&d=3&t=0> [dostęp 13.08.2016].

¹¹⁶⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25579&q=Latoszy%C5%84skiemu&d=3&t=0> [dostęp 13.08.2016].

¹¹⁶⁹ *Ibidem*.

¹¹⁷⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁷¹ *Stanislaw Lathoszinski*, 4 III 1506 r., *Liber quitantiarum Alexandri regis, ab a. 1502 ad 1506*, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1897, s. 199.

¹¹⁷² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁷³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

II.D.8. BARBARA

Barbara była jedyną córką Mikołaja (II.D.1) i Anny z Niewiarowa. Imię odziedziczyła po ciotce (II.D.4). Jej mąż, Józef z Tarnawy oprał jej w 1491 i 1493 r. 600 złotych węgierskich posagu i wiana, następnie w 1500 r. ustanowił ją opiekunką dóbr i dzieci¹¹⁷⁴.

POKOLENIE XXI

II.D.9. MIKOŁAJ

Mikołaj był starszym synem Stanisława (II.D.5) i Jadwigi Balówny¹¹⁷⁵. Imię otrzymał po dziadzie ojczystym (II.D.1). W 1521 r. Jan Janiński i Mikołaj Latoszyński w imieniu Stanisława Kolanowskiego z Kolanówki i jego bratanków przełożyli termin z opatem i klasztorem koprzywnickim w sprawie o granice i inne szkody¹¹⁷⁶. W 1536 r. był wraz z bratem Janem dziedzicem Gumnisk, Gołęciny i Połomii. To, że pozostawił syna, nie ulega wątpliwości, jednak nic o nim bliżej nie wiadomo (II.D.11).

II.D.10. JAN

Jan był młodszym Stanisława (II.D.5) i Jadwigi Balówny¹¹⁷⁷. Imię otrzymał po Janie (II.D.2). W 1536 r. był wraz z bratem Mikołajem dziedzicem Gumnisk, Gołęciny i Połomii.

II.D.11. ZOFIA

Zofia była jedyną córką Stanisława (II.D.5) i Jadwigi Balówny¹¹⁷⁸. Była zakonnica u św. Agnieszki w Krakowie (1523 r.).

POKOLENIE XXII

II.D.12. NN (SYN)

Był to syn Mikołaja (II.D.9), ojciec Józefa, Adama, Kiliana i Ewy (II.D.13-16)¹¹⁷⁹.

POKOLENIE XXIII

II.D.13. JÓZEF

Józef był najstarszym z rodzeństwa, dziedzicem Latoszyna i Stasiówki w 1581 r. Początkowo poświęcił się służbie wojskowej, potem był posłem na sejm. Pełnił liczne urzędy w państwie: w 1587 r. był sędzią kapturowym sandomierskim, w 1590 r. marszałkiem Trybunału Koronnego, w 1595 r. podstarościm i sędzią grodzkim krakowskim,

¹¹⁷⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁷⁵ *Ibidem*.

¹¹⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7788&q=Latoszy%C5%84ski&d=3&t=0> [dostęp 13.08.2016].

¹¹⁷⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁷⁸ *Ibidem*.

¹¹⁷⁹ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

w 1604 r. podwojewództw i podczaszym krakowskim. Poślubił Magdalenę Łyczkównę, która w 1591 r. wstąpiła do Arcybractwa Miłosierdzia w Krakowie. W 1602 r. nabył od Komorowskiego Wieprz i Justrzynę w ziemi oświęcimskiej, później przez żonę Józefa zostały wydzierżawione Palczowskiemu w 1607 r. Umarł w 1611 r. w Latoszynie, został pochowany w dominikańskim kościele Trójcy Świętej w Krakowie. Pozostawił po sobie córki: Apolonię, Annę i Zofię (II.D.17-19)¹¹⁸⁰.

II.D.14. ADAM

Adam był drugim bratem Józefa, pełnił urząd podczaszego sandomierskiego, dziedziczył w Nowej Wsi i Pstrągowej (1598 r.). Zmarł w 1614 r., mimo małżeństwa z NN Jordanówną bezpotomnie¹¹⁸¹.

II.D.15. KILIAN

Kilian był trzecim bratem Józefa. W 1587 r. otrzymał nominację na rotmistrza do ochrony granic. Był on stronnikiem Zygmunta III Wazy podczas bezkrólestwa w 1587 r., jako rotmistrz miał bronić Rusi Czerwonej, osiadł na Podolu. Z żony NN Służewskiej (Służeńskiej?) pozostawił: Adama, Abrahama i Annę (II.D.20-22)¹¹⁸².

II.D.16. EWA

Ewa była ostatnią z rodzeństwa. W 1625 r. była wymieniona jako żona Jana Mikołaja Boratyńskiego, starosty lipnickiego¹¹⁸³.

POKOLENIE XXIV

II.D.17. APOLONIA

Apolonia była najstarszą córką Józefa (II.D.13) i Magdaleny Łyczkówny. Dwukrotnie wychodziła za mąż, po raz pierwszy za Jana Pisarskiego, po raz drugi za Jacka Lanckorońskiego, kasztelana przemyskiego (1660 r.)¹¹⁸⁴.

II.D.18. ANNA

Anna była drugą córką Józefa (II.D.13) i Magdaleny Łyczkówny. Poślubiła Adama Misiowskiego¹¹⁸⁵.

¹¹⁸⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41. Ten ostatni wymienia jeszcze ogólnikowo synów, ale jeżeli istnieli, to zmarli za życia ojca.

¹¹⁸¹ *Ibidem*. Uruski przypisał mu synów Adama i Abrahama, ale to nieporozumienie, gdyż byli to synowie Kiliana (II.D.15).

¹¹⁸² *Ibidem*.

¹¹⁸³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹¹⁸⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁸⁵ *Ibidem*.

II.D.19. ZOFIA

Zofia była ostatnią córką Józefa (II.D.13) i Magdaleny Łyczkówny. Dwukrotnie wychodziła za mąż, po raz pierwszy za Samuela Niewiarowskiego, po raz drugi za Hieronima Kaznowskiego, chorążego sandomierskiego (1660 r.)¹¹⁸⁶.

II.D.20. ADAM

Adam był starszym synem Kiliana (II.D.15) i NN Służewskiej (Służeńskiej?). W 1632 r. podpisał elekcję Władysława IV z województwa sandomierskiego. Umarł 9 VI 1639 r., w wieku 62 lat, czyli ur. się w 1577 r. Pozostawił córkę Elżbietę (II.D.23)¹¹⁸⁷.

II.D.21. ABRAHAM

Abraham był młodszym synem Kiliana (II.D.15) i NN Służewskiej (Służeńskiej?). W 1647 r. był opiekunem bratanicy Elżbiety (II.D.23). W 1649 r. nie żył już, bo występowała wdowa po nim Zofia Lanckorońska¹¹⁸⁸. Pozostawił po sobie: Stanisława, Marianę (Helenę?), Annę i Adama (II.D.24-27).

II.D.22. ANNA

Anna była córką Kiliana (II.D.15) i NN Służewskiej (Służeńskiej?). W 1647 r. poślubiła Jana Łętowskiego¹¹⁸⁹.

POKOLENIE XXV

II.D.23. ELŻBIETA

Elżbieta była jedynym znanym dzieckiem Adama (II.D.20). W 1645 r. pozwała Ligęzę o 1000 florenów. W 1647 r. była żoną Jana Zborowskiego¹¹⁹⁰.

II.D.24. STANISŁAW

Stanisław był najstarszym synem Abrahama (II.D.21) i Zofii Lanckorońskiej. W 1670 r. uzyskał potwierdzenie praw, zapisał też określoną sumę Magdalenie Poniatowskiej. Żył jeszcze w 1694 r. Był ojcem Franciszka Cedry i Zofii (II.D.28-29)¹¹⁹¹.

II.D.25. MARIANNA (HELENA?)

Marianna (u Uruskiego Helena) była najstarszą córką Abrahama (II.D.21) i Zofii Lanckorońskiej. Wyszła za mąż za Adama Glińskiego, stolnika sandomierskiego, w 1666 r. uzyskała zgodę na wykup Barcic od Tarnowskich¹¹⁹².

¹¹⁸⁶ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁸⁷ *Ibidem*.

¹¹⁸⁸ *Ibidem*.

¹¹⁸⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁹⁰ *Ibidem*.

¹¹⁹¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁹² *Ibidem*.

II.D.26. ANNA

Anna była młodszą córką Abrahama (II.D.21) i Zofii Lanckorońskiej. Wyszła za mąż za Aleksandra Trzcńskiego, jako zmarłą wymieniono ją w 1674 r.¹¹⁹³

II.D.27. ADAM

Adam był młodszym synem Abrahama (II.D.21) i Zofii Lanckorońskiej. Jest zapewne tożsamy z Latoszyńskim, dziedzicem części Woli Sernickiej w ziemi lubelskiej (1676 r.). Raczej nie żył już przed 1714 r. Był ojcem Jana, Aleksandra i zapewne Eufrozyny (II.D.30-32)¹¹⁹⁴.

POKOLENIE XXVI

II.D.28. FRANCISZEK CEDRO

Franciszek Cedro był niewątpliwie synem Stanisława (II.D.24). Z żony Franciszki, nieznanego rodu doczekał się zapewne syna Stanisława (II.D.33), na pewno syna Tomasz (II.D.34) i zapewne Krzysztofa (II.D.35)¹¹⁹⁵.

II.D.29. ZOFIA

Zofia była niewątpliwie córką Stanisława (II.D.24). W 1690 r. była żoną Jana Karola Jeziornickiego¹¹⁹⁶.

II.D.30-31. JAN I ALEKSANDER

Bracia Jan i Aleksander zostali w 1714 r. wymienieni jako synowie Adama (II.D.27). Drugi z nich był ojcem Jana (II.D.36)¹¹⁹⁷.

II.D.32. EUFROZYNA

Adam Boniecki wymienia ją tylko w rodzie Dębickich, jako żonę Jana (II.C.82). Czas jej życia sytuuje ją raczej jako córkę Adama (II.D.27)¹¹⁹⁸.

POKOLENIE XXVII

II.D.33. STANISŁAW

Stanisław był zapewne synem Franciszka Cedry (II.D.28) i Franciszki. Jego żoną była Konstancja Kozerska, z którą miał syna Stanisława (II.D.37).

¹¹⁹³ *Ibidem*.

¹¹⁹⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41.

¹¹⁹⁵ *Ibidem*.

¹¹⁹⁶ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹¹⁹⁷ *Ibidem*.

¹¹⁹⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 274.

II.D.34. TOMASZ

Tomasz był synem Franciszka Cedry (II.D.28) i Franciszki. Urodził się w 1690 r. Był ojcem Stanisława (II.D.36)¹¹⁹⁹.

II.D.35. KRZYSZTOF

Krzysztof był prawdopodobnie synem Franciszka Cedry (II.D.28) i Franciszki. Z żony Anny z Dydni doczekał się córek: Anny i Marianny (II.D.38-39)¹²⁰⁰.

II.D.36. JAN

Jan był cześnikiem czernichowskim, z żony Anny Płotnickiej, podstolanki laticzowskiej został ojcem Aleksandra (II.D.40) i prawdopodobnie Adalberta (II.D.41), sam zapewne był synem Aleksandra (II.D.31)¹²⁰¹.

POKOLENIE XXVIII

II.D.37. STANISŁAW

Stanisław był zapewne synem Stanisława (II.D.33) i Konstancji Kozerskiej. Wzmiankowany był po raz pierwszy w 1741 r. W 1762 r. zbył dobra Kukłówkę i Kozery, wziął też od Sroczyńskich w zastaw część wsi Siestrzeni. Jego żoną była Marianna Zawiszanka, z którą miał Franciszka, Andrzeja i Mariannę (II.D.42-44)¹²⁰².

II.D.38. ANNA

Anna była starszą córką Krzysztofa (II.D.35) i Anny z Dydni. Urodziła się w 1721 r.¹²⁰³

II.D.39. MARIANNA

Marianna była młodszą córką Krzysztofa (II.D.35) i Anny z Dydni. Urodziła się w 1724 r.¹²⁰⁴

II.D.40. ALEKSANDER

Aleksander był synem Jana (II.D.36) i Anny Płotnickiej. Pełnił urząd burgabiego grodzkiego laticzowskiego (1769 r.). W 1784 r. ożenił się z Franciszką Pawłowicz, wdową po Stanisławie de Mangette, podpułkowniku wojsk koronnych¹²⁰⁵.

II.D.41. ADALBERT

Adalbert był prawdopodobnie synem Jana (II.D.36) i Anny Płotnickiej. Odnotowano go w 1775 r. w Radomiu. Z racji, iż jego prawdopodobne potomstwo: Stefan,

¹¹⁹⁹ *Ibidem*, t. XIV, s. 41.

¹²⁰⁰ *Ibidem*.

¹²⁰¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 42; S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹²⁰² S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 42.

¹²⁰³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 41-42.

¹²⁰⁴ *Ibidem*.

¹²⁰⁵ *Ibidem*, s. 42.

Antoni i Szymon (II.D.45-47) było wyznania grecko-katolickiego, można się domyślać, że był on tej samej wiary¹²⁰⁶.

POKOLENIE XXIX

II.D.42. FRANCISZEK

Franciszek był starszym synem Stanisława (II.D.37) i Marianny Zawiszanki. W 1779 r. podzielił się z bratem Andrzejem Sistrzenią, obaj też w 1780 r. pokwitowani zostali przez Trzecieskich. W 1791 r. musiał już nie żyć, bo występowała po nim wdowa Franciszka z synem Janem (II.D.48). Została wtedy pokwitowana przez Stępnowską¹²⁰⁷.

II.D.43. ANDRZEJ

Andrzej był młodszym synem Stanisława (II.D.37) i Marianny Zawiszanki. W 1779 r. podzielił się z bratem Franciszkiem Sistrzenią, obaj też w 1780 r. pokwitowani zostali przez Trzecieskich. Zapis dożywocia z żoną Katarzyną Szuwalską zeznał w 1785 r. W 1796 r. został pokwitowany przez siostrę Mariannę (II.D.44). Jego synem musiał być Stanisław (II.D.49)¹²⁰⁸.

II.D.44. MARIANNA

Marianna była córką Stanisława (II.D.37) i Marianny Zawiszanki. W 1796 r. jej brat Andrzej został pokwitowany przez Mariannę jako żonę Wojciecha Chmielewskiego¹²⁰⁹.

II.D.45. STEFAN

Stefan był najstarszym z trzech braci, zapewne synem Adalberta (II.D.41). Miał synów Szymona i Atanazego (II.D.50-51)¹²¹⁰.

II.D.46. ANTONI

Antoni był drugim z trzech braci, zapewne synem Adalberta (II.D.41). Miał syna Piotra i córkę Mariannę (II.D.52-53)¹²¹¹.

II.D.47. SZYMON

Szymon był ostatnim z trzech braci, zapewne synem Adalberta (II.D.41). Był proboszczem unickim w Drohobyczu, zmarł w 1814 r., żonaty był z Ewą. Miał czworo dzieci: Ksenię, Antoniego, Bazylego i Jana (II.D.54-57)¹²¹².

¹²⁰⁶ *Ibidem.*

¹²⁰⁷ *Ibidem.*

¹²⁰⁸ *Ibidem.*

¹²⁰⁹ *Ibidem.*

¹²¹⁰ *Ibidem.*

¹²¹¹ *Ibidem.*

¹²¹² *Ibidem.*

POKOLENIE XXX

II.D.48. JAN

Jan był synem Franciszka (II.D.42) i Franciszki. W 1796 r. kwitował, że spłacił Zawadzkich (wraz z matką i stryjem Andrzejem)¹²¹³.

II.D.49. STANISŁAW

Stanisław był raczej synem Andrzeja (II.D.43) niż Franciszka (II.D.42). Pozostawił syna Stanisława (II.D.58)¹²¹⁴.

II.D.50. SZYMON

Szymon był raczej synem Stefana (II.D.45). Z żony Ewy posiadał syna Jana (II.D.59)¹²¹⁵.

II.D.51. ATANAŻY

Atanaży był raczej synem Stefana (II.D.45). W 1814 r. podpisał testament stryja Szymona (II.D.47)¹²¹⁶.

II.D.52. PIOTR

Piotr był synem Antoniego (II.D.46), księdzem bazylianinem (1830 r.)¹²¹⁷.

II.D.53. MARIANNA

Marianna była córką Antoniego (II.D.46), odnotowaną w 1830 r.¹²¹⁸

II.D.54. KSENIA

Ksenia był najstarszym dzieckiem Szymona (II.D.47) i Ewy, poślubiła Jana Fila¹²¹⁹.

II.D.55. ANTONI

Antoni był drugim dzieckiem Szymona (II.D.47) i Ewy¹²²⁰.

II.D.56. BAZYLI

Bazyli był trzecim dzieckiem Szymona (II.D.47) i Ewy, proboszczem unickim w Michalewiczach, żonatym z Katarzyną Maksymowiczówną¹²²¹.

¹²¹³ *Ibidem.*

¹²¹⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹²¹⁵ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 42.

¹²¹⁶ *Ibidem.*

¹²¹⁷ *Ibidem.*

¹²¹⁸ *Ibidem.*

¹²¹⁹ *Ibidem.*

¹²²⁰ *Ibidem.*

¹²²¹ *Ibidem.*

II.D.57. JAN

Jan był ostatnim dzieckiem Szymona (II.D.47) i Ewy, proboszczem unickim w Te-niatyskach (1809 r.), zmarł w 1830 r., pozostawił córki: Mariannę i Katarzynę (II.D.60-61)¹²²².

POKOLENIE XXXI

II.D.58. STANISŁAW

Stanisław był synem Stanisława (II.D.48). Pozostawił synów: Wojciecha i Jerzego (II.D.62-63)¹²²³.

II.D.59. JAN

Jan był synem Szymona (II.D.50) i Ewy. Urodził się w 1798 r. w Byczkowcach¹²²⁴.

II.D.60-61. JAN

Marianna i Katarzyna były córkami Jana (II.D.57)¹²²⁵.

POKOLENIE XXXII

II.D.62-63. WOJCIECH I JERZY

Obaj byli synami Stanisława (II.D.58). Wylegitymowani zostali w cesarstwie ro-syjskim (1858-1861 r.). Drugi miał synów: Marcina, Józefa i Jana (II.D.64-66)¹²²⁶.

POKOLENIE XXXIII

II.D.64. MARCIN

Marcin był najstarszym synem Jerzego (II.D.63). Wylegitymowany został w ce-sarstwie rosyjskim (1858-1861 r.). Miał syna Feliksa (II.D.67)¹²²⁷.

II.D.65. JÓZEF

Józef był drugim synem Jerzego (II.D.63). Wylegitymowany został w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.). Miał syna Aleksandra (II.D.68)¹²²⁸.

II.D.66. JAN

Jan był trzecim synem Jerzego (II.D.63). Wylegitymowany został w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.). Miał synów Mateusza i Tadeusza (II.D.69-70)¹²²⁹.

¹²²² *Ibidem.*

¹²²³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹²²⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIV, s. 42.

¹²²⁵ *Ibidem.*

¹²²⁶ S. Uruski, *op. cit.*, t. VIII, s. 306.

¹²²⁷ *Ibidem.*

¹²²⁸ *Ibidem.*

¹²²⁹ *Ibidem.*

POKOLENIE XXXIV

II.D.67. FELIKS

Feliks był synem Marcina (II.D.64). Wylegitymowany został w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.). Miał synów: Jana, Grzegorza, Michała, Józefa i Mikołaja (II.D.71-75)¹²³⁰.

II.D.68. ALEKSANDER

Aleksander był synem Józefa (II.D.65). Wylegitymowany został w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.)¹²³¹.

II.D.69-70. MATEUSZ I TADEUSZ

Mateusz i Tadeusz byli synami Jana (II.D.66). Wylegitymowani zostali w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.). Tadeusz miał synów: Józefa, Kaliksta, Benedykta i Gordiana (II.D.76-79)¹²³².

POKOLENIE XXXV

II.D.71-75. FELIKS JAN, GRZEGORZ, MICHAŁ, JÓZEF I MIKOŁAJ

Jan, Grzegorz, Michał, Józef i Mikołaj byli synami Feliksa (II.D.67). Wylegitymowani zostali w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.)¹²³³.

II.D.76-79. JÓZEF, KALIKST, BENEDYKT I GORDIAN

Józef, Kalikst, Benedykt i Gordian byli synami Tadeusza (II.D.70). Wylegitymowani zostali w cesarstwie rosyjskim (1858-1861 r.)¹²³⁴.

¹²³⁰ *Ibidem.*

¹²³¹ *Ibidem.*

¹²³² *Ibidem.*

¹²³³ *Ibidem.*

¹²³⁴ *Ibidem.*

Część II.E. Ród Marcinkowskich herbu Gryf¹²³⁵

I.75. DOBIEGNIEW

POKOLENIE XVI

II.E.1. CZADER

Czader z Marcinkowic i Chomranic występował w latach 1398-1429. Jego filiacja nie jest poświadczona, ale wchodzi w rachubę tylko ojcostwo Dobiegniewa (I.75). Jego żoną była Hanka, wdowa po Żegocie z Wielogłów (1402 r.). Był bratem Krystyna

¹²³⁵ Jak zauważył K. Mosingiewicz, do tej grupy Gryfitów zaliczali się również Znamirowscy, zob. K. Mosingiewicz, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 362 *in fine*. Niewiele o nich wiadomo. Dnia 29 VIII 1385 r. Drogomir, sędzia, i Krzesław, podsędek ziemski krakowski, rozstrzygając spór między Mikołajem z Brodów a Tomkiem zw. Łakwa, przysądziłi Mikołajowi 31 grzywien na wsi Pobiedr, DSZK, nr 27 (s. 30). Był to pierwszy poświadczony Znamirowski, jego synami byli Jan i Klemens. W 1433 r. Piotr Głąb z Druszkowa [dziś Drużków] pozwał Jana Łagwę z Niezamirowic o napaść w nocy wraz z siedmioma innymi towarzyszami równymi sobie na jego dziedzinę w Druszkowie, zabranie dwóch wołów o wartości trzech grzywien i popędzenie przez trzy dziedziny oraz pocięcie pluga. Spyttek Melsztyński stanął przy swoim kmieciu o swoją karę. Sąd orzekł zwrot wołów Piotrowi i zapłacenie trzech grzywien Spytkowi z tytułu kary. Zarzut o pocięcie pluga został oddalony. W latach 1439-1440 z powodu niestawiennictwa Beaty, wdowy po Spytku z Melsztyna sąd nakazuje jej wieczyste milczenie w sprawie przeciwko Klemensowi i Janowi z Niezamirowic o najście gwałtem na jej tenutę w Druszkowie, odbicie gwałtem domu kmieckiego i usunięcie żeń kmiecia oraz o 10 grzywien szkody, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25648> [dostęp 5.09.2017]. W 1436 r. Jan Łakwa z Niezamirowic zastawił za trzy grzywny Mikołajowi z Druszkowa rolę w tym ostatnim z ogrodem, gdzie siedział kmieć Frycz. W 1443 r. Grzegorz, syn Piotra z Wiatrowic dał Katarzynie, żonie Jana Łakwy z Niezamirowic dobra w Wiatrowicach w zamian za jeden łan alias *szryeb* i dwie zagrody w Druszkowie, co zastawił za 30 grzywien Wiktorowi z Wiatrowic. W 1444 r. Klemens Wojak, dziedzic z Druszkowa sprzedał za pięć grzywien Katarzynie, żonie Jana Łakwy, dziedzica z Niezamirowic łan z siedliskiem zwanym Maćkowskie w Druszkowie, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5127> [dostęp 5.09.2017]. W 1449 r. Andrzej z Bilaska kupił za 30 grzywien od Jana Łakwy z Niezamirowic [Znamirowic] część w Wiatrowicach, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2730> [dostęp 5.09.2017]. W 1449 r. Katarzyna, żona Jana Łakwy z Niezamirowic ustąpiła Grzegorzowi, synowi zmarłego Piotra z Wiatrowic całą część posiadłości, którą miała od niego z zamiany w zamian za część dziedziczną w Druszkowie, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5127> [dostęp 5.09.2017]. W 1438 r. bracia rodzeni Włocisbor i Maciej niegdyś dziedzice Chronowa (część II.K.) i ich siostra przyrodnia Elżbieta, żona Klemensa Łakwy z Niezamirowic [ówczesna nazwa Znamirowic] sprzedali za 40 grzywien Piotrowi Zbyszowiczowi z Chronowa swe dziedzictwo w Chronowie, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 5.09.2017]. W latach 1446-1465 notowany był Klemens Łakwa z Druszkowa. W 1446 r. Katarzyna Narajowska z Druszkowa dała Klemensowi Łakwie z Niezamirowic miejsce na założenie stawów rybnych położone przy drodze rudzkiej [do Rudy] pod górą zwaną *Schirczina* w Druszkowie pod miastem Czchowem w zamian za łąkę w Druszkowie położoną na Smarszowej od granic rudzkich [Rudy]. W 1447 r. Jakub, dziedzic z Druszkowa i Andrzej Wojak z Druszkowa godzili się na urządzenie przez Klemensa Łakwę z Niezamirowic stawów rybnych w miejscu przy drodze rudzkiej [do Rudy] pod górą *Schirczina* w Druszkowie pod miastem Czchowem, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5127> [dostęp 5.09.2017]. W dniu 28 II 1452 r. Dorota z Wilkowisk, żona Klemensa z Niezamirowic [dziś Znamirowic] sprzedała za 100 grzywien półgroszka Więclawowi z Jodłownika całą część swej dziedziny w obydwu Wilkowiskach wraz z całą częścią

z Karwina, Jaszka i Dobka z Wierzbna, o czym informuje wpis z 6 II 1400 r.¹²³⁶ Informację tę bezrefleksyjnie powtórzył Franciszek Sikora¹²³⁷. Pogląd o braterstwie tej trójki odrzucił Marian Wolski, nie przywiązując większej wagi do cytowanego tu wpisu. Argumentował, że trzech bracia byli herbu Jastrzębiec, a Czader herbu Gryf¹²³⁸. Ten ostatni pogląd należy odrzucić, trudno bowiem domniemywać, że pisarz sądowy zmyślił sobie braterstwo Czadra, Krystyna, Jaszka i Dobka. Jednak pogląd Wolskiego po części jest prawdziwy, podane przez niego herby prowadzą do wniosku, że Czader z młodszymi braćmi miał wspólną matkę, która po śmierci Dobiegniewa poślubiła przedstawiciela rodu z Wierzbna, którym musiał być Boguta¹²³⁹.

Czader pojawił się 8 XI 1398 r. w sprawie, w której Marcisz z Gedczyc (II.M.2) poręczył za Czadra z Marcinkowic (*Czader de Marcincouice*) i Krystyna Myszkę z Woli

prawa patronatu kościoła tamże, zobowiązując się wydać mu dokumenty dotyczące tej posiadłości, DSZK, nr 222 (s. 244-245). W 1451 r. bp krakowski Zbigniew [Oleśnicki] stwierdził, że w czasie wakansu po śmierci Marka, proboszcza kościoła NMP w Czchowie król Kazimierz IV Jagiellończyk zaprezentował mgra Piotra z Brzezin, natomiast pozostali patroni: Mikołaj i Jakub z Filipowic, Katarzyna z Drużkowa, Jan i Spytek z Melsztyna, Klemens Wojak, Jakub, Klemens Łakwa oraz bp krakowski z tytułu posiadania wsi Ruda [Kameralna] zgłosili innego kandydata. W wyniku porozumienia proboszczem został tymczasowo Piotr. Dalej w 1456 r. bp krakowski Tomasz [Strzemiński] poświadczył, że w czasie sporu króla Kazimierza z patronami kościoła w Czchowie o prawo prebendy po śmierci proboszcza Marka, na życzenie króla proboszczem został mgr Piotr z Brzezin, który teraz zrzekł się tej godności, a bp Tomasz w porozumieniu z królem mianował proboszczem mgra Stanisława z Brzezin, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4407> [dostęp 5.09.2017].

W 1465 r. Piotr Dyląg i jego córka Dorota, żona Jana z Niezamirowic zapisali Janowi 25 grzywien na dwóch rolach w Kończyskach: na roli zwanej Krukowska i na roli Dyląga z karczmą, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7868> [dostęp 5.09.2017]. W 1478 r. Jan Łakwa z Niezamirowic [dziś Znamirówic] zastawił za cztery grzywny niwę, która rozciągała się *ab antiquo Spnanczyszko usque ad Dąbrowa* i łąkę pod skałą do lasu, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4831> [dostęp 5.09.2017]. W 1479 r. Jan Łakwa ze Znamirówic zastawił za 13 grzywien Janowi, synowi Więclawa z Kątów dwie karczmy w Znamirówicach: jedną, na której siedział Jakub, koło Gocwina i drugą, na której siedział Biel, koło Prokopa oraz zagrodę na końcu wsi, osadzoną Stanisławem Białokurem, z czynszem jednej kopy groszy <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7423> [dostęp 5.09.2017]. W 1487 r. Jan Łakwa z Niezamirowic sprzedał Mikołajowi z Tabaszowej m.in. wszystkie niwy leżące od potoku Rąbkowskiego aż do potoku Bruśnik, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3216> [dostęp 5.09.2017]. W 1488 r. Jan Łakwa ze Znamirówic i Jan z Kątów zamienili dobra. Łakwa dał trzy siedliska: jedno osadzone Kurkiem, drugie Jana Czropa, trzecie opustoszałe w Znamirówicach oraz siedlisko w Robkowej [dziś Rąbkowa] w zamian za część powyżej Dobrocieszy i za 40 grzywien, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7423> [dostęp 5.09.2017]. W 1465 r. Jan, syn Jana Laczwy z Niezamirowic wyznaczył żonie Annie, córce Mikołaja z Łukowicy po 40 grzywien posagu i wiana na połowie dóbr w Niezamirowicach. Anna zeznała, że ojciec spłacił ją z ojcowizny i macierzyzny w Niezamirowicach. Mikołaj z Łukowicy miał zapłacić zięciowi Janowi 20 grzywien posagu córki Anny albo wwiązać go do młyna w Świdniku, z którego mógł pobierać nie więcej jak dwie grzywny, zaś wszystkie inne dochody winny były przypaść Mikołajowi, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25361> [dostęp 5.09.2017].

¹²³⁶ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9806 (s. 818-819).

¹²³⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848> [dostęp 16.10.2016].

¹²³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 16.10.2016], także przypis 2.

¹²³⁹ Boguta często gości we wpisach, zob. SPPP, t. VIII, cz. I, nr 3967, cz. II, nr 4966, 5103, 6328, uwaga CCLVIII (nr 18, s. 541), uwaga CCLXVIII (nr 60, s. 5997), uwaga CCLXX (nr 7, s. 603), uwaga CCLXXII (nr 33, s. 618), uwaga CCLXXIV (nr 40, s. 634), nr 8851, 10781. Wspólną żoną Dobiegniewa i Boguty nie była jednak żona tego ostatniego Hanka z Sieklówki, zob. cz. II, nr 8851, bo Jaszko i Dobko zwał ją machochą (*noverca*), zob. SPPP, t. II, nr 1097. Była to zapewne druga żona Boguty, choć obraz mąci nazwanie Krystyna, Jaszka i Dobka siostrzeńcami (*filiaster*) przez brata Hanki Andrzeja, zob. t. VIII, cz. II, nr 10641. Zob. szerzej T. Kruszewski, *Ród Wierzbnow herbu Jastrzębiec w średniowiecznych księgach sądowych*, Acta Universitatis Wratislaviensis, No 3799, „Prawo” 2017, t. CCCXXIV, s. 89-113.

(II.L.3) wobec Przedbora, marszałka księcia oświęcimskiego¹²⁴⁰. Dnia 21 II 1399 r. Czader z Marcinkowic (*Czader de Marcinouice*) pozwał Piotra z Sancygniowa o trzech kmieci w Karwinie zastawionych za 40 grzywien¹²⁴¹. W dniu 6 II 1400 r. bracia: Czader z Marcinkowic (*Cadro de Marczinouice*) i Krystyn z Karwina poręczyli za brata Jaszka z Wierzbna spłatę 20 grzywien szerokich groszy praskich Mikołajowi [z Marszowic] pisarzowi generalnemu ziemi krakowskiej. Zobowiązali się też strzec Mikołaja od pretensji ich brata Dobka z Wierzbna¹²⁴². W 1402 r. Hanka, wdowa po Żegocie z Wielogłów, żona Czadra z Marcinkowic wystąpiła przeciwko Katarzynie, żona Janusza Szczeciny (*Sczegne*) z Krakowa o 20 grzywien długu i szkodę¹²⁴³. W tym samym roku Hanka spowiadała się proboszczowi z Wielogłów w sprawie przeciw Spytce, żonie Janusza z wsi Czechy (*Sczeky*)¹²⁴⁴. Ponownie w 1402 r. Hanka wystąpiła przeciw Ocie z Tworkowa i Chebdzie [z Tropsztyna, swym szwagrom] o krzywdy uczynione jej i jej pierwszemu mężowi Żegocie¹²⁴⁵. W 1403 r. Czader z Marcinkowic zobowiązał się zapłacić [bratu] Dobkowi z Wierzbna 14 grzywien szerokich groszy praskich¹²⁴⁶. Dnia 3 I 1403 r. Michał sędzia i Dobiesła podsędek ziemscy krakowscy zaświadcza, że Czader (*Czader heres de Marczincouicze*) zastawił za 40 grzywien szerokich groszy praskich Mikołajowi Uchaczowi z Adamowej Woli [dziś Jadamwoła] Chomranice Górne¹²⁴⁷. Tego samego dnia ci sami zaświadczyli, że także Hanka Czadrowa (*Hanca uxor Czadronis legitima de Marczincouicze*) zastawiła temuż Uchaczowi za 100 grzywien kwartników Chomranice Dolne, z których to pieniędzy zobowiązała się zapłacić długi swego pierwszego męża, zmarłego Żegoty, które obejmowały 40 grzywien Piotrowi Morsztynowi, 20 grzywien Szczecinie i 40 grzywien innym dłużnikom¹²⁴⁸. W 1403 r. Ota z Tworkowa i Chebda z Tropsztyna szwagrowie Hanki, żony Czadra z Marcinkowic, opiekunowie Mikołaja, syna Żegoty z Wielogłów [pasierba Czadra] wyznaczili teź 250 grzywien posagu i wiana na Chormanicach i Kurzydłach¹²⁴⁹. W 1404 r. Dobek z Wierzbna pozyskał na Czadrze z Marcinkowic 42 grzywiny, w tym 12 grzywien szerokich groszy praskich, a resztę w monecie obiegowej. Dobek pozywa Czadra o te 42 grzywien i tyleż szkody¹²⁵⁰. W latach 1404-1405 Dobek miał sprawę przeciwko Czadrowi z Marcinkowic i Piotraszowi z Kłęczan o 100 grzywien poręki¹²⁵¹. W tym samym czasie Czader z Marcinkowic nie stawił się w sprawie z Mikołajem Bieckim, mieszczaninem krakowskim o jedną grzywnę i 14 skojców długu i tyleż szkody¹²⁵². W 1405 r. Jachna, żona Mikołaja z Kapieli [właściwie Kępna, ziemia wieluńska] pozwała Czadra z Marcinkowic i jego

¹²⁴⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7844 (s. 612).

¹²⁴¹ *Ibidem*, nr 8459 (s. 675). Ciąg dalszy tej sprawy miał miejsce 30 III 1399 r., nr 8560 (s. 686).

¹²⁴² *Ibidem*, nr 9806 (s. 818-819).

¹²⁴³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁴⁴ *Ibidem*.

¹²⁴⁵ *Ibidem*.

¹²⁴⁶ *Ibidem*.

¹²⁴⁷ DSZK, nr 100 (s. 108-109).

¹²⁴⁸ *Ibidem*, nr 101 (s. 109-110).

¹²⁴⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁵¹ *Ibidem*.

¹²⁵² *Ibidem*.

żonę o bezprawne wwiązanie się do dwóch wsi, na których miała ona zapisane wiano. Jachna pozwała też oboje małżonków o trzy dziedziny, bydło i 5 grzywien¹²⁵³. W tym samym roku Czader z Marcinkowic i Piotrasz z Klęczan poręczyli Dobkowi z Wierzbna zakład w wysokości 100 grzywien za Jaszka z Wierzbna¹²⁵⁴. Jaszek miał zaś przysiąc, że uwolnił Czadra i Piotrasza z zapłaty 100 grzywien poręczonych Dobkowi z Wierzbna¹²⁵⁵. Jaszek wystąpił z roszczeniem przeciwko Czadowi z Marcinkowic o 24 grzywiny i tyleż szkody oraz o porękę udzieloną Żydom¹²⁵⁶. Czader z Marcinkowic i Florian z Kny-szyna poręczyli Dobkowi z Wierzbna zwrot 20 grzywien półgroszka¹²⁵⁷. W 1411 r. Czader z Chormanic zastawił za 50 grzywien i 20 groszy Bogusławowi z Pstroszyc część Chormanic, zwaną Wyszne, a w Chormanicach Dolnych jednego kmiecia, karczmę i pół młyna¹²⁵⁸. W 1415 r. Czader z Marcinkowic miał zwrócić w terminie [jakim?] 90 grzywien Andrzejowi z Zagórzyc i jego żonie Wichnie pod gwarancją wwiązania ich do Chormanic Górnych¹²⁵⁹. W 1419 r. Pełka z Bydlina [naturalny syn Kazimierza III Wielkiego], Peregryn ze Szczytnik i Jan z Szarbi poręczyli za Czadra z Marcinkowic spłatę 80 grzywien półgroszka Andrzejowi z Zagórzyc i jego żonie Klichnie [Wichnie?] pod rygorem wwiązania ich w sumie 200 grzywien do Chomranic Wyżnych¹²⁶⁰. W 1419 r. Andrzej z Zagórzyc pozyskał prawnie w 200 grzywien od Czadra z Marcinkowic wieś Chomranice¹²⁶¹. Czader zastawił za 82 grzywiny półgroszka Andrzejowi z Zagórzyc i jego żonie Wichnie całą wieś Chomranice Wyżne¹²⁶². W 1420 r. Elychna [Wichna?], żona Andrzeja z Zagórzyc ustąpiła Janowi ze Zbigniewa 80 grzywien, które miała u Czadra z Marcinkowic. Czader miał dawać z tego 8 grzywien czynszu, a jeśli nie wypłaciłby w terminie, miał dać wwiązanie do Chormanic Wyżnych¹²⁶³.

W 1422 r. Tomek z Karwina wdzierżawił na 6 lat Czadowi z Marcinkowic [stryjowi] całą część w Karwinie. Czader miał wykupić za swoje pieniądze dwóch kmieci zastawionych za 20 grzywien, wypłacić osiem grzywien półgroszka długu ojca Tomasza [Krystyna z Karwina] oraz płacić przez czas dzierżawy mniszce Femce [bratanicy, córce Krystyna] jedną grzywnę i osiem skojców czynszu. Po zakończeniu dzierżawy winien był zwrócić te dobra Tomkowi z zasiewami, czterema wołami, dwoma krowami, 10 maciorami, kurami i kogutami oraz odremontowanymi: izbą, salą (*pallacium*) i folwarkiem z dopłatą 10 grzywien¹²⁶⁴. W 1427 r. Czader z Marcinkowic nie stawił się w sprawie przeciw Janowi kmieciowi z Kłodnego i jego panu Andrzejowi z Wyżyc o zadanie mu trzech ran krwawych i trzech sinych¹²⁶⁵. W 1429 r. Wojciech Smogorzewski wystąpił

¹²⁵³ *Ibidem*.

¹²⁵⁴ *Ibidem*.

¹²⁵⁵ *Ibidem*.

¹²⁵⁶ *Ibidem*.

¹²⁵⁷ *Ibidem*.

¹²⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁵⁹ *Ibidem*.

¹²⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848&q=czader&d=0&t=0> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁶² *Ibidem*.

¹²⁶³ *Ibidem*.

¹²⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 20.07.2016].

¹²⁶⁵ *Ibidem*.

przeciw Czadrowi z Marcinkowic o cztery rany krwawe¹²⁶⁶. Jest to ostatnia wzmianka o Czadrze. Z małżeństwa z Hanką doczekał się syna Mikołaja (II.E.3).

II.E.2. AGNIESZKA (JAGIENKA)

Agnieszka musiała być córką Dobiegniewa (I.75). Dnia 23 III 1385 r. *Iegnesca de Marcinkouicz* miała termin trzeci z Mikołajem z Łyszkowic¹²⁶⁷. Agnieszka określana jako z Wierzbna (*Regnesca de Virbno*) miała 29 III 1386 r. trzeci termin z Mikołajem z Wierzbna¹²⁶⁸.

POKOLENIE XVII

II.E.3. MIKOŁAJ

Występujący w latach 1437-1476, zmarły przed 1478 r. Mikołaj Czader Marcinkowski z Marcinkowic i Chomranic, dziedzic części Lusławic od 1444 r., Faściszowej i Słonej, h. Gryf¹²⁶⁹, syn Czadra (II.E.1) i Hanki, był dwukrotnie żonaty: po raz pierwszy z Anną, córką Andrzeja Żyły z Lusławic (1444-1448)¹²⁷⁰, po raz drugi z Elżbietą, córką Mikołaja Buczyńskiego (1457 r.), ojciec Andrzeja Żyły z pierwszej żony (II.E.4), Mikołaja, Mikołaja Czadra, Marcina, nieznaney z imienia córki, żony Andrzeja z Rusocic, Weroniki, żony Mikołaja z Nawojowej, Jadwigi, żony Stanisława Lasockiego z Lasocic (1464 r.) z drugiej żony (II.E.5-10)¹²⁷¹. W latach 1441-1446 Mikołaj Nanajko z Wielogłów procesował się z Mikołajem z Marcinkowic o różne sprawy¹²⁷². W 1444 r. Piotr Rozembarski wystąpił przeciw Mikołajowi z Marcinkowic¹²⁷³. Dnia 30 IX 1446 r. świadkowie Mikołaja z Marcinkowic (*Nicolaus de Marcinkouicze*) zeznali przeciw Mikołajowi [Nanajce, synowi Żegoty] z Wielogłów, że [Hanka] matka Wielogłowskiego [i Marcinkowskiego] nie wniosła 500 grzywien szerokich groszy do Marcinkowic z Lewniowej („Ita eos deus adiuuet et sancta crux, quia sciunt et testantur, jako macz pana Micolaiowa Velglowskiego newnosla pącziseth grziwen grossow sirokich do Marcinkowicz de Levin Slewina”)¹²⁷⁴.

¹²⁶⁶ *Ibidem*.

¹²⁶⁷ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 3270 (s. 142). Sprawa ta ciągnęła się 13 IV 1385 r., nr 3332 (s. 145). Na rozprawie 27 IV 1385 r. sprawa nie potoczyła się dla Mikołaja zbyt korzystnie z powodu jego niestawiennictwa, został zobowiązany do zapłaty długu (9 grzywien długu głównego, czteroletni procent, kopa groszy, pobór i łanowe) *Iegnescam de Marcinkouicz*, nr 3425 (s. 149). Sprawa toczyła się dalej 2 VI 1385 r. (*Regnesca [sic! – T.K.] de Marcinkouicz*), nr 3555 (s. 155), 4 I 1386 r. Mikołajowi z Łyszkowic groziła już kara królewska (nr 3926, s. 171, *Jegnescze de Virbno*), a sprawa toczyła się dalej 15 III 1386 r. *Regnesca de Virbno*, uwaga IV (nr 4, s. 174).

¹²⁶⁸ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga VI (nr 8, s. 176).

¹²⁶⁹ Jan Długosz informując, że *Nicolaus Marczynkowski* posiadał Łucznanowice, wspominał, że był on *de domo Griffonum*, zob. LB, t. II, s. 273 (podobnie już w LB, t. I, s. 176, *Nicolaus Marczynkowski nobilis de domo Griffonum*); podobnie dalej przypisując rodowi Stoną, pisze: *Marczynkowski de armis Griffonum*, s. 275.

¹²⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 26.08.2016]. W 1444 r. Mikołaj zeznał, że wziął za żonę Annę, córkę Andrzeja Żyły z Lusławic 70 grzywien w gotówce oraz jej dobra ojczyste w Lusławicach i z tego tytułu opłacił jej wiano na połowie Marcinkowic.

¹²⁷¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁷² *Ibidem*.

¹²⁷³ *Ibidem*.

¹²⁷⁴ SPPP, t. II, nr 3262 (s. 554), słowa w nawiasach kwadratowych za: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

W 1447 r. Eustachy ze Słonej, Mikołaj z Marcinkowic, Stanisław Czrop, Jan Czrop i Rafał Rożen z Kaśnej (II.O.6) pozwali się wzajemnie o granice¹²⁷⁵. W 1466 r. (po 30 IX) Mikołaj z Marcinkowic winien był przysiąc z dwoma świadkami na wiecu, że matka Mikołaja Wielogłowskiego nie wniosła do Chomranic Górnych 60 grzywien szerokich groszy podjętych od Kępińskiego jako spadek po babce¹²⁷⁶. W 1447 r. Eustachy ze Słonej, Mikołaj z Marcinkowic, Stanisław Czrop, Jan Czrop i Rafał Rożen z Kaśnej pozwali się wzajemnie o granice¹²⁷⁷. W 1447 r. Mikołaj z Marcinkowic procesował się z bpem krakowskim Zbigniewem Oleśnickim o granice między Marcinkowicami i Kurzydłami a Kurowem (par. Wielogłowy)¹²⁷⁸. W 1450 r. Mikołaj z Marcinkowic zobowiązał się zapłacić w oznaczonym terminie 50 grzywien zięciowi Andrzejowi z Rusocic¹²⁷⁹. W 1456 r. Barbara, córka zmarłego Jana Rozembarskiego [h. Jastrzębiec, tenentariusza Rozembarku, siostrzenica Jana Pierzchały z Lusławic], żona Jana Żarnowieckiego sprzedała za 40 grzywien Mikołajowi z Marcinkowic część dziedziny w Lusławicach i Słonej¹²⁸⁰. Jan Żarnowiecki zeznał, że otrzymał 40 grzywien od tegoż Mikołaja za sprzedane mu przez żonę Barbarę części dziedziny po ojcu i matce w Lusławicach i Słonej¹²⁸¹. W 1457 r. Mikołaj z Marcinkowic zapisał 200 grzywien posagu i wiana żonie Elżbiecie, córce Mikołaja Buczyńskiego na całej wsi Marcinkowice, na sześciu kmieciach w Chomranicach Górnych i na dwóch młynach w Marcinkowicach i Chomranicach Górnych¹²⁸². W 1459 r. Wiernek z Bilska uwolnił Mikołaja z Marcinkowic z 1000 grzywien wadium z tytułu poręki udzielonej za starą Kępińską, że stawi się ona w sądzie w Czchowie¹²⁸³. W 1460 r. Mikołaj kupił za 60 grzywien od Jana Pierzchały jego część macierzystą w Lusławicach¹²⁸⁴. W 1462 r. Mikołaj Marcinkowski gwarantował Janowi Gnojińskiemu zwrot 58 florenów ewentualnym zastawem w Słonej i Faściszowej¹²⁸⁵. W 1463 r. Mikołaj z Marcinkowic zobowiązał się zapłacić w ciągu roku 50 grzywien Jakubowi z Biesiadek, którą to sumę był winien Agnieszce ze Stradomii [dziś Stradomka], ta zaś wyznaczyła tę sumę jako posag swej córce Beacie, żonie tegoż Jakuba¹²⁸⁶. W 1464 r. Zbigniew z Wronowic zobowiązał się w imieniu swoim i sukcesorów nie pozywać Mikołaja Marcinkowskiego i jego potomków o granice między Marcinkowicami, Rozdzielem (dziś część Białej Wody) oraz między Chomranicami, Zawadą (dziś Zawadka) i Rozdzielem¹²⁸⁷. W 1465 r. Jan Pierzchała kupił siedlisko Mikołaja w Lusławicach¹²⁸⁸. W 1465 r. Mikołaj Marcinkowski miał

¹²⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 7.01.2017].

¹²⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁷⁷ *Ibidem.*

¹²⁷⁸ *Ibidem.*

¹²⁷⁹ *Ibidem.*

¹²⁸⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 26.08.2016].

¹²⁸¹ *Ibidem.*

¹²⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁸³ *Ibidem.*

¹²⁸⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 26.08.2016].

¹²⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5354> [dostęp 26.08.2016].

¹²⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁸⁷ *Ibidem.*

¹²⁸⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 26.08.2016].

zapłacić w terminie 100 florenów węgierskich Janowi Wielopolskiemu, zwanemu Giedką pod gwarancją wwiązania go do Chomranic Dolnych¹²⁸⁹.

POKOLENIE XVIII

II.E.4. ANDRZEJ ŻYŁA

Występujący w latach 1478-1494, zmarły przed 1508 r. Andrzej Żyła z Marcinkowic i Chomranic herbu Gryf był jedynym pewnym dzieckiem Mikołaja (II.E.3) i Anny, córki Andrzeja Żyły z Lusławic, który po dziadzie macierzystym odziedziczył imię, przydomek i dobra. Jego żoną była Anna, córka Piotra z Zawady i Nawojowej, z którą spłodził Stanisława i Annę, żonę Jakuba Tęgoborskiego w 1509 r. (II.E.11-12)¹²⁹⁰. Pojawił się 31 III 1478 r. (*Andrea de Marcinkouicze*) ze swoją machochą Elżbietą, wdową po jego ojcu Mikołaju (*Elizabeth relictā olim Nicolai de Marcinkouicze*) w sprawie, w której była ona powódką, którzy mieli termin „w najbliższy piątek” w dwóch najbliższych tygodniach, dotyczący ich ostrego sporu. Proces toczył się na podstawie wcześniejszego orzeczenia sądu i ich własnych propozycji i odpowiedzi, co po części spełniało jej żądanie 30 grzywien, przy nieprzerwanym biegu czasu. Powódka stwierdziła, że „niesprawiedliwie straciłam na mocy wyroku sądowego i uczyniło tobie korzyść”, a teraz skutkowało naganą sędziego, bo Elżbieta twierdziła, że sędzia nie miał na rozprawie właściwego umocowania. Cały czas odwoływała się do straty powstałej na podstawie niesprawiedliwego wyroku sądowego. Domagała się sprawdzenia, czy sąd wydał wyrok poprawnie, wtedy jego moc będzie ważna, a jak niepoprawnie, wtedy utracić powinien moc. Jej powództwo podpisał ministeriał [woźny sądowy] w sądzie ziemskim w Sączu, stwierdzając, że bezwzględnie, czy orzeczenie było było poprawne, czy też nie, podlega readmisji do wojewody i starosty krakowskiego Jakuba z Dębna¹²⁹¹. W 1488 r. [siostry] Anna, żona Andrzeja Marcinkowskiego z Chomranic i Katarzyna, żona Swosza z Lubczy (pow. biecki) za zgodą Mikołaja z Zawady (par. Nowy Sącz) sędziego sądeckiego sprzedały za 300 florenów i za konie o wartości 5 grzywien Mikołajowi z Nawojowej części wsi i sołectwa, które miał ich ojciec Piotr z Zawady w: Nawojowej, Kuninie, Frycowej, Maciejowej i Kamionce¹²⁹². W tym samym roku Anna, żona Andrzeja Marcinkowskiego z Chomranic i Katarzyna, żona Swosza z Lubczy (pow. pilzneński), córki Piotra z Zawady sprzedały część dóbr po ojcu w Nawojowej¹²⁹³. Jan Krzesz z Gruszowa ustąpił Andrzejowi z Chormanic z zastawu 17 grzywien, który miał na Zawadce i Rozdzielu od Jana i Zbigniewa z Kobyłca¹²⁹⁴. W 1494 r. Mikołaj z Zawady i Siemuszowej sędzia ziemski sanocki ustąpił córkom zmarłego Piotra Zawadzkiego: Annie, żonie Andrzeja z Marcinkowic, Katarzynie żonie Stanisława Swosza z Lubczy (pow. pilzneński), Elżbiecie, żonie Jędrzycha Szwabowskiego oraz pannom Marcie i Barbarze swoje

¹²⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁹¹ SPPP, t. II, nr 4202 (s. 823).

¹²⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5391> [dostęp 30.08.2016].

¹²⁹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁹⁴ *Ibidem*.

części we wsiach: Zawada, Nawojówka i Chroślice w ziemi sądeckiej i pow. czchowskim oraz w Jurkowicach i Olbierzowicach w pow. sandomierskim¹²⁹⁵.

II.E.5. MIKOŁAJ

Kolejność narodzin dzieci Mikołaja (II.E.3) i jego drugiej żony Elżbiety Buczyńskiej nie jest znana. Podana przez Mariana Wolskiego porządkuje dzieci tej pary tylko w obrębie jednej płci¹²⁹⁶. Występujący w latach 1484-1516 Mikołaj Marcinkowski z Marcinkowic był raczej najstarszym z synów Mikołaja i Elżbiety Buczyńskiej. Jego małżeństwo z Zofią, córką Jana tenutariusza Rozembarku (1496 r.) było bezpotomne. Mikołaj zmarł po 1533 r.¹²⁹⁷ W 1484 r. Elżbieta, wdowa po Mikołaju Marcinkowskim i jej synowie Marcin (II.E.7) i Mikołaj, dziedzice Marcinkowic i Krasnego zostali wymienieni wśród patronów kościoła w Chomranicach¹²⁹⁸. W 1487 r. Mikołaj i Marcin (II.E.7) z Marcinkowic (parafia Chomranice) gwarantowali Stanisławowi Awstaczemu z Druszkowa Pustego zwrot 14 grzywien ewentualnym wwiązaniem w kmiecia zwanego Długim i kmiecia Pawła Kundzy w Faściszowej, płacących kopę groszy czynszu¹²⁹⁹. W 1496 r. Zofia, żona Mikołaja Marcinkowskiego odstąpiła ojcu Janowi tenutariuszowi w Rozembarku prawo do dóbr ojczystych i macierzystych, a Jan zapisał Mikołajowi z Marcinkowic 200 florenów węgierskich posagu córki Zofii na Raclawicach i na karczmie w Rozembarku, od której to sumy winien był płacić Mikołajowi rocznie 13 i pół grzywny¹³⁰⁰. W 1502 r. był opiekunem dzieci brata Mikołaja Czadra (II.E.6), zob. dalej. W 1503 r. bracia Sebastian Nanajko i Stanisław z Wielogłów sprzedali za 100 grzywien z prawem odkupu do trzech lat Mikołajowi z Marcinkowic całe wsie Klęczany i Drzykową¹³⁰¹. W 1509 r. Mikołaj Marcinkowski z Marcinkowic godził się z Sebastianem Wielogłowskim zwanym Nanajką w sprawie należącego do tegoż Mikołaja młyna z przekopą i jazem, położonego między dziedzinami: Klęczany i Drzykowa. Mikołaj nie mógł lokować wyżej przekopy i jazu, miały one pozostać tak, jak były, ale miał wolną drogę przez role Sebastiana bez jego szkody celem dowożenia potrzebnych rzeczy do naprawy młyna, przekopy, jazu i brzegów. Jeśli te wszystkie urządzenia uległyby zniszczeniu, to Mikołaj miał je zbudować jednak poniżej, gdzie mu to będzie odpowiadać¹³⁰². W 1513 r. Mikołaj Marcinkowski i Stanisław Wróblowski, dziedzic Faściszowej zawarli ugodę o łęg alias Olszyny (*indaginibus alias langy*) w Faściszowej¹³⁰³. W 1518 r. Mikołaj Słupski herbu Drużyna z Ilmanowej Nowej pozwał o 300 florenów wadium Mikołaja Marcinkowskiego z Marcinkowic i Chomranic w sprawie o porękę, jaką Marcinkowski wraz z Mikołajem Bobowskim z Siedlisk (II.N.35) dali Słupskiemu za Jana Rozembarskiego z Zawady, rękując, że ten wypłaci 300 florenów posagu swej siostry Anny, żony Słupskiego¹³⁰⁴. W 1520 r. Mikołaj Słupski z Ilmanowej

¹²⁹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3962> [dostęp 30.08.2016].

¹²⁹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹²⁹⁷ *Ibidem*.

¹²⁹⁸ *Ibidem*.

¹²⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5354> [dostęp 30.08.2016].

¹³⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³⁰¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5154> [dostęp 30.08.2016].

¹³⁰² *Ibidem*.

¹³⁰³ SHGWK, t. IV, z. 4, M. Wolski, *Moszczenica*, s. 932, gdzie dokładny opis podziału.

¹³⁰⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6531> [dostęp 30.08.2016].

Nowej i Krasnego, wierzyciel Mikołaja Marcinkowskiego, miał zabezpieczone 300 florenach na wsiach Korzenna, Teluszowa i Świegocin; Słupski otrzymał od Marcinkowskiego 8 florenów z sumy 140 florenów długu. Słupski wystąpił przeciw Mikołajowi Marcinkowskiemu o niedopuszczenie do wwiązania do Marcinkowic i o karę *pietnadziesta*¹³⁰⁵. W 1521 r. Mikołaj Marcinkowski pozwał Mikołaja Słupskiego, dziedzica wsi Ilmanowa Nowa i Lipowe o wadium 300 florenów. Marcinkowski zrezygnował na rzecz Mikołaja Słupskiego ze swych praw, które miał do pewnych ról w Siedliskach zastawionych za 140 florenów przez Jana Rozembarskiego i jego żonę Martę oraz z uprawnień do wsi Żelazówka z racji sumy 160 florenów posiadanej od Hieronima Rozembarskiego, którą ten uzyskał w drodze zapisu od Hieronima Chrzastowskiego¹³⁰⁶.

II.E.6. MIKOŁAJ CZADER

Informacje przekazywane przez Waldemara Bukowskiego i Mariana Wolskiego na temat Mikołaja Czadra, drugiego syna Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej podane przy Lusławicach Dolnych i Górnych i przy Marcinkowicach różnią się między sobą. W pierwszym haśle czytamy, że wspomniany był w latach 1480-1483 i zmarł przed 1487 r. W drugim ten przedział czasowy został zredukowany do lat 1481-1483, a data śmierci określona na przed 1486 r. Z żony Małgorzaty nieznanego rodu pozostawił Marcina i Małgorzatę (II.E.13-14)¹³⁰⁷. Był dziedzicem Lusławic Dolnych i Górnych oraz Słonej. W 1480 r. wyrokiem sądu Marcin i Mikołaj z Faściszowej, Mikołaj Czader [z Marcinkowic] i Andrzej [Pierzchała] z Lusławic winni podzielić *arma alias poluplaczce* [= półpancerze], zaś o inne półpancerze, osiem koni, dwa pancerze i dwa *colneria alias obuyeczky* [= obojczyki] winni przysięgać, że ich nie zabrali¹³⁰⁸.

II.E.7. MARCIN

Marcin był trzecim synem Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej. Jego pierwsze wystąpienie w 1484 r. zostało omówione w biogramie jego brata Mikołaja (II.E.5). Występował w latach 1484-1488, określano go jako z Marcinkowic, Lusławic Dolnych i Górnych (1487-1510), Kończysk (1510-11) i Słonej¹³⁰⁹. Z kontekstu powiązań genealogicznych (zob. dalej), wynika, że z nieznannej żony posiadał syna Jana i córkę Zofię (II.E.15-16).

II.E.8. NN (CÓRKA)

Zdaniem Mariana Wolskiego córka ta była najstarszą z córek Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej. O jej istnieniu dowiadujemy się, gdy w 1450 r. Mikołaj z Marcinkowic zobowiązał się zapłacić w oznaczonym terminie 50 grzywien zięciowi Andrzejowi z Rusocic¹³¹⁰.

¹³⁰⁵ *Ibidem*.

¹³⁰⁶ *Ibidem*.

¹³⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 30.08.2016 i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429&q=czader&d=0&t=0&s=0> [dostęp 17.08.2016].

¹³⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7327> [dostęp 17.08.2016].

II.E.9. WERONIKA

Zdaniem Mariana Wolskiego Weronika była drugą z córek Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej. W 1473 r. Mikołaj z Nawojowej zapisał swej żonie Weronice, córce Mikołaja z Marcinkowic 100 grzywien wiana i tyleż posagu na połowie ww. dóbr: Stadła, Wysokie, a także na Frycowej oraz Szlachtowej¹³¹¹.

II.E.10. JADWIGA

Zdaniem Mariana Wolskiego Jadwiga była trzecią z córek Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej. W 1464 r. Stanisław Lasocki z Lasocic zapisał żonie Jadwidze, córce Mikołaja z Marcinkowic 200 grzywien posagu i wiana na połowie dóbr: Lasocice, Szyk, Bojańczyce i na karczmie poniżej Bojańczych¹³¹².

II.E.10a. ANNA

Zdaniem Mariana Wolskiego Anna była czwartą z córek Mikołaja (II.E.3) i Elżbiety Buczyńskiej, żoną Mikołaja Słupskiego (1516 r.)¹³¹³. O tym, że pogląd ten jest nieporozumieniem, świadczą wpisy omawiane w biogramie Mikołaja (II.E.5), była to siostra Jana Rozembarskiego z Zawady.

POKOLENIE XIX

II.E.11. STANISŁAW

Stanisław był synem Andrzeja Żyły (II.E.4) i jego żony Anny z Zawady. Wspomniano go w 1508 r., zmarł przed 1509 r. Stanisław Marcinkowski był dziedzicem z Marcinkowic i Chomranic¹³¹⁴. W 1508 r. Mikołaj Tęgoborski kwitował Stanisława Marcinkowskiego, syna zmarłego Andrzeja z 200 florenów posagu jego siostry Anny (II.E.12), żony Jakuba Tęgoborskiego, swego syna, i zapisał jej 400 florenów posagu i wiana na całej wsi Świdnik. Anna odstąpiła bratu Stanisławowi prawa do dóbr ojczy-
stych i macierzystych¹³¹⁵.

II.E.12. ANNA

Odnotowana w 1509 r. Anna z Marcinkowic i Chomranic była córką Andrzeja Żyły (II.E.4) i jego żony Anny z Zawady. W 1509 r. jako żona Jakuba Tęgoborskiego, zapisała w dożywocie stryjowi Mikołajowi Marcinkowskiemu (II.E.5) całe części dziedziczne w Marcinkowicach i Chomranicach, z wyjątkiem dwóch ról, które jej przypadły po zmarłym bracie Stanisławie Marcinkowskim (II.E.11)¹³¹⁶.

¹³¹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5391> [dostęp 17.08.2016].

¹³¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2921> [dostęp 17.08.2016].

¹³¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³¹⁴ *Ibidem.*

¹³¹⁵ *Ibidem.*

¹³¹⁶ *Ibidem.*

II.E.13. MARCIN

Występujący w latach 1487-1510 Marcin Marcinkowski z Marcinkowic, Lusławic i Słonej, herbu Gryf, był synem Mikołaja Czadra (II.E.6) i Małgorzaty. W 1486 r. Stanisław z Druszkowa wystąpił przeciw Marcinowi i Małgorzacie dzieciom zmarłego Mikołaja [Czadra] z Marcinkowic (II.E.6) o spłatę długu, jaki ich ojciec zaciągnął u zmarłego Jana Niemsty, ojca Stanisława¹³¹⁷. W 1487 r. Stanisław z Druszkowa zaskarżył o kary *pietna-dziesta* Marcina i Małgorzatę, dzieci zmarłego Mikołaja Czadra z Lusławic, gdyż nie zapłacili mu pieniędzy podług zapisu¹³¹⁸. W 1488 r. tenże Stanisław zwany *Nieusthirczy* [= Eustachy] ustąpił Mikołajowi Szreniawie z Siedlisk dobra w Lusławicach Dolnych i Górnych, które pozyskał na Małgorzacie i Marcinie dzieciach zmarłego Mikołaja Czadra z Lusławic. Mikołaj Szreniawa zobowiązał się zapłacić 25 grzywien Stanisławowi pod rygorem wwiązania w część Lusławic pozyskaną na dzieciach Czadra; Andrzej, Marcin i Mikołaj z Marcinkowic (II.E.4, 7, 5), Mikołaj Wielogłowski, Żegota z Jurkowa i Jan Kępanowski, opiekunowie Marcina i Małgorzaty dzieci zmarłego Mikołaja Czadra z Lusławic, wydzierżawili na 11 lat Mikołajowi Szreniawie wszystkie dobra tych dzieci¹³¹⁹. W 1502 r. Mikołaj Marcinkowski z Marcinkowic jako stryj i opiekun Marcina, syna zmarłego Mikołaja Czadra z Marcinkowic wydzierżawił na 6 lat za 8 grzywien rocznie Mikołajowi Szreniawie z Siedlisk (par. Tuchów) ojcowiznę Marcina, czyli część w Lusławicach i Słonej. Pieniądze miał składać w ratuszu w Bieczu. Małgorzata, wdowa po Mikołaju Czadrze wydzierżawiła na 6 lat za 10 grzywien rocznie temuż Szreniawie oprawę posagu i wiana na wspomnianych dobrach. Mikołaj Szreniawa wziął z dzierżawy Małgorzaty cztery woły, siedem krów, dwie jałówki, pięć małych cieląt, sześć owiec, trzydzieści kur, osiem wielkich świń, osiem małych, siedemnaście gęsi i jednego starego konia. Ten inwentarz zwrócić jej miał po zakończeniu dzierżawy¹³²⁰. W 1510 r. Stanisław Wróblowski z Kończysk i Marcin Marcinkowski z Lusławic zamienili swoje dobra. Stanisław oddał Marcinowi, część w Kończyskach, Słonej i Bieśniku z dodaniem 110 grzywien i konia wartego 15 florenów w zamian za jego część w Lusławicach, Słonej, przewóz na Pobrzeżu Lusławskim, pod warunkiem, że Marcin owe pieniądze przeznaczyłby na wykup otrzymanych dóbr od Stanisława Taszyckiego, który uzyskał je prawem macierzystym od brata Marcina Jana Witkowskiego, gdyż ten nie stawiał się na wojnę mołdawską niedawno odbytą. Jan ustąpił część tych dóbr Mikołajowi Taszyckiemu za 100 grzywien, 10 zaś grzywien Marcin był winien stryjowi Mikołajowi Marcinkowskiemu¹³²¹. W tym samym roku Mikołaj Taszycki protestował przeciwko Mikołajowi Marcinkowskiemu jako poręczycielowi bratanka Marcina Marcinkowskiego, który winien usunąć (*deportare alias sznyesz*) wszystkie zapisy na dobra Lusławice, Słona, przewóz i sadzawkę w Lusławicach, i nie wniósł tego do ksiąg ziemskich, pomimo zakładu 100 grzywien. Nie przyprowadził też bratanka do zapisu zastawu dóbr Słona, przewozu i sadzawki w Lusławicach¹³²². Ponownie w tym samym roku Marcin

¹³¹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 17.08.2016].

¹³¹⁸ *Ibidem.*

¹³¹⁹ *Ibidem.*

¹³²⁰ *Ibidem.*

¹³²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2715> [dostęp 31.08.2016]

¹³²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 17.08.2016].

protestował przeciw Taszyckiemu, gdyż był gotów odstąpić na jego rzecz od zapisu, który miał od Jana Witkowskiego na dobrach Lusławice, Słona i przewóz, pod zakładem 100 grzywien i poręką Mik. Korzeńskiego¹³²³. W 1510 r. Stanisław Wróblowski z Lusławic i Mikołaj Taszycki z tychże Lusławic zamienili się dobrami: Mikołaj Taszycki dał kmiecia Czeleja w Lusławicach Dolnych, osiedlonego poniżej Praczki, za części w Słonej, które Wróblowski uzyskał od Marcina Marcinkowskiego¹³²⁴. Dnia 7 IV 1511 r. Jakub z Lubomirza, sędzia i Jan Minor z Biechowa podsędek ziemski krakowski stwierdzili, że Mikołaj Marcinkowski z Chomranic (II.E.5) i jego bratanek Marcin z Kończysk dokonali 17 VI 1510 r. zamiany dóbr. Mikołaj dał Marcinowi swoją część w Słonej z zastrzeżeniem prawa wyrębu drzewa w lesie Słońskim dla siebie i ludzi z Faściszowej za część w Marcinkowicach i Chomranicach¹³²⁵.

II.E.14. MAŁGORZATA

Małgorzata była córką Mikołaja Czadra (II.E.6) i Małgorzaty. Pozostałe o niej nieliczne informacje zob. II.E.13.

II.E.15. JAN

Występujący w latach 1526-1538 Jan Marcinkowski z Marcinkowic i Krasnego musiał być synem Marcina (II.E.7). W 1526 r. Jan Marcinkowski był dziedzicem Chomranic Górnych¹³²⁶. W 1526 r. Jan Marcinkowski z Marcinkowic zrzekł się na rzecz Mikołaja Taszyckiego z Lusławic i Faściszowej wszystkich swych praw do dóbr Faściszowa. Jan Buczyński z Olszyn zrzekł się na rzecz Mikołaja Taszyckiego zapisów oprawy posagu i wiana na Faściszowej, które miał od Zofii, wdowy po Mikołaju Marcinkowskim¹³²⁷. W 1527 Jan z Marcinkowic i [jego ciotka – T.K.] Zofia, wdowa po Mikołaju Marcinkowskim (II.E.5) podzielili się dobrami. Zofia miała trzymać w swojej oprawie Krasne z 9 krowami dojnymi i 8 jałówkami, bez 2 grzywien czynszu od kmieci Gubernata i Palucha i połowy spy, które miał pobierać Jan, oraz młyn w Górnych Chomranicach. Jan wziął Marcinkowice, a lasy w Marcinkowicach, Chomranicach i Krasnym podzielili w ten sposób, że Jan miał mieć $\frac{3}{4}$, a Zofia $\frac{1}{4}$. Od wypasu świń w tych lasach Jan miał pobierać 3 grosze, a Zofia 1 grosz. Ponadto Zofia otrzymała 1 chochłę srebrną, 2 półmiski i 3 talerze cynowe, które razem z byłym winny powrócić po śmierci Zofii do rąk Jana¹³²⁸.

II.E.16. ZOFIA

Zofia musiała być córką Marcina (II.E.7), co wynika z następującego wpisu: w 1533 r. Zofia, żona Jana Dębickiego z Rzuchowej wydzierżawiła za 9 florenów swej ciotce Zofii, wdowie po Mikołaju Marcinkowskim jej własne dobra oprawne Faściszową, Marcinkowice, Krasne i Słone¹³²⁹.

¹³²³ *Ibidem*.

¹³²⁴ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³²⁵ A. Fastnacht, *Katalog dokumentów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, cz. I. Dokumenty z lat 1507-1700*, Wrocław 1953, nr 18 (s. 7).

¹³²⁶ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3848> [dostęp 17.08.2016].

¹³²⁷ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 31.08.2016].

¹³²⁸ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³²⁹ *Ibidem*.

DALSZE POKOLENIA

Różne osoby z rodu Marcinkowskich herbu Gryf przedstawił tylko Seweryn Uruski¹³³⁰:

Florian Marcinkowski obrócił [grunty chłopskie? – T.K.] na folwark (1581 r.)¹³³¹; Andrzej, syn Jana (1582 r.), dziedzic Marcinkowic (1596 r.), posiadał syna Mikołaja; Kasper żonaty z Zofią z Wężyków (1586 r.);

Jakub, podstarości sądecki (1592 r.);

Stanisław, dworzanin królewski i Adrian, bracia rodzeni (1596 r.);

Zofia, żona Jana Dobka, podstolego krakowskiego (1600 r.);

Krzysztof, dziedzic Marcinkowic, Kończysk i Bierników (1611 r.), pozostawił syna Adama;

Stanisław-Przeclaw, podstoli krakowski (1635 r.), miał syna Jerzego, dziedzica dóbr Marcinkowice i Krasne (1661 r.), elektora z województwa krakowskiego (1669 r.). Przeclaw miał dwie żony: Annę Niewiarowską i Czerną, posiadał też syna Grzegorza (1638 r.)¹³³²;

Kazimierz, żonaty z Heleną Kossecką (*secundo voto* Franciszkową Rastawiecką, 1670 r.);

Stanisław, podpisał elekcje: 1669 i 1674 r. z województwa krakowskiego;

Franciszek, prowincjał Franciszkanów, rekatolicyzował na Śląsku, zmarł w 1675 r.;

Maciej, w 1687 r. sprzedał Lesińskim majątek Koresówkę (ziemia kijowska), posiadał syna Ignacego, który z Katarzyną Kosińską spłodził: Franciszka, urzędnika Komisji Wojny, legitymowanego w 1838 r., Jana w 1838 r., Franciszka Ksawerego, urzędnika sądowego, w 1839 r., legitymowanego w Królestwie i Kajetana, legitymowanego w Królestwie w 1838 r. z synem Władysławem, urodzonym z Anny Kosińskiej [między Maciejem i Ignacym wyraźnie brakuje pokolenia lub więcej, chyba że miał być rok 1787 – T.K.];

Antoni-Jaxa, wojski sądecki (1705 r.), ożeniony z Teresą Gumieniecką, chorążanką parnawską, później żoną Antoniego Paszyca, starosty horodeckiego;

Maciej, starosta pułtuski (1727 r.), miał syna Jana, żonatego z Marianną Sulikowską, z której synowie: Ignacy (ochrzczony w 1774 r. w parafii Oleksin) i Teodor-Dionizy (ochrzczony w 1784 r. w parafii Gaworów), obaj legitymowani w 1803 r. w Galicji Zachodniej;

Stanisław, komornik lelowski (1740 r.);

Józef, archidiakon łowicki (1767 r.);

Aleksander, żonaty z Rozalią z Karskich, która powtórnie wyszła za mąż za Antoniego Jezierskiego, pisarza ziemskiego lubelskiego, zmarła w 1780 r.;

¹³³⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. X, Warszawa 1913, s. 215-216. Jeżeli nie będzie dalej odrębnego przypisu, to informacje w tekście będą pochodziły z tej publikacji.

¹³³¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 17.08.2016].

¹³³² Te ostatnie informacje zob. K. Niesiecki, *Herbarz polski Kaspra Niesieckiego powiększony dodatkami z późniejszych autorów, rękopismów, dowodów urzędowych i wydany przez Jana Nep. Bobrowicza*, t. VI, Lipsk 1841, s. 345-346.

Marianna z Marcinkowskich, miała dwóch mężów: 1) NN Wilczyńskiego, 2) Floriana Bylinę (1782 r., w grodzie trembowelskim wybierała pełnomocników);

NN z Marcinkowskich: 1) Dąbska, 2) Ziembicka;

Tomasz, Kazimierz, Wojciech, bracia (1782 r. oblatowali w grodzie warszawskim dział majątku). Wojciech urodził się w 1742 r. w Samborze, legitymowany w sądzie ziemskim lwowskim (1782 r.), miał trzech synów: Józefa, podoficera austriackiego, Leona i Andrzeja, podoficera gwardii rosyjskiej;

Grzegorz, Stefan i Aleksander, synowie Jana i Praksedy Lewickiej, wnukowie Wojciecha i Katarzyny Leszczyńskiej, prawnukowie Mikołaja i Marianny Wiercińskiej, w 1801 r. poświadczyli w Galicji szlachectwo. Stefan miał żonę Helenę Kostyszynównę, która urodziła syna Mikołaja (ur. w 1796 r. w Nowosiółce), ten ostatni z żony Franciszki Federowiczówny, córki Jakuba posiadał syna Andrzeja (ur. w 1820 r. w Nowosiółce), żonatego z Anną Dziunikowską (Dunikowską?), córką Jana i Ludwiki Ostrowskiej. Andrzej doczekał się syna Włodzimierza, urodzonego w 1857 r. w Jazłowcu, w 1882 r. sierżanta armii austriackiej;

Stefan i Bazyli, synowie Jakuba, powołując się na powyższy dokument z 1801 r., w 1838 r. próbowali potwierdzać swoje szlachectwo;

NN za Michałem Chrapowickim, marszałkiem szlachty powiatu dziśniejskiego (1825 r.);

Kajetan, kurator szkół plockich, umarł w 1830 r.;

Franciszek, urodzony w 1804 r. we wsi Żeliszewie (pow. siedlecki), wstąpił w 1823 r. jako aplikant do Komisji Rządowej Wojny, w 1825 r. mianowany pisarzem w Komisarzacie Wojskowym;

Kajetan, brat poprzedniego, urodzony w 1807 r. we wsi Żeliszewie (pow. siedlecki), wstąpił w 1825 r. do 6 pułku piechoty liniowej, w 1831 r. został podporucznikiem w 12 pułku piechoty.

Część II.F. Ród Trestków herbu Gryf

Jak już wspomniano w biogramach Jakuba Trestki (I.66) i jego syna Paszka Trestki (I.76), wiedzę na temat tej rodziny zawdzięczamy Krzysztofowi Mosingiewiczowi. Tu także nasza wiedza opiera się na nieopublikowanych dokumentach małopolskich, które będą cytowane za pracą tragicznie zmarłego autora.

I.76. PASZKO

|

POKOLENIE XVI

II.F.1. PASZKO TRESTKA

Jak już wspomniano w biogramie I.76, był znany z dokumentu z 25 V 1390 r. Wystąpił na czele braci Mikołaja i Jana (II.F.2-3). *Paschco Trestka* był najstarszym z synów Paszka (I.76) i Pachny, która jako wdowa także występowała na dokumencie z 25 V 1390 r.¹³³³ To samo zestawienie osób występowało również wcześniej w dokumencie z 4 II 1390 r., wystawionym przez bpa krakowskiego Jana, w którym nadał kościołowi parafialnemu w obecnych Gierczycach dziesięcinę z wsi Gierczyce i Łukawka (*nobilis dominae Paschnae relicte olim Paszkonis Trescae heredis de Gethczyce et suorum Paszkonis, Nicolai et Iohannis filiorum*)¹³³⁴. Dnia 10 II 1386 r. Nawój, proboszcz skalmierski, kanonik i oficjał krakowski zatwierdził ugodę w sporze o dziesięcinę między Świętoborem, rządcą kościoła w Beszowie a Paszkiem Trestką (*nobilem virum dominum Paschonem de Tressczin*)¹³³⁵. Spór dotyczył wsi *Szandzyenowicze*, którą – jak wykazał K. Mosingiewicz – ks. Jan Fijałek błędnie identyfikował z Sędziejowicami koło Pińczowa, chodziło jednak o Rzędzianowice koło Mielca¹³³⁶. W dniu 18 V 1386 r. Nawój rozpatrywał kolejną sprawę między Świętoborem a Paszkiem o wieś *Borzyszouice*, którą ks. Jan Fijałek znowu błędnie utożsamiał z nieistniejącą wsią Bistramowicami (koło Czymrmina), a zajmujący się tą kwestią K. Mosingiewicz zauważył, że podobieństwo nazwy łacińskiej prowadzi do Borzyszowic koło Mielca¹³³⁷. Jest to szczególnie trafne, gdy czyta się dokument sądu ziemskiego sandomierskiego z 10 IX 1405 r., w który bracia *Pascho de Trzeschin* i *Iohannes de Gethczyce* dokonali podziału dóbr¹³³⁸. Paszko zachował w swym ręku pół Miechocina i Kaimów (obie ob. w granicach

¹³³³ KDKK, t. II, nr CCCLXVII (s. 147). Omówienie zob. K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 257.

¹³³⁴ ZDM, cz. IV, nr 1086 (s. 238-240).

¹³³⁵ *Zbiór dokumentów OO. Paulinów w Polsce, zeszyt I 1328-1464*, opr. ks. J. Fijałek, Kraków 1938, nr 21 (s. 39 i n.), cyt. dalej ZDP.

¹³³⁶ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 260.

¹³³⁷ ZDP, nr 22 (s. 41 i n.); K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 260-261.

¹³³⁸ AGZ, t. VII, nr XXV (s. 49).

Tarnobrzega) oraz Zajezerze (pow. sandomierski). Paszko zachował także wiele dóbr w ziemi krakowskiej: gród Trestczyn i pobliskie wsie Brzań, Biesną, Sędziszową i Falkową (w powiecie Brzesko) oraz Sierosławice i Maciejowice (pow. proszowicki)¹³³⁹. Dnia 30 XI 1394 r. *Pasco Trestzka* miał termin z Klemensem [kasztelanem – T.K.] radomskim o 50 grzywien zastawu po święcie Narodzin Chrystusa¹³⁴⁰. W dniu 3 II 1396 r. Stanisław z Bobowej (II.N.4) przyprowadził na wiec wikarego z Bobowej Andrzeja w sprawie z Paszkiem Trestką (*Pasconem de Trestczin*) jako piercą (*actorem*) o 22 zagony i 400 grzywien z tytułu własności¹³⁴¹. W dniu 30 IX 1396 r. *Paschco Trzestca* procesował się nadal z krewnym Stanisławem z Bobowej¹³⁴². Na wiecu generalnym w Krakowie 2 X 1397 r. Paszko Trestka procesował się kasztelanem radomskim Klemensem z Mokrska¹³⁴³. Także 4 II 1398 r. Paszko Trestka procesował się kasztelanem radomskim Klemensem z Mokrska oraz ponownie ze Stanisławem z Bobowej¹³⁴⁴. Wreszcie 30 IX 1399 r. Paszko Trestka, Mikołaj i Jan z Trestczyna (*Paschco Trestca, Nicolaus et Johannes de Trestczin*) odstąpili wieczyscie Stanisławowi z Bobowej Siedliska koło Bobowej z połową prawa patronatu kościoła w Siedliskach¹³⁴⁵. Dnia 1 VII 1405 *Paschco Trestca de Trestczin* był jednym z poręczycieli Klemensa z Łapanowa (pow. bocheński)¹³⁴⁶. W 1409 r. Paszko sądził się z braćmi Jańskim, Piotraszem, Klemensem i Stanisławem z Maciejowic o część tej ostatniej o nazwie Zbiwniewowska, do której miał prawo bliższości¹³⁴⁷. Z dokumentu z 18 IV 1410 r., w którym Władysław II Jagiełło nadał norbertanom nowosądeckim wieś Dąbrowę, wynika, że przed 1410 r. *Paschko Trestko miles noster* otrzymał w dzierżawę wieś królewską Dąbrowę pod Nowym Sączem¹³⁴⁸. Dnia 1 X 1416 r. świadczył w procesie o naganę szlachectwa, dotyczącego rodu herbowego Gryfów (*de alio clenodio Griffonum Paschonem Trestca de getczyn seu de Trestczin*)¹³⁴⁹. W 1416 r. Paszek Trestka z Trestczyna miał zapłacić 26 grzywien szerokich groszy praskich Żegocie z Mokrska i jego imiennikowi z Grzegorzowic¹³⁵⁰. Kolejną wzmianką źródłową o Paszku Trestce jest wpis z 9 V 1419 r. gdy procesował się z nim Przeclaw Watny z Książnic koło Bochni w sprawach o nieruchomości w Krakowie¹³⁵¹. W 1421 r. Paszko próbował sprzedać Biesną Mikołajowi Szreniawie z Porąbki, jednak

¹³³⁹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 265.

¹³⁴⁰ KZK2, nr 2033 (s. 149). Dnia 2 III 1395 r. sprawa ta toczyła się dalej, dodano, że Klemens był z Mokrska, nr 2451 (s. 173).

¹³⁴¹ *Ibidem*, nr 3752 (s. 250).

¹³⁴² SPPP, t. VIII, cz. I, nr 5716 (s. 377). W dniu 1 X 1397 r. dalej się procesowali, zob. uwaga CCXXIX, nr 9 (s. 401).

¹³⁴³ *Ibidem*, cz. II, uwaga CCXXX (nr 30, s. 407).

¹³⁴⁴ *Ibidem*, nr 6346 i 6347 (s. 450). Dnia 30 IX 1398 r. był termin zawity, uwaga CCLXV (nr 1, s. 580). Jeszcze 3 II 1399 r. (nr 15, s. 648). Z Klemensem procesował się dalej na wiecu generalnym 10 V 1399 r., uwaga CCXC, nr 26 (s. 704). Z wpisu z 3 II 1400 r. wynika, że proces dotyczył poręczenia, jakiego *Paschco Tresthca de Trestczino* na niebotyczną sumę 500 grzywien udzielił kasztelanowi Klemensowi, określanemu jako dziedzic Mokrska, uwaga CCCXI, nr 24 (s. 807). Dnia 10 V 1400 r. Paszko Trestka domagał się od Klemensa 500 grzywien wadium, uwaga CCCXXV, nr 7 (s. 855).

¹³⁴⁵ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9233 (s. 756).

¹³⁴⁶ *Ibidem*, t. II, nr 1100 (s. 164).

¹³⁴⁷ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 154.

¹³⁴⁸ ZDM, cz. VI, nr 1737 (s. 315-317).

¹³⁴⁹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 287 (s. 304).

¹³⁵⁰ SHGWK, t. IV, z. 4; F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 880.

¹³⁵¹ SPPP, t. II, nr 1632 (s. 237).

dopiero w latach 1428-1431 nabyli ją dalsi krewni Bobowscy z Bobowej¹³⁵². W 1423 r. Paszek Trestka z Trestczyna oraz Michał [Wierzbietą] z Przyszowej zamieniali dobra. Paszek dał Michałowi całą swoją wieś Falkową za połowy wsi Przyszowa i Janina. Michał mógł w ciągu najbliższych 8 lat zatrzymać połowy obu wymienionych wsi, jeśli Paszek w tym czasie spłaci mu 109 grzywien. Po spłaceniu tej sumy ustąpi wieczyście Paszkowi z Falkowej, zatrzymując jedynie sołectwo¹³⁵³. Dnia 5 VI 1425 r. Piotr z Falkowa, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemski sandomierski rozstrzygał spór, jaki Paweł, proboszcz z Samborca toczył z Paszkim Trestką z Miechocina (*Paszkonem alias Trestkam de Michocin*) o jezioro w Zajezierzu, przyznając je proboszczowi¹³⁵⁴. W 1428 r. Paszko Trestka z Trestczyna sprzedał Paszkowi z Biesnej Biesną¹³⁵⁵. W dniach 4, 5 i 16 II oraz 16 III 1430 r. Paszko (*dominum Pasconem dictum Trestka i Pasco de Siroslauicze dictus Strestka*)¹³⁵⁶, później 11 i 13 VI 1431 r. (*dominum Pasconem de Syrosławice*) procesował się z braćmi Mikołajem i Piotrem Konwami herbu Strzemię z Sierosławic¹³⁵⁷. Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 6 XII 1431 r.¹³⁵⁸ W 1434 r. Paszek Trestka z Trestczyna zastawił za 50 grzywien Pawłowi z Bobowej swoją wieś Falkową¹³⁵⁹. W 1436 r. niewątpliwie nie żył (zob. dalej). Z żony Zuchny doczekał się: Jakuba, Andrzeja, Mikołaja i Spytki (II.F.7-10).

II.F.2. MIKOŁAJ

Jak już wspomniano w biogramie I.76, był znany z dokumentu z 25 V 1390 r. Wystąpił na drugim miejscu po bracie Paszku, a przed Janem (II.F.1 i 3). Mikołaj, podobnie jak obaj pozostali bracia został zaliczony do *heredes de Trezczin*. Mikołaj był drugim z synów Paszka (II.F.1) i Pachny, która jako wdowa także występowała na dokumencie z 25 V 1390 r.¹³⁶⁰ Mikołaj z Trestczyna pojawił się 20 I 1386 r. w dokumencie Wojciecha Celeja, wojewody sandomierskiego, dotyczącego lokacji wsi Chruślin w ziemi lubelskiej¹³⁶¹. Na podstawie jakiegoś niecytowanego przez siebie dokumentu K. Mosingiewicz twierdził, że Mikołaja wymieniono jako zmarłego w 1407 r.¹³⁶² Jest natomiast oczywiste, że Mikołaj nie żył już 10 IX 1405 r., skoro nie wziął udziału w podziale dóbr między Paszkim i Janem (II.F.1 i 3)¹³⁶³. Dnia 29 XII 1407 r. w Opatowie Wojciech z Wąworkowa, sędzia i Mikołaj ze Strzelc, podsędek ziemski sandomierskiej zaświadczyli, iż Jan z Gierczyc darował kościołowi parafialnemu w tej wsi niwę oraz potwierdził nadanie drugiej niwy przez wspomnianego jako zmarły (*piae memoriae*) Mikołaja z Kaliszan¹³⁶⁴. Mikołaj nie żył już zapewne

¹³⁵² Archiwalia cytowane przez K. Mosingiewiczza, *Trestkowie...*, s. 155.

¹³⁵³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5346> [dostęp 7.09.2016].

¹³⁵⁴ ZDM, cz. V, nr 376 (s. 45 oraz przypis 4).

¹³⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 10.09.2016].

¹³⁵⁶ SPPP, t. VII, cz. II, nr 574, 575, 577 i 581 (s. 338-339).

¹³⁵⁷ *Ibidem*, t. II, nr 2372 i 2373 (s. 359-360), t. VII, cz. II, nr 610 (s. 343).

¹³⁵⁸ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 625 (s. 344).

¹³⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5346> [dostęp 7.09.2016].

¹³⁶⁰ KDKK, t. II, nr CCCLXVII (s. 147).

¹³⁶¹ ZDM, cz. I, nr 179 (s. 229-232).

¹³⁶² K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 265.

¹³⁶³ AGZ, t. VII, Lwów 1878, nr XXV (s. 49).

¹³⁶⁴ ZDM, cz. V, nr 1205 (s. 72-73).

8 III 1403 r. skoro *Johannes Trestca de Getczicze* wykonując swoje zobowiązania pieniężne, wymieniał jako swoją własność Kaliszany (*totam villam suam Kalissany*)¹³⁶⁵.

II.F.3. JAN

Jak już wspomniano w biogramie I.76, był znany z dokumentu z 25 V 1390 r. Wystąpił na trzecim miejscu po braciach Paszku i Mikołaju (II.F.1-2). Jan, podobnie jak obaj pozostali bracia został zaliczony do *heredes de Trezczin*. Jan był trzecim z synów Paszka (I.76) i Pachny, która jako wdowa także występowała na dokumencie z 25 V 1390 r.¹³⁶⁶ W dniu 9 II 1387 r. jako Jan, czyli Jasiek ze Zdzesławic (*Johannem dictum Jaszsek heredem de Sdzeslaucicze*) wdał się w spór z proboszczem z Beszowej. Problem leżał w tym, że Jasiek wybudował w tej wsi karczmę, a to miejscowy kościół parafialny uzyskał wyłączny przywilej zbudowania takowej we wsi. Spór rozsądzał Nawój, proboszcz skalmierski, kanonik i oficjał krakowski, który przyznał rację proboszczowi, nakazując Jaškowi zburzenie karczmy na swój własny koszt¹³⁶⁷. Ponieważ Jasiek nie wykonał wyroku sądu kościelnego, 2 VI t.r. Nawój rzucił na niego klątwę, wykluczając jego wraz z rodziną ze społeczności wiernych. Nakazał też wykląć Jaška innym imiennie wskazanym parafiom¹³⁶⁸. Dnia 9 IX 1387 r. Jaško Trestka z Piotrkowic (*Jasco dictus Treska de Potrkouicz*) miał sprawę z jakimś Lipnonem¹³⁶⁹. W dniu 18 I 1388 r. *Jasco Strestka* sędził się ze Staszkiem z Koprzywnicy¹³⁷⁰. Pojawia się ponownie 11 IV 1388 r. w sprawie pola zwanego *Coprziwuiczske*. Towarzyszyli mu: Krystyna, Dorota i Wojciech z Piotrkowic¹³⁷¹. To zapewne przedstawiciele innego rodu z Piotrkowic, który w źródłach spotykamy równolegle¹³⁷². W dniu 6 X 1404 r. *Johannes de Zdzeslaucicze* musiał zapłacić karę sześciu skojców braciom Sulisławowi i Jarosławowi ze Zdzesławic, która miała być poprzedzona (ale nie była) wizją lokalną przez ministeriała [woźnego sądowego]¹³⁷³. Dnia 31 III 1410 r. w dokumencie wystawionym w Stopnicy przez Mikołaja ze Strzelc, sędziego i Piotra z Falkowa, podsędka ziemi sandomierskiej, na liście świadków znalazł się Jan ze Zdzesławic, zwany Żukiem (*Joanne Zog de Zdzeslawice*)¹³⁷⁴. Jan, tak samo określony 19 IX 1412 r. (*Iohanne Zok de Zdzeslaucicze*) procesował się z Leonardem ze Smogorzowa o sześć sztuk bydła, przy czym Leonard zeznał, że poręczył [Janowi] 15 grzywien¹³⁷⁵. Tego samego dnia obaj byli poręczycielami Falisława ze Skrobaczowa (*Iohanne dicto Zok [de] Sdzeslaucicze*)¹³⁷⁶. Pojawił się też w sądzie ziemskim w Sandomierzu 31 V 1414 r. (*Iohanne dicto Zok [de] Sdzeslaucicze*)¹³⁷⁷. Ostatni raz jako osoba żyjąca Jan, jako Jan z Gierczyc (*Iohanne de*

¹³⁶⁵ SPPP, t. II, nr 969 (s. 145).

¹³⁶⁶ KDKK, t. II, nr CCCLXVII (s. 147).

¹³⁶⁷ ZDP, nr 25 (s. 47-49).

¹³⁶⁸ *Ibidem*, nr 26 (s. 49-51).

¹³⁶⁹ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 4379 (s. 219).

¹³⁷⁰ *Ibidem*, uwaga LXXIV, nr 21 (s. 235).

¹³⁷¹ *Ibidem*, nr 4591 (s. 245).

¹³⁷² Zob. np. *ibidem*, nr 4368 (s. 219), nr 4583-4584 (s. 245).

¹³⁷³ ZSWS, nr 342 (s. 90), cyt. dalej ZSWS.

¹³⁷⁴ ZDP, nr 54 (s. 106-107).

¹³⁷⁵ ZSWS, nr 577 (s. 118).

¹³⁷⁶ *Ibidem*, nr 578 (s. 118-119).

¹³⁷⁷ *Ibidem*, nr 1791 (s. 216).

Gierczyce) był wspomniany w dokumencie z 19 VI 1416 r., w którym Jan z Rudników umawiał się z Mikołajem, opatem klasztoru łysogórskiego¹³⁷⁸.

Największym osiągnięciem Krzysztofa Mosingiewicza jest natomiast utożsamienie tegoż Jaśka z Zdziśławic z Janem z Mielca, który świadcował na dokumencie z 29 XI 1410 r.¹³⁷⁹ Dokument ten znany już był Franciszkowi Piekosińskiemu. Wtedy to Krystyn, kanonik u św. Floriana na Kleparzu umawiał się w sprawie dziesięciny z wsi Kopytowa (pow. krośnieński) z opatem klasztoru koprzywnickiego Jakubem¹³⁸⁰. Ostatnim na liście świadków był *Johanni nobili ac herede de Molecz*. Jak zauważył Krzysztof Mosingiewicz, dokument ten nie zachował się w oryginale, znany go tylko z XVII-wiecznej kopii. Zwięźle wypunktował przy tym błędy kopisty¹³⁸¹. Natomiast F. Piekosiński nie podjął się identyfikacji nazwy *Molecz*, choć to, że chodzi o Mielec, raczej nie powinno budzić kontrowersji. Większa może zaistnieć, gdy pójdziemy tropem Mosingiewicza i utożsamimy Jana ze Zdziśławic z Janem z Mielca. Argument podał, zdaje się, jeden, że na liście świadków wcześniej zamieszczono proboszcza z Beszowej Łukasza, który związany był z Janem ze Zdziśławic. Moim zdaniem nie jest możliwe z punktu formalnej teorii dowodów potwierdzenie tożsamości obu Janów, natomiast przesłanki pośrednie (jedną podał już Mosingiewicz) znacznie wzmacniają hipotezę cytowanego w tym miejscu autora. Należą do nich silne związki Trestków z Mieleckimi oraz odległości. Identyfikację Zdziśławic przeprowadził już ks. Jan Fijałek, z wielu możliwości opowiedział się za Dziśławicami w pow. stopnickim (ob. buskim, gm. Stopnica)¹³⁸². Mamy jednak pewien dokument, który może nieco rozjaśnić ten problem. W dokumencie wystawionym w Zdziechowicach 23 IX 1409 r. *Johannes Trestha haeres de Gethczice et Zdziechowice* uposażył kościół parafialny w Zdziechowicach¹³⁸³. Jednoznacznie to obala identyfikację ks. Fijałka. Zdziśławice to jednak dzisiejsze Zdziechowice (pow. stalowolski, gm. Zaklików). Natomiast ta druga miejscowość to ówczesne Gedczyce, a obecnie Gierczyce (pow. bocheński). Widać to już w cytowanym dokumencie (II.F.1) z 10 IX 1405 r. w podziale dóbr między Paszkiem i Janem, ten ostatni otrzymał Gierczyce i Kaliszany koło Opatowa oraz cały klucz mielecki: Mielec, Wołę Mielecką, Dotów, Trzcianę, Borzyszowice i Zdziechowice¹³⁸⁴. Dokument czarno na białym potwierdza identyfikację wszystkich tu omawianych Janów, pokazuje też, jak narodziła się magnacka rodzina Mieleckich herbu Gryf (zob. II.G). Jan (*Johanne de Gethczice*) po raz ostatni wystąpił jako świadek 31 V 1415 r., gdy Mikołaj ze Strzelc, sędzia i Piotr z Fałkowa, podsędek ziemi sandomierskiej rozsądza spór między Andrzejem z Goździelina i Grzegorzem z Grocholic¹³⁸⁵.

¹³⁷⁸ KDMłp, t. IV, nr MCLVIII (s. 158-159).

¹³⁷⁹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 263.

¹³⁸⁰ KDMłp, t. IV, nr MCXXXIII (s. 127-128).

¹³⁸¹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 263, przypis 70.

¹³⁸² ZDP, nr 25, przypis 1 (s. 47).

¹³⁸³ ZDM, cz. V, nr 1228 (s. 101 oraz przypis 2).

¹³⁸⁴ AGZ, t. VII, nr XXV (s. 49). K. Mosingiewicz doliczał pominięte Rzędzianowice, *idem*, *Mieleccy...*, s. 265. Tych ostatnich (i Dotowa) dotyczy też dokument z 1406 r., zob. s. 266.

¹³⁸⁵ ZDM, cz. I, nr 309 (s. 394)

II.F.4. ELŻBIETA

Elżbietę z rodu Trestków, zmarłą w 1400 r., pierwszą żoną Floriana z Korytnicy herbu Jelita, będącego w 1394 r. cześnikiem wodnym? (*pincerna aquaticus*) Władysława Jagiełły, w 1400 r. podczaszym sandomierskim, w latach 1406-1411 starostą lwowskim, w latach 1410-1435 kasztelanem wiślickim i na koniec w 1427 r. kasztelanem przedeckim, uznał K. Mosingiewicz za córkę Paszka (I.76) i Pachny, pogląd ten należy uznać za słuszny¹³⁸⁶. Wspomniany w poprzednim zdaniu autor korzystał zapewne z krakowskich akt sądowych, gdzie wyraźnie czytamy (30 IX 1400 r.): „Clemens Castellanus Radomiensis pro pueris Floriani de Corithnycza Subpincerne fideiussit, quod ijdem omnes pueri infra XV annos, capta etate ipsorum, venire debent ad Iudicium vel alibi, et omnia bona maternalia et amitalia post mortem Elizabeth et Pachne sororum germanarum, Paschconi et fratribus suis de Trestczeyn debent resignare, et ab eisdem in totum et imperpetuum recedere: si vero non resignauerint et on recesserint, tunc idem Dnus Clemens ipsis Paschconi et fratribus suis CCCCC marcas vadij incurret ad soluendum”¹³⁸⁷.

II.F.5. PACHNA

Pachnę K. Mosingiewicz podał jako drugą córkę Paszka (I.76) i Pachny¹³⁸⁸. Nie żyła już 30 IX 1400 r. (zob. poprzedni biogram).

II.F.6. MICHAŁ?

Krzysztof Mosingiewicz wystąpił z hipotezą, że Michał Trestka, biskup kijowski z I połowy XIV wieku to członek tego rodu¹³⁸⁹. Jeżeli ta hipoteza byłaby prawdziwa, musiał to być syn Paszka (I.76) i Pachny.

POKOLENIE XVII

II.F.7. JAKUB

W omawianej już sprawie z 9 V 1419 r. wspomniani byli: *pueri ipsius Paschconis*, podobnie jak także w cytowanej z 5 VI 1425 r.¹³⁹⁰ Jak sądził K. Mosingiewicz, synowie ci były wtedy pełnoletni¹³⁹¹. Ten ostatni zakładał, że najstarszym synem Paszka (II.F.1) i Zuchny był Jakub wymieniany wraz z ojcem w 1428 r.¹³⁹² Jak informuje Jan Długosz, Jakub Trestka z Michocina poległ 30 XI 1432 r. pod Kopestrzynem w bitwie między wojskami Władysława Jagiełły i ks. Fedka Ostrogińskiego (*Ex Polonis duo tantum notabiles Jacobus Tresthka de Michoczin et Nicolaus Mieczslai de Smogorzow desiderati*)¹³⁹³. Tak więc zginął za życia ojca.

¹³⁸⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 210; K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 259.

¹³⁸⁷ SPPP, t. II, nr 674 (s. 111). To samo *ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 10589 (s. 914).

¹³⁸⁸ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 259.

¹³⁸⁹ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 160-161.

¹³⁹⁰ SPPP, t. II, nr 1632 (s. 237); ZDM, cz. V, nr 1228 (s. 45).

¹³⁹¹ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 155.

¹³⁹² *Ibidem*.

¹³⁹³ *Joannis Dlugossi Annales seu Cronicae inclicti Regni Poloniae. Liber undecimus et Liber duodecimus, 1431-1444*, red. J. Wyrozumski, Varsaviae 2001, s. 75 i przypis 127 (s. 362).

II.F.8 ANDRZEJ

Andrzej był drugim synem Paszka (II.F.1)¹³⁹⁴ i Zuchny. Dnia 4 X 1436 r. sąd ziemski krakowski zatwierdził podział między braćmi: Andrzejem z Trestczyna i Mikołajem z Sierosławic¹³⁹⁵.

Nos Iohannes Rei de Sumsko iudex et Philipus de Chroberz subiudex terre Cracouiensis generales, significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis, quomodo constituti personaliter nobiles Andreas de Tresztczyn ex vna, Nicolaus de Syroslauicze, parte ex altera, heredes, fratres germani talem diuisionem hereditatum inter semet ipsos perpetualiter et publice fecisse recognouerunt, videlicet ita, quod dicto Andree cessit castrum Trestczin et cum villis seu hereditatibus scilicet hijs: Brzana, Falcowa, Sandzyszowa in terra Cracouiensi sitis, et domus Cracouie, necnon Miechoczyn, Kagymow et Rabasth villis in terra Sandomiriensi sitis, cum omni iure et toto dominio, vtilitatibus, fructibus, proventibus, molendinis, aquis, fluijs, silwys, gaijs, nemoribus, rubetis, campis, pratis, aquis, vniuersisque pertinencijs, ad ipsas hereditates pertinentes(s), pro ipsius sorte et perpetua diuisione perpetualiter cesserunt, nichil pro ipso Nicolao ibidem iuris seu proprietatis et dominij penitus reseruando, per ipsumque Andream tenendas, possidendas, vendendas, commutandas, velud sibi uel ipsius posteris melius et vtilius videbitur conuertendas; Nicolao vero iamdicto tote partes hereditatis earum in Syroslauicze et in Maczeyczouicze in terra Cracouiensi site, necnon tota hereditas Zagyerzeszye dicta, in terra Sandomiriensi sita, similiter cum omni iure et toto domino, vtilitatibus, fructibus, prouentibus, aquis, pratis, campis, ripis, fluijs, molendinis, incolis, censibus, redditibus, lacubus, piscinis, vniuersisque pertinencijs, nichil pro ipso Andrea ibidem iuris seu proprietatis et dominij reseruando pro sorte et ipsius diuisione perpetua venit, per ipsum Nicolaum tenendas, habendas, vendendas, commutandas et (vt) sibi uel ipsius posteris melius et vtilius videbitur conuertendas: promittentes ab hic inde hanc diuisionem, ut supra factam rate, grate atque firme imperpetuum tenere et inuolabiliter obseruare. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Actum et datum Cracouie in colloquio generali feria quinta proxima post festum sancti Michaelis, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. Presentibus hijs magnificis dominis: Nicolao de Michalow castellano et capitaneo Cracouiensi, Petro de Pyescowa scala palatino Cracouiensi, Cristino de Coszyegloui Sandecensi, Iohanne Woyniciensi, Clemente de Strelcze Becensi castellanis, Nicolao de Lawszow dicto Slanca vexillifero Sandomiriensi et alijs quamplurimis fidedignis.

Wystarczy uważnie przeczytać podane w dokumencie miejscowości, by mieć pewność, że są to synowie Paszka. Tak więc Andrzej Trestka w podziale braterskim otrzymał Trestczyn i podległe mu wsie: Brzana, Falkowa i Sędziszowa, a także położone w ziemi sandomierskiej Miechocin, Kaimów i Radoważ. Mikołajowi przypadły wsie w powiecie proszowickim (Sierosławice i Maciejowice) oraz Zajezerze w pow. sandomierskim (gmina Samborzec).

W 1429 r. Andrzej Trestka z Trestczyna gwarantował Tomaszowi z Trzeciesza (dziś Trzycierz) zwrot 60 grzywien ewentualnym wwiązaniem w wieś Falkową¹³⁹⁶.

¹³⁹⁴ Filiacja Andrzeja jako syna Paszka była dwukrotnie poświadczona (1444 i 1449 r.), zob. K. Mosiniewicz, *Trestkowie...*, s. 156 (przypis 18).

¹³⁹⁵ KDW, *Zawierający dokumenta z lat 1400-1444*, wyd. F. Piekosiński, t. V, Poznań 1908, cyt. dalej KDW, t. V, nr 591.

¹³⁹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5346> [dostęp 7.09.2016].

W 1441 r. Piotr z Gabania zastawił za 60 grzywien Rafałowi z Rożnowa (II.O.6) wieś Falkową, tak jak ją sam dzierżył od Andrzeja Trestki¹³⁹⁷. Dnia 26 VIII 1444 r. król Władysław III Warneńczyk przejął dług, w którym wierzycielem był Andrzej Trestka (*Andream Trestka*), a zobowiązanym Grot z Jankowic, a w zamian za to Andrzej otrzymał Ciężkowice i przynależności¹³⁹⁸. Tak więc 22 VII 1445 r. *Andrea Trestka de Brzana, tenentario Kyeschkouicensi* był świadkiem na dokumencie królowej Zofii¹³⁹⁹. W 1446 r. sądził się z krewnym, zamieszkałym niedaleko Stanisławem Gedką z Bobowej (II.N.6). Był to proces graniczny między Sędziszową, grodem Trestczyna oraz Bobową¹⁴⁰⁰. W 1447 r. Andrzej Trestka nabył za sumę 1150 florenów [węgierskich?] zamek w Bobolicach oraz wsie: Niegową i połowę Zdowa od Piotra Szafrąca. Równocześnie tytułem zastawu na sumę 400 grzywien uzyskał wsie: Bobolice, Ogorzelik i Tomiszowice, dzięki czemu w rękach Trestków znajdował się znaczący klucz w północnej części ziemi krakowskiej¹⁴⁰¹. W 1460 r. Mikołaj Wieruski z Wieruszyc cały zastaw, jaki miał w Falkowej za 35 florenów od Andrzeja Trestki z Trestczyna i [jego zięcia – T.K.] Janusza z Jeżowa, zastawił Janowi z Gnojnika¹⁴⁰². W 1461 r. Andrzej Trestka z Trestczyna i Brzany wydzierżawił na trzy lata Janowi Kobyleńskiemu z Kobylan w pow. bieckim wojskiemu krakowskiemu m.in. zamek Trestczyna z przynależnymi wsiami: Brzana, Falkową i Sędziszową w pow. czchowskim¹⁴⁰³. Krzysztof Mosingiewicz przeprowadził identyfikację jakiegoś *Trestka magistro curiae nostrae* królowej Sonki [Zofii] w dokumencie z 16 XII 1444 r., wystawionym w Radomiu, w którym królowa potwierdziła prawa mieszczan radomskich z Andrzejem Trestką, w ogóle nie zauważając głębszego problemu, że inne źródła na tej funkcji w podanym roku widziały Jana z Zagórzan¹⁴⁰⁴. Problem jest istotny, bo także na cytowanym wyżej innym dokumencie królowej Zofii z 22 VII 1445 r. Andrzej Trestka również był nazwany *magistro curiae nostrae*. Mosingiewiczowi udało się także wydzielić zapiski dotyczące tego Andrzeja od kolejnych o jego synu – imienniku¹⁴⁰⁵. W 1447 r. Piotr z Gabania pozwał Andrzeja z Brzany o Paleśnicę¹⁴⁰⁶. W 1461 r. Andrzej Trestka z Trestczyna alias z Brzany zastawił na trzy lata Janowi Kobyleńskiemu, wojskiemu krakowskiemu całe swe dobra po ojcu i matce: zamek Trestczyna z wsiami doń przynależnymi, tj. z Brzana, Falkową i Sędziszową oraz zastawione mu przez króla miasto Ciężkowice z przynależnymi wsiami¹⁴⁰⁷. W 1463 r. Prokop z Jaworznika sprzedał za 210 grzywien Andrzejowi Trestce z Bobolic swoją część w Jaworzniku¹⁴⁰⁸. Dnia 4 II 1465 r.

¹³⁹⁷ *Ibidem*.

¹³⁹⁸ KDMłp, t. IV, nr MCDLXVII (s. 438-439).

¹³⁹⁹ *Ibidem*, nr MCDLXXI (s. 442-443).

¹⁴⁰⁰ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 157.

¹⁴⁰¹ *Ibidem*.

¹⁴⁰² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5346> [dostęp 7.09.2016].

¹⁴⁰³ *Ibidem*.

¹⁴⁰⁴ ZDM, t. VIII, nr 2498 (s. 301, zwłaszcza przypis 3); K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 156 (w tym przypis 23).

¹⁴⁰⁵ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 158. Do tego Andrzeja zaliczył wspomniany wyżej wpis z 1461 r. Temu Andrzejowi przypisał spory z Kurozwęckimi z lat 1465-1466 o dom w Krakowie, który wcześniej im zastawił (zob. dalej).

¹⁴⁰⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3236> [dostęp 8.09.2016].

¹⁴⁰⁷ *Ibidem*.

¹⁴⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6896> [dostęp 10.09.2016].

Andreas Trestka de Brzana procesował się z Mikołajem z Borzyszowic, kasztelanem małopolskim [herbu Poraj – T.K., z potężnego rodu Kurozwęckich] i jego synem Mikołajem zwanym Różą, królewskim kuchmistrem, o dom przy ulicy Grodzkiej w Krakowie koło kościoła św. Marcina¹⁴⁰⁹. W dniu 3 III 1466 r. *Andreas Trestka de Brzana* procesował się dalej o ten dom teraz już tylko z samym Mikołajem Różą, nazwanym *Magister Curiae Serenissime dominae Reginae* [Elżbiety Habsburżanki „Rakuskiej”]¹⁴¹⁰. Proces ciągnął się jeszcze 3 VI 1466 r.¹⁴¹¹ W 1467 r. Andrzej Trestka sprzedał Jaworznik za 315 florenów węgierskich Hińczy z Rogowa, kasztelanowi sandomierskiemu¹⁴¹².

Andrzej Trestka był żonaty już przed 1437 r. z Apolonią, córką jednej z najsłynniejszych postaci w dziejach Polski, chorążego krakowskiego Marcina z Wrocimowic, który w kulminacyjnym momencie bitwy pod Grunwaldem trzymał w ręku chorągiew Królestwa¹⁴¹³. W 1437 r. Andrzej z Trestczyna zapisał swej żonie Apolonii, córce Marcisza z Wrocimowic chorążego krakowskiego 300 grzywien wiana i posagu na całej swej wsi Brzanie¹⁴¹⁴. Z tego związku pochodziła nieznana z imienia córka (II.F.11) oraz bez podanej w źródłach filiacji synowie Andrzej i Jan (II.F.12-13). Po śmierci Apolonii Andrzej Trestka ożenił się powtórnie z Ulianą, wdową nieznanego pochodzenia, która urodziła z pierwszego małżeństwa Barbarę i Agnieszkę¹⁴¹⁵.

II.F.9. MIKOŁAJ

Mikołaj był ostatnim synem Paszka (II.F.1) i Zuchny. Jak już wspomniano wyżej, 4 X 1436 r. dzielił się z bratem Andrzejem spadkiem po ojcu. Wielokrotnie procesował się ze Strzemińczykami z Sierosławic, którzy mieli część Maciejowic. O małżeństwie Mikołaja dowiadujemy się z wpisu z 30 IX 1449 r. z wiecu generalnego. Czytamy tam, że Stanisław i Jakub z Sikorzyc wzajemnie z Mikołajem Trestką z Sierosławic (*Nicolaum Treszdcam de Siroslauicze*) i jego żoną Elżbietą sędzili się przeciwko sobie. Sprawa zaczęła się, gdy obie pary spotkały się na publicznej drodze królewskiej i doszło między nimi do bijatyki. Ponieważ wydarzyło się to na drodze królewskiej, miało miejsce naruszenie miru drogowego monarchy. Stanisław i Jakub zatrzymali Elżbietę, nazwaną dziewczicą i ich pasierbicą (po łacinie i polsku: *passirbycza*). To spowodowało na obu braci jeszcze większe kłopoty, bo naruszyli także królewski mir osobowy, napadając na kobietę, na dokładkę dziewczicę [chyba jeszcze wtedy narzeczoną Mikołaja]. Sąd królewski postanowił ich ukarać karą 1000 grzywien [!], gdyż pochwyciwszy Elżbietę (tu nazwaną ich córką), według jej słów ukradli jej złoto, srebro, perły i precjoza z kamienia¹⁴¹⁶.

W 1456 r. Mikołaj Trestka i Mikołaj Wyżycki jako opiekunowie nieletniego Mikołaja Parysa, syna zmarłego Marcina Parysa oddali Zdzieborowi Sieradzkiemu na 6 lat

¹⁴⁰⁹ SPPP, t. II, nr 3779 (s. 700).

¹⁴¹⁰ *Ibidem*, nr 3815 (s. 712).

¹⁴¹¹ *Ibidem*, nr 3839 (s. 720).

¹⁴¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6896> [dostęp 10.09.2016].

¹⁴¹³ J. Długosz, *Roczniki..., Księga Dziesiąta i Księga Jedenasta, 1406-1412*, red. J. Garbacik i K. Pie-radzka, Warszawa 1982, s. 127.

¹⁴¹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3236> [dostęp 8.09.2016].

¹⁴¹⁵ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 157-158.

¹⁴¹⁶ SPPP, t. II, nr 3373 (s. 582).

w dzierżawę dobra Czajęcice¹⁴¹⁷. Dnia 19 VI 1459 r. *Nicolao Trzosla de Szyrosławice* był świadkiem na dokumencie krewnego Jana [w dokumencie błędnie Stanisława] Mieleckiego (II.G.1)¹⁴¹⁸. W 1469 r. Mikołaj Trestka z Sierosławic pozwał Macieja konwersa, czyli wdańca (człowiek świecki żyjący w klasztorze bez ślubów) z Książnic Wielkich. Rok później Mikołaj Trestka pozwał Macieja Ptaczka włodarza z Książnic Wielkich¹⁴¹⁹. Z lat pochodzi 1470-1480 pochodzi informacja, że *Nicolaus Tresthka de domo Griffonum* był właścicielem Zajezierza¹⁴²⁰. Jedynym znanym dzieckiem Mikołaja i Elżbiety był Stanisław (II.F.14).

II.F.10. SPYTKA

W 1467 r. panna Spytka, córka zmarłego Pawła z Sierosławic darowuje swemu bratu Mikołajowi Trestce z Sierosławic trzecią część dóbr dziedzicznych, m.in. w Falkowej¹⁴²¹.

POKOLENIE XVIII

II.F.11. NN (CÓRKA)

Ta nieznaną z imienia córka jest jedynym dzieckiem Andrzeja (II.F.8) i Apolonii z Wrocimowic o poświadczonej źródłowo filiacji. W 1476 r. pojawili się bowiem wnukowie Andrzeja Jan i Jadwiga, dzieci Janusza Jeżowskiego, niewątpliwie Andrzejewego zięcia¹⁴²².

II.F.12. ANDRZEJ

Ponieważ tenże Andrzej Trestka był postacią późniejszą niż poprzednio omawiany jego imiennik, K. Mosingiewicz tego drugiego uznał za syna pierwszego i jego żony Apolonii z Wrocimowic¹⁴²³. Andrzej (II) rzadko jest widoczny w źródłach. W dniu 30 IX 1471 r. stał się udzielającym pożyczki 100 grzywien samemu królowi Kazimierzowi IV Jagiellończykowi, od którego otrzymał 6 grzywien z dochodów z miasta Dębowca¹⁴²⁴. Dnia 6 III 1472 r. Andrzej uposażył kaplicę św. Andrzeja w kościele św. Małgorzaty, której był fundatorem, właśnie ową sumą 6 grzywien¹⁴²⁵. Jan Długosz tak to opisuje: „Tertium altarae S. Andreae, in capella S. Andreae supra porticum aedicata, quod fundavit Andreas Treszka, nobilis de armis Griffonum, et consignavit illi pro dote sex marcas communis pecuniae in censibus oppidi Dambowyecz, quos apud serenissimum Casimirum Tertium [*sic!*, *Quartum*] Poloniae regem pro certa pecuniae quantitate sub

¹⁴¹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4276> [dostęp 10.09.2016].

¹⁴¹⁸ AS, t. II, nr CLVII (s. 190-191).

¹⁴¹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8484> [dostęp 10.09.2016].

¹⁴²⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 316.

¹⁴²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5346> [dostęp 7.09.2016]. Inne dokumenty zob.

K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 156 i 160.

¹⁴²² K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 157.

¹⁴²³ *Ibidem*, s. 158-159.

¹⁴²⁴ *Ibidem*, s. 159 oraz przypis 38.

¹⁴²⁵ *Ibidem*, s. 159 oraz przypis 38.

titulo reemptionis constat comparasse...¹⁴²⁶. W dniu 4 X 1473 r. Kazimierz Jagiellończyk zapisał Andrzejowi (*Andreae Trzaszka de Bobolycze*) 5550 florenów węgierskich długu na wsiach: Zielonki i Marszowice (w znanej nam z dóbr Gryfitów gminie Kocmyrzów-Luborzyca, pow. krakowski)¹⁴²⁷. Dnia 12 V 1479 r. Zbigniew z Włodzisławia wystąpił *contra Andream Trestka de Bobolicze*¹⁴²⁸. Wspomniany był jeszcze przez swego syna Andrzeja (III) 12 V 1484 r., raczej już jako zmarły¹⁴²⁹. Z nieznannej żony pozostawił synów: Andrzeja, Jerzego i Serafina (II.F.15-17).

II.F.13. JAN

Jan był zapewne drugim synem Andrzeja (II.F.8) i Apolonii z Wrocimowic. Po raz pierwszy jest poświadczony jako Jan Trestka z Brzany i Trestczyna w 1446 r.¹⁴³⁰ Po raz wtóry był odnotowany w liście Kazimierza Jagiellończyka z 27 IX 1448 r. jako *Joannem Trzeska, qui Hungariam infestavisset, comprehendit se declarat*¹⁴³¹. Dnia 4 II 1452 r. Jan Trestka z Trestczyna (*Johannem Trestka de Tresczin*¹⁴³²) procesował się z krewnym Janem [Gedką] z Bobowej (II.N.17). Ostatni opisał go pod rokiem 1459 r. na sejmie piotrkowskim Jan Długosz: „Conventione autem prefata durante, castrum fortissimum in terra Culmensi Brathian, quod rex [Casimirus] Jpanni Trzeska dederat in tenutam, per familiares eiusdem Trzeszcze, qui tunc absens in conventionem Pyotrковиensem advenerat, nulla cogente nec essitante, hostibus deditum et proditum, et pecunia recepta, venditum est”¹⁴³³.

II.F.14. STANISŁAW

Stanisław był synem Mikołaja (II.F.9). W 1491 r. zbył Kurozwęckiemu Maciejowice i Sierosławice za 2000 florenów węgierskich¹⁴³⁴. W tym samym roku zapisał żonie Beacie, córce Tomasza Rachowałowskiego 120 grzywien posagu i drugą taką samą sumę wiana. Urodziła mu ona syna Jana (II.F.18)¹⁴³⁵.

¹⁴²⁶ Joannis Długosz, Senioris, Canonici Cracoviensis Opera Omnia, Cura Alexandri Przędziecki edita, Tomus VII, *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis, Tomus I, Ecclesia cathedralis cracoviensis – Ecclesiae collegiatarum*, Cracoviae MDCCCLXIII, cyt. dalej J. Długosz, LB, t. I, s. 553.

¹⁴²⁷ MS, t. I, nr 1050 (s. 54), skąd wzięt się u K. Mosingiewicza, *Trestkowie...*, s. 159 (przypis 39) nr 1030?

¹⁴²⁸ SPPP, t. II, nr 4210 (s. 825).

¹⁴²⁹ *Ibidem*, nr 4289 (s. 851).

¹⁴³⁰ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 159.

¹⁴³¹ MS, t. I, nr 69 (s. 4).

¹⁴³² SPPP, t. II, nr 3489 (s. 615).

¹⁴³³ *Joannis Długossi Annales..., Liber duodecimus. 1445-1461*, red. J. Wyrozumski, Cracoviae 2003, s. 248 oraz 460, gdzie wydawcy nie podzielili poglądu Mosingiewicza (*Trestkowie...*, s. 159) i uważają go za Czecha osiadłego w Polsce. Polski przekład brzmi następująco: „W czasie zaś trwania wspomnianego zjazdu najsilniejszy zamek w ziemi chełmińskiej Bratian, który król wtedy dał w dzierżawę Janowi Trzeszcze, służba tego Trzeszki, który wówczas nieobecny, przybył na zjazd w Piotrkowie, bez żadnej konieczności oddała i przekazała wrogom i za pieniądze sprzedała”, zob. J. Długosz, *Roczniki..., Księga Dwunasta. 1445-1461*, red. J. Wyrozumski, Warszawa 2004, s. 280, w przypisie 6 podobnie jak w wersji łacińskiej z powołaniem na M. Biskupa twierdzą, że to czeski żołnierz najemny.

¹⁴³⁴ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 156 i 160.

¹⁴³⁵ *Ibidem*, s. 160.

POKOLENIE XIX

II.F.15-17. ANDRZEJ, JERZY I SERAFIN

Andrzej był zapewne najstarszym synem Andrzeja (II.F.12), choć Zbigniew z Włodzisławia wymieniając synów Andrzeja (12 V 1479 r.), przed Andrzejem wymienił Jerzego, a na końcu Serafina¹⁴³⁶. Tę samą kolejność braci podał też 12 IV 1484 r. Stanisław Świder z Białej, ministeriał [woźny sądowy] rozpatrujący w imieniu Jakuba z Dębna, kasztelana i starosty krakowskiego sprawę wadium 40 grzywien między *Georgium Trzeska de Bobolycze* [...] *et nobiles Andream et Seraphin fratres de eadem Bobolycze*¹⁴³⁷. W dniu 12 V 1484 r. *Andreas Trzeska filius olim nobilis Andree Trzeska de Bobolycze* procesował się w sprawie o infamię z Szafrancami: braćmi Stanisławem i Krzysztofem z Pieskowej Skąły, powołując jako świadków najwyższych urzędników koronnych: Zbigniewa z Tęczyna, podkomorzego krakowskiego, Stanisława z Brzezia, marszałka nadwornego koronnego, Świętopełka z Zawady, chorążego przemyskiego [współrodowca, herbu Lis¹⁴³⁸], Jana z Brzezia i Marcina z Kowar, podsędków ziemi krakowskiej, oraz szlachciców Łukasza z Włodzisława i Mikołaja z Sącygniowa¹⁴³⁹. W 1484 r. bracia Andrzej i Serafin Trzescy z Bobolic zastawili za 1000 florenów węgierskich Andrzejowi Rzeszowskiemu z Ogrodzieńca należącą do nich część fortalicium w Bobolicach i przynależnych wsi¹⁴⁴⁰. W tym samym roku bracia Jerzy, Andrzej i Serafin z Bobolic sprzedali za 600 florenów węgierskim braciom: Janowi, Andrzejowi, Janowi i Stanisławowi, synom zmarłego Andrzeja Rzeszowskiego z Przybyszówki (ziemia przemyska) całe fortalicium Bobolic z wsiami: Niegowa, Zdów, Ogorzelik, Tomiszowice, z folwarkami pod Bobolicami i w Lgocie¹⁴⁴¹. W 1486 r. trzej bracia jako dziedzice Bobolic sprzedali za 1600 florenów węgierskich Mikołajowi Krzesiowi z Zawady zamek Bobolice z Niegową i Zdowem wraz z prawem patronatu parafii i prebendy w Niegowej¹⁴⁴². W tym samym roku sprzedali też za 400 grzywien Mikołajowi Krezie z Zawady: Ogorzelik i Tomiszowice oraz folwark Lgota i pole w Bobolicach¹⁴⁴³. Po 1490 r. zbyli jeszcze wsie należące do klucza zamku Bobolice: Zdów, Ogorzelik, Niegowa, Tomiszowice¹⁴⁴⁴.

II.F.18. JAN

Jan był synem Stanisława (II.F.14) i Beaty Rachowałowskiej. W 1504 r., piszący się z Witowa i Sierosławic, sprzedał w 1504 r. dom w Krakowie kanclerzowi Janowi Łaskiemu¹⁴⁴⁵. Był ostatnim z rodu Trestków, w XVI wieku ich dobra dzierżyli Mieleccy (II.G).

¹⁴³⁶ SPPP, t. II, nr 4210 (s. 825).

¹⁴³⁷ *Ibidem*, nr 4288 (s. 851).

¹⁴³⁸ T. Kruszewski, *Rycerscy...*, w związku z I.A.36.

¹⁴³⁹ SPPP, t. II, nr 4289 (s. 851).

¹⁴⁴⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2834> [dostęp 10.09.2016].

¹⁴⁴¹ *Ibidem*.

¹⁴⁴² *Ibidem*.

¹⁴⁴³ *Ibidem*.

¹⁴⁴⁴ *Ibidem*.

¹⁴⁴⁵ K. Mosingiewicz, *Trestkowie...*, s. 160.

Część II.G. Ród Mieleckich herbu Gryf

II.F.3. JAN

POKOLENIE XVIII

II.G.1. JAN

Według Krzysztofa Mosingiewicza Jan z Gierczyc i Kaliszan, występujący w latach 1442-1459, zmarły przed 1460 r., był synem Jana (II.F.3)¹⁴⁴⁶. Pojawił się 31 XII 1442 r. w sprawie w sądzie lubelskim (*Johanne de Kalischany*)¹⁴⁴⁷. W latach 1445-1455 był burgrabią lubelskim¹⁴⁴⁸. Ze sprawowaniem tej funkcji K. Mosingiewicz wiązał posiadanie do 1456 r. przez Jana dwóch wsi królewskich: Pław i Woli Pławskiej¹⁴⁴⁹. Dnia 18 VI 1447 r. był odnotowany jako świadek (*Johanne de Myelyecz*)¹⁴⁵⁰. Był to proces o naganę szlachectwa Jana z Giedlarowej, który jako świadków ze strony babki ojczyściej powołał dwóch szlachciców herbu Gryf: Stanisława z Miąsowej i Piotra z Ossowej (II.Z.)¹⁴⁵¹. Ostatni raz jest poświadczony 19 VI 1459 r. pod błędnym imieniem Stanisława¹⁴⁵². W dokumencie tym podkomorzy sandomierski Sędziwój z Leżenic rozgraniczał dobra Jana Mieleckiego: Mielec i Cmolas od dóbr Franciszka Tarnowskiego: Rzochów, Tuszyna i Koszczytkow[?]. W 1460 r. już nie żył, bo występowała wdowa po nim Zofia (dokument wystawiony *in curiae generosis ac nobilis dominae Zophiae relictiae olim domini Joannis heredis in villa Mielecz*)¹⁴⁵³. Urodziła Janowi synów Bernardyna i Jana (II.G.2-3) oraz córkę Katarzynę (II.G.4).

POKOLENIE XIX

II.G.2-3. BERNARDYN I JAN

Bernardyn i Jan, synowie Jana (II.G.1) i Zofii prawie zawsze występowali razem w źródłach. Dnia 26 VII 1422 r. [w rzeczywistości 1462 r.] Jan i Bernardyn, dziedzice

¹⁴⁴⁶ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 267.

¹⁴⁴⁷ ZDM, cz. III, nr 639 (s. 69-71).

¹⁴⁴⁸ *Ibidem*, s. 71, przypis 15.

¹⁴⁴⁹ *Inventarium omnium et singulorum privilegiorum, litterarum, diplomatum, scripturarum et monumentorum quaecumque in Archivo Regni in arce Cracoviensi continentur* [...] [wyd. E. Rykaczewski], Lutetiae Parisiorum- Berolini-Posnaniae 1862, s. 207 (*Joannis Mielecki*); K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 267.

¹⁴⁵⁰ AGZ, t. XIII, Lwów 1888, nr 3840 (s. 277).

¹⁴⁵¹ *Ibidem*, nr 3840 (s. 277).

¹⁴⁵² AS, t. II, nr CLVII (s. 190). Wydano go z błędnej kopii, w oryginale przechowywanym w Ossolinum we Wrocławiu nosi imię Jan, zob. K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 267-268.

¹⁴⁵³ Zob. szerzej K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 269.

Mielca współzałożyli kościół [Przemienienia Pańskiego] w Cmolasie (*Johannes et Bernhardinus, fratres germani indivim, haeredes de Mielecz*), wtedy też podano ich filiację (bracia niedzielni, synowie Zofii)¹⁴⁵⁴. Bernardyn zmarł prawie na pewno bezpotomnie. W 1470 r. obaj bracia ostatecznie stali się zasadźcami miasta Mielca¹⁴⁵⁵. W tym samym roku, po śmierci Wierzbęty z Turska (II.P.13), jego najstarszy syn Jan (II.P.16) ustanowił jako opiekunów i zarządców krewnych: Piotra z Branic, kasztelana bieleckiego (II.T.6) i Jana z Mielca¹⁴⁵⁶. Jan jest poświadczony źródłowo po raz ostatni 20 X 1487 r. (*Johanni Myeleccki*)¹⁴⁵⁷. Nie żył już w 1489 r., gdyż w tym roku jedynym patronem kościoła w Cmolasie był Bernardyn (była to zarazem ostatnia wzmianka źródłowa o tym ostatnim)¹⁴⁵⁸. Potomstwo Jana i jego żony NN Sudolskiej budzi ogromne kontrowersje w nauce. Włodzimierz Dworzaczek obok Stanisława (II.G.5) wymienił (jednak ze znakiem zapytania) Hieronima (II.G.6) oraz także z „?” Annę (II.G.7)¹⁴⁵⁹. Zdzisław Spieralski zna tylko Stanisława i Annę¹⁴⁶⁰. K. Mosingiewicz odwołał się do Spieralskiego, ale rzekomo znalazł tam jeszcze brata Andrzeja (którego Spieralski nie zna)¹⁴⁶¹.

II.G.4. KATARZYNA

Katarzyna jest poświadczona źródłowo jako córka Jana (II.G.1), przed 1456 r. poślubiła Stanisława z Koźmic¹⁴⁶².

POKOLENIE XX

II.G.5. STANISŁAW

Stanisław był jedynym pewnym synem Jana (II.G.3) i NN Sudolskiej. Zdaniem Z. Spieralskiego urodził się ok. 1470 r., zmarł 31 I 1532 r. w Krakowie, wraz z żoną, zmarłą w tym samym roku zostali pochowani w Mielcu (ich nagrobki zostały ufundowane

¹⁴⁵⁴ ZDM, cz. V, nr 1334 (s. 256), przypis 2, Jan, *floruit* 1447-1449. K. Mosingiewicz poparł stanowisko literatury, że rok ten jest raczej błędem kopisty i powinien być późniejszy (ale nie o 50, lecz o 40 lat, czyli 1462), K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 269.

¹⁴⁵⁵ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 270. Ich ojciec Jan zaś w 1457 r. uzyskał zgodę Kazimierza IV Jagiellończyka na założenie miasta Mielca na prawie niemieckim.

¹⁴⁵⁶ *Ibidem*, s. 271. Występowanie Branickiego wraz z Mieleckim nie może prowadzić do wniosku, że oba rody było blisko spokrewnione. Pogląd K. Mosingiewicza, że ich pokrewieństwo było dalekie jest – moim zdaniem – słuszny. Mosingiewicz wyraźnie uznawał Trestków za potomków wojewody Teodora (I.11), natomiast Branickich za zstępnych Klemensa z Ruszczy (I.20), zob. K. Mosingiewicz, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 362 i *idem*, *Arcybiskup Jan*, s. 91 i n. Natomiast – mimo znajomości prac K. Mosingiewicza – M.L. Wójcik cytuje tylko pracę *Mieleccy...*, gdzie nie ma nic o ich związkach z Branickimi, podobnie jak w maszynopisie pracy magisterskiej, fragment *Arcybiskup Jan*, gdzie mowa tylko o Branickich (i ich najbliższych krewnych), s. 91 i n. Wójcik cytuje także Niesieckiego (t. VI, s. 392), gdzie szczególnie akcentowano rzekome pochodzenie Mieleckich wraz z Branickimi. Nie wiadomo dlaczego często bałamutny Niesiecki jest dla Wójcika bardziej przekonujący niż współczesny mu Mosingiewicz, zob. M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 69 (zwłaszcza przypis 260). Niesieckiemu błędny pogląd podpowiedział zdaje się S. Nakielski, *op. cit.*, s. 36.

¹⁴⁵⁷ *Liber quantiarum regis Casimiri ab a. 1484 ad 1488*, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1897, s. 184.

¹⁴⁵⁸ Zob. szerzej K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 271.

¹⁴⁵⁹ W. Dworzaczek, *Genealogia*, Warszawa 1959, tabl. 128.

¹⁴⁶⁰ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 768.

¹⁴⁶¹ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 271.

¹⁴⁶² *Ibidem*, s. 269-270.

przez synów)¹⁴⁶³. Stanisław pojawił się w źródłach w 1491 r., natomiast przed 1494 r. poślubił Elżbietę, córkę Stanisława Tęczyńskiego, kasztelana wiślickiego i Barbary, wnuczki Zawiszy Czarnego z Garbowa¹⁴⁶⁴. W 1506 r. został posłem na sejm w Lublinie z województwa sandomierskiego, później w maju t.r. uczestniczył w zjeździe wielkopolskim w Kole, jesienią ze swoją chorągwią walczył na Pokuciu i w Mołdawii. W 1512 r. był rotmistrzem obrony potocznej¹⁴⁶⁵. Dnia 4 VI 1515 r. po śmierci Pawła Chlewickiego Zygmunt I Stary powołał Stanisława Mieleckiego na kasztelanę połaniecką¹⁴⁶⁶. Jeszcze tego samego roku (31 X) król mianował Mieleckiego kasztelanem zawichojskim po zgonie Stanisława Jarockiego, zarazem marszałka nadwornego koronnego¹⁴⁶⁷. Odnośnie do potomstwa Stanisława Mieleckiego zarówno W. Dworzaczek, jak i Z. Spieralski nie podają poprawnych informacji, dopiero połączenie ich danych prostuje ich ustalenia. W Dworzaczek zna pięciu z sześciu synów Stanisława i Elżbiety Tęczyńskiej, podaje ich w następującej kolejności: Jan, Stanisław, Sebastian, Zawisza [Janusz?] i Walerian, II.G.10-14. Zna też dwie córki tej pary – Annę i nieznaną z imienia¹⁴⁶⁸. Znacznie lepiej w potomstwie Stanisława i Elżbiety jest zorientowany Zdzisław Spieralski, wymienia: Andrzeja, Waleriana Tyburcego, Stanisława, Jana, Sebastiana i Zawiszę Janusza. Z informacji podanych przez Spieralskiego jedyną pewną jest ta, że najstarszym synem Stanisława był Andrzej (II.G.9), nieznanymi Dworzaczkowi. Kolejność pozostałych synów u Spieralskiego jest niejasna, kontekst wskazuje, że nie zajmował się on jej ustaleniem. Z córek tylko o Annie umie coś powiedzieć (II.G.15), drugiej o nieznanym imieniu nie omawia (II.G.16)¹⁴⁶⁹.

II.G.6. HIERONIM?

Za młodszego (choć z wątpliwościami) brata Stanisława (II.G.5) uznał go W. Dworzaczek¹⁴⁷⁰. Pełnił urząd starosty sandomierskiego, ok. 1540 r. ożeniony był z Jadwigą Grochowską. Bez dodatkowych badań trudno przesądzać słuszność poglądu autora *Genealogii*. Być może jest prawdziwy, bo imię to jeszcze się powtórzy (II.G.19).

II.G.7. ANNA

Anna jest jedyną pewną córką Jana (II.G.3) i NN Sudolskiej. Poślubiła Mikołaja Firleja, kasztelana krakowskiego (1520-1526) i hetmana wielkiego koronnego (1515-1526)¹⁴⁷¹.

¹⁴⁶³ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 768-769.

¹⁴⁶⁴ Z. Spieralski zwie ją podkomorzanką chełmską, zob. *ibidem*, s. 768. Autor ten, a w jeszcze dokładniejszej formie K. Mosingiewicz (*Mieleccy...*, s. 271) zwracają uwagę na koligacje Mieleckiego, w jakie wszedł poprzez małżeństwa siostr jego żony.

¹⁴⁶⁵ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 768.

¹⁴⁶⁶ MS, t. IV, cz. I, nr 2491 (s. 145), zob. też Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 768, na pewno nie nr 2441 (*sic!*) jak u Mosingiewicza, *Mieleccy...*, s. 272 (przypis 128).

¹⁴⁶⁷ MS, t. IV, cz. I, nr 2577 (s. 149). Inne fakty z życia St. Mieleckiego, zob. Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 768 i n.

¹⁴⁶⁸ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁶⁹ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 769.

¹⁴⁷⁰ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁷¹ *Ibidem*; Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 768.

II.G.8. DRUZJANA

Z wpisu z 1485 r. dowiadujemy się, że Klemens Turski [herbu Warna] zapisał żonie Druzjanie, córce Mieleckiego 400 grzywien wiana i posagu oraz 100 florenów węgierskich na swych dobrach w Bobowej i Siedliskach¹⁴⁷². Głowił się nad tym wpisem Krzysztof Mosingiewicz, dochodząc do trzech możliwych filiacji tej kobiety. Mogła to być córka Jana (II.G.3), jego brata Bernardyna (II.G.2) lub ich siostra, córka Jana (II.G.1)¹⁴⁷³. To ostatnie rozwiązanie należy stanowczo odrzucić, mogła ona oczywiście żyć w 1485 r., gdyby była z poprzedniego pokolenia, ale treść wpisu raczej wyklucza taką opcję, gdyż dotyczy on zabezpieczenia posagu, czego raczej mąż nie czyniłby wiele lat po ślubie. Druga możliwość jest czysto teoretyczna, nie znamy bowiem żadnego potomka Bernardyna, który zdaje się być bezżenny. Pozostaje uznać ją za drugą obok Anny córkę Jana (II.G.3).

POKOLENIE XXI

II.G.9. ANDRZEJ

Zdaniem Zdzisława Spieralskiego Andrzej był najstarszym synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Do dziś zachował się w Mielcu jego nagrobek, na którym czytamy: *strenuus miles* i datę śmierci 15 V 1529 r.¹⁴⁷⁴

II.G.10. JAN

Zdaniem Włodzimierza Dworzaczka był on najstarszym synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej, nie znał on jednak Andrzeja¹⁴⁷⁵. Jest to jedna z najważniejszych postaci w Rzeczypospolitej XVI stulecia, posiadająca biogram w PSB pióra Zdzisława Spieralskiego¹⁴⁷⁶, stąd ograniczę się do przypomnienia najważniejszych faktów. Jan Mielecki urodził się w 1501 r., z jego nagrobka w Mielcu wynika, że zmarł tamże 13 III 1561 r.¹⁴⁷⁷ Zdaniem Z. Spieralskiego prawdopodobnie w 1539 r. (na pewno przed 11 III 1542 r.) poślubił Annę Kolanę, córkę Jana Koli, kasztelana halickiego, zmarłą w 1574 r.¹⁴⁷⁸ Z tego związku pochodził syn Mikołaj (II.G.17). Jan pełnił kolejno funkcje: kasztelana czechowskiego (1535 r.), wiślickiego (1540 r.), wojewody podolskiego (1548 r.), marszałka wielkiego koronnego (1556 r.), starosty chmielnickiego i grodeckiego¹⁴⁷⁹.

II.G.11. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. W 1526 r. zapisał się na Akademię Krakowską¹⁴⁸⁰. Był starostą zawichojskim od 1532 r., zmarł

¹⁴⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 15.09.2016].

¹⁴⁷³ K. Mosingiewicz, *Mieleccy...*, s. 271.

¹⁴⁷⁴ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 769; W. Kierst, *Mieleccy, dziedziczy na Mielcu panowie*, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 1908, r. XXXVI, s. 406, a za nim K. Mosingiewicz błędnie uznali go za brata jego ojca Stanisława, zob. *Mieleccy...*, s. 271.

¹⁴⁷⁵ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁷⁶ Z. Spieralski, *Mielecki Jan h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 755-759.

¹⁴⁷⁷ *Ibidem*, s. 755 i 759.

¹⁴⁷⁸ *Ibidem*, s. 756 i 759.

¹⁴⁷⁹ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁸⁰ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 769.

w 1534 r. w Jerozolimie, towarzysząc wujowi kasztelanowi krakowskiemu Andrzejowi Tęczyńskiemu na pielgrzymce do Ziemi Świętej.

II.G.12. SEBASTIAN

Sebastian był czwartym synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Zmarł krótko przed 3 XI 1574 r. Przed 17 II 1537 r. poślubił Zofię Kościelecką, córkę Mikołaja, wojewody kaliskiego. Z tego związku pochodzili synowie: Stanisław i Hieronim (II.G.18-19) oraz córki: Zofia, Anna i Katarzyna (II.G.20-22)¹⁴⁸¹. W dniu 13 V 1547 r. Zygmunt I Stary nadał mu kasztelanię wiślicką po bracie Janie (II.G.10), mianowanym wojewodą podolskim¹⁴⁸². Posłował na sejm piotrkowski w 1552 r. i kolejne: 1555, 1556/1557, 1558-1559 oraz 1566. Na sejmie w 1555 r. od jakiegoś czasu, trzymając kasztelanię wiślicką, był surrogatorem sandomierskim, w związku z czym posłowie z ziemi sandomierskiej protestowali u Zygmunta II Augusta, że jest to niezgodne z ustawą *de incompatilibus*. W 1563 r. pozyskał ponadto starostwo brzeskie. Dnia 20 XI 1568 r. otrzymał kasztelanię krakowską i w związku z tym na sejmie konwokacyjnym w 1573 r. toczył spór o pierwszeństwo przemawiania na senacie z bpem poznańskim A. Konarskim¹⁴⁸³.

II.G.13. ZAWISZA JANUSZ

Zawisza Janusz był piątym synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Zmarł po 1534 r.¹⁴⁸⁴

II.G.14. WALERIAN TYBURCY

Walerian Tyburcy był ostatnim synem Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Nie posiada biogramu w PSB i informacje o nim są rozproszone. W 1526 r. zapisał się na Akademię Krakowską¹⁴⁸⁵. Badacz rodu Mieleckich Władysław Kierst tak o nim pisze: „[...] najmniej znanym jest Walerian. Mało co o nim wiemy nad to, że był podkomorzym sandomierskim i umarł w r. 1553. Zdaje się, że nie odegrał żadnej wybitnej roli i spędził życie w zaciszu domowym”¹⁴⁸⁶. Z żony NN Kamienieckiej doczekał się Jana, Stanisława i nieznannej z imienia córki (II.G.23-25)¹⁴⁸⁷.

II.G.15. ANNA

Anna była starszą córką Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Wyszła za mąż 3 III 1515 r. za Przeclawa Ligezę herbu Półkozic, brata późniejszego abpa lwowskiego Feliksa. Była damą dworu królowej Izabeli Jagiellonki. Znana jest z testamentu, który sporządziła 1 XI 1543 r. w Gyulaféhérvár, zapisała w nim swoim dzieciom sumy uzyskane od brata Jana (II.G.10) i siostry (II.G.16)¹⁴⁸⁸.

¹⁴⁸¹ H. Kowalska, *Mielecki Sebastian h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 766-767.

¹⁴⁸² *Ibidem*, s. 765-766.

¹⁴⁸³ *Ibidem*, s. 766, kwestie majątkowe zob. s. 767.

¹⁴⁸⁴ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 769.

¹⁴⁸⁵ *Ibidem*.

¹⁴⁸⁶ W. Kierst, *op. cit.*, s. 414.

¹⁴⁸⁷ *Ibidem*, s. 405.

¹⁴⁸⁸ Z. Spieralski, *Mielecki Stanisław...*, s. 769.

II.G.16. NN (CÓRKA)

Nie znamy jej imienia, była młodszą córką Stanisława (II.G.5) i Elżbiety Tęczyńskiej. Występuje tylko 1 XI 1543 r. w testamencie siostry Anny (II.G.15) jako żona NN Złockiego¹⁴⁸⁹.

POKOLENIE XXII

II.G.17. MIKOŁAJ

Mikołaj był jedynym znanym dzieckiem Jana (II.G.10) i Anny Kolanki. Informacje na temat tej jednej z najważniejszych postaci w dziejach Rzeczypospolitej szlacheckiej są zawarte w obszernym biogramie w PSB pióra Haliny Kowalskiej¹⁴⁹⁰. Tutaj ograniczymy się do najważniejszych faktów. Zmarł 11 V 1585 r. w Krakowie, został pochowany w Mielcu¹⁴⁹¹. W dniu 12 IX 1566 r. poślubił Elżbietę, córkę Mikołaja „Czarnego” Radziwiłła (ur. w 1550 r., zm. w 1591 r.)¹⁴⁹². Z tego związku pochodzili syn i córka zmarli we wczesnej młodości oraz Zofia i Katarzyna (II.G.26-29). Mikołaj Mielecki pełnił rozliczne funkcje państwowe: sekretarza Zygmunta II Augusta (1557 r.), dworzana królewskiego (1562 r.), starosty chmielnickiego (od 2 I 1557 r.), starosty grodeckiego (od 1561 r.), kasztelana wojnickiego (od 1567 r.), wojewody podolskiego (od 5 IX 1570 r.), hetmana wielkiego koronnego (1575-1577)¹⁴⁹³.

II.G.18. STANISŁAW

Stanisław był starszym synem Sebastiana (II.G.12) i Zofii Kościeleckiej. Zmarł za życia ojca w 1567 r.¹⁴⁹⁴

II.G.19. HIERONIM

Hieronim był synem Sebastiana (II.G.12) i Zofii Kościeleckiej. Urodził się ok. 1545 r., zmarł 12 V 1596 r.¹⁴⁹⁵ Poślubił Jadwigę Komarnicką (zm. po 1603 r.), z którą spłodził syna Aleksandra i córkę Annę (II.G.30-31). Był rotmistrzem królewskim, wojskim kruszwickim (wyrobionym mu przez ojca w 1568 r.), przed 1575 r. otrzymał starostwo brzesko-kujawskie, dnia 23 I 1588 r. został kasztelanem czechowskim, wkrótce z niej rezygnując, bo 4 VI 1589 r. tytułował się już starostą sandomierskim¹⁴⁹⁶.

II.G.20. ZOFIA

Zofia była najstarszą córką Sebastiana (II.G.12) i Zofii Kościeleckiej. Poślubiła Stanisława Tarnowskiego, dziedzica Rzemienia¹⁴⁹⁷.

¹⁴⁸⁹ *Ibidem*.

¹⁴⁹⁰ H. Kowalska, *Mielecki Mikołaj h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 759 i n.

¹⁴⁹¹ *Ibidem*, s. 764.

¹⁴⁹² *Ibidem*, s. 759.

¹⁴⁹³ *Ibidem*, s. 759; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁹⁴ H. Kowalska, *Mielecki Sebastian...*, s. 767.

¹⁴⁹⁵ Z. Spieralski, *Mielecki Hieronim h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 754-755.

¹⁴⁹⁶ *Ibidem*; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tabl. 128.

¹⁴⁹⁷ H. Kowalska, *Mielecki Sebastian...*, s. 767.

II.G.21. ANNA

Anna była drugą córką Sebastiana (II.G.12) i Zofii Kościeleckiej. Poślubiła Krzysztofa Krupskiego, starostę horodelskiego¹⁴⁹⁸.

II.G.22. KATARZYNA

Katarzyna była trzecią córką Sebastiana (II.G.12) i Zofii Kościeleckiej. Poślubiła Samuela Sienińskiego¹⁴⁹⁹.

II.G.23. JAN

Jan był starszym synem Waleriana Tyburcego (II.G.14) i NN Kamienieckiej. Jan był dziedzicem Trzciany w 1611 r., elektorem w 1632 r. z województwa sandomierskiego¹⁵⁰⁰. Z żony Katarzyny, córki Stanisława Prochańskiego (II.I.) posiadał: Hiacynta, Krzysztofa, Marcina, Mikołaja, Jana, Krystynę i Katarzynę (II.G.32-38)¹⁵⁰¹.

II.G.24. STANISŁAW

Stanisław był młodszym synem Waleriana Tyburcego (II.G.14) i NN Kamienieckiej. Był jezuitą, zmarł w 1572 r.¹⁵⁰²

II.G.25. NN (CÓRKA)

Była to córka Waleriana Tyburcego (II.G.14) i NN Kamienieckiej. Poślubiła NN Trzecieckiego¹⁵⁰³.

POKOLENIE XXIII

II.G.26. NN (CÓRKA)

Była to pierworodna córka Mikołaja (II.G.17) i Elżbiety Radziwiłłówny, ponieważ H. Kowalska wspomina ją jako żyjącą w latach 1570-1574; miała zapewne brata-bliźniaka (II.G.27)¹⁵⁰⁴.

II.G.27. NN (SYN)

Był to jedyny syn Mikołaja (II.G.17) i Elżbiety Radziwiłłówny, ponieważ H. Kowalska wspomina go jako żyjącego w latach 1570-1574, miał zapewne siostrę-bliźniaczkę (II.G.26)¹⁵⁰⁵.

II.G.28. ZOFIA

Zofia była drugą córką Mikołaja (II.G.17) i Elżbiety Radziwiłłówny. W 1586 r. wyszła za mąż za ks. Szymona Olelkowicza Słuckiego, a gdy ten zmarł w 1592 r., była

¹⁴⁹⁸ *Ibidem*.

¹⁴⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁵⁰⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, Warszawa 1914, s. 6.

¹⁵⁰¹ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵⁰² S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

¹⁵⁰³ *Ibidem*.

¹⁵⁰⁴ H. Kowalska, *Mielecki Mikołaj...*, s. 764.

¹⁵⁰⁵ *Ibidem*.

powtórnie zamężna od 23 VII 1593 r. za Janem Karolem Chodkiewiczem, wojewodą wileńskim, hetmanem wielkim litewskim¹⁵⁰⁶.

II.G.29. KATARZYNA

Katarzyna była trzecią córką Mikołaja (II.G.17) i Elżbiety Radziwiłłówny. Gdy umierał jej ojciec, była jeszcze nieletnia, następnie porwał ją, a w 1592 r. poślubił Jan Ostroróg, podczaszy koronny, później wojewoda poznański¹⁵⁰⁷.

II.G.30. ALEKSANDER

Aleksander był synem Hieronima (II.G.19) i Jadwigi Komarnickiej. Zmarł młodo¹⁵⁰⁸.

II.G.31. ANNA

Anna była córką Hieronima (II.G.19) i Jadwigi Komarnickiej. Była trzykrotnie zamężna: po raz pierwszy poślubiła Joachima Ocieskiego, kasztelana sądeckiego, po raz drugi Adama Ratoskiego z Ratoszyna (gdy zmarł, oskarżono ją o próbę otrucia męża), po raz trzeci za Stanisława Derszniaka z Rokitnicy. W 1616 r. sprzedała Stanisławowi Lubomirskiemu klucz rzochowski z Rzemieniem, a prawa do Mielca zbyła Zbigniewowi Ossolińskiemu¹⁵⁰⁹.

Urodziła: Hiacynta, Krzysztofa, Marcina, Mikołaja, Jana, Krystynę i Katarzynę (II.G.32-38).

II.G.32. HIACYNT

Hiacynt był najstarszym synem Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej. Władysław Kierst nie przekazał o nim żadnych wiadomości¹⁵¹⁰.

II.G.33. KRZYSZTOF

Krzysztof był drugim synem Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej. Władysław Kierst nie przekazał o nim żadnych wiadomości¹⁵¹¹. Seweryn Uruski informował, że zmarł bezpotomnie¹⁵¹².

II.G.34. MARCIN

Marcin był trzecim synem Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej. Władysław Kierst przekazał, że jego żoną była Zofia Stanisławska¹⁵¹³. Seweryn Uruski informował, że był elektorem w 1632 r. z województwa ruskiego, w 1648 r. z kolei z województwa sandomierskiego. Z wyżej wspomnianej żony, podskarbianki koronnej, doczekał się: Stanisława, Marcina i Jana (II.G.39-41)¹⁵¹⁴.

¹⁵⁰⁶ *Ibidem*.

¹⁵⁰⁷ *Ibidem*.

¹⁵⁰⁸ Z. Spieralski, *Mielecki Hieronim...*, s. 755.

¹⁵⁰⁹ *Ibidem*.

¹⁵¹⁰ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵¹¹ *Ibidem*.

¹⁵¹² S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

¹⁵¹³ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵¹⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

II.G.35. MIKOŁAJ

Mikołaj był czwartym synem Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej. Ponieważ posiada on biogram w PSB pióra Pawła Szanieckiego, ograniczę się do najważniejszych faktów¹⁵¹⁵. Urodził się ok. 1567 r., zmarł w Łapczycy 29 VI 1604 r. Był benedyktynem, opatem tynieckim. W 1584 r. staraniem Mikołaja (II.G.17) Stefan Batory wyjednał dla niego opactwo tynieckie. Nacisk króla był charakterystyczny, gdyż dotychczas tylko mnisi z Tyńca wyłaniali spośród siebie kandydata na opata. Problematyczny był wiek kandydata (17 lat). Opactwo tynieckie w czasach rządów Mikołaja przeżywało jednak okres swej największej świetności.

II.G.36. JAN

Jan był piątym synem Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej. Władysław Kierst przekazał, że jego żoną była NN Fredrówna¹⁵¹⁶. Seweryn Uruski informował, że był dziedzicem Kawęcina, Miłomłyn i Bremu w 1605 r., znał też imię Fredrówny (Barbara), ta ostatnia przynajmniej pięć razy zachodziła w ciążę, rodząc: Zofię, Katarzynę, Mikołaja, Jana i Jacka (II.G.42-46)¹⁵¹⁷.

II.G.37. KRYSZYNA

Krystyna była – zdaniem W. Kiersta – starszą córką Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej¹⁵¹⁸. Seweryn Uruski informował, że była ona żoną Jana Fredry, starosty wiszniańskiego (1600 r.)¹⁵¹⁹.

II.G.38. KATARZYNA

Katarzyna była – zdaniem W. Kiersta – młodszą córką Jana (II.G.23) i Katarzyny Prochańskiej¹⁵²⁰. Seweryn Uruski informował, że była ona żoną NN Siemińskiego¹⁵²¹.

POKOLENIE XXIV

II.G.39. STANISŁAW

Stanisław był – zdaniem S. Uruskiego – najstarszym synem Marcina (II.G.34) i Zofii Stanisławskiej. Nic o nim bliżej nie wiadomo¹⁵²².

II.G.40. MARCIN

Marcin był – zdaniem S. Uruskiego – drugim synem Marcina (II.G.34) i Zofii Stanisławskiej. Był – jako dziedzic Żedzianowicz – żonaty z Beatą Krystyną Drohojowską, wdową po NN Poremskim, kasztelanie zawichojskim¹⁵²³.

¹⁵¹⁵ P. Szaniecki, *Mielecki Mikołaj h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975, s. 765.

¹⁵¹⁶ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵¹⁷ S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

¹⁵¹⁸ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵¹⁹ S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

¹⁵²⁰ W. Kierst, *op. cit.*, s. 405.

¹⁵²¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. XI, s. 6.

¹⁵²² *Ibidem*.

¹⁵²³ *Ibidem*, s. 6-7.

II.G.41. JAN

Jan był – zdaniem S. Uruskiego – trzecim synem Marcina (II.G.34) i Zofii Stanisławskiej. Był żonaty z NN Popowską, z którą doczekał się Marcina, Rafała i Stefana (II.G.47-49)¹⁵²⁴.

II.G.42. ZOFIA

Zofia była starszą córką Jana (II.G.36) i Barbary Fredrówny, wyszła za mąż za NN Ligęzę¹⁵²⁵.

II.G.43. KATARZYNA

Katarzyna była młodszą córką Jana (II.G.36) i Barbary Fredrówny, wyszła za mąż za NN Snopkowskiego¹⁵²⁶.

II.G.44. MIKOŁAJ

Mikołaj był najstarszym synem Jana (II.G.36) i Barbary Fredrówny, walczył pod Cecorą (1620 r.) i Chocimiem (1621 r.), zmarł w 1640 r. bezpotomnie¹⁵²⁷.

II.G.45. JAN

Jan był drugim synem Jana (II.G.36) i Barbary Fredrówny, nic o nim więcej nie wiadomo¹⁵²⁸.

II.G.46 JACEK

Jacek był trzecim synem Jana (II.G.36) i Barbary Fredrówny, w 1654 r. był rotmistrem królewskim¹⁵²⁹.

POKOLENIE XXV

II.G.47. MARCIN

Marcin był najstarszym synem Jana (II.G.41) i NN Popowskiej. Zwano go też Aleksandrem-Marcinem. W 1669 r. był elektorem z województwa sieradzkiego, a w 1697 r. jeszcze z województwa krakowskiego. Ożenił się z Ewą Cecylią, córką Achacego Przyłęckiego, kasztelana oświęcimskiego, która urodziła mu Aleksandra i Władysława (II.G.50-51)¹⁵³⁰.

II.G.48. RAFAŁ

Rafał był drugim synem Jana (II.G.41) i NN Popowskiej. W 1703 r. był starostą brzeźnickim. Poślubił Helenę z Żółkwi Żółkiewską, która urodziła Mikołaja i Stanisława (II.G.52-53)¹⁵³¹.

¹⁵²⁴ *Ibidem*, s. 6.

¹⁵²⁵ *Ibidem*.

¹⁵²⁶ *Ibidem*.

¹⁵²⁷ *Ibidem*.

¹⁵²⁸ *Ibidem*.

¹⁵²⁹ *Ibidem*.

¹⁵³⁰ *Ibidem*.

¹⁵³¹ *Ibidem*.

II.G.49. STEFAN

Stefan był trzecim synem Jana (II.G.41) i NN Popowskiej. Był dziedzicem wsi Nowosielec¹⁵³².

POKOLENIE XXVI

II.G.50. ALEKSANDER

Aleksander był starszym synem Marcina (II.G.47) i Ewy Cecylii Przyłęckiej¹⁵³³.

II.G.51. WŁADYSŁAW

Władysław był młodszym synem Marcina (II.G.47) i Ewy Cecylii Przyłęckiej¹⁵³⁴.

II.G.52. MIKOŁAJ

Mikołaj był starszym synem Rafała i Heleny Żółkiewskiej¹⁵³⁵.

II.G.53. STANISŁAW

Stanisław był młodszym synem Rafała i Heleny Żółkiewskiej¹⁵³⁶.

Ponieważ Władysław Kierst informuje, że ród Mieleckich wygasł w 1771 r., to oznacza to, że ta ostatnia czwórka zmarła bezpotomnie, a jeden z nich jako ostatni z rodu w podanym przez Kiersta roku¹⁵³⁷.

¹⁵³² *Ibidem.*

¹⁵³³ *Ibidem.*

¹⁵³⁴ *Ibidem.*

¹⁵³⁵ *Ibidem.*

¹⁵³⁶ *Ibidem.*

¹⁵³⁷ W. Kierst, *op. cit.*, s. 406.

Część II.H. Ród Potockich herbu Gryf

I.77. KIEŁCZ

POKOLENIE XVI

II.H.1. NN (SYN)

Patrząc na Czadra z Potoka, wyraźnie brakuje jednego pokolenia, stąd zakładam, że Kielcz posiadał bliżej nieznanego syna, ojca Czadra i Pełki (II.H.2-3).

POKOLENIE XVII

II.H.2. CZADER, CEDRO (TEODOR)

Cedro (Teodor) był wnukiem Kielcza (I.77), choć nie jest to poświadczone w źródłach bezpośrednich. W 1390 r. Czadro figuruje jako dziedzic Potoka (koło Kraśnika, ale także w pobliżu Zdziechowic, własności Mieleckich, co dla identyfikacji w rodzie Gryfitów jest rozstrzygające), a także Blimowa i Sadowia oraz klucza Prochna w pow. pilzneńskim¹⁵³⁸. Dnia 5 X 1390 r. w Skokach Władysław II Jagiełło przeniósł z prawa polskiego na magdeburskie wsie Czadra z Potoka (*Czader de Pothok*): Prochna (dwór rycerski w parafii Czudec), Wyżne, Babica, Glinkj? (Glinik Charzewski?), Minussiznow? (Żyznów?), Lutcza, Domaradz, Sadowie, Potok i Blinów (pierwsze w ziemi sandomierskiej, trzy ostatnie w lubelskiej)¹⁵³⁹. Dnia 3 II 1394 r. wdowa po zmarłym (*olim*) Janie Kołecz-kowiczu sądziła się z podczaszym Klemensem i Czadrem z Prochny (*Czadronem de Prochna*) na wiecu¹⁵⁴⁰. W dniu 30 IX 1394 r. Klemens, podczaszy królowej sądził się z *Czadrone de Prochno* o dwa łany w Zawadzie i Irządzach¹⁵⁴¹. Był dworzaninem Dymitra z Goraja, marszałka wielkiego koronnego. W 1399 r. otrzymał od niego Gruszkę Zaporską i Zaporze w ziemi chełmskiej (pow. zamojski). Wcześniej władał na zamku Prochna na Podgórzu¹⁵⁴². Czader-Cedro z Potoka występował jeszcze w latach 1414-1420. W 1414 r. dziedzic Czader z Potoka władał też sąsiednim Potoczkiem¹⁵⁴³. W 1418 r. zapisał żonie Jadwidze 300 grzywien wiana¹⁵⁴⁴. Czader był ojcem Mikołaja Czadra i Andrzeja (II.H.4-5) oraz zapewne Heleny, Katarzyny, Doroty i Stachny (II.H.6-9).

¹⁵³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10354> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵³⁹ ZDM, cz. VI, nr 1566 (s. 76-78).

¹⁵⁴⁰ KZK2, nr 392 (s. 55).

¹⁵⁴¹ *Ibidem*, nr 1452 (s. 115).

¹⁵⁴² Zob. K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VII, Lipsk 1841, s. 498; S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, Warszawa 1917, s. 345.

¹⁵⁴³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10353> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10354> [dostęp 20.07.2016].

II.H.3. PEŁKA

Bratem Czadra był zapewne Pełka z Potoka (1417-1420)¹⁵⁴⁵.

POKOLENIE XVIII

II.H.4. MIKOŁAJ CZADER

Występujący w latach 1443-1461 Mikołaj Czader z Potoka był starszym synem Czadra¹⁵⁴⁶. Jako Mikołaj był świadkiem na dwóch dokumentach wystawionych w Urzędowie 8 V 1445 r. W pierwszym Jan z Kiełczewic i Mikołaj z Prawiednik, sędzia i podsedek ziemi lubelskiej zaświadczyli, że Wydźga z Orzechowa sprzedał Janowi i Jakubowi z Pniowa dwie wsie. Na liście świadków znalazł się *Nicolao de Potok*¹⁵⁴⁷. Podobnie jest w drugim z dokumentów (zmienił się tylko podsedek na Andrzeja z Leśca)¹⁵⁴⁸. Pod imieniem Czadra występował w dokumencie wystawionym w Urzędowie 23 VIII 1449 r. Jan z Kiełczewic i Andrzej z Leśca rozsądził spór graniczny między Janem archidiaconem i jego bratem Jakubem z Pniowa a Janem Świdwą i Piotrem dziedzicami w Białej. Na liście świadków widnieje *Cedrone de Pothok*¹⁵⁴⁹. W latach 1456-1458 występowała Jadwiga Cedrowa z Potoka, która musiała też wtedy umrzeć, bo w 1459 r. Mikołaj Czader zapisał żonie Dorocie 80 grzywien posagu i tyleż wiana¹⁵⁵⁰. Mikołaj posiadał dwóch synów: Jana, zwanego Koczonkiem (II.H.10) oraz Stanisława (II.H.11), przodka rodów: Prohańskich i Zaporskich herbu Gryf (II.I i II.J).

II.H.5. ANDRZEJ

Występujący w latach 1449-1469 Andrzej Potocki określany był jako syn śp. Czadra z Potoka¹⁵⁵¹. Andrzej był dwa razy żonaty. W 1461 r. zapisał żonie Katarzynie 125 grzywien posagu i tyleż wiana¹⁵⁵². Wkrótce musiała umrzeć, bo w latach 1464-1466 jako żona Andrzeja występowała Zofia, córka Miklasza z Ratoszyna¹⁵⁵³. Jako świadek występował w sądzie lubelskim w Urzędowie 26 VII 1449 r., gdy Mikołaj z Prawiednik, sędzia i Andrzej z Leśca, podsedek ziemi lubelskiej rozsądził spór graniczny między archidiaconem zawichojskim Janem a Katarzyną, dziedziczką wsi Boiska i Chruślina (*Andrea de Potok*)¹⁵⁵⁴. W 1464 r. Andrzej zastawił część wykupioną od Marcina Wrzazowskiego (z Usarzowa w pow. sandomierskim) wraz z połową młyna za 110 grzywien Mikołajowi z Turki. Z pierwszej żony zapewne miał syna Jakuba (II.H.12).

¹⁵⁴⁵ *Ibidem*.

¹⁵⁴⁶ *Ibidem*.

¹⁵⁴⁷ ZDM, cz. III, nr 715 (s. 162-163). Na s. 163 w przypisie 8 St. Kuraś wspomniał, że Mikołaj występował w latach 1459-1461.

¹⁵⁴⁸ *Ibidem*, nr 716 (s. 164).

¹⁵⁴⁹ *Ibidem*, nr 827 (s. 312).

¹⁵⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10354> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁵¹ *Ibidem*.

¹⁵⁵² *Ibidem*.

¹⁵⁵³ *Ibidem*.

¹⁵⁵⁴ ZDM, cz. III, nr 825 (s. 310).

II.H.6-9. HELENA, KATARZYNA, DOROTA I STACHNA

Występujące w 1443 r. dziedziczki szlacheckie Potoka dziewice Helena, Katarzyna, Dorota i Stachna musiały być siostrami Czadra i Andrzeja¹⁵⁵⁵. Fakt ten rozstrzyga wpis z 1460 r., wymieniający patronów kościoła św. Mikołaja w Potoku. Na czele listy jest Helena, teraz żona Marcina Wrzazowskiego z Potoka, Katarzyna jako żona Jana z Linowa [Blinowskiego], Mikołaj, syn śp. Jana Cedra [jedyny zapis drugiego imienia Czadra], Jan Koczonek, syn Mikołaja z [Potoka i] Potoczka, Andrzej, syn Cedra z Potoka. Wymienieni potwierdzili uposażenie kościoła w Potoku: trzy łany, w tym dwa łany między łanami kmiecia zwanego Koczowskim i trzeci koło dworu proboszcza, jeden łan w Woli Potockiej, karczmę zwaną Kramarzowską ze stawem *in Izgubia*, pod warunkiem, że proboszcz nie zbuduje młyna. Marcin Wrzazowski z żoną Heleną nadali ponadto kościołowi łan Androwski z dwoma karczmami, wolny wrąb i wypas. Łany proboszcza ciągnęły się od rzeki Potok do granic z wsią Zdziechowice [znaną nam już z rodu Mieleckich] oraz Blimów¹⁵⁵⁶. Podobnie było 1461 r., gdy jako dziedziców wymieniono: Marcina [Wrzazowskiego], Mikołaja, Andrzeja i Jan Blinowskiego¹⁵⁵⁷.

POKOLENIE XIX

II.H.10. JAN KOCZONEK

Jan Koczonek był synem Mikołaja Czadra (II.H.4) i Jadwigi. Jego filację potwierdza cytowany już dokument z 1460 r. (zob. wyżej). W 1466 r. był wymieniony szlachcic [Jan] Koczonek z Potoczka¹⁵⁵⁸. W tym samym roku poświadczono Małgorzatę, nieznanego rodu jako żonę Jana z Potoka¹⁵⁵⁹. Zmarł zapewne bezpotomnie (nigdzie nie ma rodu Potockich herbu Gryf).

II.H.11. STANISŁAW

Ponieważ nic nie wiadomo, kto po Czadrze odziedziczył Prochnę, to tym dziedzicem musiał być Stanisław Procheński (zapewne syn Mikołaja Czadra i Jadwigi). Jego posiadłości z 1470 r. opisał Jan Długosz. Był to *Stanislaus Prochensky*, którego włości obejmowały miejscowości: Prochna, Wyrzne i Babcza (wszystkie parafia Czudec) i Żywnów (parafia Strzeszów)¹⁵⁶⁰. To on był przodkiem rodów: Prohańskich i Zaporskich herbu Gryf (II.I i II.J).

II.H.12. JAKUB

Odnotowany w 1459 r. Jakub z Potoka był zapewne synem Andrzeja (II.H.5) i jego pierwszej żony Katarzyny¹⁵⁶¹.

¹⁵⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10354> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁵⁶ *Ibidem*.

¹⁵⁵⁷ *Ibidem*.

¹⁵⁵⁸ *Ibidem*.

¹⁵⁵⁹ *Ibidem*.

¹⁵⁶⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 256 i 259. Tę ostatnią Uruski odczytał (z wątpliwościami) jako Zygnów, zob. S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, s. 345. Ten ostatni skoro przypisuje rodowi także posiadanie Połomii, to zapewne ze Stanisławem identyfikuje jakiegoś S... u Długosza, jej posiadacza, zob. LB, t. II, s. 257.

¹⁵⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=10354> [dostęp 20.07.2016].

Część II.I. Ród Prohańskich herbu Gryf

Ród Prohańskich (Proheńskich)¹⁵⁶² wymaga dalszych badań. Jednym z synów Stanisława (II.H.11) był Marcin Prochański, który miał trzy córki: Zofię, pierwszy raz zamężną za NN Trzczańskim, drugi raz za Stanisławem Ligęzą herbu Półkozic, drugą Annę, żonę NN Tarnawskiego, i Katarzynę, żonę NN Burzeńskiego oraz Jana, dziedzica Prochny z 1584 r.¹⁵⁶³ Bratem Marcina był Stanisław¹⁵⁶⁴. Synem tego ostatniego był Marcjan, który rok później podpisał wyroki sądu kapturowego krakowskiego¹⁵⁶⁵. Żoną Marcjana była Zakliczanka herbu Topór, kasztelanka połaniecka. Marcjan miał też siostrę, którą poślubił daleki krewny Jan Mielecki (II.G.23)¹⁵⁶⁶. Pierwszy Zaporiski – Michał był bratem Jana albo Marcjana.

¹⁵⁶² Pierwszej pisowni używał K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VII, Lipsk 1841, s. 498, drugiej zaś S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, s. 345.

¹⁵⁶³ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VII, s. 498; S. Uruski zna tylko syna, datując go na 1584 r. (zob. S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, s. 345), u Niesieckiego datacja: około 1585 r.

¹⁵⁶⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, s. 345.

¹⁵⁶⁵ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VII, s. 498; S. Uruski zamieścił datę 1587 r., zdecydowanie poprawną, zob. S. Uruski, *op. cit.*, t. XIV, s. 345.

¹⁵⁶⁶ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. VII, s. 498.

Część II.J. Ród Zaporskich herbu Gryf

Ponieważ Prochańscy władali także Gruszką Zaporską i Zaporzem w pow. zamojskim, w XVI w. jeden z nich Michał nazwał się Zaporskim. Można domniemywać, że jego synem był Jan z Zaporza Zaporski, na sejmie w 1598 r. powołany poborcą łąnowego w województwie ruskim. Synem tego był zapewne Stanisław Zaporski, pułkownik i regimentarz chorągwi, które w 1606 r. wprowadzały na tron Dymitra Samozwańca. Kolejne pokolenie stanowił Aleksander, zmarły w 1616 r., według domniemania Niesieckiego mąż Katarzyny Brzeskiej. Był jeszcze Teodor Zaporski, kanonik kujawski, proboszcz w Rakowie. Prowadził w 1645 r. rozmowy z dysydentami w Toruniu, bo chciał ich nawracać. Znamy jeszcze Piotra Zaporskiego w ziemi łączyckiej (1674 r.) i Michała, podczaszego lubelskiego, którego córka Teofila poślubiła Michała Achacego Pisarskiego¹⁵⁶⁷.

¹⁵⁶⁷ Cały wywód za K. Niesieckim, *op. cit.*, t. X, Lipsk 1845, s. 78.

Część II.K. Ród Chronowskich herbu Gryf

I.78. JAN GWÓZDŹ

Rekonstruowanie rodu Chronowskich jest zadaniem wyjątkowo trudnym z różnych względów, jednak najbardziej skomplikowana jest mnogość postaci w tym rodzie, w wielu wypadkach podanych bez określonej filiacji. Nikt dotychczas nie próbował tego rozwikłać, jedynie St. Nabielec stworzył ogólny obraz tej rodziny¹⁵⁶⁸. Ten ostatni autor tak wyczerpująco pisze o tej ogólnej problematyce, że nie pozostaje nic innego, jak odesłać do jego publikacji. Chronowscy już w średniowieczu tworzyli zaścianek, a na dokładkę ubożeli w taki sposób, że upodobniali się do chłopów pańszczyźnianych (zob. dalej). Czy w rzeczywistości w Chronowie nie było kmieci, nie wiadomo. Pogląd o ich braku pochodzi od Jana Długosza, twierdził on (*circa* 1470-1480), że Chronów w całości zamieszkuje szlachta herbu Gryf, nie ma żadnego kmiecia (*nullus cmetho*). Były natomiast role, łąki, staw i młyn, należące do proboszcza¹⁵⁶⁹.

Nie zamieszczę tu biogramów, gdyż Chronowscy cały czas byli między sobą w interakcjach, stąd informacje o nich stale się mieszają. Zacznę od NN (córki Jana Gwoźdźcia). Jedynym dzieckiem Jana Gwoźdźcia, o którym można cokolwiek powiedzieć, jest jego córka. W dokumencie Kazimierza III Wielkiego, wystawionym w Krakowie 24 XI 1349 r., przenoszącym Wojnicz z prawa średzkiego na magdeburskie, pojawił się mianowicie niejaki Hinek, określony zięciem (*gener*) [Jana] Gwoźdźcia (*Gwozdonis*)¹⁵⁷⁰. Wynika z tego, że Hinek był mężem nieznannej bliżej córki Jana Gwoźdźcia.

Próby ustalenia liczby synów Jana Gwoźdźcia spełzają, zdaje się, na niczym. Wydaje się, że było ich zapewne sześciu. Potomstwo najstarszego odnajdujemy w szczególnie ważnych aktach nagany szlachectwa. Dnia 27 II 1404 r. Andrzej, syn Stanisława z Chronowa został naganiony w szlachectwie przez Klemensa z Łapanowa, reprezentowanego przez prokuratora Jana, wójta z Myślenic. Miało to miejsce przy okazji procesu tegoż Klemensa z Hanką, wdową po Franku z Chronowa¹⁵⁷¹ o dziedzinę w Sierczy, oczyścił się za pomocą przywileju króla Kazimierza [Wielkiego] i czterech świadków, swoich braci

¹⁵⁶⁸ S. Nabielec, *op. cit.*, s. 34 i n.

¹⁵⁶⁹ J. Długosz, LB, t. II, s. 308. Świadkiem Mikołaja z Łysokań był 27 VIII 1395 r. *Hanco de Chronow de clenodio Griff*, KZK2, nr 3097 (s. 212).

¹⁵⁷⁰ ZDM, cz. I, nr 58 (s. 74).

¹⁵⁷¹ Była to druga żona, pierwsza miała na imię Borzysława: dnia 30 XI 1395 r. Zbyszek z Chronowa sądził się z Frankiem i Borzysławą wraz z ich dziećmi o bydło, do którego zwrotu byli zobowiązani pod karą królewską, o trzy grzywny i szkodę, o słowną obrazę (*malis verbis*) oraz o kurczaki, KZK2, nr 3457 (s. 254). Dnia 27 II 1404 r. Hanka, wdowa po Franku z Chronowa uzyskała na mocy wyroku sądu ziemskiego krakowskiego na wójcie myślenickim Janie (zachodźcy mieszczanina krakowskiego Michała Langa), otrzymała po wizji całą część dziedziny po ojcu [Marcinie] w Sierczy, zob. SPPP, t. VII, cz. II, nr 1235 (s. 451), także SHGWK, t. V, z. 1, J. Laberschek, *Myślenice-wójtostwo*, s. 211.

i stryjów klejnotowych: Hanka, Marcisza, Pełki i Jana z Chronowa, i udowodniał, że miał zgodnie z przywilejem herb Gryf i zawołanie Świeboda. Taż Hanka wyrokiem sądu pozyskała na tym wójcie swoją część ojczystą w Sierczy. Potwierdziła też dla owej czwórki, że Andrzej to brat i *filiaster*. To ostatnie słowo trzeba poddać szczególnej analizie, pamiętając, że – jak już wielokrotnie zauważał K. Jasiński – średniowieczna terminologia pokrewieństwa jest wieloznaczna. Wpierw jednak trzeba się przyjrzeć zapisowi górnemu, w którym ową czwórkę nazwano braćmi i stryjami klejnotowymi. W tym wypadku trzeba ten zapis rozdzielić na: braćmi klejnotowymi i stryjami genealogicznymi. Tak właśnie objaśniała to sądowi ziemskiemu w Krakowie Hanka, informując wyraźnie, że słowa *filiaster* użyła w sensie genealogicznym. To trudne słowo w tym kontekście. Oznacza: zięcia, pasierba lub siostrzeńca¹⁵⁷². W którym sensie użyła go Hanka? Wchodzi w rachubę tylko ta druga możliwość, a wynika to z zapiski z 1400 r., w której występowała Hanka, wdowa po Staszku Ozinanie z Chronowa¹⁵⁷³. To oczywiście jest matka Andrzeja, a zarazem później żona jego stryja Franka. Wyrok na jej korzyść został wydany w związku z oczyszczeniem przez Andrzeja syna Stanisława szlachectwa naganionego przez Klemensa z Łapanowa¹⁵⁷⁴. Dnia 26 III 1416 r. stryj Marcisz powołał Andrzeja, syna Stanisława na świadka w sprawie przeciwko Piotrowi z Chronowa (zob. dalej)¹⁵⁷⁵. W 1416 r. poświadczono, że żoną Andrzeja z Chronowa była Katarzyna, córka Szczepana z Koźmic¹⁵⁷⁶.

Jak to ma się do Jana Gwoździa? Otóż miał on syna, bliżej nam nieznanego [dalej: Michała], który był ojcem: Stanisława, Hanka¹⁵⁷⁷, Marcisza¹⁵⁷⁸, Pełki¹⁵⁷⁹ i Jana¹⁵⁸⁰,

¹⁵⁷² SPPP, t. II, nr 1059 (s. 157). Weześniejszy wpis z 29 I 1404 r., zob. SPPP, t. VII, cz. II, nr 1234 (s. 451). Nie da się dziś rozstrzygnąć, czy Andrzej Łaskosz(a) z Chronowa, wspomniany w 1457 i 1465 r. to potomek tego Andrzeja, mógł bowiem pochodzić od Andrzeja Drozda albo od piątego syna Jana Gwoździa, pierwszego Andrzeja w rodzie Chronowskich (zob. dalej), <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁷³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁷⁴ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1235 (s. 451). Kary, jakie od Andrzeja domagał się Klemens, zob. SPPP, t. VII, cz. II, nr 164 (s. 289). Uniewinnienie, zob. SPPP, t. VII, cz. II, nr 1236 (s. 451).

¹⁵⁷⁵ *Ibidem*, nr 272 (s. 301).

¹⁵⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁷⁷ Hanek (także w latach 1403-1408) był ojcem Zygmunta, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Ten zaś występował w latach 1407-1413, 1418-1420 i 1426. Także Pełki: w 1413 r. Zygmunta z Chronowa sprzedał za 20 grzywnien bratu Pelce z Chronowa całą część swej ojcowizny we wsiach: Chronów, Łopuszna i Borowna, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁵⁷⁸ Marcisz i jego brat Jan odpowiadali 20 I 1394 r. za napad na Zbyszka z Chronowa, KZK2, nr 64 (s. 36). Dnia 30 I 1394 r. Zbyszek sądził się nimi dalej, nr 84 (s. 38). W dniu 11 II t.r. *Marcissius de Chronow* przyprowadził swoich świadków przeciwko Zbyszskowi: Świąszka i Franka z Chronowa [to by sugerowało, że niejaki *Sulso de Chronow* sądczący się 14 XII 1395 r. z Frankiem to jednak Świąszek, a nie jakiś Służek, KZK2, nr 3533 (s. 238)], Marszałka ze Zgłobic i Pietrasza, Zbyluta i Kuksa z Kobierzyska, nr 479 (s. 60). Dnia 2 XI t.r. z Marcinem sądził się jego brat Janek, nr 1863 (s. 139). Sądził się jeszcze 11 XI t.r., rozprawę wyznaczono po święcie Oczyszczenia NMP [2 II], nr 1933 (s. 143).

¹⁵⁷⁹ Z wpisu z 18 II 1399 r. dowiadujemy się, że Pełka miał syna Jana (*Johannes Pelce de inferiori Chronow*), SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8433 (s. 671). W 1400 r. wymieniono Błażeja, syna Pełki z Chronowa (*Blasius Pelce de Chronow*) jako studenta Akademii Krakowskiej, zob. *Indeks studentów Uniwersytetu Krakowskiego w latach 1400-1500*, oprac. J. Zathey i J. Reichan, Wrocław 1974, s. 36. Natomiast wymienione ogólnikowo w 1458 r. dzieci Pełki z Chronowa, to zapewne prawnukowie Pełki i wnukowie jego syna Jana (zob. dalej). W 1469 r. wspomniano jedno z tych dzieci, Małgorzatę Pelczankę z Chronowa, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁸⁰ Jest tożsamy z Januszem [*Janussius de Chronow* był świadkiem Mikołaja Jasińskiego, 30 IX 1394 r., KZK2, nr 1626 (s. 124)] z lat 1409-1411, bratem herbowym we wpisie z 4 II 1401 r., SPPP, t. II,

a w świetle wpisu w księdze czchowskiej z 1405 r. jeszcze Mikołaja (nazwanego bratem Pełki i zapewne tożsamego z równolegle występującym Mikołajem Trąbką)¹⁵⁸¹. Mikołaj miał syna Jakuba, zwanego Szpakiem. Dnia 6 IV 1400 r. Stanisław Szawa (*Stanislaum Szawa dictum de Chronow*) miał sprawę z Jakubem Szpakiem z Chronowa w sądzie czchowskim¹⁵⁸². Przedmiotem było zadanie przez Staszka Jakubowi siedmiu ciężkich ran oraz gwałtowne pobicie po twarzy żony Jakuba [Krystyny] i ich syna¹⁵⁸³. W tej sprawie Krystyna Jakubowa z Chronowa dalej sądziła się ze Staszkiem jeszcze 4 V 1400 r.¹⁵⁸⁴ Jakub Szpak był wspominany jeszcze pięć razy w latach 1400-1402. Jego filiację jako syna Mikołaja podaje wpis z 1410 r.¹⁵⁸⁵ Syn Jakuba Jan Szpak bezimiennie pojawił się aktach sprawy z 6 IV 1400 r. (zob. wyżej), wspominano go jeszcze w latach 1413-1415¹⁵⁸⁶. Natomiast występujący w 1462 r. Jan Szpak z Chronowa, który sprzedał za pięć grzywien Stanisławowi Staszycowi z Chronowa całą swą rolę w Łopusznej, to już syn poprzedniego¹⁵⁸⁷. W 1467 r. Stanisław Szymkowic z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Jakubowi Szpakowicowi [synowi Jana Szpaka] całą część swego siedliska od strumienia aż do debrzy za gumnem¹⁵⁸⁸. W tym samym roku Jan [lub Jakub – wątpliwość Z. Leszczyńskiej-Skrętowej, wskazująca, że chodziło jej o któregoś ze Szpaków, zob. wyżej] z Chronowa sprzedał za osiem grzywien Dobiesławowi z Chronowa (zob. dalej) swego kmiecia Maćka z rolą w Borownej¹⁵⁸⁹. W 1470 r. została wspomniana Barbara, żona Jakuba [Szpaka] z Chronowa, córka zmarłego Stanisława Łaskosza z Janowic [par. Opatkowice]¹⁵⁹⁰. W 1481 r. odnotowano Jana z Chronowa [brata Jakuba Szpakowicza lub Szpaka], a w 1482 r. tegoż Jakuba z Chronowa. Wcześniej w 1488 r. Marcin z Chronowa sprzedał za połowę grzywny Janowi Szpakowi z Chronowa [bratu Jakuba] połowę sadzawki za [górami] zwaną Dział w Chronowie¹⁵⁹¹. W 1488 r. Jakub Szpak z Lipnicy sprzedał za dziewięć grzywien swemu bratu Janowi z Chronowa całą swoją część po ojcu i matce w Chronowie (co by oznaczało, że był bezpotomny)¹⁵⁹². W tym samym roku Jakub Szpak z Chronowa zapisał swej [drugiej] żonie Marcie, córce zmarłego Mikołaja z Wojakowej sześć grzywien posagu i tyle samo grzywien wiana na połowie swych

nr 736 (s. 117). Ten zaś był ojcem Dominika (1402-1404, 1411) i Jaszka (1403-1405, 1418), <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Natomiast występujący w latach 1411-1413, 1419, 1422, 1427-1429, 1439-1444 Dominik z Chronowa zdaniem Z. Leszczyńskiej-Skrętowej nie był tożsamy z poprzednim Dominikiem [może to jego syn?]. W 1439 r. Dominik z Chronowa i jego żona Katarzyna sprzedali za 20 grzywien Stanisławowi Oszmanowi z Chronowa (zob. dalej) całą swą część w Chronowie, tj. łągi i pola zwane Skotnicze i Stawiski, *ibidem*. Już 1437 r. Dominik z Chronowa sprzedał za 12 grzywien dwie niwy w Borownej temuż Stanisławowi Oszmanowi z Chronowa, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016]. W 1462 r. córka Dominika była poświadczona jako żona Jana Dobrocieskiego (zob. dalej).

¹⁵⁸¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁸² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 11066 (s. 969).

¹⁵⁸³ *Ibidem*, uwaga CCCXXII (nr 26, s. 846).

¹⁵⁸⁴ *Ibidem*, uwaga CCCXXIV (nr 18, s. 850).

¹⁵⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁵⁸⁶ *Ibidem*.

¹⁵⁸⁷ *Ibidem*.

¹⁵⁸⁸ *Ibidem*.

¹⁵⁸⁹ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁰ *Ibidem*.

¹⁵⁹¹ *Ibidem*.

¹⁵⁹² *Ibidem*.

dóbr w Chronowie¹⁵⁹³. Jan Szpak z Chronowa ze swoim kolejnym bratem Pawłem Szpakiem z Chronowa byli odnotowani w 1489 r.¹⁵⁹⁴ W 1491 r. Paweł [Szpak] z Chronowa sprzedał za 14 grzywien Janowi Szpakowi z Chronowa swoją część w Chronowie¹⁵⁹⁵. W tym samym roku dowiadujemy się o synu Jakuba Szpaka i jego żonie: Zuzanna, żona Stanisława Szpaka z Chronowa, córka Jakuba z Robkowej [dziś Rąbkowa]¹⁵⁹⁶. W 1501 r. Jan Szpak z Chronowa zapisał swej córce Zuzannie całą swoją część w Chronowie na górze zw. Sawa¹⁵⁹⁷. Z wpisami tymi wyraźnie nie zgadza się inny: w 1508 r. Małgorzata, żona sławetnego Stanisława Orłowicza, mieszczanina w Tarnowie (pow. pilzneński), córka Zbigniewa z Chronowa (zob. dalej) sprzedała za 14 grzywien Marcie, żonie zmarłego Jana Szpaka i jej córce Zuzannie, żonie Stanisława Szpaka z Chronowie, swoje części w Chronowie¹⁵⁹⁸. Pierwsza możliwość to pomieszanie Jana z Jakubem (to już się zdarzało pisarzom sądowym, zob. wyżej), jedyny za tym argument to tożsamość imienia żon obu Szpaków, ale to może być złudne, bo mogli mieć żony o tym samym imieniu. Uznajmy tę ostatnią możliwość. Czyją wobec tego córką była Zuzanna? Jeżeli Jana Szpaka, to poślubiłaby brata stryjecznego (co w tej epoce już się zdarzało). Może jednak kopista pomylił dwie Zuzanny, córkę Jana i żonę Jakuba, wtedy musimy założyć, że były dwie Zuzanny. W 1501 r. roku Jan z Chronowa (zob. dalej) sprzedał za cztery grzywny Janowi Szpakowi z Chronowa sadzawkę pod młynem tegoż Szpaka, położoną wraz z brzegami i lasem w Leszczynach powyżej wsi, z częścią pola koło zarośli¹⁵⁹⁹. Ponownie w tym roku Łukasz [syn Marcisza] z Chronowa sprzedał za 6 grzywien temuż Szpakowi niwę Jedle, położoną między dwoma potokami i drugą niwę koło roli proboszcza z zaroślami w Leszczynach, gajami, lasami i zaroślami w Chronowie¹⁶⁰⁰. W 1517 r. Stanisław Świąszkowiec [z Chronowa] (zob. dalej) kupił od Zuzanny, córki Jana z Chronowa część w Chronowie¹⁶⁰¹.

Bracia Stanisław, Pełka i Jan świadkowali wcześniej 19 XI 1398 r.¹⁶⁰² Dwaj ostatni występowali jeszcze w tej roli 11 V 1399 r.¹⁶⁰³ Natomiast Franek to zmarły przed 1404 r. brat wymienionej tu czwórki. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że gdy w 1395 r. Zbyszko z Chronowa (zob. dalej) procesował się z niejakim Franczkiem *de Borzislauicz* (zdanem Z. Leszczyńskiej-Skrętowej jest to miejscowość niezidentyfikowana, autorka domniemywała, że to zaginiona część Chronowa) i z dziećmi z Chronowa o swoją trzodę,

¹⁵⁹³ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁴ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁵ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁶ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁷ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁸ *Ibidem*.

¹⁵⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁶⁰⁰ *Ibidem*.

¹⁶⁰¹ L. Białkowski, *Ziemia sandecka: stan jej społeczno-gospodarczy w pierwszej połowie XVI wieku, skreślony na podstawie ksiąg grodzko sandeckich (z lat 1516-1550) i niektórych akt ziemskich czchowskich, III. Chłopi*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12, nr 2, s. 239.

¹⁶⁰² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7901 (s. 617). Natomiast zupełnie nietrafny jest pogląd Z. Leszczyńskiej-Skrętowej, jakoby ten Pełka był tożsamy z kolejnym, który był tegoż bratankiem (synem Hanka), zmarłym przed 1421 r., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. To samo można powiedzieć o uznaniu przez tę autorkę tego Stanisława za jego imiennika, będącego synem Jana, stryja tego Stanisława (zob. dalej).

¹⁶⁰³ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8758 (s. 707).

to ten Franczek był tożsamy ze zmarłym Frankiem z 1404 r.¹⁶⁰⁴ Natomiast Marcisz z Chronowa 7 I 1400 r. procesował się z Jaszkiem z Buczyny o 30 grzywien wadium z tytułu poręczenia i 50 grzywien długu¹⁶⁰⁵. O tym, że Marcisz z Chronowa jest osobą tożsamą z Marcinem z Chronowa, świadczy ich równoległe występowanie, ale przede wszystkim tożsamość imienia żony – Jadwiga¹⁶⁰⁶. Marcisz jako Marcin świadcował 17 lub 18 XII 1397 r.¹⁶⁰⁷ Dnia 13 II 1416 r. Marcisz z Chronowa pozwał panią Zbysz[k]ową z Chronowa i jej syna Piotra z żoną o zwrot dwóch zabranych przywilejów: szlachectwa i kościelnego¹⁶⁰⁸. Tego samego dnia Marcisz pozwał Stanisława Domasławicza o przywilej dziedziczny szlachectwa i kościelny¹⁶⁰⁹. Marcisz pozostawił po sobie wspomnianego już syna – imiennika (tego żoną była w 1437 r. Katarzyna)¹⁶¹⁰, a także córkę Hankę oraz syna Wierzbietę. Dnia 10 III 1400 r. Jan z Leńcz wystąpił przeciw Hance z Chronowa o dziedzinę w Sierczy i o 400 dębów tam wyciętych¹⁶¹¹. Dalej 4 IV 1400 r. Jan i Maciej z Leńcz przekazali Hance córce Marcina z Chronowa (*Hance filie Martini de Chronow*) część dziedzictwa w Sierczy¹⁶¹². Natomiast występujący w latach 1407, 1413, 1417-1423 Wierzbietą z Chronowa był określony jako brat Marcina, co pośrednio wskazuje na jego filiację jako syna Marcisza¹⁶¹³. Wierzbietą był świadkiem (*Vierzbeta de Chronow*), gdy Piotr z Falkowa jako sędzia i Zawisza z Oleśnicy jako podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli w Tarnowie 25 I 1420 r., że Jan z Góry i Piotr z Chyszowa sprzedali Janowi z Góry [*sic!*] połowę wsi Łękawica¹⁶¹⁴. Marcisz posiadał jednak i kolejne dzieci: syna Świąszka lub Świątosława, który w latach 1420-1428 był poświęcony

¹⁶⁰⁴ *Księga ziemska krakowska*, za: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁰⁵ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9594 (s. 795). Dnia 20 I 1400 r. miał miejsce termin peremptoryjny w tej sprawie, uwaga CCCIX (nr 11, s. 800), 14 II t.r. Jaszko zeznawał przeciwko Marciszowi, uwaga CCCXV (nr 18, s. 821), 24 II t.r. sąd wyznaczył kolejny termin peremptoryjny w tej sprawie po św. Stanisławie, uwaga CCCXVII (nr 18, s. 830), 18 V t.r. sąd wyznaczył kolejny termin peremptoryjny w tej sprawie po św. Michale, uwaga CCCXXVIII (nr 32, s. 866), 5 X t.r. kolejny, uwaga CCCXLV (nr 22, s. 929), 19 X t.r. ponowny, uwaga CCCXLVII (nr 51, s. 935), jeszcze 2 XI t.r. sąd wyznaczył kolejny termin peremptoryjny w tej sprawie po św. Oczyszczenia, uwaga CCCXLIX (nr 9, s. 938).

¹⁶⁰⁶ Źródła, w których Marcisz i Marcin występują z żonami Jadwigami, zebrała Z. Leszczyńska-Skrętowa. Są one rękopiśmienne, a autorka zupełnie błędnie nie połączyła obu tych postaci w jedną, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Dnia 17 VIII 1399 r. Marcin z Chronowa wyznaczył swej żonie Jadwidze (*Heduigi uxori sue*) 30 grzywien posagu i drugie tyle samo wiana, a także 4 krowy i 4 woły w swych częściach dziedzicznych w Chronowie i Łopusznej, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9178 (s. 750). Dnia 15 VI 1400 r. *Heduigis Marcissy de Chronow* w sprawie z Andrzejem z Lusławic zapłaciła mu karę *pietmadziesta* i drugą królewską tej samej wysokości sądowi, z kary siedemdziesiąt, pod zagrożeniem „cięży”, nr 11103 (s. 971). Jeszcze gorzej wyglądają analizy tej autorki nad rozróżnianiem Marcisza od jego syna imiennika, gdyż ta tak niedbale cytuje archiwalia, że Marcisz (ojciec) miał się pojawiać w latach 1402-9, 1413-17, 1426, 1434, Marcin (rzekomo inny od Marcisza) w latach 1395-1406, a Marcisz (syn) – w 1413, 1425-8, a można mieć istotne wątpliwości, czy aby wszystkie daty po 1417 r. nie należą do Marcisza (syna).

¹⁶⁰⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6202 (s. 433).

¹⁶⁰⁸ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 268 (s. 301). Dnia 26 III 1416 r. wystąpili świadkowie Marcisza (ci, którzy byli z rodu Chronowskich, są omawiani w różnych miejscach w tej publikacji), nr 272 (s. 301-302), natomiast 17 V t.r. Filip z Chronowa i inni świadkowie Zbyszkowej stwierdzili, że przywileje te spłonęły u pani Zbyszkowej, nr 275 (s. 302) i 4 VI t.r. pozew Marcisza prawnie oddalili, nr 279 (s. 302).

¹⁶⁰⁹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 269 (s. 301).

¹⁶¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶¹¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9968 (s. 837).

¹⁶¹² *Ibidem*, nr 10026 (s. 844).

¹⁶¹³ 1413 r., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶¹⁴ ZDM, cz. I, nr 339 (s. 434-435).

jako syn Marcisza, a także Jana, w 1428 r. także wskazanego jako syn Marcisza. W 1439 r. jako żona Jana był poświędzona Dorota, mająca dwie siostry: Helenę, żonę Jana Stasz-kowica z Chronowa (zob. dalej) oraz Stacholę z Bieńkowie¹⁶¹⁵. Dorota żyła jeszcze w 1451 r., gdy jej kolejna siostra Zofia z Długołęki, żona Stanisława z Długołęki sprzedała jej za 8 grzywien całe swoje dziedzictwo w Chronowie¹⁶¹⁶. Wszystkie cztery siostry były córkami zmarłego Piotra Noska z Damic, bo tak została wspomniana Dorota wraz z mężem Janem z Chronowa w 1457 r.¹⁶¹⁷ W 1409 r. Świąszek z Chronowa sprzedał za 30 grzywien swemu bratu Marciszowi dobra w Borownej [już w 1408 r. Marcisz pisał się z Borownej] oraz pół łana w Łopusznej i trzy niwy w Chronowie¹⁶¹⁸. W 1429 r. Świąszek z Chronowa sprzedał za 20 grzywien Staszkwowi Oszmanowi [z Chronowa] swoją rolę zw. Długa Niwa ciągnącą się od granic dóbr proboszcza aż do rzeki Łopusznej, pospolicie do brodu¹⁶¹⁹. Świąszek posiadał syna Andrzeja oraz wnuka Mikołaja: W 1465 r. Mikołaj Świąszkowiec, syn Andrzeja z Chronowa zamienił się dobrami z Klemensem, synem Wojciecha z Chronowa (zob. dalej), dając mu swoją część w Chronowa i 18 grzywien w zamian za część Klemensa w Grądzie. Wynika z tego, że pochodzenie od Świąszka stało się w międzyczasie przydomkiem. Andrzej był także notowany z przydomkiem: Łaskosz(a) z Chronowa, wspomniany w 1457 i 1465 r.¹⁶²⁰ W 1471 r. siostry Agnieszka, żona Grzegorza z Wojakowej i Anna, żona Wojciecha z Chronowa [matka wspomnianego wyżej Klemensa] sprzedały za 26 grzywien Mikołajowi [Świąszkowiecowi] z Chronowa całą swoją część w Chronowie¹⁶²¹. Z wpisu z 1470 r., w którym wspomniano, że Anna, kmiotka z Chronowa, procesowała się ze Swatem [Świąszkiem] z Chronowa, wynika, że Mikołaj miał jeszcze brata Świąszka (zob. też dalej)¹⁶²². Nie mógł to być Świąszek z 1429 r. W 1483 r. Jan z Chronowa [syn Klemensa] sprzedał za 25 grzywien Janowi zwanemu Świąszek [raczej Świąszkowiec] z Chronowa całą swą część w Chronowie¹⁶²³. Musiał to być brat Mikołaja i Świąszka i kolejny syn Andrzeja. W 1491 r. Jan z Chronowa zwany Świąszek sprzedał za 20 grzywien Wojciechowi z Chronowa całą swoją część zwaną Grzegorzowska w Chronowie, którą kupił od Jana Seligi z Chronowa, wraz z prawem patronatu w Chronowie¹⁶²⁴. W 1501 roku tenże Jan z Chronowa sprzedał za 4 grzywiny Janowi Szpakowi z Chronowa sadzawkę pod młynem tegoż Szpaka, położoną wraz z brzegami i lasem w Leszczynach powyżej wsi, z częścią pola koło zarośli¹⁶²⁵. Wspomniany tu Jan z Chronowa pozostawił po sobie trzech synów, choć nie da się wykluczyć, że byli to synowie jego brata Mikołaja lub Andrzeja, jednak w świetle poniższych okoliczności jest to mało prawdopodobne. W 1501 r. pojawili się bracia Andrzej i Jan

¹⁶¹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶¹⁶ *Ibidem.*

¹⁶¹⁷ *Ibidem.*

¹⁶¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁶¹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Ostatni raz był wzmiankowany w 1435 r.

¹⁶²⁰ *Ibidem.*

¹⁶²¹ *Ibidem.*

¹⁶²² *Ibidem.*

¹⁶²³ *Ibidem.*

¹⁶²⁴ *Ibidem.*

¹⁶²⁵ *Ibidem.*

z Chronowa, natomiast w 1502 r. Dawid z Lipnicy sprzedał za 25 grzywien swym braciom Janowi i Andrzejowi z Chronowa całą swoją część w Chronowie¹⁶²⁶. W 1503 r. Jakub Ciołkowic z Chronowa (zob. dalej) sprzedał za kopę groszy Andrzejowi Świąszkowicowi z Chronowa niwę rozciągającą się od granicy kobylskiej do innych ról¹⁶²⁷. Dnia 7 VIII 1509 r. Andrzej Chronowski został zwolniony ze służby wojskowej z powodu zatrudnienia go w żupie bocheńskiej¹⁶²⁸. W dniu 18 X 1520 r. analogicznie postąpiono z zatrudnionym tamże synem Andrzeja Bartłojem¹⁶²⁹. Ojciec tej trójki Jan Świąszkowic z Chronowa musiał nabyć wcześniej Lipnicę, bo tak tytułowano wdowę po nim: w 1503 r. Agnieszka Krzywonosowa, wdowa po Janie z Lipnicy Murowanej i Chronowa zastawiła za 14 grzywien szlachcicowi Janowi Krzywonosowi [zięciowi], rajcy z Lipnicy Murowanej całą swoją część dziedziczną w Chronowie¹⁶³⁰. W 1508 r. Agnieszka Krzywonosowa, wdowa po Janie z Chronowa i Lipnicy Murowanej sprzedała za 12 grzywien, pozyskawszy zgodę Jana Krzywonosza mieszczanina [tym razem już nie szlachcica?] z Lipnicy Murowanej, swojego zięcia, Wojciechowi Ligęzie z Chronowa [herbu Półkoźic] całą swoją część w Chronowie¹⁶³¹. W 1509 r. ponownie poświadczony został Jan Świąszek z Chronowa (brat Dawida i Andrzeja)¹⁶³². Występujący w 1517 r. Stanisław Świąszkowic kupujący od Zuzanny, córki Jana z Chronowa część w Chronowie to syn Jana, może Andrzeja¹⁶³³. W 1530 r. odnotowano Stanisławowego syna Przeclawa Świąszka z Chronowa¹⁶³⁴. Tutaj też gdzieś trzeba umieścić występującego w latach 1499-1502 Jana z Chronowa o przydomku Kleszczek i znanego z wpisu z 1529 r. Stanisława z Chronowa, altarystę w Kleczy¹⁶³⁵.

Dla poznania potomstwa Mikołaja najistotniejszy jest wpis z 1491 r.: Piotr Chronowski, syn Mikołaja z Chronowa sprzedał za sześć i pół grzywny [swoim] braciom Marcinowi i Janowi z Chronowa swe dobra dziedziczne w Łopusznej¹⁶³⁶. W 1491 r. Mikołaj z Chronowa [brat Jana Seligi] zastawił za sześć grzywien Piotrowi z Chronowa dwie niwy: Grzegorzewską i długą niwę od rzeki aż do ról proboszcza w Chronowa¹⁶³⁷. Piotr był już wcześniej dwukrotnie odnotowany w księdze czchowskiej. Po raz pierwszy w 1475 r., gdy Jerzy z Chronowa [o trudnej do ustalenia filiacji, zapewne brat stryjeczny, syn Świąszka lub Jana] pożyczył cztery grzywny od Piotra z Chronowa i zapisał mu je na całej swej części dziedzicznej w Chronowie i zobowiązał się na tej swojej części pracować pieszo jeden dzień w tygodniu dla Piotra aż do wypłacenia czterech grzywien. Jeżeli któregoś

¹⁶²⁶ *Ibidem*.

¹⁶²⁷ *Ibidem*.

¹⁶²⁸ MS, t. IV, cz. I, nr 673 (s. 42).

¹⁶²⁹ *Ibidem*, cz. II, nr 12745 (s. 236).

¹⁶³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶³¹ *Ibidem*.

¹⁶³² *Ibidem*.

¹⁶³³ L. Białkowski, *op. cit.*, IV. *Drobni właściciele i szlachta zagrodowa*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12, z. 2, s. 239.

¹⁶³⁴ *Ibidem*.

¹⁶³⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016] i *Księga dochodów beneficjów diecezji krakowskiej z roku 1529 (tzw. Liber Retaxationum)*, wyd. Z. Leszczyńska-Skrętowa, Wrocław-Warszawa-Kraków 1968, s. 274.

¹⁶³⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶³⁷ *Ibidem*.

tygodnia tego dnia nie odpracowałby, wtedy mógł [Piotr Jerzego] zastawić jak własnego człowieka¹⁶³⁸. Dla historyka państwa i prawa ten wpis ma charakter szczególny (obok podobnego, zob. dalej). Pokazuje, jak złudny jest schematyzm i wiara w ogólne poglądy literatury. Okazuje się, jak cienka była w XV wieku różnica między chłopem a szlachcicem, gdy ten ostatni popadł w długi i zmuszony był wykonywać czynności – wydawałoby się – jego stanowi niegodne. Z wpisu z 1479 r. dowiadujemy się, że Piotr z Chronowa i Stradomii [dziś Stradomka] był żonaty z dalszą krewną Dorotą, córką zmarłego Staszyska z Chronowa¹⁶³⁹. W 1494 r. Piotr ze Stradomii i z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Wojciechowi z Chronowa stajanie pola zwane Pełczyńskie powyżej [pola] Głodowskiego w Chronowie¹⁶⁴⁰. W 1495 r. Piotr Chronowski z Chronowa wspomniany został ponownie¹⁶⁴¹. W 1486 r. brat Piotra Marcin z Chronowa zapisał swej żonie Zofii, córce zmarłego Mikołaja z Wojakowej 15 grzywien posagu i 15 grzywien wiana na połowie swych dóbr w Chronowie¹⁶⁴². Ta jednak wkrótce zmarła, bo w 1491 r., występowała już Dorota (nieznanego pochodzenia) jako żona Marcina z Chronowa¹⁶⁴³. Wcześniej w 1488 r. Marcin z Chronowa sprzedał za połowę grzywny Janowi Szpakowi z Chronowa połowę sadzawki za [górami] zwaną Dział w Chronowie¹⁶⁴⁴. Piotr Stradomski z Chronowa występował dalej w latach 1504-1509¹⁶⁴⁵. W 1507 r. Marcin z Chronowa zapisał Zofii, córce Jana z Dobrociesza, żonie swego syna Wojciecha, 12 grzywien posagu i 12 grzywien wiana na połowie swoich dóbr w Chronowie¹⁶⁴⁶. W 1507 r. Piotr Stradomski z Chronowa sprzedał za 3 grzywny Wojciechowi z Chronowa (zob. dalej) dwie małe role: jedną w Grądzie między niwami Grusza, przytykającą jednym końcem do granicy i potoku Kobylskiego, drugim do debrzy i potoku i drugą od pościennych niw do potoku Góra oraz łąkę między rolą Bartkową a rolą Gryfa w Chronowie¹⁶⁴⁷. W 1510 r. pojawił się syn Piotra Mikołaj Stradomski z Chronowa w charakterystycznych okolicznościach: dnia 11 IV 1510 r. sąd komisaryczny przywrócił Katarzynie Kunczowej, mieszczce krakowskiej i Erazmowi, nauczycielowi szkoły przy kolegiacie Wszystkich Świętych w Krakowie posiadanie dóbr w Chronowie niesłusznie skonfiskowanych w związku z wyprawą mołdawską Jana I Olbrachta i nadanych następnie Mikołajowi Stradomskiemu z Łagiewnik [i Chronowa]¹⁶⁴⁸. Dnia 26 IV 1510 r. sąd komisarski krakowski dał temuż Mikołajowi prawo wwiązania się w część dóbr w Chronowie skonfiskowaną za niestawiennictwo na wyprawę mołdawską Zofii, wdowy po Mikołaju Dobku w Chronowie¹⁶⁴⁹.

¹⁶³⁸ *Ibidem*.

¹⁶³⁹ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁰ *Ibidem*.

¹⁶⁴¹ *Ibidem*.

¹⁶⁴² *Ibidem*.

¹⁶⁴³ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁴ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁵ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁶ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁷ *Ibidem*.

¹⁶⁴⁸ *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia...*, nr 634 (s. 357).

¹⁶⁴⁹ *Ibidem*, nr 642 (s. 358-359).

Z faktu, że w 1425 r. byli poświadczeni Niemsta i Piotr¹⁶⁵⁰ jako synowie Jana, można wywnioskować, że Marcisz sam także posiadał syna o imieniu Niemsta. Ten ostatni procesował się 24 II 1400 r. z Mszczujem z Kozłowa herbu Lis o 60 grzywien z tytułu poręczenia oraz o dług¹⁶⁵¹. Zapewne ten właśnie Niemsta, a nie jego bratanek jest tożsamy z występującym w 1421 r. Stanisławem Niemstą z Chronowa, bo temu towarzyszyła córka Anna¹⁶⁵². Istnienie tej ostatniej bardziej pasuje pokoleniowo do wcześniejszego Niemsty. Dnia 29 XI 1441 r. jako świadek był poświadczony Jan syn Świąszka z Chronowa herbu Gryf, zawołania Świeboda [czyli trzeci brat Niemsty i Piotra]¹⁶⁵³. Synem Marcisza był zapewne Chebda z Chronowa, świadkujący 28 VII 1400 r.¹⁶⁵⁴ Marcisz, syn Marcisza był dalej wzmiankowany w 1438 r. (określony jako z Będzieszyny i niegdyś z Chronowa) występował w towarzystwie swego bratanka Paszki, syna Wierzbięty (ten zaś odnotowany był jeszcze w 1448 r.)¹⁶⁵⁵. Żoną Marcisza (młodszego, syna Marcisza starszego) była Barbara, córka Jana Gołego z Janowic [i Chronowa] (par. Opatkowice). Jako żona figurowała we wpisie z 1450 r.¹⁶⁵⁶ Osoba Paszki budzi jednoznaczne skojarzenia z okolicznością powtarzania się jego imienia. Otóż w latach 1402-1405 odnotowany był Grzegorz z Chronowa, syn Pawła¹⁶⁵⁷. W 1409 r. Grzegorz z Chronowa sprzedał za 40 grzywien Hankowi z Chronowa (zob. wyżej) części swego dziedzictwa w Chronowie, Łopusznej i Borownej z wszelkimi prawami, z wyjątkiem prawa kollacji kościoła w Chronowie¹⁶⁵⁸. Paszko i Paweł nie mogli być tą samą osobą, przeczy temu chronologia, można jednak zgłosić domniemanie, że ten wcześniejszy Paweł był jeszcze jednym synem Marcisza (syna Michała) i bratem Wierzbięty. Grzegorz z Chronowa, który żył w 1446 r., gdy ustąpił swym siostrom Annie i Elżbiecie część ich z działu po ojcu i matce oraz rolę leżącą za kościołem, nie jest tożsamy z imiennikiem, to zapewne syn Paszka (syna Wierzbięty)¹⁶⁵⁹. W 1462 r. Małgorzata wdowa po Grzegorz z Chronowa całą rolę, wraz z kmieciem zwanym Czandey w Borownej, którą miała w zastawie za dwie grzywny od Rafała z Borownej, zastawiła następnie Dobiesławowi Kmicie z Wiśnicza, kasztelanowi wojnickiemu¹⁶⁶⁰. Syn Grzegorza „starszego” Jan Seliga z Chronowa, jako bezpotomny zbył swe prawa do Chronowa krewnemu Janowi, zwanemu Świąszek (zob. wyżej), a pozostałą część jego bratanek Piotr wziął pod zastaw od Mikołaja, brata Jana Seligi (także wyżej). Zastaw został chyba odzyskany, bo w 1498 r. Łukasz Marciszowic z Chronowa zamienił się dobrami z rodzeństwem: Mikołajem, Janem i Barbarą dziedzicami w Chronowie, dając im łan roli przy łukowskiej granicy [tj. przy granicy Łukowa w pow. pilzneńskim] aż do

¹⁶⁵⁰ W 1416 r. Piotr z Chronowa i jego żona Dobrochna sprzedali za 30 grzywien trzecią część dziedzictwa w wsiach: Chronów, Łopuszna i Borowna, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁶⁵¹ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXVII (nr 28, s. 830).

¹⁶⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁵³ SPPP, t. II, nr 2923 (s. 479).

¹⁶⁵⁴ DSZK, nr 83 (s. 93).

¹⁶⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁵⁶ *Ibidem*.

¹⁶⁵⁷ *Ibidem*. Jeszcze w 1419 r. jako Pasek z Chronowa, *ibidem*.

¹⁶⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁶⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

Potoku położonego w Kobierzynie [pow. pilzneński] i 24 grzywny za wszelkie ich dobra po ojcu, matce i dziadku w Chronowie¹⁶⁶¹.

W 1447 r. występował Mikołaj, syn Marcisza z Chronowa (tego drugiego, syna Marcisza starszego)¹⁶⁶². W 1448 r. Mikołaj, syn Marcisza z Chronowa zapisał swej żonie Katarzynie, córce Jana z Łuczyc 40 grzywien wiana i 40 grzywien posagu na połowie swoich dóbr w Chronowie. W 1449 r. Mikołaj z Chronowa ustąpił na 8 lat swemu teściowi Janowi niegdyś z Łuczyc połowę swoich dóbr w Chronowie¹⁶⁶³. W 1463 r. Mikołaj Olbiad z Chronowa zastawił za trzy grzywny Mikołajowi, synowi Marcisza z Chronowa całą swoją dziedzinę w Chronowie. Mikołaj [Olbiad] winien do czasu spłacenia trzech grzywien pracować dla Mikołaja syna Marcisza *modo kmethonico*. Nie mógł też tych dóbr w tym czasie sprzedać ani zastawić komu innemu. Mikołaj syn Marcisza winien uwolnić go od wypraw [wojennych]. W 1465 r. Mikołaj [Olbiad] z Chronowa zamienił się dobrami z Mikołajem, synem Marcisza, dając mu rolę ciągnącą się od kąta Pełczyn do granic gnojnickich za rolę położoną „sub Orzecha” i 10 grzywien¹⁶⁶⁴. W 1467 r. Dobiesław z Chronowa (zob. dalej) sprzedał za 5 grzywien Mikołajowi Marciszycowi z Chronowa niwę w Skotnicy i w Łopusznej¹⁶⁶⁵. W 1479 r. Mikołaj Ciołek z Chronowa (zob. też dalej) sprzedał za trzy grzywny Mikołajowi Marcisz[yc]owi z Chronowa dwa stajania roli w Chronowie koło granic Świąszka (zob. wyżej) i drugie powyżej Nizin oraz brzeg [rzeki] tamże, przy którym mógł urządzić sadzawkę rybną¹⁶⁶⁶. Po raz ostatni Mikołaj zwany Marcisz[yc] z Chronowa występował w 1488 r.¹⁶⁶⁷ W tym samym roku i w 1493 r. występował już jego syn Marcisz („trzeci”)¹⁶⁶⁸. W 1498 r. pojawił się – jak już wspomniano wyżej – syn tegoż o imieniu Łukasz.

W 1501 r. Łukasz [syn Marcisza „trzeciego”] z Chronowa sprzedał za sześć grzywien Janowi Szpakowi niwę Jedle, położoną między dwoma potokami, i drugą niwę koło roli proboszcza z zaroślami w Leszczynach, gajami, lasami i zaroślami w Chronowie¹⁶⁶⁹. W 1501 r. występowała Zofia, wdowa po Marciszu [„trzecim”], matka Łukasza¹⁶⁷⁰. W 1502 r. wspomniana została Apolonia, żona Łukasza z Chronowa¹⁶⁷¹. W 1504 r. Łukasz z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Mikołajowi Stochowi [błąd: Stachowi] (zob. dalej) z Chronowa niwę w Brzeszczu od granicy Gnojnika aż do potoku płynącego w Chronowie¹⁶⁷². W 1507 r. panna Agnieszka, córka zmarłego Mikołaja Jeża z Drużkowa zastawiła za 50 grzywien swemu siostrzeńcowi Janowi, synowi Marcisza z Chronowa [„trzeciego”, a więc brata Łukasza] całą swoją część w Drużkowie¹⁶⁷³.

¹⁶⁶¹ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁶² *Ibidem*.

¹⁶⁶³ Zofia Leszczyńska-Skrętowa zamiast teścia określiła go jako zięcia [*sic!*], <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁶⁴ Fakty z lat 1463-1465 za *ibidem*.

¹⁶⁶⁵ *Ibidem*.

¹⁶⁶⁶ *Ibidem*.

¹⁶⁶⁷ *Ibidem*.

¹⁶⁶⁸ *Ibidem*.

¹⁶⁶⁹ *Ibidem*. W innym wpisie z 1501 r. jako Łukasz Marciszowicz z Chronowa, *ibidem*.

¹⁶⁷⁰ *Ibidem*.

¹⁶⁷¹ *Ibidem*.

¹⁶⁷² *Ibidem*.

¹⁶⁷³ *Ibidem*. Może to Jan Jarzab z Chronowa z 1503 r.?, zob. dalej.

W wywodzie szlachectwa 11 I 1524 r. Andrzej Wolski z Woli powołał na świadków dwóch krewnych ze strony ojca, mianowicie Jana Rafała z Chronowa (*Joannes Raphael de Chronow*) i Jana Świąszka z Drużowa (*Joannes Szwyashek de Druszkow*)¹⁶⁷⁴. Połączenie obu tych wpisów jest rozstrzygające, nie ma najmniejszych wątpliwości, że mamy tu do czynienia z tym samym Janem. Wynika to z tożsamości pierwszego imienia w połączeniu z majątkiem w Drużkowie, który Jan z 1507 r. otrzymał od ciotki, a Jan z 1524 r. używał w swoim pochodzeniu, stąd imię Świąszek to drugie imię Jana, a nie „otczestwo” z sąsiedniej linii (zob. wyżej). W 1508 r. Łukasz z Chronowa sprzedał za siedem grzywien Stanisławowi Szipale z Chronowa dwie niwy: jedną na górze, czyli na Wysokim Dziale wraz z łąką, która rozciąga się od granicy Gnojnika, i drugą rolę zwaną Brzeszcze w Chronowie¹⁶⁷⁵. Z następnych wpisów można się dowiedzieć, że Marcisz „drugi” obok Marcisza „trzeciego” miał jeszcze syna Piotra Marcisza [raczej błąd kopisty w 1509 i 1510 r., poprawnie w 1518 r. Piotr, syn Marcisza]¹⁶⁷⁶. W 1509 r. poświadczono ponadto Mikołaja z Chronowa, syna Piotra Marcisza¹⁶⁷⁷. W 1510 r. Piotr Marcisz z Chronowa darował swemu synowi Mikołajowi połowę swych dóbr w Chronowie¹⁶⁷⁸.

Można jednak rozwikłać zagadkę imienia najstarszego syna Jana Gwoździa, zarazem dowiadując się, że wspomniani tu bracia mieli jeszcze jednego, który nazywał się Świętosław lub częściej Świąszek. Na podstawie omawianych przez siebie ksiąg ziemskich czchowskich Zofia Leszczyńska-Skrętowa ustaliła, że ów występujący w latach 1396-1415 Świąszko, Świąszek, Świętosław, Święch był synem Michała, żonatym z Gertrudą, oraz bratem Marcisza, co rozstrzyga jego filiację¹⁶⁷⁹. Dnia 22 II 1396 r. *Swansco de Chronow*, wraz z [braćmi] Marcinem i Janem byli świadkami Świętochny, żony Andrzeja z Mokrzesk¹⁶⁸⁰. Świąszek (*Swanszek de Chronow*) pojawił się 14 V 1398 r. w sprawie, jaką Marciniowi z Igołomii wytoczył Prandota z Nieprześni (II.L.2), jako świadek tego ostatniego¹⁶⁸¹. Jako świadek *Swanszco de Chronow* występował ponownie 1 X 1398 r.¹⁶⁸² W tym samym charakterze *Swenthoslaus de Chronow* pojawił się 18 II 1399 r.¹⁶⁸³ W dniu 9 XII 1399 r. w sądzie w Czchowie *Swanszco de Chronow* i Sławomir z Bielska sędzili się o bliżej nieokreślone czyny gwałtowne¹⁶⁸⁴. Dnia 10 II 1400 r. *Swanshek de Chronow* składał zeznanie przeciwko Andrzejowi *de Wdzdzicze*¹⁶⁸⁵. Nieco później 24 II t.r. *Swentoslaus de Chronow* spotkał się w sądzie z Andrzejem z Michalczowej, powodem, w sprawie o ucieczkę konia¹⁶⁸⁶. W dniu 29 VI 1400 r. [brat stryjeczny] Mikołaj z Chronowa, syn Rafała uzyskał wyrok o zabicie trzech i zranienie dwóch sztuk bydła już w pierwszym

¹⁶⁷⁴ *Wywody szlachectwa w Polsce XIV-XVII w.*, wyd. W. Semkowicz, Lwów 1913, nr 164 (s. 65).

¹⁶⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁷⁶ *Ibidem*.

¹⁶⁷⁷ *Ibidem*.

¹⁶⁷⁸ *Ibidem*.

¹⁶⁷⁹ *Ibidem*. W 1400 i 1429 r. Gertruda żona Świąszka była odnotowana w księdze czchowskiej. W niej także inne wpisy z lat 1405-1413, w których występował Swach, Święch Ropisz z Chronowa.

¹⁶⁸⁰ KZK2, nr 4083 (s. 272).

¹⁶⁸¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6982 (s. 518).

¹⁶⁸² *Ibidem*, nr 7604 (s. 586).

¹⁶⁸³ *Ibidem*, nr 8433 (s. 671).

¹⁶⁸⁴ *Ibidem*, nr 10996 (s. 964). Sędzili się jeszcze 14 I 1400 r., nr 11004 (s. 964).

¹⁶⁸⁵ *Ibidem*, uwaga CCCXV (nr 96, s. 823).

¹⁶⁸⁶ *Ibidem*, nr 9872 (s. 827).

terminie z powodu niestawiennictwa Świąszka (*Swensconem* lub *Swanszconem de Chronow* [dwie wersje wpisu])¹⁶⁸⁷. Dnia 2 XI 1400 Świętosław, dziedzic z Chronowa (*Swentoslaus heres de Chronow*), poręczając za swą żonę i wszystkie dzieci, sprzedał za 60 grzywien Marcinowi (Marciszowi) z Chronowa swoje części ojczyste w Chronowie, Łopusznej i Borownej¹⁶⁸⁸. W 1408 r. Świąszek z Chronowa sprzedał za 30 grzywien swojemu bratu Marciszowi z Chronowa dobra w Borownej, Łopusznej, pół łana oraz dwie niwy zw. Jedle i niwę Podkobylny w samym Chronowie¹⁶⁸⁹. Tak więc najstarszy syn Jana Gwoździa nazywał się Michał.

Z wpisu z 11 V 1388 r. dowiadujemy się pośrednio o kolejnym nieznanym synu Jana (był to Jan zwany Szawa, zob. dalej), który był ojcem czterech innych Chronowskich: Staszka, zwanego po ojcu Szawą (*Stascho de Chronow Schaua*) oraz jego braci: Zbyszka, Filipa i Gotarda (oraz jeszcze pięciu: Andrzeja, Klimka, Wojciecha, Sebalda i Włosta – zob. dalej). Procesowali się z kolejną trójką braci (niewątpliwie synami trzeciego nieznanego bliżej syna Jana Gwoździa o imieniu Rafał, zob. dalej) Mikołajem, Klemensem i Jaszkiem. Przedmiotem sporu były udziały w Chronowie, Łopusznej i Borownej¹⁶⁹⁰. Z arcyważnego wpisu z 1402 r. dowiadujemy się ponadto, że ojcem Stanisława Szawy był Jan Szawa, a braćmi Stanisława byli jeszcze Andrzej¹⁶⁹¹ i Klimek, tak więc listę tych trzeba poszerzyć do siedmiu¹⁶⁹². Filip po raz pierwszy świadkował 18 IX 1397 r.¹⁶⁹³ Potomstwo Stanisława Szawy jest znane fragmentarycznie. W 1413 r. pojawia się Marcin, syn Staszka z Chronowa, notowany jeszcze w latach 1443-1444. W latach 1444-1445 Katarzyna, żona Marcina z Chronowa z racji prawa bliższości wystąpiła przeciw sprzedaży Pawłowi ważnikowi wielickiemu przez Elżbietę, żonę Andrzeja z Popowic połowy Popowic¹⁶⁹⁴. Natomiast w 1451 r. Maciej z Popowic zastawił za 30 grzywien Marcinowi z Chronowa połowę swoich dóbr w Popowicach¹⁶⁹⁵. Innym synem Staszka Szawy był Staszuk, w 1439 r. wspomniany jako Stanisław lub Stasz, a znany w zasadzie tylko z filiacji swoich synów, widocznie w latach 1443-1444 był już zmarły. W 1443 r. bracia Jan, Mikołaj i Piotr z Chronowa, synowie Staszuka, zwani byli Staszukami¹⁶⁹⁶. W 1444 r. Tomasz z Łysokań i jego siostra Helena, dziedzice Chronowa oraz jego żona Anna sprzedali za 30 grzywien braciom niedzielnym Janowi, Mikołajowi i Piotrowi, synom Staszuka z Chronowa swoją dziedzinę w tej wsi zwaną Wojtkowskie, leżącą koło granic dóbr

¹⁶⁸⁷ *Ibidem*, nr 10291 (s. 878).

¹⁶⁸⁸ *Ibidem*, nr 10791 (s. 937).

¹⁶⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁹⁰ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga XCV (nr 65, s. 253).

¹⁶⁹¹ W 1406 r. nazwany Drodzem, zapewne dla odróżnienia od Andrzeja, syna Stanisława (zob. wyżej), <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Dnia 16 II 1395 r. *Johannes dictus Szawa de Chronow* występował w sprawie o 5 skojców, KZK2, nr 2363 (s. 168).

¹⁶⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Dnia 25 VI 1406 r. bracia rodzeni *Andree et Stanislai fratrum germanorum* procesowali się Stanisławem z Mokrska, zwanym Jelitko o patrymonium po jego żonie o imieniu Stachna, co wskazuje, że obok synów miał jeszcze córkę, żonę Stanisława Jelitki, ZSWS, nr 399, s. 95-96.

¹⁶⁹³ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5919 (s. 398).

¹⁶⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁶⁹⁵ *Ibidem*.

¹⁶⁹⁶ *Ibidem*. Mikołaj jest zapewne tożsamy z występującym w 1428 r. Mikołajem Plebankiem z Chronowa, *ibidem*.

jednego z braci Jana Staszkwica¹⁶⁹⁷. W 1448 r. Stanisław Zbyszowic z Chronowa (zob. dalej) zastawił za dziewięć wiardunków Janowi Staszycowi z Chronowa swoje trzy pola w Brzeszczu, czyli Kącie, w Wysokim Dziele i w Palku¹⁶⁹⁸. Żoną Jana była w 1439 r. Helena, która – o czym mowa wyżej – miała trzy siostry, Dorotę, Stacholę i Zofię¹⁶⁹⁹. W 1462 bracia Jan, Piotr i Mikołaj Staszycowie z Chronowa z jednej strony oraz [bracia?] Jan z żoną Dorotą, córką Dominika [z Chronowa] i Mikołaj Dobrociescy z drugiej strony zamienili dobra. Staszycowie odstąpili niwę położoną przy roli Grzegorza, syna Filipa [z Chronowa] i role w Olszynach za kościołem w zamian za las, czyli Dbrzę Wilczą, za wszystkie niwy i łąki koło tejże Dbrzy Wilczej położone, za wszystko co druga strona zamieniająca się posiada w klinach koło Wilczej Dbrzy, w Długich Niwach oraz za małą sadzawkę tamże położoną¹⁷⁰⁰. W tym samym roku bracia Stanisław i Zbigniew z Chronowa sprzedali za pięć grzywien Janowi Staszycowi z Chronowa swą rolę w Brzeszczu¹⁷⁰¹. W 1469 r. Paweł z Dobrociesza sprzedał za 30 grzywien i za konia o wartości sześciu grzywien Janowi [Staszycowi] z Chronowa całą swoją część dziedziczną w Chronowie zwaną Dominikowska, którą jego ojciec [Jan] kupił od [tegoż] Jana z Chronowa¹⁷⁰². W 1462 Jan Szpak z Chronowa sprzedał za pięć grzywien Stanisławowi Staszycowi z Chronowa [zapewne synowi Jana] całą swą rolę w Łopusznej¹⁷⁰³. W 1464 r. szlachcic [Jan] Obiad i jego bratanek [syn Mikołaja lub Bartosza] z Chronowa sprzedali za cztery grzywny Stanisławowi [Staszycowi] z Chronowa swój ogród w siedlisku aż do wygonu i stawu oraz trzy niwki w trzech miejscach, mianowicie: w Gadkach, w Olszynach i w Stroniu oraz czwartą w tymże ogrodzie¹⁷⁰⁴. Piotr Staszyc z Chronowa był notowany jeszcze w 1470 r.¹⁷⁰⁵ Synem wspomnianego wyżej Mikołaja był zapewne występujący w 1491 r. Jan Szawa z Chronowa¹⁷⁰⁶. W 1498 r. Jan Szawa z Chronowa sprzedał za 4 grzywny Piotrowi Staszycowi [z Kąt lub Chronowa, albo stryjowi, choć tu raczej chodzi o jego brata stryjecznego, syna Jana lub Piotra] niwę w Kątach w dziedzinie Chronowskiej¹⁷⁰⁷. W 1501 r. Jan Szawa z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Piotrowi Mazańcowi z Chronowa [zapewne identyczny z poprzednim Piotrem] dwa stajania roli między Łukaszowskim i Strykowskim w Nakładzie i Działach wraz z siedliskiem zwanym Kańskie od końca drogi aż do potoku i nawsia oraz łąkę zwaną Piotrkowska, leżącą między wodami a drogą¹⁷⁰⁸. Wspomniany wyżej Stanisław, syn Jana zmarł około 1501 r., czytamy wtedy, że występowała Dorota, wdowa po Stanisławie Szawie z Chronowa. U jej boku pojawił się Jan Ochara z Chronowa [zapewne brat lub syn Stanisława]¹⁷⁰⁹.

¹⁶⁹⁷ *Ibidem.*

¹⁶⁹⁸ *Ibidem.*

¹⁶⁹⁹ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁰ *Ibidem.*

¹⁷⁰¹ *Ibidem.*

¹⁷⁰² *Ibidem.*

¹⁷⁰³ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁴ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁵ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁶ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁷ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁸ *Ibidem.*

¹⁷⁰⁹ *Ibidem.*

W 1502 r. dowiadujemy się, że Jan Szawa z Chronowa miał córkę, sprzedał bowiem z prawem odkupu [czyli wyderkował] za pięć grzywien na trzy lata swemu zięciowi Janowi, synowi [Wojciecha] Ligęzy z Chronowa (zob. dalej) dwie niwy, które rozciągały się od potoku Giergielowskiego aż do potoku proboszcza, z których jedna nazywała się Piotrowska, a druga pochodziła z jego ojcowizny, oraz pole z lasem od młyna Gwis aż do Chodnika Lipnickiego¹⁷¹⁰.

W 1504 r. Łukasz z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Mikołajowi Stochowi [błąd: Stachowi] (zob. dalej) z Chronowa niwę w Brzeszczu od granicy Gnojnika aż do potoku płynącego w Chronowie¹⁷¹¹. W 1509 r. Mikołaj Stach z Chronowa zastawił za dziewięć grzywien Mikołajowi Wojciechowi z Chronowa zagrodę z zagumniem zw. Gotargowskie, niwę koło krzyża, czyli Krzyż, niwę w Zaborowej od rzeki Borowna do potoku zwanego Sgalobny, niwę za Działem koło niwy Szczypalina, niwę przy Jedlu, między niwami Mazańca i Zawiny, od potoku zwanym Krzynka do potoku Niski Dział, niwę na Wysokim Dziale od niwy Ciołka do wzgórza Sawa¹⁷¹². Był to zapewne syn Stanisława.

Dnia 1 X 1398 r. Filip z Chronowa został odnotowany jako świadek¹⁷¹³. Świadcował także 11 II 1400 r.¹⁷¹⁴ W dniu 17 V 1416 r. Filip świadczył przeciwko swemu bratu stryjecznemu Marciszowi¹⁷¹⁵. Uczestniczył też w sprawie rodzinnej 25 VIII 1412 r.¹⁷¹⁶ Gotard (*Gothardus de nagorzni Chronow*) pojawił się 14 V 1398 r. w sprawie, jaką Marcinowi z Igołomii wytoczył Prandota z Nieprześnej (II.L.2), jako świadek tego ostatniego¹⁷¹⁷. Jako świadka odnotowano go jeszcze 11 V 1400 r. (*Gothardus de Chronow*)¹⁷¹⁸. W 1405 i 1415 r. odnotowano Piotra z Chronowa, syna Gotarda¹⁷¹⁹. Z wpisu z 1416 r., w którym Szymek z Chronowa ustąpił swojemu bratu Piotrowi z części dziedzictwa w Chronowej, Borownej i Łopusznej, wynika, że był to kolejny syn Gotarda. Szymek był notowany w latach 1404-1405, 1412, 1415-1416. W 1413 r. Elżbieta, córka Piotra z Bieńkowic [par. Dziekanowice], jako żona Szymka z Chronowa zrzekła się na rzecz braci części w Bieńkowicach, a Szymek zapisał jej 20 grzywien wiana i posagu na

¹⁷¹⁰ *Ibidem*.

¹⁷¹¹ *Ibidem*.

¹⁷¹² *Ibidem*.

¹⁷¹³ SPPP, t. II, nr 301 (s. 72). Także w kolejnej sprawie, *ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 7561 (s. 583).

¹⁷¹⁴ *Ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 9863 (s. 825).

¹⁷¹⁵ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 275 (s. 302). Dnia 4 VI 1416 r. świadczył ponownie przeciwko Marciszowi wraz ze swoim synem Klemensem i innymi Chronowskimi (zob. dalej). Klemens był notowany w latach 1414-1416, 1421-1425 i 1429, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. W 1419 r. odnotowano żonę Filipa – Elżbietę, *ibidem*. Chronologia wskazuje, że występujący w 1462 r. (zob. wyżej) Grzegorz z Chronowa, syn Filipa to raczej wnuk Klemensa, który musiał mieć syna, któremu nadał imię ojca. Dalsze istotne informacje znajdują się we wpisie z 1476 r., w którym Jan z Chronowa ustępował [komu?] swą część dziedziczną, która miała mu przyspaść po babce Elżbiecie, wdowie po Piotrze z Konar [pow. pilzneński] w Konarach i Żelazówce [pow. pilzneński], <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Musiał to być brat Grzegorza, a ich babka Elżbieta (żona Filipa) po jego śmierci wyszła powtórnie za mąż za Piotra z Konar.

¹⁷¹⁶ ZSWS, nr 568 (s. 117).

¹⁷¹⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6982 (s. 518).

¹⁷¹⁸ *Ibidem*, nr 10154 (s. 860). W 1433 r. po raz ostatni, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷¹⁹ *Ibidem*. W 1410 r. Piotr z Chronowa został odnotowany jako zięć Wichny, wdowy po Piotrze z Dobrociesza, *ibidem*.

połowie swych dóbr w Chronowie¹⁷²⁰. To, że Piotr z Bieńkowic był teściem (*socer*) Szymka, potwierdza wpis z 17 V 1416 r.¹⁷²¹ Szymon, Szymko z Chronowa występował jeszcze w latach 1438 i 1443-1444¹⁷²². Istniał jeszcze jeden syn Gotarda: w 1439 r. Piotr, syn Gotarda z Chronowa zastawił za 13 grzywien swemu bratu Krystynowi, czyli Krzonowi z Chronowa całą swoją część tamże z ogrodem i rolą, rozciągającymi się od jego domu aż do granic dóbr proboszcza¹⁷²³. Piotr posiadał córkę Agnieszkę: w 1441 r. Agnieszka, córka Piotra sprzedała za 60 grzywien [Franciszkowi] Gryfowi z Chronowa swoją część w Błogocicach¹⁷²⁴. Dnia 19 IX 1443 r. Jakub z Niezamirowic (ob. Znamirówice) został naganiony w szlacheństwie przez Zbigniewa z Tęgobórza. Jakub powołał sześciu współ-przysiężników, po dwóch z trzech spokrewnionych z nim rodów; z rodu Gryfitów, zawołania Świeboda powołał braci Krystyna i Jana, co oznacza, że Gotard oprócz Szymka, Piotra i Krystyna posiadał jeszcze syna Jana¹⁷²⁵. Rodzi się tu jeszcze jedna kwestia: Jakub twierdził, że obaj bracia byli jego braćmi przez babkę, co można najprościej rozumieć, że Jan Szawa miał córkę, która poślubiła ojca Jakuba z rodu z Niezamirowa (byłaby to kolejna trzecia córka Jana Szawy), ale mogło być też tak, że matka Krystyna i Jana, czyli żona Gotarda, była z rodu z Niezamirowic, czyli siostrą ojca Jakuba. Szymek miał jeszcze jednego stryja Włosta lub Własta z Chronowa, który był odnotowany w latach 1404-1405 i 1412. Z uwagi na to, co pisarze ziemscy robili z imieniem Zbyszka z Chronowa (zob. dalej), można sądzić, że występujący w 1402 r. Wosko z Chronowa jest tożsamy właśnie z Włostem¹⁷²⁶. Dnia 29 VIII 1412 r. Włostek z Chronowa wszystkie swoje części dziedziczne w Chronowie, Łopusznej i Borownej ze wszystkimi prawami, urządzeniami domowymi i pszczołami [pniami bartnymi – Z. Leszczyńska-Skrętowa¹⁷²⁷] za 20 grzywien średnich groszy odstąpił Szymkowi z Chronowa, zgodziła się na to też żona Włostka Świętochna. Szymek otrzymał też zabezpieczenie, na wypadek roszczeń płynących od mężów sióstr Włostka na sumę 30 grzywien¹⁷²⁸. Szymek posiadał syna Stanisława: w 1467 r. Stanisław Szymkowiec z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Jakubowi Szpakowicowi [z Chronowa, zob. wyżej] całą część swego siedliska od strumienia aż do debrzy za gumnem¹⁷²⁹.

Rodzi się trudne pytanie, czy z racji podobieństwa imienia Włoscibor nie był on synem Własta z Chronowa, jest to jednak wątpliwe z powodu, iż w 1412 r. Włost odstąpił swoje dobra w Chronowie bratankowi Szymkowi, co by wskazywało, że nie miał potomstwa. Trafniej już widzieć ojca Włoscibora w Sebaldzie Chronowskim (*Sebaldo*

¹⁷²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷²¹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 275 (s. 302).

¹⁷²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷²³ *Ibidem*. Krzon nie żył już w 1457 r., bo wtedy występowała wdowa po nim, Stachna z Wojakowej.

¹⁷²⁴ *Ibidem*.

¹⁷²⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 788 (s. 363-364).

¹⁷²⁶ Krytyczna analiza informacji z <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁷²⁸ SPPP, t. II, nr 1304 (s. 191). Jak podano wyżej, jedną z tych sióstr była Stachna, druga Machna z Chronowa, w 1408 r. była żoną Piotra z Wiatrowic, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷²⁹ *Ibidem*.

Chronowski), znanym tylko z dokumentu z wystawionego w Łańcucie 22 V 1409 r., w którym Wincenty Granowski wraz z żoną Elżbietą uposażyli kościół parafialny w Kosinie¹⁷³⁰. Pozostanie jednak problem, bo wydawcy tego dokumentu I. Sułkowska-Kuraś i St. Kuraś uważali ten dokument za podejrzany. Gdyby uznać, że świadkowie na tym dokumencie są autentyczni, to osoba Sebalda z racji jego imienia pasuje do dzieci Jana Szawy, bo pojawił się tam już posiadacz obcego imienia, Gotard. Włościbor z Chronowa występował w latach 1414-1421 oraz 1426-1429, w 1425 r. nazwano go niegdyś z Chronowa¹⁷³¹. W latach 1430-1432 bracia Włościbor i Maciej z Chronowa zastawili za pięć grzywien bratu stryjecznemu Mikołajowi z Chronowa rolę zwaną niwą za płotem jego brata Klemensa, koło Obiada [zapewne Jana Obiada z Chronowa, zob. dalej]¹⁷³². W 1438 bracia rodzeni Włościbor i Maciej niegdyś dziedzice Chronowa i ich siostra przyrodnia Elżbieta, żona Klemensa Łakwy z Niezamirowic (woj. Znamierowice) sprzedali za 40 grzywien krewnemu Piotrowi Zbysz[k]owiczowi z Chronowa swe dziedzictwo w Chronowie¹⁷³³. Wynika z tego, że ojciec tej trójki był dwa razy żonaty. To, że Włościbor pozostawił syna Jakuba, wynika z wpisów z lat 1420-1425, w których występował Jakub Włościborów z Chronowa¹⁷³⁴. Jakub z Chronowa występował jeszcze w 1433 r.¹⁷³⁵ W 1434 r. odnotowany został Wojciech, wnuk Włościbora z Chronowa [czyli syn Jakuba]¹⁷³⁶. Innym synem Jakuba był zapewne wspomniany w 1470 r. Maciej z Chronowa, który sprzedał za cztery i pół grzywny Mikołajowi Wojciechowi[cowi] (zob. dalej) dwie niwy w Łopusznej; już w 1469 r. była natomiast wspomniana Anna, żona Macieja z Chronowa¹⁷³⁷. W 1472 r. Maciej z Chronowa sprzedał za pięć grzywien Mikołajowi Wojciechowiczowi z Chronowa kmiecia z rolą, położoną przy miedzy (czyli roli) Głęborowicza w Borownej¹⁷³⁸. Anna, żona Macieja z Borownej [i Chronowa] żyła jeszcze z mężem w 1493 r., w 1498 r. była już określona jako wdowa¹⁷³⁹. Opisywany w tym miejscu Maciej z powodów chronologicznych nie mógł być tożsamy z bratem Włościbora o tym imieniu. W 1467 r. Dobiesław z Chronowa sprzedał za pięć grzywien Mikołajowi Marciszycowi z Chronowa niwę w Skotnicy i w Łopusznej¹⁷⁴⁰. W tym samym roku Jan [lub Jakub – wątpliwość Z. Leszczyńskiej-Skrętowej, wskazująca, że chodziło jej o któregoś ze Szpaków, zob. wyżej] z Chronowa sprzedał za osiem grzywien Dobiesławowi z Chronowa swego kmiecia Maćka z rolą w Borownej¹⁷⁴¹. Dnia 6 VII 1472 r. Dobiesław jako Dobak [błąd kopisty: Dobek – T.K.] z Janowic i Chronowa pozwał Bernarda z Janowic o to, że ojciec Bernarda *olim* [zmarły] Mikołaj Chwalibóg nie dokonał podziału po połowie z Włościborem ojcem Dobaka

¹⁷³⁰ ZDM, cz. V, nr 1227 (s. 100-101).

¹⁷³¹ W podanych tu latach notowano go 25 razy, odesłanie do ksiąg czchowskich w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. ZDM, cz. V, nr 1227 (s. 100-101).

¹⁷³² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷³³ *Ibidem*.

¹⁷³⁴ *Ibidem*.

¹⁷³⁵ *Ibidem*.

¹⁷³⁶ *Ibidem*.

¹⁷³⁷ *Ibidem*.

¹⁷³⁸ *Ibidem*.

¹⁷³⁹ *Ibidem*.

¹⁷⁴⁰ *Ibidem*.

¹⁷⁴¹ *Ibidem*.

[czyli synem Wojciecha – T.K.] dóbr w Janowicach, ani też on sam nie chciał przeprowadzić działu¹⁷⁴². Sąd oddalił powyższy pozew i nakazał Dobakowi zapłacenie kary trzech grzywien Bernardowi i tyleż sądowi, jako że w pozwie dobra mające być przedmiotem podziału nie zostały ściśle określone¹⁷⁴³. Dobek żył jeszcze w 1493 r.: Dobiesław z Chronowa ustąpił mieszczanom krakowskim Andrzejowi Kunczy i jego żonie Katarzynie (zob. dalej) kmiecia Mikołaja w Borownej, którego trzymał w zastawie od Żegoty z Chronowa¹⁷⁴⁴. W 1507 r. Andrzej Kuncza, tenutariusz Borownej odstąpił za 15 grzywien Andrzejowi z Kawca kmiecia Korpyła i niwy w Borownej, które miał w zastawie od Dobiesława z Chronowa¹⁷⁴⁵. Synem Dobka był Mikołaj Dobek znany z tego, że zdezerterował z wyprawy mołdawskiej Jana Olbrachta: dnia 26 IV 1510 r. sąd komisarzski krakowski dał Mikołajowi Stradomskiemu prawo wwiązania się w część dóbr w Chronowie skonfiskowaną za niestawiennictwo na wyprawę mołdawską Zofii, wdowy po Mikołaju Dobku w Chronowie¹⁷⁴⁶.

Z racji porządku dziedziczenia dóbr do grona tego rodzeństwa trzeba jeszcze zaliczyć Wojciecha (Wojtka) z Chronowa. Dnia 9 XI 1400 Wojtko z Chronowa był świadkiem w sądzie w Czchowie¹⁷⁴⁷. W tym samym roku Małgorzata, żona Wojtka z Chronowa sprzedała Janowi z Chronowa [albo Jan Szawa lub Jaszek, syn Rafała] za 20 grzywien całe części swego dziedzictwa po matce w Chronowie, Łopusznej i Borownej¹⁷⁴⁸. Małgorzata urodziła Wojciechowi czworo dzieci: Klemensa, Mikołaja, Świętosława i Agnieszkę¹⁷⁴⁹. Dnia 14 VII 1423 r. Klemens Wojciechowiec z Chronowa (*Clemens Woyczehowyc de Chronow*) pozwał Jakusza wójta z Bochni o to, że ten wbrew zobowiązaniu nie stanął przed sądem¹⁷⁵⁰. Klemens z Chronowa był notowany dalej w latach 1430-1433, w tym w 1432 r. sprzedał za trzy i pół grzywiny Piotrowi ze Zbyszowic swoją niwę w Chronowie leżącą koło jego ogrodu, gdy szło się miedzą ku rzecze¹⁷⁵¹. Klemens żył jeszcze w latach 1442-1449¹⁷⁵². W 1450 r. Jan z Gnojnika zastawił za 20 grzywien Klemensowi z Chronowa dwóch kmieci zw. Nowaki: Marcina i Andrzeja. Klemens miał od nich pobierać dwie grzywiny czynszu oraz jaja, sery i owies¹⁷⁵³. W 1451 r. Bartosz z Chronowa (zob. dalej) sprzedał za trzy grzywiny Klemensowi z Chronowa całą część młyna z częścią sadzawki w Chronowie¹⁷⁵⁴. W 1458 r. Klemens z Chronowa przeprowadził podział dóbr między swoich synów. Jan otrzymał: siedlisko zw. Włościborowskie i Marzkowskie, połowę roli do granicy Mikołaja Obiada (zob. dalej), położoną nad rzeką Włościborską, trzecią

¹⁷⁴² SPPP, t. II, nr 4077 (s. 786).

¹⁷⁴³ *Ibidem*, nr 4080 (s. 786).

¹⁷⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁷⁴⁵ *Ibidem*.

¹⁷⁴⁶ *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia...*, nr 642 (s. 358-359).

¹⁷⁴⁷ DSZK, nr 86 (s. 95). Wspominano go aż do 1413 r., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷⁴⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016]

¹⁷⁴⁹ W 1428 r. Mikołaja nazwano Mikołajem Pajakiem z Chronowa, *Ibidem*.

¹⁷⁵⁰ SPPP, t. VII, cz. II, nr 423-424 (s. 319-320).

¹⁷⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷⁵² *Ibidem*.

¹⁷⁵³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5713> [dostęp 28.11.2016].

¹⁷⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

część roli do granicy Latoszka, trzecią część roli za Debrzem, obok Bartosza, trzecią część roli za Obiadem, całą rolę koło Dobka, trzecią część roli w Gadkach od granicy Dobka, połowę innej roli w Gadkach, stajanie roli od Kobylskich Gadek, stajanie roli we Wrzosach, połowę roli w Łopusznej, siedlisko między [rolami Mikołaja] Obiada, kmiecia [Więcka] w Borownej z wyłączeniem dwóch groszy od tego kmiecia, przypadających bratu oraz połowę ogrodu za stodołą. Stanisław¹⁷⁵⁵ dostał siedlisko na ojcowiznie koło [siedliska] Hankowskiego [tj. brata Jana], dwie części roli na Włóściborowskim aż do granic Dobka, dwie części roli na Latoszkowej Debrzy aż do Bartosza, dwie części roli za Latoszkową Debrzą w pobliżu granic, całą rolę od granic w Grądach, inną rolę w Grądach aż do granicy dzieci Pełki, dwie części roli z łąkami w Gadkach od granicy [Mikołaja Obiada], dwie części roli aż do granicy Jana, całą dziedzinę, którą Klemens kupił od Jana [Obiada] Chronowskiego i od jego siostrz Annę i Elżbietę, całą część młyna i sadzawki, kmiecia w Borownej zwanej Niewrzało i dwa grosze na kmieciu Więcku [w Borownej] przyznanego synowi Janowi, całą rolę ojcowską w Borownej, zagrodę położoną za Obiadem. Każdy z braci został zobowiązany dać trzy grzywny każdej z siostr: Annie i Jadwidze, gdy będą wychodzić za mąż¹⁷⁵⁶. Jan był potem wzmiankowany w 1459 i 1466 r.¹⁷⁵⁷ Dnia 31 I 1469 r. w Wojniczu przed sądem ziemskim Stanisław Malusiński został naganiony w szlachectwie przez Ratołda ze Skrzydlnej i jako współprzysiężników powołał Wojciecha (syna Mikołaja, zob. dalej) i tegoż Jana (syna Klemensa) z racji braterstwa z nimi przez babkę matki ojca, czyli cofamy się aż do Jana Gwoździa, ojca Jana Szawy, dziada Wojtka, prapradziada obu braci stryjecznych z 1469 r. Trudno dociec, na czym to pokrewieństwo się osadzało, ob. żona Jana Gwoździa mogła być z Malusińskich¹⁷⁵⁸. W 1463 r. poznajemy istotny wpis o stosunkach rodzinnych w tej linii Chronowskich: Benedykt Sieradzki zastawił braciom Mikołajowi i Klemensowi Wojciechowicom z Chronowa z racji 20 grzywien posagu swych córek Katarzyny i Elżbiety, żon tychże na dwóch kmieciach w Zani, na Piotrze karczmarzu i Stanisławie [dalej tekst w rękopisie urwany]¹⁷⁵⁹. W 1464 r. Klemens z Chronowa sprzedał za 10 grzywien Piotrowi [Sieradzkiemu] bratu swej żony zastaw, który miał w Zani od ojca żony. W tym samym roku szlachcic [Jan] Obiad i jego bratanek [syn Mikołaja lub Bartosza] z Chronowa sprzedali też za cztery grzywny Mikołajowi z Chronowa, synowi zmarłego Wojciecha dwie niwki: jedną za Czersknią, ku granicy Żegocinej, drugą od rzeki ze wsi aż do Grądowego Padołu, także koło granicy Żegocinej. W 1465 r. Mikołaj Świąszkowiec, syn Andrzeja z Chronowa zamienił się dobrami z Klemensem, synem Wojciecha z Chronowa, dając mu swoją część w Chronowie i 18 grzywien w zamian za część Klemensa w Grądzie. W tym samym roku Klemens z Chronowa i jego syn Stanisław sprzedali za jedną grzywnę i sześć groszy Janowi [Obiadowi] z Chronowa trzy niwy w Skotnicy położone *post Jodle*, koło rzeki. Natomiast Jan [Obiad] z Chronowa sprzedał za cztery

¹⁷⁵⁵ Czy wpisy z lat 1439-1448 i 1456, w których występował Stanisław, Staszek z Chronowa, dotyczą tego Stanisława, nie wiadomo, *ibidem*.

¹⁷⁵⁶ *Ibidem*.

¹⁷⁵⁷ *Ibidem*.

¹⁷⁵⁸ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1107 (s. 427).

¹⁷⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Uwaga Z. Leszczyńskiej-Skrętowej. Katarzyna, żona Mikołaja z Chronowa była jeszcze wzmiankowana w 1468 r., *ibidem*.

grzywny Mikołajowi Wojciechowicowi swą rolę w Chronowie od Grądu aż do szkoły i do granic Żegoty i granic Stanisława, syna Żegoty oraz do roli tegoż Mikołaja¹⁷⁶⁰. W 1467 r. Marcin, Jan i Stanisław z Chronowa (zob. dalej) sprzedali za pięć grzywien Klemensowi, synowi Wojciecha niwę leżącą powyżej Łopusznej i drugą za kościołem powyżej Olszyn¹⁷⁶¹. W 1468 r. Klemens z Chronowa nabył za siedem grzywien i za konia o wartości czterech grzywien od Jana z Chronowa, syna Klemensa Żegoty (zob. dalej) niwy w Gadkach i w Łopusznej *cum superfuitatibus alias zbythky* w Grądach¹⁷⁶². Jan z Chronowa [syn Klemensa] jako herbu Gryf, zawołania Świeboda był wspominany w latach 1468-1469¹⁷⁶³. Jan zmarł bezpotomnie, o czym świadczy następujący wpis: w 1483 r. Jan z Chronowa [syn Klemensa] sprzedał za 25 grzywien Janowi zwanemu Świąszek [raczej Świąszkowic] z Chronowa całą swą część w Chronowie¹⁷⁶⁴.

Mikołaj był odnotowany w latach 1430-1432, gdy jego bliscy krewni bracia Włościbor i Maciej z Chronowa zastawili za 5 grzywien mu rolę zwaną niwa za płotem Klemensa [brata Mikołaja], koło [Mikołaja] Olbiada¹⁷⁶⁵. W 1430 r. Mikołaj z Chronowa sprzedał [komu?] rolę ciągnącą się od wsi Borowna i od rzeki Borowna aż do lasu Żarnówka¹⁷⁶⁶. W 1436 r. Małgorzata i jej syn Mikołaj z Chronowa sprzedali za 25 grzywien innemu bliskiemu krewnemu Domaśławowi z Chronowa (zob. wyżej) swoje dziedzictwo w Chronowie i Łopusznej. Mikołaj ręczył za swego brata Świętosława i siostrę Agnieszkę¹⁷⁶⁷. W dniu 18 II 1440 r. ministeriał [woźny sądowy] oskarżył Mikołaja Wojciechowicza (*Nicolaus Woczechowicz de Chronow*), wraz z krewnym Janem Głębem z Chronowa, o kradzież (*furticinio alias oszłodzeystwo*) i *poczvyori roky* [?]. Sąd orzekł jednak, że Mikołaj to *bonus homo*. O tym poinformował starosta wierzycieli Mikołaja i Jana¹⁷⁶⁸. Dnia 27 XI 1441 r. *Nicolaus Woyzechowicz de Chronow* był jednym z sześciu współ-przysiężców (wraz z bratankiem Janem, synem Świąszka, *Johannes filius Swasconis de ibidem*) w naganie szlachectwa Mikołaja z Ochonina, syna Kucharza¹⁷⁶⁹. W 1443 r. Mikołaj był czterokrotnie wspominany jako niegdyś z Chronowa, co wynikało z tego, że w tym roku sprzedał Szymonowi (synowi Gotarda) całą swoją dziedziznę dziedziczną w Chronowie. Ostatni raz odnotowano go w latach 1450-1453¹⁷⁷⁰. Mikołaj pozostawił po sobie syna Wojciecha: w 1453 r. Jan Staszkwicz z Chronowa (zob. dalej) ustąpił za osiem grzywien Wojciechowi, synowi Mikołaja z Chronowa zastaw w Chronowie, tj. karcznię z rolami, sadzawkę z rolą zw. Szpako[wska], role w Olszynach, które dzierżył od Jana Gworzszkiego za siedem grzywien¹⁷⁷¹. W 1467 r. Mikołaj Biernatowicz i jego dzieci:

¹⁷⁶⁰ *Ibidem*.

¹⁷⁶¹ *Ibidem*.

¹⁷⁶² *Ibidem*.

¹⁷⁶³ *Ibidem*.

¹⁷⁶⁴ *Ibidem*.

¹⁷⁶⁵ *Ibidem*.

¹⁷⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2996> [dostęp 21.11.2016].

¹⁷⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Notowano go także w kolejnym roku.

¹⁷⁶⁸ SPPP, t. II, nr 2831 (s. 462).

¹⁷⁶⁹ *Ibidem*, nr 2923 (s. 479).

¹⁷⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷⁷¹ *Ibidem*.

Jakub, Stanisław, Elżbieta i Anna sprzedali za 30 grzywien Mikołajowi Wojciechowicowi z Chronowa całą swoją część w Chronowie¹⁷⁷². Wojciech z Chronowa jako herbu Gryf, zawołania Świeboda był wspominany w latach 1468-1469¹⁷⁷³. Z wpisu z 1470 r., w którym podano, że Maciej z Chronowa sprzedał za cztery i pół grzywny Mikołajowi Wojciechowi[cowi] dwie niwy w Łopusznej, wynika stąd, że Wojciech miał syna Mikołaja¹⁷⁷⁴. W 1471 r. siostry: Agnieszka, żona Grzegorza z Wojakowej i Anna, żona Wojciecha z Chronowa [matka wspomnianego wyżej Mikołaja] sprzedały za 26 grzywien Mikołajowi [Świąszkowicowi] z Chronowa całą swoją część w Chronowie¹⁷⁷⁵. W 1491 r. Jan z Chronowa zwany Świąszek sprzedał za 20 grzywien Wojciechowi z Chronowa całą swoją część zwaną Grzegorzowska w Chronowie, którą kupił od Jana Seligi z Chronowa, wraz z prawem patronatu w Chronowie¹⁷⁷⁶. W tym samym roku Jan z Porąbki i jego żona Katarzyna sprzedali za trzy i $\frac{3}{4}$ grzywny Wojciechowi z Chronowa [synowi Wojciecha, bratu Mikołaja] dwie niwy w Gadkach i dwie niwy w Grądach wraz z łąkami w Chronowie¹⁷⁷⁷. W 1498 r. Mikołaj [Wojciechowic] z Chronowa sprzedał za cztery grzywny Wojciechowi Ligęzie z Chronowa [herbu Półkozic] dwie niwy: jedną w Grądzie leżącą koło niwy Stradomskiej aż po Debrz Wirzchowiska, a drugą koło Debrzy Latoszek między rolami Wojciecha a Żegocińskim w Chronowie¹⁷⁷⁸. W 1500 r. Mikołaj [Wojciechowic] zwany Gryfem z Chronowa zastawił za 10 grzywien Andrzejowi Kunczy z Krakowa wszystkie swoje części w Chronowie¹⁷⁷⁹. W 1501 r. Wojciech [Wojciechowic] z Chronowa sprzedał za trzy grzywny Wojciechowi Ligęzie z Chronowa niwę z łąką ciągnące się do granicy kobylskiej w Gadkach w Chronowie¹⁷⁸⁰. Mikołaj Wojciech[owic] z Chronowa był wspominany do 1504 r., rok wcześniej pojawił się jego syn Mikołaj [Mikołajowic] oraz jego córka Zofia, żona Macieja ze Złotej¹⁷⁸¹. W 1509 r. wspomniana została Anna, żona Mikołaja [Mikołajowica] z Chronowa, córka zmarłego Marka Żegoty z Wojakowej (zob. dalej)¹⁷⁸². W 1507 r. Piotr Stradomski z Chronowa (zob. wyżej) sprzedał za 3 grzywny Wojciechowi [Wojciechowicowi] z Chronowa dwie małe role: jedną w Grądzie między niwami Grusza, przytykającą jednym końcem do granicy i potoku Kobylskiego, drugim do debrzy i potoku i drugą od pościennych niw do potoku Góra oraz łąkę między rolą Bartkową a rolą Gryfa w Chronowie¹⁷⁸³. W tym samym roku Mikołaj Wojciech [Wojciechowic] z Chronowa sprzedał za dwie grzywny Mikołajowi Gryfowi (zob. dalej) część młyna w Chronowie¹⁷⁸⁴. W 1509 r. Mikołaj Stach z Chronowa (zob. wyżej) zastawił za 9 grzywien Mikołajowi Wojciechowi z Chronowa zagrodę

¹⁷⁷² *Ibidem.*

¹⁷⁷³ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁴ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁵ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁶ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁷ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁸ *Ibidem.*

¹⁷⁷⁹ *Ibidem.*

¹⁷⁸⁰ *Ibidem.*

¹⁷⁸¹ *Ibidem.*

¹⁷⁸² *Ibidem.*

¹⁷⁸³ *Ibidem.*

¹⁷⁸⁴ *Ibidem.*

z zagumniem zwaną Gotargowskie, niwę koło krzyża, czyli Krzyż, niwę w Zaborowej od rzeki Borowna do potoku zwanego Sgalobny, niwę za Działem koło niwy Szczypalina, niwę przy Jedlu, między niwami Mazańca i Zawiny, od potoku zwanego Krzynka do potoku Niski Dział, niwę na Wysokim Dziale od niwy Ciołka do wzgórza Sawa. Mikołaj Wojciech mógł swobodnie używać lasów przynależnych do zagrody¹⁷⁸⁵. Tutaj mamy też charakterystyczną informację z 1524 r.: Elżbieta z Chronowa, żona kmiecia Leonarda z Porąbki sprzedała za dwie grzywny i jeden wiardunek Smalcuchowi [kmięciowi?] swoją część w Chronowie¹⁷⁸⁶.

Przechodząc do potomstwa Rafała (trzeciego syna Jana Gwoździa): w dniu 29 VI 1400 r. Mikołaj z Chronowa, syn Rafała uzyskał wyrok już w pierwszym terminie z powodu niestawiennictwa [brata stryjecznego] Świąszka¹⁷⁸⁷. Sam Mikołaj z Chronowa był częstym gościem w krakowskim sądzie ziemskim. W dniu 30 I 1394 r. Mikołaj zastąpił Śmichnę w sprawie z Dzierżkiem z Janowic¹⁷⁸⁸. Dnia 21 VII 1394 r. był – wraz z Wojciechem i Jankiem z Chronowa – świadkiem Prandoty z Nieprześni (II.L.2) w sprawie z Wojciechem z Mietniowa¹⁷⁸⁹. W dniu 2 XI 1394 r. Jan [brat Marcina, zob. wyżej] pozwał Mikołaja¹⁷⁹⁰. Dnia 15 I 1398 r. Stanisław z Chronowa [Szawa] dalej procesował się z Mikołajem, jego bratem Janem oraz tym razem nie z Klemensem, ale z ich kolejnym bratem Maciejem o część zastawionej dziedziny i 10 grzywien szkody, jako że Stanisław nie chciał przyjąć pieniędzy udziały w Chronowie¹⁷⁹¹. Dnia 12 II 1398 r. Stanisław z Chronowa i Mikołaj z Chronowa mieli wyznaczony termin wizji o część dziedzictwa i młyn w Chronowie, zaś Mikołaj poręczył za swych braci Jana i Macieja¹⁷⁹². Innym razem 13 II 1398 r. Mikołaj był pełnomocnikiem (prokuratorem) bratowej Heleny, żony Jana, w sprawie zamiany dóbr w Druszkowie (zapewne stąd się wywodziła Helena) ze Zmysławem z Druszkowa¹⁷⁹³. Dnia 6 IV 1400 r. Stanisław Szawa (*Stanislaum Szawa dictum de Chronow*) miał

¹⁷⁸⁵ *Ibidem*.

¹⁷⁸⁶ L Białkowski, *op. cit.*, *V. Dzierżawa (arenda)*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12, nr 3, s. 380, przypis 9.

¹⁷⁸⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 10291 (s. 878).

¹⁷⁸⁸ KZK2, nr 109 (s. 39).

¹⁷⁸⁹ *Ibidem*, nr 1209 (s. 100).

¹⁷⁹⁰ *Ibidem*, nr 1857 (s. 138). Jednak 11 XI 1394 r. pozwał – obok Mikołaja – także swego brata Marcina, nr 1933 (s. 143).

¹⁷⁹¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6297 (s. 444). Dnia 26 II 1398 r. sąd orzekł, że Mikołaj miał zapłacić Stanisławowi pięć grzywien, uwaga CCXLVIII (nr 57, s. 482). Już 12 V 1394 r. Maciej pozwał Stanisława o zaranie pola i szkody przy podziale dziedzictwa, nr 838 (s. 80), 26 V 1394 r. był termin trzeci, Maciej miał zapłacić Stanisławowi karę 6 grzywien, i Andrzejowi z Trąbek wiardunek za poręczenie przez Stanisława za Macieja, nr 969 i 971 (s. 870), 9 VI 1394 r. sąd przełożył sprawę po świętej Małgorzacie, nr 1042 (s. 91), 4 VIII 1394 r. sąd zarządził wizję, nr 1241 (s. 102), 25 VIII 1394 r. wizja była w mocy, Stanisław z Chronowa unikał zapłaty półtora grzywny Maciejowi, bo – jak twierdził – należą mu się za szkody przy podziale dziedzictwa. Maciej z Chronowa przyprowadził do sądu przeciwko Stanisławowi krewnych ojczystych: Hanka, Żegotę, Dominika, Franka i Janka z Chronowa, KZK2, nr 1280, 1322 i 1324 (s. 105 i 107), jeszcze 5 X 1394 r., nr 1704 (s. 130).

¹⁷⁹² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6522 (s. 468). Dnia 12 V 1394 r. Maciej pozwał Bernarda z Chronowa (termin drugi) o 20 grzywien z tytułu poręczenia i szkody i o straty wywołane wyłowieniem ryb ze stawu na dwie grzywny, nr 837 (s. 80), 26 V t.r. był termin trzeci, nr 958 (s. 86), 9 VI 1394 r. sąd przełożył sprawę po świętej Małgorzacie, nr 1042 (s. 91), 25 VIII sąd zarządził wizję, nr 1280 (s. 105).

¹⁷⁹³ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6506 (s. 467). Tego samego dnia sąd ziemski orzekł, że Czasław z Mokrzesk miał zapłacić Helenie pięć grzywien groszy praskich na św. Jana Chrzyciela, nr 6504 (s. 467).

sprawę z Jakubem Szpakiem z Chronowa w sądzie czchowskim¹⁷⁹⁴. Odnośnie do wspomnianego tu Jana trzeba dodać, że posiadał przydomek Ciołek (*Johannes dictus Czolek de Chronow*), tak właśnie nazwany świadcował 18 IX 1397 r.¹⁷⁹⁵ Dnia 5 XI 1398 r. Otto z Tworkowa miał zobowiązanie na 7 i pół grzywny w groszach i dwie dalsze grzywny w kwartnikach wobec Jana z Chronowa, a gdyby nie wywiązał się ze zobowiązania do św. Mikołaja, miał dać 10 grzywien kaucji¹⁷⁹⁶. Natomiast 19 XI 1398 r. Jan z Chronowa był świadkiem¹⁷⁹⁷. W latach 1402-1409 występował Andrzej Ciołkowicz, syn Jana Ciołka z Chronowa¹⁷⁹⁸. Synem Andrzeja Ciołkowicza z Chronowa był niewątpliwie Maciej Ciołek z Chronowa, którego córki Helena i Stachna z Chronowa w 1448 r. sprzedały za cztery grzywny [swemu stryjowi, bratu Macieja] Janowi Ciołkowi swoją część w Chronowie¹⁷⁹⁹. W 1472 r. Maciej z Chronowa sprzedał za pięć grzywien Mikołajowi Wojciechowiczowi z Chronowa kmiecia z rolą, położoną przy miedzy [roli] Głęborowicza. W tym samym roku podano, że żoną Jana Ciołka była Agnieszka z Drużkowa¹⁸⁰⁰. Jan Ciołek z Chronowa żył jeszcze w 1463 r. W 1478 r. poznajemy potomstwo Jana i Agnieszki: bracia Marcin i Jakub oraz ich siostry Katarzyna, Marta i Elżbieta otrzymały od ich brata wujecznego Jakuba z Drużkowa należną im część Drużkowa po ich matce Agnieszce¹⁸⁰¹. O synu Macieja dowiadujemy się w 1479 r., gdy Mikołaj Ciołek z Chronowa sprzedał za trzy grzywny Mikołajowi Marcisz[yc]owi z Chronowa dwa stajania roli w Chronowie koło granic Świąszka (zob. wyżej) i drugie powyżej Nizin oraz brzeg [rzeki] tamże, przy którym mógł urządzić sadzawkę rybną¹⁸⁰². W 1503 r. dowiadujemy się, że wspomniany wyżej Jakub Ciołkowicz z Chronowa sprzedał za kopę groszy Andrzejowi Świąszkowicowi z Chronowa (zob. wyżej) niwę rozciągającą się od granicy kobyłskiej do innych ról¹⁸⁰³. W tym samym roku Mikołaj Załęski, sołtys z Załęża i Jakub Ciołek z Chronowa sprzedali za 20 grzywien Janowi Jarząbowi z Chronowa swe części dziedziczne w Chronowa¹⁸⁰⁴. Trudno natomiast przesądzić, czy wspomniana w 1509 r. niwa Ciołka należała do Jakuba, czy też do innego z tej linii¹⁸⁰⁵. W 1517 r. Zofia, wdowa po Wojciechu Ciołku z Chronowa zeznała, że odebrała od swego teścia Marcina (zob. wyżej) 12 grzywien swego posagu (*na posag*) zapisanego niegdyś przez męża w Chronowie. Dodała, że nic sobie nie zostawiła, oprócz reszty posagu dla swoich i Wojciecha dzieci¹⁸⁰⁶.

¹⁷⁹⁴ *Ibidem*, nr 11066 (s. 969).

¹⁷⁹⁵ *Ibidem*, nr 5919 (s. 398).

¹⁷⁹⁶ *Ibidem*, nr 7804 (s. 608).

¹⁷⁹⁷ *Ibidem*, nr 7901 (s. 617). Inne wzmianki przypisywane przez Z. Leszczyńską-Skrętową należą do innego Jana (syna Jana Gwoździa), zob. dalej, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷⁹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁷⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁸⁰⁰ *Ibidem*.

¹⁸⁰¹ *Ibidem*.

¹⁸⁰² *Ibidem*.

¹⁸⁰³ *Ibidem*.

¹⁸⁰⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁰⁵ *Ibidem*.

¹⁸⁰⁶ L. Białkowski, *op. cit.*, *V. Dzierżawa...*, s. 365.

Wracając do Mikołaja: później 18 II 1398 r. Mikołaj był świadkiem¹⁸⁰⁷. Wcześniej 2 (9?) X i 20 XI 1397 r. procesował się z Andrzejem z Wróblowic o 20 grzywien¹⁸⁰⁸. Dnia 4 II 1401 r. Mikołaj był świadkiem¹⁸⁰⁹. Ostatnia wzmianka o Mikołaju jako osobie żyjącej to wpis z 26 III 1416 r. (zob. wyżej i niżej), pierwszym świadkiem Marcisza był wtedy *Nicolaus glamb Raphaelis filius*, z czego wynika, że Mikołaj miał przydomek Głąb [sic!] i był synem Rafała, czyli takie imię nosił widocznie trzeci syn Jana Gwoździa. Przydomek Głąb miał odróżnić tego Mikołaja od innego Chronowskiego, zwanego Mikołajem Gołym, który był kolejnym świadkiem Marcisza (zob. dalej).

Mikołaj Głąb pozostawił troje dzieci: Machnę, której filiacja jest poświadczona, Jana Głąba o niepoświadczonej, ale oczywistej filiacji, oraz Rafała wspomnianego w 1428 r.¹⁸¹⁰ W 1445 r. Machna, żona Wojciecha z Będkowic, córka Mikołaja Głąba z Chronowa sprzedała za siedem grzywien wspomnianemu wyżej Mikołajowi Wojciechowi z Chronowa karczmę z rolą leżące na końcu tej wsi, powyżej kościoła¹⁸¹¹. W dniu 18 II 1440 r. ministeriał [woźny sądowy] oskarżył tegoż samego Mikołaja Wojciechowica, wraz z krewnym Janem Głąbem z Chronowa, o kradzież (*furticinio alias o szlodzeystwo*) i *poczvyori roky* [?]. Sąd orzekł jednak, że Mikołaj i Jan to *bonus homo*. O tym poinformował starosta wierzycieli Mikołaja i Jana¹⁸¹². Jan Głąb występował już w latach 1438-1440, a zmarł przed 1443 r., bo w tym roku wspomniano po nim wdowę Stachnę¹⁸¹³. W 1447 r. Mikołaj Wojciechowic z Chronowa ustąpił tytułem bliższości Stachnie [Głąbowej] z Chronowa i jej synom Rafałowi Świątosławowi i Janowi za siedem grzywien, tak jak ją sam kupił, karczmę na końcu wsi wraz z rolą do niej przynależną, a Stachna Głąbowa i jej wymienieni wyżej synowie zastawili za siedem grzywien Janowi z Gnojnika tę karczmę wraz z rolą oraz drugą rolą leżącą naprzeciw roli zwanej Spatowskie, sadzawkę w Chronowie i łąkę z rolami w Olszynach w Chronowie¹⁸¹⁴. Rafał ostatni raz był wspomniany w 1457 r., gdy zastawił „Słonną” [?] za trzy grzywiny bez ośmiu skojców Grzegorzowi z Chronowa [może to być zarówno potomek Marcisza, jak i Filipa] swego kmiecia Stanisława Ropiola w Chronowie¹⁸¹⁵. Rafał dożył sędziwego wieku, żył jeszcze w 1498 r., gdy sprzedał za trzy grzywiny Wojciechowi Ligęzie z Chronowa dwie niwy: jedną w Grądzie od granicy kobyłskiej aż do potoku Grądnego i drugą pod Grądnem koło niwy Wojciecha aż do rzeki i karczmy w Chronowie¹⁸¹⁶. W 1501 r. po raz pierwszy odnotowano Rafałowego syna Jana Rafała z Chronowa¹⁸¹⁷. W wywodzie szlachectwa 11 I 1524 r. Andrzej Wolski z Woli powołał na świadków dwóch krewnych

¹⁸⁰⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8433 (s. 671).

¹⁸⁰⁸ *Ibidem*, uwaga CCXXXII (nr 27, s. 414) i uwaga CCXXXV (nr 63, s. 425).

¹⁸⁰⁹ *Ibidem*, t. II, nr 736 (s. 117).

¹⁸¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸¹¹ *Ibidem*.

¹⁸¹² SPPP, t. II, nr 2831 (s. 462).

¹⁸¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸¹⁴ *Ibidem*.

¹⁸¹⁵ *Ibidem*.

¹⁸¹⁶ *Ibidem*.

¹⁸¹⁷ *Ibidem*.

ze strony ojca, mianowicie Jana Rafała z Chronowa (*Joannes Raphael de Chronow*) i Jana Świąszka z Družowa (*Joannes Szwyaschek de Druszkow*)¹⁸¹⁸.

Jaszek (Jan) syn Rafała miał syna Krystyna, którego filiację odnotowano w 1425 r.¹⁸¹⁹ Dla poznania pozostałego potomstwa Jana znowu przydatne są wpisy dotyczące procesu Marcisza i Piotra, syna Zbyszka. Mianowicie 4 VI 1416 r. Filip powołał szereg współrodowców, wśród nich braci: Domasława, Stanisława i Krystyna¹⁸²⁰. Oznacza to, że Jaszek (Jan) posiadał trzech synów. Domasław z Chronowa występował w latach 1409, 1415-1417, 1421 i 1426. W 1428 i 1435 r. występowała Nychna z Gródka, będąca żoną Domasława z Chronowa¹⁸²¹. Ten ostatni miał syna Stanisława: 13 II 1416 r. Marcisz (syn Michała) pozwał Stanisława Domasławicza o przywilej dziedziczny szlachectwa i kościelny¹⁸²². Z powodu mnogości Stanisławów z Chronowa można zgłosić tylko domniemanie, że historia opisana we wpisie z 13 IX 1418 r., dotyczy tego Stanisława. Tego dnia w sądzie ziemskimi stawili się Stanisław z Chronowa ze swoim mercipotentatem [tj. osobą, z którą przy zawarciu umowy spożyto *mercipotum*, czyli trunek, rytualnie pity z powodu zawarcia umowy w Europie okresu średniowiecza, bliskie litkupnikowi] przed Stanisławem z Tuchowa, *dictum Oprawcza* i potwierdzili, że w sprawie konia, o kradzież którego był oskarżony Stanisław z Chronowa, był *inculpatus* [niewinny], a kupił na targu z dobrą wolą i do niego do gospody przyprowadził i tu [Stanisław z Tuchowa] z innymi ludźmi, co umocnili publicznym (na terenie gospody) piciem *mercipotum*, co było potwierdzeniem litkupu¹⁸²³. Stanisław był zwany Oszmanem: w 1429 r. Świąszek z Chronowa (syn Marcisza) sprzedał za 20 grzywien Staszce Oszmanowi [z Chronowa] swoją rolę zw. Długa Niwa ciągnącą się od granic dóbr proboszcza aż do rzeki Łopusznej, pospolicie do brodu¹⁸²⁴. Dnia 3 V 1439 r. Stanisław [Oszman] z Chronowa wraz z innymi współrodowcami (Grzegorz z Branic, podkomorzy królowej, Zygmunt z Bobowej, Abraham Czarny z Goszyc i Gryf z Chronowa) przystąpił do ruchu husyckiego (zawarcie konfederacji Spytka z Melsztyna w Nowym Mieście Korczynie)¹⁸²⁵. Ostatni raz wzmiankowany Oszman w 1441 r.¹⁸²⁶ Jaszek miał ponadto syna Marcina, którego filiację poświadcza wpis z 1415 r., wzmiankowanego później w 1426 i 1428 r.¹⁸²⁷

Dla dalszego studiowania potomstwa Jana Gwoździa przydatne są kolejne wpisy w aktach krakowskiego sądu ziemskiego. Dnia 26 III 1416 r. wspomniany już wyżej Marcisz pozwał Piotra, syna Zbyszka¹⁸²⁸. Na świadków powołał obecnego bratanka

¹⁸¹⁸ *Wywody szlachectwa...*, nr 164 (s. 65).

¹⁸¹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Notowano go już w latach 1413-1416.

¹⁸²⁰ SPPP, t. VII, cz. II, nr 279 (s. 302).

¹⁸²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸²² SPPP, t. VII, cz. II, nr 269 (s. 301). Stanisław, syn Jana z Chronowa był wcześniej odnotowany w 1414 r., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸²³ SPPP, t. II, nr 1595 (s. 230).

¹⁸²⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Ostatni raz był wzmiankowany w 1435 r. Jako Oszman już w 1415 r.

¹⁸²⁵ *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, tomus II, oprac. A. Lewicki, Kraków 1891, nr 255 (s. 389).

¹⁸²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸²⁷ *Ibidem*.

¹⁸²⁸ SPPP, t. VII, cz. II, nr 272 (s. 301). Filiacja Piotra jest podana we wpisie z 4 VI 1416 r. (*Petro filio Spischonis*), zob. nr 279 (s. 302). Wcześniej 13 II 1416 r. Piotr jest nazwany synem Zbyszkowej z Chronowa

Andrzeja (syna Stanisława) oraz kolejnego Stanisława zwanego z Krościenka, którego pokrewieństwo ze Stanisławem pisarz ziemski zapisał jak na epokę wyjątkowo dokładnie: *Stanislaus de Krosna frater patrueus uterinus Stanislai de Chronow*. Podane określenie oznacza brata stryjecznego, ale przyrodniego, co oznacza, że ten ostatni Stanisław posiadał ojca, który był przyrodnim bratem ojca pierwszego Stanisława. Tak więc jest istotna informacja, bo tylko z niej dowiadujemy się, że Jan Gwóźdź miał dwie żony, z których matka ojca Stanisława z Krościenka była niewątpliwie drugą żoną Jana. Ten ojciec to czwarty syn Jana Gwoździa, a Zofia Leszczyńska-Skrętowa ustaliła na podstawie księgi ziemskiej krakowskiej, że nosił imię ojca – Jan¹⁸²⁹. Autorka ta utożsamia tego Stanisława z osobą tego imienia świadkującą 4 II 1401 r. Nie ma jednak na to pewnych dowodów (może to być także Stanisław z Krościenka)¹⁸³⁰. Nie ma natomiast wątpliwości, że to ten właśnie Stanisław toczył długotrwały spór z bratem stryjecznym Zbyszkiem¹⁸³¹. Rozpoczął się on 2 lub 9 X 1397 r., kiedy to Zbyszko musiał zapłacić Stanisławowi karę *pietnadziesta*, a w drugim sporze z kolei Stanisław miał na wezwanie sądu zapłacić Zbyszkiowi trzy grzywny w ciągu trzech tygodni z części własności ośmiu mórg¹⁸³². Problem mógłby rodzić się z identyfikacją Staszka z Chronowa świadkującego 12 III 1398 r., ale tam towarzyszył mu Bernard z Chronowa, będący młodszym bratem tego właśnie Stanisława¹⁸³³. Najdokładniej widać to we wpisie z 13 VI t.r., w którym Stanisław

i żonatym (*domina Sbiszowa de Chronow et Petrus, filius predictae domine et cum uxore ipsius Petri*), nr 268 (s. 301). Występujący w latach 1416-1419, 1436-1437 Piotr z Chronowa, był synem Zbyszka i Zbyszkowej, zwanym Zbyszkwicem (1423 r. Piotr Zbysz[k]owic z Chronowa), <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Innymi synami Zbyszka byli Zygmunt i Miczko. Pierwszego na podstawie ziemskich ksiąg czchowskich podała Z. Leszczyńska-Skrętowa, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Dnia 20 I 1394 r. Zygmunt przejął po swym ojcu Zbyszku sprawę z Marcinem i Janem z Chronowa o zadanie trzech ran otwartych i dwóch ran na twarzy, KZK2, nr 64 (s. 36). Drugiego znajdujemy we wpisie z 1 X 1398 r.: *Sbiszco de Chronow, Miczco Sbiszonis filius de ibidem*, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7604 (s. 586). Miczko pojawił się jednak już 14 V 1398 r. w sprawie, jaką Marcinowi z Igołomii wytoczył Prandota z Nieprześnej, jako świadek tego ostatniego, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6982 (s. 518). Miczko ponownie świadkował 18 II 1399 r., nr 8433 (s. 671 r.). Występował jeszcze w 1405 i 1426 r., a także 1422-1423 jako Mikołaj Chronowski Zbyszowic syn Zbysza, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. W latach 1448-1450 był notowany Stanisław z Chronowa, syn Mikołaja Zbysza, zwany też Stanisławem Zbyszkwicem, *ibidem*. W 1462 r. podano jeszcze jednego syna Mikołaja, mianowicie Zbyszka, ponieważ występował razem z bratem Stanisławem (zob. wyżej). W 1508 r. występowała Małgorzata, żona sławetnego Stanisława Orłowicza mieszczanina w Tarnowie (pow. pilzneński), córka Zbigniewa z Chronowa, *ibidem*.

¹⁸²⁹ W 1400 r. ponadto jako Jan Sram, dla odróżnienia od brata przyrodniego Jana Szawy, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸³⁰ SPPP, t. II, nr 736 (s. 117). Te same wątpliwości istnieją odnośnie do identyfikacji świadka Stanisława z Chronowa we wpisie z 17 (18?) XII 1397 r., t. VIII, cz. II, nr 6202 (s. 433) [ponieważ pod tą datą w innej sprawie występuje ten właśnie Stanisław, to i przy tej sprawie był pewnie i ten sam], więcej wątpliwości odnośnie do wpisu z 13 I 1398 r., nr 6297 (s. 444), ciąg dalszy 12 II 1398 r., nr 6522 (s. 468).

¹⁸³¹ Wpierw 21 VIII 1397 r. Zbyszko procesował się z [własnym stryjcem] Janem i jego synem niewymienionym z imienia [chodziło o Stanisława] o rany otwarte, gwałt, przepędzenie bydła i otrząsienie sadu, SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXVI (nr 21, s. 395). Identycznie te trzy osoby były też opisane 4 IX t.r., uwaga CCXXVII (nr 14, s. 397 oraz nr 18, gdzie Zbyszko jest nazwany Sissonem [sic!]). Dnia 18 IX t.r. Zbyszko sądził się z Janem i Stanisławem z Chronowa, uwaga CCXXVIII (nr 9, s. 399). Tego samego dnia także już tylko ze Stanisławem, zob. nr 50, s. 400.

¹⁸³² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6039 i 6043 (s. 412). Jeszcze 2 (lub 9) X 1397 r. Zbyszko z Chronowa oddał łap pozew Stanisława z Chronowa o zranienie, zob. uwaga CCXXXII (nr 112, s. 416).

¹⁸³³ *ibidem*, nr 6713 (s. 489). Dnia 12 V 1394 r. Maciej pozwał Bernarda z Chronowa (termin drugi) o 20 grzywnien z tytułu poręczenia i szkody i o straty wywołane wyłowieniem ryb ze stawu na dwie grzywny,

z Chronowa ustąpił wieczyście swemu bratu rodzonemu (*fratrem suum germanum*) Bernardowi połowę swej dziedziny z młynem, lasem i innymi przynależnościami, tak z ojcowizny, jak i nabytej¹⁸³⁴. Dnia 17 (18?) XII 1397 r. znany nam już Andrzej z Chronowa pozwał o cztery rany sine, jedną otwartą i dwa uderzenia w twarz: Stanisława, Jana i Halszkę z Chronowa¹⁸³⁵. Sytuację rozjaśnia wpis z 31 XII t.r., okazuje się, że Halszka była matką obu mężczyzn, co daje nam istotne informacje: Stanisław, obok Bernarda, miał jeszcze innego brata Jana¹⁸³⁶, a żoną ich ojca Jana był Halszka¹⁸³⁷. Sam zaś Bernard był świadkiem 18 IX 1397 r.¹⁸³⁸ Trudno natomiast mieć jakąkolwiek pewność, że Ochna, żona Stanisława z Chronowa, która 4 III 1399 r. miała termin peremptoryjny z Klimkiem, synem Piotra ze Strzelc, była żoną tego właśnie Stanisława (nie była to na pewno żona Stanisława, ojca Andrzeja, bo ta nosiła imię Hanki, zob. wyżej)¹⁸³⁹. W 1406 r. Stanisław został nazwany Stanisławem Obatem¹⁸⁴⁰. Przydomek ten nosił zdaje się już ojciec tego Stanisława, a można to wnioskować z osoby występującego w 1416 r. Andrzeja, syna Obedów [*sic!*] z Chronowa (niewątpliwego brata Stanisława)¹⁸⁴¹. Ten przydomek śnać przerobiono na Obiad, bo tak w latach 1430-1432 tytułował się Jan Obiad, zapewne syn Stanisława (zob. wyżej). Jan Obiad z Chronowa występował jeszcze w 1458 r. wraz z siostrami Anną i Elżbietą, równoległe pojawiał się Mikołaj Olbiad, zapewne jego brat, a to samo można sądzić o Bartoszu z Chronowa [wynika to z równoległe prowadzonych z całą trójką interesów przez Klemensa z Chronowa] (zob. wyżej)¹⁸⁴².

W 1463 r. Mikołaj Olbiad z Chronowa zastawił za trzy grzywny Mikołajowi, synowi Marcisza z Chronowa całą swoją dziedzinę w Chronowie. Mikołaj [Olbiad] winien do czasu spłacenia trzech grzywien pracować dla Mikołaja syna Marcisza *modo kmetthonico*. Nie mógł też tych dóbr w tym czasie sprzedać ani zastawić komu innemu. Mikołaj syn Marcisza winien uwolnić go od wypraw [wojennych]. W 1464 r. szlachcic [Jan] Obiad i jego bratanek [raczej syn Mikołaja niż Bartosza, zob. dalej] z Chronowa sprzedali za cztery grzywny Stanisławowi [Staszykowi] z Chronowa swój ogród w siedlisku aż do wygonu i stawu oraz trzy niwki w trzech miejscach, mianowicie: w Gadkach, w Olszynach i w Stroniu oraz czwartą w tymże ogrodzie. Obaj sprzedali też za cztery grzywny Mikołajowi z Chronowa, synowi zmarłego Wojciecha dwie niwki: jedną za Czersknią, ku granicy Żegocinej, drugą od rzeki ze wsi aż do Grądowego Padołu, także koło granicy Żegocinej. W 1465 r. Mikołaj [Olbiad] z Chronowa zamienił się dobrami z Mikołajem, synem Marcisza, dając mu rolę ciągnącą się od kąta Pełczyn do granic

KZK2, nr 837 (s. 80), 26 V t.r. był termin trzeci, nr 958 (s. 86), 9 VI 1394 r. sąd przełożył sprawę po świętej Małgorzacie, nr 1042 (s. 91), 25 VIII sąd zarządził wizję, nr 1280 (s. 105).

¹⁸³⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7007 (s. 522-523).

¹⁸³⁵ *Ibidem*, uwaga CCXXXVIII (nr 4, s. 432).

¹⁸³⁶ W 1407 r., nazwanym Janem Komarem, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸³⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXXIX (nr 19, s. 438).

¹⁸³⁸ *Ibidem*, nr 5919 (s. 398).

¹⁸³⁹ *Ibidem*, uwaga CCLXXIV (nr 6, s. 678).

¹⁸⁴⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁴¹ *Ibidem*.

¹⁸⁴² *Ibidem*. Bartosz był już wspomniany w 1453 r., *ibidem*.

gnojnickich za rolę położoną „sub Orzecha” i 10 grzywien¹⁸⁴³. W tym samym roku Klemens z Chronowa i jego syn Stanisław sprzedali za jedną grzywnę i sześć groszy Janowi [Obiadowi] z Chronowa trzy niwy w Skotnicy położone „post Jodle”, koło rzeki. Natomiast Jan [Obiad] z Chronowa sprzedał za cztery grzywny Mikołajowi Wojciechowiczowi swą rolę w Chronowie od Grądu aż do szkoły i do granic Żegoty i granic Stanisława, syna Żegoty oraz do roli tegoż Mikołaja¹⁸⁴⁴. W 1462 r. Stanisław, syn Olbięda [Mikołaja Olbiada] z Chronowa sprzedał za pięć florenów Klemensowi i Mikołajowi Wojciechowiczom z Chronowa całą swoją rolę, czyli kmiecia w Borownej¹⁸⁴⁵.

Żoną Jana Obiada była Małgorzata nieznanego rodu: w 1466 r. Małgorzata z Chronowa, żona Jana [Obiada] z Chronowa ustąpiła z zapisu swego posagu i wiana na Chronowie na rzecz bratanków swego męża [zapewne synów Mikołaja Olbiada]: Mikołaja, Stanisława i Jana; ciż sprzedali za 10 grzywien tejże Małgorzacie całą swoją część w Borku koło Chronowa, a ostatni Jan z Chronowa sprzedał za sześć grzywien swoim braciom Mikołajowi i Stanisławowi całą swoją część w Chronowie, przypadłą po stryju Janie [Obiadzie]¹⁸⁴⁶. W tym samym czasie (1466-1477) pojawili się inni bracia Marcin i Stanisław z Chronowa, a w 1467 r. wraz z trzecim Janem: Marcin, Jan i Stanisław z Chronowa sprzedali za pięć grzywien Klemensowi, synowi Wojciecha niwę leżącą powyżej Łopusznej i drugą za kościołem powyżej Olszyn¹⁸⁴⁷. Ponieważ z powyższych uwag wynika, że Jan Obiad zmarł bezpotomnie, musieli to być synowie Bartosza. W kolejnym pokoleniu występowali Maciej, Marcin i Stanisław, których poznajemy w 1498 r.: bracia Maciej i Marcin z Chronowa sprzedali za 16 grzywien Wojciechowi Ligęzie z Chronowa [herbu Półkociz] całe swe części dziedziczne, zwane Obiadowskie w Chronowie, z wyjątkiem trzeciej części stanowiącej własność ich brata, a tenże Stanisław z Chronowa sprzedał za 20 grzywien temuż Wojciechowi całą swoją ojcowiznę, zwaną Juchowskie, leżącą w Chronowie obok dziedziny zwanej Obiadowskie¹⁸⁴⁸. Imiennictwo tych braci sugerowałoby, że byli to wnukowie Bartosza.

Trzeba jednak wrócić do wpisu z dnia 26 III 1416 r., w którym Marcisz (starszy, syn Michała, wnuk Jana Gwoździa) w sprawie przeciwko Piotrowi z Chronowa powołał m.in. jako świadków: Chwaliboga z Janowic oraz Mikołaja Gołego w niejasny sposób powiązanego ze Stanisławem z Chronowa i Janowic („Nicolao Goly czeszcz [?] Stanislai de Chronow de Ianouicze acceptus est per adversarium”)¹⁸⁴⁹. Można to zrozumieć albo jako cześć, albo część. Kończówka z grubsza wskazuje, że ten staropolski termin był mile widziany przez przeciwnika. Chodzi tu jednak o cześć, a zdanie to ma brzmieć: Mikołaj, cześć Stanisława z Chronowa i Janowic poręczał, co uznawali przeciwnicy (stronnicy Piotra z Chronowa). Panowie z Janowic to bez wątpliwości część rodu Chronowskich, mocno połączona interesami, a później także węzłem małżeńskim z linią Marcisza (zob.

¹⁸⁴³ Fakty z lat 1463-1465 za *ibidem*.

¹⁸⁴⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁴⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2999> [dostęp 21.11.2016].

¹⁸⁴⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Stanisław był notowany już w 1456 r., *ibidem*.

¹⁸⁴⁷ *Ibidem*.

¹⁸⁴⁸ *Ibidem*.

¹⁸⁴⁹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 272 (s. 301-302).

wyżej). Stanisław z Chronowa i Janowic to Stanisław z Krościenka, czyli Stanisław Obat. Natomiast Chwalibóg z Janowic i Mikołaj Goły to bracia stryjeczni Stanisława Obata, synowie jego brata Bernarda, co potwierdza wpis z 6 VII 1472 r. (zob. niżej). Dalej wiadomo, że Mikołaj Goły miał syna Jana Gołego z Janowic (par. Opatkowice), którego córka Barbara poślubiła Marcisza (młodszeo, syna Marcisza starszego). Jako żona figurowała we wpisie z 1450 r.¹⁸⁵⁰ Dnia 6 VII 1472 r. Dobiesław jako Dobak [błąd kopisty: Dobek – T.K.] z Janowic i Chronowa (zob. wyżej) pozwał Bernarda z Janowic o to, że ojciec Bernarda *olim* [zmarły] Mikołaj Chwalibóg nie dokonał podziału po połowie z Włósciborem ojcem Dobaka [czyli synem Wojciecha – T.K., zob. wyżej] dóbr w Janowicach, ani też on sam nie chciał przeprowadzić działu¹⁸⁵¹. Sąd oddalił powyższy pozew i nakazał Dobakowi zapłacenie kary trzech grzywien Bernardowi i tyleż sądowi, jako że w pozwie dobra mające być przedmiotem podziału nie zostały ściśle określone¹⁸⁵². Nie wątpliwości, że nieżyjący Mikołaj Chwalibóg był synem Chwaliboga i wnukiem Bernarda, co potwierdza tożsamość tego imienia u syna Michała Chwaliboga.

Wpis w ziemskiej księdze sandomierskiej z 25 VIII 1412 r. utwierdza nas w przekonaniu, że Jan Gwóźdź musiał mieć jeszcze jednego – piątego syna o imieniu Andrzej, a czy żył on jeszcze w tej dacie, rozstrzygnąć nie sposób. A oto istota tego wpisu: szlachcic Jan z Kuchcic postawił niejakiemu Czadrowi z Chronowa zarzut, że nie był on wnukiem Andrzeja z Chronowa („eum non esse privignum wlgariter wnank nobilis Andree ibidem de Chronow”) ¹⁸⁵³. Wiązało się to z naganą szlachectwa Czadra, który dla oczyszczenia się z zarzutów przywołał sześciu krewnych herbu Gryf i zawołania Świeboda: znanych nam już Filipa i Andrzeja [syna Stanisława], Prandotę (zob. dalej), Zygmunta [którego z dwóch wymienionych – nie wiadomo] oraz Jana i Marcisza [synów najstarszego syna Jana Gwóździa – Michała]. Ci złożyli przysięgę, że Czader jest wnukiem Andrzeja, a sąd skazał [za krzywoprzysięstwo?] Jana z Kuchcic na karę trzech grzywien¹⁸⁵⁴.

Dostrzeżenie owego Andrzeja prowadzi do konstatacji, że zapewne do jego potomstwa zaliczali się Żegota i Czader. Występujący w latach 1401-1408 Żegota z Chronowa herbu Gryf, zawołania Świeboda po raz pierwszy został odnotowany jako świadek 17 X 1387 r.¹⁸⁵⁵, ponownie 11 V 1399 r.¹⁸⁵⁶ i 4 II 1401 r.¹⁸⁵⁷ Źródłowo potwierdzeni są dwaj synowie Żegoty: Jan (występujący w latach 1404-1408), ojciec Marcisza i Franczka, zwanego Gryfem, drugim zaś odnotowany w 1405 r. Pietrasz z Chronowa¹⁸⁵⁸. Występujący w latach 1417-1419, 1425, 1436, 1441-1442, 1447, i 1450 Gryf, czyli Franek, Franczko, Franciszek Gryf z Chronowa i Staniątek herbu Gryf, zawołania Świeboda był jednym

¹⁸⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁵¹ SPPP, t. II, nr 4077 (s. 786).

¹⁸⁵² *Ibidem*, nr 4080 (s. 786).

¹⁸⁵³ ZSWS, nr 568 (s. 117).

¹⁸⁵⁴ *Ibidem*, s. 117-118.

¹⁸⁵⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 4419 (s. 224).

¹⁸⁵⁶ *Ibidem*, cz. II, nr 8758 (s. 707). Dalsze wystąpienia bez konkretów, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁵⁷ SPPP, t. II, nr 736 (s. 117).

¹⁸⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016]. Piotr, Pietrasz z Chronowa był wielokrotnie wspominany w latach 1414-1416, 1422-1425 i 1429, *ibidem*.

z najlepiej udokumentowanych Chronowskich¹⁸⁵⁹. Dnia 27 V 1419 r. Gryf z Chronowa sądził się ze Świętosławem z Wilczkowic o wpis w księdze ziemskiej¹⁸⁶⁰. Dnia 11 V 1436 r. szlachcic Franciszek z Chronowa pozwał Zdziebora ze Świeradzie o zniesławienie szlachectwa. Jako świadków powołał współrodowców Bobowskich i Rożna (zob. dalej)¹⁸⁶¹. Dnia 3 V 1439 r. Gryf z Chronowa (*Gryf de Cchronow*) wraz z innymi współrodowcami – Grzegorzem z Branice, podkomorzym królowej, Zygmuntem z Bobowej (II.N.13), Abrahamem Czarnym z Goszyc (II.A.11) i Stanisławem [Oszmanem] z Chronowa przystąpił do ruchu husyckiego (zawarcie konfederacji Spytka z Melsztyna w Nowym Mieście Korczynie)¹⁸⁶². W 1445 r. Franciszek Gryf z Chronowa kupił za 60 grzywien od Anny, żony Macieja mieszczanina krakowskiego całą część dziedzictwa w Błogociicach¹⁸⁶³. W 1447 r. Franciszek Gryf zastawił za 17 grzywien z racji posagu swej bratanicy Małgorzaty [córci Michała z Chronowa] jej mężowi Stanisławowi ze Zborczyc jednego kmiecia płacącego jedną kopę groszy czynszu, zastawionego mu przez Piotra z Łysokań¹⁸⁶⁴. Dnia 8 IV 1450 r. Klemens z Kątów naganiony w szlachectwie powołał jako współprzysiężników braci Michała i Franka z Chronowa, swych krewnych przez babkę, nazwał ich braćmi [heraldycznymi], co wskazywałoby, że babka obu Chronowskich, czyli żona Andrzeja pochodziła z rodu z Kątów¹⁸⁶⁵.

Natomiast występujący w 1462 r. Jan z Chronowa, syn Żegoty który zapisał swej żonie Annie, córce Stanisława Szczonowskiego 20 grzywien wiana i 20 grzywien posagu na połowie swych dóbr w Chronowie, oznacza z powodów chronologicznych konieczność dostrzeżenia, że Jan syn Żegoty z lat 1404-1408 to ojciec Żegoty z 1462 r. i dziad jego syna Jana¹⁸⁶⁶. Okazuje się, że Żegota występował następnie w 1465 r. z kolejnym synem Stanisławem: w 1465 r. Jan [Obiad] z Chronowa sprzedał za cztery grzywny Mikołajowi Wojciechowicowi swą rolę w Chronowie od Grądu aż do szkoły i do granic Żegoty i granic Stanisława, syna Żegoty oraz do roli tegoż Mikołaja¹⁸⁶⁷. Jan z 1462 r. w 1467 r. został określony jako Jan Żegota z Chronowa, kiedy zastawił za trzy grzywny Maciejowi z Faściszowej kmiecia Macieja Maciąga w Chronowie¹⁸⁶⁸. W 1470 r. wspomniany wyżej Stanisław z Chronowa i jego syn Jan urodzony z Boguchny, córki zmarłego Piotra Małdrzyka z Družkowa ręczyli za Mikołaja i Annę dzieci teje Boguchny¹⁸⁶⁹. To trudny do zrozumienia wpis w księdze czchowskiej, gdyby jednak trzymać się literalnie treści, to wynikałoby, że Boguchna miała najpierw nieznanego bliżej męża, ojca Mikołaja i Anny, a potem ze Stanisławem Jana. W ścisłym związku z tym wpisem pozostaje kolejny z sądu w Bieczu (29 IX 1496 r.), gdzie świadkował *Petrus Chronovsky de Druskoua*, jest to albo drugi syn Stanisława (wtedy nosiłby imię po dziadzie macierzystym, a także majątek),

¹⁸⁵⁹ *Ibidem*.

¹⁸⁶⁰ SPPP, t. II, nr 1658 (s. 241).

¹⁸⁶¹ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 706 (s. 354).

¹⁸⁶² *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, nr 255 (s. 389).

¹⁸⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁶⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁶⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 951 (s. 395).

¹⁸⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁶⁷ *Ibidem*.

¹⁸⁶⁸ *Ibidem*.

¹⁸⁶⁹ *Ibidem*.

albo też być już przedstawiciel następnego pokolenia – syn Jana¹⁸⁷⁰. W 1450 r. wspomniano, że żoną jakiegoś Klemensa z Chronowa była Agnieszka, siostra Marcina i Pełki, dziedziców Zahutynia w ziemi sanockiej¹⁸⁷¹. Nie był to Klemens Wojciechowic, bo miał inną żonę. To, że był to kolejny, obok Jana (Jana Żegoty) i Stanisława, syn Żegoty, rozjaśnia następujący wpis: w 1468 r. pojawił się Jan z Chronowa, syn Klemensa Żegoty sprzedający za siedem grzywien i za konia o wartości czterech grzywien Klemensowi [Wojciechowicowi] z Chronowa swoje niwy w Gadkach i w Łopusznej *cum superfluitibus alias zbythky* w Grądach¹⁸⁷². W 1491 r. występowała Zofia, dziedziczka Chronowa i jej mąż Jan, syn Klemensa [Żegoty]¹⁸⁷³. W źródłach występuje szereg informacji o potomstwie wspomnianego Jana [Żegoty]. W latach 1491 i 1498-1502 pojawił się Klemens z Chronowa, który otrzymał imię po dziadzie ojczystym¹⁸⁷⁴. W 1491 r. tenże Klemens z bratem Janem z Chronowa sprzedali za trzy grzywiny Aleksemu z Chronowa [niejasne pochodzenie, zapewne potomek Jana Żegoty lub jego brata Stanisława] niwę przy Kobylem, przy granicy kobylskiej, od potoku płynącego do dziedziny zwanej Grądy w Chronowie¹⁸⁷⁵. W 1491 r. Katarzyna, żona Jana Czropa z Chronowa [zapewne bratowa Klemensa albo, jak wyżej, przy Aleksym] sprzedała za trzy grzywiny Klemensowi z Chronowa niwę zwaną Frankowska koło niwy Rachwałowej, od granicy kobylskiej aż do Siedlisk¹⁸⁷⁶. W 1498 r. Klemens z Chronowa sprzedał za trzy grzywiny Wojciechowi Ligęzie z Chronowa niwę zwaną Trzesowskie i połowę niwy zwanej Żegocińskie w Chronowie¹⁸⁷⁷. Dnia 16 IV 1501 r. król Jan I Olbracht zezwolił Mikołajowi Sirakowskiemu wykupić z rąk Katarzyny, żony Jana z Chronowa i córek *olim* Barbary Strzeleckiej połowę wsi królewskiej Wrzępia (powiat proszowicki), przypadającej im z sukcesji po *olim* Mikołaju Miłosnym¹⁸⁷⁸. Wpis ten wymaga omówienia. Być może żona Jana Czropa z Chronowa także była córką Barbary Strzeleckiej, natomiast nie wiadomo, czy Mikołaj Miłosny to ojciec Katarzyny, czy też wuj, zmarły bezpotomnie. W 1493 r. Klemens z Chronowa ustąpił [szwagrowi] Andrzejowi Kunczy i jego żonie Katarzynie [swej siostrze] zgodnie z dokumentem oprawy Anny, uczynionej niegdyś przez [pradziada Klemensowego] Żegotę [męża Anny], całą połowę w Chronowie wraz z siedliskiem między Gryfem [Frankiem, a może już jego synem Mikołajem Gryfem: w 1507 r. Mikołaj Wojciech z Chronowa sprzedał za dwie grzywiny Mikołajowi Gryfowi część młyna w Chronowie] i Dobiesławem [z linii Włościbora] i z łąką leżącą za gumnem Dobiesława¹⁸⁷⁹. W tym samym roku Jan zwany Żegota z Chronowa [brat Klemensa i Katarzyny] ustąpił tymże całą swoją część w Chronowie¹⁸⁸⁰. W 1495 r. Katarzyna, córka zmarłego [Jana] Żegoty z Chronowa, żona Andrzeja Kunczy, mieszczanina krakowskiego zbyła? [tekst urwany]

¹⁸⁷⁰ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1173 (s. 441).

¹⁸⁷¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁷² *Ibidem*.

¹⁸⁷³ *Ibidem*.

¹⁸⁷⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁷⁵ *Ibidem*.

¹⁸⁷⁶ *Ibidem*.

¹⁸⁷⁷ *Ibidem*.

¹⁸⁷⁸ MS, t. II, nr 1493 (s. 93).

¹⁸⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁸⁰ *Ibidem*.

swoje części w Chronowie i Borownej¹⁸⁸¹. W 1496 r. Jan czyli Żegocic [brat Katarzyny] z Chronowa darował Andrzejowi Kunczy z Chronowa, mieszczaninowi i krawcowi z Krakowa całą część dziedzictwa w Chronowie¹⁸⁸². W 1504 r. notowano Wita z Chronowa zapewne z tej linii rodu¹⁸⁸³. W 1509 r. wspomniana została Anna, żona Mikołaja z Chronowa [z linii Wojciecha], córka zmarłego Marka Żegoty z Wojakowej [ten był synem Jana Żegoty – syna Żegoty i Anny]¹⁸⁸⁴. Dnia 11 IV 1510 r. sąd komisaryczny przywrócił Katarzynie Kunczowej, mieszczce krakowskiej [zobacz, co się stało ze szlachcianką Katarzyną po jej ślubie z mieszczaninem!] i Erazmowi, nauczycielowi szkoły przy kolegiacie Wszystkich Świętych w Krakowie posiadanie dóbr w Chronowie niesłusznie skonfiskowanych w związku z wyprawą mołdawską Jana I Olbrachta i nadanych następnie Mikołajowi Stradomskiemu z Łagiewnik [i Chronowa]¹⁸⁸⁵. W 1507 r. Andrzej Kuncza z Chronowa, mieszczanin krakowski gotów był zrobić zapis w aktach ziemskich na rzecz Andrzeja Gomolca z Chronowa [ktoś z tej linii Chronowskich], na łanie pola dworskiego w Chronowie i na kmieciu Włodku w Borownej¹⁸⁸⁶.

Czader pojawił się obok brata Żegoty 17 X 1387 r.¹⁸⁸⁷, 1 X 1398 r. (*Cader de Chronow*)¹⁸⁸⁸, 11 V 1400 r. (*Cadro de Chronow*)¹⁸⁸⁹ i 1 VI 1400 r.¹⁸⁹⁰ Synem tego Czadra był niewątpliwie jego imiennik, znany nam już wpisu z 25 VIII 1412 r. Nieco później pojawił się w sprawie z 30 IX 1412 r. w sądzie ziemskim w Czchowie, gdy procesował się z nim Marek z Tworkowa¹⁸⁹¹. Istnieje prawdopodobieństwo tożsamości tego Czadra z Janem Czadrem z 1410 r.¹⁸⁹²

Andrzej – ostatni syn Jana Gwoździa – był zapewne ojcem Przybysława (Przybka), który we wszystkich wpisach jest podawany, tak jak odnotowywano osoby zmarłe. Pozostawił po sobie trzech synów: Jakuba, Mikołaja i Klemensa. Jakub (także Jakusz) jest odnotowywany w latach 1411-1423¹⁸⁹³. Gdy 4 VI 1416 r. Filip z Chronowa w znanej już sprawie z Piotrem z Chronowa powoływał wielu współrodowców na świadków, wśród nich widać także: *Iacobo et Nicolao Przybkouicz, heredes de Chronow*¹⁸⁹⁴. Mikołaj był wspomniany w latach 1409-1420, a w 1425 r. znowu jako syn Przybka z Chronowa¹⁸⁹⁵. Ostatni z braci Klemens z Chronowa wymieniany był w latach 1411, 1416-1432, a w 1412 r.

¹⁸⁸¹ *Ibidem*. Już w 1488 r. Katarzyna została nazwana córką zmarłego Jana z Chronowa, *ibidem*.

¹⁸⁸² *Ibidem*.

¹⁸⁸³ *Ibidem*.

¹⁸⁸⁴ *Ibidem*.

¹⁸⁸⁵ *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia...*, nr 634 (s. 357).

¹⁸⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁸⁷ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 4419 (s. 224-225).

¹⁸⁸⁸ *Ibidem*, cz. II, nr 7604 (s. 586).

¹⁸⁸⁹ *Ibidem*, nr 10154 (s. 860).

¹⁸⁹⁰ *Ibidem*, nr 10237 (s. 871). Ciąg dalszy tej sprawy, zob. uwaga CCCXXX (nr 3, s. 874). Odesłania do księgi czchowskiej w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁹¹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 209 (s. 294).

¹⁸⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

¹⁸⁹³ *Ibidem*.

¹⁸⁹⁴ SPPP, t. VII, cz. II, nr 279 (s. 302).

¹⁸⁹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3922> [dostęp 20.07.2016].

jako syn Przybysława¹⁸⁹⁶. W 1428 r. odnotowano Piotra, syna Jakuba z Chronowa (dwa lata wcześniej nazwanego także Klaskiem z Chronowa)¹⁸⁹⁷.

Nie da się wykluczyć, że Jan Gwóźdź posiadał jeszcze szóstego syna Dobiesława. Ten jest odnotowany tylko w 1413 r., ale jego syn Jan, zwany też Janem Dobiesławowiczem z Chronowa był już samodzielny w latach 1401-1404 i 1408, co wskazuje, że jego ojciec mógł być synem Jana Gwoździa¹⁸⁹⁸.

Występująca w 1405 r. Gochna, żona Wawrzyńca z Chronowa, mogła być żoną zarówno syna Jana Gwoździa, jak i jego syna Andrzeja¹⁸⁹⁹. Potencjalnymi potomkami obydwoh mogli być również Marek z Chronowa wspomniany w 1406 r. (później w 1428 r.) i Dzierśław z Chronowa w 1411 r. oraz Prandota z Chronowa herbu Gryf z 1412 r. (w tym ostatnim przypadku jest to bardziej prawdopodobne, z racji jego udziału w naganie szlachectwa swego domniemanego bratanka Czadra, zob. wyżej)¹⁹⁰⁰. Niewiele wiemy też o Czenku czy Czenaku z Chronowa (1422-1424), czy też Maszy z Chronowa (1424 r.)¹⁹⁰¹.

Studiowanie dalszych pokoleń Chronowskich wymaga większego nakładu pracy. Tutaj zostaną podane rozproszone informacje.

W wywodzie szlachectwa Stanisława Chronowskiego (9 IX 1635 r.) wspomniano, że jego ojcem był Marcin, a matką Elżbieta Kącka, bratem ojca zaś Stanisław Podkrój Chronowski. Dziadem był Stefan ożeniony z Beatą Taląską, ten miałby brata, którego synem był Sebastian Chronowski. Natomiast ród Beaty to inna linia Chronowskich. Beata miała brata Piotra Talagę Chronowskiego, a obydwój brata stryjecznego Jana Talagę Chronowskiego¹⁹⁰².

W 1609 r. wykazał swoje szlachectwo Andrzej, dziedzic części Chronowa, przywołując przywilej Kazimierza IV Jagiellończyka¹⁹⁰³.

Jakub, sekretarz królewski w 1640 r. sprzedał Dotyn Daniłowiczowi. W 1642 r. poślubił Katarzynę Karwacką. W 1644 r. jako pisarz skarbu koronnego sporządził zapis dożywocia z żoną¹⁹⁰⁴.

W 1640 r. występował Marcin, dziedzic Drużkowa i Grabii¹⁹⁰⁵.

Wojciech, syn Krzysztof Chronowskiego, ustanowił opiekę nad synami Mikołajem i Jerzym¹⁹⁰⁶.

Andrzej, dziedzic na Łoniewie, miał syna Władysława, sekretarza królewskiego (lata 1667-1668). Ten ostatni miał synów: Mikołaja i Krzysztofa¹⁹⁰⁷. Ten ostatni, kanonik krakowski (od 1668 r.) i sandomierski, scholastyk kielecki, sekretarz króla Jana

¹⁸⁹⁶ *Ibidem*.

¹⁸⁹⁷ *Ibidem*.

¹⁸⁹⁸ *Ibidem*.

¹⁸⁹⁹ *Ibidem*.

¹⁹⁰⁰ *Ibidem*.

¹⁹⁰¹ *Ibidem*.

¹⁹⁰² *Wywody szlachectwa...*, nr 34 (s. 145).

¹⁹⁰³ S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹⁰⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 95; S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹⁰⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹⁰⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 95.

¹⁹⁰⁷ *Ibidem*, s. 95; S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III Sobieskiego, zmarł w 1680 r.¹⁹⁰⁸ Według Niesieckiego żoną Andrzeja była Marianna Borowska herbu Abdank, z którą spłodził córki: Annę, żonę Kacpra Dunina Wolskiego oraz Joannę, żonę Antoniego Kopytyńskiego¹⁹⁰⁹. Oprócz syna Władysława miał syna Krzysztofa – ojca Wojciecha i Anny, zamężnej za Adamem Popowskim¹⁹¹⁰. Wojciech dziedziczył w 1660 r. na Łoniewie, miał trzech synów: Grzegorza, Stanisława i Stefana. Brat Krzysztofa Mikołaj także wybrał profesję duchowną, był w 1680 r. kanonikiem krakowskim i scholastykiem sandomierskim¹⁹¹¹. Elekcję Augusta II w 1697 r. podpisali z województwa krakowskiego Antoni i Grzegorz, z województwa sandomierskiego Stanisław i Stefan¹⁹¹². Stefan miał syna Michała, a ten Tadeusza, który w zaborze austriackim w 1782 r. w sądzie ziemskim pilźnieńskim dowiódł szlachectwa¹⁹¹³.

W 1669 r. elekcję Michała Korybuta podpisali z województwa krakowskiego: Jan, Kazimierz i wspomniany już Władysław, pisarz skarbu koronnego; z województwa warszawskiego: Jan i Mikołaj; z województwa lubelskiego: Michał¹⁹¹⁴. Do potomstwa któregoś nawiązują dalsze informacje: w 1724 r. występowała Barbara, córka Jana, żona Hieronima Ulenieckiego¹⁹¹⁵. Trzeba jeszcze wspomnieć Michała Jaksę Chronowskiego, który poślubił Barbarę Trzcinińską, córkę stolnika sochaczewskiego, z którą miał synów, Kajetana i Macieja (1817 r.)¹⁹¹⁶. W sądzie grodzkim bieckim w 1782 r. Józef i Jan Kanty, synowie Michała i Heleny Bińczyckiej, a wnukowie Wojciecha, wywodzili swoje szlachectwo¹⁹¹⁷.

W 1679 r. odnotowano Jana Kazimierza, chorążego podlaskiego¹⁹¹⁸.

W 1690 r. wspomniano Kazimierza, podstolego krakowskiego [Niesiecki podaje jeszcze brata tegoż NN kanonika krakowskiego] i jego [ich] bratanka, także Kazimierza, podwojewodziego wiślickiego, który w 1705 r. podpisał konfederację sandomierską. Miał on trzy żony: z NN Chmieleńską, z Katarzyną Chmielecką herbu Bończa, z której doczekał się córki Elżbiety (trzykrotnie zamężnej: za NN Achingerem, NN Poleskim i NN Piorunowskim) oraz trzech synów: Jana, zmarłego młodo, Michała i Józefa, z trzecią żoną NN Koczowską miał syna Antoniego i córkę Magdalенę, wydaną za Jędrzeja Stuzińskiego¹⁹¹⁹. Natomiast Uruski podał błędnie potomstwo tego Antoniego, bowiem miał on zupełnie inne dzieci (zob. dalej) niż podany przez niego syn Stanisław, podstoli czernichowski (1723 r.) i pisarz grodzki sandomierski w 1726 r. Posiadał on córkę Annę, zamężną za Jakubem Zamojskim (1737 r.)¹⁹²⁰. Ten Stanisław musi być synem Antoniego z 1697 r. (zob. wyżej). Zapewne był to brat Kazimierza z 1705 r., czyli Stanisław z 1723 r.

¹⁹⁰⁸ *Ibidem*.

¹⁹⁰⁹ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. III, s. 88-89.

¹⁹¹⁰ *Ibidem*, s. 89.

¹⁹¹¹ *Ibidem*.

¹⁹¹² A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96; S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹¹³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 97.

¹⁹¹⁴ *Ibidem*, s. 96.

¹⁹¹⁵ *Ibidem*.

¹⁹¹⁶ *Ibidem*.

¹⁹¹⁷ *Ibidem*, s. 97.

¹⁹¹⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹¹⁹ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. III, s. 89. A. Boniecki zwię ją Dorotą a Kocze, *idem, op. cit.*, t. III, s. 97.

¹⁹²⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260; A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96.

był bratem stryjecznym Antoniego, podczaszego braclawskiego (zob. dalej). Żoną Kazimierza i matką Antoniego była Dorota a Kocze¹⁹²¹. Kazimierz, podstoli krakowski z żony Zofii Zabawskiej posiadał córkę Justynę, dwukrotnie zamężną: za Sebastianem Gumienieckim i za Janem Wielogłowskim (1706 r.)¹⁹²².

Michał skarbnik wiślicki (syn Kazimierza z 1705 r.) poślubił NN z Mogielnicy, która urodziła córkę wydaną za Antoniego Morskiego herbu Topór. Drugi raz poślubił Ludwikę Ożarowską, córkę Tomasza, cześnika sandomierskiego¹⁹²³, która urodziła mu sześcioro dzieci, a jako wdowa wyszła później za Zygmunta Siemieńskiego. Ich potomstwo to: córka Katarzyna, w 1763 r. żona Stefana Dunina Wąsowicza, którego ojciec był sędzią ziemskim radomskim, potem Rocha Romera (1800 r.), oraz jej siostra Apolonia, małżonka Piotra Stadnickiego, starosty cieszkowskiego. Synów było czterech: Franciszek (burgrabia krakowski w 1778 r., umarł w 1786 r.), Józef, skarbnik wiślicki (1760 r.), w 1764 r. podpisał ostatnią elekcję z województwa krakowskiego, Antoni, żonaty z Ewą z Duninów Wąsowiczów, córką sędziego radomskiego, później żoną Mikołaja Karskiego, oraz Ludwik, który w 1764 r. podpisał ostatnią elekcję z województwa sandomierskiego i żonaty był z Ludwiną z Chwalibogów. Antoni miał syna Karola i córkę Annę¹⁹²⁴. Można wyrazić domniemanie, że córką Ludwika była Ludwika, zamężna za Ignacym Jankowskim, pułkownikiem wojsk koronnych (1783 r.) i później za ks. Kalikstem Ponińskim (1796 r.), starostą kopanickim, członkiem KEN¹⁹²⁵.

Józef był trzecim synem Kazimierza, stolnikiem mielnickim i podwojewodzim wiślickim. Ożenił się z Marianną, córką Jędrzeja Kurowskiego herbu Pobóg, urodzoną z Iskrzyckiej. Marianna urodziła Stanisława i dwie córki: Jozafatę, zakonnice w Tarnowie i Elżbietę, żonę Jana Gawrońskiego herbu Rawicz¹⁹²⁶. Stanisław w 1782 r. w sądzie czchowskim wykazywał szlachectwo¹⁹²⁷.

Antoni, podczaszy braclawski, był czwartym synem Kazimierza (zob. wyżej). W 1730 r. był właścicielem Sobolewa, które żona Urszula Sobolewska wniosła mu w posagu. Para ta spłodziła czterech synów: Michała, księdza Tadeusza (1793 r.), Macieja i Józefa¹⁹²⁸. Józef w 1764 r. podpisał ostatnią elekcję z województwa krakowskiego¹⁹²⁹. Trudno natomiast ustalić filiację Marianny, żony Kazimierza Michałowskiego, chorążego krakowskiego, a potem (1763 r.) Wojciecha Moszczeńskiego¹⁹³⁰. Michał otrzymał od matki Sobolów w województwie krakowskim w 1774 r. Z żony Marianny Łazowskiej miał syna Jana Józefa, dziedzica dóbr Radzanowo i Łagiewniki, sędziego pokoju powiatu stopnickiego (1829-1852), legitymowanego w Królestwie Polskim w 1839 r.¹⁹³¹ Z żony

¹⁹²¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 97.

¹⁹²² *Ibidem*, s. 96.

¹⁹²³ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. III, s. 89.

¹⁹²⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96; S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹²⁵ *Ibidem*.

¹⁹²⁶ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. III, s. 89. A. Boniecki zwie ją Elżbietą z Lincza Kurowską, *idem, op. cit.*, t. III, s. 96.

¹⁹²⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96.

¹⁹²⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

¹⁹²⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96.

¹⁹³⁰ *Ibidem*.

¹⁹³¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96; S. Uruski, *op. cit.*, t. II, s. 260.

Marii Wojciechowskiej (zmarła w 1857 r.) miał sześć córek: Marię, żonę Sabina Delavaux, Ewę za Leonardem Mieroszowskim, Anielę za Maksymilianem Michalczewskim, Helenę za Marcelim Masłowiczem, Justynę za Ludwikiem Bajerem i pannę Józefę (zmarła niezamężna)¹⁹³². Maciej poślubił Anastazję Zembruską, która urodziła mu synów: Józefa, Marcina, Szymona i Tomasza, legitymowanych w 1840 r. Józef ożenił się z Marianną Bogusz, która urodziła syna Alojzego, legitymowanego w 1840 r.¹⁹³³ Józef, syn Macieja, dziedzic Jankowic w skalmierskim, zmarł w 1867 r. Marcin zmarł w 1888 r., miał jedną córkę. Szymon, syn Macieja, ożenił się z Koletą Pińską, zmarł bezpotomnie w 1865 r. Ostatni brat Tomasz posiadał następujące dzieci: Ludwikę, zamężną za NN Radwanem, Mariannę za Leopoldem Guranowskim, pannę Salomeę i syna Rajmunda, którego żoną była Ernestyna Kwiatkowska¹⁹³⁴.

¹⁹³² A. Boniecki, *op. cit.*, t. III, s. 96.

¹⁹³³ *Ibidem*.

¹⁹³⁴ *Ibidem*, s. 96.

Część II.L. Ród Myszków z Nieprześni herbu Gryf

To, że ród ten także pochodzi od podkoniuszego Gedki (I.66), wskazał dopiero F. Sikora¹⁹³⁵. Pogląd ten jest słuszny, a założycielem tego rodu, który wchodzi w rachubę, może być tylko najstarszy syn podkoniuszego Krystyn (I.79), którego potomstwo nie jest znane.

POKOLENIE XVI

II.L.1. ANDRZEJ

Andrzej Myszka był z dużym prawdopodobieństwem synem Krystyna (I.79). Znany jest tylko z jednego dokumentu z 16 III 1363 r., w którym Kazimierz III Wielki potwierdził, iż bracia Gawęł, Sadek i Jaszek, synowie Wojsława dziedzica Kaliny sprzedali za 140 grzywien i za karczmę w Zawadzie dobra w Jaszkowicach w pow. wadowickim, położone pośród dóbr Radwanitów, Andrzejowi Myszce [z Nieprześni, herbu Gryf]. Posiadali oni Jaszkowice ze spuścizny po matce [pochodzącej z Radwanitów?]¹⁹³⁶. To, że Andrzej był założycielem rodu Myszków z Nieprześni, jest oczywiste, wszak cytowany tu dokument wyraźnie wskazuje, że Andrzej pozostawił po sobie potomstwo (*domino Andree et suis posteris*)¹⁹³⁷.

POKOLENIE XVII

II.L.2. PRANDOTA

Prandota z Nieprześni musiał być synem Andrzeja Myszki (II.L.1)¹⁹³⁸. Występujący w latach 1388-1401 Prandota, dziedzic Grębynic, Nieprześni i Maszyc, herbu Gryf, pisał się głównie z Nieprześni, był burgrabią krakowskim (1404-1406), zmarł przed 1415 r.¹⁹³⁹ Pozostawił po sobie liczne potomstwo: Krystyna Myszkę, Klemensa,

¹⁹³⁵ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 57.

¹⁹³⁶ KDMłp, t. I, nr CCLXIX (s. 318).

¹⁹³⁷ *Ibidem*. To, że Andrzej Myszka był ojcem Prandoty Myszki z Nieprześni, podejrzewał już Adam Kamiński, *Myszka Andrzej z Nieprześni, herbu Gryf*, PSB, t. XXII, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977, s. 365 „Andrzej Myszka z 1363 r. to może dziad A.M.”.

¹⁹³⁸ W KZK2 znajduje się trudny do interpretacji wpis z 24 III 1394 r. dotyczący ścisłych kontaktów wdowy po Piotrze Roźnie (II.O.2) Małgorzaty z Prandotą z Nieprześni, KZK2, nr 650 (s. 70). Prandota nazywa tam siebie bratem niegdyś Roźna, czyli zmarłego Piotra. Nikt w nauce nie zajmował się tym istotnym wpisem. Jest on trudny do interpretacji. Dosłownie należałoby zakładać, że Prandota z Nieprześni był synem Michała Roźna (I.95) i bratem Klemensa i Piotra (II.O.1-2), ale to niemożliwe. bo miał inny przydomek Myszka. Braterstwo należy rozumieć w znaczeniu dalszym, byli to dalsi krewni, ale tego samego pokolenia: Myszkowie pochodzili od Gedki (I.66), a Roźnowie od jego nieznanego brata (I.67).

¹⁹³⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6147> [dostęp 2.02.2017].

Mikołaja, Tomasza, Piotra i Andrzeja oraz Annę (II.L.4-10). Prandota z Nieprześni pojawił się po raz pierwszy jako świadek 18 I 1373 r.¹⁹⁴⁰ Dnia 9 V 1381 r. Prandota z Nieprześni był jednym z świadków w sprawie między Jaśkiem z Glewca a Mikoszem z Goszyc (II.A.3)¹⁹⁴¹. *Pradotha de Nepresna* pojawił się jako świadek 10 IX 1387 r.¹⁹⁴² Dnia 3 II 1388 r. Drogomir, sędzia i Krzesław podsędek ziemi krakowskiej wydali poświadczenie, iż Otto Gruby (względnie Ociężały) z Gniewięcina [herbu Lis¹⁹⁴³] zastawił Krzesławowi z Wywły, podsędkowi krakowskiemu za 55 grzywien część Opatkowic, dzierżoną w zastawie od Jakusza z tej wsi. Świadcował przy tej czynności prawnej *Prandotha de Neprzesthna*¹⁹⁴⁴. W dniu 10 IX 1388 r. *Pradotha de Presna* sędził się z Wojciechem z Mietniowa, jego żoną i teściową oraz z Bartkiem z Kawek¹⁹⁴⁵. Dnia 24 IX 1388 r. Prandota procesował się z Wojciechem z Mietniowa i Bartkiem z Kawek i ich żonami¹⁹⁴⁶. W dniu 6 X 1388 r. Prandota dalej sędził się z Wojciechem z Mietniowa, jego żoną i teściową¹⁹⁴⁷. Dnia 1 XII 1388 r. Bartek z Kawek jego żona i dzieci przejęli (*comiserunt*) sprawę Wojciecha z Mietniowa przeciwko Prandocie¹⁹⁴⁸. Dnia 1 XII 1388 r. Prandota z Nieprześni (*Prandotha de Neprzeschna*) ustanowił pisarza generalnego ziemi krakowskiej Mikołaja zachodzącą w sporze z Klemensem z Paszkowic (ob. Paszkówka) o gaje w Grębynicach¹⁹⁴⁹. Dnia 5 I 1389 r. Prandota z Nieprześni [dziedzic Kawek] znowu procesował się z Wojciechem z Mietniowa¹⁹⁵⁰. Prandota sędził jeszcze z Wojciechem z Mietniowa 19 I 1389 r.¹⁹⁵¹ W dniu 1 II 1389 r. Michał ze Zborzyc oddał roszczenia Prandoty z Nieprześni o 6 grzywien szkody wyrządzonej moczeniem konopi w sadzawce¹⁹⁵². Świadcował 27 XI 1389 r.¹⁹⁵³ Dnia 30 XI 1389 r. wdowa po Krzesławie Hape w wyroku pod niestawiennictwo przy własnym współpозwie (*concitatio*) uzyskała od Prandoty z Nieprześni pięć grzywien długu głównego i dziesięć odsetek¹⁹⁵⁴. W dniu 12 IV 1390 r. *Prandota de Neyprzesna* świadcował, gdy sędzia ziemski krakowski Drogomir z podsędkiem Krzesławem zatwierdzali kontrakt sprzedaży kilku wsi¹⁹⁵⁵. Dnia 26 XI 1393 r. Prandota z Nieprześni ponownie świadcował w krakowskim sądzie ziemskim¹⁹⁵⁶. W dniu 3 II 1394 r. Prandota został określony jako z Grębynic: Klemens z Radwanowic miał termin z *Prandotha de Grabinicz* o swobodę korzystania z gaju i młyna¹⁹⁵⁷. Dnia 11 II 1394 r. Wierzbęta z Wilkowa miał sprawę z Prandotą z Nieprześni, sąd wyznaczył

¹⁹⁴⁰ KDKK, t. II, nr CCLXXXVI (s. 51).

¹⁹⁴¹ SPPP, t. II, nr 620 (s. 28).

¹⁹⁴² KDP, t. III, nr CLXXI (s. 339-340).

¹⁹⁴³ T. Kruszewski, *Rycerscy...*, tab. 1 i 5.

¹⁹⁴⁴ DSZK, nr 37 (s. 41-42).

¹⁹⁴⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CXIV (nr 36, s. 274).

¹⁹⁴⁶ *Ibidem*, uwaga CXIX (nr 12, s. 277).

¹⁹⁴⁷ *Ibidem*, uwaga CXXII (nr 11, s. 280).

¹⁹⁴⁸ *Ibidem*, uwaga CXLII (nr 10, s. 294).

¹⁹⁴⁹ *Ibidem*, nr CXLII (nr 3, s. 294).

¹⁹⁵⁰ *Ibidem*, nr 5030 (s. 301).

¹⁹⁵¹ *Ibidem*, uwaga CLIII (nr 18 i 25, s. 305).

¹⁹⁵² *Ibidem*, cz. II, nr 5078 (s. 307).

¹⁹⁵³ KDKK, t. II, nr CCCLXIII (s. 142-143).

¹⁹⁵⁴ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CCIII (nr 7, s. 350).

¹⁹⁵⁵ DSZK, nr 48 (s. 54-55).

¹⁹⁵⁶ *Ibidem*, nr 61 (s. 68).

¹⁹⁵⁷ KZK2, nr 388 (s. 55).

termin po św. Stanisławie¹⁹⁵⁸. Tego dnia Prandota z Nieprześni wraz z Ilikiem [z Nie-szkowic – T.K.] solidarnie (*manu coniuncta*) poręczyli Jaśkowi z Glewa wobec Adama z Janikowic, że odda temu ostatniemu do św. Marcina pięć grzywien groszy i tyleż w małej monecie. Gdyby Jaśko był w szkodzie wobec Adama, przechodziła ona na Prandotę i Ilika¹⁹⁵⁹. W dniu 10 III 1394 r. w sprawie Prandoty z Nieprześni z Wojciechem z Kawek sąd zarządził wizję w sprawie sadu i pola oraz szkody¹⁹⁶⁰. Dnia 24 III 1394 r.: Prandota z Nieprześni miał sprawę z Pieszkim ze Zborczyc o wywiezienie z gaju drewna o wadze 100 [czego?] i o [szkody] na jedną grzywnę wyrządzone w sadzie. Sąd wyznaczył termin trzeci po I niedzieli wielkanocnej; Prandota z Nieprześni miał termin trzeci z Rosławem z Surówek o kradzież stu [jaka miara?] paszy dla bydła (*capeciis*), słomy (*straminum*), żywopełtu (*sepes*) i *fallicz* [?] oraz o pobicie ludzi, tutaj sąd wyznaczył także termin po I niedzieli wielkanocnej; taki termin wskazał również w sprawie Prandoty z Wojciechem z Kawek¹⁹⁶¹. W dniu 12 V 1394 r. Wierzbęta z Wilkowa przeciwko Prandocie z Nieprześni przyprowadził Jana, księdza z Irządz, sąd wyznaczył rozprawę po Zesłaniu Ducha Świętego; ten sam termin podano dla sprawy Prandoty z Wojciechem z Mietniowa¹⁹⁶². Dnia 21 VII Prandotha Miska sędził się z Klemensem Łapanowskim i jego bratem bpem Zbigniewem, sąd dał im cztery tygodnie na zawarcie ugody w sprawie o 10 grzywien¹⁹⁶³. Dnia 25 VIII 1394 r. Prandota z Nieprześni pozwał Wojciecha z Mietniowa o dziedzinę Leszczyńską (bliżej nieokreśloną)¹⁹⁶⁴. Dnia 30 IX 1394 r. Klemens z Radwanowic wystąpił przeciw Prandocie z Nieprześni o wolność w gajach i w młynie tamże¹⁹⁶⁵. Tego dnia żupnik Winek sędził się z Prandotą o osiem grzywien¹⁹⁶⁶. Także tego dnia Stanisław kmieć z Nieznanowic pozwał Prandotę z Nieprześni o dziedzinę w Grochotowicach¹⁹⁶⁷. W dniu 19 X 1394 r. Prandota z Nieprześni miał termin z Wawrzyńcem z Czyżowa o cztery grzywny i zboże (*frumento*)¹⁹⁶⁸. Dnia

¹⁹⁵⁸ *Ibidem*, nr 481 (s. 60).

¹⁹⁵⁹ *Ibidem*, nr 523 (s. 62-63). Sprawa ta toczyła się jeszcze 5 X 1394 r., nr 1731 (s. 131).

¹⁹⁶⁰ *Ibidem*, nr 659 (s. 70).

¹⁹⁶¹ *Ibidem*, nr 698, 701 i 703 (s. 73). W ostatniej sprawie 30 IV 1394 r. sąd zarządził wizję, nr 824 (s. 79), do sprawy z Pietraszem ze Zborczyc dołączył kolejną z Wyszkiem z Trąbek, nr 831 (s. 80). Dnia 9 VI 1394 r. w sprawie z Wojciechem z Kawek sąd ustalił nowy termin po św. Katarzynie, nr 1045 (s. 91).

¹⁹⁶² *Ibidem*, nr 886 i 898 (s. 83). Sprawa pierwsza toczyła się dalej 9 VI 1394 r., nr 1033 (s. 90). W dniu 23 VI 1394 r. w sprawie z Wierzbęta tym razem to Prandota przyprowadził duchownego: Mściszka, księdza z Sobolowa, nr 1047 (s. 91). W sprawie z Wojciechem z Mietniowa 21 VII 1394 r. Prandota jako świadków przyprowadził Chronowskich (część II.K.): Mikołaja, Wojciecha i Janka, nr 1209 (s. 100). W dniu 4 VIII 1394 r. objaśniono, że w sprawie z Wojciechem chodziło o głowę i zadanie ran, a swoim pełnomocnikiem (*procurator*) Prandota uczynił Jaśka Kawkę, nr 1234 (s. 102). Dnia 5 X 1394 r. Prandota i Wojciech składali w sądzie przysięgi, nr 1668 (s. 128). Swoje stanowisko Prandota wyłożył 19 X 1394 r., nr 1779 (s. 134). W dniu 2 XI 1394 r. Prandota przeciwko Wojciechowi przyprowadził kapłana z Pogwizdowa Szczepana, nr 1864 (s. 139), jego zeznanie skonfrontowano z drugim Wawrzyńca z Czyżowa, nr 1896 (s. 147).

¹⁹⁶³ *Ibidem*, nr 1208 (s. 100).

¹⁹⁶⁴ *Ibidem*, nr 1292 (s. 105). Zob. dalej 15 IX 1394 r., nr 1321 (s. 107).

¹⁹⁶⁵ *Ibidem*, nr 1493 (s. 117).

¹⁹⁶⁶ *Ibidem*, nr 1496 (s. 117). Dnia 4 II 1395 r. dodano jeszcze spór o szkodę, nr 2348 (s. 167). W dniu 5 X 1395 r. sąd wyznaczył termin zawity po świętym Marcynie, nr 3200 (s. 219).

¹⁹⁶⁷ *Ibidem*, nr 1582 (s. 122).

¹⁹⁶⁸ *Ibidem*, nr 1776 (s. 134). Wawrzyniec 11 XI 1394 r. przeciwko Prandocie przyprowadził kapłana z Brzezia Jana, nr 1951 (s. 144). Cała trójka spierała się dalej 30 XI 1394 r., nr 2003 (s. 147). Dnia 5 I 1395 r. na wiecu sąd był skłonny przesunąć sprawę po święto Oczyszczenia NMP, pojawił się dodatkowy pierca (*actor*) Mikołaj, proboszcz z Brzezi, domagając się od Prandoty ośmiu skojców, nr 2187 (s. 158). Z udziałem

5 I 1395 r. Dzierżek z Janowic sądził się z Prandotą z Nieprześni o 20 grzywien z tytułu poręczenia i szkody. Sąd wyznaczył termin po święcie Nawrócenia św. Pawła¹⁹⁶⁹. *Prandotha de Neprzesna* świadkował Spytkowi z Melsztyna, wojewodzie i staroście krakowskiemu 8 II 1395 r., gdy sąd wydał wyrok w sporze przeoryszy klasztoru Norbertanek w Imbramowicach z kmieciami ze wsi Tarnawy, orzekając, że kmiecie mieli uiszczać świadczenia zgodnie z przywilejem z 29 IX 1343 r.¹⁹⁷⁰ W dniu 2 III 1395 r. Wierzchosław z Kotowic sądził się z Prandotą z Nieprześni o długi żydowskie¹⁹⁷¹. Dnia 16 XI 1395 r. Żyd Josman sądził się z Prandotą z Nieprześni. Wyznaczono termin po święcie Oczyszczenia NMP¹⁹⁷². W dniu 5 II 1396 r. Klemens z Paszkówki przeciwko *Prandotham Miscan de Nepresna* przyprowadził Piotra, proboszcza z Pobiedra¹⁹⁷³. Dzień później Prandota z Nieprześni był poręczycielem Michała z Grabi wobec Włodka z Roćmirowej i Stanisława z Łęk; Prandota z Nieprześni nie stawił się przeciw Stanisławowi kmieciowi z Nieznanowic o dziedzinę w Grochotowicach, zwaną Pabianowską¹⁹⁷⁴. Dnia 11 IV 1396 r. *Prandota de Nyeprzesna* pojawił się jako świadek nabycia 80 grzywien przez bożogrobców miechowskich¹⁹⁷⁵. Dnia 13 II 1397 r. Klemens z Paszkówki sądził się z Prandotą z Nieprześni. Sąd wyznaczył termin po św. Stanisławie w maju¹⁹⁷⁶. W dniu 2 X 1397 r. Małgorzata, żona Wiernka z Roźnowa [wdowa po Piotrze Roźnie, II.O.3] sądziła się też z Prandotą z Nieprześni¹⁹⁷⁷. Dnia 2 (9?) X 1397 r. miał miejsce drugi termin w sprawie Prandoty z Nieprześni z Wojtkiem z Kawek i jego żoną o podział sadu i otręśnienie w nim owoców, o rolę i wyrządzoną szkodę na cztery grzywiny¹⁹⁷⁸. W tej samej dacie sąd w sprawie Klemensa z Pawłowic [błąd: Paszkówki] z Prandotą z Nieprześni i duchownymi wyznaczył termin po św. Mikołaju¹⁹⁷⁹. W dniu 6 XI 1397 r. żona Wojciecha z Kawek miała sprawę z Prandotą z Nieprześni (po święcie Bożego Narodzenia)¹⁹⁸⁰. W dniu 8 XI 1397 r. bp Zbigniew z Klemensem z Łapanowa uzyskali termin do ugody pod zakładem

tej ostatniej trójki zob. dalej 4 II 1395 r. nr 2342 (s. 167) i 16 II t.r., nr 2386 (s. 169). W dniu 15 III t.r. Prandota przeciwko Dzierżkowi przyprowadził Zdzisława, proboszcza z Sobolowa, nr 2492 (s. 176).

¹⁹⁶⁹ *Ibidem*, nr 2121 (s. 154). Kolejny termin po środzie popielcowej sąd wyznaczył 4 II 1395 r., nr 2325 (s. 166). Dalej 2 III 1395 r. nr 2419 (s. 171). W dniu 15 III t.r. Prandota przeciwko Dzierżkowi przyprowadził Zdzisława, proboszcza z Sobolowa, nr 2492 (s. 176), a 30 III proboszcza z Królówki Adama, nr 2547 (s. 179), 20 IV proboszcza z Pogwizdowa Szczepana, nr 2595 (s. 182), 4 V wszyscy trzech proboszczowie przybyli razem, nr 2651 (s. 185), 2 VI Dzierżek przyniósł pismo od królowej, a Prandota wspierał się proboszczem Zdzisławem, nr 2689-2690 (s. 188), 22 VI sąd wyznaczył termin zawity po święcie Jana Chrzciciela, nr 2825 (s. 196), kolejny taki termin 13 III 1397 r., nr 5142 (s. 336), sąd wyznaczył kolejny po święcie Paschy, nr 5176 (s. 338). Dnia 9 X 1397 r. sąd wyznaczył kolejny termin po św. Mikołaju, SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXXII (nr 54, s. 415).

¹⁹⁷⁰ *Dokumenty klasztoru PP. Norbertanek w Imbramowicach (1228-1450)*, wyd. Z. Kozłowska-Budkova, Kraków 1948, s. 99, świadkowie s. 101.

¹⁹⁷¹ KZK2, nr 2425 (s. 172).

¹⁹⁷² *Ibidem*, nr 3408 (s. 231).

¹⁹⁷³ *Ibidem*, nr 3761 (s. 252).

¹⁹⁷⁴ *Ibidem*, nr 3959-3960 i 3975 (s. 264-265).

¹⁹⁷⁵ DSZK, nr 67 (s. 74-75).

¹⁹⁷⁶ KZK2, nr 5032 (s. 330).

¹⁹⁷⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXX (nr 43, s. 407-408). Jest to dokładnie opisane w części II.O.

¹⁹⁷⁸ *Ibidem*, uwaga CCXXXII (nr 54, s. 415).

¹⁹⁷⁹ *Ibidem*, uwaga CCXXXII (nr 62, s. 415). Dnia 17 lub 18 XII 1397 r. sąd w sprawie o 30 grzywien szkody wyznaczył termin po święcie Oczyszczenia NMP, *ibidem*, uwaga CCXXXVIII (nr 29, s. 434).

¹⁹⁸⁰ *Ibidem*, uwaga CCXXXIV (nr 38, s. 421). Dnia 31 XII 1397 r. w sprawie z Wojciechem z Kawek i jego żoną wyznaczył termin po święcie Oczyszczenia NMP, uwaga CCXXXIX (nr 47, s. 438).

50 grzywien, jak to zalecili rozjemcy Prandota z Nieprześni i Zbyszek ze Stadnik. Jeśli ugodziliby się lub nie, Klemens miał przedstawić poręczycieli, zgodnie z poleceniem sądu. To samo odnosiło się do [ich brata] kanonika krakowskiego Mikołaja. Mieli się godzić w wigilię roków w Krakowie¹⁹⁸¹. Dnia 17 lub 18 XII 1397 r. Andrzej z Janowic miał w sprawie z Prandotą z Nieprześni wyznaczony termin peremptoryjny po Epifanii¹⁹⁸². W dniu 5 II 1398 r. Prandota z Nieprześni miał sprawę z Lambertem ze Stanisławic i jego siostrzeńcem Przeclawem z Przydonicy o długi żydowskie¹⁹⁸³. Dnia 6 II 1398 r. Prędotą z Nieprześni zastawił za 14 grzywien Janowi z Maszyc łąn w tej wsi¹⁹⁸⁴. Kolejny termin obejmujący żonę i męża z Kawek (peremptoryjny) sąd wyznaczył 12 II 1398 r. po św. Stanisławie¹⁹⁸⁵. W dniu 26 II 1398 r. Zaklika z Korzkwi musiał zapłacić kary *pietnadziesta* dla Prandoty i sądu oraz „siedemdziesiąt” królewskiej, gdyż nie oddał sądowi 10 grzywien z tytułu poręczenia¹⁹⁸⁶. Dnia 14 V 1398 r. Prandota z Nieprześni wytoczył sprawę Marcinowi z Igołomii¹⁹⁸⁷. Kolejny termin miał Prandota tylko z Wojtkiem z Kawek (4 VI 1398 r.)¹⁹⁸⁸. Dnia 18 VI 1398 r. Marcin, proboszcz w Sobolowie był prawidłnikiem (*confessor*) Prandoty z Nieprześni, wraz z Mikołajem, proboszczem z Wiśnicza w dwóch sprawach tegoż Prandoty z Wojtkiem z Kawek i Marciszem z Mietniowa¹⁹⁸⁹. Dnia 13 VIII 1398 r. Prandota z Nieprześni miał drugi termin przeciw Stanisławowi sołtysowi i Stanisławowi kmieciowi z Grabinie o skoszenie łąki i inne szkody¹⁹⁹⁰. W dniu 31 IX 1398 r. Małgorzata Wiernkowa z Rożnowa sądziła się dalej z Prandotą z Nieprześni, otrzymując polecenie od sądu, by oprócz matki przypożwano jej dzieci¹⁹⁹¹. W dniu 8 X 1398 r. Stanisław, kowal (*Faber*) z Grabiny sądził się przeciw Prandocie¹⁹⁹². Wyznaczono jeszcze jeden termin z Wojtkiem z Kawek 8 X 1398 r.¹⁹⁹³ W dniu 22 X 1398 r. Prandota z Nieprześni procesował się ciągle z Wojtkiem z Kawek i jego żoną o podział sadu i otręśnienie w nim owoców, o rolę i wyrządzoną szkodę na cztery grzywiny. Wojciech oddał prawem roszczenia Prandoty, co potwierdził sąd, zasądzając sześć skojców dla Wojtka i karę *pietnadziesta* dla sądu¹⁹⁹⁴. Dnia 5 XI 1398 r. Prandota z Nieprześni procesował się przeciw Wojtkowi i Piotrowi, młynarzom z Grębynic o bezprawne pobieranie od niego miary¹⁹⁹⁵. Dnia 10 XII 1398 r. Prandota z Nieprześni po raz kolejny był świadkiem w krakowskim sądzie ziemskim¹⁹⁹⁶. W dniu 7 I 1399 r. Piotr, młynarz z Grębynic ustanowił

¹⁹⁸¹ *Ibidem*, nr 6137 (s. 423).

¹⁹⁸² *Ibidem*, uwaga CCXXXVIII (nr 13, s. 434).

¹⁹⁸³ *Ibidem*, uwaga CCXLIII (nr 117, s. 459).

¹⁹⁸⁴ *Ibidem*, uwaga CCXLIV (nr 35, s. 462).

¹⁹⁸⁵ *Ibidem*, uwaga CCXLV (nr 95, s. 470).

¹⁹⁸⁶ *Ibidem*, nr 6613 (s. 479).

¹⁹⁸⁷ *Ibidem*, nr 6982 (s. 518).

¹⁹⁸⁸ *Ibidem*, uwaga CCLVI (nr 49, s. 528).

¹⁹⁸⁹ *Ibidem*, nr 7114-7115 (byli też świadkami, s. 533). Sprawa z Marciszem jeszcze 8 X 1398 r., uwaga CCLXVIII (nr 18, s. 597). Tego dnia także świadkował, KDKK, t. II, nr CCCCXXIX (s. 224-225).

¹⁹⁹⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCLX (nr 50, s. 557-558). Kolejny termin miał miejsce 8 X 1398 r., uwaga CCLXVIII (nr 38, s. 597).

¹⁹⁹¹ *Ibidem*, nr 7603 (s. 586). Sądziła się z nim jeszcze 5 II 1400 r., nr 9752 (s. 814).

¹⁹⁹² *Ibidem*, uwaga CCLXVIII (nr 39, s. 597).

¹⁹⁹³ *Ibidem*, uwaga CCLXVIII (nr 21, s. 597).

¹⁹⁹⁴ *Ibidem*, nr 7759 (s. 603).

¹⁹⁹⁵ *Ibidem*, nr 7832 (s. 610).

¹⁹⁹⁶ DSZK, nr 77 (s. 85-86).

Klemensa z Paszkowic zachodzącą w sporze z Prandotą z Nieprześni¹⁹⁹⁷. Dnia 8 I 1399 r. Prandota z Nieprześni został zobowiązany zapłacić Zaklice z Korzkwi jeden wiardunek ze swego kmiecia pod karami *pietnadziesta* dla Zakliki i sądu¹⁹⁹⁸. Tego samego dnia Prandota miał zapłacić 50 grzywien groszy Mikołajowi z Olewina z tytułu poręczenia i długu¹⁹⁹⁹. Dnia 19 II 1399 r. Prandota z Nieprześni był jednym z poręczycieli Chebdy z Tropii i jego syna Andrzeja²⁰⁰⁰. Dnia 10 V 1399 r. Prandota z Nieprześni pozwał Stańczyka ze Słupska o 20 grzywien straty²⁰⁰¹. W dniu 13 V 1399 r. był świadkiem w sprawie zbycia młyna wodnego w Swoszowicach na rzece Wildze przez Małgorzatę, wdowę po Mikołaju Fochstacie Piotrowi, rektorowi kościoła św. Jakuba na krakowskim Kazimierzu²⁰⁰². W dniu 8 VII 1399 r. Prandota złożył zeznanie *contra Stancziconem de Slupska, alias de Grodek*²⁰⁰³. Tego samego dnia konwent tyniecki oskarżył Prandotę z Nieprześni o gwałtowne przywłaszczenie sobie pięciu sztuk bydła²⁰⁰⁴. W kolejnej sprawie Prandota złożył zeznanie, a w jeszcze jednej miał drugi termin z Waclawem z Marcinowic o 20 grzywien²⁰⁰⁵. W dniu 15 VII 1399 r. Prandota sądził się z Wrochem z Wojsławic (sąd wyznaczył termin peremptoryjny po święcie Nawiedzenia NMP), w drugiej nadal sądził się Prandotą konwent tyniecki o kradzież²⁰⁰⁶. Dnia 26 VIII 1399 r. Prandota z Nieprześni miał trzy sprawy: w pierwszej sądził się z Wrochem z Wojsławic w terminie peremptoryjnym, w drugiej miał taki sam termin z opatem i konwentem tynieckim, w trzeciej sądził się z sołtysem Świętkiem i wszystkimi kmieciami z Lubowej o odbicie ciąży²⁰⁰⁷. W dniu 14 X 1399 r. Hanusz [Wierzynek] z Garlicy [Średniej] uwolnił Mikołaja, notariusza ziemskiego i Prandotę Myszkę [z Nieprześni] poręczycieli Zbigniewa archidiakona krakowskiego od zakładu 40 grzywien i od poręczenia²⁰⁰⁸. Tego też dnia Prandota z Nieprześni miał inne sprawy z Jaszkiem z Łaganowa²⁰⁰⁹, drugi termin z Olandem z Boczowa²⁰¹⁰, kontynuował też dawniejsze procesy: ze Stańczykiem z Gródka, z sołtysem Świętosławem i chłopami z Bartkowa (Pawłem, Janem, Jakuszem i innym Janem, termin peremptoryjny) oraz z Waclawem z Marcinowic²⁰¹¹. W dniu 29 X 1399 r. Prandota został skazany na kary *pietnadziesta* dla Stańczyka [z Gródka] i sądu, gdyż powiedział mu w sądzie: *jes szdzcza* [jesteś zdziercą]²⁰¹². Zapadły jeszcze dwa kolejne wyroki

¹⁹⁹⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8058 (s. 633).

¹⁹⁹⁸ *Ibidem*, nr 8064 (s. 635).

¹⁹⁹⁹ *Ibidem*, nr 8065 (s. 635).

²⁰⁰⁰ *Ibidem*, nr 8429 (s. 670).

²⁰⁰¹ *Ibidem*, uwaga CCXC (nr 52, s. 704-705).

²⁰⁰² KDKK, t. II, nr CCCCXXXIX (s. 237-238).

²⁰⁰³ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXCVI (nr 28, s. 736).

²⁰⁰⁴ *Ibidem*, uwaga CCXCVI (nr 54, s. 737).

²⁰⁰⁵ *Ibidem*, uwaga CCXCVI (nr 61 i 88, s. 737).

²⁰⁰⁶ *Ibidem*, uwaga CCXCVII (nr 55 i 56, s. 744).

²⁰⁰⁷ *Ibidem*, uwaga CCXCIX (nr 56, 57 i 67, s. 754). W kolejnej był świadkiem, DSZK, nr 81 (s. 90).

²⁰⁰⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9251 (s. 757).

²⁰⁰⁹ *Ibidem*, uwaga CCC (nr 14 i 15, s. 761).

²⁰¹⁰ *Ibidem*, uwaga CCC (nr 21, s. 761).

²⁰¹¹ *Ibidem*, uwaga CCC (nr 63, 82 i 90, s. 762). Ten ostatni proces toczył się dalej 29 X 1399 r., uwaga CCCII (nr 14, s. 770). Dnia 26 XI 1399 r. sąd wyznaczył termin peremptoryjny w tej sprawie po Bożym Narodzeniu, uwaga CCCVI (nr 46, s. 779).

²⁰¹² *Ibidem*, t. II, nr 534 (s. 96). Inne wersje wyroku mają napisane: *es odzercza* i *yess odzercza*, zob. t. VIII, cz. II, nr 9322 (s. 766).

niekorzystne dla Prandoty. W pierwszym Stańczyk z Gródka pozyskał przysięgą 100 grzywien długu i kary od Prandoty, gdyż ten nie mając dwóch kapelanów, „de iure fuit confessus”²⁰¹³. W drugim został skazany na karę sześciu skojców Stańczykowi *pro fsteecz*²⁰¹⁴. W dniu 29 X 1399 r. Prandota z Nieprześni procesował się z Michałem, sołtysiem z Glinnika²⁰¹⁵. Dnia 26 XI 1399 r. Prandota z Nieprześni miał zapłacić 88 grzywien Stańczykowi do św. Agnieszki [21 I], płacąc po dwie grzywny co dwa tygodnie pod karami *pietnadziesta* i królewską²⁰¹⁶. Dnia 9 XII 1399 r. wszyscy[!] (*omnes*) kmiecie i sołtysi z Posadowej, Będzierada, Górowej i Glinnika sądzili się z Prandotą z Nieprześni²⁰¹⁷. Wtedy też dalej sądził się on ze Stańczykiem z Gródka i Jaszkiem z Łaganowa (tu był określony jako *Prandota Mischca de Neprzeszna*)²⁰¹⁸. Dnia 7 I 1400 r. Prędotą z Nieprześni z Imramem z Maszyc mieli termin na wiec²⁰¹⁹. Na podstawie relacji Mikołaja [z Marszowic], pisarza krakowskiego ugodzili się na wiecu (5 II 1400 r.)²⁰²⁰. Tego też dnia Prandota z Nieprześni sprowadził jako świadka Stefana, proboszcza z Pogwizdowa w sprawie z Przeclawem z Przydonicy, sam zaś Przeclaw zbył swoją sprawę z Prandotą Maciejowi z Jurzykowic. Prandota miał wreszcie termin peremptoryjny z bocheńskim wójtem Pietraszem²⁰²¹. W dniu 10 II 1400 r. miał miejsce termin peremptoryjny w sprawie Prandoty ze Stańczykiem²⁰²². Dnia 18 V 1400 r. zapadł wyrok w sprawie Prandoty ze Stańczykiem, temu ostatniemu miał zapłacić karę *pietnadziesta* i taką samą sądowi (ta ostatnia z kary królewskiej 70 grzywien, z której został przez Władysława Jagiełłę uwolniony, pod zapłatą publicznie dwóch grzywien)²⁰²³. W tej dacie Prandota z Nieprześni miał znowu termin peremptoryjny z wójtem Pietraszem, który sąd wyznaczył po św. Janie Chrzcicielu, termin z Żydem Smerlinem i sprawę z Katarzyną, wdową po Jaszku z Głuchowa²⁰²⁴. Dnia 1 VI 1400 r. w pierwszej sprawie Prandota z Nieprześni miał dług, który od niego dochodził Żyd Smerlin²⁰²⁵. W dwóch kolejnych Stańczyk i jego pięciu kmieci oraz sołtys z Lubowej [Bartkowej] nie stawili się na terminy z Prandotą z Nieprześni pozwani: Stańczyk o zabranie dokumentów sądowych od Żydów i niezwrócenie ich, a kmiecie zaś o przeszkadzanie ciężeniu (*pro violenta repercussione pingnoris*)²⁰²⁶. Dnia 29 VI 1400 r. bracia Stańczyk i Andrzej z Gródka w sporze z Prandotą z Nieprześni mieli przedłożyć sądowi krakowskiemu dokument sądu wieluńskiego ważniejszej sprawy sądowej (*litteram maioris negotii iudicii*) o 400 grzywien²⁰²⁷. Jednak 28 VII 1400 r. zapadł wyrok pod nieobecność obu braci w sądzie, gdyż ci nie stawili się na

²⁰¹³ *Ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 9327 (s. 767).

²⁰¹⁴ *Ibidem*, nr 9328 (s. 767).

²⁰¹⁵ *Ibidem*, nr 9366 (s. 769).

²⁰¹⁶ *Ibidem*, nr 9423 (s. 777).

²⁰¹⁷ *Ibidem*, nr 9443 (s. 779).

²⁰¹⁸ *Ibidem*, uwaga CCCVII (nr 13 i 31, s. 781).

²⁰¹⁹ *Ibidem*, nr 9622 (s. 798).

²⁰²⁰ *Ibidem*, nr 9776 (s. 815).

²⁰²¹ *Ibidem*, uwaga CCCXIII (nr 18, 19 i 24, s. 816).

²⁰²² *Ibidem*, uwaga CCCXV (nr 63, s. 822).

²⁰²³ *Ibidem*, nr 10191 (s. 864).

²⁰²⁴ *Ibidem*, uwaga CCCXXVIII (nr 27, 33 i 61, s. 866).

²⁰²⁵ *Ibidem*, nr 10227 (s. 870).

²⁰²⁶ *Ibidem*, nr 10233-10234 (s. 870). Sprawy te toczyły się dalej 16 VI 1400 r., nr 10273-10274 (s. 876).

²⁰²⁷ *Ibidem*, nr 10309 (s. 880).

termin przypozwany przeciw Prandocie z Nieprześni o 400 grzywien długu²⁰²⁸. Ostatecznie 2 X 1400 r. Prandota i Stańczyk z Gródka z bratem Andrzejem odstąpili wzajemnie pod zakładem 500 grzywien od sporu o wszystkie długi w jakikolwiek sposób pozyskane z tytułu poręki za zmarłego (*olim*) [Klemensa] Grodka z Gródka (I.93) [ich wuj]²⁰²⁹. Wdowa po Rafale Gedczycu (II.M.1) Elżbieta z synami Marciszem i Janem i córkami (II.M.2-6) procesowała się 13 VII 1400 r. o sołectwo w Mniszkowicach (ob. Nieszkowice) z Prandotą z Nieprześni²⁰³⁰. Dnia 27 VII 1400 r. Prandota z Nieprześni sędził się z Marciszem i Jaszkiem [synami Rafała] i ich matką Halszką [Elżbietą]²⁰³¹. Dnia 17 XI 1400 r. świadcował przy zamianie dóbr między kasztelanem krakowskim Janem z Tęczyna a prepozytem staniąteckim²⁰³². Tego samego dnia na wiecu generalnym wystąpił Klemens z Paszkowic jako zachodźca swego młynarza w sprawie z Prandotą z Nieprześni, jednak z powodu konieczności ustalenia ilości (*wulgariter mýara*) [zapewne zboża – T.K.] sprawa została odłożona po najbliższym św. Oczyszczenia NMP²⁰³³. W dniu 14 XII 1400 r. Prandota z Nieprześni (*Prandota de Neprzesna*) był w sporze ze Zbyszkiem ze Stadnik o łąkę w Guniuszcze²⁰³⁴. Dnia 8 II 1401 r. Klemens z Zebrzydowic, poręczając za żonę Hankę, zezwolił Prandocie z Nieprześni na wolny przemiał w młynie w Grębynicach, a ten zobowiązał się do niewysuwania roszczeń o prawo do czynszu²⁰³⁵. Dnia 13 IV 1401 r. był świadkiem²⁰³⁶. W dniu 11 V 1402 r. *Prandota de Nyepresna* świadcował w sądzie ziemskim²⁰³⁷. W 1402 r. Prandota z Nieprześni uwolnił Zbyszka ze Stadnik ze sprawy o łąkę na granicy gonowskiej między Ostrowem²⁰³⁸. Dnia 10 V 1403 r. Prandota z Nieprześni był świadkiem w sądzie ziemskim²⁰³⁹. W tej roli wystąpił także 9 IV 1404 r. oraz 24 II 1405 r.²⁰⁴⁰ W 1405 r. Zbigniew, archidiakon krakowski z poręczeniem Prandoty z Nieprześni winien był przysiąc, że nie udzielił Zbigniewowi, synowi Marka i Klemensowi z Nasiechowic (II.Q.8 i 6) swej zgody na podział ojcowizny Zbigniewa i Prandoty w Nasiechowicach, Janikowicach i Rosiejowie²⁰⁴¹. Ostatni raz jako osoba żyjąca Prandota z Nieprześni wystąpił 3 II 1429 r. jako świadek w sądzie ziemskim²⁰⁴².

II.L.3. KRYSTYN

Krystyn jest postacią mało znaną. To, że był drugim synem Andrzeja Myszki (II.L.1), jest prawdopodobne [Andrzej miał przecież przynajmniej dwoje dzieci], a imię

²⁰²⁸ *Ibidem*, nr 10470 (s. 901). W innej sprawie był świadkiem, DSZK, nr 83 (s. 92-93).

²⁰²⁹ *Ibidem*, nr 10662 (s. 901).

²⁰³⁰ *Ibidem*, uwaga CCCXXXIV (nr 16, s. 884). A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 38.

²⁰³¹ *Ibidem*, uwaga CCCXXXVI (nr 4, s. 899). Ciąg dalszy 5 X 1400 r., uwaga CCCXLV (nr 43, s. 929).

²⁰³² DSZK, nr 87 (s. 95-96).

²⁰³³ SPPP, t. VIII, nr 10873 (s. 946).

²⁰³⁴ *Ibidem*, cz. II, uwaga CCCLV (nr 27, s. 955).

²⁰³⁵ *Ibidem*, t. II, nr 742 (s. 118).

²⁰³⁶ KDKK, nr CCCCLI (s. 252-253). Także 14 II 1402 r., nr CCCCLVII (s. 263-264).

²⁰³⁷ DSZK, nr 92 (s. 100-101), w tej roli występował ponownie 30 V 1402 r., nr 93 (s. 101-102) oraz 29 VIII 1402 r., nr 94 (s. 102-103), 21 XI 1402 r., nr 97 (s. 105-106) i 22 XII 1402 r., nr 99 (s. 107-108).

²⁰³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6299> [dostęp 2.02.2017].

²⁰³⁹ *Ibidem*, nr 103 (s. 111-112), ponownie świadcował 29 V t.r., nr 104 (s. 112-113), 2 I 1404 r., nr 107 (s. 115-116), 27 V t.r., nr 110 (s. 118-119), 3 X t.r., nr 113 (s. 121-122) i 2 XII t.r., nr 115 (s. 124-125).

²⁰⁴⁰ KDKK, t. II, nr CCCCLXXXI (s. 296), nr CCCCLXXXV (s. 299-300).

²⁰⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6656> [dostęp 2.02.2017].

²⁰⁴² DSZK, nr 170 (s. 182-183).

odziedziczył po dziadzie ojczystym (I.79). Jako kasztelan czchowski był odnotowany w latach 1410-1415²⁰⁴³. Z wątpliwościami uczynię tegoż Krystyna założycielem rodu Bąkowskich (Jaxa-Bąkowskich) herbu Gryf (II.Ł). Seweryn Uruski przodkiem Bąkowskich uczynił jakiegoś Krystyna z 1415 r., którego utożsamiał z kasztelanem sądeckim tego imienia²⁰⁴⁴. Ten jednak to przecież także członek tego rodu, ale tożsamy z Krystynem z Koziogłów herbu Lis²⁰⁴⁵. Poprawne o tym Krystynie informacje podał natomiast Jerzy Dunin-Borkowski²⁰⁴⁶. Jego zdaniem założycielem Bąkowskich był Krystyn, kasztelan, ale czchowski z lat 1410-1415. Jest to zupełnie możliwe: w 1402 r. kasztelanem czchowskim był Klemens, a w 1415 r. już Jaśko²⁰⁴⁷. Uruski obok Krystyna herbu Gryf z 1415 r. widział jako jego brata Piotra z Bąkowca (a nie Bąkowa!), podsędka krakowskiego z 1410 r.²⁰⁴⁸ Brak jednak informacji o herbie Piotra.

POKOLENIE XVIII

II.L.4. KRYSTYN MYSZKA

Był najstarszym z synów Prandoty z Nieprześni (II.L.2). Począwszy od 9 V 1392 r., przed Sądem Najwyższym Prawa Niemieckiego na Zamku Krakowskim toczyła się długotrwała sprawa z udziałem Małgorzaty, żony Krystyna z Nieprześnej (*Margaretham conthoralis Cristini de Neprzesszna*), która oskarżyła braci Miłotę, Staszka i Witka [z Lasocic – zob. dalej], ci jednak nie stawili się na rozprawę²⁰⁴⁹. Kolejna rozprawa miała miejsce 13 III 1393 r., trójka braci [tym razem imiennie wskazana – T.K.] sądziła się z Małgorzatą, żoną Krystyna, syna Prandoty Myszkki (*Margaretha conthorali Cristini filii d[omi]ni Prandothe Myszcze*)²⁰⁵⁰. Strony zostały prawie identycznie określone na kolejnej rozprawie 29 V 1393 r.²⁰⁵¹ Dnia 18 XII 1393 r. sąd odroczył rozprawę „na najbliższą przyszłość po święcie Narodzin Pana”²⁰⁵². Rozprawa odbyła się między Małgorzatą, małżonką (*coniunx*) Krystyna z Nieprześni i braćmi rodzonymi (*fratres germanos*) Miłotą, Staszkiem i Witem 14 V 1394 r.²⁰⁵³ Następnie 12 VI t.r. sąd odroczył sprawę trzech braci z „żoną Krystyna, syna Prandoty, zwanego Myszką” na 25 VI²⁰⁵⁴. I tego dnia toczył sprawę dalej (bracia zostali po raz pierwszy nazwani „z Lasocic”), odrzucając ich oskarżenia²⁰⁵⁵. Dnia 9 VII 1394 r. Małgorzata uczyniła swym opiekunem (*tutor*)

²⁰⁴³ Nie zna go jednak K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 39. Do 1 VII 1412 r. kasztelanem był Klemens z Łukowej, zwany Jelitko, a od 10 V 1413 r. Jan z Bogumiłowic.

²⁰⁴⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115.

²⁰⁴⁵ T. Kruszewski, *Rycerscy...*, tab. 8.

²⁰⁴⁶ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik szlachty polskiej*, t. I, Lwów 1881, s. 161.

²⁰⁴⁷ KDMłp, t. IV, s. 78 i 150.

²⁰⁴⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115; DSZK, s. XLI, przypis 21, nr 134 (s. 145), nr 138 (s. 149).

²⁰⁴⁹ NKSNNZK, nr 58 (s. 6). Imiona braci Miłoty w nr 57. F. Sikora podaje, że była to córka Gerarda, wójta z Bochni, <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3833> [dostęp 2.02.2017].

²⁰⁵⁰ NKSNNZK, nr 170 (s. 15).

²⁰⁵¹ *Ibidem*, nr 215 (s. 19). Ojciec Krystyna został określony jako Prandota z Nieprześni.

²⁰⁵² *Ibidem*, nr 271 (s. 25).

²⁰⁵³ *Ibidem*, nr 311 (s. 29).

²⁰⁵⁴ *Ibidem*, nr 318 (s. 30).

²⁰⁵⁵ *Ibidem*, nr 340 (s. 32).

i pełnomocnikiem (*procurator*) teścia Prandotę, a sąd sprawę prowadził dalej²⁰⁵⁶. Ten 6 VIII t.r. stawił się na zamku krakowskim na rozprawie²⁰⁵⁷. Z wpisu z 19 VIII t.r. można dowiedzieć się dopiero, o co toczyła się od 1392 r. sprawa, chodziło mianowicie o wójtostwo bocheńskie i w tej sprawie przeciwko Prandocie Miłota z braćmi dostarczył jakieś pismo królewskie²⁰⁵⁸. Sąd badał je 3 IX t.r.²⁰⁵⁹ Strony stawiały sobie zarzuty 17 IX t.r.²⁰⁶⁰ Na rozprawie 15 X t.r. Miłota, nazwany teraz z Dąbrowicy, i jego bracia zaproponowali Prandocie zawarcie ugody²⁰⁶¹. W dniu 12 XI t.r. *Prandotha Misscza de Neprzessna* prosił przez przedstawiciela (*per nuncium*) o odroczenie sprawy, by zbadać, czy nie istniały prawne przeszkody w sprawie z Miłotą, Stanisławem i Witkiem, braćmi z Dąbrowicy²⁰⁶². W dniu 7 I 1395 r. sąd badał dokumenty złożone przez strony²⁰⁶³. W dniu 4 II 1395 r. odłożył sprawę na 14 dni, nakazując zawarcie ugody, którą zatwierdził 22 IV t.r.²⁰⁶⁴ Żoną Krystyna była Małgorzata: dnia 4 II 1396 r. *domina Margaretha Christini de Neprsesna* sądziła się z Barbarą, żoną Wierzbięty z Wilkowa²⁰⁶⁵.

Dnia 6 XI 1397 r. Paszek z Janowic zastawił na cztery lata Krystynowi z Nieprześni część swej dziedziny w Janowicach, później 5 II 1398 r. Barbara z Wilkowa miała termin na wiecu z [Małgorzatą] żoną Krystyna z Nieprześni²⁰⁶⁶. W dniu 14 XI 1398 r. Jan z Tęczyna, kasztelan krakowski z polecenia Władysława Jagiełły ustanowił pod wadium 1000 grzywien pokój (*treuga pacis*) we wszystkich sporach między Zakliką z Korzkwi a Krystynem Myszką [z Nieprześni] do czasu powrotu króla do Krakowa z Litwy²⁰⁶⁷. W 1403 r. Jaszek z Buczyny poręczył za dług 20 grzywien szerokich groszy praskich Krystyna Myszkę z Nieprześni Jakuszowi z Turska [herbu Warna?] swoją częścią wsi Górka z wyłączeniem ról dworskich²⁰⁶⁸. Dnia 12 VII 1405 r. w Szczekarzowie król Władysław II Jagiełło nadał Janowi, synowi Michała, młynarza lubelskiego 1/3 dochodów z młyna w Chłopi. Świadkiem na tym dokumencie był *Cristino Miska de Neprzessnya*²⁰⁶⁹. W dniu 14 VI 1411 r. Mikołaj Gręboszowski, wójt Dębowca zastawił w 365 grzywien, w tym 200 grzywien szerokich groszy krakowskiej monety Krystynowi z Nieprześni podsędkowi krakowskiemu, swemu teściowi (*socer*), wójtostwo w Dębowcu do pełnej spłaty, rocznie 35 grzywien²⁰⁷⁰. Dnia 1 III 1411 r. w Sandomierzu Władysław Jagiełło zapisał Krystynowi Myszcze z Nieprześni (*Christino Miska de Neprzes[nia]*) 100 grzywien na mieście Osieku i przynależnych doń wsiach Świerchowej

²⁰⁵⁶ *Ibidem*, nr 346 (s. 33).

²⁰⁵⁷ *Ibidem*, nr 356 (s. 34).

²⁰⁵⁸ *Ibidem*, nr 368 (s. 35).

²⁰⁵⁹ *Ibidem*, nr 378 (s. 36).

²⁰⁶⁰ *Ibidem*, nr 383 (s. 36).

²⁰⁶¹ *Ibidem*, nr 387 (s. 36).

²⁰⁶² *Ibidem*, nr 396 (s. 37-38).

²⁰⁶³ *Ibidem*, nr 401 (s. 38).

²⁰⁶⁴ *Ibidem*, nr 406 i 409 (s. 39).

²⁰⁶⁵ KZK2, nr 3868 (s. 258).

²⁰⁶⁶ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6105 (s. 420) i uwaga CCXLIII (nr 36, s. 458).

²⁰⁶⁷ *Ibidem*, nr 7860 (s. 613).

²⁰⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5997> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁶⁹ ZDM, cz. VI, nr 1679 (s. 238-239).

²⁰⁷⁰ NKSNPNnZK, nr 3482 (s. 423-424).

i Bukowinie w ziemi bieckiej²⁰⁷¹. W 1415 r. podsędek ziemski krakowski Krystyn Myszka z Nieprześni rzekł się udziału w spadku po ojcu i matce na rzecz swych braci Klemensa, Mikołaja, Tomasza, Piotra i Andrzeja, którzy dziedziczyli w Nieprześni, Grębynicach, Łużnej i Woli Łużańskiej²⁰⁷². W dniu 7 XI 1415 r. w Krośnie Władysław II Jagiełło nadał młyn wójtowi halickiemu, świadkował na tym dokumencie *Christino Myska subiudice Cracouiensi*²⁰⁷³. Dnia 9 III 1416 r. Krystyn [Myszka – dopisek wydawcy, T.K.] z Nieprześni, podsędek ziemski krakowski zobowiązał się Mikołajowi Gręboszowskiemu spłacić w ciągu siedmiu lat długi, jakie były i są na wójtostwie w Dębowcu, a po tych latach Mikołaj miał mu zapłacić 15 grzywien. Po pokładzinach Mikołaja z [Dorotą] córką Krystyna ten miał dać Mikołajowi 100 grzywien (co nie do końca koresponduje z wpisem z 1411 r.)²⁰⁷⁴. W dniu 11 V 1416 r. zapadł wyrok Krystyna Myszki [z Nieprześni – dopisek wyd., T.K.] podsędka krakowskiego w sprawie z pozwu Jakuba i Pietrasza, synów Goworka Guta z Rzędowic przeciw Elżbiecie z Kościelników i jej dzieciom. Elżbieta i jej dzieci skazani zostali na karę *pietnadziesta* i karę zwaną kocz w skórkach wilczych zgodnie z prawem polskim ziemskim²⁰⁷⁵, jako że niesłusznie, wbrew prawu ziemskiemu naganiała wyrok [Krystyna] podsędka krakowskiego²⁰⁷⁶. W 1416 r. Krystyn z Nieprześni podsędek krakowski pozwał Marcina Chyłę i Marcina Śmieszka (*Smeszecz*), kmieci z Łużnej Zygmunta z Bobowej (II.N.13) o odbicie cięży²⁰⁷⁷. W tym samym roku Mikołaj Chrzast zastawił za dziewięć grzywien podsędkowi krakowskiemu Krystynowi z Nieprześni całą swoją część w Kunowej²⁰⁷⁸. W 1417 r. Stanisław [Chrzast] z Kunowej zastawił za 10 grzywien na trzy lata Krystynowi Myszce [z Nieprześni], podsędkowi krakowskiemu całą swoją część w Kunowej. Gdyby Stanisław w trzecim roku dzierżenia nie wykupił zastawu, wówczas obaj mieli przywołać czterech prawych rozjemców, po dwóch z każdej z rozliczających się stron, którzy określiliby, czy Krystyn winien dodać do sumy zastawu i dalej dzierżyć tę część Kunowej. Gdyby w czasie dzierżenia Krystyn dokonał w Kunowej określonych ulepszeń, przekraczających sumę zastawu lub zapłacił długi Stanisława, winni to potwierdzić wskazani świadkowie i Krystyn miał dopisać sobie te koszta do sumy należnej Stanisławowi²⁰⁷⁹. Krystyn zmarł po 21 XII 1416 r., jako nieżyjący został wspomniany 24 II 1418 r.²⁰⁸⁰ Oprócz wspomnianej tu Doroty Krystyn posiadał także synów: Pawła i Krystyna (II.L.11-13).

²⁰⁷¹ ZDM, cz. VI, nr 1755 (s. 340), regest dokumentu z Metryki Koronnej.

²⁰⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6147> [dostęp 19.01.2017]. Było to ogólne zrzeczenie się dóbr, zob. A. Kamiński, *Myszka Andrzej...*, s. 365.

²⁰⁷³ ZDM, cz. VI, nr 1799 (s. 400-404).

²⁰⁷⁴ SPPP, t. II, nr 1438 (s. 209).

²⁰⁷⁵ *Słownik Staropolski*, t. III, z. 4 (17), Wrocław-Warszawa-Kraków 1961, s. 309-310, hasło koc.

²⁰⁷⁶ SPPP, t. II, nr 1455-1456 (s. 211-212). Inne wyroki Krystyna Myszki z Nieprześni zob. DSZK, nr 146-152 (s. 158-164). Pierwszy nosi datę 3 I 1414 r., ostatni 21 XII 1416 r.

²⁰⁷⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁷⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8539> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁷⁹ *Ibidem*.

²⁰⁸⁰ DSZK, nr 152-153 (s. 163-165). Data śmierci: 1 XII 1417 r. w: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9428> [dostęp 19.01.2017].

II.L.5. KLEMENS

Klemens był drugim synem Prandoty (II.L.2). Znany jest z wpisu z 1415 r. (zob. wyżej). Przed 1420 r. Zaklika z Korzkwi wraz z Mikołajem, Klemensem, Tomaszem i Piotrem dziedzicami Nieprześni i Grębynic miał prawo patronatu prebendy św. Marcina w Krakowie, a przed 1440 r. Mikołaj z Korzkwi wraz z Tomaszem, Klemensem, Piotrem i Mikołajem dziedzicami Nieprześni i Grębynic miał nadal prawo patronatu tej prebendy²⁰⁸¹. W 1425 r. Rafał Rożen z Rożnowa (II.O.6) sprzedał za 150 grzywien groszy polskich i za konia o wartości 10 grzywien wieś Wołę Giedczynę braciom: Mikołajowi, Klemensowi i Tomaszowi z Nieprześni. Wieś tę i Grębynice być może dziedziczyli potomkowie któregoś z braci z rodu Gryfów wymienionych w zapisce z r. 1425²⁰⁸².

II.L.6. MIKOŁAJ

Występujący w latach 1414-1421 Mikołaj Myszka Łużeński z Łużnej, Nieprześni (1418-1437) i Grębynic był trzecim synem Prandoty z Nieprześni (II.L.2)²⁰⁸³. Między 22 IX 1428 r. a 3 IV 1430 r. Mikołaj z Nieprześni był wymieniany jako starosta w Lipowcu²⁰⁸⁴. W dniu 21 V 1414 r. ustanowieni przez braci Tomasza i Mikołaja oraz przez Zygmunta z Bobowej (II.N.13) [dziedzice Łużnej] sędziowie polubowni [wśród nich najstarszy brat Mikołaja i Tomasza *Cristinus heres de Neprzesna, Subiudex terre Cracouiensis*] wyrokowali w sprawie poddanych ze wsi Łużna. Zostały umorzony dotychczasowe sprawy sporne. Obie godzone strony zobowiązały się wzajemnie nie karać niesprawiedliwie ludzi im poddanych obojga płci. Jeśli któryś z kmieci Zygmunta wyrządziłby jakąś szkodę Tomaszowi i Mikołajowi lub, na odwrót, ich kmieć Zygmuntowi, wtedy jeden drugiego przez godnego zaufania posłańca winien powiadomić, że został wyznaczony dzień i miejsce celem wymierzenia sprawiedliwości. Wyrok został obłożony zakładem 20 grzywien²⁰⁸⁵. W 1415 r. Zygmunt z Bobowej pozwał Mikołaja Korzekwicę, ponieważ ręczył za braci Mikołaja i Tomasza z Łużnej, że gdy Zygmunt zechciałby urządzić sadzawkę na końcu, jadąc w kierunku Biecza, wsi Łużna, mógł to uczynić bez przeszkody z ich strony, a oni go o to pozwalają, z czego ma szkodę na 40 grzywien. Ręczył też, że Zygmunt mógł zapisać w Bieczu połowę sołectwa w Łużnej, która do niego należała, a jeśli będzie w tej części karczma i łąn, to oni nie powinni budować innej karczmy pod karą 20 grzywien²⁰⁸⁶. Mikołaj pozostawił po sobie córkę Petronełę i syna Jana (II.L.14-15).

II.L.7. TOMASZ

Odnotowany w latach 1414-1418 Tomasz, Tomek Myszka Łużeński herbu Gryf z Łużnej, Nieprześni (1417-1432) i Grębynic (1415 r.) był bratem Mikołaja (II.L.6, zob. wyżej), Krystyna Myszkki z Nieprześni podsędka krakowskiego, a zarazem czwartym

²⁰⁸¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7905> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6147> [dostęp 6.01.2016].

²⁰⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁸⁴ K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 117, zob. też <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9169> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁸⁵ SPPP, t. II, nr 1351 (s. 198).

²⁰⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

synem Prandoty z Nieprześni (II.L.2)²⁰⁸⁷. W 1414 r. Piotr niegdyś sołtys z Łużnej oświadczył, że sprzedał za 30 grzywien Zygmuntowi z Bobowej (II.N.13) swe sołectwo w Łużnej, Tomasz Myszka zatrzymał te pieniądze i dokumenty sprzedaży sołectwa²⁰⁸⁸. Dnia 24 XI 1416 r. Zygmunt z Bobowej pozwał Tomasza z Łużnej o pobicie jego poddanego w tej wsi, zadanie mu jednej rany krwawej i dwóch sinych i obrzucenie pogróżkami. Kmieć obawiając się chłosty, uciekł z Łużnej. Tomasz złamał przez to warunki umowy i zakład, ponieważ nie powinien karać kmieci drugiej strony. Tomasz miał przysięgać, że nie pobił kmiecia²⁰⁸⁹. Zaraz na następnych roczkach sąd miał rozstrzygnąć, czy sprawę o sadzawkę między Zygmuntem z Bobowej a Tomaszem z Łużnej sam rozsądzi, czy odeśle na najbliższy wiec generalny²⁰⁹⁰. Tomasz pozostawił pięciu synów: Prandotę, Marcina, Jakuba, Mikołaja i Stanisława (II.L.16-20) oraz przynajmniej dwie córki (II.L.21-22).

II.L.8. PIOTR

Piotr był piątym synem Prandoty (II.L.2). Występował w dokumencie z 1415 r. (zob. wyżej). W 1434 r. Piotr z Kępy zobowiązał się wypłacić w określonym terminie 70 grzywien posagu swej siostry Świętochny jej mężowi Piotrowi z Nieprześni i gwarantował wypłatę ewentualnym wwiązaniem w swoje dobra przynoszące 7 grzywien czynszu, aż do spłacenia całej sumy. Świętochna, córka Mikołaja z Kępy ustąpiła bratu z dóbr ojczystych i macierzystych, oświadczając, że została spłacona z sum posagowych²⁰⁹¹. W 1436 r. Piotr z Nieprześni oświadczył, że Piotr z Kępy wypłacił swej siostrze 50 grzywien posagu²⁰⁹².

II.L.9. ANDRZEJ MYSZKA

Andrzej był ostatnim synem Prandoty (II.L.2) i jak bywało w tej epoce, jako ostatni syn wstąpił do stanu duchownego²⁰⁹³. W 1418 r. Andrzej Myszka został wspomniany jako dziedzic Łużnej oraz archidiakon krakowski. W tym samym roku Andrzej wraz z braćmi Mikołajem i Tomaszem [Myszkowie] z Nieprześni w domu mieszczanina w Czchowie dokonali zamiany dóbr z Zygmuntem z Bobowej (II.N.13). Dali Zygmuntovi połowę Woli [Łużańskiej] do nich należącą wraz z rolami i łąkami, leżącymi przy lesie na końcu wsi Łużna, w zamian za część Zygmunta w tej wsi przy Biesnej z dwoma łąkami naprzeciw tej części, ciągnącymi się na południe, z których jeden był sołtysi, drugi zaś odziedziczony po ojcu, a także za karczmę w Łużnej. Zygmunt zapewnił zaś, że nie zbuduje nowej karczmy. Kmiecie z całej wsi Łużna pozostali związani z młynem i karczmą tamże, jak było od dawna według zwyczaju innych wsi w sąsiedztwie.

²⁰⁸⁷ *Ibidem*.

²⁰⁸⁸ *Ibidem*.

²⁰⁸⁹ SPPP, t. II, nr 1495 (s. 215-216). Sprawa trafiła 6 IX 1417 r. na wiec generalny, *ibidem*, nr 1520 (s. 219).

²⁰⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 21.12.2016]. Tak właśnie się stało i sprawa trafiła 6 IX 1417 r. na wiec generalny, SPPP, t. II, nr 1520 (s. 219).

²⁰⁹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7458> [dostęp 2.02.2017].

²⁰⁹² *Ibidem*.

²⁰⁹³ Odsyłam do cytowanego już jego biogramu w PSB autorstwa Adama Kamińskiego, *Myszka Andrzej...*, s. 364-366. Autor ten sądził, że Andrzej urodził się około 1370 r., s. 364, a zmarł w drugiej połowie 1446 r., *ibidem*, s. 366.

Dziedzice Łużnej wspólnie mieli ustanawiać sędziego. Gdyby nie mogli się w tej sprawie porozumieć, powinni go ustanawiać na przemian. Sędzia ten miał bez przeszkód wymierzać sprawiedliwość ich kmieciom w Łużnej. Kmiecie z tej wsi i Woli [Łużańskiej] posiadali wolności w lesie leżącym za łąkami na końcu pierwszej z tych wsi²⁰⁹⁴. Dnia 24 I 1428 r. scholastyk gnieźnieński, kanonik i oficjał krakowski Andrzej Myszka – na prośbę Mikołaja, proboszcza kozłowskiego – widymował dokument Mściwoja z Kozłowa z 1381 r.²⁰⁹⁵ W dniu 31 V 1429 r. Andrzej Myszka, krakowski wikariusz generalny polecił proboszczowi w Bobinie wprowadzić Jana Reya z Szumska prezentowanego z racji prawa patronatu przez Zdziebora ze Świeradzie i Wojciecha z Kościelca, czyli z Tuliszkowa w posiadanie beneficjum proboszcza w Kościelcu²⁰⁹⁶. W 1432 r. scholastyk gnieźnieński Andrzej Myszka z braćmi: Mikołajem, Klemensem i Tomaszem zostali nazwani dziedzicami Nieprześni, Grabiny i Polanki²⁰⁹⁷. Dnia 15 V 1432 roku scholastyk gnieźnieński Andrzej Myszka (*venerabilis vir dominus Andreas Myska de Neprzesnia canonicus Crac[ouiensis], scholasticus Gnesnensis*), dziedzic Nieprześni, Grabiny i Polanki, patron kościoła w Sobolowie zeznał wraz z braćmi, że dziesięcina snopkowa z ról kmiecych i folwarcznych w tych wsiach należała do proboszcza w Sobolowie²⁰⁹⁸. Retrospektywnie (4 X 1453 r.), z dokumentu wystawionego w Rzymie, a sporządzonego przez Piotra de Caveis Rubeis, dziekana saguntyńskiego i audytora kurii rzymskiej, dowiadujemy się, że Andrzej Myszka (*Andrea Mischka*) z Nieprześni oficjał krakowski [1419-1430] przysądził opatowi tynieckiemu dziesięciny z Leńcz Dolnych, Środkowych i Górnych²⁰⁹⁹. W 1444 r. Marcin, kmięć z Nieszkowic [Wielkich, par. Pogwizdów] pozwał [kmięcia] Stanisława Świrada z Łątki Starej o to, że z 6 towarzyszymi przeszedł granice, napadł na młyn w Nieszkowicach, zadał Marcinowi 16 ran i wyrządził szkody o wartości 10 grzywien, a Andrzej Myszka, kanonik krakowski [dziedzic części Nieszkowic Wielkich] stanął za swoim człowiekiem i wnosił o karę²¹⁰⁰.

²⁰⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁹⁵ ZDKiDK, cz. II. 1416-1450, Lublin 1973, nr 280 (s. 129-130). Oto treść dokumentu z 10 III 1381 r.: Mściwoj z Kozłowa uposażył erygowany przez bpa krakowskiego kościół parafialny w Kozłowie. Nadał proboszczowi dwa łąki na prawie średzkim koło kościoła, karcznię z rolami Zagumnie, rozciągającymi się do drogi krakowskiej, z tym, że w Kozłowie nie miało być innej karczmy, nawet dziedzica, łąkę w Łozikowie Małym, wykarczowaną w środku lasu Bryzdyn, do miejsca Czarna Rogoża, a także las Okrąglik. Dał też dziesięcinę snopkową z ról folwarcznych w dobrach dziedzicznych: z pola na folwarku w Kozłowie, z pola między „Pszakowem” [niezidentyfikowanym] a Łąką [niezidentyfikowaną], w Stanowiskach z 7 łąnów i z pola między Stanowiskami a Rogowem, z pola koło lasu Głogów, z 4 łąnów w Rogowie i z 4 i pół łąna w Trzonowie; bp krakowski Zawisza [z Kurozwęk – T.K.] zatwierdził ten dokument, włączając do parafii Kozłów i Stanowiska, kościołowi Świętych Piotra i Pawła oraz Wszystkich Świętych i cmentarzowi nadał 40-dniowe odpusty. Zob. ZDKiDK, cz. I, nr 79 (s. 116-117). Następnie 14 III t.r. bp krakowski Zawisza erygował ten kościół, nr 80 (s. 118-119). Zob. też <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8159> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁹⁶ ZDKiDK, cz. II, nr 293 (s. 146-148). Por. <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8063> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6048> [dostęp 19.01.2017].

²⁰⁹⁸ ZDM, cz. V, nr 1392 (s. 331-335), dokument zapewne interpolowany – uwaga wydawców.

²⁰⁹⁹ KDKT, t. II, nr CCVI (s. 337 i n., zwłaszcza s. 340).

²¹⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 19.01.2017].

II.L.10. ANNA

W dniu 2 lub 9 X 1397 r. Zaklika z Korzkwi [herbu Syrokomla] i jego żona Anna [córka Prandoty z Nieprześni] pożyczyci od Jaszka z Dobranowic (II.Y.6, ciąg dalszy sporu w tym miejscu) 70 grzywien, które mieli zwrócić w terminie na św. Marcina [11 XI], a w razie gdyby tego nie uczynili, mieli wwiązać Jaszka w dziedzinę Rudno, bez możliwości zastrzeżenia dla siebie jakichkolwiek służebności oraz bez możliwości zbycia długu komu innemu²¹⁰¹.

POKOLENIE XIX

II.L.11. DOROTA

Dorota była wspominana trzykrotnie (1411, 1416 [zob. wyżej] oraz w 1427 r. [zob. niżej]). Była córką Krystyna Myszkki (II.L.4) i żoną Mikołaja Gręboszewskiego.

II.L.12. PAWEŁ

Paweł był starszym synem Krystyna Myszkki z Nieprześni (II.L.4). W 1427 r. Paweł i Krystyn, synowie Krystyna Myszkki z Nieprześni (II.L.2) pozwani zostali przeciw Mikołajowi wójtowi z Dębowca o 100 grzywien, które miał mu dać ich ojciec za córkę Dorotę, żonę Mikołaja. O to samo pozwała ich Dorota, a Mikołaj pozwał ponadto Małgorzatę, wdowę po Krystynie z Osieka i jej synów Krystyna i Piotra o to, że zmarły Krystyn otrzymał wójtostwo w Dębowcu w 300 grzywien i nie spłacił długów²¹⁰². W 1453 r. była poświadczona Jadwiga z Bodziejowic jako żona Pawła Myszkki z Nieprześni, niegdyś wójta w Osieku²¹⁰³.

II.L.13. KRYSTYN

Krystyn był młodszym synem Krystyna Myszkki (II.L.4). Występował z bratem Pawłem w 1427 r. (zob. II.L.9). Wcześniej w 1419 r. Krystyn i Paszek z Nieprześni (II.L.12), synowie Krystyna Myszkki (II.L.4) pod karą *pietnadziesta* mieli zapłacić 21 grzywien Janowi z Łucznanowic i jego neposowi Stanisławowi z Niepli (pow. pilzneński)²¹⁰⁴. W 1420 r. szlachcic Krystyn z Nieprześni zastawił Helwigowi z Bieździedzy (pow. pilzneński) kmieci w Bukowinie, którzy płacili dwie grzywny i 6 skojców czynszu wraz z ich daninami i opłatami²¹⁰⁵.

II.L.14. PETRONELA (PIECHNA, PIOTRUSZA)

Filiacja Petroneli nie jest znana, ale wchodzi w rachubę to, że była córką Mikołaja (II.L.6). W 1420 r. Jan Czelustka, od 1418 burgrabia krakowski, sołtys w Gliniku Niemieckim zapisał swej żonie Piechnie 100 grzywien wiana i 100 grzywien posagu na połowie swej dziedziny w Gliniku i na połowie sołectwa tamże. W 1422 r. Jan

²¹⁰¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6063 (s. 414).

²¹⁰² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4921> [dostęp 19.01.2017].

²¹⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2886> [dostęp 2.02.2017].

²¹⁰⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25355> [dostęp 2.02.2017].

²¹⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3473> [dostęp 19.01.2017].

Czelustka ze Stradowa [nieistniejąca dziś wieś w pow. sandomierskim] zapisał swej żonie Piechnie 70 grzywien posagu i 100 grzywien wiana na dziedzinie w Gliniku i na sołectwie tamże. W 1438 r. Jan sprzedał za 100 grzywien szlachcicowi Janowi z Bączala sołectwo w Gliniku Niemieckim, które to sołectwo winien on i jego żona Piechna temuż Janowi z Bączala z racji prawa bliższości w aktach sądu najwyższego prawa niemieckiego [na sesji – T.K.] na zamku bieckim *inscibere alias oprawicz* na sumę 200 grzywien. W 1444 r. Jan Czelustka zapisał żonie Piotruszy [czyli Piechnie] 200 grzywien wiana i posagu na sołectwie w Gliniku Niemieckim. Piechna, żona Jana Czelustki, w 1450 r. jako wdowa była już powtórnie zamężna za Pełką ze Sroczkowa [pow. wiślicki]. W 1468 r. Piechna, zwana teraz Petronelą, wdowa po Janie Czelustce darowała szlachcicowi Mikołajowi Glinnickiemu 20 grzywien na Gliniku Niemieckim²¹⁰⁶.

II.L.15. JAN

Jan musiał być synem Mikołaja (II.L.6). *Johannes Mischka de Nyeprzesna* świadczył w sądzie ziemskim 21 X 1449 r.²¹⁰⁷ Żył jeszcze w 1476 r., wówczas szlachcic Jan Myszka pozwał Mikołaja z Glinika Niemieckiego o bezprawne zajęcie sołectwa tamże. Sołectwo to winno przypaść Myszcze po siostrze Piechnie (II.L.14) [niegdyś żonie Jana Czelustki], która zmarła bezdzietnie, a miała zapisane przez swego męża na tymże sołectwie 200 grzywien tytułem wiana i posagu²¹⁰⁸.

II.L.16. PRANDOTA

Wspominany w latach 1457-1494 Prandota z Łuźnej był bratem Marcina i Jakuba z Łuźnej, a także mężem Barbary, w 1494 r. określony jako zmarły²¹⁰⁹. Nie ma podanej filiacji, ale jako dziedzic Łuźnej musiał być synem Tomasza (II.L.7). W 1459 r. Prandota z Łuźnej miał termin z Wojciechem Jeżowskim *de Luszna* na podstawie pozwu w sądzie ziemskim w Bieczu²¹¹⁰. W 1462 r. Jakub Trzecieski zobowiązał się wykupić od Prandoty z Łuźnej połowę wsi Stróże (par. Wilczyska), którą wzięła w zastaw za 60 grzywien Jadwiga, żona Macieja Mojkowskiego²¹¹¹. W 1463 r. Mojkowski miał zapłacić Prandocie 30 grzywien pod rygorem wwiązania go do czterech kmieci w Stróżach: Janka, Kuropatwy, wdowy Jachowej, Słęga oraz do opustoszałej roli tamże²¹¹². W 1464 r. pracujący kmieć Jan Pustułka z Siedlisk (pow. biecki) pozwał Prandotę. W tym samym roku Jan Bobowski [dziedzic Siedlisk] (II.N.22) stanął przy swym kmieciu o karę²¹¹³. W 1477 r. pracujący [?] Mikołaj Lesień z Łuźnej złożył przysięgę samotrzeć przeciwko Prandocie o zadanie mu trzech ran sinych; podobnie pracujący Jan zw. Buga z Łuźnej złożył skargę do sądu ziemskiego w Bieczu przeciwko Prandocie²¹¹⁴. W 1494 r. Piotr Błoński ustąpił w zastaw na rok Dorocie, żonie Stanisława Szalowskiego z Łuźnej zapis na kmieciach

²¹⁰⁶ Wszystkie wpisy za: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5593> [dostęp 19.01.2017].

²¹⁰⁷ DSZK, nr 214 (s. 234-236).

²¹⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5593> [dostęp 19.01.2017].

²¹⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²¹¹⁰ *Ibidem*.

²¹¹¹ *Ibidem*.

²¹¹² *Ibidem*.

²¹¹³ *Ibidem*.

²¹¹⁴ *Ibidem*.

tamże, których miał od Prandoty za 29 florenów [węgierskich?]²¹¹⁵. W tym samym roku zostali odesłani od króla Jana I Olbrachta do urzędu grodzkiego bieckiego pozywający Prandota z Łużnej i Stanisław Szalowski pozwany i tam mieli okazać dokumenty *empcionis alias kupna* części w Łużnej. Prandota nie okazał jednak takich dokumentów, choć przed królem twierdził, że je posiadał. Szalowski przedłożył *litteras ipsius empcionis alias kupna* swej części w Łużnej. Starosta po przepytaniu obydwu stron pozostawił Szalowskiego *in ipsa sorte, ipsius tenute* w Łużnej, *iuxta ipsius litteram pingnozem et ipsius empcionem*. Pozywający przed królem dowodził, że dziedzicami owej części są Gotard i Imram z tytułu prawa bliższości. Pozwany zanegował ich prawo dziedziczenia, gdyż miał je on sam i Prandota²¹¹⁶. Synowie Prandoty to: Jan, Stanisław, Piotr, Tomasz i Mikołaj (II.L.23-27).

II.L.17. MARCIN

Wymieniany w latach 1457-1493 Marcin Łużeński z Łużnej był bratem Prandoty (II.L.16) i Jakuba (II.L.18) oraz mężem Anny²¹¹⁷. W 1460 r. Marcin z Łużnej w obecności woj. brata Prandoty zapisał żonie Annie, córce szlachcica Im[b]rama [z Czulic? Maszyc? – T.K.] 200 grzywien wiana na połowie dóbr w Łużnej²¹¹⁸. Synami Marcina byli Stanisław i Imbram (II.L.28-29).

II.L.18. JAKUB

Wzmiankowany w latach 1471-1493 Jakub z Łużnej był bratem Prandoty (II.L.16) i Marcina (II.L.17)²¹¹⁹. W 1471 r. Stanisław Szalowski z Ławszowa pozwał Jakuba z Łużnej o 39 grzywien poręki danej za jego brata Prandotę, że nie będzie go niepokoić o dobra dziedziczne w Bączalu. Później w 1483 bracia Jan i Stanisław z Szalowej ustąpili Jakubowi Łużeńskiemu z Łużnej z zastawu, jaki mieli od niego na Łużnej za 43 grzywny. Wtedy też Jakub z Łużnej zastawił na rok za 60 grzywien Wiktorowi z Wiatrowic część dziedziny w Łużnej. Jakub i jego poręczyciele Jan i Stanisław z Szalowej zobowiązali się bronić zastawnika od roszczeń do tych dóbr ze strony innych osób, a zwłaszcza dzieci zmarłego Żydówki i im bliższych²¹²⁰. W 1493 r. Jakub z Łużnej zastawił za 150 grzywien Stanisławowi z Szalowej dwie części w Łużnej, które miał po zmarłych braciach i siostrach, wraz z częścią należącą do jego brata Marcina (II.L.17) i prawem patronatu kościoła tamże. Jakub dał również temuż Stanisławowi trzecią część dóbr z dóbr przypadłych mu po zmarłych braciach i siostrach wraz z częścią Łużnej należącą do jego brata Marcina i prawem patronatu kościoła tamże²¹²¹. W 1494 bracia niepodzieleni Jakub i Mikołaj z Nieprześni sprzedali za 1000 florenów węgierskich Andrzejowi Lubowieckiemu, podżupnikowi bocheńskiemu wsie: Nieprześnia, Polanka, Zawada i Jerzmanowa²¹²².

²¹¹⁵ *Ibidem*.

²¹¹⁶ *Ibidem*.

²¹¹⁷ *Ibidem*.

²¹¹⁸ *Ibidem*.

²¹¹⁹ *Ibidem*.

²¹²⁰ *Ibidem*.

²¹²¹ *Ibidem*. W zapisce przekreślone są imiona braci Jakuba, a mianowicie Mikołaja i Stanisława, ale chyba skutkiem błędu, bo inni bracia raczej w 1493 r. (Prandota i Marcin) nie byli zmarli w tym roku.

²¹²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6961> [dostęp 19.01.2017].

II.L.19. MIKOŁAJ

O kolejnym bracie Mikołaju niewiele wiadomo. W 1458 r. Mikołaj Łużeński miał w zastawie część Biesnej²¹²³. W 1493 r. wymieniono go jako zmarłego (zob. wyżej).

II.L.20. STANISŁAW

O kolejnym bracie Stanisławie jeszcze mniej wiadomo. W 1493 r. wymieniono go jako zmarłego (zob. wyżej).

II.L.21-22. NN (CÓRKI)

Wspomniana tu piątka braci miała jeszcze przynajmniej dwie siostry. W 1493 r. wymieniono je jako zmarłe (zob. wyżej).

POKOLENIE XX

II.L.23. JAN

Pojawiający się w źródłach w latach 1496-1533 Jan Łużeński z Łużnej był synem Prandoty (II.L.16) i bratem Stanisława (II.L.24), a także mężem Anny, córki Ścibora z Bystrej²¹²⁴. W 1496 r. bracia niepodzieleni Jan i Stanisław z Łużnej, synowie zmarłego Prandoty ustąpili [braciom stryjecznym] Stanisławowi i Imbramowi (II.L.28-29), synom zmarłego Marcina z Łużnej (II.L.17), brata Prandoty część w Łużnej, którą opiekował się Prandota po śmierci Marcina. Jan i Stanisław wzięli od nich 55 grzywien, które ich ojciec Marcin był winien Prandocie, i zobowiązali się wpisać tę ugodę do księgi ziemskiej. Następnie Jan i Stanisław mieli uwolnić tę część w Łużnej, biorąc wtedy 55 grzywien; zobowiązują się bronić Stanisława i Imbrama od roszczeń swych dalszych braci Piotra i Tomasza (II.L.25-26), a także swej matki Barbary pod zakładem 55 grzywien. Ewentualne szkody z tego tytułu mieli pokryć Jan i Stanisław; Imbram, brat Stanisława, syna Marcina Łużeńskiego z Łużnej uznał, że brat zapłacił mu 7 grzywien za część w Łużnej, z której mu ustąpił²¹²⁵. Z dalszych wpisów dowiadujemy się, że Prandota i Barbara oprócz Jana, Stanisława, Piotra i Tomasza posiadali jeszcze syna Mikołaja (II.L.23-27). W 1496 i 1498 r. Stanisław Zawisza z Łużnej pozwał Mikołaja, Jana i Piotra (II.L.27, 23 i 25), synów zmarłego Prandoty jako spadkobierców pozwanego przez niego ich ojca²¹²⁶. W 1497 r. bracia niepodzieleni Mikołaj i Jan z Łużnej ręczyli Janowi Baranowi z Kobylanki za jego bratową Apolonię, wdowę po Mikołaju Baranie, że już na pierwszym wyłożeniu ksiąg ziemskich okaże dokument z opisaną jej oprawą. Jeśli tego nie uczyni, zapłacą za poniesione przezeń szkody lub dadzą mu wwiązanie do części ojczystych w Łużnej²¹²⁷. W 1499 r. został określony jako Jan Myszką (*Misska*)²¹²⁸. W 1502 r. Jan z Łużnej zapisał żonie Annie, córce Ścibora z Bystrej 50 grzywien posagu i tyleż wiana na połowie dóbr dziedzicznych

²¹²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²¹²⁴ *Ibidem*.

²¹²⁵ *Ibidem*.

²¹²⁶ *Ibidem*.

²¹²⁷ *Ibidem*.

²¹²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25614&q=D%C4%99bicki&d=3&t=0#m1> [dostęp 7.08.2016].

w Łużnej. W 1503 r. Jan z Łużnej zastawił za 18 grzywien Gotardowi z Czarków część młyna w Łużnej z dochodami i trzema kmieciami: Michałem Kunstopem, Janem Dobrym i Stanisławem Borowcem, wraz z czynszami, rolami i robociznami²¹²⁹. W 1507 r. Jan z Łużnej sprzedał przed sądem ziemskim bieckim za 10 grzywien Dorocie, wdowie po Stanisławie Szalowskim z Łużnej część młyna w tej wsi²¹³⁰. W 1515 r. Jan Łużeński pozwał Hieronima Branickiego (II.T.8) o to, że nie przyjął od niego sumy 18 grzywien, nie chcąc uwolnić mu dóbr dziedzicznych w Łużnej, tj. części młyna i trzech kmcieci: Michała Kunstopa, Jana Dobrego i Stanisława Borowca, które to dobra Jan [w 1503 r.] zastawił Gotardowi. Po śmierci Gotarda suma ta przeszła na jego brata Stanisława z Przyłęku (miejsowość niezlokalizowana), żonę Gotarda Barbarę i ich syna Jakuba, a następnie została odkupiona przez Hieronima. Po odmowie uwolnienia dóbr Jan w 1514 r. ogłosił publicznie w kościele w Łużnej, że nie chce wziąć pieniędzy²¹³¹. W 1518 r. Jan z Łużnej zapisał Jakubowi i Florianowi Ściborom sołtysom w Bystrej 21 grzywien długu na trzech kmieciach w Łużnej: Macieju Kunstopie, Janie Dobrym i Stanisławie Borowcu, a także na roli opustoszałej zwanej Klotowska. Florian Ścibor, sołtys z Bystrej zobowiązany został przez Jana z Łużnej do postawienia przed sądem brata Jakuba w celu wymazania zapisu 120 grzywien, jaki miał na wsi Łużnej²¹³². W 1520 r. Erazm Błoński zrezygnował na rzecz Jana Łużeńskiego z dóbr macierzystych w Łużnej²¹³³. W 1520 r. wspomniano też Annę, żonę Jana Łużeńskiego z Łużnej²¹³⁴. W tym samym roku Jan z Łużnej zastawił za 30 grzywien na rok aż do pełnego wykupu braciom Jakubowi i Florianowi Ściborom trzy role osiadłe w Łużnej, na których byli osadzeni kmiecie: Maciej Kunstop, Kasper Robki i Jan Dobry oraz trzy role opustoszałe w Łużnej: Klotowską, Jurkowską i Nowakowską²¹³⁵. W 1522 r. Jakub i Florian Ściborowie, sołtysi z Bystrej i dzierżawcy dóbr w Łużnej odstąpili za 30 grzywien Janowi Wróblowskiemu swe prawa do dóbr Łużna, zastawionych im w tej sumie przez Jana Łużeńskiego zwanego Prandotaj [?]²¹³⁶. W 1522 r. Achacy Jordan z Zakliczyna i Bobowej, celnik nowego cła krakowskiego i sandomierskiego oświadczył, że był gotów przejąć darowane mu przez małżonków Jana i Annę z Łużnej role folwarczne, łąki, lasy i stawy w Łużnej. Jan Szalowski z Szalowej i Sebastian Więclaw z Jodłownika pod zakładem 130 grzywien poręczyli, że małżonkowie mieli wciągnąć tę darowiznę do ksiąg. Achacy Jordan zeznał, że był gotów przejąć sprzedane mu przez małżonków dobra w Łużnej. Ci byli winni pod zakładem 130 grzywien wciągnąć tę sprzedaż do ksiąg, co poręczyły podane osoby. Jan i Anna małżonkowie z Łużnej oświadczyli, że byli gotowi wpisać do ksiąg powyższe nadanie, gdy tylko Achacy Jordan uiszczy należną sumę pieniędzy²¹³⁷. W 1523 r. Jan określony jako Jan Prandota, dziedzic Łużnej, a także Jan wódarz Andrzeja Branickiego (II.T.17) oraz Maciej Bujny i Prokop Zaklika mieszkańcy Łużnej

²¹²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²¹³⁰ *Ibidem.*

²¹³¹ *Ibidem.*

²¹³² *Ibidem.*

²¹³³ *Ibidem.*

²¹³⁴ *Ibidem.*

²¹³⁵ *Ibidem.*

²¹³⁶ *Ibidem.*

²¹³⁷ *Ibidem.*

zeznali pod przysięgą, że uczciwa Anna, żona Stanisława Opończy z Bochni była prawowitą córką zmarłego Mikołaja Karasia i Agnieszki, małżeństwa z Bieśnika, dziedziców Łużnej. Jej ojciec miał brata rodzonego Jakuba Karasia mieszkającego na Śląsku, który był stryjem Anny²¹³⁸. W 1524 r. Jan Łużeński z Łużnej zastawił za 30 grzywien na rok Florianowi Ściborowi trzy role w Łużnej, na których byli osadzeni: Jan Dobry, Maciej Kunstop i Kasper oraz trzy role opustoszałe w tej wsi: Nowakowską, Klotowską i Jurkowską²¹³⁹. W 1525 r. Anna, żona Jana Łużeńskiego z Łużnej wyraziła zgodę na to, że mąż zastawił na 10 lat za 30 grzywien Florianowi [Ściborowi – T.K.] część dziedziny w Łużnej, na której miała opisaną oprawę posagu i wiana, tj. na rolach osiadłych z kmieciami Janem Dobrym, Maciejem Kunstopem i Kasprem oraz na trzech rolach opustoszałych: Nowakowskiej, Klotowskiej i Jurkowskiej²¹⁴⁰. W 1528 r. Jan Łużeński z Łużnej darował Andrzejowi Branickiemu z Łużnej role folwarczne i rolę opustoszałą, zwaną Raszkowska (*Razkowska*) w Łużnej. Jan zastawił i zapisał w 200 grzywnach Andrzejowi Branickiemu część dziedziczną z karcznią i brzegiem młyńskim w Łużnej. Anna, żona Jana za zgodą swego krewnego Pawła Gładysza puściła wolno swego męża z tytułu tego zapisu. Andrzej Branicki miał zapłacić 90 grzywien długu Janowi Łużeńskiemu i jego żonie Annie pod rygorem wwiązania ich na rok do czterech ról osiadłych w Łużnej, na których siedzieli kmiecie: Stanisław Krzystanek, Maciej Ćwikła, Jan Ropski i Mikołaj Pacierz oraz do karczmy wyżnej w Łużnej²¹⁴¹. Przed 1534 r. Jan ostatecznie sprzedał Andrzejowi Branickiemu swoją część w Łużnej²¹⁴².

II.L. 24-27. STANISŁAW, PIOTR, TOMASZ I MIKOŁAJ

Informacje o tych synach Prandoty (II.L.16) i Barbary omówiłem w poprzednim biogramie. Kolejność tych synów jest niepewna.

II.L.28-29. STANISŁAW I IMBRAM

Byli synami Marcina (II.L.17), pisałem o nich w biogramie Jana (II.L.23).

²¹³⁸ *Ibidem*.

²¹³⁹ *Ibidem*.

²¹⁴⁰ *Ibidem*.

²¹⁴¹ *Ibidem*.

²¹⁴² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XVI, Warszawa 1913, s. 164-165.

Część II.Ł. Bąkowscy herbu Gryf

Bąkowscy pisali się z Bąkowa i Zaborowa w powiecie brzeskim. Ta pierwsza miejscowość obecnie nie istnieje. Obie leżały dość blisko Otwinowa, co z racji bliskich kontaktów ich bliskich krewnych Bobowskich (II.N) z Otwinowskimi (II.R), czyni zasadnym pytanie, czy jednak Bąkowscy i Bobowscy przypadkiem nie należeli do innego pionu rodowego Gryfitów. Moim zdaniem bardziej prawdopodobne jest, że podkoniuszy Gedko (I.66) posiadał dobra w powiecie brzeskim, które prowadziły poprzez sąsiedztwo do utrzymywania kontaktów rodowych odleglejszych krewnych, jakimi byli Bąkowscy i Bobowscy dla Otwinowskich.

Krystyn (II.L.3) miał syna Jana (1439 r.)²¹⁴³.

W 1571 r. występował Mikołaj z Bąkowa w powiecie brzezińskim [brzeskim]²¹⁴⁴.

W 1572 r. odnotowano Krzysztofa, dworzanina królewskiego²¹⁴⁵.

Walenty uczestniczył w wojnach lat 1579-1582, posiadał pomnik we Lwowie, zmarł w 1617 r.²¹⁴⁶

Stanisław Bąkowski, ożeniony z Zofią Zamoyską, otrzymał wójtostwo w Szadkowicach w 1609 r. Posiadali synów: Krzysztofa, dziekana chełmskiego, sekretarza królewskiego (1613-1643 r.), deputata na Trybunał Koronny w 1613 r., Jana, Bernarda i Zygmunta, wszyscy ustanowili plenipotentów w Lublinie w 1639 r.²¹⁴⁷

W 1601 r. wspominało Annę, żonę Piotra Żaboklickiego²¹⁴⁸.

W 1643 r. Mikołaj, syn Piotra, odzyskał Jagotowo²¹⁴⁹.

W 1660 r. występowała Agnieszka z Przanowic, wdowa po Jakubie²¹⁵⁰.

W 1661 r. wymieniono Cypriana, żonatego z Anną Zaczkowską²¹⁵¹.

W 1674 r. pojawił się Wojciecha, pisarz grodzki przedecki, ten z województwa łęczyckiego podpisał elekcję Jana III Sobieskiego²¹⁵².

W 1690 r. Kazimierz otrzymał sołectwo w Szadku²¹⁵³.

W 1691 r. Jan i Konstancja z Szulców, jako małżeństwo zeznali zapis dożywocia²¹⁵⁴.

²¹⁴³ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115.

²¹⁴⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, Warszawa 1899, s. 140.

²¹⁴⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115.

²¹⁴⁶ *Ibidem*; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁴⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140; S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115.

²¹⁴⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140.

²¹⁴⁹ *Ibidem*.

²¹⁵⁰ *Ibidem*.

²¹⁵¹ *Ibidem*.

²¹⁵² S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140.

²¹⁵³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140.

²¹⁵⁴ *Ibidem*.

W 1697 r. podpisali elekcję Augusta II: Tomasz z województwa sandomierskiego, a Wojciech z sieradzkiego²¹⁵⁵.

W 1699 r. Elżbieta z Bąkowskich z mężem Józefem Grabianką zeznała zapis dożywocia²¹⁵⁶.

W 1733 r. Antoni wraz z żoną Rozalią kwitowali NN Trzecińskich²¹⁵⁷.

W 1764 r. elekcję Stanisława Augusta podpisał z województwa sieradzkiego Mikołaj, stolnik radomski. Podobnie zrobił Michał, w 1768 r. cześnik²¹⁵⁸.

Dalsze informacje Uruskiego i Bonieckiego mówią o różnych gałęziach rodu:

Około 1600 r. Kazimierz-Mikołaj ożenił się z Teodorą Woronicz, dziedziczką bogatych dóbr na Ukrainie. Z tej pary pochodził syn Jędrzej, stolnik kijowski, poślubił NN Wągrodzką, wcześniej zamężną za NN Nowickim; to małżeństwo dało mu także ogromny majątek w ziemi chełmskiej. Synem Jędrzeja był Antoni, który z Anną Dobrzyńską spłodził liczne potomstwo, do którego zaliczał się Feliks, starosta bereski, ablegat do Carogrodu, który zmarł w 1724 r.²¹⁵⁹ Poślubił Mariannę Bujno, córkę pisarza litewskiego, z którą miał kilku synów. Jednym z nich był Józef, starosta rudzieński, stolnik [gdzie?] w 1752 r., porucznik husarski w 1759 r., pułkownik wojsk koronnych, poseł na sejm w 1764 r.²¹⁶⁰ Czy byli inni jego bracia trudno dociec, bo Seweryn Uruski zanegował pogląd rodziny, jakoby to drugim synem Feliksa był Konstanty, stolnik owrucki z 1746 r., bo genealog uważał, że jest to raczej brat Feliksa, a nie jego syn, czyli syn Antoniego²¹⁶¹. Konstanty posiadał duży majątek: Cycową, Święcicę, Baworową, Woroszyłówkę, posiadał dwie żony: NN Krosnowską i NN Zabłocką. Z jednej z nich pochodził syn Mateusz, podczaszy i poseł halicki, który podpisał elekcję Stanisława Augusta. W 1765 r. był stolnikiem halickim, zmarł w 1789 r. jako chorąży trembowelski, jego żoną była hr. Maria Aniela Komorowska²¹⁶². To, że Mateusz otrzymał w zaborze austriackim tytuł hrabiowski, nie ulega wątpliwości, problem w świetle informacji Uruskiego i Bonieckiego rodzi się, gdy czytamy, że nadanie pochodziło od cesarza Franciszka II w 1782 r. Autorzy ci albo pomylili rok: 1782 zamiast 1792 r., albo osobę – podali Franciszka II, choć w 1782 r. panował Józef II²¹⁶³. Mateusz miał trzech synów. Najstarszym był Feliks, szambelan Stanisława Augusta w 1790 r., z żony hr. Petroneli Dunin-Borkowskiej posiadał syna Jana Nepomucena²¹⁶⁴. Drugim synem był Jan Wincenty, dziedzic dóbr

²¹⁵⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140.

²¹⁵⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140-141.

²¹⁵⁷ *Ibidem*, s. 141.

²¹⁵⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁵⁹ U Bonieckiego informacja, że Antoni był cześnikiem chełmskim w 1676 r., *idem*, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁶⁰ Co innego u Bonieckiego: Józef to łowczy krasnostawski w 1748 r., później stolnik, w 1752 r. stolnik chełmski, w 1765 r. podkomorzy, w 1766 r. otrzymał jako dożywocie wsie Ruda Wyższa i Niższa w ziemi chełmskiej, wraz z żoną Klarą z Wereszyńskich otrzymali w 1772 r. zgodę monarszą, A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁶¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 115-116.

²¹⁶² *Ibidem*, s. 116. U Bonieckiego: Konstanty był cześnikiem trembowelskim w 1738 r., wojski od 1744 r., Mateusz w 1746 r. cześnik kołomyjski, podczaszy halicki w 1761 r., stolnik w 1765 r., *idem*, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁶³ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 140. U Uruskiego dokładny opis herbu hrabiowskiego.

²¹⁶⁴ *Ibidem*, Boniecki dodaje posiadanie orderu św. Stanisława.

Cycowa, Święcica, w 1790 r. członek deputacji galicyjskiej, wysłanej do Leopolda II o przyznanie Galicji autonomii. Później był deputatem stanów galicyjskich w 1824 i 1826 r., a także członkiem komisji do obmyślenia środków podniesienia materialnego stanu Królestwa Galicji i Lodomerii oraz Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, zmarł w 1828 r. Posiadał żonę hr. Kunegundę Komorowską, matkę Henryki, Józefy i Ferdynanda²¹⁶⁵. Jan Wincenty urodził się 3 I 1761, zmarł 7 III 1828 r. Kunegundę Komorowską poślubił 16 II 1793 r., taż zmarła 26 V 1819 r.²¹⁶⁶ Trzecim synem był Józef, urodzony w 1768 r., zmarły w 1822 r., dziedzic dóbr Szlachcińce, Łozowa i Kurniki w okręgu tarnopolskim, żonaty z Ludwiką Lipińską, zmarłą 27 XII 1859 r., która urodziła Sabinę i Domicelę²¹⁶⁷.

Jan Nepomucen dziedziczył w Wiśniowczyku, Demence i inne, był członkiem stanów galicyjskich, posiadał dwie żony: hr. Julię Skarbek, córkę Gabriela herbu Abdank i Tekli z Czosnowskich herbu Kolumna, damy austriackiego krzyża gwiazdźdźistego (zmarła 2 VII 1843 r., z niej Adam, ur. w 1821 r., dziedzic dóbr Demeńka, szambelan austriacki w 1864 r., kawaler maltański) oraz Marię Ewelinę Komar. Ta ostatnia urodziła się 22 V 1819 r., jako córka Onufrego herbu Korczak, marszałka szlachty podolskiej. Jana Nepomucena poślubiła 14 VI 1852 r.²¹⁶⁸ Henryka poślubiła Romana Karnickiego, Józefa – NN Jabłonowskiego, Ferdynand dziedziczył Uście i inne, zmarł w 1853 r., po nim z żony hr. Antoniny Komorowskiej córka Gabriela, która poślubiła hr. Władysława Karnickiego, posła austriackiego w w.ks. Hesji-Kassel. Sabina urodziła się 22 II 1812 r. i była zamężna od 29 VI 1829 r. za Józefem Światopełkiem-Zawadzkiem herbu Lis; Domicela za Edwardem Dulskim, właścicielem dóbr Hławcze w pow. trembowelskim²¹⁶⁹.

Adam Justyn Ludwik hrabia Jaxa-Bąkowski z Bąkowa i Zaborowa urodził się 26 IX 1821 r. Był ostatnim męskim potomkiem rodu Jaxa-Bąkowskich, posiadaczem dóbr Demeńka w powiecie żydaczowskim oraz ordynacji Trautenfels w Styrii. Był członkiem stanów galicyjskich, kawalerem maltańskim, cesarskim austriackim szambelanem²¹⁷⁰.

Ferdynand urodził się 7 VIII 1804 r., zmarł 12 II 1853 r. Był właścicielem dóbr Uście i ordynacji Trautenfels w Styrii. Poślubił hrabiankę Antonię Komorowską herbu Korczak, córkę Antoniego, dziedzica dóbr Sądowa Wisznia i Konstancji z hr. Karnickich herbu Kościeszka²¹⁷¹.

Adam Bernard był wielkorządcą krakowskim w 1620 r., inny [syn poprzedniego?] komornikiem królewskim, który w 1654 r. miał żonę Teresę Przyłuską. Jan, wraz z żoną Marianną Stogniewówną uzyskali od króla zgodę w 1629 r. na nabycie wójtostwa trembowelskiego. Marcin Stanisław w 1764 r. otrzymał wójtostwo w Niżankowicach, jednak

²¹⁶⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁶⁶ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 162.

²¹⁶⁷ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 162; S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁶⁸ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 161.

²¹⁶⁹ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 162; S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁷⁰ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 161.

²¹⁷¹ *Ibidem*, s. 162.

zaraz za zgodą Stanisława Augusta zbył je Branickiemu. Jego żoną była Anna z Wyszpolskich, z którą razem w 1769 r. uzyskał zgodę królewską na wykupienie lasu w Zaskowicach od Wyszpolskiej [teściowej?]. Para ta doczekała się: Dezyderego, Julii, Joanny i Ksawery, a ta czwórka (z matką) w 1782 r. udowodniła swe pochodzenie szlacheckie w sądzie ziemskim lwowskim, razem z Józefem Hermenegildem, regentem ziemskim żydaczowskim. Jakiś Bąkowski był w 1764 r. regentem grodzkim trembowelskim. Posłem z województwa kijowskiego w 1651 r. był Andrzej. W 1661 r. odnotowano Barbarę z Wągrowa, wdowę po Janie. W 1660 r. występowali synowie Jana, Mikołaj i Franciszek w powiecie radomskim. W 1702 r. notowano Pawła jako podczaszego winnickiego. W 1727 r. pojawili się Michał i Konstanty jako sukcesorzy Dobrzyńskiego. W 1738 r. jakiś Bąkowski był starostą bereskim. Michał Jaxa-Bąkowski w 1755 r. był cześnikiem, w 1764 r. podstolim, w 1768 r. podczaszym, na końcu tego roku stolnikiem (Radom). W 1766 r. odstąpił prawa do wsi Brzezinki NN Zaleskiemu²¹⁷².

Piotr był właścicielem Wronikowa w pow. piotrkowskim, posiadał syna Stanisława, ten zaś był ojcem Jana, ożenionego z Marianną Rychłowską, z której Franciszek, dziedzic dóbr Trzeczyny oraz Bonawentura, dziedzic dóbr Strzelce w guberni kaliskiej. Ci ostatni legitymowani w Królestwie w 1838 i 1840 r.²¹⁷³

Mikołaj był właścicielem dóbr Sokola Góra w pow. piotrkowskim w 1771 r., posiadał syna Jana, żonatego z Marianną Bartochowską, która była matką Ignacego, posiadacza licznych dóbr w pow. wieluńskim, Skomlina i Ożarowa. Ten ostatni był ojcem Kazimierza, dziedzica dóbr Skomlin, ożenionego trzykrotnie: z NN Wielowiejską, z Aleksandrą Sędzimir i z NN Kręską oraz Konrada, żonatego z Felicją Gostkowską, z której narodził się syn Ignacy (w 1897 r. poślubił NN Taczanowską) i córki Regina i Felicja²¹⁷⁴.

Stanisław, dziedzic dóbr Bernow w pow. opoczyńskim w 1765 r., miał syna Franciszka, żonatego z Rozalią Snarską, matką Antoniego, dziedzica dóbr Kraśnicy, który w 1837 r. w Królestwie udowodnił swoje szlachectwo²¹⁷⁵. Ten ostatni poślubił Izabellę Rudzką, z której pochodzili: Alfred, Henryk, Antoni, Aleksander i Gustaw. Henryk poślubił hr. Michalinę z Wessłów, miał córkę Michalinę, wydaną za Jana Ulanickiego. Aleksander miał za żonę Kornelię Rudzką, a Gustaw, właściciel Kraśnicy NN Skorupską²¹⁷⁶.

W województwie wileńskim w 1852 r. legitymowali się w Rosji: Bartłomiej z synami Jerzym, Józefem i Janem; Kazimierz z synem Antonim oraz Mateusz z synami Tadeuszem i Wincentym.

²¹⁷² A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 141.

²¹⁷³ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 142.

²¹⁷⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 116-117; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 142.

²¹⁷⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 117; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 142.

²¹⁷⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 142.

Część II.M. Ród Gedczyców (Giedeckich) herbu Gryf

I.80. JAN

POKOLENIE XVI

II.M.1. RAFAŁ

To, że Rafał Gedczyc był członkiem rodu Gryfitów, poświadczył Jan Długosz²¹⁷⁷. Czytamy tam: „Nadto niewinny rycerz Rafael Gedczyński, herbu Gryf, z dwoma synami Marcinem i Janem, ujęty w Wielką Sobotę [1 kwietnia – T.K.] w swoim dworze Gedczycze i sprowadzony do Opola przez rozbójników wspomnianego księcia Władysława Opolczyka, który ich posłał. [...] Ujęli go i odwieźli do Opola. Kiedy tam jako słaby starzec nie mógł znieść trudów więzienia, do którego wtrącił go książę Władysław Opolczyk, by wymóc większy okóp, osłabiony i wycieńczony smrodami lochu, zmarł i został pochowany w Czarnowasach”²¹⁷⁸. Sędziwy wiek, o którym wspominał Jan Długosz, jest trudny do oszacowania, zwłaszcza w świetle dość krótkiej średniej długości życia w epoce średniowiecza, skoro jednak jego ojciec Jan żył już w 1336 r., to Rafał zapewne był w tym czasie na świecie, a śmierć jego opisuje Długosz pod rokiem 1396, czyli w chwili śmierci Rafał miał ponad 60 lat, a zatem w rozumowaniu średniowiecza był starcem. Pierwsza wzmianka o Rafale pochodzi z dnia 27 VIII 1388 r., kiedy Dzierżek z Krzyżanowic miał termin trzeci z Rafałem z Gedczyc (*Raphaele de Getcicz*) [dzisiaj Gierczyce]²¹⁷⁹. Dnia 24 IX 1388 r. i 5 I 1589 r. *Raphael de Gethczicz* był świadkiem²¹⁸⁰. W dniu 2 XI 1388 r. Rafał z Gedczyc uzyskał wyrok z powodu niestawienia się Żyda Jakuba²¹⁸¹. Dnia 9 XII 1399 r. Piotr Spycymir, mieszczanin krakowski sądził się w drugim terminie z Elżbietą, wdową po Rafale z Gedczyc o 9 grzywien²¹⁸².

²¹⁷⁷ J. Długosz, *Roczniki..., Księga Dziesiąta. 1370-1405*, red. Z. Perzanowski, Warszawa 1981, s. 285-286, na s. 285 także przypis 49; K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 37.

²¹⁷⁸ J. Długosz, *Roczniki..., Księga Dziesiąta*, s. 285-286; O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 483-484.

²¹⁷⁹ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga CIX (nr 2, s. 269). Termin drugi [*sic!*] odbył się 11 IX 1388 r., uwaga CXIV (nr 7, s. 273). Termin trzeci mieli też 24 IX 1388 r., uwaga CXIX (nr 18, s. 277). Dnia 22 X 1388 r. sąd namawiał ich do ugody, uwaga CXXVIII (nr 18, s. 285). W dniu 5 XI 1388 r. sąd uzupełnił, że przedmiotem ugody było pełnomocnictwo na 30 grzywien, uwaga CXXXIV (nr 9, s. 289). Dnia 19 XI 1388 r. miał miejsce termin peremptoryjny, uwaga CXXXIX (nr 24, s. 292). Dnia 19 I 1389 r. wyjaśniono, że chodziło o wzajemne poręczenia Dzierżka i Rafała za część Klemensa z Paszkowic na sumę 11 grzywien groszy, nr 5058 (s. 304), gdyby Rafał z Gedczyc nie dał Dzierżowi z Krzyżanowic 4 grzywien po Srodzie Popielcowej, to dodatkowo miał dostarczyć trzy miary szczególnie jasnej pszenicy zimowej i dwie miary zwykłej pszenicy, uwaga CLIV (nr 39, s. 305).

²¹⁸⁰ *Ibidem*, nr 4847 (s. 275-276), nr 5029 (s. 301).

²¹⁸¹ *Ibidem*, uwaga CXCVII (nr 10, s. 346).

²¹⁸² *Ibidem*, cz. II, uwaga CCCVI (nr 45, s. 782).

Ta sama wdowa po Rafale Elżbieta z synami Marciszem i Janem oraz z córkami (II.M.2-6) procesowała się 13 VII 1400 r. o sołectwo w Mniszkowicach (woj. Nieszkwice) z Prandotą z Nieprześni (II.L.2)²¹⁸³. Dnia 27 VII 1400 r. Prandota z Nieprześni sędził się z Marciszem i Jaszkiem [synami Rafała] i ich matką Halszką [Elżbietą]²¹⁸⁴. Występowanie Elżbiety, Halszki z Gedczyc i Dąbrowicy, wdowy po Rafale zamyka się w latach 1399-1415²¹⁸⁵. W 1408 r. Elżbieta, wdowa po Rafale z Gedczyc zobowiązała się wobec Gedki z Bobowej (II.N.3) spłacić w określonym terminie Mikołajowi sołtysowi z Moszczenicy 60 grzywien pod gwarancją ewentualnego wwiązania go *in Superiorem villam Gedczice*. W 1411 r. Elżbieta, wdowa po Rafale z Gedczyc zastawiła za 60 grzywien Mikołajowi z Winiar wieś swoją *Superiore Gedczyce*. W 1415 r. Elżbieta wyznaczyła swej córce Rafałce (II.M.6) 50 grzywien posagu i 50 grzywien „wiprawy” na obydwu wsiach Gedczyce²¹⁸⁶.

POKOLENIE XVII

II.M.2. MARCISZ

Marcisz był starszym synem Rafała (II.M.1) i Elżbiety. Pisałem o nim w biogramie ojca. W 1395 r. prepozyt klasztoru w Miechowie pozwał Marcisza, syna Rafała z Gedczyc o wyłowienie ryb z rzeki na szkodę 10 grzywien²¹⁸⁷. Marcisz z Gedczyc pojawił się 8 XI 1398 r. w sprawie, w której poręczył za Czadra z Marcinkowic (*Czader de Marcincouice*) (II.E.1) i Krystyna Myszkę z Woli (II.L.4) wobec Przedbora, marszałka księcia oświęcimskiego²¹⁸⁸. Dnia 3 II 1399 r. Hanka, żona wójta pilzneńskiego Anderlina przejęła po mężu sprawę z Marciszem z Gedczyc (*Marcissium de Gethczicza*)²¹⁸⁹. Sprawa ta 15 V 1399 r. przeszła na Sąd Najwyższy Prawa Niemieckiego na Zamku Krakowskim (także z udziałem obu mężczyzn i ich żon)²¹⁹⁰. Dnia 5 VI 1399 r. sędziły się między sobą Anna, żona Anderlina i Femka, żona Marcisza²¹⁹¹. W dniu 26 IV 1400 r. Marcisz, nazwany wójtem środkowej części Pilzna (*Martinus medie partis advocatus ibidem in Pilszna*) dalej sędził się Anderlinem, wójtem Pilzna²¹⁹². Anderlin, wójt Pilzna nie uznał wyroku w sprawie jego żony Anny (5 XI 1405 r.), który z powodu jej niestawiennictwa uzyskał Marcisz z Gedczyc²¹⁹³. Dnia 19 XI 1405 r. Marcisz z Gedczyc (*Marcissius heres de*

²¹⁸³ *Ibidem*, uwaga CCCXXXIV (nr 16, s. 884); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 38.

²¹⁸⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXXXVI (nr 4, s. 899). Ciąg dalszy 5 X 1400 r., uwaga CCCXLV (nr 43, s. 929).

²¹⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

²¹⁸⁶ *Ibidem*.

²¹⁸⁷ *Ibidem*.

²¹⁸⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7844 (s. 612).

²¹⁸⁹ *Ibidem*, uwaga CCLXXVII (nr 6, s. 648).

²¹⁹⁰ NKSNNnZK, nr 802 (s. 75).

²¹⁹¹ *Ibidem*, nr 814 (s. 76).

²¹⁹² *Ibidem*, nr 920 (s. 87). Sędzili się nadal 28 IV 1401 r., nr 1019 (s. 98).

²¹⁹³ *Ibidem*, nr 1566 (s. 161). Takie same oświadczenia zgłaszał ponownie 19 XI i 3 XII 1405 r., nr 1569 i 1575 (s. 162-163). Dnia 21 I 1406 r. Anderlin wraz z żoną Anną postawili zarzut, że już w tej sprawie uzyskali wcześniej orzeczenie wójta i sądu ławniczego krakowskiego w terminie peremptoryjnym wobec Marcisza z Gedczyc, wójta średniej części Pilzna, nr 1589 (s. 164). Widać Anderlin nie przekonał sądu na zamku królewskim i dalej 6 II 1406 r. wrócił do zarzutu, ostatnio podnoszonego 3 XII 1405 r., nr 1606 (s. 166). Dnia 18 II 1406 r. sąd sprawę tych dwóch małżeństw odesłał na po święcie Paschy, nr 1612 (s. 167).

Getkowicze) jako wójt Pilzna i główny pełnomocnik (*principalis procurator*) swej żony Femki nie uznał czynności prawnej dokonanej przez Annę [żonę Anderlina], przekazującej 400 grzywien swej siostrze Magdalenie, żonie Piotra Spicymira, mieszczanina krakowskiego i jej bratu przyrodniemu Hanlinowi²¹⁹⁴. W dniu 11 V 1399 r. Marcin z Zarogowa miał zobowiązania wobec Marcisza z Gedczyc na sumę 8 grzywien do spłaty na najbliższego św. Marcina (11 XI)²¹⁹⁵. Dnia 3 II 1400 r. Marcisz z Gedczyc poręczył za matkę wobec Piotra Spicymira z Krakowa, że do najbliższego św. Stanisława zostanie uiszczony 9 grzywien i 9 groszy. Gdyby tego nie uczynił, cały dług 14 grzywien stanie się wymagalny wraz z odsetkami²¹⁹⁶. Dnia 27 VII 1400 r. Prandota z Nieprześni sądził się z Marciszem i Jaszkiem [synami Rafała] i ich matką Halszką [Elżbietą]²¹⁹⁷. Dnia 26 IV 1401 r. Marcisz z Gedczyc (*Marcissius de Gethcice*) uzyskał wyrok już w pierwszym terminie w sprawie z Janem Szarfenberkiem z Krakowa o 10 grzywien długu i 3 grzywien odsetek²¹⁹⁸. Marcisz z małżeństwa doczekał się synów: Jana i Dobiesława (II.M.7-8).

II.M.3. JAN

Jan był młodszym synem Rafała (II.M.1) i Elżbiety [Halszki]. Występował w latach 1396-1403 jako Jaszek z Gedczyc i Dąbrowicy²¹⁹⁹. Jan Giedecki był w 1400 r. sołtysem w Łapczycy²²⁰⁰. Dnia 7 I 1399 r. Jaszko z Gedczyc i Stanisław z Lednicy poręczyli Wierzbicę z Raciborzan 30 grzywien długu wobec Jaszka i Lasoty z Kosocic²²⁰¹. Dnia 27 VII 1400 r. Prandota z Nieprześni sądził się z Marciszem i Jaszkiem [synami Rafała] i ich matką Halszką [Elżbietą]²²⁰². W dniu 11 V 1402 r. Gedka z Bobowej (II.N.3), [szwagier] Michał, wójt ze Skawiny i Krystyn z Nieprześnej wspólnie poręczyli za Jaszka z Gedczyc sumę 85 grzywien pospolitej monety długu na rzecz Sądka z Cikowic, które miały być zapłacone do najbliższego Bożego Narodzenia, a gdyby nie spłacił długu, zobowiązał się intromitować poręczycieli do swojego majątku²²⁰³.

II.M.4-6. MAŁGORZATA, ELŻBIETA I RAFAŁKA

Rafał (II.M.1) i Elżbieta posiadali trzy córki: Małgorzatę, Elżbietę i Rafałkę. Dnia 3 XI 1407 Małgorzata, żona Michała wójta Skawiny, i jej siostry panny (w oryginale dziewice) Elżbieta i Rafałka jako dziedziczki Gedczyc zawarły ugodę z bratową Fenną (Femką), żoną Marcisza (II.M.2)²²⁰⁴.

²¹⁹⁴ *Ibidem*, nr 1567 (s. 161). Sam Hanlin pozwał jeszcze 5 X 1406 r. Anderlina i Marcisza, jest to zarazem ostatnia wzmianka źródłowa o Marciszu, nr 1763 (s. 190).

²¹⁹⁵ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8753 (s. 706).

²¹⁹⁶ *Ibidem*, nr 9668 (s. 804). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 11 V 1400 r., gdy Marcisz tym razem miał uiszczyć 9 grzywien na św. Michała Archaniola, a gdyby i teraz tego nie uczynił, cały dług 12 grzywien stanie się wymagalny, ale będzie też podlegał „ciąży”, nr 10126 (s. 857).

²¹⁹⁷ *Ibidem*, uwaga CCCXXXVI (nr 4, s. 899). Ciąg dalszy 5 X 1400 r., uwaga CCCXLV (nr 43, s. 929).

²¹⁹⁸ *Ibidem*, t. II, nr 767 (s. 121), w przypisie 80 dopisano, że był wójtem w Pilźnie, co zresztą napisano wprost przy kolejnym wyroku-kondemnacie z 30 XI 1401 r., nr 821 (s. 126).

²¹⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

²²⁰⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 38.

²²⁰¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8034 (s. 631).

²²⁰² *Ibidem*, uwaga CCCXXXVI (nr 4, s. 899). Ciąg dalszy 5 X 1400 r., uwaga CCCXLV (nr 43, s. 929).

²²⁰³ *Ibidem*, t. II, nr 874 (s. 133).

²²⁰⁴ NKSNNPnZK, nr 2011 (s. 221).

POKOLENIE XVIII

II.M.7. JAN

Jan był synem Marcisza (II.M.2) i Femki. Także był sołtysem w Łapczycy (1445 r.). Posiadał żonę Elżbietę, później zamężną za Janem z Bobrku, kasztelanem bieckim. W 1429 r. Jan z Gedczyc zapisał swej żonie Elżbiecie, córce Jana Wałacha z Chmielnika (pow. wiślicki) 200 grzywien wiana i 200 grzywien posagu na połowie swoich dóbr dziedzicznych²²⁰⁵. Dnia 8 XI 1468 r. *Helizabeta relicta olim Johannis de Bobrek Castellani Beczensis* sądziła się z synami Marcinem i Janem (II.M.9-10) o uchybienia w terminie spłaty. Sąd przysądził powódce karę *pietnadziesta* i drugą taką samą dla siebie²²⁰⁶. W latach 1460-1469 Elżbieta Giedecka wspomniana była jako wdowa po Janie z Gedczyc i Janie Ligęzie [herbu Półkozic – T.K.] z Bobrka, kasztelanie bieckim²²⁰⁷ oraz matka Jana i Marcina Giedeckich²²⁰⁸. Jan Giedecki z Gedczyc, syn Marcina, wójt pilzneński, sołtys w Łapczycy, mąż Elżbiety, występował w latach 1421-1447²²⁰⁹. W dniu 9 V 1444 r. czcigodny Jan Giedecki (*Strenuus Johannes Gedeczsky*) miał sprawę z wójtem bocheńskim Mikołajem²²¹⁰. W tej sprawie Jan chciał nawet poręczyć 60 grzywien żonie Mikołaja przeciwko temuż Mikołajowi²²¹¹. *Iohannes Giedeczki de Lapschczica* pojawił się 2 IX 1445 r., gdy ławnicy sądu niemieckiego w Tyńcu oświadczyli, że rodzeni bracia: Rafał, proboszcz kielecki, Mikołaj i Michał, dziedziczni wójtowie Skawiny sprzedali uniwersytetowi krakowskiemu za 40 grzywien czynsz roczny wartości 20 grzywien z wójtostwa skawińskiego²²¹². Ostatni raz Jan był odnotowany 7 XII 1447 r., gdy w sądzie grodzkim zasiadał jako asesor (*Iohanne de Gedczicze*)²²¹³.

II.M.8. DOBIESŁAW

O Dobiesławie, młodszym synu Marcina (II.M.2), zob. dalej.

POKOLENIE XIX

II.M.9. JAN

Jan był starszym synem Jana (II.M.7). Pisałem o nim już w tamtym biogramie. Ponadto Jan studiował na uniwersytecie krakowskim w 1453 r., współdziedziczył w Sędziejowicach, w 1481 r. wspomniano jego żonę Annę Pieniążkową z Gór²²¹⁴. Dnia 9 XI 1480 r. Dorota, żona Jakuba Reja z Nagłowic i Anna, żona Jana z Gedczyc były

²²⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

²²⁰⁶ SPPP, t. II, nr 3924 (s. 745); A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 38.

²²⁰⁷ Dnia 20 IV 1467 r., SPPP, t. II, nr 3887 (s. 734).

²²⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

²²⁰⁹ *Ibidem*.

²²¹⁰ SPPP, t. II, nr 3207 (s. 540).

²²¹¹ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 800-801 (s. 365-366).

²²¹² KDKT, t. II, nr CXCII (s. 312).

²²¹³ AGZ, t. XI, nr DCCCXLVI (s. 312), nie 2312 (*sic!*) jak w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

²²¹⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VI, s. 38.

powódkami przeciwko Mszczujowi z Wierzchowiska²²¹⁵. Jan i Marcin Giedeccy, Giedczyccy h. Gryf, bracia niepodzieleni, synowie Jana i Elżbiety, bratankowie Dobiesława (II.M.8) wójta pilzneńskiego, wójtowie tamże, sołtysi w Łapczycy, byli wspomniani w latach 1460-1482²²¹⁶.

II.M.10. MARCIN

Marcin był młodszym synem Jana (II.M.7) i Elżbiety. W 1462 r. wraz z bratem Janem (II.M.9) uzyskali nakaz na Dobiesława (II.M.8), wójta z Pilzna, podziału wójtostwa między sobą w równych częściach. Marcin Giedecki sprzedał w 1482 r. sołectwo w Łapczycy za 1000 florenów węgierskich opactwu tynieckiemu.

²²¹⁵ Z. Kniaziolucki, *op. cit.*, nr 67 (s. 274). Termin peremptoryjny miał miejsce 15 I 1481 r., nr 70 (s. 275). Rozstrzygnięcie 17 X 1481 r., nr 78 (s. 277).

²²¹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5527> [dostęp 9.12.2016].

Część II.N. Ród Bobowskich herbu Gryf

Bobowscy XIV-XVI stulecia mają świetnie zachowane źródła historycznoprawne, które z detalami informują o ich uczestnictwie w obrocie prawnym, podając prawie zawsze ich dokładne filiacje, co rekonstruowanie tego rodu czyni dość łatwym. Wątpliwości budzą jedynie ich dwa pierwsze pokolenia. Najwięcej niejasności wynika ze wspomnianych już wyżej związków z Otwinowskimi herbu Gryf (II.R), które zresztą zostaną omówione poniżej. Więcej przemawia jednak za jednością rodową Bobowskich z omawianym tu ze skrzydła Gedczyców – pochodzącego od najmłodszego w rodzie Teodora-Czadra (I.45). Dowody na te związki zebrał w pracy magisterskiej Krzysztof Mosingiewicz, z których najważniejsze podał dwa: powtarzanie się w rodzie Bobowskich imienia Gedko oraz terytorialny związek Bobowej z kluczem dóbr rodu Roźnów. „Tomisław z Bobowej, znany nam tylko z jednego dokumentu z 1378 roku, wymieniony jest wśród świadków obok Klemensa z Gródka. Możliwe więc, że Tomisław należał do potomków podkoniuszego Gedki, który oprócz Klemensa i Michała miał przecież jeszcze trzech synów”²²¹⁷. Tym synem mógł być tylko Stanisław z 1336 r. (I.81), bo Krystyn był przodkiem Myszków i Bąkowskich, a Jan – Gedczyców. Synem Stanisława musiał być Tomisław (II.N.1), ojciec Gedki i Stanisława (II.N.3-4), co w zasadzie rozwiązuje wątpliwości.

I.81. STANISŁAW

|

POKOLENIE XVI

II.N.1. TOMISŁAW

Tomisław z Bobowej (*Thomislaos de Bobowa*) jest odnotowany źródłowo tylko jako świadek na dokumencie, w którym 30 VI 1378 r. Sędziwój, starosta krakowski zatwierdził zbycie wsi Opalana przez braci Przybka i Mirosława, dziedziców Gabonia na rzecz klasztoru starosądeckiego, reprezentowanego przez ksienię ks. opolską Agnieszkę za 100 grzywien groszy praskich²²¹⁸.

²²¹⁷ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 50.

²²¹⁸ KDMłp, t. III, nr DCCCI (s. 317-318).

POKOLENIE XVII

II.N.2. GRZEGORZ

Dnia 20 I 1386 r. *Gregorio de Bobowa* był w Sandomierzu świadkiem, gdy Wojtko Cielej, wojewoda sandomierski upoważnił Wojtkę z Piotrowic, rządcę z Zajezierza do założenia wsi Chruśliny na prawie magdeburskim²²¹⁹. Możliwe, że to postać tożsama z następną.

II.N.3. GEDKO

Dnia 30 IX 1394 r. Mikołaj z Czuszoza miał termin z Gedką z Bobowej (*Gethca de Boboua*) na wiecu²²²⁰. Dnia 3 II 1396 r. Mikołaj, zwany Legat [z Czuszoza – T.K.] sądził się dalej z *Getca de Boboua*, ten przyprowadził na wiec wikarego z Bobowej Andrzeja²²²¹. W dniu 30 IX 1396 r. Legat z Czuszoza miał termin z Gedką z Bobowej (*Sethca [sic!] de Boboua*) na wiecu²²²². Dnia 16 VIII 1397 r. w Nowym Sączu Krystyn z Koziegłów, kasztelan i sędzia ziemski sądecki, zaświadczał, że Mirosław Owieczka wraz z synami sprzedali klasztorowi w Starym Sączu sołectwo we wsi Myślec. Jednym ze świadków na tym dokumencie był Gedko z Bobowej²²²³. W dniu 29 I 1398 r. Adam z Barwałdu miał termin w sprawie swoich siostrzeńców z Katarzyną, żoną Gedki z Bobowej (*Katherina uxore Getcze de Bobowa*)²²²⁴. W dniu 4 II 1398 r. rozpoczął się proces Stefana [Szczepana?] z Przeclawic z Katarzyną Gedkową z Brzeznej (*Katherina Gedcze seu de Brzesna*)²²²⁵. Strony określały się tak samo na rozprawie 30 IX 1398 r.²²²⁶ Następnie 3 II 1399 r. Stefan [Szczepan?] z Przeclawic procesował się z nią (*Katherina Gethce de Bobowa*) (był to termin peremptoryjny)²²²⁷. Dnia 6 II 1399 Adam z Barwałdu zawarł ugodę ze swoją [byłą] synową Katarzyną z Brzeznej, [obecnie] żoną Gedki z Brzeznej [i z Bobowej] (*Katerinam, uxorem Gethcze de Bresna*), na mocy której Katarzyna miała wyposażyć 100 grzywnami każdą córkę ze swojego małżeństwa z Żegotą [synem Adama], a synowi z tego małżeństwa, gdy będzie miał 15 lat, ustąpić Podrzecze i Strzyganiec²²²⁸. Dnia 3 II 1400 r. Stefan [Szczepan?] z Przesławic miał termin z Katarzyną, żoną

²²¹⁹ ZDM, cz. I, nr 179 (s. 229-232). Należy domniemywać, że miał jakieś potomstwo, bo w latach 1471/1472 na akademii krakowski występował jakiś Piotr, syn Grzegorza z Bobowej (oczywiście nie tego), zob. *Indeks studentów...*, s. 248, *Petrus Gregorio de Bobowa, hiemalis* [zimowy – T.K.]. W 1487 r. z kolei notowano Macieja, syna Wojciecha z Bobowej (*Matheus Alberti de Bobowa, aestivitalis* [letni – T.K.]), s. 186.

²²²⁰ KZK2, nr 1465 (s. 115).

²²²¹ *Ibidem*, nr 3771 (s. 253).

²²²² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5718 (s. 377).

²²²³ ZDM, cz. IV, nr 1131 (s. 301-302), w przypisie 10 informacja o występowaniu Gedki w latach 1399-1404.

²²²⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6329 (s. 448). Kolejny termin był 12 III 1398 r, uwaga CCXLV (nr 5, s. 469). Ten był teść Katarzyny Gedkowej (*Katharina Gethcze*) sądził się z nią jeszcze 12 III 1398 r., nr 6699 (s. 488-489). Sprawa pochodzenia żony Gedki została w obszerny sposób przedstawiona przez K. Mosingiewicza. Pochodziła ona z rodu panów z Brzeznej, których, jak wykazał K. Mosingiewicz, była ostatnią dziedziczką (zapewne wnuczką Marcina, a córką Uniesława). Dokładniej była o tym mowa w przypisie 352.

²²²⁵ *Ibidem*, uwaga CCXLII (nr 24, s. 452).

²²²⁶ *Ibidem*, uwaga CCLXLV (nr 23, s. 580).

²²²⁷ *Ibidem*, uwaga CCLXXVII (nr 29, s. 648). Ostatni raz Katusza Gedkowa (*Kathussza Getcze de Brzesna*) sądziła się 9 V 1399 r., uwaga CCLXXXIX (nr 16, s. 698).

²²²⁸ *Ibidem*, nr 8278 (s. 657).

Gedki z Bobowej o połowę dziedzictwa w Rogach, w okręgu sądeckim²²²⁹. W dniu 11 V 1400 r. Gedka z Bobowej poręczając za żonę Katarzynę, zaświadczył, że trzymał w zastawie dziedzinę Rogi w Naszacowicach, łąn i część młyna²²³⁰. Dnia 12 V 1400 r. Gedka z Bobowej podsędkowi Dobiesławowi w sprawie o 100 grzywien poręczył przeciwko bratu Stanisławowi z Bobowej (*Stanislaum fratrem suum*)²²³¹. W dniu 11 V 1402 r. Gedka z Bobowej, Michał, wójt ze Skawiny i Krystyn z Nieprześni (II.L.4) wspólnie poręczyli za Jaszka z Gedczyc (II.M.3) sumę 85 grzywien pospolitej monety długu na rzecz Sądka z Cikowic, które miały być zapłacone do najbliższego Bożego Narodzenia, a gdyby nie spłacił długu, zobowiązał się intromitować poręczycieli do swojego majątku²²³². W 1403 r. Gedka z Bobowej poręczył Mikołajowi z Wielopola za Wierzbietę Raciborzczeskiego, gwarantując w wypadku niespłacenia długu wwiązanie w część swego wójtostwa w Bobowej²²³³. Dnia 1 VII 1405 r. Getka z Bobowej był jednym z poręczycieli Klemensa z Łapanowa²²³⁴. Pozostawił po sobie syna Stanisława Gedkę i córkę Katarzynę (II.N.6-7). W 1414 r. Katarzyna, wdowa po Gedce z Bobowej oświadczyła, że jej syn Stanisław Gedka z Bobowej (II.N.6) miał części w Brzeznej, Podrzeczu, Kaninie, Siekierzynie, Rogach i sołectwo w Olchawie. We wsiach tych Katarzyna nie mogła nic sprzedać lub stracić do czasu wydzielenia chłopcu dóbr²²³⁵. W 1419 r. Katarzyna, wdowa po Gedce z Bobowej oświadczyła, że nie dzierżyła ani nie posiadała trzech kmieci i karczmy w Brzeznej, ani też nie występowała prawnie o te dobra przeciw swej córce Katarzynie; taż Katarzyna wdowa oddaliła przysięgą świadków i prawnie roszczenia swej córki Katarzyny (II.N.7), żony Klemensa z Dziebałtowa o dziedzictwo w Brzeznej, z wyjątkiem trzech kmieci i karczmy tamże, które dzierżył Jaśko, syn Tomka z Trzecierza i o dwóch kmieci i karczme w Brzeznej, Podrzecze i o dobra w Rogach²²³⁶. Dzieci Gedki to: Stanisław Getka, Klara, Katarzyna i Pietrasz (II.N.6-9).

II.N.4. STANISŁAW

Dnia 19 III 1381 r. Jakusz z Domasławic powołał Staszka zwanego Bobowskim (*Stasco dictus Bobowski*) na świadka²²³⁷. W dniu 13 III 1382 r. *Stasco de Boboua* ponownie był świadkiem w sądzie²²³⁸. W dniu 28 IX 1386 r. wspomniano *domino Stanislao de Bobowa* na liście świadków dokumentu, w którym opat tyński przeniósł wieś Warzyce koło Jasła z prawa polskiego na magdeburskie, zarazem sprzedając sołectwo Pawłowi i Dobkowi z Wróblowic²²³⁹. Dnia 13 V 1388 r. *Stanislaus de Boboua* procesował się ze Stańczykiem z Gródka²²⁴⁰. Dwa dni później na wiecu doszło do umowy majątkowej,

²²²⁹ *Ibidem*, nr 9700 (s. 806).

²²³⁰ *Ibidem*, nr 10127 (s. 857).

²²³¹ *Ibidem*, nr 10160 (s. 861).

²²³² *Ibidem*, t. II, nr 874 (s. 133).

²²³³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²³⁴ SPPP, t. II, nr 1100 (s. 164).

²²³⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3306> [dostęp 26.12.2016].

²²³⁶ *Ibidem*.

²²³⁷ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 610 (s. 27).

²²³⁸ *Ibidem*, nr 1346 (s. 61).

²²³⁹ KDKT, t. I, nr CIX (s. 164-165).

²²⁴⁰ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga XCVII (nr 4, s. 255). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 2 II 1389 r., uwaga CLVIII (nr 27, s. 309).

w której uczestniczyła Stachna, żona Stanisława z Bobowej (*Staschice, uxoris Stanislai de Boboua*), a dotyczyła części w Oldrzychowie, którą Hanka, żona Klemensa z Paszkowic zbyła Stachnie za jedną i pół grzywny. Stachna otrzymała też od małżonka 100 grzywien wiana na połowie wójtostwa w Bobowej²²⁴¹. W Krakowie 10 V 1391 r. *Stanislao de Bobowa* był świadkiem, gdy Spytko, starosta krakowski rozsądzał spór między kmieściami z Przesławia a prepozytem miechowskim Stanisławem i sołtysiem Jakubem²²⁴². Ponownie pojawił się w Sączy 16 V 1393 r. (*Stasthkone de Bobowa*), gdy Jadwiga, królowa Polski na prośbę rajców miasta Biecz transumowała dokument Kazimierza Wielkiego z 23 II 1363 r.²²⁴³ Dnia 30 IX 1394 r. pozwał na wiecu Stanisława z Bobowej opat tyniecki o bezprawie²²⁴⁴. W dniu 3 II 1396 r. Stanisław z Bobowej przyprowadził na wiec wikarego z Bobowej Andrzeja w sprawie z Paszkiem Trestką (II.F.1) jako piercą (*actor*) o 22 *zagony* i 400 grzywien z tytułu własności²²⁴⁵. W dniu 13 IV 1396 r. Stanisław z Bobowej nie pojawił się w Sądzie Najwyższym na Zamku Krakowskim w sprawie ze Śmichną w związku z wójtostwem tuchowskim²²⁴⁶. Dnia 27 IV 1396 r. sąd doprecyzował, że chodziło spór Śmichny, wdowy po Szczeczku, wójcie tuchowskim ze Stanisławem z Bobowej, odkładając go na cztery tygodnie²²⁴⁷. Natomiast 25 V 1396 r. termin ten przedłużył do sześciu tygodni dla wyjaśnienia wątpliwości prawnych²²⁴⁸. W dniu 12 X 1396 r. sąd zmienił jednak zdanie, określając Śmichnę sołtysową z Tuchowa²²⁴⁹. Wcześniej 30 IX 1396 r. Paszko Trestka (II.F.1) ponownie sędził się ze Stanisławem z Bobowej²²⁵⁰. Dnia 7 XI 1396 r. Stanisław z Bobowej nie stawił się do sądu w sprawie z Mikołajem, zwanym Pieniążek z Iwanowic w pierwszym terminie o pieniądze, które miał dać Stańczykowi za dobra zwane Siedliska. Sąd ukarał Stanisława za niestawiennictwo²²⁵¹. W dniu 15 V 1397 r. Mikołaj Pieniążek z Iwanowic miał ze Stanisławem z Bobowej termin peremptoryjny po św. Michale²²⁵². Dnia 14 III 1398 r. Małgorzata, wdowa po Michale, wójcie grybowski (reprezentowana przez pełnomocnika [*tutor*] prawomocnie ustanowionego Stanisława *de Wenorow*) sprzedała za 300 grzywien Staszkiowi z Bobowej wójtostwo w Grybowie. Jak wyjaśniono w Sądzie Najwyższym na Zamku Krakowskim, Staszek dał jej już 150 grzywien. Jeśli na Boże Narodzenie nie zapłaciłby kolejnych 50 grzywien, nastąpiłby przepadek całkowity wyłożonych pieniędzy i dalszym skutkiem

²²⁴¹ *Ibidem*, uwaga XCIX (nr 18 i 22, s. 259).

²²⁴² ZDM, cz. I, nr 197 (s. 250), w przypisie 9, przypomniano jego występowanie w źródłach (1386-1412).

²²⁴³ *Ibidem*, cz. IV, nr 1106 (s. 270), w przypisie 8 informacja, że zmarł przed 1419 r.

²²⁴⁴ KZK2, nr 1382 (s. 110).

²²⁴⁵ *Ibidem*, nr 3752 (s. 250).

²²⁴⁶ NKSNNPnZK, nr 457 (s. 43).

²²⁴⁷ *Ibidem*, nr 464 (s. 43).

²²⁴⁸ *Ibidem*, nr 466 (s. 44).

²²⁴⁹ *Ibidem*, nr 487 (s. 45).

²²⁵⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5716 (s. 377). Dalszy ciąg miał miejsce 1 X 1397 r., uwaga CCXXIX (nr 4, s. 401) i 4 II 1398 r., nr 6347 (s. 450).

²²⁵¹ KZK2, nr 4646 (s. 306). Kolejny termin 5 XII 1396 r. sąd wyznaczył po święcie Oczyszczenia NMP, nr 4720 (s. 310), 13 II 1397 r. po środzie popielcowej, nr 5027 (s. 329), 13 III t.r. po św. Stanisławie w maju, nr 5160 (s. 337).

²²⁵² SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXX (nr 12, s. 384), kolejny termin wyznaczono 2 lub 9 X 1397 r. na po św. Marku, uwaga CCXXXII (nr 36, s. 414). Dnia 20 XI 1397 r. sędzili się o 150 grzywien, uwaga CCXXXV (nr 7, s. 424), ponownie 4 II 1398 r., uwaga CCXLII (nr 16, s. 451).

byłoby wwiązanie (*intromittere*) Małgorzaty do tego wójtostwa. Kolejne 100 grzywien miał zapłacić za rok, a jeśli tego nie uczyniłby, miało mu przepadnąć całe 200 grzywien i zrezygnowałby z wójtostwa. Stanisław zapłacił już 50 grzywien zgodnie z umową²²⁵³. W dniu 18 IV t.r. Jaszek z Ławszowa [dziś Łaszów] przez swego sługę (*servitor*) Petrasza wstrzymał rezygnację z wójtostwa w Grybowie sprzedanego przez Małgorzatę do czasu ugodzenia się z nim Staszka z Bobowej o to wójtostwo²²⁵⁴. W dniu 10 V 1398 r. Stanisław z Bobowej sądził się z Jaszkiem z Ławszowa²²⁵⁵. Dnia 30 IX 1398 r. Stanisław z Bobowej miał sprawę z Mikołajem z Krużłowej²²⁵⁶. Tego samego dnia Stanisław Bobowski był powodem w sprawie ze Stańczykiem z Posadowa o 150 grzywien²²⁵⁷. W dniu 3 II 1399 r. zapisano, że Mikołaj z Iwanowic miał na najbliższym wiecu termin peremptoryjny ze Stanisławem z Bobowej. Ten ostatni miał poręczyciela Paszka z Trestczyna (II.F.1), który jednak się nie zjawiał, nie powołując się ani na konieczność odroczenia, ani innej niemożności przybycia i Stanisław ostatecznie zwolnił go z funkcji poręczyciela²²⁵⁸. Tego też dnia Stanisław Bobowski miał sprawę ze Stańczykiem ze Słupska [ziemia wieluńska], który zgłaszał chorobę²²⁵⁹. Jeszcze miał też dalszy ciąg sprawy z Jaszkiem z Ławszowa, który również informował sąd, że był chory (*infirmus*)²²⁶⁰. Dnia 10 V 1399 r. Stańczyk ze Słupska kupił od Stanisława z Bobowej Siedliska, lecz z powodu nieuiszczenia zapłaty (Stańczyk korzystał poręczenia niejakiego Grodka, za pośrednictwem obligacji żydowskich) Stanisław objął je z powrotem w posiadanie²²⁶¹. W dniu 30 IX 1399 r. Paszko Trestka, Mikołaj i Jan z Trestczyna (II.F.1-3) odstąpili wieczyste Stanisławowi z Bobowej leżące w pobliżu Siedliska z połową prawa patronatu kościoła w Siedliskach²²⁶². Tego samego dnia Stanisław z Bobowej zapisał żonie Stachnie 1500 grzywien wiana i posagu na wszystkich dobrach, które dotąd kupił lub miał w przyszłości kupić, nadając je zgodnie z prawem ziemskim²²⁶³. Dnia 30 X 1399 r. Stańczyk ze Słupska w ziemi wieluńskiej [tak w oryginale] miał dalej proces z Stanisławem z Bobowej o 200 grzywien pieniędzy długu i odsetek. Analogiczny proces toczył się z Andrzejem ze Słupska²²⁶⁴. W dniu 18 V 1400 r. Stanisław z Bobowej uzyskał wyrok przy niestawiennictwie Wierzchosława z Siedliska na sumę 10 grzywien za poręczenie i tyleż samo długu²²⁶⁵. Dnia 18 V 1400 r. rodzeństwo: Andrzej, Rafał i Femka Rożnowie (II.O.5-7) sądzili się z krewnym Stani-

²²⁵³ NKSNNPnZK, nr 645 (s. 59).

²²⁵⁴ *Ibidem*, nr 647 (s. 59).

²²⁵⁵ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6933 (s. 513).

²²⁵⁶ *Ibidem*, uwaga CCLXV (nr 21, s. 580).

²²⁵⁷ *Ibidem*, uwaga CCLXV (nr 122, s. 582).

²²⁵⁸ *Ibidem*, nr 8197 (s. 647). Sprawa z Mikołajem Pieniżkiem z Iwanowic ciągnęła się jeszcze 9 V 1399 r., uwaga CCLXXXIX (nr 88, s. 700) oraz 10 V 1400 r., uwaga CCCXXV (nr 28, s. 855) i 1 X 1400 r., uwaga CCCXLIII (nr 35, s. 921).

²²⁵⁹ *Ibidem*, uwaga CCLXXVII (nr 67, s. 649).

²²⁶⁰ *Ibidem*, uwaga CCLXXVII (nr 97, s. 649).

²²⁶¹ *Ibidem*, nr 8701 (s. 701).

²²⁶² *Ibidem*, t. II, nr 523 (s. 96), to samo t. VIII, cz. II, nr 9233 (s. 756); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 51.

²²⁶³ *Ibidem*.

²²⁶⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCI (nr 30 i 31, s. 765). Procesy te toczyły się dalej 11 XI 1399 r., uwaga CCCIII (nr 10-11, s. 771) oraz 10 V 1400 r., przy czym Stańczyk i Andrzej zostali nazwani „z Gródka”, uwaga CCCXXV (nr 41 i 42, s. 855).

²²⁶⁵ *Ibidem*, nr 10184 (s. 863). Taki sam wyrok zapadł ponownie 29 VI 1400 r., nr 10288 (s. 878).

sławem z Bobowej w drugim terminie o 200 grzywien długu głównego i 400 grzywien odsetek²²⁶⁶. W 1402 r. Stanisław i Gedka z Bobowej dokonali podziału dóbr ojcowskich. Razem mieli posiadać po połowie miasta Bobowa, Łużnę powyżej kościoła, połowę Woli Łużańskiej. Stanisław ponadto otrzymał inne kupione od zięciów [szwagrów?] dobra: Siedliska, wójtostwo w Tuchowie, części w Łużnej, miasto Grybów z wójtostwem²²⁶⁷. Trzeba też zwrócić uwagę na wyrok zapadły w Nowym Mieście Korczynie 16 VIII 1409 r. Tego dnia Jan z Oleśnicy, sędzia i Dobiesław z Koszyc, podsędek ziemski krakowski rozsądził spór między Małgorzatą, wdową po Piotrze Roźnie z Roźnowa (II.O.2) a Pabijaszem z Olszowy, którego przedmiotem były granice dóbr, na tle ich rozgraniczenia dokonanego na polecenie Władysława Jagiełły przez Piotra ze Szczekocin i Stanisława z Bobowej²²⁶⁸. Stosunki rodzinne Stanisława z Bobowej zostały podane 9 II 1408 r., gdy Stanisław, dziedzic Bobowej i jego żona Stachna zeznali, że mieli dzieci: Paszka, Zygmunta oraz Elżbietę, Jadwigę i Annę (II.N.12-16) i dzieląc między nie dobra, synom oddali całe wójtostwa w Grybowie i Tuchowie, połowę zaś wójtostwa w Bobowej oddali w opiekę Macieja ze Zdowa²²⁶⁹. Z wpisu z 30 IX 1405 r. dowiadujemy się, że Stanisław z Bobowej miał jeszcze dwóch innych synów: Stanisława i Jaszka (II.N.10-11), których K. Mosingiewicz słusznie czyni najstarszymi²²⁷⁰. Tego dnia ojciec z tymi synami zawarł pokój Boży (*Treuga Pacis*) ze Stanisławem z Olszowej²²⁷¹. Ponieważ 9 II 1408 r. obaj ci synowie nie zostali wspomnieni, zmarli przed tą datą. Dnia 2 X 1400 r. Stanisław z Bobowej zawarł ze Stanisławem z Jeżowa układ o przyjaźni. Jeżowski oddał Paszkowi, synowi Stanisława z Bobowej za żonę swoją córkę Stachnę, dając jej 100 grzywien w gotówce i 100 grzywien w szatach, co miało nastąpić w ciągu roku od zawarcia małżeństwa. Gdyby ten jednak nie chciał do przymierza przystąpić i zwlekał też z zawarciem małżeństwa i nie przekazał wskazanych części posagu, na które jednomyślnie ze Stanisławem z Bobowej się zgodził, ten mógł żądać sto grzywien wadium z tytułu podjętego zobowiązania²²⁷². Stanisław z Bobowej w imieniu syna swego Paszka wyznaczył Stachnie 300 grzywien wiana i posagu na całej części dziedzictwa, które miało przypaść

²²⁶⁶ *Ibidem*, nr 11079 (s. 970). Termin ten dotyczył też ich matki Małgorzaty Wiernkowej z Roźnowa, nr 11078 (s. 970). Rodzeństwo miało ze Stanisławem termin prempatoryjny 1 VI 1400 r., zob. nr 11091 (s. 971) i kolejny 15 VI t.r., nr 11101 (s. 971).

²²⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁶⁸ DSZK, nr 137 (s. 147-149).

²²⁶⁹ Dnia 9 II 1408 r. przed sądem najwyższym prawa niemieckiego na zamku krakowskim Stanisław, dziedzic Bobowej z żoną Stachną zeznali, że pół wójtostwa w Bobowej i całe w Grybowie oraz Tuchowie (pow. pilzneński) pozyskali sami i kupili w całości za własne pieniądze, mogli więc oddać je, komu im się podoba. Zeznali również, że mieli dwóch synów: Zygmunta i Paszka oraz trzy córki: Elżbietę, Jadwigę i Annę, podzielili zatem między te dzieci swoje dobra. Za dobra ruchome i nieruchome córki dostały pieniądze, a synom przypadły całe wójtostwa w Grybowie i Tuchowie oraz połowa wójtostwa w Bobowej. Sąd ustanowił Macieja ze Zdowa opiekunem tego rozporządzenia, dając mu władzę i polecenie przeprowadzenia donacji oraz rezygnacji, a także zatwierdzenia pozyskania tych dóbr; NKSNPNnZK, nr 2133 (s. 234); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 51.

²²⁷⁰ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 51. Twierdzenie tego autora, że Stanisław miał czterech synów i trzy córki (*ibidem*), jest niepodważalne w świetle omawianych tu źródeł historycznoprawnych, stąd pomyłki A. Bonieckiego („zgubił” trzy córki) czy A. Kamińskiego („zgubił” Stanisława i Jaszka), A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 303; A. Kamiński, *Zygmunt z Bobowej...*, s. 157.

²²⁷¹ SPPP, t. II nr 1104 (s. 164); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 51.

²²⁷² SPPP, t. II, nr 682 (s. 112). To samo *ibidem*, t. VIII, cz. II, nr 10648 (s. 921); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 52.

Paszkowi²²⁷³. W dokumencie z 20 II 1412 r., dotyczącym fundacji ołtarza w kościele parafialnym w Bobowej, jako fundatorzy występowali Stanisław z żoną Stachną oraz synami: Pawłem i Zygmuntem (II.N.12-13)²²⁷⁴. Stanisław z Bobowej zmarł w 1419 r., gdyż w pierw w tym roku wspomniany jako żywy, a następnie też w 1419 r. Wincenty z Sędziszowic sprzedał za 150 grzywien Stanisławie, wdowie po Stanisławie z Bobowej części w Bukowcu i całą Żebraczkę, przypadłe mu po stryju Mroczku²²⁷⁵.

II.N.5. ŚWIĘTOCHNA

Świętochna, żona Dadźboga z Kazimierza była określona w źródłach (1418-1419) jako siostra Stanisława (II.N.4)²²⁷⁶.

POKOLENIE XVIII

II.N.6. STANISŁAW GEDKA

Stanisław Gedka, Stanisław alias Gedka, Gedka, Stanisław, syn Gedki i Katarzyny występował w latach 1414-1451²²⁷⁷. Dnia 26 V 1438 r. jako żona Stanisława była poświadczona Małgorzata, siostra Jana ze Staromieścia [córka Jana Starego z Rzeszowa] (*Margaretha consors nobil. Stanislai Gyethca de Bobowa, Strenuus Iohannes de Staromysschcze [...] Margarethe sorori sue*)²²⁷⁸. W 1421 r. Paweł z Przesławic spłacił Stanisławowi Gedce z Bobowej 100 grzywien z całej swojej części, mianowicie z sześciu łanów, czyli ze źrebia w Rogach, zgodnie z umową ze zmarłym Szczepanem ojcem Pawła²²⁷⁹. Dnia 14 VII 1428 r. Stanisław Gedka z Bobowej został pozwany przez Żyda Izaaka, żeby w dwa tygodnie zwrócił 36 grzywien szerokich groszy (termin pierwszy), które poręczył za Wierzbietę z Raciborzan, który je pożyczył od ojca Izaaka Canaana²²⁸⁰. W dniu 11 VIII 1428 r. miał miejsce termin peremptoryjny, w którym Stanisława Gedkę reprezentował krewny Maciej (*familiaris et nuncius nobilis Stanislai Gethca de Bobowa*)²²⁸¹. Dnia 11 I 1436 r. w Proszowicach Bartosz z Gór, sędzia i Piotr z Cikowic, podsędek ziemski krakowski poświadczyli ugodę zawartą przez Kaspra, Jana i Mikołaja, dziedziców w Mękarzowicach z biskupstwem krakowskim. Jednym ze świadków na tym dokumencie był *Stanislao Gedka de Bobowa*²²⁸². W 1437 r. Jan Stary (*Antiquus*) z Rzeszowa

²²⁷³ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 10649 (s. 921).

²²⁷⁴ KDKK, t. II, nr DXXIII (s. 363-364). Stanisław i jego żona Stachna z synami: Zygmuntem i Pawłem, dziedzice Bobowej erygowali i uposażyli altarię Nawiedzenia NMP w kościele parafialnym w Bobowej i nadali jej Chodorową w pow. sądeckim, graniczącą z miastem Bobową i wsiami Krużłową i Wojnarową oraz dom w Bobowej z siedliskiem i ogrodem koło kościoła, przy drodze z [Nowego] Sącza do Bobowej. Altarysta winien był udzielić ze swych dochodów 18 skojców rocznie dla rektora szkoły w Bobowej; K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 52.

²²⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁷⁶ *Ibidem*.

²²⁷⁷ *Ibidem*.

²²⁷⁸ AGZ, t. XIII, nr 935 (s. 69), chodziło tu o rozliczenia majątkowe Małgorzaty i Jana (także w nr 934 i 936).

²²⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁸⁰ SPPP, t. II, nr 2226 (s. 332).

²²⁸¹ *Ibidem*, nr 2230 (s. 332).

²²⁸² DSZK, nr 181 (s. 195-196).

i Przybyszówki (ziemia przemyska) [herbu Półkozic – T.K.] dał córce Małgorzacie, żonie Stanisława Gedki z Bobowej Przybyszówkę, Gumniska (pow. pilzneński) i Bziankę w ziemi przemyskiej z używalnością lasów²²⁸³. W 1447 r. Stanisław Gedka z Bobowej gwarantował zwrot 100 grzywien Piotrowi ze Stronia, synowi Starego Gabańskiego wwiązaniem w kmieci w Brzeznej²²⁸⁴. W 1438 r. Raciborek z Łęki gwarantował spłatę 60 grzywien Stanisławowi Gedce z Bobowej wwiązaniem do Łęki z wyjątkiem dworu i robocizn²²⁸⁵. W 1449 r. Stanisław Gedka z Bobowej gwarantował zwrot długu 170 florenów [węgierskich? – T.K.] Piotrowi Kani z Wrząsowic wwiązaniem do Podrzecza, Kaniny i Siekierzyny²²⁸⁶. W 1450 r. Stanisław Gedka z Bobowej sprzedał Mikołajowi, proboszczowi w Bobowej 6 grzywien czynszu, czyli szosu z Bobowej²²⁸⁷. Był też świadkiem w sądzie czchowskim 22 XII 1450 r. jako *Gedka de Bobowa*²²⁸⁸. W 1451 r. Zygmunt z Bobowej (II.N.) wójt w Tuchowie sprzedał za 500 grzywien swoje wsie dziedziczne: Wolę Łużańską i Łużnę swemu stryjowi [stryjecznemu – T.K.] Stanisławowi Gedce z Bobowej²²⁸⁹. Dziećmi Stanisława Gedki były: Katarzyna, Mikołaj Gedka, Jan Gedka i Dorota (II.N.17-20). Z faktu, że Stanisław Wielopolski nazwał Jana Gedkę bratem, wnioskując, że posiadali wspólną matkę (zob. dalej).

II.N.7. KLARA

Klara była wymieniona tylko raz w 1404 r. jako córka Gedki (II.N.3)²²⁹⁰.

II.N.8. KATARZYNA

W 1417 r. po raz pierwszy była wymieniona Katarzyna, córka Katarzyny, wdowy po Gedce z Bobowej, żona Klemensa z Dziebałtowa (pow. opoczyński), od 1443 wdowa. W 1417 r. Katarzyna, żona Klemensa z Dziebałtowa pozyskała na swej matce Katarzynie, wdowie po Gedce z Brzeznej 60 grzywien na połowie wójtostwa w Bobowej. W 1436 r. Katarzyna, żona Klemensa z Dziebałtowa z synem Andrzejem podzieliła dobra z swym bratem Stanisławem Gedką z Bobowej (II.N.6). Stanisław otrzymał: trzech kmieci i karczmę w Brzeznej oraz trzecie części w: Brzeznej, Podrzeczu, Kaninie i Siekierzynie, sołectwo w Olszance i całą część w Rogach. Katarzynie i jej synowi Andrzejowi przypadły trzecie części w: Brzeznej, Podrzeczu, Siekierzynie i Kaninie wraz z dworem. W 1443 r. Katarzyna z Dziebałtowa, wdowa po Klemensie i ich syn Andrzej sprzedali Stanisławowi Gedce z Bobowej za 370 grzywien całe części swego dziedzictwa w Bobowej, Kaninie, Siekierzynie i Podrzeczu²²⁹¹.

²²⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁸⁴ *Ibidem*.

²²⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 26.12.2016].

²²⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁸⁷ *Ibidem*.

²²⁸⁸ AGZ, t. IX, Lwów 1883, nr LII (s. 68-69).

²²⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁹⁰ *Ibidem*.

²²⁹¹ *Ibidem*.

II.N.9. PIETRASZ

To, że Pietrasz był synem Gedki (II.N.3) jest potwierdzone źródłowo. Tak bowiem określono go 19 VI 1398 r. (*Petrassio Gethcze de Bobowa*)²²⁹². Wtedy to Pietrasz, dziedzic ze Swoszowic poręczył dług Mikołaja Wierzyby z Glinnika, Andrzeja, Miroszka i Leksyka z Drużkowa oraz Andrzeja z Lusławic w wysokości 40 groszy i 20 kwartników grzywien wobec Pietrasza Gedczyca z Bobowej. Poza tym wpisem nie jest znany.

II.N.10. STANISŁAW

Dnia 30 IX 1405 r. był wspomniany z ojcem Stanisławem (II.N.4) i bratem Jaszkiem (II.N.11), nie żył już 4 II 1408 r. (zob. wyżej).

II.N.11. JASZEK

Dnia 30 IX 1405 r. był wspomniany z ojcem Stanisławem (II.N.4) i bratem Stanisławem (II.N.10), nie żył już 4 II 1408 r. (zob. wyżej). Wcześniej 23 V 1398 r. wspomniana już Małgorzata wraz ze swymi synami Stanisławem i Janem, przekazała Jaszкови wójtostwo w Grybowie ze wszystkimi prawami²²⁹³.

II.N.12. PAWEŁ (PASZKO)

Występujący w latach 1400-1437, zm. p. 1445 r. Paweł, Paszko z Bobowej i Polnej h. Gryf, był synem Stanisława (II.N.4) i Stachny, a bratem Zygmunta (II.N.13)²²⁹⁴. Dnia 2 X 1400 r. ojciec Stanisław (II.N.4) negocjował jego układ małżeński z ojcem jego narzeczonej, Stanisławem Jeżowskim. 20 II 1412 r. Paweł ufundował wraz z rodzicami i bratem Zygmuntem (II.N.13) ołtarz w kościele parafialnym w Bobowej (zob. wyżej). W 1401 r. przy podziale dóbr między braćmi Zygmuntem i Paszką z Bobowej prawo patronatu kościoła parafialnego w Bobowej przypadło Paszkowi dziedzicowi Bobowej, Siedlisk i Woli Łużnej²²⁹⁵. W 1412 r. Zygmunt i Paszko z Bobowej bracia rodzeni podzieliли dobra. Paszko otrzymał: miasto Bobową, Siedliska, prawo patronatu nad kościołami w tych miejscowościach oraz Wolę Łużańską, natomiast Zygmunt: wójtostwo i tenutę w Grybowie, wójtostwo w Tuchowie (pow. pilzneński), Łużną, prawa patronatu w Łużnej i Siedliskach. Zygmunt winien był wypłacić Paszkowi 50 grzywien. Ich rodzice Stanisław i Stachna mieli zapewnione dożywocie w Siedliskach, Bobowej, Łużnej i Woli Łużańskiej²²⁹⁶. Dnia 10 V 1428 r. Paszko z Bobowej został współprzysiężnikiem Lamberta z Bobina i Stanisławic, naganionego w szlachectwie przez Mikołaja ze Sławnowa²²⁹⁷.

²²⁹² SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7108 (s. 532)

²²⁹³ NKSNNPnZK, nr 686 (s. 62); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 51, gdzie błędnie zamiast wójtostwa podano sołectwo. Zdaniem Z. Leszczyńskiej-Skrętowej kopista w wyroku dokonał pomyłki i zamiast Jaszek powinien wpisać Staszek, co powoduje, że w takim wypadku ta informacja dotyczyłaby ojca, a nie syna, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016]. Jakiś Jan Bobowski pojawił się 21 VII 1425 r. w sądzie sanockim (AGZ, t. XI, nr 149 (s. 19), natomiast dalsze zapiski to już Jan (II.N.20). Zob. też K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 51-52, zwłaszcza przypis 122 (s. 75).

²²⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁹⁵ *Ibidem*.

²²⁹⁶ *Ibidem*.

²²⁹⁷ SPPP, t. VII, cz. II, nr 542 (s. 335). Na ten dokument zwracał uwagę K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 51 oraz przypis 107, s. 74.

W 1428 r. Paszko Trestka z Trestczyna (II.F.1) sprzedał Paszkowi z Bobowej Biesną²²⁹⁸. W latach 1430-1432 Spytko z Jeżowa sprzedał za 100 grzywien Pawłowi z Bobowej Stróże²²⁹⁹. W 1432 r. Paweł z Bobowej zapisał żonie Stachnie 300 grzywien posagu na połowie miasta Bobowa²³⁰⁰. W 1434 r. Paszko z Bobowej zapłacił Paszkowi z Trestczyna (II.F.1) za kupioną Biesnę²³⁰¹. W 1434 r. Spytko z Jeżowa sprzedał za 180 grzywien swej siostrze rodzonej Stachnie, żonie Pawła z Bobowej Łyczanę²³⁰². W 1435 r. Paweł z Bobowej wziął w zastaw za 100 grzywien Sędziszową²³⁰³. W tym samym roku Jan, Mikołaj i Jakub, bracia rodzeni, dziedzice Polnej sprzedali za 540 grzywien Pawłowi z Bobowej Polną²³⁰⁴. W znanej już sprawie nagany szlachectwa Franciszka z Chronowa współprzysiężnikami byli: *Sigismundo de Bobowa subiudice Cracouiensi, Paulo de Bobowa* (II.N.13, 11 V 1436 r.)²³⁰⁵. Paweł z Bobowej nie żył już w 1445 r., bo jego żona Stachna została nazwana wdową po nim²³⁰⁶.

II.N.13. ZYGMUNT

Zygmunt z Bobowej był jednym z najbardziej ustosunkowanych na dworze królewskim urzędników, jest najlepiej znanym członkiem rodu Bobowskich²³⁰⁷. W dniu 22 X 1407 r. Piotr Górka *de Chiszow* wezwał świadków przeciwko Zygmuntowi z Bobowej²³⁰⁸. W 1407 r. Chebda, kasztelan goleski sądził się z [Zygmuntem] Bobowskim, jako wójtem tuchowskim²³⁰⁹. Dnia 12 III 1409 r. Imram z Czulic młodszy (*junior*) został naganiony w szlachectwie przez Jakusza Cianowskiego. Imram jako współprzysiężców powołał Zygmunta z Bobowej (*Sigismundum de Bobowa de clenodio Griffonum*), *Wisconem de Othwinow, morca* [II.R.7] *Johannem de Szlawoschowicze, isti tres de clenodio Griffonum et proclamationis Sweboda*²³¹⁰. W 1410 r. Zygmunt z Bobowej, nazwany przez Jana Długosza podsędkiem krakowskim [dziejopis widział dalszą karierę Zygmunta – T.K.] prowadził 46 chorągiew braci Gryfitów pod znakiem białego Gryfa w bitwie pod Grunwaldem²³¹¹. Dnia 18 X 1412 r. Zygmunt („czcigodny rycerz”, *strenuus miles*), określony wójtem w Grybowie, zeznał, że zbył ten urząd Piotrowi Kozłowskiemu [herbu Lis²³¹²]

²²⁹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²²⁹⁹ *Ibidem*.

²³⁰⁰ *Ibidem*.

²³⁰¹ *Ibidem*.

²³⁰² *Ibidem*.

²³⁰³ *Ibidem*.

²³⁰⁴ *Ibidem*.

²³⁰⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 706 (s. 354).

²³⁰⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁰⁷ Jak już wspomniano, posiada biogram w PSB, zob. A. Kamiński, *Zygmunt z Bobowej...*, s. 157.

²³⁰⁸ SPPP, t. II, nr 1129 (s. 168).

²³⁰⁹ *Ibidem*, t. IX, *Akta sądu leńskiego wyższego w Gródku Goleskim 1405-1546*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1889, nr 4 (s. 1).

²³¹⁰ *Ibidem*, t. II, nr 1210 (s. 180). Na ten dokument zwracał uwagę K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 50-51 oraz przypis 106, s. 74. Autor ten przywołał też proces o naganę szlachectwa Piotra Liczki, który jako jednego z współprzysiężników powołał *Sigismundus de Griffonibus et proclamatio Sweboda*, 27 VIII 1428 r., zob. ZSWS, nr 1098 (s. 171-172).

²³¹¹ J. Długosz, *Roczniki...*, *Księga Dziesiąta i Księga Jedenasta*, s. 106 oraz przypisy 272 i 273. Komentarz K. Mosingiewicza: „Miał wtedy niewiele ponad 20 lat. Musiał być wyróżniającym się rycerzem, skoro powierzono mu tak ważną funkcję”, K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 52.

²³¹² T. Kruszewski, *Rycerscy...*, tab. 7.

za 405 grzywien, w tym za 200 grzywien szerokich groszy praskiej monety, 200 grzywien w średnich groszach kwartników, przy czym Piotr uiszczył już 165 grzywien średnich groszy i 40 grzywien szerokich groszy, a dopóki nie uiszczy całości na trzeci dzień po Bożym Narodzeniu, Zygmunt miał zachować wójtostwo jako tenutę. Gdyby nie mógł on dać Piotrowi w posiadanie wójtostwa nazajutrz po Bożym Narodzeniu, odda mu wójtostwo w Tuchowie z wyjątkiem zasiewów ozimych, które mógł on posiadać do siewów wiosennych lub dłużej, do czasu pełnego uwolnienia przez Zygmunta wójtostwa w Grybowie²³¹³. Dnia 13 IV 1413 r. *strenuus miles* Zygmunt z Bobowej i wójt miasta Grybów złożył zeznanie, że sprzedał za 405 grzywien, w tym 200 w szerokich groszach praskiej monety i 200 w średnich groszach kwartników, czcigodnemu rycerzowi (*strenuo militi*) Piotrowi, dziedzicowi Kozłowa (ówcześnie pow. ksiąski) wójtostwo w Grybowie z wszystkimi prawami i przywilejami zgodnie z aktem lokacyjnym. Paszek z Bobowej (II.N.12), brat rodzony (*frater germanus*) Zygmunta mógł wykupić to wójtostwo w przeciągu jednego roku (*infra annum*). Jeśli w tym czasie Piotr zainwestowałby jakieś pieniądze w rewaloryzację (*melioraciones*) wójtostwa, Paszek był zobowiązany mu zwrócić sumę główną (*principalis summa*) i wyłożony grosz (*et effectu*). Piotr zapłacił już Zygmunтови całą sumę, a ten zrezygnował z wójtostwa²³¹⁴. W latach 1413-1414 Piotr z Kozłowa poręczał Zygmunтови z Bobowej za Gniewosza z Dalewic, że ten miał dać mu wieczyście wieś Swoszowice z wszystkimi prawami. Jeśli tego nie zrobił, Piotr miał zapłacić Zygmunтови 500 grzywien półgroszka. Gdyby nie wywiązał się z tego, miał dać mu pod karami wwiązanie do wójtostwa w Grybowie z wszystkimi prawami²³¹⁵. W dniu 21 V 1414 r. ustanowieni przez braci Tomasza i Mikołaja z Łużnej (II.L.6-7) oraz przez Zygmunta z Bobowej sędziowie polubowni wyrokovali w sprawie poddanych ze wsi Łużna. Zostały umorzone dotychczasowe sprawy sporne. Obie godzone strony zobowiązały się wzajemnie nie karać niesprawiedliwie ludzi im poddanych obojga płci. Jeśli któryś z kmieci Zygmunta wyrządziłby jakąś szkodę Tomaszowi i Mikołajowi lub na odwrót, ich kmieć Zygmunтови, wtedy jeden drugiego przez godnego zaufania posłańca winien powiadomić, że został wyznaczony dzień i miejsce celem wymierzenia sprawiedliwości. Wyrok został obłożony zakładem 20 grzywien²³¹⁶. Dnia 21 V 1414 r. miał miejsce proces graniczny z udziałem Zygmunta z Bobowej²³¹⁷. W 1414 r. Zygmunt z Bobowej poręczył Janowi Franczuchowi z Naszacowic za Mrocza z Polnej i za jego syna Andrzeja zwrot 66 grzywien, które tenże miał na Łyczanej i gwarantuje dług wwiązaniem do Łużnej²³¹⁸. W tym samym roku Zygmunt z Bobowej kupił za 30 grzywien sołectwo w Łużnej²³¹⁹. Dnia 3 VI 1415 r. Zygmunt z Bobowej był świadkiem sprzedaży wsi Męciny przez

²³¹³ NKSNNPnZK, nr 3066 (s. 305). K. Mosingiewicz konsekwentnie błędnie podawał tu urząd sołtysa, K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53.

²³¹⁴ NKSNNPnZK, nr 3175 (s. 382).

²³¹⁵ Wtedy też zostały zawarte umowy Mikołaja Kozłowskiego z bratem Piotrem, wójtem z Grybowie w sprawie wsi Januszowice w parafii Działoszyce, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6269> [dostęp 22.12.2016].

²³¹⁶ SPPP, t. II, nr 1351 (s. 198).

²³¹⁷ *Ibidem*.

²³¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³¹⁹ *Ibidem*.

Wierzbietę z Żelechowa mieszczanom bieckim za 40 grzywien²³²⁰. W 1415 r. Zygmunt z Bobowej miał połowę sołectwa w Łużnej z karczmą i łanem²³²¹. Dnia 24 XI 1416 r. Zygmunt z Bobowej pozwał Tomasza z Łużnej o pobicie jego poddanego w tej wsi, zadanie mu jednej rany krwawej i dwóch snych i obrzucenie pogroźkami. Kmieć obawiając się chłosty, uciekł z Łużnej. Tomasz złamał przez to warunki umowy i zakład, ponieważ nie powinien karać kmieci drugiej strony. Tomasz miał przysięgać, że nie pobił kmiecia²³²². Zaraz na następnych roczkach sąd miał rozstrzygnąć, czy sprawę o sadzawkę między Zygmuntem z Bobowej a Tomaszem z Łużnej sam rozsądzi, czy odeśle na najbliższy wiec generalny²³²³. Dnia 11 V 1418 r. w Tuchowie Zygmunt z Bobowej, wójt tuchowski (*advocatus de Tuchow*) potwierdził młynarzowi Piotrowi posiadanie młyna, należącego do wójtostwa²³²⁴. W 1419 r. Andrzej z Sędziszowic, poręczając za matkę, wyznaczył do zamiany Zygmunтови z Bobowej całą część w Sędziszowicach w zamian za wójtostwo w Grybowie²³²⁵. Dnia 8 IV 1420 r. w Tarnowie Jan ze Sprowy, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadcza, że Jan z Otwinowa (II.R.6) odstąpił Zygmunтови z Bobowej (*Sigismundus de Bobowa*) części we wsiach Zdrohec i Zabawa w zamian za wieś Pyrzyce i 530 grzywien²³²⁶. Ważniejszy jest jednak wpis z 28 IV 1435 r., w którym Zygmunt z Bobowej nazywa swymi *fratres patruales et cledoniales* dwóch braci: *Wiskonem et Iohannem de Othm..w*²³²⁷. Jak widać, cytowany wyżej wpis z 12 III 1409 r. potwierdził przypuszczenie Mosingiewicza, że tu także chodziło o Otwinowskich. Czy można sądzić na tych podstawach, że Bobowscy należeli do tego samego pionu rodowego Gryfitów, co Otwinowscy? Trudno rozstrzygać... Ponownie jako świadek Zygmunt z Bobowej wystąpił 21 V 1421 r. w Sanoku, gdy król Władysław Jagiełło pozwolił mieszczanom z Biecza na zbudowanie nad Ropą szlifierni na potrzeby kuchni królewskiej²³²⁸. W 1421 r. *Strenuus Sigismundus de Bobowa* został ławnikiem w sądzie w *Colaczicze*²³²⁹. W 1421 r. Zygmunt z Bobowej ustąpił Wiernkowi z Makowisk całą część Woli Witkowej [Łużańskiej], którą kupił u [brata] Paszka z Bobowej (II.N.12) w zamian za Pierszyce (pow. wiślicki) z prawem patronatu kościoła w Otwinowie (pow. wiślicki) i dodał Wiernkowi 530 grzywien²³³⁰. W 1428 r. Zygmunt z Bobowej wydzierżawił Janowi Franczuchowi z Naszacowic m.in. Wołę Witkową

²³²⁰ KDMłp, t. IV, nr MCXLVIII (s. 150).

²³²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³²² SPPP, t. II, nr 1495 (s. 215-216). Sprawa trafiła 6 IX 1417 r. na wiec generalny, *ibidem*, nr 1520 (s. 219).

²³²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 21.12.2016]. Tak właśnie się stało i sprawa trafiła 6 IX 1417 r. na wiec generalny, SPPP, t. II, nr 1520 (s. 219).

²³²⁴ ZDM, cz. V, nr 1298 (s. 204-205).

²³²⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6269> [dostęp 22.12.2016]

²³²⁶ ZDM, cz. II, nr 410 (s. 104-106). Na s. 105, w przypisie 5 informacja: burgrabia krakowski (1430-1444) i podstarości krakowski (1431-1436), co zupełnie nie zgadza się ze źródłami, zob. dalej, zmarł po 1444 r., także odesłanie do cytowanego już hasła w PSB, gdzie datacja śmierci oznaczona jako lata 1444-1451, zob. A. Kamiński, *Zygmunt z Bobowej...*, s. 157; K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53.

²³²⁷ SPPP, t. VII, cz. II, nr 699 (s. 353). Posiadał po nich wieś Sciborowice, K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53.

²³²⁸ ZDM, cz. VII, nr 1411 (s. 73-74).

²³²⁹ SPPP, t. IX, nr 231 (s. 21).

²³³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

[Łużańską] i Łużną²³³¹. W 1429 r. Zygmunt z Bobowej otrzymał od Jana z Otwinowa i Zabawy (II.R.6) połowy Zabawy i Zdrochca (obie pow. pilzneński) z prawem patronatu kościoła w Otfinowie w zamian za Pierszyce i 530 grzywien²³³². W dniu 1 V 1430 r. pojawił się jako świadek, gdy Władysław Jagiełło reatytuował klasztorowi sądeckiemu klarysek cła z Bardejowa. Zygmunt Bobowski został nazwany tenentariuszem grybowski²³³³. Dnia 28 XII 1430 r., Zygmunt z Bobowej jako podsędek krakowski był świadkiem, jak kardynał Zbigniew Oleśnicki rozstrzygał spór między klasztorami w Tyńcu i Staniątkach odnośnie do obsadzania proboszcza kościoła klasztornego w Staniątkach²³³⁴. Gdy 7 IV 1431 r. kardynał Zbigniew Oleśnicki oddał wieś *Otsieka* kościołowi parafialnemu w Żochowie, dokument ten podpisał *Sigismundo de Bobowa Burgrabio Castri Cracouiensis*, zaraz po Piotrze z Pieskowej Skały, podkomorzym królewskim²³³⁵. W dniu 10 IV 1431 r. wymieniono go jako jednego z 10 burgrabów grodu krakowskiego, składających przysięgę na wierność Władysławowi Jagielle i jego synom²³³⁶. Jako świadek pojawił 28 XII 1431 r. w ugodzie klasztoru staniąteckiego z kardynałem Zbigniewem Oleśnickim²³³⁷. W dniu 18 III 1432 r. Zygmunt Bobowski zasiadał w sądzie jako ławnik²³³⁸. W dniu 3 I 1433 r. Zygmunt Bobowski, podsędek krakowski podpisał akt konfederacji Władysława Jagiełły z w. ks. Litwy Zygmuntem Korybutowiczem²³³⁹. W dniu 9 I 1433 r. jako podsędek krakowski podpisał z kolei drugi wielki przywilej krakowski Władysława Jagiełły²³⁴⁰. Dnia 12 i 13 I 1433 r. miała miejsce sprawa naganany szlachectwa marszałka Królestwa Polskiego Jana z Oleśnicy, naganionego przez znanego awanturnika i husytę Mikołaja *Sistrzeńca* Kornicza. Jako jednego z współprzysiężników z herbu macierzystego Gryf, wskazał *Sigismundum de Bobowa, Subiudicem terre Cracouiensis*²³⁴¹. Dnia

²³³¹ *Ibidem*.

²³³² *Ibidem*.

²³³³ KDMłp, t. IV, nr MCCLXXI (s. 257). Zob. też K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53 oraz przypis 135 (s. 76).

²³³⁴ KDKT, t. II, nr CLXIX (s. 266-269).

²³³⁵ KDP, t. III, nr CCIII (s. 397-398).

²³³⁶ KDMłp, t. IV, nr MCCLXXVII (s. 261). Zob. też K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53 oraz przypis 139 (s. 76).

²³³⁷ KDP, t. III, nr CCIV (s. 402), *Sigismundo de Bobowa, Subiudice Cracouiensis*.

²³³⁸ SPPP, t. II, nr 2434 (s. 370).

²³³⁹ KDP, t. I, nr CLXXV (od s. 307), na s. 311 *Sigismundi Bobowsky Cracoviensis [...] Subiudicibus*.

²³⁴⁰ *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, nr 212 (od s. 308), Zygmunt na s. 313.

²³⁴¹ SPPP, t. II, nr 2474, 2476 (s. 380), co nijak pasuje do podanych funkcji Zygmunta w literaturze, *subiudex* to przecież podsędek [o samej naganie zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 480]. Zob. K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 67-68, gdzie zestawiono źródła dotyczące Zygmunta jako podsędka (24 XI 1431 – 11 V 1436), na s. 128 jako burgrabiego (27 XII 1430 – 27 VIII 1444). Jak skomplikowana jest datacja obejmowania urzędów przez Zygmunta z Bobowej, świadczy analiza źródeł dokonana przez Z. Perzanowskiego. W świetle zapiski z 9 V 1436 r. wynikałoby, że Zbigniew z Bobowej, dotychczasowy podsędek, został tego dnia wybrany na sędziego, a po Zygmuncie na opróżniony urząd podsędka Jakub z Iwanowic Pieniążek. Żmudna analiza zachowanych wpisów doprowadziła Z. Perzanowskiego do ustalenia, że obie nominacje zostały szybko zmienione na Jana Reya z Szumska i Filipa z Chrobrzy, DSZK, s. XXXI-XXXIV. Z. Perzanowski ustalił, co było przyczyną zmian w nominacjach. Pisałem już wyżej, że Zygmunt z Bobowej był uczestnikiem konfederacji Spytka z Melsztyna (3 V 1439 r.), *Codex epistolaris saeculi decimi quinti, tomus II*, nr 255 (s. 389). Jednak usunięcie niewygodnych sędziów miało miejsce wcześniej, w maju 1436 r. i wiązało się z próbą odsunięcia od władzy kardynała Zbigniewa Oleśnickiego, zob. s. DSZK, s. XXXIV-XXXV. K. Mosingiewicz był zdania, że z powodów politycznych (ratowanie swej pozycji na dworze) uczestnikiem tej konfederacji był Zygmunt-syn (II.N.28), a nie ojciec. Autor ten domniemywał też udział Zygmunta-ojca w ostrzeżeniu senatorów w Nowym Mieście Korczynie o planowanych działaniach Spytka z Melsztyna,

6 IV 1433 r. poznajemy w sprawie majątkowej Świętochnę, żonę Zygmunta (*Generose domine Swantochne consortis Strenui domini Sigismundi de Bobowa, Subiudicis terre Cracouiensis generalis*)²³⁴². W dniu 27 II 1434 r. Zygmunt Bobowski podpisał układ zgody Władysława Jagiełły z w. ks. Zygmuntem²³⁴³. Dnia 14 V 1434 r. Zygmunt z Bobowej jako podsędek krakowski pojawił się w grupie urzędników rozsądającej pod przewodnictwem Mikołaja z Michałowa, kasztelana i starosty krakowskiego spór mieszczan nowosądeckich i bardyjowskich o drogę z Krakowa do Bardyjowa²³⁴⁴. Dnia 7 VIII 1434 r. poręczycielami innych urzędników królewskich został Jan Głowacz [z Oleśnicy], marszałek Królestwa i Zygmunt z Bobowej, ponownie nazwany podsędkiem ziemi krakowskiej²³⁴⁵. W dniu 2 XI 1434 r. Zygmunta jako podsędkę pozwał Piotr, wojewoda krakowski²³⁴⁶. W 1434 r. Zygmunt z Bobowej zabezpieczył żonie Świętochnie posąg²³⁴⁷. W znanej już sprawie nagany szlachectwa Franciszka z Chronowa współprzysiężnikami byli: *Sigismundo de Bobowa subiudice Cracouiensi, Paulo de Bobowa* (II.N.12, 11 V 1436 r.)²³⁴⁸. Dnia 30 IX 1437 r. był świadkiem ugody między dwoma grupami braci Tarnowskich (pierwsza to Rafał, Jan i Spytek z Jarosławia, a druga to ich stryjeczni: Jan Starszy, Gratus, Rafał, Jan Szczęsny i Jan Młodszy). Ugodę tę zatwierdzili Jan Rej z Szumska, sędzia i Filip z Chrobierza, podsędek ziemi krakowskiej²³⁴⁹. W dniu 8 VII 1439 r. Zygmunt z Bobowej wystąpił jako burgrabia grodu krakowskiego (*Sigismundo de Bobowa, Burgrabio Castri Cracouiensis*)²³⁵⁰. W tym zdaje się charakterze wyrokował w sądzie krakowskim 19 V 1440 r. (*Strenuus dominus Sigismundus de Bobowa*)²³⁵¹. Dnia

zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 54, także przypis 148 (s. 77). Dla zrozumienia skąd się wzięła u Fedorowicza data 24 XI 1431 r., analizował Z. Perzanowski wpisy w SPPP, t. II, s. 352. Wpiew czytamy około 20 V 1431 r. o śmierci poprzedniego podsędkę Jakuba z Boturzyna, po nr 2343, potem dnia 24 XI 1431 r. zadebiutował Zygmunt z Bobowej, przed nr 2344, zob. DSZK, s. XLIII. Natomiast data 11 V 1436 r. podana przez Fedorowicza jest błędna, gdyż Zygmunta 9 V 1436 r. mianowano sędzią, by między 24 a 31 V t.r. go usunąć, DSZK, s. XLIII. Zachowały się wyroki wydane z udziałem Zygmunta z Bobowej jako podsędkę (ramy czasowe: 11 V 1426 – 13 III 1436), DSZK, nr 167, 173-80, 182 (s. 178-199), 4 II 1446 r., wspomniano wyrok z jego udziałem, nr 201 (s. 220-221). Dziwi brak jakiegokolwiek komentarza Z. Perzanowskiego do nr 167 (11 V 1426 r.) i nr 173 (9 IV 1431 r.), które poprzedzają 24 XI 1431 r., ale obie poprzedzają też datę śmierci Jakuba z Boturzyna. Wyroki te podważają omówione wyżej poglądy Fedorowicza i Perzanowskiego. Wiele wpisów zaświadcza o zasiadaniu Zygmunta z Bobowej jako podsędkę ziemskiego, SPPP, t. II, nr 2461 (30 IX 1432 r.), s. 376, nr 2463 (9 X 1432 r.), s. 376-377, nr 2489 (30 I 1433 r.), s. 384, nr 2519 (8 IV 1434 r.), s. 390, nr 2595 (7 X 1434 r.), s. 406-407, nr 2628 (sam wyrokował 9 II 1436 r.), s. 413, nr 2789 (8 VII 1439 r., jako burgrabia), s. 452, nr 2846 (19 V 1440 r., sam rozpoznawał sprawę, zapewne jako burgrabia), s. 465, do tej ostatniej komentarz K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 53, zwłaszcza przypis 137 (s. 76). W KDKT, t. II, nr CLXXVII (s. 285) wyrok z 28 IV 1435 r., jako podsędek. O samej naganiu szlachectwa Jana Oleśnickiego i roli Zygmunta z Bobowej w tym postępowaniu, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 53.

²³⁴² SPPP, t. II, nr 2485 (s. 383). W 1447 r. nazwano ją wdową, <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁴³ KDP, t. I, nr CLXXVI (od s. 312), na s. 317 *Sigismundus Bobowski Cracoviensis [...] Subiudices*.

²³⁴⁴ AGZ, t. IX, Lwów 1883, nr XXXII (s. 44).

²³⁴⁵ SPPP, t. II, nr 2587 (s. 405).

²³⁴⁶ *Ibidem*, nr 2597 (s. 407).

²³⁴⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304.

²³⁴⁸ SPPP, t. VII, cz. II, nr 706 (s. 354).

²³⁴⁹ AS, t. II, nr CXXXII (s. 156 i n.). Zygmunta wymieniono jako byłego (*olim*) podsędkę ziemi krakowskiej, s. 158. K. Mosingiewicz przypisywał mu rolę pośrednika w tym konflikcie, zob. PM, *Szkic trzeci...*, s. 53, a zwłaszcza przypis 137 (s. 76).

²³⁵⁰ SPPP, t. II, nr 2789 (s. 452).

²³⁵¹ *Ibidem*, nr 2846 (s. 465).

3 X 1441 r. Zygmunt z Bobowej był świadkiem, gdy Nieustęp, opat jędrzejowski, zezwolił Jakubowi ze Zdanowic założyć gospodę we wsi Mierzawa²³⁵². Dnia 18 V 1443 r. Zygmunta z Bobowej wymienił Piotr z Pieskowej Skały, podkomorzy królewski przy okazji sprzedaży kamiennego domu w Krakowie kardynałowi Zbigniewowi Oleśnickiemu za dwieście grzywien, z powodu posiadanej przez niego niezamieszkałej nieruchomości w sąsiedztwie (*secus aream desertam*)²³⁵³.

II.N.14-16. JADWIGA, ELŻBIETA I ANNA

Były to córki Stanisława (II.N.4) i Stachny, znane tylko z dokumentu z 4 II 1408 r. (zob. wyżej). Jadwiga z Bobowej, wdowa po NN Jeżowskim żyła jeszcze w 1443 r.²³⁵⁴

POKOLENIE XIX

II.N.17. KATARZYNA

Występująca w 1451 r. Katarzyna, córka Stanisława Gedki z Bobowej (II.N.6), była żoną Wojciecha z Jeżowa²³⁵⁵.

II.N.18. JAN GEDKA

Występujący w latach 1457-1461, zmarły przed 1464 r. Jan Gedka był synem Stanisława Gedki (II.N.6), bratem Mikołaja (II.N.19), tenentariuszem Grybowa od 1457 do 1459 r.²³⁵⁶ W 1457 r. Jan Gedka z Bobowej zastawił za 40 grzywien Stanisławowi Szebieńskiemu Ustrobnę²³⁵⁷. W 1459 r. Zygmunt z Bobowej (II.N.29) sprzedał za 400 grzywien Janowi Gedce z Bobowej Wolę Łużańską i cz. Łużnej²³⁵⁸. W tym samym roku Mikołaj (II.N.19) i Jan Gedkowie z Bobowej nadali sześć grzywien czynszu pobieranego od mieszkańców Bobowej w dwóch ratach rocznie altarii, czyli prebendzie św. Mikołaja, ufundowanej niegdyś przez ich ojca [Stanisława] Gedkę z Bobowej²³⁵⁹. W 1461 r. Jan Gedka z Bobowej był gotów wykupić Ustrobną od Stanisława Szebieńskiego²³⁶⁰. W 1464 r. Stanisław Wielopolski sprzedał za 50 grzywien bratu [przyrodniemu?] Janowi Gedce całą część w Łęku i Łabowej²³⁶¹ W 1464 r. Marusza [Małgorzata] niegdyś wdowa po Janie [Gedce] Bobowskim, obecnie żona Mikołaja Piotraszowskiego trzymała Łużnę i Wolę Łużańską tytułem posagu i wiana²³⁶². W 1479 r. Piotr Pielsz z Rogów zastawił za 550 florenów węgierskich Janowi Gedce z Wielopola Wolę Łużańską i część

²³⁵² KDMłp, t. IV, nr MCDXI (s. 389-390).

²³⁵³ *Ibidem*, nr MCDLI (s. 425).

²³⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁵⁵ *Ibidem*.

²³⁵⁶ *Ibidem*.

²³⁵⁷ *Ibidem*.

²³⁵⁸ *Ibidem*.

²³⁵⁹ *Ibidem*.

²³⁶⁰ *Ibidem*.

²³⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 26.12.2016]. Nie da się wykluczyć, że Stanisław Gedka był ojcem jeszcze Stanisława z Wielopola Wielopolskiego, bo i Jan Gedka zwał się z Wielopola.

²³⁶² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

Łużnej, które miał w zastawie za 550 florenów węgierskich od [brata] Mikołaja Gedki z Bobowej (II.N.19)²³⁶³.

Pozostaje zanalizować niejasny opis Bobowej Jana Długosza w *Liber Beneficiorum*, datowany na ostatnie lata życia wielkiego dziejopisa (1470-1480): „Oppidum habens ecclesiam parochialem in se lapideam, in honorum Omnium Sanctorum dicatam, cuius proprietas Nicolaum, Johannem et Gyethcam de domo Griffonum nobiles pertinet”²³⁶⁴. Zofia Leszczyńska-Skrętowa próbowała rozgryźć ten zapis, ale z niewiadomych przyczyn przedstawiła dwie koncepcje, z których druga nie ma, nawet w świetle jej własnych badań, żadnego sensu. Uczona ta bowiem widziała dwa rozwiązania tej wyliczanki, zależnie od domniemanej daty spisania przez Długosza swego opisu: „ante 1470 miasto Bobowa należy do Mikołaja, Jana i Giedki z rodu Gryfitów. [...] Jeżeli informacja pochodzi z czasu ok. 1460 – dziedzicami byli Mik. i Jan Giedkowie oraz Jan Bobowski, jeżeli z czasu około 1470 – Mik. Giedka i Jan Bobowski”²³⁶⁵. Nie wiadomo, dlaczego cytowana autorka uznała, że opis Długosza powstał przed 1470 rokiem, skoro nauka datuje go na lata 1470-1480. Jednak nawet przyjmując za dobrą monetę to, co napisała w przypisie 5, i tak nie ma to bez sensu. bo Długosz pisał o trzech właścicielach. Czyli „uśmiercenie” Jana Gedki koło 1470 r. przez Leszczyńską-Skrętową jest niedorzeczne, gdyż żył jeszcze przynajmniej w 1479 r., co ta sama autorka równolegle wykazała (*vide* wyżej). Z oczywistych względów było dwóch braci: Mikołaj i Jan Gedkowie (II.N.18-19) oraz Jan Bobowski (II.N.21, syn Paszka, II.N.12). Ta kolejność u Długosza (Mikołaj [Gedka], Jan [Bobowski] i [Jan] Gedka) jest wyjątkowo nielogiczna...

II.N.19. MIKOŁAJ GEDKA

Występujący w latach 1457-1495 Mikołaj Gedka był synem Stanisława Gedki (II.N.6), bratem Jana Gedki, dziedzicem Bobowej, Brzeznej i tenutariuszem Grybowa²³⁶⁶. W 1457 r. Mikołaj Gedka z Brzezna zastawił za 100 florenów węgierskich Mikołajowi Laskowi, sołtysowi w Stańkowej, Kaninę, Wysokie i Siekierczynę²³⁶⁷. W 1459 r. Mikołaj i Jan Gedkowie z Bobowej nadali altarii, czyli prebendzie św. Mikołaja Wyznawcy, ufundowanej przez ich ojca zmarłego [Stanisława] Gedkę z Bobowej, 6 grzywien czynszu pobieranego w dwóch ratach od mieszkańców Bobowej²³⁶⁸. W 1464 r. Mikołaj Gedka z Bobowej dał w posagu swej siostrze Dorocie (II.N.20), żonie Hynka Zagorowskiego z Gorenica 300 grzywien i za te pieniądze zastawił jej i Hynkowi połowę swej części w Bobowej²³⁶⁹. W tym samym roku zastawił też Hynkowi z tytułu 100 grzywien posagu swej siostry Doroty 10 grzywien czynszu w Brzeznej na osiadłych kmieciach, zachowując dla siebie robociznę i daniny od nich²³⁷⁰. W 1464 r. Marusza [Małgorzata], wdowa po

²³⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁶⁴ J. Długosz, LB, t. II, s. 237.

²³⁶⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016]. Tekst zasadniczy i przypis 5.

²³⁶⁶ *Ibidem*.

²³⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3306> [dostęp 26.12.2016].

²³⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁶⁹ *Ibidem*.

²³⁷⁰ *Ibidem*. Dorota po śmierci Hynka powtórnie wyszła za mąż za Grzegorza Zakrzewskiego, co wynika z informacji, że 3 II 1486 r. Kazimierz IV Jagiellończyk zatwierdził wyrok Mikołaja Strasza z Białaczowa,

Janie Bobowskim (II.N.21), obecnie żona Mikołaja Piotraszowskiego ustąpiła Mikołajowi Gedce dobra, które dzierżyła w Bobowej i Grybowie z przynależnymi wsiami oraz w Ustrobnej, Łużnej i Woli Łużańskiej. Łużnę i Wolę Łużańską, które otrzymała od Mikołaja Bobowskiego za 300 grzywien wiana i 300 grzywien posagu, miała Marusza dzierżyć tytułem wiana i posagu²³⁷¹. W 1471 r. Mikołaj Gedka z Bobowej sprzedał za 150 grzywien Piotrowi z Przybysławic (pow. wiślicki) całą Ustrobnę²³⁷². W 1477 r. Mikołaj Gedka z Bobowej miał dać Piotrowi Pielszowi z Rogów za pożyczone 550 florenów węgierskich wwiązanie w Wolę Łużańską i część Łużnej, ten zaś miał dać szlachcicom: Janowi i Bartłomiejowi, wójtom z Ciężkowic wwiązanie w swoich ludzi osiadłych w mieście Bobowej, płacących 10 grzywien czynszu, jeśli nie zapłaciliby w terminie 100 grzywien długu²³⁷³. Zastaw miał obowiązywać aż do pełnego wykupu. Gedka mógł wykupić zastawione dobra tylko za własne pieniądze, a nie za obce. Jeśli ktoś z racji prawa bliższości wystąpiłby o wykupienie tych dóbr, a Mikołaj nie ochroniłby Piotra przed tymi roszczeniami, miał mu dać za te 550 florenów węgierskich wwiązanie do Brzeźnej²³⁷⁴. W 1479 r. Piotr Pielsz z Rogów zastawił za 550 florenów węgierskich Janowi Gedce (II.N.18) z Wielopola Wolę Łużańską i część Łużnej, które miał w zastawie za 550 florenów węgierskich od Mikołaja Gedki z Bobowej²³⁷⁵. W 1482 r. Mikołaj Gedka z Bobowej zobowiązał się wypłacić Eleazarowi z Bruśnika (II.O.10) w trzech ratach 150 grzywien tytułem posagu swej córki Katarzyny II.N.32). Jeśli rat nie zapłaciliby w terminie, miał za każdą ratę dać Eleazarowi wwiązanie do tenuty w Grybowie, gdzie miał 5 grzywien czynszu od ludzi osiadłych²³⁷⁶. W 1486 r. Jan Kołczek z Czełuśnicy sprzedał za 100 grzywien Mikołajowi [Gedce] z Bobowej Pustą Łąkę²³⁷⁷. W 1487 r. Mikołaj Gedka z Bobowej z jednej strony oraz Klemens z Turzy [Turski herbu Warna] i [jego zięć] Eleazar z Bruśnika (II.O.10) z drugiej strony podzielili się Bobową. Mikołajowi przypadła połowa miasta od [domu] Stanisława Niechatli aż do [domu] Katarzyny Rogowej, a na przedmieściu [domy]: Krzystana Wolika, Zygmunta Czarnego i zagroda Marcina Czulya. Mikołaj otrzymał ponadto połowę, zaś Klemens i Eleazar po czwartej części: ratusza, młyna, łązni, jatek, ról i opłat targowych w Bobowej²³⁷⁸. W 1489 r. Mikołaj Gedka z Bobowej i jego syn Jakub zastawili za 300 florenów węgierskich Wierzbicie z Przyszowej: Wysokie, Kaninę, Siekierczynę²³⁷⁹. W 1493 r. Mikołaj [Gedka] z Bobowej zastawił za 300 florenów węgierskich [zięciowi] Stanisławowi z Szalowej połowę swojej części w Bobowej, a tenże Stanisław zapisał żonie Dorocie (II.N.32) m.in. całe sumy pieniężne zapisane mu przez Mikołaja [Gedkę] z Bobowej na połowie miasta Bobowa oraz całe

sędziogo i Marcina z Konarów, podsędka krakowskiego, potwierdzający testament Mikołaja [Gedki] z Bobowej na rzecz Doroty, żony Grzegorza Zakrzewskiego na sumę 200 grzywien w mieście królewskim Grybów, MS, t. I, nr 1819 (s. 94).

²³⁷¹ *Ibidem.*

²³⁷² *Ibidem.*

²³⁷³ *Ibidem.*

²³⁷⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²³⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁷⁶ *Ibidem.*

²³⁷⁷ *Ibidem.*

²³⁷⁸ *Ibidem.*

²³⁷⁹ *Ibidem.*

swe części w Łużnej²³⁸⁰. W tym samym roku Mikołaj Gedka z Bobowej i jego synowie: Mikołaj i Jan (II.N.36-37) zastawili za 400 florenów węgierskich Mikołajowi z Nawojowej całą Brzezną²³⁸¹. W 1494 r. Tomasz z Nawojowej umorzył zapis 1500 florenów węgierskich, który niegdyś jego ojciec Mikołaj uczynił na Brzeżnej Mikołajowi Gedce z Bobowej²³⁸². W tym samym roku Mikołaj Gedka z Bobowej zapisał Stanisławowi Szalowskiemu z Łapszowa 70 florenów węgierskich na Bobowej²³⁸³. Ponownie w tym samym roku Mikołaj Gedka z Bobowej i jego synowie: Mikołaj i Jan (II.N.36-37) zastawili za 400 florenów węgierskich Wierzbicie z Przyszowej Brzezną²³⁸⁴.

II.N.20. DOROTA

W 1464 r. Mikołaj Gedka z Bobowej (II.N.19) dał w posagu swej siostrze Dorocie, czyli także córce Stanisława (II.N.6), żonie Hynka Zagorowskiego z Gorenice 300 grzywien i za te pieniądze zastawił jej i Hynkowi połowę swej części w Bobowej²³⁸⁵. W tym samym roku zastawił też Hynkowi z tytułu 100 grzywien posagu swej siostry Doroty 10 grzywien czynszu w Brzeżnej na osiadłych kmieciach, zachowując dla siebie robociznę i daniny od nich²³⁸⁶.

II.N.21. JAN (STARSZY)

To, co napisała Zofia Leszczyńska-Skrętowa o osobie nazwanej przez siebie „Janem Bobowskim”, dotknięte jest dużymi brakami warsztatowymi, które nie powinny się znaleźć w publikacji takiej rangi jak *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*. Autorka powinna zadać sobie trud lektury tego, co przepisywała z ksiąg sądów w Małopolsce, a tak Jana Bobowskiego „uśmierciła” dwa razy, wprawdzie przed 1464 r. i wdowę po nim wydała powtórnie za męża, po czym niezrażona tym faktem każe nieboszczykowi uczestniczyć w wymiarze sprawiedliwości do 1476 r. i ponownie go „uśmierca” około 1477 r. oraz dzieli po nim spadek w 1480 r. A przecież wystarczyło uważnie przeczytać to, co się znalazło w księgach sądowych... Otóż bowiem Paszek=Paweł (II.N.12) miał trzech, a nie dwóch synów, jak chce Z. Leszczyńska-Skrętowa: dwóch Janów (starszego i młodszego – sami tak się określali, zob. dalej) i Stanisława. Występujący w latach 1445-1475, zmarły przed 1477 r. Jan Bobowski z Bobowej i Siedlisk, syn Pawła (II.N.12) i Stachny, był starszym bratem Stanisława (II.N.23), to w rzeczywistości opis dwóch Janów²³⁸⁷. Wymieńmy wobec tego informacje o Janie starszym. W 1449 r. Jan Bobowski, syn zmarłego Pawła z Bobowej dał Piotrowi Gabańskiemu ze Stronia za dług w wysokości 100 grzywien wwiązanie w Biesną²³⁸⁸. Jan z Bobowej sądził się z Janem Trestką z Trestczyna (II.F.13) 4 II 1452 r.²³⁸⁹ W 1457 r. Jan

²³⁸⁰ *Ibidem*.

²³⁸¹ *Ibidem*.

²³⁸² *Ibidem*.

²³⁸³ *Ibidem*.

²³⁸⁴ *Ibidem*.

²³⁸⁵ *Ibidem*.

²³⁸⁶ *Ibidem*.

²³⁸⁷ *Ibidem*.

²³⁸⁸ *Ibidem*.

²³⁸⁹ SPPP, t. II, nr 3489 (s. 615).

Bobowski senior [podkreślenie moje – T.K.], ręcząc za swego młodsze brata niedzielnego [Jana] zobowiązał się wypłacić 100 grzywien posagu swej siostry Marty (II.N.24) Stanisławowi Staszkowskiemu. Jeśli nie wypłaciłby, miał mu dać wwiązanie w Polną²³⁹⁰. W latach 1457-1458 Jan Bobowski zapisał żonie Maruszy, córce Marcina z Kamieńca (w ziemi sanockiej) 600 grzywien wiana i posagu na połowie swych dóbr w: Bobowej, Grybowie z przynależnymi wsiami, Woli Łużańskiej i Ustrobnej²³⁹¹. W 1464 r. Marusza [Małgorzata], wdowa po Janie Bobowskim, obecnie żona Mikołaja Piotraszowskiego ustąpiła Mikołajowi Gedce (II.N.19) dobra, które dzierżyła w Bobowej i Grybowie z przynależnymi wsiami oraz w Ustrobnej, Łużnej i Woli Łużańskiej. Łużnę i Wolę Łużańską, które otrzymała od Mikołaja [Gedki] Bobowskiego za 300 grzywien wiana i 300 grzywien posagu, a teraz miała Marusza dzierżyć tytułem wiana i posagu²³⁹².

II.N.22. JAN (MŁODSZY)

O drugim synu Pawła (II.N.12), także Janie czytamy po raz pierwszy w 1463 r.: Jan Bobowski zapisał 26 florenów węgierskich Januszowi z Jeżowa na dwóch kmieciach w Żebracze, tj. na sołtysie Piotrze i na drugim osadzonem koło sołtysa²³⁹³. W 1464 r. Jan Bobowski [dziedzic Siedlisk] stanął przy swym kmieciu o karę²³⁹⁴. W 1464 r. Jan Bobowski z Bobowej zastawił Jakuszowi z Jeżowa całe swe dziedzictwo w Bukowcu za 22 grzywny i 16 florenów węgierskich oraz swą ostatnią część w Żebracze za 25 florenów węgierskich²³⁹⁵. W 1464 r. Jan Bobowski z Bobowej otrzymał 18 florenów [węgierskich? – T.K.] i 13 grzywien pożyczki od Stanisława Staszowskiego, które dopisał mu na Biesnej, zastawionej Janowi²³⁹⁶. W 1465 r. Jan Bobowski sprzedał z prawem odkupu do trzech lat za 100 grzywien Mikołajowi Taszyckiemu całe swoje dziedzictwo w Bukowcu i Żebracze. Jeśli Mikołaj kupiłby dla folwarku jakieś siedlisko lub rolę, to przy wykupie miał otrzymać pieniądze włożone w ten zakup²³⁹⁷. W 1469 r. Mikołaj Taszycki z Lusławic zeznał, że odstąpił Janowi Bobowskiemu wspomniane wsie, które mu Jan sprzedał²³⁹⁸. W 1475 r. Jan z Bobowej miał za dług 120 grzywien wwiązać Mikołaja z Niezjamirowic w połowę swej wsi Siedliska²³⁹⁹. Dnia 13 III 1475 r. w Wojniczu *Iohannes de Bobowa* sprzedał Mikołajowi Szropowi z Jasiony za 150 grzywien Bukowiec i Żebraczkę²⁴⁰⁰. W 1476 r. Jan z Bobowej zapisał Stanisławowi NN 100 grzywien na Polnej²⁴⁰¹.

²³⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁹¹ *Ibidem*.

²³⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2700> [dostęp 25.12.2016].

²³⁹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²³⁹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2700> [dostęp 25.12.2016].

²³⁹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²³⁹⁸ *Ibidem*.

²³⁹⁹ *Ibidem*.

²⁴⁰⁰ AGZ, t. VII, nr LXX (s. 136), jest tu wyliczanka tego, co wraz z tymi wsiami Jan z Bobowej zbywał Mikołajowi z Jasiony.

²⁴⁰¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

II.N.23. STANISŁAW

Stanisław, ostatni syn Pawła (II.N.12) nie pozostawił o sobie wiele informacji. W 1446 r. Jan [Stary (*Antiquus*)] i drugi Jan dziedzice Rzeszowa ustąpili Stanisławowi z Bobowej Ustrobnę (pow. pilzneński)²⁴⁰². Stanisław z Bobowej zmarł najpóźniej w 1457 r., skoro nie uczestniczył w umowie posagowej swej siostry Marty (zob. niżej).

II.N.24. BARBARA ALIAS MARTA

Imię najstarszej córki Pawła (II.N.12) jest niejasne, aż do 1480 r. jest Martą, dopiero w podanym roku nazwała się Barbarą alias Martą (zob. niżej). W 1457 r. jej najstarszy brat Jan Bobowski senior (II.N.21), ręcząc za swego młodszego brata niedzielnego [Jana] (II.N.22), zobowiązał się wypłacić 100 grzywien posagu swej siostry Marty Stanisławowi Staszkowskiemu. Jeśli nie wypłaciliby, miał mu dać wwiązanie w Polną²⁴⁰³. W 1477 r. pod imieniem Barbary została wymieniona jako siostra rodzona zmarłego Jana Bobowskiego (II.N.22), dziedzica Siedlisk²⁴⁰⁴. Po zmarłym bezpotomnie Janie w 1480 r. Barbara alias Marta, żona Stanisława Staszowskiego i jej najmłodsza siostra Anna alias Spytka (II.N.26), córki zmarłego Pawła z Bobowej otrzymały po połowie całe Siedliska z wyjątkiem czterech kmieci, trzecią część ról i łąk oraz prawo patronatu kościoła w tej wsi²⁴⁰⁵. Żyła jeszcze w 1483 r., bo wtedy Stanisław Staszowski z Staszkówki i jego żona Barbara [Marta] dziedzice Bobowej i Polnej gwarantowali zwrot 80 grzywien i 20 florenów węgierskich Janowi Gładyszowi z Szymbarku wwiązaniem w Polną²⁴⁰⁶.

II.N.25. MAŁGORZATA

Małgorzata była drugą córką Pawła (II.N.12). W 1463 r. Stanisław ze Staszkówki [zupelna trudność poznawcza, inny niż mąż Barbary alias Marty (II.N.24)] zapisał 400 grzywien posagu i wiana żonie Małgorzacie, córce zmarłego Pawła Bobowskiego, na połowie dóbr: Staszkówka, Biesna, Jasienna, Bukowiec²⁴⁰⁷. Po jego śmierci wyszła po wtórnie za mąż za Mikołaja Żarnowieckiego. W 1480 r. Małgorzata, żona Mikołaja Żarnowieckiego, Jan Kołczek z siostrą [Krzychną] (II.N.28) i siostrzeńcami oraz dzieci [zmarłej wcześniej] Zychny [Zygmunty] (II.N.27): Stanisław z Oleśnika z siostrą Dorotą, poręczający za brata Piotra, otrzymali połowę miasta Bobowej wraz z prawem patronatu kościoła, trzecią część ról i łąk dworskich oraz czterech kmieci w Siedliskach²⁴⁰⁸. Małgorzata nie żyła już w 1485 roku, bowiem jej syn Stanisław Żarnowiecki z Wiśniowej (pow. pilzneński) sprzedał za 360 florenów węgierskich, za konia wartego 100 grzywien [*sic!*] oraz za dwóch kmieci osiadłych w Niegłowicach Klemensowi Turskiemu

²⁴⁰² *Ibidem*.²⁴⁰³ *Ibidem*.²⁴⁰⁴ *Ibidem*.²⁴⁰⁵ *Ibidem*.²⁴⁰⁶ *Ibidem*.²⁴⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2700> [dostęp 25.12.2016].²⁴⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

z Gnojnika całą część dziedzictwa po matce Małgorzacie i po wuju Janie z Bobowej (II.N.22) w Bobowej i Siedliskach²⁴⁰⁹.

II.N.26. ANNA ALIAS SPYTKA

W 1477 r. pojawiła się jako trzecia córka Pawła (II.N.12), nosiła wtedy imię Anna, określono ją jako siostrę zmarłego Jana Bobowskiego (II.N.22)²⁴¹⁰. W 1480 r. jako Anna alias Spytka dostała część spadku po bracie Janie, wraz z siostrą Barbarą-Martą (II.N.24), zob. wyżej. Była osobą niezamężną. Panna Anna Bobowska z Bobowej i Siedlisk występowała w latach 1483-1486²⁴¹¹.

II.N.27. ZYCHNA (ZYGMUNTA)

Zychna, czyli Zygmunta nosiła imię po stryju (II.N.13). Czy była młodszą, czy starszą siostry Anny-Spytki, dojąć niepodobna. Nie żyła już w 1479 r., gdy Piotr i Dorota, dzieci zmarłego Stanisława z Oleśnika (pow. krasnystawski) urodzone z Zygmunty z Bobowej zeznały, że swe dobra w Bobowej i Siedliskach przypadły im po wuju Janie z Bobowej (II.N.22) oraz siebie oddają aż do pełnoletności Piotra w opiekę swemu stryjowi Janowi zwanemu Kaczorkiem z Oleśnika²⁴¹². O Zychnie pod rokiem 1480 r. zob. wyżej.

II.N.28. NN?

Historyk musi zmierzyć się z takimi oto wpisami w księgach sądowych: w 1477 r. Krzychna z Łęk (pow. pilzn.) zastawiła za 200 grzywien swemu bratu Janowi z Łubna całe swe części dziedziczne, które przypadły jej po śmierci Jana z Bobowej w Bobowej i Siedliskach²⁴¹³. Kim była Krzychna, nie wiemy, czyżby kolejną siostrzenicą Jana (II.N.22)? W 1480 r. przy podziale dóbr po śmierci tegoż Jana z Bobowej część spadku otrzymał Jan Kołczek z siostrą i siostrzeńcami²⁴¹⁴. Chodzi tu niewątpliwie o poprzednią parę Krzychnę i Jana. W tym samym roku Elżbieta żona niegdyś Zakliki z Łęk Górnych (pow. pilzneński), obecnie żona Jakuba Uchacza z Woli Adamowej zeznała, że Jan [Kołczek] z Łęk, brat zmarłego Zakliki zaspokoił jej pretensje do zapisanego jej przez Zaklikę posagu i wiana na Łękach Górnych, mieście Bobowej i Siedliskach²⁴¹⁵. Jan Kołczek z Bobowej, Siedlisk i Łęk występował jeszcze w latach 1480-1487²⁴¹⁶.

II.N.29. ZYGMUNT

W latach 1448-1449, 1457, 1460-1462 pojawia się Zygmunt z Bobowej, Zabawy, Zdrochca, Ciborowic i Tuchowa, zarazem syn Zygmunta (II.N.13) i Świętochny²⁴¹⁷.

²⁴⁰⁹ *Ibidem*. Jest to zupełnie inny ród Turskich, zob. lata 1423-1428 Klemens Turski z Turzy i Gnojnika Małego, herbu Warna, brat Przeclawa (SPPP t. VII, cz. II, nr 541-542 i 563).

²⁴¹⁰ *Ibidem*.

²⁴¹¹ *Ibidem*.

²⁴¹² *Ibidem*.

²⁴¹³ *Ibidem*.

²⁴¹⁴ *Ibidem*.

²⁴¹⁵ *Ibidem*.

²⁴¹⁶ *Ibidem*.

²⁴¹⁷ *Ibidem*.

W 1451 r. Zygmunt z Bobowej, wójt w Tuchowie sprzedał za 500 grzywien swoje wsie dziedziczne Wolę Łużańską i Łużnę wraz z prawem patronatu kościoła tamże, zastrzegając sobie prawo odkupu w ciągu czterech lat swemu stryjowi [stryjecznemu] Stanisławowi Gedce z Bobowej (II.N.6). Stanisław zapłacił już 280 grzywien z całej sumy. Jeśli w ciągu 4 najbliższych lat Zygmunt zwróciłby mu tę kwotę, odzyskać miał dziedziny, w przeciwnym wypadku Gedka dopłacić powinien pozostałe 220 grzywien i mógł przejąć dobra. Jeśli Gedka nie zapłaciłby reszty w terminie, wówczas miał dać Zygmuntowi w zastaw te dobra na cały rok aż do pełnej spłaty²⁴¹⁸. W 1457 r. Zygmunt z Bobowej alias z Tuchowa miał za dług 50 grzywien wwiązać Mikołaja Łyczkę z Ryglie w Wolę Łużańską i w część Łużnej²⁴¹⁹. W 1459 r. Zygmunt z Bobowej sprzedał za 400 grzywien Janowi Gedce z Bobowej Wolę Łużańską i część Łużnej²⁴²⁰. W 1462 r. Zygmunt Bobowski z Tuchowa zastawił za 70 grzywien Piotrowi, synowi Pawła Burzyńskiego całą wieś Ciburowice²⁴²¹. *Sigismundus Bobowsky, nobilis de domo Griffonum* był właścicielem wsi Zdroheć (1470-1480)²⁴²². Tegoż Zygmunta odnotowano także jako właściciela sąsiedniej wsi Zabawa²⁴²³. Jako właściciela Ciburowic Jan Długosz podał *Sigismundus Loobowsky [sic!] de armis Griffonum*²⁴²⁴. Zmarł bezżennie i bezpotomnie, jako ostatni z tej linii Bobowskich.

II.N.30. STACHNA

W 1444 r. została wspomniana Stachna, córka Zygmunta z Bobowej (II.N.13) [i Świętochny], żona Mikołaja Uchacza z Woli Adamowej; wtedy to Zygmunt z Bobowej zastawił za 160 grzywien [swemu zięciowi] Mikołajowi Uchaczowi z Woli Adamowej [dziś Jadamwola] Łużnę i Wolę Łużańską²⁴²⁵.

POKOLENIE XX

II.N.31. ANDRZEJ

Andrzej z Bobowej wspominany był tylko raz we wpisie z 1486 r., kiedy to gwarantował [ciotce] Dorocie (II.N.20), żonie Grzegorza Zakrzowskiego zwrot 200 grzywien wwiązaniem w miasto Grybów z przynależnymi wsiami²⁴²⁶. Już z treści tego wpisu wynika, że był to syn Mikołaja Gedki (II.N.19), który z siostrą Dorotą prowadził podobne interesy. Czy był on starszy, czy młodszy od Katarzyny (II.N.32), rozstrzygnąć nie sposób. Na pewno nie żył już w 1493 r., gdyż ojciec nie wymieniał go już wtedy wśród swoich synów.

²⁴¹⁸ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017]; <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴¹⁹ *Ibidem*.

²⁴²⁰ *Ibidem*.

²⁴²¹ *Ibidem*.

²⁴²² J. Długosz, LB, t. I, s. 421, to samo t. II, s. 137.

²⁴²³ *Ibidem*, t. II, s. 138.

²⁴²⁴ *Ibidem*.

²⁴²⁵ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴²⁶ *Ibidem*.

II.N.32. KATARZYNA

W 1482 r. Mikołaj Gedka z Bobowej zobowiązał się wypłacić Eleazarowi z Bruśnika (II.O.10) w trzech ratach 150 grzywien tytułem posagu swej córki Katarzyny. Jeśli rat nie zapłaciłby w terminie, miał za każdą ratę dać Eleazarowi wwiązanie do tenuty w Grybowie, gdzie miał pięć grzywien czynszu od ludzi osiadłych²⁴²⁷. W 1486 r. Eleazar z Bruśnika zapisał żonie Katarzynie, córce Mikołaja Gedki z Bobowej 200 grzywien posagu na części Bobowej, którą kupił od Jana Kołczka i na części Bruśnika²⁴²⁸. W tym samym roku Dorota Zakrzowska (II.N.20), żona Grzegorza z Zakrzowa, dziedziczka Bobowej sprzedała za 200 grzywien [bratanicy] Katarzynie, żonie Eleazara z Bruśnika, część Bobowej oraz wsie lub części wsi: Siedliska, Polna, Biesna, Bukowiec, Żebraczka²⁴²⁹. Jeszcze w tym samym roku Eleazar z Bruśnika sprzedał za 100 grzywien Janowi z Symbarku cały spadek po Janie Bobowskim w Polnej, kupiony od Doroty, żony Grzegorza Zakrzowskiego i od Jana Kołczka²⁴³⁰. W 1487 r. Eleazar z synem Mikołajem zapisał żonie Katarzynie cały dwór w Bruśniku z rolami folwarcznymi i robociznami kmieci, bez czynszu, do czasu zwrócenia jej dóbr w Bobowej pozostających w zastawie²⁴³¹.

II.N.33. ZOFIA

W 1486 r. została wspomniana Zofia, córka Mikołaja [Gedki] z Bobowej (II.N.19) jako żona Jakuba Staszковского z Siedlisk, zmarła około 1487 r.²⁴³²

II.N.34. DOROTA

To, że Mikołaj Gedka z Bobowej (II.N.19) miał córkę o imieniu Dorota, jest oczywiste, choć jej filiacja została określona pośrednio jako siostry Mikołaja (II.N.36), zob. dalej. W 1493 r. Mikołaj [Gedka] z Bobowej zastawił za 300 florenów węgierskich [swe-mu zięciowi] Stanisławowi z Szalowej połowę swojej części w Bobowej, Stanisław zapisał zaś żonie Dorocie m.in. całe sumy pieniężne zapisane mu przez Mikołaja [Gedkę] z Bobowej na połowie miasta Bobowa oraz całe swe części w Łużnej²⁴³³. W 1493 r. tenże Stanisław zapisał w dożywocie żonie Dorocie oraz ich dzieciom do ich pełnoletności części w Łużnej zastawne sumy pieniężne na połowie miasta Bobowa, które zapisał mu Mikołaj z Bobowej, oraz 12 grzywien czynszu na Wronowicach, Jazowsku i dobrach przynależnych do tych wsi. Gdyby Dorota wyszła powtórnie za mąż, opiekę nad dziećmi i tymi dobrami przejmą bliżsi po Stanisławie²⁴³⁴. W tym samym roku Mikołaj Gedka z Bobowej zapisał Stanisławowi Szalowskiemu z Łapszowa 70 florenów węgierskich na Bobowej²⁴³⁵. W 1494 r. Stanisław Szalowski jako pełnomocnik żony Doroty obwiniał Piotra, dzierżawcę w Łużnej, ponieważ przedłożył w sądzie pieniądze,

²⁴²⁷ *Ibidem.*²⁴²⁸ *Ibidem.*²⁴²⁹ *Ibidem.*²⁴³⁰ *Ibidem.*²⁴³¹ *Ibidem.*²⁴³² *Ibidem.*²⁴³³ *Ibidem.*²⁴³⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].²⁴³⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

które Piotr miał wziąć od Doroty, lecz ten się nie zgłosił, a on złożył je w skarbcu. Sąd zaś przysądził Dorocie wwiązanie do trzech kmieci w Łużnej: Piotra Wałęgi, Kunczy i Michała Tarsza. W tym samym roku Piotr Błoński ustąpił w zastaw na rok teź Dorocie zapis na tych kmieciach w Łużnej, których miała od Prandoty z Łużnej (II.L.16) za 29 florenów²⁴³⁶. W 1498 r. bracia Jakub, Mikołaj i Jan (II.N.35-37) zastawili za 100 grzywien i 100 florenów węgierskich [swym siostrzeńcom] Adamowi, Janowi i Stanisławowi, synom zmarłego Stanisława Szalowskiego z Łużnej całą swoją część miasta Bobowa, zarazem zastawiając za 100 grzywien [swej siostrze] Dorocie, wdowie po Stanisławie Szalowskim całą swoją część miasta Bobowa²⁴³⁷. W 1507 r. Jan z Łużnej (II.L.23) sprzedał za 10 grzywien Dorocie, wdowie po Stanisławie Szalowskim z Łużnej część młyna tamże²⁴³⁸. W latach 1511-1512 Dorota z Łużnej, wdowa po Stanisławie Szalowskim za zgodą swego syna Adama i brata Mikołaja Bobowskiego (II.N.36) zrzekła się wszelkich sum oprawnych, zapisanych jej przez zmarłego męża na połowie dóbr Bobowa na rzecz Mikołaja Glińskiego z Bobowej²⁴³⁹. W latach 1517-1520 Konstancja ze Stróż [Okragłych], wdowa po Mikołaju Karmanowskim [z Karmanowic w woj. lubelskim?] zastępowała przed sądem Dorotę, dzierżawczynię dóbr w Łużnej, wdowę po Stanisławie Szalowskim, pozwaną przez Felicję z Łużnej, żonę Jana Luclawa o niezrzeczenie się dóbr dziedzicznych w Łużnej, tj. ról, na których siedzieli kmiecie Jan Zach i Maciej Bigos oraz roli opustoszałej zwanej Ogonowską, które to role przypadły Felicji w spadku po jej ojcu Stanisławie Zawiszy²⁴⁴⁰. W 1524 r. z wyroku sądu Dorota, wdowa po Stanisławie Szalowskim bierze od Felicji 18 grzywien z dóbr w Łużnej, które przypadły Felicji po jej zmarłej babce Annie, żonie niegdyś Zawiszy z Łużnej. Dorota ustąpiła Felicji z tych dóbr, tj. z ról, na których siedzieli Maciej Bigos i Jan Szast [Zach? – T.K.] oraz roli opustoszałej Ogonowskiej. Felicja zastawiła na rok za 18 grzywien Dorocie Szalowskiej te role²⁴⁴¹. W 1526 r. Jan Luclaw z Łużnej winien był zapłacić 18 grzywien Dorocie Szalowskiej pod rygorem wwiązania jej do ról w Łużnej, na których siedzieli Jan Kępy i Jan Zast, i do roli Ogonowskiej²⁴⁴². W 1528 r. bracia Mojkwoscy pozwali Jana Wróblowskiego i jego żonę Felicję o 35 grzywien zakładu, ponieważ nie uwolnili im z rąk Doroty Szalowskiej dwóch kmieci w Łużnej: Jana Czarnego i Jana Procha²⁴⁴³. Dorota zmarła jeszcze w 1528 r., co poświadcza następujący wpis: z podziału dóbr dziedzicznych między braćmi Adamem, Stanisławem i Janem Szalowskimi, Adamowi przypadła po śmierci matki Doroty Łużna w pow. bieckim oraz 340 florenów, Stanisławowi Szalowskiemu przypadły: Gruszów, Jazowsko i Obidza w pow. czchowskim i dodatek 50 florenów od brata Jana po śmierci matki, natomiast Janowi Szalowskiemu przypadły: Wrocimowice, Zawada, Rozdziele [par. Tęgorborze] i Gródek²⁴⁴⁴.

²⁴³⁶ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁴³⁷ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴³⁸ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁴³⁹ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁴⁰ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁴⁴¹ *Ibidem.*

²⁴⁴² *Ibidem.*

²⁴⁴³ *Ibidem.*

²⁴⁴⁴ *Ibidem.*

II.N.35. JAKUB

W 1489 r. Mikołaj Gedka z Bobowej (II.N.19) i jego syn Jakub zastawili za 300 florenów węgierskich Wierzbicie z Przyszowej: Wysokie, Kaninę, Siekierzynę²⁴⁴⁵. W 1497 r. Zawisza z Wojnarowej odstąpił za 300 florenów węgierskich Nawojce z Koniecpoła (woj. sieradzkie), wdowie po Macieju z Bnina (woj. kaliskie), miasto Bobową trzymane w zastawie od Jakuba, Mikołaja i Jana (II.N.35-37), dziedziców Bobowej²⁴⁴⁶. W tym samym roku bracia rodzeni Jakub, Mikołaj i Jan, dziedzice niedzielni Bobowej sprzedali za 800 florenów węgierskich i za konia wartego 100 grzywien Hieronimowi Branickiemu z Branic (II.T.8) całe swe dziedzictwo w Woli Łużańskiej i Łużnej z prawem patronatu kościoła tamże²⁴⁴⁷. W tym samym roku zastawili za 200 grzywien Zawiszy Wojnarowskiemu z Wojnarowej całą swoją część miasta Bobowa²⁴⁴⁸. W 1498 r. sprzedali za 800 florenów węgierskich i za konia o wartości 100 grzywien [sic!] Hieronimowi z Branic całą Wolę Łużańską i część Łużnej²⁴⁴⁹. W tym samym roku zastawili za 100 grzywien i 100 florenów węgierskich Adamowi, Janowi i Stanisławowi, synom zmarłego Stanisława Szalowskiego z Łużnej całą swoją część miasta Bobowa, zarazem zastawiając za 100 grzywien Dorocie, wdowie po Stanisławie Szalowskim całą swoją część miasta Bobowa²⁴⁵⁰. Dnia 10 I 1504 król Aleksander Jagiellończyk zezwolił Mikołajowi i Hieronimowi z Jezowa wykupić z rąk Jakuba i Mikołaja z Bobowej miasto Grybów z przynależnymi wsiami: Niżna Biała, Szydełkowa, Wyżna Biała, Kąclowa, Gródek, Bielarzowa, Volyoza Vawrzawska²⁴⁵¹. W 1506 r. bracia Jakub i Mikołaj (II.N.36), dziedzice Bobowej dzieliли dobra. Jakubowi, starszemu bratu przypadły: Brzezna, Podrzecze, Pusta Łąka, Wysokie, Kanina i Siekierzyna. Mikołaj otrzymał miasto Bobową z prawem patronatu²⁴⁵². W 1510 r. Jakub Bobowski zapisał Wierzbicie z Bilaska 1200 florenów węgierskich na dobrach Wysokie, Kanina, Siekierzyna²⁴⁵³. W tym samym roku Jakub Bobowski z Bobowej zapisał żonie Zofii, córce Macieja Libranta, mieszczanina sądeckiego 500 florenów [węgierskich?] posagu i 500 grzywien wiana na połowie Brzeznej i Podrzecza²⁴⁵⁴. Dnia 4 IX 1515 r. *Jacobus Bobowski de Brzezna* popadł w poważne kłopoty, bo Jan Iłowski, burgrabia grodu czorsztyńskiego oskarżył go o uprawianie lichwy, żądając złożenia w sądzie kaucji 1000 grzywien [!]²⁴⁵⁵. W 1516 r. Andrzej Pielsz z Rogów zastawił za 117 florenów [węgierskich?] Jakubowi Bobowskiemu z Brzeznej Podrzecze i połowę ról folwarcznych w Brzeznej. W tym samym roku Grzegorz Wierzbęta z Przyszowej i Bilaska miał w zastawie od Jakuba Bobowskiego połowę wsi Brzezna. W 1518 r. Jakub zastawił za 150 florenów [węgierskich?] Andrzejowi Pielszowi z Rogów połowę Podrzecza

²⁴⁴⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁴⁶ *Ibidem*.

²⁴⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016]=25368 [dostęp 19.01.2017].

²⁴⁴⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁴⁹ *Ibidem*.

²⁴⁵⁰ *Ibidem*.

²⁴⁵¹ MS, t. III, nr 1115 (s. 68-69).

²⁴⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁵³ *Ibidem*.

²⁴⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3306> [dostęp 26.12.2016]. Jej braćmi byli: dziekan sądecki Maciej oraz Stanisław i Wojciech; L. Białkowski, *op. cit.*, V. *Dzierżawa...*, s. 379, przypis 3.

²⁴⁵⁵ SPPP, t. VI, nr D.81 (s. 82-83).

z połową młyna oraz pół folwarku z robocizną kmieci w Brzeznej. W 1523 r. Jakub zastawił za 110 florenów [węgierskich?] temuż Andrzejowi wieś Pustą Łąkę oraz karczmę w Brzeznej, w której siedział Marcin Cichy²⁴⁵⁶. W 1527 r. Jakub Bobowski pełnił urząd vicesgerenta starosty sandomierskiego²⁴⁵⁷. Był ojcem Stanisława (II.N.38).

II.N.36. MIKOŁAJ

Mikołaj lub Mikołaj Gedka był młodszym bratem Jakuba (zob. wyżej). W 1493 r. Mikołaj Gedka z Bobowej i jego synowie Mikołaj i Jan (II.N.37) zastawili za 400 florenów węgierskich Mikołajowi z Nawojowej całą Brzezną²⁴⁵⁸. W 1494 r. Mikołaj Gedka z Bobowej (II.N.19) i jego synowie Mikołaj i Jan zastawili za 400 florenów węgierskich Wierzbicę z Przyszowej Brzezną²⁴⁵⁹. W 1499 r. Mikołaj, syn Mikołaja [Gedki] z Bobowej (*Nicolaus Nicolai de Bobowa, hiemalis* [zimowy – T.K.]) był poświadczony jako student akademii krakowskiej²⁴⁶⁰. W 1505 r. Mikołaj z Bobowej sprzedał za 60 grzywien Zawiszy z Wojnarowej i Rzepiennika Marciszewskiego swój cały folwark, na którym siedział mieszczanin Zolna, położony powyżej łaźni w Bobowej, z wszystkimi ogrodami należącymi od dawna do tegoż folwarku, a obecnie zastawionymi²⁴⁶¹. W 1508 r. Mikołaj Gedka z Bobowej sprzedał za 2000 florenów Mikołajowi Glińskiemu z Piotrkowic, mieszczaninowi i rajcy krakowskiemu cały dwór z folwarkiem i rolami dworskimi oraz całą część młyna w Bobowej²⁴⁶². W 1509 r. Mikołaj nazwany teraz Mikołajem Gedką z Bobowej sprzedał za 2000 florenów [węgierskich?] urodzonemu (*Generosus*) Mikołajowi Glińskiemu z Piotrkowic, mieszczaninowi i rajcy krakowskiemu cały dwór z folwarkiem i rolami dworskimi oraz całą część młyna w Bobowej²⁴⁶³. W latach 1511-1512 bracia rodzeni Jakub i Stanisław Staszkwscy, niedzielni dziedzice Siedlisk darowali Mikołajowi Bobowskiemu całą swoją trzecią część dziedzictwa w Siedliskach²⁴⁶⁴. W tych samych latach Mikołaj Bobowski, dziedzic Siedlisk zastawił za 100 grzywien żonie Katarzynie [córce Klemensa Turskiego z Turzy, herbu Warna] dobra ojczyste i macierzyste w Siedliskach i sołectwo w Wilczyskach²⁴⁶⁵. W latach 1511-1512 Dorota z Łużnej (II.N.34), wdowa po Stanisławie Szalowskim za zgodą swego syna Adama i brata Mikołaja Bobowskiego zrzekła się wszelkich sum oprawnych, zapisanych jej przez zmarłego męża na połowie dóbr Bobowa na rzecz Mikołaja Glińskiego z Bobowej²⁴⁶⁶. W 1511 r. Katarzyna, żona Mikołaja Bobowskiego, córka zmarłej Druzjany Turskiej, dziedziczka Jeżowa pozwała swych braci niepodzielonych, synów zmarłego Klemensa Turskiego [z Turzy, herbu Warna] Mikołaja i Piotra. Mikołaj Turski zastawił za 100 kop groszy Mikołajowi Bobowskiemu z racji posagu swej siostry Katarzyny całe wsie

²⁴⁵⁶ Lata 1516-1523 za <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3306> [dostęp 26.12.2016].

²⁴⁵⁷ SPPP, t. VI, nr D.417 (s. 369).

²⁴⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁵⁹ *Ibidem*.

²⁴⁶⁰ *Indeks studentów...*, s. 224.

²⁴⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁶² *Ibidem*.

²⁴⁶³ *Ibidem*.

²⁴⁶⁴ *Ibidem*.

²⁴⁶⁵ *Ibidem*.

²⁴⁶⁶ *Ibidem*.

Wyskitna i Stróże W 1512 r. Mikołaj Turski dopisał Janowi Trzeciekiemu, który miał od Mikołaja Bobowskiego [w zastawie] dobra Stróże i Wyskitna, 20 florenów do sumy zastawnej 200 florenów²⁴⁶⁷. W 1512 r. Mikołaj Bobowski został określony dziedzicem Bobowej oraz tenutariuszem Wyskitnej i Stróż²⁴⁶⁸. W 1516 r. Mikołaj Bobowski z Siedlisk zastawił na rok za 100 florenów Adamowi Szalowskiemu [siostrzeńcowi] część dziedziny w Siedliskach z wyjątkiem roli kupionej od Mikołaja Turskiego. Adam miał zapłacić 50 florenów Mikołajowi Korzeńskiemu z Korzennej i Tomaszowi Trzeciekiemu pod rygorem wwiązania ich do części miasta Bobowej, trzymanej w zastawie od Mikołaja Turskiego. W 1516 r. Adam Szalowski z Łużnej dzierżawca w Siedliskach ustąpił Marcie, żonie Jana Rozembarskiego z praw do Siedlisk, zastawionych mu przez Mikołaja Bobowskiego za 110 florenów. W 1517 r. Adam wydzierżawił od 2 IV do 25 XII Mikołajowi Bobowskiemu dzierżawione dobra w Siedliskach, za tę dzierżawę Mikołaj zapłacić miał mu 10 grzywien pod karą *pietnadziesta*²⁴⁶⁹. Dnia 9 V 1526 r. przed sądem królewskim toczyła się sprawa majątkowa między Mikołajem Chotowskim (II.A.42), Mikołajem Bobowskim z Bobowej, Mikołajem, zwanym Nyloszem, synem Mikołaja Chotowskiego (II.A.45) oraz Andrzejem Grabownickim, zwanym Pełką z Grabownicy [mężem Przelawy, córki Doroty, II.N.34)]. Sąd zażądał od nich wpłacenia kaucji 3000 grzywien²⁴⁷⁰. Ostatni raz pojawia się 22 IX 1531 r., w ostatniej fazie podziału dóbr z Bobowskimi (zob. wyżej i niżej)²⁴⁷¹.

II.N.37. JAN

Jan był ostatnim synem Mikołaja Gedki (II.N.19), zob. o nim w dwóch poprzednich biogramach; gdy Jakub i Mikołaj podzielili dobra w 1506 r., o nim nie wspomnieli, co świadczy, że już wtedy prawdopodobnie nie żył.

POKOLENIE XXI

II.N.38. STANISŁAW

Był to syn Jakuba (II.N.35). W 1549 r. Stanisław z powiatu czechowskiego miał za żonę Annę Stadnicką²⁴⁷². Jest tożsamy ze Stanisławem, dziedzicem na Chotlu, w powiecie wiślickim (1579 r.), ojcem Doroty, poświadczonej w 1574 r. jako żona Marcina Gładysza, któremu wniosła w posagu 500 florenów [węgierskich?]²⁴⁷³. Jego dzieci to: Zofia, Dorota, Jadwiga, Katarzyna i Hieronim (II.N.42-46).

²⁴⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7011> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁶⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 19.01.2017].

²⁴⁷⁰ MS, t. IV, cz. I, nr 4972 (s. 293-294). Szerzej zob. SPPP, t. VI, nr D.338 (s. 305-307).

²⁴⁷¹ SPPP, t. VI, nr D.502 (s. 438).

²⁴⁷² S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247.

²⁴⁷³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304. Gładyszów K. Mosingiewicz z racji posiadania przez nich herbu Gryf podejrzewał o przynależność do omawianego tu potomstwa podkoniuszego Gedki (I.66), zob. PM, *Szkic trzeci...*, s. 54 i n.

II.N.39-41. DRUZJANA, ZOFIA I KRZYSZTOF

Ta trójka dzieci Mikołaja (II.N.36) jest znana głównie ze sporów majątkowych z lat 1525-1527. W 1525 r. Mikołaj zwany Mikosz, Barbara [i Ewa], dzieci zmarłego Mikołaja i Zofii [córkę zmarłego Klemensa Turskiego z Turzy, herbu Warna] Chotowskich (II.A.42) oraz Krzysztof, Druzjana i Zofia, dzieci zmarłego Mikołaja Bobowskiego z Siedlisk i Katarzyny [córkę także owego Klemensa] pozwali Pręcslawę [ciotkę, córkę Klemensa Turskiego], żonę Adama Szalowskiego o to, że trzymała bezprawnie zamek Jeżów oraz wsie Lipniczka i Jankowa w pow. sądeckim po zmarłym Piotrze Turskim, jej bracie rodzonym, a ich wuju, które w równej części należały do nich jak do Pręcslawy, domagając się wyznaczenia rozjemców do przeprowadzenia równego podziału. Pręcslawa stwierdziła, że nie jest zobowiązana wydzielać części zamku, którą pozyskała na swoim bracie Mik. Turskim za 400 florenów [węgierskich?] posagu, wyprawy i tyleż szkód, mogła natomiast wydzielić cz. Lipniczki i Jankowej, które były wtedy w zastawie²⁴⁷⁴.

Dnia 18 I 1527 r. toczyła się dalej sprawa przed sądem królewskim o podział dóbr po Piotrze Turskim [z Turzy, herbu Warna], a mianowicie o dobra „fortaliti” Jeżów i wsie: Lipniczka i Jankowa w starostwie sądeckim, Jeżów, Wilczyska, Stróże, Wyskitna, o czwartą część miasta i przedmieścia Bobowej między dzieci Mikołaja Chotowskiego: Mikołaja, czyli Mikosza, Ewę i Barbarę, dzieci Mikołaja Bobowskiego: Krzysztofa, Druzjanę i Zofię, a także Pręcslawę Szalowską, żonę Adama²⁴⁷⁵. Jeszcze w tym samym roku Mikołaj Chotowski z Chotowej w imieniu swoich dzieci: Mikołaja, czyli Mikosza, Ewy, żony Hieronima Chyszowskiego i Barbary dokonał z Adamem Suszem ze Smerekowca zamiany dóbr, dając mu całe części: „fortaliti” Jeżów we wsi Jeżów, Wilczysk, Lipniczki, Jankowej i Wyskitnej oraz miasta Bobowej za pół Smerekowca i 500 florenów węgierskich; Druzjana i Zofia z Jeżowa, córki Mikołaja Bobowskiego z Siedlisk dokonały z Adamem Suszem w imieniu swoim i brata Krzysztofa zamiany dóbr, dając mu całe swe cz. „fortaliti” Jeżów z częściami wspomnianych wyżej wsi i całe swe części miasta Bobowa za pół Smerekowca i 500 florenów węgierskich²⁴⁷⁶.

W 1527 r. (brak daty dziennej) sąd królewski wyrokował w sprawie między wspomnianymi już: 1) Pręcslawą Szalowską, żoną Adama, 2) Krzysztofem, Druzjaną i Zofią dziećmi [Katarzyny c. Klemensa Turskiego] i Mikołaja Bobowskiego oraz 3) Mikołajem Mikoszem, Barbarą i Ewą [ż. Hieronima Chyszowskiego] dziećmi Mikołaja Chotowskiego [i Zofii c. Klemensa Turskiego] o podział „fortaliti” Jeżów i wsi przynależnych ze spuścizny po Piotrze Turskim. Zamek został podzielony na trzy części. Część pierwsza, północna, przypadająca Krzysztofowi, Druzjanie i Zofii dzieciom Mikołaja Bobowskiego, poczynała się od muru koło bramy wejściowej zamku, przez ścianę drewnianą domu. Ściana ta dzieliła małą, białą izbę od komnaty. Granica tej części szła prosto, przez pusty plac, do innego, uszkodzonego muru. Do tej części przyłączona została część *antecastri alias przygrodzisko*, mianowicie czarna izba i część ganku, który znajdował się przed trzecią bramą zamkową. Część ta rozciągała się z jednej strony na wschód,

²⁴⁷⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9151> [dostęp 20.12.2016].

²⁴⁷⁵ SPPP, t. VI, nr D.327 (s. 296).

²⁴⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 28.11.2016].

z drugiej na północ, a z trzeciej graniczy *cum tertia parte rasa alias placzu golego* czyli z owym przygodziskiem. Do tejże [pierwszej] części zamku należał na folwarku połowa *holady alias przeczolek* [spichlerz?]. Dom folwarczny, którego nie można podzielić, został otaksowany na trzy grzywny i Krzysztof Bobowski winien wypłacić część tej sumy innym uczestnikom podziału. Do tejże części Bobowskich mieli należeć: kmiecie Wawrzek i Maciej Rasocha we wsi Wilczyska, kmiecie Maciej Obłąk, Paweł Chomek i zagrodnik Zięba we wsi Jeżów, połowa wielkiego lasu koło zamku, począwszy od granic Wojnarowej aż do znaków [granicznych] poczynionych przez przeprowadzających podział, sadzawka wyższa i mała sadzawka poniżej położona, z zastrzeżeniem, że z przekopy winni korzystać wszyscy uczestnicy działu i brać udział w jej naprawie, połowa ogrodu po tej stronie rzeki Białej, gdzie znajdował się młyn, trzecia część ról folwarcznych i łąk, połowa wielkiej sadzawki w Wilczyskach, trzecia część miar z młyna pod zamkiem, trzecia część dochodów z piły. „Haec pars prima cessit sorte Cristofero, Drusiannae et Zophiae, filio et filiabus domini Nicolai Bobowsky”²⁴⁷⁷.

Część druga zamku w Jeżowie wschodnia przypadła Mikołajowi Mikoszowi, Barbarze i Ewie Chotowskim (zob. wyżej, II.A.42). Część trzecia zamku przypadła Przeclawie Szalowskiej. Wszyscy uczestnicy działu mieli wspólnie korzystać z pastewnika z drzewami jabłoni położonego po tej stronie rzeki Białej, po której znajdował się zamek. Wszyscy mieli prawo do korzystania z młyna, piły i winni ponosić ciężar ich naprawy, jak też jazu. Przeclawa Szalowska winna zapisać Mikołajowi Mikoszowi i Krzysztofowi pewne sumy na zagrodniku w Wilczyskach, a po spłaceniu tej sumy zagroda miała być podzielona między trzy strony powyższego podziału dóbr²⁴⁷⁸.

POKOLENIE XXII

II.N.42-45. ZOFIA, JADWIGA, DOROTA, KATARZYNA

Zofia Bobowska była pierwszą żoną Piotra Sędzimira, dziedzica części Łukowicy, Roztoki, Zawady i Jastrzębia, h. Ostoja. W 1557 r. Piotr Sędzimir oprawił żonie Zofii, córce Stanisława Bobowskiego z Brzeźnej (II.N.38) po 500 florenów posagu i wiana na połowie dóbr. W 1577 r. Piotr Sędzimir i jego żona Zofia, córka zmarłego Stanisława Bobowskiego zapisali sobie wzajemnie dożywocie na wszystkich posiadanych dobrach, a w 1579 r. powtórzyli te czynności prawne odnośnie do dóbr nieruchomości i ruchomych²⁴⁷⁹. W 1580 r. Anna, wdowa po zmarłym Stanisławie Bobowskim miała zapłacić Piotrowi Sędzimirowi 100 zł długu pod rygorem jego podwojenia, a Sędzimir jako dziedzic części Łukowicy i Woli Adama zabezpieczył Marcinowi Lutosławskiemu, pisarzowi grodzkiemu sądeckiemu zwrot 100 zł długu na Woli Adama i zobowiązał się przenieść zapis do ksiąg ziemskich czchowskich i stawić żonę Zofię, córkę zmarłego Stanisława Bobowskiego dla wyrażenia zgody na ten zapis, następnie skwitowany w 1581 r.²⁴⁸⁰

²⁴⁷⁷ SPPP, t. VI, nr D.417 (s. 371). Tłumaczenie Z. Leszczyńskiej-Skrętowej poprawione i uzupełnione przez T.K., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7011> [dostęp 28.11.2016].

²⁴⁷⁸ *Ibidem* (s. 371-372).

²⁴⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25361> [dostęp 11.03.2017].

²⁴⁸⁰ *Ibidem*.

W 1557 r. Katarzyna, córka zmarłego Stanisława Bobowskiego z Brzeźnej, żona Stanisława Otwinowskiego (II.R.20) pozwała Piotra Sędzimira z Łukowicy o to, że po śmierci jej matki Anny Bobowskiej bezprawnie najechał dwór i folwark w Brzeźnej i zabrał 600 florenów w gotówce, 80 ćwiartek wymłóconego żyta ozimego, 16 półci słoniny i 4 zbroje oraz wiele innych rzeczy, wszystko o wartości 3000 grzywien. Pozwała go też o niewydanie dwóch złotych łańcuchów wartych 30 florenów węgierskich, srebrnych naczyń i sprzętów o wartości 100 florenów, które matka przeznaczyła na jej posag. Te szkody szacowała na 2000 grzywien. Sędzimir nie stawił się jednak w sądzie. Pozwała go też siostra Katarzyny Jadwiga. W 1583 r. Katarzyna Rogowska, wdowa po Marcynie Rogowskim z Rogów pozwała Marcina Sędzimira z Brzeźnej, syna zmarłej Zofii Bobowskiej, żony Piotra Sędzimira, w imieniu swoim oraz Doroty, żony Marcina Gładysza, Jadwigi, żony Wojciecha Czermieńskiego i Katarzyny, żony Stanisława Otwinowskiego, spadkobierczyń Anny Bobowskiej o to, że nie wydał pozywającym popony (przykrycia wozu), namiotu, srebrnych łyżek i innych sprzętów. Piotr Sędzimir złożył przysięgę przeciwko oskarżeniom Jadwigi o to, że nie wydał jej wszystkich sreber oraz o najazd na Brzeźną, Wołę i Wysokie, skąd zabrał należące do niej rzeczy o wartości 2000 florenów. Sąd ziemski uwolnił go z zarzutów. Sędzimir złożył drugą przysięgę przeciwko oskarżeniom Katarzyny o to, że podczas tego najazdu z dworu i folwarku w Brzeźnej zabrał (oprócz gotówki i rzeczy wymienionych w pozwie z 1577 r.) trzy wozy siana, namiot wojenny, poponę luńską ze skarbego wozu, konia i dwa żrebce, ze spichlerzy zaś 25 skrzyń żyta ozimego, 10 skrzyń pszenicy, 26 skrzyń jęczmienia, 3 skrzynie owsa, 20 skrzyń tatarski i 4 grochu oraz dziesięć sнопkową o wartości 26 groszy. Szkody te oszacowano na 3000 grzywien. Sąd uwolnił Sędzimira także i od tych zarzutów²⁴⁸¹.

II.N.45. HIERONIM

W 1580 r. Hieronim Bobowski z Brzeźnej, brat zmarłego Stanisława Bobowskiego jako opiekun Jadwigi i Katarzyny Bobowskich, spadkobierczyń Stanisława pozwał Piotra Sędzimira (męża ich siostry Zofii) o to, że w znowie z Marcinem Gładyszem z Szymbarku (mężem innej ich siostry, Doroty) uzurpując sobie prawo do opieki, przybyli po śmierci Anny Bobowskiej do Brzeźnej i jedną z panien, młodszą Katarzynę, zabrali ze sobą wraz z należącymi do niej ruchomościami, czyli wozem, srebrem, sprzętami domowymi, ziarnem siewnym, bydłem i trzodą²⁴⁸². Hieronim i Anna, dziedzice Brzeźnej byli wspomniani w 1589 r.²⁴⁸³

Dalsze pokolenia Bobowskich wymagają głębszych badań. U Bonieckiego i Uruńskiego spotykamy następujące postaci:

W 1624 r. Jan, syn Mikołaja z Brzeźnej, zapisał dożywocie żonie Elżbiecie Stojęskiej²⁴⁸⁴.

W 1606 r. wspomniano Jana, vicesgerenta i sędziego grodzkiego sądeckiego²⁴⁸⁵.

²⁴⁸¹ *Ibidem*.

²⁴⁸² *Ibidem*.

²⁴⁸³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304.

²⁴⁸⁴ *Ibidem*.

²⁴⁸⁵ *Ibidem*.

W 1610 r. występował Jan Wojciech, syn niegdyś Jana, dziedzic na Głębokim. W 1615 r. Wojciech, syn Jana zabezpieczał posag żonie Dorocie Sosnowskiej²⁴⁸⁶.

Jakub był płk wojsk koronnych, walczył w Inflantach i na Wołoszczyźnie, w 1611 r. przystąpił do związku wojskowego, którego delegatem udał się do Zygmunta III z żądaniem wypłacenia zaległego żołdu. W 1616 r. walczył przeciwko Tatarom, w 1621 r. pod Chocimiem. W 1623 r. jako nagrodę za zasługi otrzymał 1000 zł dożywotniej pensji, wypłacanych z żup solnych samborskich²⁴⁸⁷. Dnia 6 VII 1625 r. Jakub za konsensusem królewskim przełał swoje prawa do wspomnianej pensji 1000 zł na syna Jana²⁴⁸⁸. Jan i Wacław, synowie niegdyś Jakuba byli dziedzicami miasta Bruchnała w 1630 r.²⁴⁸⁹ Dnia 11 VI 1640 r. Władysław IV zatwierdził cesję sołectwa w Jeżowie, w starostwie jaworowskim, w województwie ruskim dokonaną przez Bronisława Gruszeckiego na rzecz Wacława Bobowskiego (syna Jakuba, brata Jana)²⁴⁹⁰.

Występowali także Mikołaj ze swym bratankiem Grzegorzem. W Warszawie 9 X 1664 r. Jan II Kazimierz zezwolił Piotrowi Stanisławowi Bobreckiemu i jego żonie Annie Mysłowskiej przełać prawa na sołectwie w Dobrzanach (woj. lwowskie) na rtm królewskiego Mikołaja Bobowskiego²⁴⁹¹. Już wcześniej bratanek Mikołaja Grzegorz w 1642 r. sędził się z Krystyną z Wiśniowieckich Daniłowiczową o 1000 florenów, które należały do jego stryja Mikołaja²⁴⁹². Mikołaj w 1653 r. został wyznaczony na sejmie w 1653 r. do obrony Lwowa przed Kozakami²⁴⁹³. W 1668 r. został wojskim latyczowskim, był żonaty z Krystyną z Woroniczów. W latach 1664-1668 r. sędził się z Tyszkiewiczami, Wiśniowieckimi i innymi o pozbawienie dóbr: Ładyżyn, Berdyczów i inny, na których był posiadaczem zastawnym²⁴⁹⁴. Synem Mikołaja i Krystyny był Aleksander Konstany, w 1688 r. wojski latyczowski²⁴⁹⁵.

W 1668 r. wymieniony został Stanisław Jan jako stolnik owrucki. W 1673 r. odnotowano Zygmunta żonatego z Marianną z Jagoszewskich. Wiktoryn ożenił się z wdową po Stanisławie Ścigniew Słotwińskim Zofią Starzechowską. Ta ostatnia urodziła Zygmuntowi syna Jerzego i córkę Katarzynę, którą poślubił w 1750 r. Mikołaj Łabędzki²⁴⁹⁶.

Dowodzenie szlachectwa w Galicji: Wacław i synowie: Marek i Michał, wnukowie: Władysław i Feliks, synowie Marka oraz Andrzej i Franciszek, synowie Michała (sąd lwowski 1783 r. [tylko Franciszek], wydział stanów 1809 i 1848 r.); Wawrzyniec, Stanisław, dwóch Kazimierzów, Maciej i Jan (sąd grodzki trembowelski, 1782 r.); Bartłomiej, Wincenty, dwóch Jakubów i Tomasz, wnukowie Jana (wydział stanów, 1830 r.); Jan – syn

²⁴⁸⁶ *Ibidem*.

²⁴⁸⁷ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247.

²⁴⁸⁸ AGZ, t. X, nr 3437 (s. 215).

²⁴⁸⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304.

²⁴⁹⁰ AGZ, t. X, nr 4053 (s. 248). Dnia 24 I 1643 r. Władysław IV zezwolił Wacławowi Bobowskiemu przenieść prawa na sołectwie w Starym Jeżowie na Sebastiana i Annę ze Skrzyńca Dzierzkowskiej Janowskich, nr 4114 (s. 252).

²⁴⁹¹ *Ibidem*, nr 4954 (s. 298).

²⁴⁹² A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304.

²⁴⁹³ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247.

²⁴⁹⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304.

²⁴⁹⁵ *Ibidem*.

²⁴⁹⁶ *Ibidem*.

i Piotr – wnuk Kaspra (wydział stanów, 1841 r.); Jan – syn, Piotr z Alkantary – wnuk Stanisława oraz Grzegorz i Józef, wnukowie Stanisława (wydział stanów, 1833 r.); Jan Alojzy, Cyprian i Stanisław (sąd ziemski i grodzki we Lwowie, 1782-1783 r.)²⁴⁹⁷.

Problemem są Bobowscy z Bobów w pow. urzędowskim na Lubelszczyźnie. Seweryn Uruski jednoznacznie nazywa ich herbu Gryf, Adam Boniecki domniemuje, że byli to Gryfici, natomiast *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu* podaje, że w Bobach był Wojciech herbu Sokola, ale równolegle żył Stanisław Bobowski [herbu nie podano] (1416 r.)²⁴⁹⁸. Moim zdaniem rację mają ci, którzy nadają im herb Gryf, bo podani przez Jerzego Dunin-Borkowskiego Bobowscy pisali się z Bobów, a byli herbu Gryf.

Józef, wojski sanocki w 1761 r., łowczy tamże w 1765 r., cześnik w 1766 r., podstoli w 1768 r. i na koniec podczaszy w 1760 r.²⁴⁹⁹, podpisał elekcję Stanisława II Augusta w 1764 r.²⁵⁰⁰ Potem był członkiem stanów galicyjskich, wykazał szlachectwo w 1782 r. w sądzie ziemskim sanockim. W 1788 r. od Józefa II otrzymał tytuł austriackiego barona. Jego potomkiem był baron Roch Bobowski z Bobów, dziedzic dóbr Rogi, Sieniawa i Żernica (1828 r.), z małżeństwa z Marią Sikorską doczekał się córki Wandy Łucji, ur. 13 XII 1820 r., 19 X 1841 r. wydanej za hr. Eustachego Dembińskiego, zmarłego 13 V 1878 r.²⁵⁰¹

Józef Błażej z Humnisk, austriacki cesarski radca nadworny i gubernialny, kawaler orderu św. Leopolda, członek stanów galicyjskich, zmarł w 1855 r., poślubił Ludwikę z Ruckich, także zm. w 1855 r. Synem tej pary był Juliusz Jan, austriacki cesarski starosta i delegat Namiestnictwa w Krakowie, zmarł w I 1878 r., poślubił Teresę Kratter, wdowę po baronie Theobald, po niej synowie: Juliusz i Józef z Bobów Bobowscy²⁵⁰².

Natomiast łączenie ich z Bobowskimi z Bobowej to czysta spekulacja. Seweryn Uruski uważał, że założyli oni Boby na Lubelszczyźnie²⁵⁰³. Boby są po raz pierwszy wspomniane w 1413 r.²⁵⁰⁴ Teoretycznie mógłby je założyć Grzegorz z Bobowej (II.N.2) z końca XIV wieku, o którym nic nie wiadomo. Wszyscy pozostali Bobowscy (XIV – I poł. XVI w.) mają znakomicie określone stosunki rodzinne i nie wchodzi w rachubę, by któryś udał się w okolice Lublina i założył owe Boby. Należy pozostać przy stanowisku, że Bobowscy z Bobowej i Bobowscy z Bobów, oba rody herbu Gryf, to dwie różne rodziny.

Odnośnie do jeszcze innych Bobowskich w ziemi czerskiej i warszawskiej Adam Boniecki nie był pewny ich herbu, a Seweryn Uruski zaliczał ich do tego rodu herbu Gryf²⁵⁰⁵. Sprawa ta jest zupełnie niejasna.

²⁴⁹⁷ *Ibidem*, s. 305.

²⁴⁹⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 305; <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9627> [dostęp 2.01.2017].

²⁴⁹⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 304-305.

²⁵⁰⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247. Informacje między Uruskim i Bonieckim różnią się: podczaszy (1770 r.), sędzia grodzki sanocki (1771 r.), dziedzic dóbr żmigrodzkich (to Uruski), vicesgerent grodzki sanocki (1761 r.), sędzia grodzki (1765 r.) – to u Bonieckiego.

²⁵⁰¹ J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 420; S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247; A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 305.

²⁵⁰² J. Dunin-Borkowski, *Rocznik...*, s. 420.

²⁵⁰³ S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247.

²⁵⁰⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9627> [dostęp 2.01.2017].

²⁵⁰⁵ A. Boniecki, *op. cit.*, t. I, s. 305; S. Uruski, *op. cit.*, t. I, s. 247.

Część II.O. Ród Rożnów herbu Gryf

Informacje o rodzie Rożnów znajdują się w pracy magisterskiej K. Mosingiewicza i drukowanej wersji jej części, w późniejszym artykule Franciszka Sikory, obalającego najważniejsze ustalenie poprzednika, czyli pochodzenie rodu Różnów²⁵⁰⁶ oraz w literaturze dawniejszej: u Teodora Żychlińskiego i Oswalda Balzera, który część ustaleń swego poprzednika podważył²⁵⁰⁷.

I.95. MICHAŁ

|

POKOLENIE XVII

II.O.1. KLEMENS

Klemens był starszym synem Michała (I.95) i Heleny. Klemensa poznajemy przy podziale dóbr dokonany 9 V 1370 r. przez braci Klemensa i Piotra Rożnów (II.O.1-2), dziedziców zamku Rożnów. Klemens otrzymał: pół zamku Rożnów, połowę wsi Łaziska, połowę Radajowic Małych i Wielkich, Jedlną, którą zwą także Piekło oraz [dziś nieistniejące] Zagołoszkę i Stryczkową. Piotrowi przypadły: pół zamku Rożnów, Bruśnik, Siekierczyna, Jamna i Bukowiec oraz połowa wsi Radajowice. Obaj mieli prawa do pastwisk przy rzece Dunajec oraz połowu w niej ryb. Natomiast wieś Przedanicę będą mogli podzielić po połowie po śmierci ich rodzicielki (*genitricis*) Heleny. Tak samo będą mogli zrobić z wsiami Wola i Opoka, które były posagiem Heleny²⁵⁰⁸. Nie żył już 23 XI 1387 r., o czym będzie mowa dalej. Musiał być żonaty skoro miał córkę Małgorzatę (II.O.4)²⁵⁰⁹. Datę śmierci Klemensa podaje jednak kalendarz krakowski pod 8 V 1387 r. („Obiit Clemens, dictus Rosen, oretur pro eo”)²⁵¹⁰.

²⁵⁰⁶ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 39-58.

²⁵⁰⁷ T. Żychliński, *op. cit.*, r. V, s. 270-284; O. Balzer, *Skarbiec...*, np. s. 481, przypis 3, gdzie zebrano za literaturą różne koncepcje pochodzenia rodu Rożnów, kolejna od s. 484.

²⁵⁰⁸ SPPP, t. II, nr 1168 (s. 173). Sam dokument z 9 V 1370 r. także w KDMłp, t. I, nr CCCVI (s. 367-368). Na s. 367 z błędną datą 9 III, co jest oczywistą pomyłką. O dokumencie tym zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 480, 488 i n. O posagu Heleny *ibidem*, s. 489. Omówienie aktu z 9 III 1370 r., s. 505-509. Ogólnikowo K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 45 i przypis 62 (s. 72); *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352-353.

²⁵⁰⁹ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 490.

²⁵¹⁰ *Kalendarz krakowski*, MPH, t. II, s. 921. Nie dostrzegł tego wpisu Balzer, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 45 i przypis 62 (s. 72); *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352.

II.O.2. PIOTR

Piotr był wymieniony 9 V 1370 r. (zob. wyżej). Ponownie pojawił się w Krakowie 12 III 1378 r., gdy Sędziwój, starosta krakowski poświadczył, że Otto z Pilczy, wojewoda i starosta sandomierski zbył Piotrowi, zwanemu Szafraniec wsie Sielce i Klimontów, wraz z prawem patronatu na kościele w Mysłowicach; na wykazie świadków określono go rycerzem (*Potrassio de Roznow [...] militibus*)²⁵¹¹. Dnia 9 IX 1379 r. w Krakowie królowa Elżbieta węgierska nadała Lipnicy prawo magdeburskie. Jednym ze świadków na tym dokumencie był *Procossio dicto Roszen de Brvsnyk*²⁵¹². Wydawca tego dokumentu Stanisław Kuraś nie potrafił przybliżyć tej postaci, uczyniła to dopiero Zofia Leszczyńska-Skrętowa, sugerując, że to zniekształcone imię Piotra Rożna²⁵¹³. Jest to zresztą oczywiste w świetle kolejnego dokumentu wystawionego także przez królową Elżbietę 11 IX t.r. w Krakowie, w którym potwierdziła prawa miejskie Wojnicza, tam świadkował *Potrasio herede de Roznow*²⁵¹⁴. W 1384 r. (brak daty dziennej) Władysław Jagiełło nadał prawo niemieckie wsi Stroniszowa, należącej do klasztoru mogińskiego. Na liście świadków tego dokumentu widnieje *Petro Roszen*²⁵¹⁵. Dnia 2 I 1386 r. królowa Jadwiga transumowała dokument Kazimierza III Wielkiego z 1336 r. na rzecz Mikołaja Wierzyńka na wniosek jego syna Tornkonia. Jednym ze świadków na tym dokumencie był *Petro Roschen de Roschnow*²⁵¹⁶. Tego samego dnia transumowała jeszcze inny przywilej brata babki na rzecz tegoż samego z 1336 r., tu także świadkował Piotr Rożen tak samo określony z dodatkiem „czcigodny” (*Strenuus*)²⁵¹⁷. To, że Piotr Rożen pełnił urząd starosty łączyckiego, poświadcza dokument z 9 III 1386 r., w którym Władysław Jagiełło nadał Spytkowi z Melsztyna w województwie krakowskim wsie: Olszyny, Ołpiny, Świącany i Szerzyny (pow. biecki); na liście świadków występował *Petro dicto Roschen capitaneo Lanciciensis*²⁵¹⁸. W tej funkcji (*Petro Roszen capitaneo Lanciciensis*) widzimy go ponownie na dokumencie z 23 V 1386 r., w którym Władysław Jagiełło przywrócił Spytkowi, wojewodzie krakowskiemu i Spytkowi, podkomorzemu królowej prawo górskie (*iura quedam montana, bergrecht [sic!] dicta*)²⁵¹⁹. Ostatni raz na tej funkcji (*Petrassio Kosthen [sic!] capitaneo Lanciciensis*) podano go 24 VIII 1387 r., gdy Władysław Jagiełło nadał ogród w Kazimierzu miejscowemu monastrowi św. Katarzyny kanoników regularnych pod wezwaniem św. Augustyna²⁵²⁰. Jednak, gdy nieco wcześniej 19 VIII 1387 r. Władysław

²⁵¹¹ KDMłp, t. I, nr CCCXXXIX (s. 402-403). Większość poniższych dokumentów wymienił O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 491-492.

²⁵¹² ZDM, cz. I, nr 154 (s. 198-199).

²⁵¹³ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 6.01.2017], przypis 1.

²⁵¹⁴ ZDM, cz. I, nr 155 (s. 200).

²⁵¹⁵ ZDKM, t. I, nr XCVI (s. 80).

²⁵¹⁶ KDMłp, t. I, nr CCCLXXI (s. 440-441).

²⁵¹⁷ KDKK, t. II, nr CCCXXXIX (s. 106-107).

²⁵¹⁸ ZDM, cz. V, nr 1512 (s. 3). Nie znał go O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 491, wymienił dopiero następny, stąd wybitny uczony nie wskazał poprawnej daty, gdy Piotr Rożen najwcześniej pełnił urząd starosty łączyckiego. Podobny błąd popełnił Stanisław Kutrzeba, podając daty występowania Piotra Rożna jako starosty (23 V 1386 – 24 VIII 1387 r.). Istnieje problem następstwa po Piotrze, bo nowy starosta Jaśko wspomniany został dopiero 9 IX 1388 r., S. Kutrzeba, *Starostowie. Ich początki i rozwój do końca XIV w.*, Kraków 1903, s. 252.

²⁵¹⁹ KDMłp, t. IV, nr DCCCCLXXII (s. 4-5).

²⁵²⁰ KDKK, t. II, nr CCCXLIV (s. 122-123).

Jagiello nadał Piotrowi Rożnowi z Rożnowa (*Petrus Roschen de Roznow, miles noster fidelis dilectus*) za zasługi swoje („ad nostros et regni nostri Poloniae instaurandos honores multae diligentiae conatibus fidelissime laboravit et ad ea, quae nostrum et ipsius regni nostri Poloniae horem respiciunt”) wsie Jastrzębia, Kąsna i Paleśnica, nie wspomniał, że Piotr był starostą łączycyckim, co dało Oswaldowi Balzerowi domysł, że właśnie Piotr stracił ten urząd²⁵²¹. Dnia 23 XI 1387 r. Władysław Jagiełło zatwierdził przywilej, w którym Małgorzata, córka Klemensa Rożna z Rożnowa (*Margaretha, nata olim Clementis Roschen de Roschnow*, II.O.1 i 4) odstąpiła stryjowi Piotrowi zamek Rożnów oraz dobra położone w Koronie i królestwie węgierskim²⁵²². W Krakowie 6 XII 1387 r. *Petrus Roschen de Roschnow* i Lambert z Pstroszyc poręczyli prepozytowi Stanisławowi i konwentowi klasztoru miechowskiego, na wypadek gdy dzieci Przeclawa z Pstroszyc doszły do lat sprawnych, miały zeznać zbycie wymienionych dóbr przez ich matkę Hankę (Piechnę) klasztorowi²⁵²³. Dnia 8 XII 1387 r. Drogomir, sędzia i Krzesław, podsędek ziemski krakowski zaświadczyli, że Hanka, inaczej Piechna, córka Piotra, zwanego Nosal, dziedzica na Sędziejowicach, uprzednio żona Przeclawa zwanego Pstrocha, dziedzica w Pstroszycach, teraz zamężna za Ottonem, dziedzicem Tworkowej wraz z dziećmi z pierwszego małżeństwa sprzedała za 800 grzywien swoje wsie Pstroszyce i Pstroską Wolę, jednym z poręczycieli był Piotr Rożen z Rożnowa (*Petrus dictus Roszen de Rosznow*). Ten wziął na siebie odpowiedzialność za ewentualne szkody poniesione przez konwent miechowski²⁵²⁴. Dnia 9 X 1388 r. Piotr i Jan, synowie zmarłego Jana Burka, cześnika sandomierskiego darowali wieś Grzegorzki miastu Krakowowi, wspominając Małgorzatę, żonę Piotra Rożna²⁵²⁵. Dnia 15 maja 1389 r. w Niepołomicach król na prośbę Piotra Rożna transumował dokument z 1387 r.²⁵²⁶ Dnia 5 I 1389 r. Piotr z Rożnowa za dług 350 grzywien wwiązał Piechnę, żonę Oty z Tworkowej i jej dzieci Klemensa i Elżbietę na osiem lat w 20 grzywien czynszu w Przedonicy [dziś Przydonica] i w 20 grzywien czynszu w Jedlnej, tutaj na rzecz jej stryja Lamberta ze Stanisławic. Poręczycielami uczynił Paszkę z Trestczyna (*Pasco de Trzestczin*, II.F.1) i Andrzeja z Lewniowej²⁵²⁷. W dniu 6 VI 1389 r. *Petro Rozen* świadkował, gdy król Władysław Jagiełło na prośby prepozyta miechowskiego transumował przywilej Władysława Łokietka z 1301 r.²⁵²⁸ Piotr (*Petro Rozen*) był wspomniany następnie 18 VIII 1389 r., gdy król na prośby opata Piotra i konwentu cystersów w Mogile transumował swój dokument z 1386 r.²⁵²⁹ Jako osoba żyjąca ostatni raz był wspomniany (*Petro de Rosznow*) 14 XII 1389 r., gdy Pełka z Gółszyna był poręczycielem z części w Krzyżanowicach, objętej długiem 30 grzywien, które miały być spłacane po trzy grzywny każdego roku na św. Marcina, aż cała suma 30 grzywien zostałaby spłacona, do tego czasu Piotr miał trzymać pod zastaw sześć sztuk bydła²⁵³⁰. Jest jeszcze niejasny dokument, w którym Andrzej Żyła wystąpił jako dziedzic Słonej wraz z Wojciechem Wojszykiem, Andrzejem Pierzchałą i Stanisławem Czczopem na dokumencie rozgraniczenia Kąsnej i Paleśnicy Piotra Rożna z Rożnowa ze Słoną, znanym z trzech XVIII-wiecznych kopii. Dwie z tych kopii, zachowane w rękopisach Biblioteki Czartoryskich, podają daty 1398 i 1390 r., trzecia zaś, oblatowana w grodzie

²⁵²⁸ ZDM, cz. V, nr 1550 (s. 55).

²⁵²⁹ *Ibidem*, nr 1558 (s. 65). Skrót z wykazem świadków w ZDKM, t. I, nr XCVIII (dodatek), s. 83.

²⁵³⁰ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 5409 (s. 352).

sądcekim, nie jest datowana. Wymieniony dokument sądu ziemskiego krakowskiego z datą 1398 r., wystawiony przez sędziego Michała z Bogumiłowic, pełniącego ten urząd od r. 1397, dotyczy jednak akcji prawnej, która miała miejsce po r. 1387, kiedy to Piotr Rożen otrzymał te wsie od króla, a przed jego śmiercią między 14 XII 1389 a 10 V 1390 r.²⁵³¹ Piotr nie żył już 10 V 1390 r., bo wtedy Jan z Glewa miał termin z wdową po Piotrze Rożnie o 800 grzywien długu i 32 grzywiny kapitału²⁵³². Żona Piotra Małgorzata była córką Jana Borka, patrycjusza krakowskiego, później także stolnika sandomierskiego²⁵³³. Dnia 30 IX 1394 r. Ilik z Nieszkowic sądził się na wiecu z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa o sto grzywien, a Jasiek, wojewoda łęczycki o kolejne sto, pozwał ją też Jaśko z Glewa²⁵³⁴. Ta ostatnia sprawa rozwinęła się 18 IV 1395 r. Jan z Glewa przyniósł nakaz (*mandatum*) królewski, domagając się zapłaty od Wiernkowej z Rożnowa niebotycznej sumy 330 grzywien i 500 dalszych odszkodowania²⁵³⁵. W dniu 3 II 1396 r.: *Margaretha uxor Wernconis de Rosznow* w sprawie z Mikołajem Omeltą przyprowadziła do sądu wikarego z Jastrzębii Przybka; Dobrochna, żona Jana Oleśnickiego w sprawie z Wiernkową z Rożnowa przyprowadziła proboszcza z Rzezawy Jakusza²⁵³⁶. Dzień później tenże Przybek świadczył za Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa w jej sprawie z Małgorzatą łęczycką (II.O.4), Wiernkowa sądziła się też z mieszczaninem z Łęczycy. Przybek był też świadkiem Małgorzaty w jej sprawie z Prandotą z Nieprześni (II.L.2), sądziła się też dalej z Ilikiem z Nieszkowic²⁵³⁷. Dnia 5 II 1396 r. Jakusz Łońszcze z Kowali nie stawił do sądu na sprawę z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa, sąd z powodu braku piercy przysądził jej 50 grzywien i ukarał go za niestawiennictwo²⁵³⁸. W dniu 30 IX 1396 r. [Małgorzata], żona Wiernka [z Gabania, wdowa po Piotrze Rożnie] sądziła się z Mikołajem z Chotlic o długi żydowskie, które ciążyły na jej dobrach posagowych, będące wspólnymi z długami jej dzieci wobec [ich siostry stryjecznej Małgorzaty, II.O.4] żony kasztelana łęczyckiego i jego samego²⁵³⁹. W dniu 2 X 1397 r. Małgorzata, żona

²⁵³¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 7.01.2017].

²⁵³² SPPP, t. VIII, cz. I, nr 5455 (s. 357). Losy spadku po Piotrze omówił O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 512-513. Długami Piotra zajmował się też K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 47-49; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 354-356. Jeszcze 12 V 1394 r. Żyd Jakub sądził się z Krystynem, kasztelanem sądeckim o poręczenie dla Rożna, KZK2, nr 852 (s. 81). Inne sprawy o długi Rożna zob. nr 1909 i 1926 (s. 141-142).

²⁵³³ Zob. szerzej J. Ptaśnik, *Studia...*, s. 58-59, o rodzie Borków s. 56-60. Za nim K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 45 i przypis 66 (s. 72); *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352; F. Sikora, *Sprawa...*, s. 44.

²⁵³⁴ KZK2, nr 1529, 1531 i 1604 (s. 119 i 123).

²⁵³⁵ *Ibidem*, nr 2532 (s. 178).

²⁵³⁶ *Ibidem*, nr 3711 i 3713 (s. 249).

²⁵³⁷ *Ibidem*, nr 3822-3823 i 3838-3839 (s. 256-257).

²⁵³⁸ *Ibidem*, nr 3971 (s. 265).

²⁵³⁹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5752 (s. 378). Sprawa między obu Małgorzatami także nr 5779 (s. 380). Dnia 3 X 1397 r. Jan, wojewoda łęczycki miał sprawę z Małgorzatą Wiernkową o 100 grzywien groszy długu, nr 5997 (s. 408-409). Sprawa tych 100 grzywien (oraz związanego z tym poręczenia) toczyła się dalej na wiecu generalnym 4 II 1398 r., nr 6397 (s. 456). Dwa dni później dalej obie Małgorzaty się procesowały (zob. SPPP, t. II, nr 88, s. 51), doszło im teraz uboczne roszczenie żony niejakiego Sochy o 200 grzywien posagu, której dokumentem posagowym dysponowała Małgorzata [to ważny problem, bo może obok Dobrochny Michał (I.95) miał jeszcze córkę, żonę Abrahama Sochy, wojewody płockiego, wcześniej A. Supruniuk sądziła, że tą żoną była Świętochna, domniemana córka Piotra Rożna, A. Supruniuk, *Wojewoda płocki Abraham Socha. Przyczynek do genealogii książąt mazowieckich*, [w:] J. Bieniak *et al.* (kom. red.), *Personeae...*, s. 61-62; tę ostatnią jednak F. Sikora czyni dopiero drugą żoną wojewody, ta pierwsza mogła być

Wiernka z Rożnowa sądziła się z panią Dobrochną, żoną Jaśka z Oleszna²⁵⁴⁰. Sądziła się też tego dnia z Prandotą z Nieprześni²⁵⁴¹. Dnia 31 XII 1397 r. przedmiotem sprawy Małgorzaty Wiernkowej był roszczenie Jana z Gardliczy (ob. Garlica) na sumę 40 grzywien, pomniejszonych o jedną grzywnę dla córek Lewkonia. Sąd nie uwzględnił jednak tego roszczenia²⁵⁴². W dniu 6 II 1398 r. Jaszko z Glewa sądził się z Małgorzatą, wdową po [Piotrze] Roźnie o długi żydowskie. Jaszskowi było przypisane 27 grzywien, natomiast sąd uznał, że dla dobra dzieci Roźna Małgorzata zostaje ostatecznie osądzona odnośnie do całości 443 grzywien długu, z czego odnośnie do wspomnianych 27 grzywien należnych Jaszskowi Małgorzata dla dobra swych dzieci osądzona będzie wyłącznie sama²⁵⁴³. Dnia 20 II 1398 r. na wiecu Małgorzata miała sprawę z Przeclawem i Klemensem z Przedanicy²⁵⁴⁴. Tego dnia sądziła się też z Mikołajem Omelą z Kamionki o *pantlik* 30 grzywien²⁵⁴⁵. W dniu 30 IX 1398 r. z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa sądził się na wiecu Mikołaj ze Stronia²⁵⁴⁶. Tego dnia też sądziła się z Pechną z Tworkowa o Przedanicę²⁵⁴⁷. Następnego dnia sądziła się z Prandotą z Nieprześni, otrzymując polecenie do sądu, by oprócz matki przypozwano jej dzieci²⁵⁴⁸. Tego też dnia pozwał ją Piotr Burg [mieszczanin krakowski], domagał się zapłaty 350 grzywien i odsetek²⁵⁴⁹. W dniu 5 II 1399 r. z Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa sądził się Andrzej z Lusławic²⁵⁵⁰. Dnia 4 II 1400 r. Stańczyk z Gródka, który poręczył za brata Andrzeja, i Małgorzata, żona Wiernka z Rożnowa, poręczająca za synów [z pierwszego małżeństwa z Piotrem Roźnem] Andrzeja i Rafała (II.O.5-6) zawarli ugodę. Stańczyk zobowiązał się występować we wszystkich sprawach sądowych o długi żydowskie, nie oddalać żadnej z nich i wspólnie z bratem płacić wszystko, jeśli ktokolwiek pozwałby Małgorzatę i jej synów o te długi, które poręczał [Klemensowi] Grotkowi (I.93) Piotr Roźen (*dictus Rosey*). Gdyby Stańczyk z bratem sprzedali jedną ze wsi odziedziczonych po Grotku, uzyskane w ten sposób pieniądze przeznaczyć mieli wyłącznie na spłacenie tych długów. Obie strony nie mogły

córką Michała i siostrą Klemensa, Piotra i Dobrochny, zob. *Sprawa...*, s. 48 i przypis 48], mąż Małgorzaty, wojewoda Jan w piśmie nie negował udzielonych pełnomocnictw, nr 6421 (s. 460), to samo SPPP, t. II, nr 88, s. 52. Dnia 30 IX 1398 r. Małgorzata Wiernkowa z Rożnowa była na wiecu z Małgorzatą, „panią łączyczką” jako powódka, uwaga CCLXV (nr 8, s. 580). Następnego dnia przedmiotem sporu było nadal 100 grzywien groszy, nr 7602 (s. 586). Dnia 10 V 1399 r. wyjaśniano poręczenia 100 grzywien w tym sporze, nr 8696 (s. 701). Tego też dnia *Margaretha Wernconis de Rosnow* w sprawie z *Margaretam uxorem Johannis castellanis Lanciensis* sądziła o zobowiązania wobec ostatniej na sumę 500 grzywien, które przejęła po swym zmarłym mężu [Piotrze] Roźnie z Rożnowa (*mariti sui olim Roznonis de Rosnow*), nr 8704 (s. 702), to samo SPPP, t. II, nr 469 (s. 90), ponadto *ibidem*, nr 470 (s. 90). Działalność Małgorzaty, wdowy i żony Wiernka z Gabania, zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 513-519.

²⁵⁴⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5968 (s. 405).

²⁵⁴¹ *Ibidem*, uwaga CCXXX (nr 43, s. 407-408).

²⁵⁴² *Ibidem*, nr 6212 (s. 435).

²⁵⁴³ *Ibidem*, nr 6437 (s. 461).

²⁵⁴⁴ *Ibidem*, nr 6540 (s. 471). Z obydwoma sądziła się dalej 30 IX 1398 r., *ibidem*, uwaga CCLXV (nr 46, s. 581).

²⁵⁴⁵ *Ibidem*, uwaga CCXLVI (nr 16, s. 476).

²⁵⁴⁶ *Ibidem*, uwaga CCLXV (nr 40, s. 581).

²⁵⁴⁷ *Ibidem*, uwaga CCLXV (nr 47, s. 581).

²⁵⁴⁸ *Ibidem*, nr 7603 (s. 586). Dla Balzera był to kolejny dowód na dojrzałość dzieci Małgorzaty w tym momencie, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 501. Sądziła się z nim jeszcze 5 II 1400 r., nr 9752 (s. 814).

²⁵⁴⁹ *Ibidem*, uwaga CCLXVI (nr 74, s. 588). Dnia 11 V 1399 r. Andrzej z Trzewlina poręczył sumę 100 grzywien Małgorzacie, żonie Wiernka z Rożnowa wobec Piotra Borka, nr 8747 (s. 706).

²⁵⁵⁰ *Ibidem*, uwaga CCLXXIX (nr 30, s. 657).

się już oglądać na terminy sądowe przeciw sobie²⁵⁵¹. W dniu 5 II 1400 r. Małgorzata i jej mąż Wiernko z Rożnowa zastawili Janowi Ligęzie siedem grzywien czynszu od kmieci w Bruśniku tytułem długu w wysokości 76 grzywien zaciągniętego przez zmarłego (*olim*) [jej męża Piotra] Rożna²⁵⁵². Dnia 15 VI 1400 r. Małgorzata Wiernkowa z Rożnowa miała termin peremptoryjny z Maciejem, młynarzem z Siedliska²⁵⁵³. Dnia 5 II 1404 r. Elżbieta, wdowa po Jaśku z Balic, kasztelanie wiślickim wraz z dziećmi sądziła się z Małgorzatą, żoną Wiernka z Rożnowa [i Gabania], wdową po Piotrze Roźnie. Sąd stwierdził: jak długo Elżbieta z dziećmi teraz nie różnicuje Małgorzacie należnej jej sumy 500 grzywien kwartników posagu i wiana zapisanych na części dóbr własnych w całym zamku Rożnów i przyległościach, co miała postanowić i zobowiązanie wykonać do święta Narodzin Chrystusa, teraz sama Małgorzata na wspomnianych dobrach *olim* [zmarłego] męża Piotra Rożna mogła swe roszczenie ściągnąć. Sama Elżbieta odnośnie do tych dóbr Piotra Rożna, które służyły do pokrycia wszystkich jego długów żydowskich, także owe 500 grzywien posagu i wiana miało być w obręb tych długów włączone, które powinny być spłacone. Gdyby teraz Elżbieta i jej dzieci wstrzymywałyby się odnośnie do wskazanych dóbr i odmawiały przejęcia owych długów Piotra Rożna, w tym zobowiązań wobec Małgorzaty na 500 grzywien oraz długów żydowskich, zobowiązana została do ich spłacenia, z wyłączeniem własnych zobowiązań i długów²⁵⁵⁴.

II.O.3. DOBROCHNA

Dobrochna była córką Michała (I.95) oraz siostrą Klemensa i Piotra (II.O.1-2)²⁵⁵⁵. Z racji ustalonej przez siebie chronologii nabywania przez Rożnów majątków Oswald Balzer datował ślub Dobrochny z Janem Oleśnickim na lata 1387-1388, stąd sądząc, że Dobrochna w chwili wyjścia za mąż miała przynajmniej lat czternaście, urodzić się musiała co najmniej w latach 1373-1374²⁵⁵⁶. Spośród wielu postaci omawianych w tej książce znana jest dokładna data śmierci Dobrochny (17 VI 1418 r.) podana przez *Kalendarz Krakowski* („obiit dna Dobrochna de Rosznaw mater dni Sbignei episcopi Cracoviensis”); została pochowana w klasztorze łysogórskim²⁵⁵⁷. W dniu 2 X 1397 r. Małgorzata, żona Wiernka z Rożnowa sądziła się z panią Dobrochną, żoną Jaśka z Oleszna²⁵⁵⁸. Dnia 20 II 1398 r. Dobrochna, żona Jaśka z Oleśnicy sądziła się ze [swoją byłą bratową]

²⁵⁵² *Ibidem*, nr 9751 (s. 814).

²⁵⁵³ *Ibidem*, nr 11100 (s. 971).

²⁵⁵⁴ *Ibidem*, t. II, nr 1052 (s. 155). F. Sikora uważa, że badania nad długami żydowskimi w XV w. powinny być przedmiotem dalszych badań, *idem*, *Sprawa...*, s. 44 i n.

²⁵⁵⁵ Domniemanie, że była to siostra Klemensa i Piotra, wyraził już O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 493. J. Długosz dwukrotnie wspominał, że matką kardynała Zbigniewa Oleśnickiego była *Dobrochna de Rosznaw*, *Joannis Długossi Opera*, [t. I, wyd.] Ignatius Polkowski i Żegota Pauli, Cracoviae MDCCCLXXXVII, *Catalogus episcoporum cracoviensium*, s. 423 i *Vita Sbignei cardinalis et episcopi cracoviensis*, s. 553, gdzie poprawnie podał jej filiację ([...] *uxorem dignam generis sui de Gryphonum domo, Dobrochnam nomine, filiam Michaelis de Roznow*). Stąd rozważający różne kombinacje Oswald Balzer (s. 496-499) dał wiarę Długoszowi, który był zbyt bliskim współpracownikiem kardynała Oleśnickiego, by coś przekreślić w kwestii pochodzenia jego matki, s. 499, zob. też s. 163 i n. Informacje K. Mosingewicza nie wnoszą nic nowego, PM, *Szkic trzeci...*, s. 45; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 352.

²⁵⁵⁶ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 496. Zakładał, że była młodszą od Klemensa i Piotra. O jej mężu, s. 499-500.

²⁵⁵⁷ MPH, t. II, s. 923.

²⁵⁵⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5968 (s. 405).

Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa o Bruśnik i Kąsną²⁵⁵⁹. W dniu 20 VIII 1398 r. został wyznaczony termin na najbliższy wiec w sporze między Małgorzatą Wiernkową z Rożnowa z Dobrochną, żoną Jaszka z Oleśnicy, której ta pierwsza zarzuciła pomijanie swoich dzieci w sporze o Bruśnik i Siekierczynę²⁵⁶⁰. Małgorzata Wiernkowa z Rożnowa ponownie procesowała się z Dobrochną, żoną Jana z Oleśnicy 5 II 1399 r.²⁵⁶¹ W dniu 9 V 1399 r. Dobrochna złożyła zeznanie przeciwko Małgorzacie²⁵⁶².

II.O.3A KATARZYNA (KACHNA)

Taką siostrę Klemensa i Piotra (II.O.1-2) podał Teodor Żychliński²⁵⁶³. Jak jednak słusznie zauważył Oswald Balzer, postać ta nie ma żadnego potwierdzenia w zachowanych materiałach źródłowych²⁵⁶⁴.

POKOLENIE XVIII

II.O.4. MAŁGORZATA

Dnia 23 XI 1387 r. Władysław Jagiełło zatwierdził przywilej, w którym Małgorzata, córka Klemensa Rożna z Rożnowa (*Margaretha, nata olim Clementis Roschen de Roschnow*, II.O.1) odstąpiła stryjowi Piotrowi zamek Rożnów oraz dobra położone w Koronie i królestwie węgierskim²⁵⁶⁵. Jak zauważył O. Balzer, dokument ten jest ważny nie tylko do ustalenia jej filiacji, ale i zamążpójścia. W tym samym dokumencie, zrzekając się wspomnianych tu roszczeń, chciała zagwarantować sobie posag 400 grzywien – co zdaniem autora *Genealogii Piastów* świadczy, że przygotowywane było wtedy jej małżeństwo²⁵⁶⁶. Musiała mieć wtedy co najmniej 12 lat lub więcej, a w zawarciu małżeństwa osób zamieszkałych w różnych regionach Polski (Małopolska, Ziemia Łęczycka) zapośredniczył niewątpliwie stryj Piotr (II.O.2), akurat w latach 1386-1387 pełniący urząd starosty łęczyckiego. Dnia 30 IX 1396 r. w pierwszej sprawie dzieci Piotra Rożna (II.O.2) uzyskały wyrok z powodu niestawiennictwa pozwanej ich siostry stryjecznej Małgorzaty jako żony Jana [z Łąkoszyna, herbu Roła], wojewody łęczyckiego²⁵⁶⁷. W drugiej sprawie

²⁵⁵⁹ *Ibidem*, uwaga CCXLVI (nr 7, s. 476). Procesy te omówił O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 494-496, 519-520.

²⁵⁶⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7392 (s. 563). Wpis ten, o konieczności przypozwania także dzieci Małgorzaty, nasunął (słusznie zresztą) O. Balzerowi myśl, że dzieci ten musiały już wtedy mieć osiągnięte tzw. lata sprawne. Synom przydawał Balzer 14 lat, córkom zaś 12, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 501. Jest to jednak błąd Balzera, bo, jak przypominał wielokrotnie K. Jasiński (za W. Sobocińskim, *Historia rządów opiekuńczych w Polsce*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1949, t. II, s. 227-353), nie było w średniowieczu sztywnych dat osiągnięcia lat sprawnych. Sprawa ta rzeczywiście toczyła się na wiecu 30 IX 1398 r., uwaga CCLXXV (nr 10, s. 580).

²⁵⁶¹ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCLXXIX (nr 3, s. 656).

²⁵⁶² *Ibidem*, uwaga CCLXXXIX (nr 8, s. 698).

²⁵⁶³ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 271.

²⁵⁶⁴ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 500, przypis 1.

²⁵⁶⁵ AGZ, t. V, Lwów 1875, nr XVI (s. 20-21), Tekst zamieszcza też T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 282. Wydanie w AGZ wspomina O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 490 i 500, powtarzając za Żychlińskim błąd w rozwinięciu daty. O Małgorzacie zob. też K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 46-47; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 354.

²⁵⁶⁶ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 500. Zob. też F. Sikora, *Sprawa...*, s. 44-45.

²⁵⁶⁷ Ta identyfikacja zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 501.

przeciwko samemu wojewodzie z powodu jego niestawiennictwa zapadł wyrok zobowiązujący go do zapłaty 200 grzywien groszy²⁵⁶⁸. Dnia 11 VI 1405 r. Jan [Rola z Łąkoszyna], kasztelan łęczycki i jego żona Małgorzata z Roźnowa za liczne przysługi nadali Klemensowi zwanemu Kłosek jeden łan położony koło łanu, który już był wcześniej we własności Klemensa w Jedlnej²⁵⁶⁹. W dniu 23 VIII 1408 r. spadkobiercy Michała (I.95): Małgorzata, żona Jana, kasztelana łęczyckiego, Małgorzata, żona Wiernka z Gabania oraz [jej dzieci] Andrzej (II.O.5) i Rafał (II.O.6), synowie Piotra Roźna oraz jego córka Femka (II.O.7) dokonali ostatecznego podziału roźnowskich dóbr. Sąd przypomniał omówiony już podział dóbr dokonany 9 V 1370 r. przez braci Klemensa i Piotra Roźnów (II.O.1-2)²⁵⁷⁰. Teraz Małgorzata zrzekła się swej części zamku Roźnów na rzecz ciotki Małgorzaty i jej trójki dzieci za 100 grzywien, które miały być zapłacone wraz z rozliczeniem wsi Przedanica (podzielona na trzy części), którą Małgorzata miała trójce rodzeństwa stryjecznego oddać w dzierżawę²⁵⁷¹. Następnie 4 XII 1408 r. Jan, kasztelan łęczycki z żoną Małgorzatą zbyli pół zamku Roźnów, wraz z wsiami: Łaziskami, Radajowicami (w tym z młynem zamkowym i allodium), Załagoszką, Jedlną, z trzema częściami w Przedanicy, wraz z całym spadkiem po ojcu Klemensie (II.O.1) oraz dochodami z zamku Roźnów arcybiskupowi gnieźnieńskiemu Mikołajowi [z Kurowa] za 2060 szerokich groszy²⁵⁷². Jeszcze w 1408 r. spotkało się to z przeciwdziałaniem Andrzeja i Rafała, synów Piotra Roźna, którzy pozwali Małgorzatę, żonę Jana [Roli z Łąkoszyna w woj. łęczyckim], kasztelana łęczyckiego [ich stryjeczną siostrę, córkę Klemensa z Roźnowa] o połowę zamku Roźnów, o Radajowice z folwarkiem, Łaziska, część Przydonicy, Jedlnę, Zagółoszcz [dziś nieistniejąca], Stryczkowe [dziś nieistniejące]²⁵⁷³.

II.O.5. ANDRZEJ

Andrzej był starszym synem Piotra Roźna (II.O.2), tam też podano jego wcześniejsze wystąpienia²⁵⁷⁴. Dnia 4 II 1394 r. dzieci [Piotra] Roźna Andrzej, Rafał i Femka upoważniły Jakusza, kapłana na zamku krakowskim do sądenia się o 100 grzywien²⁵⁷⁵. Tego też dnia „stara pani Roźnowa” i [jej synowa] Małgorzata powierzyły – w imieniu

²⁵⁶⁸ SPPP, t. II, nr 28 (s. 44). W innej zapisce podano odwrotnie: w sprawie rodzeństwa zapadł wyrok pod ich nieobecność wobec ich siostry stryjecznej Małgorzaty, SPPP, t. VIII, t. II, nr 5738 (s. 378). Mamy też wyrok, który dzieci [Piotra] Roźna uzyskały przy niestawiennictwie męża ich siostry stryjecznej Małgorzaty – Jana, wojewody łęczyckiego na sumę 200 grzywien groszy, nr 5744 (s. 378). Dnia 2 X 1397 r. dzieci Piotra Roźna uzyskały wyrok o Roźnów przy niestawiennictwie Małgorzaty, żony Jana, kasztelana łęczyckiego, nr 5972 (s. 406). Następnie 3 X t.r. sąd orzekł w terminie *powieszczone* o zapłacie rodzeństwu 100 grzywien groszy długu, nr 5994 (s. 408). W dniu 4 II 1398 r. w sprawie dzieci Piotra Roźna występował sam Jan, wojewoda łęczycki, nr 6398 (s. 456).

²⁵⁶⁹ KDMłp, t. IV, nr MXC (s. 98-99).

²⁵⁷⁰ SPPP, t. II, nr 1168 (s. 173), treść dekretu arbitrów w KDMłp, t. IV, nr MCVII (s. 111-113). Sam dokument z 9 V 1370 r. także w KDMłp, t. I, nr CCCVI (s. 367-368). Na s. 367 z błędną datą 9 III, co jest oczywistą pomyłką. Dla O. Balzera to ostatnia wzmianka źródłowa o Małgorzacie, co nie ma jednak odbicia w zachowanych źródłach, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 136-138, 500-501, 520-521, dalsze losy majątków Roźnów s. 524 i n.

²⁵⁷¹ SPPP, t. II, nr 1168 (s. 174).

²⁵⁷² [5716] *Ibidem*, nr 1181 (s. 176). Abp oświadczył 19 XII t.r., że zastawił im te dobra, nr 1182 (s. 176).

²⁵⁷³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25235> [dostęp 5.01.2017].

²⁵⁷⁴ Działalność publiczną Andrzeja omówił O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 134-135, 138-140. Także F. Sikora, *Sprawa...*, s. 45-47.

²⁵⁷⁵ KZK2, nr 445 (s. 58).

trójki dzieci Małgorzaty – prowadzenie wszystkich spraw Zbigniewowi [ze Stadnik – T.K.] (z wyłączeniem sprawy z wojewodą łęczyckim Janem [z Łąkoszyna, mężem Małgorzaty (II.O.4) – T.K.])²⁵⁷⁶. Jeszcze tego dnia Jasiak z Glewa pozwał żonę Wiernka i jej dwoje dzieci²⁵⁷⁷. Dnia 24 III 1394 r. mamy cały galimatias spraw. W pierwszej Prandota z Nieprześni został pełnomocnikiem spraw dzieci swego brata [Piotra Rożna, II.O.2, brata w przenośni], bo reprezentowanie dzieci złożyła na rzecz Prandoty ich matka Małgorzata²⁵⁷⁸. W drugiej Wiernkowa upoważniła Zbigniewa ze Stadnik do reprezentowania jej w sporze z Prandotą, Jaśkiem i Ilikiem²⁵⁷⁹. W trzeciej Prandota z Nieprześni i Małgorzata, reprezentujący dzieci mieli termin z Jaśkiem z Glewa²⁵⁸⁰. W czwartej Ilik z Nieszkwic sędził się z Małgorzatą i jej dziećmi o długi żydowskie²⁵⁸¹. W piątej Prandota z Nieprześni zapewnił dzieciom i ich matce Małgorzacie, że gdyby coś dla dzieci oddał, zobowiązał się im to odzyskać. Odnośnie zaś do swojej dziewczyny, czyli córki (*puellam sive filiam*), gdyby [matka] Małgorzata nie chciała lub nie zamierzała jej wydać za mąż, czy też gdyby zmuszała córkę do bycia żoną, a Małgorzata by w tym córce [uniknięciu wyjścia za mąż] przeszkadzała, [z tych podejrzeń] mogła oczyścić się przysięgą²⁵⁸². W dniu 30 IX 1394 r. Mikołaj, wójt w Łęczycy miał sprawy z dziećmi [Piotra] Rożna, reprezentowanymi przez Prandotę z Nieprześni oraz z wdową po Rożnie, a bracia Andrzej i Rafał sędzili się ze swoją matką Małgorzatą o skarb wartości 1200 grzywien, wreszcie Prandota bronił dzieci Rożna przed [Janem z Łąkoszyna] wojewodą łęczyckim²⁵⁸³. Dnia 3 II 1396 r.: Mikołaj z Kotlic miał termin z dziećmi Rożna, a ich matka w dwóch sprawach sprowadziła wikarego Koszmana, jedna była z Mikołajem z Kotlic²⁵⁸⁴. Dzień później Małgorzata [żona] Jana [z Łąkoszyna, wojewody] łęczyckiego sędziła się z dziećmi Małgorzaty Rożnowej, a mieszczanin z Łęczycy pozwał tylko tę ostatnią, wreszcie Jasiak z Glewa i Ilik z Nieszkwic sędzili się z dziećmi Rożna, a na koniec Ninogniew z Radoszcza, Dziwisz z Remiszewic i Filip z Soboty sędzili się z dziećmi Piotra Rożna²⁵⁸⁵. Dnia 5 II 1396 r. dzieci niegdyś Piotra Rożna z Rożnowa z powodu niestawiennictwa w sądzie musiały zapłacić 50 grzywien groszy praskich (zapadł wyrok bez ich udziału) na rzecz wojewody łęczyckiego²⁵⁸⁶. W dniu 30 IX 1396 r. dzieci [Piotra] Rożna [Andrzej, Rafał i Femka] przegrali kilka spraw. W pierwszej z wójtem [gdzie?] Mikołajem zostały zobowiązane do zapłaty 37 grzywien groszy i 8 skojców, Michoniowi Peszkowicowi kolejne 16 grzywien, Nikoniowi i Henrykowi każdemu siedem grzywien, wreszcie Nikoniowi Kunowiczowi cztery grzywny, wszystkie pod nieobecność Rożnów²⁵⁸⁷.

²⁵⁷⁶ *Ibidem*, nr 395 (s. 55).

²⁵⁷⁷ *Ibidem*, nr 406 (s. 56).

²⁵⁷⁸ *Ibidem*, nr 650 (s. 70).

²⁵⁷⁹ *Ibidem*, nr 651 (s. 70).

²⁵⁸⁰ *Ibidem*, nr 652 (s. 70).

²⁵⁸¹ *Ibidem*, nr 653 (s. 70).

²⁵⁸² *Ibidem*, nr 656 (s. 70).

²⁵⁸³ *Ibidem*, nr 1447, 1448, 1573 i 1658 (s. 122). W tej ostatniej sprawie zaprotokołowano dialog między Janem i Prandotą.

²⁵⁸⁴ *Ibidem*, nr 3742-3744 (s. 251).

²⁵⁸⁵ *Ibidem*, nr 3831, 3832, 3845 i 3905 (s. 256-257, 260).

²⁵⁸⁶ *Ibidem*, nr 4005 (s. 267).

²⁵⁸⁷ SPPP, t. VIII, t. II, nr 5730 (s. 378).

W drugiej sprawie rodzeństwo zostało pod swoją nieobecność zobowiązane do zapłaty 86 kop groszy: Dziwiszowi, Spycimirowi, podkomorzemu Ninocie, Filipowi Soboteckiemu, Machnie, córce Podkonia Łęczyckiego, lub jej mężowi Przybysławowi, podczaszemu sieradzkemu²⁵⁸⁸. W trzeciej sprawie rodzeństwo zostało zobowiązane do zapłaty Mikołajowi z Chechła 30 grzywien kapitału i 60 grzywien długu²⁵⁸⁹. W czwartej sprawie rodzeństwa zapadł wyrok pod ich nieobecność wobec ich siostry stryjecznej Małgorzaty (II.O.4)²⁵⁹⁰. W piątej groziła im kara królewska wobec Jana z Głowa²⁵⁹¹. Dnia 18 V 1400 r. rodzeństwo: Andrzej, Rafał i Femka sądzili się z krewnym Stanisławem z Bobowej (II.N.4) w drugim terminie o 200 grzywien długu głównego i 400 grzywien szkody²⁵⁹². W dniu 3 X 1404 r. Tomasz, sędzia i Dobiesław, podsędek ziemski krakowski zaświadczyli, że Andrzej z Rożnowa, syn Piotra Rożna, dziedzic Rożnowa (*Andreas filius Petri Roszen heres de Rosznov*), poręczając za brata Rafała (*fideiubens pro Raphaele fratre suo*) i siostrę Femkę (*Phenna sorore sua*), zastawił [ojczymowi] Wiernkowi z Gabania (ob. Gaboń) swoje wsie Bruśnik, Siekierzynę i Kaśną, w zamian za spłacenie przez tegoż 580 grzywien długów Piotra Rożna, w tym 400 grzywien Drogoszowi, sędziemu ziemi krakowskiej, 30 grzywien [ciotce] Dobrochnie (II.O.3), żonie Jaśka z Oleśnicy, 100 grzywien Pełce Górcie z Wysocic, 24 grzywien groszy praskich Lambertowi *de Rabyn*, 26 grzywien w pospolitej monecie waluty polskiej²⁵⁹³. Także w 1404 r. Andrzej i Rafał, synowie Piotra Rożna zapisali Wiernkowi na wspomnianych wsiach 90 grzywien długu spłaconego przez tegoż Wiernka Żydom z Krakowa. Andrzej poręczając za brata i siostrę, zastawił te wsie temuż Wiernkowi i [matce] jego żony Małgorzacie z racji 600 grzywien wiana i posagu [Małgorzaty] i 500 grzywien spłaconych przez Wiernka długów, zaciągniętych przez ojca [Andrzeja] Piotra Rożna u chrześcijan i Żydów, do czasu spłacenia tych sum²⁵⁹⁴. Dnia 7 X 1404 r. Andrzej Rożen z Rożna stwierdził, że nie posiadał żadnych patrymonialnych dóbr dziedzicznych i w związku powyższym odrzucił roszczenie Piotra z Głuchowa, domagającego się zapłaty 27 grzywien, które związane było z owym patrymonium²⁵⁹⁵. W dniu 17 XII 1404 r. Andrzej i Rafał (II.O.6), synowie Piotra Rożna z Rożnowa ustąpili za 700 grzywien z racji różnych długów (*diversorum debitorum*) swego ojca Smerlynowi Żydowi krakowskiemu i jego potomkom wsie [królewskie?] Dzierżenininy, Borową i Pałęśnicę, poręczając za swą matkę Małgorzatę i siostrę przyrodnią Femkę (II.O.7)²⁵⁹⁶. Dnia 5 X 1407 r. Andrzej z Rożnowa (*Andreas de Rosten – sic!*) miał zapłacić karę sześciu skojców (*w[ul]gariter wsteczna*) Klemensowi Łano [?] z Bielska i tyleż samo sądowi²⁵⁹⁷.

²⁵⁸⁸ *Ibidem*, nr 5731 (s. 378).

²⁵⁸⁹ *Ibidem*, nr 5732 (s. 378).

²⁵⁹⁰ *Ibidem*, nr 5738 (s. 378).

²⁵⁹¹ *Ibidem*, nr 5785 (s. 380). Na rozprawie 3 X 1397 r. pojawiła się też ich matka Małgorzata, uwaga CCXXXI (nr 45, s. 911).

²⁵⁹² *Ibidem*, nr 11079 (s. 970). Termin ten dotyczył też ich matki Małgorzaty Wiernkowej z Rożnowa, nr 11078 (s. 970). Rodzeństwo miało ze Stanisławem termin prempatoryjny 1 VI 1400 r., zob. nr 11091 (s. 971) i kolejny 15 VI t.r., nr 11101 (s. 971).

²⁵⁹³ DSZK, nr 114 (s. 122-123).

²⁵⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁵⁹⁵ SPPP, t. II, nr 1075 (s. 159).

²⁵⁹⁶ *Ibidem*, nr 1083 (s. 160).

²⁵⁹⁷ *Ibidem*, nr 1126 (s. 168).

Ponownie wystąpił 19 XII 1408 r.²⁵⁹⁸ W 1418 r. Andrzej Rożen z Rożnowa zapisał swej żonie Dobrochnie, córce Wojciecha z Czudca (pow. pilzneński) 2000 grzywien posagu na połowie swych dóbr, czyli na zamku Rożnów i wsiach do niego przynależnych m.in. w Brzezinach, Bruśniku, Bukowcu, Dzierżaninach, Jastrzębiej, Kąsnej i Laskowcu²⁵⁹⁹. W 1419 r. Andrzej Rożen z Rożnowa wystąpił przeciwko Jakubowi z Kobyłan o 100 grzywien poręki i o karę²⁶⁰⁰. Teodor Żychliński w źródłach niedrukowanych znalazł pod 1404 r. rokiem informację, że Andrzej poślubił Dobrochnę, córkę Olbrachta z Czudca, zapisując jej 2000 kop groszy wiana na swoim majątku²⁶⁰¹. Dalej jednak autor ten popadł w całkowitą bałamutność, przypisując Andrzejowi potomstwo: syna Piotra i córkę Dobrochnę²⁶⁰².

II.O.6. RAFAŁ

Rafał był młodszym synem Piotra (II.O.2). Pierwsze jego wystąpienia zostały omówione wyżej²⁶⁰³. W 1417 r. Rafał wyznaczył żonie Elżbiecie 100 kop półgroszków posagu i tyle samo wiana na połowie swoich dóbr²⁶⁰⁴. W 1418 r. Stanisław z Giebołtowa zeznał, że tak jak i jego ojciec, miał w zastawie od Rafała [Rożna] z Kąsnej siedmiu kmieci w Bruśniku. W tym samym roku bracia niedzielni Rafał i Andrzej zastawili za 50 grzywien Mścisławowi sołtysowi z Czermnej pięć łanów z pięcioma grzywnami czynszu w Bruśniku. Jeśli nie spłaciliby zastawu w terminie, winni wwiązać poręczycieli Wiernka z Gabania i Paszka z Bobowej (II.N.12) w inne pięć łanów w Bruśniku z pięcioma grzywnami czynszu²⁶⁰⁵. W 1420 r. Rafał Rożen z Rożnowa oświadczył, że Piotr z Niedźwiedzia otrzymał wwiązanie w Bruśnik²⁶⁰⁶. W tym samym roku Rafał

²⁵⁹⁸ Zob. przepis 5716. Dla O. Balzera było to ostatnie wystąpienie źródłowe Andrzeja, gdyż nie były mu znane późniejsze, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 502. Wytknął mu to F. Sikora, *Sprawa...*, s. 47. Zarzut ten wynika z nieopublikowania źródeł rękopiśmiennych, do których nie dotarł autor *Genealogii Piastów*. Środowisku krakowskiemu trzeba natomiast wytknąć, że od stu lat nie jest w stanie ogłosić drukiem ksiąg sądowych, a nawet sporządzonego w AN w Krakowie indeksu do SPPP.

²⁵⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016], =3303 [dostęp 6.01.2017], =3472 [dostęp 6.01.2017], =5280 [dostęp 6.01.2017], =6828 [dostęp 7.01.2017], =7419 [dostęp 7.01.2017], =8856 [dostęp 7.01.2017]. Szczególnie ważne są uwagi F. Sikory dotyczące Dzierżanin, Borowej i Paleśnicy w kwestii ich dalszych losów, przy założeniu, że Andrzej zmarł bezpotomnie, *idem*, *Sprawa...*, s. 47.

²⁶⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7704> [dostęp 7.01.2016]. Problemy z identyfikacją dóbr Andrzeja, zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 144-146.

²⁶⁰¹ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 272.

²⁶⁰² *Ibidem*. O. Balzer słusznie mu to wytknął, bo Andrzej zmarł niewątpliwie bezpotomnie, O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 502. Dobrochna to oczywiście żona Jana z Oleśnicy, a Żychliński uległ tożsamości jej imienia z imieniem żony Andrzeja, *ibidem*, s. 502, pełna argumentacja Balzera w przypisie 7, do którego odsyłam. Rzekomy Piotr miał być ojcem synów Rafała, któremu Żychliński przydaje tylko córkę, T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 272-273. Źródłami błędów tego ostatniego zajmował się O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 140-141. Rzekomy Piotr to także nie rzekomy Sulisław, tutaj należy wstawić Andrzeja, zob. s. 143. Najciekawsze, że ten tajemniczy Sulisław uczestniczył w porwaniu insygniów królewskich, zob. s. 150-159. To zapewne Piotr Rożen, s. 159-163. K. Mosingiewicz widział w tej historii jego brata Klemensa (II.O.1). K. Mosingiewicz, *PM, Szkic trzeci...*, s. 46; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 353. O sprawie insygniów zob. także F. Sikora, *Sprawa...*, s. 39-44 oraz 47, gdzie odrzuca poglądy Balzera na ten temat, opowiadając się za prawdziwością relacji Długosza.

²⁶⁰³ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 503.

²⁶⁰⁴ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 47.

²⁶⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁰⁶ *Ibidem*.

Rożen z Rożnowa gwarantował Bartoszowi z Dębna i Filipowi z Chrobrza (pow. wiślicki) zwrot poręczonej sumy ewentualnym wwiązaniem w Jastrzębią i Kaśną²⁶⁰⁷. W 1420 r. Rafał Rożen z Rożnowa winien był 55 grzywien Florianowi z Knyszyna²⁶⁰⁸. Ponownie w 1420 r. Rafał z Kaśnej płacił na rzecz sądu i Jakuba z Kobylan karę za niedopuszczenie do wwiązania [do swej wsi]. Tenże Rafał Rożen z Rożnowa zobowiązał się odprowadzać na ręce Floriana z Knyszyna 10 grzywien czynszu z ról kmiecych osiadłych, w zamian za 100 grzywien w półgroszku należnych Jakubowi z Kobylan. Bartosz z Dębna i Filip z Chrobrza, jako poręczyciele za Rafała, zobowiązali się spłacić kolejno 55 i 50 grzywien długu Jakubowi z Kobylan na ręce Floriana z Knyszyna²⁶⁰⁹. W 1423 r. została odnotowana pierwsza żona Rafała Rożna z Kaśnej Elżbieta²⁶¹⁰. W 1423 r. na mocy ugody między Rafałem z Rożnowa i Stanisławem z Górzyc (pow. wiślicki). Stanisław miał się utrzymać przy posiadaniu 7 kmieci w Bruśniku zgodnie ze swoimi dokumentami²⁶¹¹. W 1425 r. Rafał Rożen z Rożnowa sprzedął za 150 grzywien groszy polskich i za konia o wartości 10 grzywien wieś Wołę Giedczynę braciom: Mikołajowi, Klemensowi i Tomaszowi z Nieprześni. Wieś tę i Grębynice być może dziedziczyli potomkowie któregoś z braci z rodu Gryfów wymienionych w zapisce z r. 1425²⁶¹². Dnia 19 III 1426 r. Piotr z Kurowa zeznał, że sprzedął za 1000 grzywien Zawiszy Czarnemu z Garbowa połowę zamku Rożnów z wymienionymi we wpisie wsiami. Ustąpił mu też drugą połowę tych dóbr za tę sumę, za którą miał ją w zastawie od Rafała [Rożna] z Kaśnej (*Raphael de Chansna*). Wydanie dokumentów wstrzymywała [siostra Piotra] Elżbieta, żona Jana Wałacha. Piotr zeznał, że Zawisza spłacił go z dóbr sprzedanych i ustąpięnego mu zastawu²⁶¹³. W dniu 4 X 1428 r. Rafał Rożen z Rożnowa (*Raphael Roszen de Rosznow*) sprzedął – także za upoważnieniem żony – za 300 grzywien pospolitej monety krakowskiej o liczbie polskiej Barbarze, wdowie po Zawiszy Czarnym z Garbowa [pow. sandomierski] i jej synom: Marcinowi, Janowi, Stanisławowi i Zawiszy swoje części dziedziczne w Przydonicy, Tabaszowej, Brzezinach i Roztoce²⁶¹⁴. Dnia 16 XI 1428 r. Hanusbork, mieszczanin krakowski, z udziałem swego pełnomocnika (*nunccius et procurator suus*) Michała z Wysokiego, pozyskał na Rafale z Kaśnej (*Raphael de Chansna*) 22 grzywien długu²⁶¹⁵. W 1429 r. Elżbieta zrzekła się zapisu posagu na sprzedanych przez jej męża Rafała z Kaśnej Zawiszy Czarnemu z Garbowa wsiach: Przydonica, Tabaszowa, Roztocka i Brzeziny²⁶¹⁶. W dniu 26 VI 1432 r. Marcin Zajączek odstąpił (wraz z żoną Elżbietą)

²⁶⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7632> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7704> [dostęp 7.01.2017].

²⁶¹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017]. T. Żychliński podał na podstawie ksiąg krakowskich, że była to córka Mszczuja nieznanego rodu, zob. *idem, op. cit.*, t. V, s. 272. Jak już wspomniano, krakowskie księgi sądowe nie zostały dotąd wydane drukiem, przez co zawsze można coś przeoczyć. F. Sikora wynalazł w księdze krakowskiej informację, że była to córka burgrabiego krakowskiego Mściwoja Białonia z Więckowic, herbu Rawa. Gdyby księgi zostały opublikowane, byłyby to informacje powszechnie dostępne, *idem, Sprawa...*, s. 47 *in fine*.

²⁶¹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6147> [dostęp 6.01.2016].

²⁶¹³ SPPP, t. II, nr 2054-2055 (s. 301). Także KDMłp, t. IV, nr MCCXXXIV (s. 226-227).

²⁶¹⁴ SPPP, t. II, nr 2196 (s. 327).

²⁶¹⁵ *Ibidem*, nr 2203 (s. 328).

²⁶¹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2016].

wieś Roztoki Rafałowi Rożnowi, co przed sądem sądeckim poświadczył Dzierśław z Włostowic, starosta sądecki²⁶¹⁷. Dnia 11 V 1436 r. Franciszek z Chronowa (II.K.) w naganiu szlachectwa jako jednego z współprzysiężników powołał Rafała z Rożnowa (*Raphaele de Rosznow*)²⁶¹⁸. W 1438 r. Rafał Rożen z Kąsnej został pozwany o 100 grzywien przez Jana z Koczonowa²⁶¹⁹. W 1441 r. Rafał zapisał drugiej żonie Barbarze, córce [ojczyma Wiernka z drugiej żony Anny Straliczówniej] Gabańskiego 200 kóp groszy wiana i posagu na połowie swych dóbr: Kąśna, Bruśnik, Jastrzębia, Siekierzyna i Paleśnica²⁶²⁰. Dnia 1 X 1442 r. *Raphael Roszen de Chanszna* został wspomniany ze zmarłą żoną Elżbietą (*Elizabet uxoris olim sue*)²⁶²¹. W dniu 16 X 1447 r. Rafał Rożen z Kąsnej trzykrotnie świadcował podczas wyrokowania przez Bartosza z Gór, sędziego i Piotra z Cikowic, podsędką krakowskiego²⁶²². W 1447 r. Eustachy ze Słonej, Mikołaj z Marcinkowic (II.E.3), Stanisław Czrop, Jan Czrop i Rafał Rożen z Kąsnej pozwali się wzajemnie o granice²⁶²³. Dnia 27 IV 1448 r. *Raphael Rosen de Hanszna* świadcował w Czchowie, gdy Bartosz z Gór sędzia i Piotr z Cikowic podsędek krakowski rozstrzygnęli na korzyść klasztoru w Tyńcu jego spór graniczny z Prokopem Miszką z Nieszkowic²⁶²⁴. W dniu 4 X 1449 r. Jan Zawiszyc z Rożnowa sądził się Rafałem z Rożnowa i Kąsnej (*Raphael de Rosznow alias de Chąsszna*) o 100 grzywien zobowiązań²⁶²⁵. W 1449 r. Mikołaj z Niedźwiedzia, tenentariusz w Bruśniku ustąpił za 600 grzywien Rafałowi Rożnowi z Kąsnej całe swe dziedzictwo w Bruśniku. W 1450 r. Rafał był winien zastawić za 40 grzywien Warszce z Więckowic (par. Wojnicz) dwóch kmieci w Jastrzębiej i Bruśniku²⁶²⁶. W tym samym roku Rafał Rożen z Kąsnej winien był zastawić za 40 grzywien Warszce z Więckowic, żonie Jana Mojkowskiego dwóch kmieci w Jastrzębiej i dwóch kolejnych w Bruśniku. Zastawił też Warszce za 50 grzywien pięciu kmieci w Jastrzębiej: Stanisława Sołtyska, Mikołaja Stolata, Jakuba Stopaka, Szczepana Rymarowica i Klemensa Kaczora²⁶²⁷. W 1462 r. Warszka, żona Jana Żegoty [Mojkowskiego] chorążego sieradzkiego za dług 53 florenów węgierskich zastawiła Stachnie, córce Wiernka z Bilska, żonie Stanisława Kijańskiego pięciu kmieci w Jastrzębiej: Sołtyska, Stopaka, Kaczorka, Stolata i Mikołaja Starzysza, których miała w zastawie od zmarłego Rafała Rożna z Kąsnej²⁶²⁸.

²⁶¹⁷ AGZ, t. V, nr LIII (s. 68-69). Chodzi o przysiółek Czarnej Wody (pow. sądecki). Wątpliwe jest uznanie tejże Elżbiety za córkę Rafała, co twierdził T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 272.

²⁶¹⁸ SPPP, t. VII, cz. II, nr 706 (s. 354).

²⁶¹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2016].

²⁶²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016]. Kiedy to małżeństwo zostało zawarte, dojsć nie sposób, zob. O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 504. Zob. też F. Sikora, *Sprawa...*, s. 48.

²⁶²¹ SPPP, t. II, nr 3044 (s. 500).

²⁶²² DSZK, nr 208-210 (s. 228-231).

²⁶²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25538> [dostęp 7.01.2017].

²⁶²⁴ KDKT, t. II, nr CXCVI (s. 318-319).

²⁶²⁵ SPPP, t. II, nr 3385 (s. 584).

²⁶²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶²⁸ *Ibidem*.

II.O.7. EUFEMIA (FEMKA)

Femka, córka Piotra Rożna otrzymała w 1401 r. zabezpieczenie posagu na Kąsnej, Jastrzębiej i Bruśniku²⁶²⁹. Wiązało się to z jej zamążpójściem za Piotra z Niedźwiedzia (Niedźwieckiego)²⁶³⁰. Inne o niej informacje podałem w poprzednich biogramach²⁶³¹.

II.O.8. NN (CÓRKA LUB CÓRKI)

Cytowany już wpis z 3 X 1398 r.²⁶³² wymienia: *pueri Rossonis: filli et filie de Rosznow*, co wskazuje, że oprócz Femki Piotr Rożen miał przynajmniej jeszcze jedną córkę²⁶³³. Franciszek Sikora odrzuca jednak istnienie takiej córki, twierdząc, że kopista się pomylił i zamiast *filie* chciał napisać *filia*²⁶³⁴. Jest to jednak tylko kombinacja Sikory, nie poparta przekonującym dowodem, że była tylko jedna córka Femka, którą zresztą uparcie nazywa Fenną.

II.O.9. MAREK

Marek był niewątpliwie synem Piotra Rożna, co potwierdza jego immatrykulacja na Akademii Krakowskiej w 1402 r. (*Marcus Petri de Rozen*)²⁶³⁵. F. Sikora zauważył, że *Rozen* Balzer i Mosingiewicz wprowadzili za *Rozan*, co sugeruje, że Marek był z innego rodu²⁶³⁶. Nie można do tego przywiązywać żadnej wagi, zastanawianie się, czy kopista wpisał poprawnie *Rozan*, a może się pomylił i miało być *Rozen*, jest bezprzedmiotowe, zwłaszcza w świetle różnorodnych wariantów zapisu Rożnów [dlatego tyle razy przepisuję w tej książce oryginalne zapisy].

POKOLENIE XIX

II.O.10. ELEAZAR

Jan Długosz odnotował w latach 1470-1480 jako właścicieli Bruśnika Eleazara i Mikołaja Rożnów herbu Gryf [synów Rafała, II.O.6] (*Eleazarem et Nicolaum Roschnowye de armis Griphonum*)²⁶³⁷. W 1468 r. Eleazar w imieniu swej żony Elżbiety i Jakub z Pęchowa (pow. sandomierski) w imieniu swej córki Anny zrodzonej z jego zmarłej żony Anny sprzedali Janowi z Kobylan dobra ojczyste Elżbiety i zmarłej Anny oraz sołectwo w Miejscu. Kwestionował tę sprzedaż Jan Grzymała z Wolicy [brat Elżbiety]²⁶³⁸. W 1469 r. Stachna, córka Wiernka z Biliska odstąpiła Eleazarowi z Kąsnej zastaw, który

²⁶²⁹ T. Żychliński podaje cytat z księgi ziemskiej krakowskiej, *op. cit.*, t. V, s. 272.

²⁶³⁰ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 47; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 354; F. Sikora, *Sprawa...*, s. 46.

²⁶³¹ Imię jej rozwinął O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 504.

²⁶³² Zob. przypis 2568.

²⁶³³ O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 505; K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 47; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 354.

²⁶³⁴ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 48, także przypis 48.

²⁶³⁵ *Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, Tomus I (ab Anno 1400 ad Annum 1489)*, [wyd. Ż. Pauli i B. U.<lanowski>], Cracoviae 1887, s. 17; O. Balzer, *Skarbiec...*, s. 505; K. Mosingiewicz, PM, *Szkic trzeci...*, s. 47; *idem*, *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej...*, s. 354.

²⁶³⁶ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 48 i przypis 48. W oryginale jest *Rosan*.

²⁶³⁷ J. Długosz, LB, t. II, s. 303.

²⁶³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

miała od Jana Żegoty Mojkowskiego na wsi Jastrzębia²⁶³⁹. Eleazar z Kąsnej (*Eleazaro de Chanszna*) pojawił się w sprawie z 18 VI 1470 r., w której ksiądz Jan Grzymała z Błogocic przeciwko temuż Janowi z Kobylan i Jadownik, stolnikowi krakowskiemu wygrał sprawę o dobra królewskie Miejsce z sołectwem, na którym jego ojciec zmarły (*olim*) czcigodny (*Strenuus*) Jan Grzymała miał od Władysława Jagiełły i Władysława [Warneńczyka] zapisy na sumę 400 grzywien, i o to, że Kobyleński niesłusznie uzyskał wpis w sprawie tych dóbr [i ich cesji] do ksiąg sądu nadwornego od Eleazara z Kąsnej i Jakuba z Pechowa, którzy nie mieli żadnych praw do sprzedawania i oddawania tych dóbr bez zgody Jana Grzymały oraz o to, że Kobyleński posiadłszy te dobra, dzierżył je przemocą, ignorując jego prawo bliższości po ojcu Grzymale, wybierając czynsze i inne świadczenia, wreszcie o to, że Kobyleński przemocą zabrał Mikołajowi Klinkwiciowi, mieszczaninowi z Krosna dokumenty królewskie i zapisy dotyczące dóbr Miejsce, które Grzymała, obawiając się o swoje życie, powierzył mu do wiernych rąk na przechowanie, i że dokumentów tych Kobyleński nie chciał zwrócić – za to wszystko ma zapłacić Grzymale 800 grzywien i tyleż kary oraz 40 grzywien za dokumenty²⁶⁴⁰. W 1471 r. Eleazar winien był dać Gierałtowi z Faściszowej tytułem posagu swej siostry Zofii (II.O.15) wwiązanie w swoich kmieci w Jastrzębiej, płacących 7 grzywien czynszu²⁶⁴¹. W 1471 r. Eleazar Rożen z Kąsnej gwarantował Aleksemu Gierałtowi z Faściszowej wypłacenie 100 florenów [węgierskich?] posagu siostry Zofii, żony Gierałta ewentualnym wwiązaniem w swych kmieci w Jastrzębiej, płacących 7 grzywien czynszu²⁶⁴². Także w 1471 r. Eleazar winien był dać Mikołajowi Czropowi z Jasiennej tytułem posagu swej siostry Anny (II.O.14) wwiązanie w kmieci w Jastrzębiej płacących 7 grzywien czynszu²⁶⁴³. Dnia 19 VIII 1472 r. bracia rodzeni Eleazar, Mikołaj, Jan i Zygmunt (II.O.11-13) z Kąsnej zostali wskazani jako właściciele Bruśnika, Jastrzębiej, Siekierzyna, Kąsnej, Paleśnicy, Jamnej i Starego Bukowca w ziemi sądeckiej, gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał tym wsiom prawo niemieckie²⁶⁴⁴. W 1474 r. Jan Grzymała z Wolicy zastawił za 200 florenów węgierskich braciom Eleazarowi i Janowi Rożnom (II.O.12) z Kąsnej całą swoją wieś Wolica²⁶⁴⁵. Dnia 8 I 1476 r. wielebny (*honarabilis*) Jan Grzymała z Wolicy [brat Elżbiety], Elżbieta, żona Eleazara z Kąsnej, bracia Eleazar i Jan z Kąsnej (II.O.12) z jednej strony, a Jan Sierski z Siarczy oraz ludzie *Curszsine* z drugiej strony umorzyli wszystkie sporne sprawy między sobą. Sprawy o granice między Siarczą a Wolica zostały odesłane do sądu podkomorskiego²⁶⁴⁶. W 1478 r. Kazimierz IV Jagiellończyk pozwolił Eleazarowi Rożnowi z Kąsnej wykupić z rąk stolnika krakowskiego Marcina z Wrocimowic miasto królewskie Ciężkowice z przynależnymi wsiami²⁶⁴⁷. W 1479 r. Eleazar Rożen z Kąsnej zapisał żonie Elżbiecie, córce zmarłego Jana Grzymały z Błogocic i Pieczeniegów

²⁶³⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁴⁰ SPPP, t. II, nr 4007 (s. 766-767). Tłumaczenie na podstawie tekstu Janusza Kurtyki w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7704> [dostęp 9.01.2017].

²⁶⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁴² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5354> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁴³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁴⁴ MS, t. I, nr 857 (s. 44).

²⁶⁴⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁴⁶ SPPP, t. II, nr 4158 (s. 812).

²⁶⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4045> [dostęp 9.01.2016].

500 grzywien posagu i 500 grzywien wiana na dobrach swego działu: Bruśniku, Siekierzynie, Jamnie i Bukowcu Starym²⁶⁴⁸. W 1482 r. Eleazar z Bruśnika otrzymał od Mikołaja Gedki z Bobowej (II.N.19) 150 grzywien tytułem posagu swej żony Katarzyny (II.N.32). Eleazar zapisał żonie Katarzynie 150 grzywien posagu i 150 grzywien wiana na sumach zapisanych mu na dobrach królewskich w Ciężkowicach²⁶⁴⁹. W 1484 r. Kazimierz IV Jagiellończyk zezwolił Annie Wojnarowskiej wykupić miasto Ciężkowice od Eleazara z Bruśnika²⁶⁵⁰. W 1486 r. bracia Eleazar, Jan, Mikołaj i Zygmunt, synowie zmarłego Rafała Rożna podzielili dobra. Eleazar i Mikołaj otrzymali: Bruśnik, Siekierzynę, Jamnę i Bukowiec Stary. Z tego Eleazar wziął jako swoją część połowę Bruśnika leżącą z prawej strony, gdy idzie się od kościoła, z następującymi kmieciami: Jansch, Biały, Słodyczka, Kawalec, Janik, Kupiec, Świeżoch, Świrklec, Myszałek, Wilczek, Strowiec, Mirzwa, Bruszek, Głuszek, z górnym dworem i rolami dworskimi, z kwartałami kmiecymi w części Mikołaja, dwoma zagrodami i połową karczmy. Nawsie mieli obaj bracia po połowie. Do Eleazara miały należeć cztery sadzawki w nawsiu: 1) przed kmieciem Trzeczakiem, 2) przed Widłakiem, 3) przed Łozkiem, 4) przed Zdrowcem. Jeden kmieć Mikołaja Kurek miał płacić Eleazarowi 33 groszy czynszu rocznie. W wypadku opustoszenia roli, na której teraz osadzony był Kurek, czynsz ten winien zapłacić Eleazarowi sam Mikołaj²⁶⁵¹. W 1486 r. Eleazar z Bruśnika zapisał żonie Katarzynie, córce Mikołaja Gedki z Bobowej 200 grzywien posagu na części Bobowej, którą kupił od Jana Kołczka oraz na całej części Bruśnika, która przypadła mu po zmarłym [w tym samym czasie] bracie Mikołaju²⁶⁵². W 1487 r. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj (II.O.16) dali Barbarze (II.O.18), córce Eleazara, żonie Jakuba Staszковского wwiązanie w 12 kmieci w Bruśniku, płacących 8 grzywien czynszu, poczynając od kmiecia Głuszka aż do dworu. Barbara zapisała w dożywocie swemu wujowi księdzu Janowi Grzymale z Wolicy (par. Wieliczka) zapisany jej powyższy czynsz od kmieci w Bruśniku. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj zapisali dwie grzywny czynszu na karczmie w Bruśniku w dożywocie temuż Grzymale. Eleazar wraz z synem Mikołajem zapisali córce Zofii (II.O.19) zakonnicy u Klarysek w Starym Sączu trzy grzywny czynszu z karczmy w Bruśniku oraz od sołtysa i pięciu kmieci w Siekierzynie. Eleazar za zgodą syna Mikołaja zapisał żonie Katarzynie cały dwór w Bruśniku z rolami folwarcznymi oraz robociznami od kmieci, z wyłączeniem czynszu, do czasu zwrócenia jej zastawionych dóbr w Bruśniku²⁶⁵³. W tym samym roku Eleazar kupił za 170 grzywien od brata Jana Rożna z Kąsnej (II.O.12) części w Bruśniku, Siekierzynie, Jamnie i Bukowcu Starym²⁶⁵⁴. W 1487 r. Mikołaj Gedka z Bobowej (II.N.19) z jednej strony oraz Klemens z Turzy [Turski, herbu Warna] i Eleazar z Bruśnika z drugiej strony podzielili się

²⁶⁴⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016]. Zdaniem T. Żychlińskiego Elżbieta z Wolicy zmarła w 1479 r., *idem, op. cit.*, t. V, s. 277.

²⁶⁴⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016] i =4045 [dostęp 9.01.2016].

²⁶⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4045> [dostęp 9.01.2016].

²⁶⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁵² *Ibidem.*

²⁶⁵³ *Ibidem.*

²⁶⁵⁴ *Ibidem.*

Bobową. Rolę, którą uprawiał Jan Malczowic, mieli wykupić za 10 grzywien Klemens i Eleazar. Eleazar z żoną Katarzyną (II.N.32) otrzymali dolną część miasta, która kończyła się przy kościele, z rolami i dochodami z tych ról. Zamieszkiwali ją następujący mieszkańcy: Hanusz, Walenty, Bartosz, Manyky, Szymek, kuśnierz Maciej, kupiec Jan, piekarz Marcin, Wawrzyniec, Stanisław Szydło, Janik, Andrzejkowa, Marcin Czula, Krudnar, kuśnierz Bartosz z ich rolami i dochodami od nich. Mikołaj Gedka otrzymał ponadto połowę, zaś Klemens i Eleazar po czwartej części: ratusza, młyna, łaźni, jatek, ról i opłat targowych w Bobowej²⁶⁵⁵. Eleazar i Elżbieta doczekali się czworga dzieci: Mikołaja, Katarzyny, Barbary, i Zofii (II.O.16-19). Druga żona urodziła mu Piotra (II.O.20).

II.O.11. MIKOŁAJ

Mikołaj Rożen herbu Gryf był drugim synem Rafała Rożna (II.O.6). Jak już wspomniano w poprzednim biogramie, Jan Długosz wymienił go – obok brata Eleazara (II.O.10) – jako dziedzica w Bruśniku (1470-1480). Dnia 19 VIII 1472 r. bracia rodzeni Eleazar, Mikołaj, Jan i Zygmunt (II.O.10, 12, 13) z Kąsnej zostali wskazani jako właściciele Bruśnika, Jastrzębiej, Siekierzyna, Kąsnej, Paleśnicy, Jamnej i Starego Bukowca w ziemi sądeckiej, gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał tym wsiom prawo niemieckie²⁶⁵⁶. W 1476 r. Mikołaj Rożen oskarżył Stanisława Turskiego [z Turzy, herbu Warna] o zabranie mu na wolnej drodze dwóch koni o wartości 20 grzywien²⁶⁵⁷. Dnia 1 IV 1479 r. w dokumencie, który dotyczył sporu między z Spytkiem z Melsztyna a klasztorem tynieckim rozstrzyganego przez Jakuba z Dębna, kasztelana i starostę krakowskiego, Dunina z Morawicy, burgrabiego krakowskiego oraz Mikołaja Wielgłowskiego z Piotrkowic świadkował *Nicolao Rozen de Brusnik*²⁶⁵⁸. W 1479 r. Mikołaj Rożen z Bruśnika ustąpił Stanisławowi Szalowskiemu z Szalowej zapis 500 florenów na Łękach od Hieronima Kobyłeńskiego²⁶⁵⁹. W 1486 r. Eleazar, Jan, Mikołaj i Zygmunt, synowie zmarłego Rafała Rożna podzielili dobra. Do Mikołaja miała należeć (oprócz części wspólnej z Eleazarem, zob. wyżej, II.O.10): część Bruśnika z lewej strony, gdy szło się w dół od kościoła, z następującymi kmieciami: Glasch, Stapień, Pach, Magdalena, Trzeczak, Pyjor, Strata, Wydlub, Kozak, Marcin, oraz inna część z kmieciami: Marzec, Kania, Niechat, Kurek, dwóch zagrodników, dolny dwór z rolami i kwartały kmiecy znajdujące się w części Eleazara, pół karczmy, pół nawsia, cztery sadzawki: 1) przed Głuszkiem, 2) przed Stratą, 3) przed Pachem, 4) przed Stapieniem²⁶⁶⁰. Mikołaj zmarł jeszcze w tym samym roku (była o tym mowa wyżej), zapewne bezżennie i bezpotomnie.

²⁶⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 20.12.2016].

²⁶⁵⁶ MS, t. I, nr 857 (s. 44).

²⁶⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁵⁸ KDKT, t. II, nr CCLXVII (s. 511 i 513). Przedmiotem sporu rozstrzyganego dalej 6 V 1479 r. pod Melsztynem przez Jana Synowca z Korzenny, podkomorzego krakowskiego było rozgraniczenie wsi należących do klasztoru tynieckiego (Opatkowiec i Ujazd) od Melsztyna i Charzowic, własności Spytka, nr CCLXVIII (s. 512-513). Mikołaj występował jeszcze w 1481 r., <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016]. Zofia Leszczyńska-Skrętowa miała – moim zdaniem niesłusznie – wątpliwości, czy nie chodziło tu o jego bratanka (II.O.17).

²⁶⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25294> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

II.O.12. JAN

Jan Rożen był trzecim synem Rafała Rożna (II.O.6). Dnia 19 VIII 1472 r. bracia rodzeni Eleazar, Mikołaj, Jan i Zygmunt (II.O.10, 11, 13) z Kąsnej zostali wskazani jako właściciele Bruśnika, Jastrzębiej, Siekierczyna, Kąsnej, Paleśnicy, Jamnej i Starego Bukowca w ziemi sądeckiej, gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał tym wsiom prawo niemieckie²⁶⁶¹. W 1474 r. Jan Grzymała z Wolicy zastawił za 200 florenów węgierskich braciom Eleazarowi i Janowi Rożnom z Kąsnej całą swoją wieś Wolica²⁶⁶². Dnia 8 I 1476 r. wielbny (*honarabilis*) Jan Grzymała z Wolicy [brat Elżbiety], Elżbieta, żona Eleazara z Kąsnej, bracia Eleazar i Jan z Kąsnej (II.O.10) z jednej strony, a Jan Sierski z Siarczy oraz ludzie *Curszsine* z drugiej strony umorzyli wszystkie sporne sprawy między sobą. Sprawy o granice między Siarczą a Wolica zostały odesłane do sądu podkomorskiego²⁶⁶³. W 1477 r. Jan Rożen z Kąsnej zastawił szwagrowi Mikołajowi [Czropowi] z Jasiennej swoją wieś Paleśnicę²⁶⁶⁴. W 1486 r. Eleazar, Jan, Mikołaj i Zygmunt, synowie zmarłego Rafała Rożna podzielili dobra. Jan otrzymał Kąsną i Paleśnicę z dopłatą 60 grzywien od Eleazara i Mikołaja²⁶⁶⁵. W 1487 r. Jan Rożen z Kąsnej sprzedał za 170 grzywien bratu Eleazarowi z Bruśnika części w Bruśniku, Siekierczynie, Jamnej i Bukowcu, które mu przypadły po zmarłym bracie Mikołaju²⁶⁶⁶. W 1493 r. Jan Rożen z Kąsnej zapisał swej żonie Zofii, córce kasztelana połanieckiego Marcisza z Brzany 400 florenów węgierskich posagu i 400 florenów węgierskich posagu wiana na połowie swoich dóbr w Kąsnej i Paleśnicy²⁶⁶⁷. W 1495 r. Spytek z Melsztyna, kasztelan zawichojski zastawił za 25 grzywien Janowi Rożnowi z Kąsnej cztery łąny osiadłe w Szyrzynach [dziś Szerzyny]²⁶⁶⁸. Jan Rożen był ostatni raz wspomniany w 1497 r.²⁶⁶⁹ Zofia urodziła mu córkę Zofię oraz syna Jana (II.O.21-22).

II.O.13. ZYGMUNT

Zygmunt Rożen był ostatnim synem Rafała Rożna (II.O.6). Dnia 19 VIII 1472 r. bracia rodzeni Eleazar, Mikołaj, Jan i Zygmunt (II.O.10-12) z Kąsnej zostali wskazani jako właściciele Bruśnika, Jastrzębiej, Siekierczyna, Kąsnej, Paleśnicy, Jamnej i Starego Bukowca w ziemi sądeckiej, gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał tym wsiom prawo niemieckie²⁶⁷⁰. W 1486 r. Eleazar, Jan, Mikołaj i Zygmunt, synowie zmarłego Rafała Rożna podzielili dobra. Zygmunt otrzymał Jastrzębią i z niej się dalej tytułował²⁶⁷¹. W 1487 r. Jan z Wojnarowej zastawił za 115 grzywien i 100 florenów węgierskich

²⁶⁶¹ MS, t. I, nr 857 (s. 44).

²⁶⁶² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁶³ SPPP, t. II, nr 4158 (s. 812).

²⁶⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6758> [dostęp 7.01.2017]. Musi być szwagrowi, a nie – jak napisała Z. Leszczyńska-Skrętowa – zięciowi, jest to jej błąd lub powtórzony za błędem w oryginalne.

²⁶⁶⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3472> [dostęp 6.01.2017].

²⁶⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁶⁸ *Ibidem*.

²⁶⁶⁹ *Ibidem*.

²⁶⁷⁰ MS, t. I, nr 857 (s. 44).

²⁶⁷¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

[swemu zięciowi] Zygmuntowi z Jastrzębiej połowę Wojnarowej²⁶⁷². W 1493 r. Mikołaj Pieniążek z Krużlowej i jego brat Jan zamienili dobra z Zygmuntem Rożnem z Jastrzębiej. Zygmunt za wieś Jastrzębią i 400 florenów węgierskich otrzymał Posadową, Mogilno i Koniuszową. Na dobrach tych zostało zapisane 300 grzywien posagu żony Zygmunta Anny, córki zmarłego Jana Wojnarowskiego, wypłaconego niegdyś przez Prokopa z Krużlowej²⁶⁷³. W 1498 r. Anna, żona Adama Trzecieckiego, córka zmarłego Prokopa Pieniążka z Krużlowej zrezygnowała na rzecz Zygmunta Rożna z Jastrzębiej z oprawy 300 grzywien posagu i tyleż wiana opisanej na Posadowej i połowie Mogilna *per olim Procopium maritum ipsius*. Zygmunt Rożen wyznaczył żonie Annie, córce Jana Wojnarowskiego (zarazem wdowie po Prokopie Pieniążku II) po 150 kop groszy posagu i wiana na połowie Koniuszowej, Mogilna i Posadowej. Te trzy wsie po zamianie dóbr od 1493 należały do Zygmunta Rożna. Przyjął je on od Mikołaja Pieniążka wraz z posagiem jego matki Anny, która już ponownie wyszła za mąż za Zygmunta. Anna Trzeciecka jako córka Prokopa mogła rezygnować na rzecz Zygmunta tylko z prawa do oprawy matki, opisanej *jej per olim Procopium maritum*. Rożen najpierw uwolnił nabyte dobra od długów i zastawów i dopiero w 1498 r. opisał żonie na nich oprawę posagu i wiana²⁶⁷⁴. W VII 1503 r. Zygmunt Rożen i [jego szwagier] Zawisza Wojnarowski wystąpili o zagrożone konfiskatą z powodu nieobesłania wyprawy wojennej dobra Doroty Koniecpolskiej: Kościelec, Karniów, Łuczyce i Łuczanie oraz Koniecpol, Chrzastów [ob. część Koniecpola], Nowopole i Stanisławice²⁶⁷⁵. W 1517 r. jako wdowa występowała z synami: Jakubem, Andrzejem i Adamem (II.O.23-25). Miała też córkę Katarzynę (II.O.26).

II.O.14. ANNA

To, że Rafał Rożen posiadał córkę Annę, można ustalić tylko pośrednio, co wynika z okoliczności, że w 1471 r. syn Rafała Eleazar (II.O.10) winien był dać Mikołajowi Czropowi z Jasiennej tytułem posagu swej siostry Anny wwiązanie w kmieci w Jastrzębiej płacących 7 grzywien czynszu²⁶⁷⁶.

II.O.15. ZOFIA

Zofia Leszczyńska-Skrętowa przedstawiła taką oto zapiskę: w 1471 r. Eleazar [Rożen] z Kaśnej gwarantował [Aleksemu] Gierałtowi z Faściszowej wypłacenie 100 florenów [węgierskich?] posagu, córce Zofii [żonie Gierałta] ewentualnym wwiązaniem w swych kmieci w Jastrzębiu, płacących siedem grzywien czynszu. Aleksy Gierałt z Faściszowej zapisał swej żonie Zofii 115 florenów posagu i tyle samo wiana na połowie swych dóbr²⁶⁷⁷. Jednak F. Sikora zarzucił tej autorce, że źle odczytała źródło, bo w dokumencie figuruje, że Zofia była córką Rafała (II.O.6), czyli siostrą Eleazara²⁶⁷⁸.

²⁶⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁷³ *Ibidem*.

²⁶⁷⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8340> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁷⁵ MS, t. III, nr 843 (s. 53-54).

²⁶⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁷⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5354> [dostęp 18.01.2017]. Częściowo także <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6828> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁷⁸ F. Sikora, *Sprawa...*, s. 48 i przypis 46.

POKOLENIE XX

II.O.16. MIKOŁAJ

Mikołaj [Rożen] z Bruśnika z oznaczeniem filiacji jako syn Eleazara z Kąsnej (II.O.10) był poświadczony w 1480 r. Był starszym synem Eleazara i Elżbiety z Wolicy. W 1487 r. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj dali Barbarze (II.O.18), córce Eleazara, żonie Jakuba Staszковского wwiązanie w 12 kmieci w Bruśniku, płacących 8 grzywien czynszu, poczynając od kmiecia Głuszka aż do dworu. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj zapisali dwie grzywny czynszu na karczmie w Bruśniku w dożywocie temuż Grzymale. Eleazar wraz z synem Mikołajem zapisali córce Zofii (II.O.19), zakonnicy u Klarysek w Starym Sączu trzy grzywny czynszu z karczmy w Bruśniku oraz od sołtysa i pięciu kmieci w Siekierczynie. Eleazar za zgodą syna Mikołaja zapisał żonie Katarzynie (II.N.32) cały dwór w Bruśniku z rolami folwarcznymi oraz robociznami od kmieci, z wyłączeniem czynszu, do czasu zwrócenia jej zastawionych dóbr w Bruśniku²⁶⁷⁹. Teodor Żychliński informuje, że zmarł on bezpotomnie²⁶⁸⁰.

II.O.17. KATARZYNA

Katarzyna była pierwszą córką Eleazara (II.O.10) i Elżbiety z Wolicy. Poślubiła Stanisława z Ryglie Łyczka, herbu Sulima²⁶⁸¹.

II.O.18. BARBARA

Barbara była drugą córką Eleazara (II.O.10) i Elżbiety z Wolicy. W 1487 r. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj (II.O.16) dali Barbarze, córce Eleazara, żonie Jakuba Staszковского wwiązanie w 12 kmieci w Bruśniku, płacących osiem grzywien czynszu, poczynając od kmiecia Głuszka aż do dworu. Barbara zapisała w dożywocie swemu wujowi księdzu Janowi Grzymale z Wolicy (par. Wieliczka) zapisany jej powyższy czynsz od kmieci w Bruśniku. Eleazar z Bruśnika i jego syn Mikołaj zapisali dwie grzywny czynszu na karczmie w Bruśniku w dożywocie temuż Grzymale²⁶⁸².

II.O.19. ZOFIA

Zofia była najmłodszą córką Eleazara (II.O.10) i Elżbiety z Wolicy. W 1487 r. Eleazar wraz z synem Mikołajem zapisali córce Zofii zakonnicy u Klarysek w Starym Sączu trzy grzywny czynszu z karczmy w Bruśniku oraz od sołtysa i pięciu kmieci w Siekierczynie²⁶⁸³. Teodor Żychliński twierdził, że była żoną Czadra z Kośmirzowa (II.B.9), jednak nie da się tego pogodzić z informacją powyższą, bo Czader żył jeszcze w 1489 r.²⁶⁸⁴

²⁶⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁸⁰ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 277.

²⁶⁸¹ *Ibidem*.

²⁶⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁸³ *Ibidem*.

²⁶⁸⁴ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 277.

II.O.20. PIOTR

W latach 1506-1512 pojawił się Piotr Rożen z Bruśnika jako syn Eleazara. Był młodszym synem Eleazara (II.O.10) i jedynym dzieckiem Katarzyny Bobowskiej (II.N.32). W 1506 r. wraz z swym stryjem i opiekunem Zygmuntem Rożnem z Mogilna (II.O.13) zastawili za 200 grzywien Stanisławowi Łyczce z Ryglic [szwagrowi] połowę swej części miasta Bobowa²⁶⁸⁵. W latach 1511-1512 Piotr Rożen z Bruśnika i Bobowej sprzedał za 900 florenów Mikołajowi Glińskiemu, rajcy i mieszczaninowi krakowskiemu swe części dziedziczne w Bobowej i Siedliskach²⁶⁸⁶. W dniu 17 I 1540 r. Jan Jordan z Melsztyna ze Święcan, Szerzyn i Ołpin, za zgodą swej małżonki Anny z *Iskrziczina*, córki Mikołaja Iskrzyckiego, podkomorzego i starosty kamienieckiego, zbył Piotrowi Rożnowi, dziedzicowi Bruśnika, Jamnej i Bukowca Starego wieś *Sziaczyani* w okręgu bieckim za 2000 florenów²⁶⁸⁷. Zdaniem Teodora Żychlińskiego Piotr był dziedzicem Bruśnika, Bobowej, Siedlisk, Janiny, Siekierzyny, Drwaczowic, Dobiesławic, Bukowca, Jankowic i Stojanowic. W 1530 r. był dworzaniem Zygmunta I Starego, zmarł w 1568 r. Z żony Anny, nieznanego rodu miał syna Piotra i córki: Katarzynę i Annę oraz trzecią nieznaną z imienia (II.O.27-30)²⁶⁸⁸.

II.O.21. ZOFIA

W 1509 r. wspomniana została Zofia, córka zmarłego Jana Rożna z Kąsnej [oraz jego żony Zofii z Brzany; II.O.12] i jej brat Jan Rożen (II.O.22)²⁶⁸⁹. Poślubiła Stanisława Wielogłowskiego, herbu Starykoń (1511 r.)²⁶⁹⁰.

II.O.22. JAN

Jak już wspomniano w poprzednim biogramie, w 1509 r. został wymieniony Jan Rożen, syn Jana (II.O.12) i Zofii z Brzany. W 1528 r. Jan Drużyjan Trzecieski z Sędziszowic oświadczył, że Jan Rożen spłacił 100 florenów, które Trzecieski miał zapisane na dobrach dziedzicznych tegoż Rożna: Kąsnej i Paleśnicy²⁶⁹¹. W 1533 r. Jan Rożen miał oddać Adamowi (II.O.25) 105 florenów pod warunkiem wwiązania go do Kłodnego²⁶⁹². Z żony Barbary Jarockiej, herbu Rawicz doczekał się syna Marcina i córki Doroty oraz syna Stanisława (II.O.31-33).

II.O.23. JAKUB

Jakub był pierworodnym synem Zygmunta (II.O.13) i Anny Wojnarowskiej. Był dziedzicem Koniuszowej, Łęki i Posadowy, podsędkiem krakowskim, później sędzią ziemskim sądeckim (1550 r.), zmarł w 1568 r. w wieku 82 lat. Ożenił się z Zofią, córką Janusza Mstowskiego, której w 1526 r. zapisał w grodzie czchowskim 600 florenów

²⁶⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3217> [dostęp 26.12.2016].

²⁶⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2837> [dostęp 28.11.2016].

²⁶⁸⁷ MS, t. IV, cz. I, nr 6713 (s. 389).

²⁶⁸⁸ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 276.

²⁶⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁹⁰ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 277.

²⁶⁹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7619> [dostęp 7.01.2017].

wiana²⁶⁹³. W 1537 r. Jakub Rożen był opiekunem Marcina i Doroty (II.O.30-31), dzieci zmarłego Jana Rożna (II.O.22)²⁶⁹⁴. Jakub pozostawił trzech synów i trzy córki: Adam, Gabriel, Zygmunt, Katarzyna, Dorota i Anna (II.O.34-39).

II.O.24. ANDRZEJ

Andrzej był drugim synem Zygmunta (II.O.13) i Anny Wojnarowskiej. Dziedziczył w Mogilnie i Koniuszowej (1514 r.). Zmarł bezpotomnie w 1558 r., a bracia podzielili się jego dobrami²⁶⁹⁵.

II.O.25. ADAM

Adam był ostatnim synem Zygmunta (II.O.13) i Anny Wojnarowskiej. Posiadał Mogilno i Posadowę, zmarł w 1559 r. Miał za żonę Elżbietę, córkę Adama Bylickiego, herbu Pobóg²⁶⁹⁶. W 1535 r. Jan Krzesz z Męciny i Kłodnego miał zwrócić 55 florenów podstarościeму sądeckiemu Adamowi Rożnowi z Mogilna pod warunkiem zastawienia mu Kłodnego. W 1536 r. Rożen polecił anulować notę. Jeszcze w tym samym roku Krzesz miał zwrócić 55 florenów Adamowi Rożnowi pod warunkiem wwiązania go do Kłodnego. W 1537 r. Rożen polecił ponownie anulować notę²⁶⁹⁷. Elżbieta urodziła mężowi: Dorotę, Piotra i Mikołaja (II.O.40-42).

II.O.26. KATARZYNA

Katarzyna jest jedyną znaną córką Zygmunta (II.O.13) i Anny Wojnarowskiej. Była dwukrotnie zamężna: po raz pierwszy za Jakubem Straszem z Zakrzowa (pow. opoczyński), po raz drugi za Irzykiem Szaszowskim. W 1502 r. Katarzyna zamężna za Jakubem Straszem za zgodą ojca unieważniła zapis oprawy w księgach opoczyńskich i zapisała ojcu męża Mikołajowi Straszowi, sędziemu ziemskiemu krakowskiemu pożytki i mieszkanie na swej oprawie w dobrach Miedzna Drewniana i Wola Radwańska. W 1507 r. Katarzyna jako wdowa po Jakubie kwitowała ojca Zygmunta z prawa do dóbr rodzicielskich²⁶⁹⁸.

POKOLENIE XXI

II.O.27. PIOTR

Piotr był jedynym znanym synem Piotra (II.O.20) i Anny. W 1568 r. siostra Anna (II.O.29) kwitowała go z otrzymanego posagu. Jego żoną była Agnieszka, córka Stanisława z Pieskowej Skały Szafrąca, herbu Starykoń, kasztelana bieckiego, starosty lewowskiego i wojewody sandomierskiego, i Agnieszki Siemieńskiej, herbu Dębno, córki

²⁶⁹³ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 273. W 1513 r. Stanisław Jeżowski, dzierżawca Mogilna odstąpił Zofii, córce Janusza Mstowskiego, żonie Jakuba Rożna prawo do połowy wsi Mogilno, nabyte za 140 florenów od braci Jakuba i Andrzeja Rożnów. Rok później Jakub jako dziedzic Mogilna zastawił za 400 florenów żonie Zofii części dziedziczne w Mogilnie i Koniuszowej, SHGWK, t. IV, z. 4, M. Wolski, *Mogilno*, s. 686.

²⁶⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁹⁵ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 273.

²⁶⁹⁶ *Ibidem*, s. 275.

²⁶⁹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7619> [dostęp 7.01.2017].

²⁶⁹⁸ SHGWK, t. IV, z. 4, M. Wolski, *Mogilno*, s. 686.

kasztelana małogoskiego. Po śmierci Piotra poślubiła Jana ze Szczekarzowicz Tarłę, kasztelana radomskiego. Piotrowi urodziła Stanisława i Urszulę (II.O.43-44)²⁶⁹⁹.

II.O.28. KATARZYNA

Katarzyna była najstarszą córką Piotra (II.O.20) i Anny. Była zamężna za Janem Dłuskim, herbu Grzymała²⁷⁰⁰.

II.O.29. ANNA

Anna była drugą córką Piotra (II.O.20) i Anny. Była zamężna za Ludwikiem Decjuszem (Dyczem), herbu Topór. Był to ostatni potomek znanego Decjusza, senatora krakowskiego, sekretarza Zygmunta I Starego i jego żony Anny Krupkówny, córki Jana i Katarzyny Morsztynówny; dziedzic Przegorzał i Woli Justowskiej, wielkorządca krakowski, żupnik olkuski i wielicki, zmarł około 1576 r.²⁷⁰¹

II.O.30. NN (CÓRKA)

Teodor Żychliński domniemywał, że była jeszcze trzecia córka Piotra (II.O.20) i Anny. Była zamężna za Janem Dulskim, herbu Przegonia, podskarbis wielkim koronnym²⁷⁰².

II.O.31. MARCIN

Marcin był synem Jana (II.O.22) i Barbary Jarockiej. W 1537 r. Jakub Rozeń (II.O.23) jako opiekun Marcina i Doroty [dlaczego też nie Stanisława? – T.K.], dzieci zmarłego Jana Roźna z Kąsnej z jednej strony i Barbara, wdowa po tymże Janie z drugiej strony podzielili dobra. Marcinowi i Dorocie winna być wydzielona połowa ryb w sadzawkach małych i dużych, spiży domowej [jarzyn, kasz], dwór, role, ogrody, łąki, lasy i pastewniki w Kąsnej. Przypadły im czynsze od kmieci w Paleśnicy: od Durlaga 12 groszy, od Szymka 4 grosze, od Golka 4 i pół grosza, od Ligęzy 3 grosze, od Klimka 9 groszy, od Grzegorza Ligęzy 12 groszy, ponadto wolny od czynszu kmieć Ligęza wolak, połowa dworu z rolami folwarcznymi, łąk, pastewników, bydła, młyna, tracza i karczem. Po połowie obie strony miały podzielić w Kąsnej gajowe z lasów, pola koło rzeki Białej i koło potoku Kąśnianka, łąki koło Zawiszy, część niższą pola zwanego Plachowatki, łąkę u Krzyża, czyli powyżej grobli, role dworskie w Paleśnicy aż po drogę wiodącą do Dzierzanin – z nich połowa od wsi dla Barbary, połowa od kościoła dla dzieci – stawy w Kąsnej: Bartny, Krzyżowy, Pośredni, sadzawkę niżną u dworu przed stawkiem Łukawka pod czopem [zamknięcie upustu w stawie] Bartnego Stawu, sadzawkę przed [kmieciem] Adamem, sadzawkę przed Mrozem, stawek przed Jakubem i inny stawek. Do Marcina i Doroty oraz do Barbary mają należeć po połowie kmiecie z czynszem w Kąsnej: Ninota – 4 grosze, Szczęsny Czapek – 5 groszy, 2 ternary, Franek Czapek – 10 groszy, 4 ternary, Adam Czapek – 4 grosze, 2 ternary, Urban Zawisza – kopa groszy bez robocizny, Czuryło – 3 wiardunki, 6 groszy bez robocizny, Bargłowska rola – 5 groszy, 2 ternary, po połowie zagrodniczy z czynszem w Kąsnej: Rożek 3 wiardunki,

²⁶⁹⁹ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 276.

²⁷⁰⁰ *Ibidem.*

²⁷⁰¹ *Ibidem.*

²⁷⁰² *Ibidem.*

6 groszy, Zawisza 30 groszy i połowa dochodów od zagrodnika Walentego oraz wolacy w Kąsnej: Marcin Duda, Głęb, Ciemny. Po połowie obie strony winny były podzielić w Kąsnej: młyn, folusz, tracz, czynsz z karczem, bydło, sprzęty i plony. Barbarze w Paleśnicy przypadli kmiecie z czynszem: Żarkowski 12 groszy, Wawrzyniec 4 grosze, Marcin 4 grosze, Wójt 4 grosze, Twaróg 6 groszy, Samek Adam 2 grosze, Sławosz 5 groszy, a także połowa tych dóbr, ról i dochodów w Paleśnicy, a w Kąsnej: połowa pól koło rzeki Białej *penes Hostium*, czyli u Wrót koło Zawiszy, część wyższa łąki koło Szczepana, część wyższa pola zwanego Plachowatki koło Kąsnej, stajanie roli koło Jedleczej Debrzy, łąkę u Krzyża koło Mikołaja Nicponia, staw Osielkowski, młyny koło dworu, sadzawka wyżna koło dworu, sadzawka u Wrót, sadzawka pod młynarskim ogrodem, stawek Bania, sadzawka na młynarskim potoku, Rusinów stawek, sadzawka pod Frankowym ogrodem, stawek przed [kmieciem] Goździem koło stawu Bartnego, sadzawka koło ogrodu Goździowego, stawek koło domu Jakuba. Do Barbary mieli należeć w Kąsnej kmiecie z czynszem: Lenart – 4 grosze, Marcin Panek – 5 groszy, 2 ternary, Mikołaj Frankowic – 10 groszy, 4 ternary, Stanisław Goźdź – 5 groszy, 2 ternary, Franek Głęb – 5 groszy, 2 ternary, Feliks Ninota – 5 groszy, 2 ternary, Urban Polacz – 10 groszy, 4 ternary, Szczepan – 1 grzywna bez robocizny oraz zagrodnicy z czynszem: Wojtek 17 groszy, 20 denarów, Grzegorz – 30 denarów oraz wolący: Jan Mróz, Szczepan, Maciek, Andrzej, Zawisza²⁷⁰³.

Marcin był dziedzicem Kąsnej, Jeżowa, Pałecznicy, Olszyn, Pełczysk, Kostrzy, Gorlic, dziedzicem zastawnym w Glinniku, Rychwałdzie, Ropczy i Stróżówce. Zmarł około 1596 r. Posiadał trzy żony: Agnieszkę Plechowską, herbu Ratońd, córkę Żegoty (wdowę po Adamie Wróblewskim), Zofię Gierałtowską, herbu Orla, córkę Mikołaja (wdowę po Stanisławie Pieniążku, wojskim krakowskim) i Annę NN (wdowę po Remigiuszu Chełmskim). Pozostawił synów: Zygmunta i Olbrachta oraz córki Elżbietę i Annę (II.O.45-48)²⁷⁰⁴.

II.O.32. DOROTA

Dorota była córką Jana (II.O.22) i Barbary Jarockiej. Była zamężna za Janem Tchórzewskim (1583 r.), zob. też poprzedni biogram²⁷⁰⁵.

II.O.33. STANISŁAW

Stanisław był synem Jana (II.O.22) i Barbary Jarockiej. Podaje go Teodor Żychliński, a pomijanie go w podziałach dóbr (zob. II.O.31) wynikało być może z jego młodego wieku. Był dziedzicem Kąsnej, tenentariuszem Olszyn (1558-1605). Pierwszy raz poślubił Katarzynę Białowocką z Gierowej (1556 r., jak wspomniany tu autor odczytał zapis księgi czchowskiej: *nobilis Byalovoczki de Gierowa*). Drugi raz ożenił się z Dorotą Wielogłowską, herbu Starykoń, córką Mikołaja na Tymowej i Anny Plechowskiej, która była wdową po Stanisławie Gostyńskim, herbu Jastrzębiec, zmarłą w 1585 r. Ostatni raz poślubił Zofię ze Stadnik Stadnicką, herbu Szreniawa, córką Jana na Lichwinie

²⁷⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7419> [dostęp 7.01.2017].

²⁷⁰⁴ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 277.

²⁷⁰⁵ *Ibidem*.

i Doroty Rokoszówny, herbu Ostoja. Stanisław doczekał się synów: Mikołaja i Krzysztofa (II.O.49-50)²⁷⁰⁶.

II.O.34. ADAM

Adam był starszym synem Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Służył na Węgrzech, był dziedzicem Koniuszowej, Łęki i Kobyla. Zmarł w 1580 r.²⁷⁰⁷ Ożenił się z Barbarą, córką Mikołaja Kępieńskiego: w 1546 r. Adam Rożen na wypadek swej śmierci ofiarował żonie Barbarze 210 florenów zapisane na dobrach Koniuszowej i Kobylem, który to zapis otrzymał od swego ojca Jakuba, ten zaś od Barbary. Zgodę na zapis wyrazili Andrzej i Mikołaj Kępieńscy, stryj i brat stryjeczny Barbary²⁷⁰⁸. Z tego małżeństwa pochodzili: Anna, Zofia, Paweł i Adam (II.O.51-54).

II.O.35. GABRIEL

Gabriel był drugim synem Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Występował w latach 1575-1585, był rotmistrzem JKM i starszym nad działami, zmarł bezpotomnie²⁷⁰⁹.

II.O.36. ZYGMUNT

Zygmunt był ostatnim synem Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Był dziedzicem Koniuszowej i Łęki, starostą derpskim, rotmistrzem JKM, walczył na Wołoszczyźnie, ożenił się z NN Puckówną, herbu Rola, z której doczekał się córki Katarzyny i synów: Albrychta, Samuela, Remigiusza i Zygmunta (II.O.55-59)²⁷¹⁰.

II.O.37. KATARZYNA

Katarzyna była pierwszą córką Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Wyszła za Zygmunta Kosseckiego, herbu Rawicz²⁷¹¹.

II.O.38. DOROTA

Dorota była drugą córką Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Poślubiła Adama Marcinkowskiego, herbu Gryf (II.E.), zmarła w 1594 r.²⁷¹²

II.O.39. ANNA

Anna była trzecią córką Jakuba (II.O.23) i Zofii Mstowskiej. Wyszła za Stanisława Stradomskiego, herbu Prus I, dziedzica Kępanowa i Łęki, wdowca po Elżbiecie Raciborskiej²⁷¹³.

²⁷⁰⁶ *Ibidem*, s. 277-278.

²⁷⁰⁷ *Ibidem*, s. 273.

²⁷⁰⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7715> [dostęp 7.01.2017]; <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7848> [dostęp 7.01.2017].

²⁷⁰⁹ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 273.

²⁷¹⁰ *Ibidem*, s. 273-274.

²⁷¹¹ *Ibidem*, s. 273.

²⁷¹² *Ibidem*.

²⁷¹³ *Ibidem*.

II.O.40. DOROTA

Dorota była jedyną córką Adama (II.O.25) i Elżbiety Bylickiej. Poślubiła Stanisława Kowalowskiego, herbu Godziemba²⁷¹⁴.

II.O.41. PIOTR

Piotr był starszym synem Adama (II.O.25) i Elżbiety Bylickiej. Był dziedzicem Mogilna i Koniuszowej. Poślubił Annę, córkę Mikołaja Dąbrowskiego, herbu Jelita i po raz drugi Elżbietę, córkę Jana Kilanowskiego *vel* Buczyńskiego, herbu Strzemię, komornika powiatu pilźnieńskiego (1577-1583). Pierwsza żona urodziła mu: Krzysztofa, Zygmunta, Zbożnego (Aukta) i Jana. Z drugą żoną spłodził Piotra, Mikołaja, Annę i Zofię (II.O.60-67)²⁷¹⁵.

II.O.42. MIKOŁAJ

Mikołaj był młodszym synem Adama (II.O.25) i Elżbiety Bylickiej. Teodor Żychliński nie miał o nim żadnych informacji²⁷¹⁶.

POKOLENIE XXII

II.O.43. STANISŁAW

Stanisław był synem Piotra (II.O.27) i Agnieszki z Pieskowej Skały Szafrąncówny. Był dziedzicem Bruśnika, zmarł w 1616 r. Ożenił się z Anną, córką Marcjana Ścibora z Chełma Chełmskiego, chorążego krakowskiego i starosty ryczywolskiego i Anny Pieniążkówny, starościarki nowotarskiej. Anna urodziła: Marcjana, Eleazara, Zofię, Helenę i Agnieszkę (II.O.68-72)²⁷¹⁷.

II.O.44. URSZULA

Urszula była córką Piotra (II.O.27) i Agnieszki z Pieskowej Skały Szafrąncówny. Została żoną Macieja z Woli Kmity, herbu Szreniawa, dziedzica Łęcina²⁷¹⁸.

II.O.45. ZYGMUNT

Zygmunt był starszym synem Marcina (II.O.31), nie wiadomo z której z żon. Jako dziedzic Pełczysk zmarł bezpotomnie²⁷¹⁹.

II.O.46. OLBRYCHT

Olbrycht był młodszym synem Marcina (II.O.31), nie wiadomo z której z żon. Był dziedzicem Mękarzowic, Łęki, Koczanki, Wilczysk i Lipnicy, a po zmarłym bracie

²⁷¹⁴ *Ibidem*, s. 275.

²⁷¹⁵ *Ibidem*.

²⁷¹⁶ *Ibidem*.

²⁷¹⁷ *Ibidem*, s. 276.

²⁷¹⁸ *Ibidem*.

²⁷¹⁹ *Ibidem*, s. 277.

Pełczyśk, ożenił się z Zofią, córką Stanisława Baranowskiego, herbu Grzymała i NN Strockiej, matką Zygmunta (II.O.73)²⁷²⁰.

II.O.47. ELŻBIETA

Elżbieta była starszą córką Marcina (II.O.31), nie wiadomo z której z żon. Poślubiła Szymona Grodowskiego, herbu Lis (1581 r.)²⁷²¹.

II.O.48. ANNA

Anna była młodszą córką Marcina (II.O.31), nie wiadomo z której z żon. Poślubiła Jakuba Rawę Gawrońskiego, później kasztelana wieluńskiego²⁷²².

II.O.49. MIKOŁAJ

Mikołaj był starszym synem Stanisława (II.O.33), nie wiadomo z której z żon. Był dziedzicem Kaśnej, Gorlic i Łęki, zmarł około 1630 r. Wstąpił w związek małżeński z Katarzyną Kozierowską, herbu Jelita, która urodziła mu Adama (II.O.74)²⁷²³.

II.O.50. KRZYSZTOF

Krzysztof był młodszym synem Stanisława (II.O.33), nie wiadomo z której z żon. Dziedziczył w Łęce, poślubił Annę, córkę Andrzeja Kosseckiego, herbu Rawicz, rotmistrza JKM i Zofii Laskowskiej (powtórnie wyszła za mąż za Kaspra Stockiego). Anna urodziła syna Kazimierza i córki: Zofię i Annę (II.O.75-77)²⁷²⁴.

II.O.51. ANNA

Anna była starszą córką Adama (II.O.34) i Barbary Kępieńskiej. Dwukrotnie wychodziła za mąż: 1) za Jana Jakubowskiego, herbu Topór, 2) za Stanisława Płazę, herbu Topór²⁷²⁵.

II.O.52. ZOFIA

Zofia była młodszą córką Adama (II.O.34) i Barbary Kępieńskiej. Wyszła za mąż za Adrianem Wiktoorem herbu Brochwicz z Łącznej²⁷²⁶.

II.O.53. PAWEŁ

Paweł był starszym synem Adama (II.O.34) i Barbary Kępieńskiej. Zmarł w młodym wieku²⁷²⁷.

²⁷²⁰ *Ibidem.*

²⁷²¹ *Ibidem.*

²⁷²² *Ibidem.*

²⁷²³ *Ibidem*, s. 277-278.

²⁷²⁴ *Ibidem*, s. 278.

²⁷²⁵ *Ibidem*, s. 273.

²⁷²⁶ *Ibidem.*

²⁷²⁷ *Ibidem.*

II.O.54. ADAM

Adam był młodszym synem Adama (II.O.34) i Barbary Kępieńskiej. Dziedziczył na Ściborzu i Kobylem, walczył w wojsku Stefana Batorego, był rotmistrzem JKM (1590 r.), wcześniej w 1587 r. został sędzią kapturowym, w 1598 r. deputatem do kwarty (skarbcza kwarcianego w Rawie Maz.), w 1611 r. podsędkiem ziemskim krakowskim, w 1613 r. posłem na sejm i komisarzem do zapłaty wojska, sześć razy deputatem do Trybunału Koronnego, raz marszałkiem (niepewne). Zmarł w wieku 60 lat w 1619 r.²⁷²⁸ Żonaty był z Elżbietą Zielonkówną, herbu Jastrzębiec, wdową po Olbrachcie Dłuskim, zmarł bezpotomnie.

II.O.55. KATARZYNA

Katarzyna była jedyną córką Zygmunta (II.O.36) i NN Puckówny. Zmarła jako panna w 1583 r.²⁷²⁹

II.O.56. ALBRYCHT

Albrycht był pierwszym synem Zygmunta (II.O.36) i NN Puckówny. Był dziedzicem Jeżowa, rotmistrzem JKM (1591 r.). Żenił się trzy razy: 1) z Zofią z Tczeńca Borkówną, herbu Wąż (wdową po Nikodemie Pieniążku, 1594 r.), 2) z NN Niewiarowską, herbu Półkozic, 3) z Anną Strzalanką, herbu Kotwicz (trzykrotną wdową po: Janie Kizlinku, Aleksandrze Morskim i Szczęsnym Ligęzie, herbu Półkozic, 1625 r.). Był jednym z ostatnich męskich potomków Zygmunta Rożna (II.O.14). Z pierwszej żony doczekał się córki Elżbiety i syna Marcina (II.O.78-79)²⁷³⁰.

II.O.57-O.58. SAMUEL I REMIGIUSZ

Samuel i Remigiusz byli drugim i trzecim Zygmunta (II.O.36) i NN Puckówny. Zmarli bezpotomnie²⁷³¹.

II.O.59. ZYGMUNT

Zygmunt był ostatnim synem Zygmunta (II.O.36) i NN Puckówny. Był żonaty z Anną z Kątów Kątską, herbu Brochwicz, córką Stanisława, dziedzica Wieży. Małżeństwo to (1608 r.) było bezpotomne²⁷³².

II.O.60. KRZYSZTOF

Krzysztof był pierwszym synem Piotra (II.O.41) i Anny Dąbrowskiej. Zmarł bezpotomnie²⁷³³.

²⁷²⁸ *Ibidem.*

²⁷²⁹ *Ibidem*, s. 274.

²⁷³⁰ *Ibidem*, s. 275.

²⁷³¹ *Ibidem*, s. 274.

²⁷³² *Ibidem.*

²⁷³³ *Ibidem*, s. 275.

II.O.61. ZYGMUNT

Zygmunt był drugim synem Piotra (II.O.41) i Anny Dąbrowskiej. Zmarł bezpotomnie²⁷³⁴.

II.O.62. ZBOŻNY (AUKT)

Zbożny (Aukt) był trzecim synem Piotra (II.O.41) i Anny Dąbrowskiej. Wspomniano go w 1577 r. Zmarł bezpotomnie²⁷³⁵.

II.O.63. JAN

Jan był czwartym synem Piotra (II.O.41) i Anny Dąbrowskiej. Ożenił się z Elżbietą Niewiarowską, herbu Półkozic (wdową po Andrzeju Kmicie i Abrahamie Lubowieckim). Zmarł bezpotomnie (Teodor Żychliński dopuszczał posiadanie przez niego córki Zofii, II.O.80)²⁷³⁶.

II.O.64. PIOTR

Piotr był pierwszym synem Piotra (II.O.41) i Elżbiety Kilanowskiej (Buczyńskiej). Był dziedzicem Mogilna i Koniuszowej. Z żony Eufrozyny, córki Jana Pieniążka, herbu Odrowąż doczekał się córki Anny (II.O.81)²⁷³⁷.

II.O.65. MIKOŁAJ

Mikołaj był drugim synem Piotra (II.O.41) i Elżbiety Kilanowskiej (Buczyńskiej). Nic więcej o nim nie wiadomo²⁷³⁸.

II.O.66. ANNA

Anna była pierwszą córką Piotra (II.O.41) i Elżbiety Kilanowskiej (Buczyńskiej). Poślubiła NN Prochnickiego, herbu Korczak²⁷³⁹.

II.O.67. JADWIGA

Jadwiga była drugą córką Piotra (II.O.41) i Elżbiety Kilanowskiej (Buczyńskiej). Poślubiła Stanisława Zbylitowskiego, herbu Strzemię (1585 r.)²⁷⁴⁰.

POKOLENIE XXIII

II.O.68. MARCJAN

Marcjan był starszym synem Stanisława (II.O.43) i Anny Chełmskiej. Zmarł młodo²⁷⁴¹.

²⁷³⁴ *Ibidem*.

²⁷³⁵ *Ibidem*.

²⁷³⁶ *Ibidem*. Wskutek pomyłki przydał jej matce męża Piotra zamiast Jana.

²⁷³⁷ *Ibidem*.

²⁷³⁸ *Ibidem*.

²⁷³⁹ *Ibidem*.

²⁷⁴⁰ *Ibidem*.

²⁷⁴¹ *Ibidem*, s. 276.

II.O.69. ELEAZAR

Eleazar był młodszym synem Stanisława (II.O.43) i Anny Chełmskiej. Był dziedzicem Dobiesławic i Siekierczyny. Ożenił się z Elżbietą, córką Piotra Gręboszewskiego, herbu Nieczuja. W 1631 r. zabił go w zwadzie („crudeliter interruptus, pugione alias stychem venas subuindeno in manu sinistra inter brachium et eubitum”) Jan Stefan Wojeński. Osierocił córkę Elżbietę i syna Eleazara Dominika (II.O.82-83)²⁷⁴².

II.O.70. ZOFIA

Zofia była starszą córką Stanisława (II.O.43) i Anny Chełmskiej. Poślubiła Jana Pisarskiego, herbu Szreniawa²⁷⁴³.

II.O.71. HELENA

Helena była drugą córką Stanisława (II.O.43) i Anny Chełmskiej. Poślubiła Mikołaja Marchockiego, herbu Ostoja, starostę czchowskiego, a po jego śmierci Andrzeja Strojnowskiego, herbu Strzemię (1646-1651)²⁷⁴⁴.

II.O.72. AGNIESZKA

Agnieszka była trzecią córką Stanisława (II.O.43) i Anny Chełmskiej. Poślubiła Piotra Zbijewskiego, wojskiego krakowskiego, który zmarł około 1646 r.²⁷⁴⁵

II.O.73. ZYGMUNT

Zygmunt był synem Olbrychta (II.O.46) i Zofii Baranowskiej. Jako dziedzic Pełczysk i mąż Barbary Duninówny Karwickiej zmarł bezpotomnie²⁷⁴⁶.

II.O.74. ADAM

Adam był jedynym dzieckiem Mikołaja (II.O.49) i Katarzyny Kozierowskiej. Był posiadaczem Bolesławia, zmarł w 1655 r. Poślubił Zofię z Dramina Dramińską, herbu Przyjaciel. Ta po śmierci Adama powtórnie wyszła za mąż za Aleksandra Wielopolskiego, herbu Strykoń. Adam był ojcem: Teofili, Marcjanny i Stanisława (II.O.84-86)²⁷⁴⁷.

II.O.75. KAZIMIERZ

Kazimierz był synem Krzysztofa (II.O.50) i Anny Kosseckiej, zmarł w młodym wieku²⁷⁴⁸.

II.O.76. ZOFIA

Zofia była starszą córką Krzysztofa (II.O.50) i Anny Kosseckiej, wyszła za mąż za Stanisława Kowalowskiego, herbu Dołęga²⁷⁴⁹.

²⁷⁴² *Ibidem*, s. 276-277. Cytat z księgi ziemskiej krakowskiej z 1632 r.

²⁷⁴³ *Ibidem*, s. 276.

²⁷⁴⁴ *Ibidem*.

²⁷⁴⁵ *Ibidem*.

²⁷⁴⁶ *Ibidem*, s. 277.

²⁷⁴⁷ *Ibidem*, s. 278.

²⁷⁴⁸ *Ibidem*.

²⁷⁴⁹ *Ibidem*.

II.O.77. ANNA

Anna była młodszą córką Krzysztofa (II.O.50) i Anny Kosseckiej, wyszła za mąż pierwszy raz za Bartłomieja Kowalowskiego, herbu Dołęga i po raz drugi za Jana z Kossovic Kosseckiego²⁷⁵⁰.

II.O.78. ELŻBIETA

Elżbieta była córką Albrychta (II.O.56) z Zofii Borkówny. W wieku 12 lat została benedyktynką w Staniątkach, a w wieku 15 lat przyjęła święcenia od bpa krakowskiego Piotra Tylickiego, uzyskując zakonne imię Benedykty. W 1663 r. w wieku 70 lat zachorowała i udała się do klasztoru św. Scholastyki w Krakowie na leczenie, gdzie też zmarła i 22 lipca 1664 r. została pochowana w kościele św. Barbary²⁷⁵¹.

II.O.79. MARCIN

Marcin był synem Albrychta (II.O.56) z Zofii Borkówny. Zmarł w młodym wieku²⁷⁵².

II.O.80. ZOFIA

Przynależność Zofii do rodu Rożnów z racji określenia jej jako Zofii Rożnówny nie budzi wątpliwości, choć jej filiacja nie jest znana. Teodor Żychliński domniemywał, że była córką Jana (II.O.63) i Elżbiety Niewiarowskiej. Zofia była klaryską w Starym Sączu pod imieniem zakonnym Eufrozyny, w 1590 r. została księżką, zmarła w 1621 r.²⁷⁵³

II.O.81. ANNA

Anna była córką Piotra (II.O.64) i Eufrozyny Pieniążkówy. Pierwszy raz wyszła za mąż za Jana [Światopełk-] Zawadzkiego, herbu Lis, drugi raz za Krzysztofa Wiktora, herbu Brochwicz, a na koniec trzeci raz za Adama Bystrzonowskiego, herbu Starykoń²⁷⁵⁴.

POKOLENIE XXIV

II.O.82. ZOFIA

Zofia była córką Eleazara (II.O.69) i Elżbiety Gręboszewskiej. Poślubiła Andrzeja z Kozietuł Skarbka herbu Habdank²⁷⁵⁵.

II.O.83. ELEAZAR DOMINIK

Eleazar Dominik był synem Eleazara (II.O.69) i Elżbiety Gręboszewskiej. Urodził się jako pogrobowiec, stąd w 1631 r. Zygmunt III Waza wyznaczył jego opiekunami Piotra (II.O.64) i Zygmunta (II.O.73). Był dziedzicem Siekierzyny, występował z siostrą od 1631 do 1669 r., kiedy to zmarł bezzennie jako ostatni potomek Eleazara (II.O.11)²⁷⁵⁶.

²⁷⁵⁰ *Ibidem*.

²⁷⁵¹ *Ibidem*, s. 275.

²⁷⁵² *Ibidem*.

²⁷⁵³ *Ibidem*.

²⁷⁵⁴ *Ibidem*, s. 275-276.

²⁷⁵⁵ *Ibidem*, s. 277.

²⁷⁵⁶ *Ibidem*.

II.O.84. TEOFILA

Teofila była córką Adama (II.O.74) i Zofii Dramińskiej. Wyszła za mąż za Bogusława z Laskowej Jabłoni Laskowskiego herbu Dąbrowa, starościca kowalskiego²⁷⁵⁷.

II.O.85. MARCJANNA

Marcjanna była córką Adama (II.O.74) i Zofii Dramińskiej. Wyszła za mąż za Mikołaja Rogozińskiego herbu Habdank²⁷⁵⁸.

II.O.86. STANISŁAW

Stanisław był synem Adama (II.O.74) i Zofii Dramińskiej. Zmarł około 1690 r. Pierwszy raz poślubił Zofię, córkę Józefa Świącickiego herbu Jastrzębiec i Barbary z Piasków. Spłodził z nią: Aleksandra, Kazimierza i Stanisława oraz Barbarę (II.O.87-90). Po raz drugi ożenił się z Izabellą, córką Olbrychta Starołęckiego herbu Topór, kasztelana żarnowskiego i Anny Giebułtowskiej (wdową po Jakubie Dobrogoście Podleńskim, wojskim radomskim). Ta urodziła mu Andrzeja i Jana oraz Teresę (II.O.91-93)²⁷⁵⁹.

POKOLENIE XXV

II.O.87. ALEKSANDER

Aleksander był pierwszym synem Stanisława (II.O.86) i Zofii Świącickiej. Zmarł bezpotomnie (1690 r.)²⁷⁶⁰.

II.O.88. KAZIMIERZ

Kazimierz był drugim synem Stanisława (II.O.86) i Zofii Świącickiej. Zmarł bezpotomnie (1690 r.)²⁷⁶¹.

II.O.89. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Stanisława (II.O.86) i Zofii Świącickiej. Był podstolim braclawskim (1713-1720). W 1710 r. sejmik województwa krakowskiej zlecił mu przeprowadzenie rewizji łańców sołeckich. W 1713 r. Stanisław „daje asygnaty ad fiseum in vim funkcyey swoiey i strat z powodu nie odebraney satysfakcyi z poprzednich asygnat”. Poślubił Zuzannę Miklaszewską herbu Ostoja (wdowę po NN Czarnku herbu Półkozic, następnie jeszcze żonę Iganego Bogdańskiego herbu Prus. Zmarł bezpotomnie²⁷⁶².

²⁷⁵⁷ *Ibidem*, s. 278.

²⁷⁵⁸ *Ibidem*.

²⁷⁵⁹ *Ibidem*.

²⁷⁶⁰ *Ibidem*.

²⁷⁶¹ *Ibidem*.

²⁷⁶² *Ibidem*.

II.O.90. BARBARA

Barbara była córką Stanisława (II.O.86) i Zofii Święcickiej. Wyszła za Jana z Wielkiego Ostrowa Ostrowskiego herbu Korab, skarbnika sanockiego, później halickiego, dziedzica Hołynia i Toczyłowa²⁷⁶³.

II.O.91. ANDRZEJ

Andrzej był starszym synem Stanisława (II.O.86) i jego drugiej żony Izabelli Starołęckiej. Wspominany był w latach 1690-1700. W 1730 r. został nazwany pisarzem granicznym województwa krakowskiego. Wcześniej już na tej funkcji odnotowały go lauda proszowskie w 1702 r. w akcie konfederacji województwa krakowskiego za Augustem II. Zmarł bezpotomnie²⁷⁶⁴.

II.O.92. TERESA

Teresa była jedyną córką Stanisława (II.O.86) i jego drugiej żony Izabelli Starołęckiej. Wyszła za Andrzeja Strzyżowskiego, herbu Gozdawa²⁷⁶⁵.

II.O.93. JAN

To, że Jan był ostatnim, późnym dzieckiem Stanisława (II.O.86) i jego drugiej żony Izabelli Starołęckiej, nie ulega wątpliwości. Dożył sędziwego wieku, umierając dopiero około 1773 r. za Stanisława Augusta. Poślubił Annę Strzyżowską herbu Gozdawa, z której doczekał się: Teresy, Salomei, Andrzeja, Józefa Stanisława i Klemensa (II.O.94-98)²⁷⁶⁶.

POKOLENIE XXVI

II.O.94. TERESA

Teresa była starszą córką Jana (II.O.93) i Anny Strzyżowskiej. Poślubiła Franciszka Jałbrzykowskiego herbu Grabie²⁷⁶⁷.

II.O.95. SALOMEA

Salomea była młodszą córką Jana (II.O.93) i Anny Strzyżowskiej. Zmarła niezamężna²⁷⁶⁸.

II.O.96. ANDRZEJ

Andrzej był najstarszym synem Jana (II.O.93) i Anny Strzyżowskiej. Zmarł bezpotomnie²⁷⁶⁹.

²⁷⁶³ *Ibidem*.

²⁷⁶⁴ *Ibidem*.

²⁷⁶⁵ *Ibidem*.

²⁷⁶⁶ *Ibidem*, s. 278-279.

²⁷⁶⁷ *Ibidem*, s. 278.

²⁷⁶⁸ *Ibidem*.

²⁷⁶⁹ *Ibidem*.

II.O.97. JÓZEF STANISŁAW

Józef Stanisław był drugim synem Jana (II.O.93) i Anny Strzyżowskiej. Był pełnomocnikiem małoletniego Piotra Potockiego (1779 r.), starościca guzowskiego, później wojewody kijowskiego. Zmarł bezpotomnie²⁷⁷⁰.

II.O.98. KLEMENS

Klemens był trzecim synem Jana (II.O.93) i Anny Strzyżowskiej. Był dziedzicem Michalczowy, w 1766 r. podstolim czernichowskim, w 1773 r. podstolim braclawskim. Pierwszy raz poślubił Katarzynę, córkę Ignacego z Opatkowic Janowskiego herbu Ślepowron, rotmistrza powiatu bieckiego i Anny z Chmielewskich. Drugą żoną była Barbara z Męciny Krzeszówna, wdowa po Franciszku Jałbrzykowskim (1780 r.). Z pierwszej żony pochodził syn Marceli Antoni (II.O.99), z drugiej zaś córka Marianna (II.O.100)²⁷⁷¹.

POKOLENIE XXVII

II.O.99. MARCELI ANTONI

Marceli Antoni był synem Klemensa (II.O.98) i jego pierwszej żony Katarzyny Janowskiej. W 1809 r. był porucznikiem w wojsku Księstwa Warszawskiego, zmarł w 1853 r. Pierwszy raz poślubił Teklę Cieńską herbu Pomian, drugi raz Salomeę z Bleszna Bleszyńską herbu Oksza. Pierwsza żona urodziła: Włodzimierza, Hortensję Hiacyntę, Bolesława Augusta Hilarego (II.O.101-103), druga zaś Lucjana Mariana Kiliana, Artura i Ludomira (II.O.104-106)²⁷⁷².

II.O.100. MARIANNA

Marianna była córką Klemensa (II.O.98) i jego drugiej żony Barbary Krzeszówny. Została żoną Piotra Zakrzewskiego herbu Bogoria, miecznika nowogrodzkiego²⁷⁷³.

POKOLENIE XXVIII

II.O.101. WŁODZIMIERZ

Włodzimierz był starszym synem Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego pierwszej żony Tekli Cieńskiej. Podczas rabacji galicyjskiej w 1846 r. został zamordowany w Bruśniku²⁷⁷⁴.

²⁷⁷⁰ *Ibidem*.

²⁷⁷¹ *Ibidem*, s. 279.

²⁷⁷² *Ibidem*. Błędy tego autora poprawione na podstawie <http://www.genealogia.okiem.pl/genealogia.php?n=rozen> [dostęp 31.01.2016].

²⁷⁷³ *Ibidem*. Zmarła w 1843 r., pochowana w bazylice mariackiej w Krakowie, <http://www.genealogia.okiem.pl/genealogia.php?n=rozen> [dostęp 31.01.2016].

²⁷⁷⁴ T. Żychliński, *op. cit.*, s. 279.

II.O.102. HORTENSJA HIACYNTA

Hortensja Hiacynta była córką Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego pierwszej żony Tekli Cieńskiej. Urodziła się 26 II 1813 r., zmarła 21 I 1903 r. Była zamężna za Antonim Borzęckim herbu Półkozic²⁷⁷⁵.

II.O.103. BOLESŁAW AUGUST HILARY

Bolesław August Hilary był młodszym synem Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego pierwszej żony Tekli Cieńskiej. Urodził się 15 X 1815 r., zmarł 22 VI 1883 r. w Cerekwi. Walczył w powstaniu listopadowym, awansował na podoficera i został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari*. Był uczestnikiem powstania krakowskiego (1846 r.), uszedł z życiem podczas rabacji. Był następnie austriackim więźniem stanu, później dzierżawcą i administratorem majątku Rożnów i Tropie, w 1868 r. pełnił obowiązki zastępcy naczelnika powiatu bocheńskiego w organizacji obywatelskiej. Był żonaty z Katarzyną, córką Jana Grabczyńskiego i Teresy Bossowskiej (ur. 1 XI 1812 r. w Jasiennie, zm. 12 II 1879 r. w Cerekwi). Ta urodziła mu: Mieczysława Michała, Walerię Antoninę, Hilarię i Bronisławę (II.O.107-110)²⁷⁷⁶.

II.O.104. LUCJAN MARIAN KILIAN

Lucjan Marian Kilian był najstarszym synem Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego drugiej żony Salomei Błeszyńskiej. Urodził się około 1820 r., zmarł w 1866 r. W 1858 r. wpisano go do metryki galicyjskiej. Poślubił Magdalenę Nalepównę z Bobowej. Z tą spłodził Zygmunta, Helenę i Stanisławę (II.O.111-113)²⁷⁷⁷.

II.O.105. LUDOMIR

Ludomir był drugim synem Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego drugiej żony Salomei Błeszyńskiej. Urodził się około 1820 r., zmarł w Hryniewiecku. Dzierżawił Siemichów. Poślubił Mariannę Stefanowską herbu Syrokomla, małżeństwo to było bezdzietne²⁷⁷⁸.

II.O.106. ARTUR

Artur był ostatnim synem Marcelego Antoniego (II.O.99) i jego drugiej żony Salomei Błeszyńskiej. Urodził się ok. 1827 r. Podczas rabacji galicyjskiej w 1846 r. został zamordowany w Bruśniku²⁷⁷⁹.

²⁷⁷⁵ *Ibidem*; <http://www.genealogia.okiem.pl/genealogia.php?n=rozen> [dostęp 31.01.2016].

²⁷⁷⁶ *Ibidem*

²⁷⁷⁷ *Ibidem*.

²⁷⁷⁸ *Ibidem*.

²⁷⁷⁹ *Ibidem*.

POKOLENIE XXIX

II.O.107. MICHAŁ MIECZYŚLAW

Michał Mieczysław był jedynym synem Bolesława Augusta Hilarego (II.O.103) i jego żony Katarzyny Grabczyńskiej. Urodził się 23 IX 1831 r. (jego ojciec miał wtedy 16 lat!). Był członkiem Towarzystwa Gospodarczego oddziału jarosławskiego w Wysocku. Z nieznaney żony miał: Maryłę, Czesława, Bolesława, Janinę i Stanisława (II.O.114-118)²⁷⁸⁰.

II.O.108. WALERIA ANTONINA KATARZYNA

Waleria Antonina Katarzyna była najstarszą córką Bolesława Augusta Hilarego (II.O.103) i jego żony Katarzyny Grabczyńskiej. Urodziła się 5 IV 1839 r. w Brzezinach-Tropiu, zmarła 30 I 1919 r. w Krakowie. Była zamężna za Władysławem Ludwikiem Józefem Kalasantym Onitschem (Onychem), ur. 25 VIII 1837 r. w Tarnowie, zm. 25 VII 1900 r. tamże²⁷⁸¹.

II.O.109. HILARIA

Hilaria była drugą córką Bolesława Augusta Hilarego (II.O.103) i jego żony Katarzyny Grabczyńskiej. Poślubiła Hilarego (Karola?) Chodorskiego w Zakluczynie²⁷⁸².

II.O.110. BRONISŁAWA

Bronisława była ostatnią córką Bolesława Augusta Hilarego (II.O.103) i jego żony Katarzyny Grabczyńskiej. Poślubiła Władysława Białobrzeskiego herbu Habdank²⁷⁸³.

II.O.111. ZYGMUNT

Zygmunt był synem Lucjana Mariana Kiliana (II.O.104) i Magdaleny Nalepówny. Urodził się w 1865 r.²⁷⁸⁴

II.O.112-113. HELENA I STANISŁAWA

Helena i Stanisława były córkami Lucjana Mariana Kiliana (II.O.104) i Magdaleny Nalepówny²⁷⁸⁵.

POKOLENIE XXX

II.O.114-118. MARYŁA, CZESŁAW, BOLESŁAW, JANINA I STANISŁAW

Maryła, Czesław, Bolesław, Janina i Stanisław byli dziećmi Michała Mieczysława (II.O.107) z nieznaney żony²⁷⁸⁶.

²⁷⁸⁰ *Ibidem.*

²⁷⁸¹ *Ibidem.*

²⁷⁸² *Ibidem.*

²⁷⁸³ *Ibidem.*

²⁷⁸⁴ T. Żychliński, *op. cit.*, t. V, s. 279.

²⁷⁸⁵ *Ibidem.*

²⁷⁸⁶ <http://www.genealogia.okiem.pl/genealogia.php?n=rozen> [dostęp 31.01.2016]. Stąd pewnie się wywodził Mieczysław Jaxa-Rozen, oficer zwiadowczy, z plutonu podchorążych rezerwy 2 baterii 60 pułku Artylerii Ciężkiej w kampanii wrześniowej.

Teodor Żychliński nie znał postaci Witolda Jaxa-Rożna, ur. ok. 1840 sztabskapitana armii rosyjskiej, zdymisjonowanego i skazanego na karę śmierci za okazywanie pomocy powstańcom styczniowym. Ułaskawiony przez cara Aleksandra II, osadzony został w twierdzy w Benderach. Jego żoną była Maria, córka Stanisława Matuszewskiego, członka Rządu Narodowego w tymże powstaniu. Po śmierci Witolda wyszła za Szymona Kossobudzkiego. Ta para miała syna Władysława i córkę Ludmiłę.

Władysław Jaxa-Rożen „Barnaba” urodził się 29 III 1875 r. w Krzyżopolu, pow. Olhopol na Podolu, zmarł 24 VI 1931 r. w Warszawie, był generałem brygady WP, inżynierem rolnikiem, uczestnikiem walk o niepodległość Polski w I wojnie światowej oraz wojnie z Ukraińcami i bolszewikami. Od 26 marca 1929 r. do śmierci był komendantem Związku Strzeleckiego. Dnia 1 kwietnia 1930 r. został przeniesiony do dyspozycji ministra spraw wojskowych. W 1905 r. poślubił Wiktorię Kossobudzką, działaczkę partyjną. Z tego małżeństwa pochodzili: Stanisław, Maria i Bohdan.

Ludmiła była działaczką PPS i pierwszą żoną Stanisława Grabskiego.

Stanisław Jaxa-Rożen, urodził się 16 I 1906 r., zmarł 8 VII 1985 r., był pułkownikiem saperów, w kampanii wrześniowej 1939 r. w stopniu kapitana dowódcą kompanii przeprawowej Batalionu Saperów Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej. Z niepodanej żony miał: Krzysztofa, Agnieszkę i Przemysława Marcina, inżyniera, instruktora spadochronowego (ten posiada: Jędrzeja, asystenta w Katedrze Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, Marcina i Jerzego) oraz Władysława.

Maria urodziła się 20 sierpnia 1907 r., jako działaczka PLAN-u została rozstrzelana 14 czerwca 1940 r. w Palmirach.

Bohdan urodził się 19 lutego 1915 r., był studentem Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, redaktorem i wydawcą pisma „Orka na Ugorze”, utonął w 1938 r. w Dunajcu w czasie spływu kajakowego)²⁷⁸⁷.

²⁷⁸⁷ *Ibidem.*

Część II.P. Ród Turskich herbu Gryf

Turcy czekają niewątpliwie na dalsze badania, zwłaszcza w zakresie nowszych pokoleń. Natomiast dla okresu XIV-XV dysponujemy licznym materiałem źródłowym, który zostanie poniżej omówiony. Znajduje się on w *Starodawnych prawa polskiego pomnikach*, *Zbiorze dokumentów małopolskich*, kodeksach dyplomatycznych i in. Ogromne trudności identyfikacyjne budzi istnienie w samym Tursku, obok Turskich herbu Gryf, drugich „z Tur-ska” herbu Janina, następnie przekształconych w Kołaczkowskich, herbu Janina²⁷⁸⁸.

I.68. LEONARD

POKOLENIE XV

II.P.1. MAREK

Marek z Turska był bez żadnych wątpliwości najstarszym synem Leonarda (I.68). Liczba wzmianek źródłowych dotyczących go jest znaczna²⁷⁸⁹.

Zdaniem I. Sułkowskiej-Kuraś i St. Kurasia jest tożsamy z Markiem z Chorążyc (*Marco de Chorazicz*), który 19 III 1377 r. miał termin peremptoryjny z Pełką

²⁷⁸⁸ Dzierśław z Turska (*Derslao de Tursco*) pojawił się 8 IV 1399 r., gdy Jaszko Chamiec z Dobranowic (II.Y.6) poręczał za niego sumę 26 grzywien groszy praskich używanej monety wobec Żyda Hosmana. Suma ta miała być uiszczona po Pięćdziesiątnicy pod karą *pietnadziesta* dla sądu i siedemdziesiąt królewską, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 8570 (s. 687). W dniu 9 III 1400 r. Jaszko Ławszowski miał sprawę z Fenką, wdową po Dzierśławie z Turska i jej synem Pełką o 54 grzywny głównego długu żydowskiego, 22 grzywny odsetek i 20 grzywien używanych monet, SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXIX (nr 24, s. 835). Jest też kolejny Dzierśław z Turska: spotykamy go (*Derslao de Tursko*) 11 V 1411 r. jako świadka na dokumencie, w którym jego imiennik, dziedzic Gorlic, uposażył ołtarz św. Jana Chrzyciela w gorlickim kościele parafialnym, ZDM, cz. V, nr 1233 (s. 109, zwłaszcza przypis 8). Dnia 23 II 1425 r. Dzierśław z Turska (*Derslaum de Tursko*) był świadkiem w naganie szlachectwa Stanisława, syna Marcina Czudzinowic, oznaczony jako herbu Janina, SPPP, t. VII, cz. II, nr 481 (s. 327). Pełkę Turskiego, syna Dzierśława poznajemy, jak wyżej wspomniano, w 1400 r. *Pelca Thurski* ponownie występował we wpisie z 30 VI 1412 r., kiedy nadał 400 grzywien wiana (*dotalicij dicti wano*) swojej żonie Elżbiecie na swych dobrach w Woli Bąkowej, licząc na zwrot tej sumy od jej rodziców, SPPP, t. II, nr 1297 (s. 190). O Kołaczkowskich zob. dalej.

²⁷⁸⁹ Obok niego występuje kanonik kapituły krakowskiej Marek z Turska. Można by przyjąć, że to rodzony brat tegoż Marka, teoretycznie mógł Leonard z Turska posiadać dwóch synów tego imienia, np. z dwóch żon. Można też uznać kanonika za młodszego brata Leonarda, ale jest to wątpliwe z powodu chronologii występowania obu postaci w źródłach. Ponieważ w Tursku występował także inny herbu Janina, do nich się kanonik pewnie zaliczał, a fakt, że syn Leonarda nosił imię Marek, utwierdza w przekonaniu, że Leonard wzenił się w ród herbu Janina i w posagu otrzymał część Turska. Dnia 11 V 1381 r. *Marco de Tursco* świadkował na dokumencie bpa krakowskiego Zawiszy z Kurozwęk, KDKK, t. II, nr CCCXI (s. 78 i 85). Dnia 1 X 1386 r. *Marco de Thurssco* świadkował na dokumencie bpa krakowskiego Jana, KDKK, t. II, nr CCCXXXVI (s. 114-116). Dnia 14 V 1387 r. *Marcussio de Tursco* świadkował na dokumencie bpa krakowskiego Jana, KDKK, t. II, nr CCCXLI (s. 119-120).

Marszowskim i ugodę z Bernardem z Leksic²⁷⁹⁰. Dnia 19 III 1377 r. Piotr zwany „Cosar” ze Słomnik miał sprawę z Markiem z Chorążyc o 13 grzywien długu²⁷⁹¹. Dnia 11 V 1379 r. w Krakowie Marek z Turska (*Marcus de Thursko*) i Gryf z Jankowic [niewątpliwie jest to Franek z Chronowa, zob. II.K.] poręczyli Jakuszowi ze Sprowy za Mikołaja z Bogorii, kasztelana zawichojskiego²⁷⁹². W dniu 28 I 1382 r. Mały z Błogocic procesował się w drugim terminie z Markiem z Chorążyc o 20 grzywien długu i odsetki²⁷⁹³. Dnia 3 III 1384 r. Marek z Chorążyc uzyskał wyrok z powodu niestawiennictwa w sprawie z Wilczkiem z Zakrzowa o „ciążę” kmiecia²⁷⁹⁴. Dnia 14 VII 1384 r. Janko, wódarz z Chorążyc wszedł do wspomnianej sprawy Marka z Chorążyc z Wilczkiem z Zakrzowa²⁷⁹⁵. W dniu 4 VIII 1384 r. Marek z Chorążyc był świadkiem w sądzie w Proszowicach²⁷⁹⁶. Świadcował także na dokumencie bpa krakowskiego Jana z 30 IX 1384 r. (*Marco de Thursko*)²⁷⁹⁷. Dnia 12 III 1388 r. Zaklika z Korzkwi miał termin peremptoryjny z Markiem z Turska²⁷⁹⁸. Jednak następnie Marek, nazwany dziedzicem Niekrasowa (*Marcum, heredem de Niekraszow*) popadł w konflikt z Kościołem. W dniu 29 XI 1386 r. sąd kościelny Nawoja, proboszcza skarbimierskiego, zarazem kanonika i oficjała krakowskiego orzekł wyrok, w którym przyznał kościołowi bezzowskiemu należną mu dziesięcinę snopkową ze wsi Otałęża, której Marek nie płacił Kościołowi od 12 lat²⁷⁹⁹. Ponieważ Marek z Niekrasowa nic sobie robił z orzeczeniem Nawoja, ten zwrócił się do rządców i wikariuszy w parafiach w Niekrasowie, Połańcu i Pacanowie, by – w celu egzekucji wydanego wyroku – upomnieli i wpłynęli na Marka, aby wykonał wyrok sądu kościelnego. Mieli go zachęcić do spłaty długu i czterech grzywien kosztów procesowych w dwóch ratach: w śródpocie (17 III) i na św. Stanisława biskupa (8 V), gdyby i to nie poskutkowało, mieli ogłosić z ambon, że Marek został wyklęty przez Kościół²⁸⁰⁰. Marek nadal nie zastosował się do wyroku i ostatecznie 16 V 1387 r. Nawoj wyklął go w imieniu Kościoła²⁸⁰¹. W dniu 29 V 1396 r. Marek z Turska (*Marco de Tuszczko*) był świadkiem, gdy Wojciech sędzia i Prandota, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Grot ze Słupczy udowodnił dzięki świadkom swe prawa do drogi przez role we wsi Dwiekozy²⁸⁰². Dnia 2 X 1397 r. Żyd

²⁷⁹⁰ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 474 i 475 (s. 20).

²⁷⁹¹ *Ibidem*, nr 483 (s. 21).

²⁷⁹² ZDM, cz. IV, nr 1048 (s. 201-202, a na s. 201 przypis 1, gdzie wspomniano go jako dziedzica Chorążyc z lat 1377-1400).

²⁷⁹³ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 1237 (s. 56). Trzeci termin miał miejsce 13 II 1382 r., odsetki oznaczono na 10 grzywien, nr 1257 (57). Dnia 27 II 1382 r. Marek z Chorążyc otrzymał w tej sprawie list od królowej, nr 1291 (s. 58). Ta legacja królowej miała miejsce na rozprawie 13 III t.r., nr 1324 (s. 60). Dnia 27 III t.r. wsparł Marka Maciej, kapłan z Niekrasowa, nr 1373 (s. 63). Wspólnie występowali dalej 24 IV t.r., nr 1419 (s. 65).

²⁷⁹⁴ *Ibidem*, nr 2413 (s. 105).

²⁷⁹⁵ *Ibidem*, nr 2614 (s. 114). Już 3 III 1384 r. Wilczko z Zakrzowa miał sprawę z Jankiem z Chorążyc o „ciążę”, *Ibidem*, nr 2415 (s. 105).

²⁷⁹⁶ *Ibidem*, nr 2686 (s. 117).

²⁷⁹⁷ KDKK, t. II, nr CCCXXIV (s. 101-102).

²⁷⁹⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCL (nr 32, s. 490).

²⁷⁹⁹ ZDZP, nr 23 (s. 43). Ponieważ w Niekraszowie i sąsiednim Tursku siedzieli Gryfici (zob. J. Długosz, zobacz dalej w tekście), wydawca dokumentu ks. Jan Fijałek słusznie utożsamiał Marka z Niekraszowa z Markiem z Turska.

²⁸⁰⁰ *Ibidem*, nr 24 (s. 45).

²⁸⁰¹ *Ibidem*, nr 27 (s. 51).

²⁸⁰² ZDM, cz. IV, nr 1123 (s. 293-294).

Josman miał termin z Markiem Turskim (*Marcus Turzski*)²⁸⁰³. Tego samego dnia (lub 9 X) Marek z Turska (*Marco de Turzco*) miał termin z [zięciem] Zakliką z Korzkwi, który zastawił dziedzinę w Rudnie (pow. proszowicki)²⁸⁰⁴. W dniu 15 I 1398 r. Marek z Chorażyc wysłał powództwo przed sąd lubelski przeciwko Jaszkwowi [Chamcowi] z Dobranowic (II.Y.6) o 100 grzywien²⁸⁰⁵. Dnia 6 II 1398 r. Marek, dziedzic Turska poręczył Jaszkwowi Chamcowi trzy grzywny zobowiązania na trzy tygodnie wobec Zawiszy z Goworzyczowa²⁸⁰⁶. Tego samego dnia Jaszek Chamiec uwolnił Marka z Turska ze sprawy o dziedzictwo Rudno²⁸⁰⁷. W dniu 26 II 1398 r. ciągnęła się dalej sprawa Zakliki z Korzkwi z Markiem z Turska. Miał miejsce termin drugi o 70 grzywien długu i 30 grzywien odszkodowania²⁸⁰⁸. Dnia 26 III 1398 r. powstał wzajemny system powiązań, w którym Zaklika i Marek mieli wobec siebie roszczenia po 50 grzywien każdy, w dodatku Jaszek Chamiec miał zapłacić Markowi karę *pietnadziesta* za niewydanie Rudna Markowi²⁸⁰⁹. W dniu 16 IV 1398 r. Zaklika z Korzkwi jako pierca (*actor*) domagał się od Marka z Turska zapłaty 70 grzywien długu i dalszych 30 z tytułu szkody, Marek odrzucił te roszczenia, składając przysięgę²⁸¹⁰. Tego dnia Jaszek Chamiec zapłacił 50 grzywien Markowi, dziedzicowi Turska, obecnie Chorażyc, za które Marek przekazał mu Rudno²⁸¹¹. Tego samego dnia [Anna, II.P.3], żona Zakliki z Korzkwi miała termin peremptoryjny [z własnym ojcem] Markiem z Turska o 70 grzywien długu i tyleż samo grzywien odszkodowania, stu tysięcy dębów [*sic!*] i dwustu funtów [pudów?] krzaków jeżyny, co stanowiło zapisane jej wiano (*dotalicij*)²⁸¹². Tego dnia Marek z Turska sądził się na wiecu w terminie peremptoryjnym z Zakliką z Korzkwi o sześć grzywien długów żydowskich i 50 grzywien długów „nieżydowskich”²⁸¹³. Dnia 14 V 1398 r. Marek, dziedzic Turska (*Marcus heres de Tursco*) pożyczył u Żyda Hosmana 28 grzywien groszy na 11 lat²⁸¹⁴. Tego dnia z Markiem z Turska sądziła się córka Hanka, żona Zakliki z Korzkwi, sąd wyznaczył rozprawę po św. Janie Chrzycielu²⁸¹⁵. Dnia 3 VII 1398 r. Anna, żona Zakliki z Korzkwi miała dalej sprawę ze swym ojcem (*patre suo*) Markiem [z Turska], Marek miał mieć z Zakliką terminy peremptoryjne w sądach: krakowskim i proszowickim po św. Jakubie²⁸¹⁶. Dnia 13 VIII 1398 r. w swojej sprawie w sądzie w Nowym Mieście [Korczynie] Marek z Turska przedłożył list od pani kasztelanowej krakowskiej [przeciwko?]

²⁸⁰³ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXX (nr 34, s. 407). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 3 II 1398 r., uwaga CCXLII (nr 49, s. 452).

²⁸⁰⁴ *Ibidem*, uwaga CCCXII (nr 71, s. 415).

²⁸⁰⁵ *Ibidem*, nr 6302 (s. 445).

²⁸⁰⁶ *Ibidem*, uwaga CCXLIV (nr 12, s. 462).

²⁸⁰⁷ *Ibidem*, uwaga CCXLIV (nr 13, s. 462).

²⁸⁰⁸ *Ibidem*, uwaga CCXLVIII (nr 12, s. 481). Kolejny termin 16 IV 1398 r., nr 6808 (s. 499).

²⁸⁰⁹ *Ibidem*, nr 6752 (s. 494). Z Zakliką tego dnia jeszcze nr 6781 (s. 496).

²⁸¹⁰ *Ibidem*, nr 6808 (s. 500).

²⁸¹¹ *Ibidem*, nr 6818 (s. 500). Jednak sprawa toczyła się jeszcze 4 II 1399 r., nr 8218 (s. 651).

²⁸¹² *Ibidem*, uwaga CCLII (nr 52, s. 504). Dnia 14 V 1398 r. Hanka, żona Zakliki z Korzkwi miała z Markiem z Turska termin peremptoryjny po św. Janie Chrzycielu, uwaga CCLV (nr 77, s. 520).

²⁸¹³ *Ibidem*, nr 6843 (s. 503).

²⁸¹⁴ *Ibidem*, nr 6949 (s. 514-515).

²⁸¹⁵ *Ibidem*, uwaga CCLV (nr 77, s. 520). Taki sam termin odnośnie do Zakliki, nr 78, s. 520. Obie sprawy 7 II 1399 r. sąd wyznaczył na piątek po środzie popielcowej, uwaga CCLXXXI (nr 21-22, s. 661), sprawę z Kaskielem po św. Stanisławie, nr 24, s. 662.

²⁸¹⁶ *Ibidem*, nr 7168 i 7169 (s. 539).

żonie Zakliki z Korzkwi i temu ostatniemu²⁸¹⁷. Pismo kasztelanowej było odczytane 27 VIII 1398 r. podczas rozprawy między córką i ojcem²⁸¹⁸. W dniu 10 IX 1398 r. Marek z Turska skierował powództwo przeciwko zięciowi i córce na sąd sandomierski²⁸¹⁹. Dnia 19 XI 1398 r. Marek z Turska był przesłuchiwany z udziałem proboszcza Jana z Niekraszowa przeciwko Grzegorzowi, kantorowi z Opatowic w sprawie dziesięciny z Chorążyc, pobieranej z gwałtem [czyli bezprawnie], obejmującej: 90 kop pszenicy, 80 żyta, 40 owsa, 40 jęczmienia, 30 prosa, 15 grochu i 2 wozy *viti* [wikliny]²⁸²⁰. W dniu 17 lub 18 XII 1398 r. były dwie sprawy Jaszka z Dobranowic, jedna z Markiem z Chorążyc, a druga z jego zięciem Zakliką z Korzkwi i jego żoną Anną w sprawie Rudna²⁸²¹. Dnia 21 I 1399 r. Żyd Kaszel pozwał Marka z Turska o niespłacone długi²⁸²². W dniu 7 II 1399 r. Anna uzyskała ustalenie kolejnego terminu przeciwko ojcu na piątek po Popielcu, a Marek też w tej dacie miał się procesować z jej mężem Zakliką²⁸²³. W dniu 13 II 1399 r. Zaklika i jego żona Anna z Korzkwi oraz Marek z Turska zawarli ugodę, umarzając wszystkie spory. Pozostałość z 20 grzywien długów z poręczenia Marek był zobowiązany zapłacić lub dać dwa woły²⁸²⁴. Dnia 17 VII 1400 r. Jaszko łowczy (*lowczy*) lubelski, dziedzic na Grodzinie, przyprowadził świadków przeciwko *Marcum de Thursko*. W sądzie doszło do charakterystycznej wymiany zdań między obydwoma: „Jako prawye wyemi y sswadczimi, esz pan Jassek lowczy wrocil listy panu Markowy dla yednanÿa, a oto pan Marek nÿemÿal gabacz yego”²⁸²⁵. Dnia 30 IX 1400 r. Marek Turski przeciw Sułce, [drugiej żonie] Zakliki z Korzkwi o 1000 grzywien i o wsie: Mirkowice, Sławęcice i Niedarczów (pow. sandomierski)²⁸²⁶. W 1401 r. Zaklika poręczył – pod wadium 1000 grzywien – za swą żonę Sułkę Markowi z Turska, że na najbliższych roczkach zrzecze się ona pretensji do dóbr macierzystych. Marek nie mógł jej jednak przeszkadzać w jej sprawach z braćmi o dobra macierzyste²⁸²⁷. Marek pozostawił po sobie: Annę, Klemensa, Andrzeja i Ziemię (II.P.3-6).

VI.P.2. WIERZBIĘTA

Wierzbięta z Turska (*Wierszbiantha de Superiori Thurszko*) występował razem z synem Markiem (II.P.7; 26 VII 1422 r.)²⁸²⁸. Był drugim synem Leonarda (I.68).

²⁸¹⁷ *Ibidem*, nr 7339 (s. 556).

²⁸¹⁸ *Ibidem*, nr 7421 (s. 566). Marek zapowiedział wniesienie powództwa przed sądem w Wiślicy o 70 grzywien przeciw córce Annie i zięciowi Zaklice, nr 7423 (s. 566). Dnia 30 IX 1398 r. był przesłuchiwany w sprawie z córką i zięciem, uwaga CCLXV (nr 110, s. 582).

²⁸¹⁹ *Ibidem*, nr 7472 (s. 571).

²⁸²⁰ *Ibidem*, nr 7898 (s. 617).

²⁸²¹ *Ibidem*, nr 6198-6199 (s. 433).

²⁸²² *Ibidem*, uwaga CCLXXVI (nr 14, s. 643). Sprawa ta toczyła się dalej 7 II t.r., uwaga CCLXXXI (nr 24, s. 662) oraz 13 V 1399 r., uwaga CCXCI (nr 46, s. 711), kiedy Kaskiel uwolnił Marka od swoich roszczeń.

²⁸²³ *Ibidem*, uwaga CCLXXXI (nr 21-22, s. 661).

²⁸²⁴ *Ibidem*, nr 8337 (s. 663).

²⁸²⁵ *Ibidem*, nr 10353 (s. 888).

²⁸²⁶ *Ibidem*, nr 10613 (s. 916).

²⁸²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7905> [dostęp 28.11.2016].

²⁸²⁸ ZDM, cz. V, nr 1374 (s. 256, przypis 8). Tutaj domniemanie, że jest tożsamy z Wierzbiętą z 1464 r. (na podstawie rękopiśmiennych zapisek Fr. Piekosińskiego). To jednak pogląd błędny, gdyż ten drugi Wierzbięta to już syn Klemensa i wnuk Marka (II.P.1).

POKOLENIE XVI

II.P.3. ANNA (HANKA)

Anna (Hanka) została opisana w biogramie jej ojca Marka (II.P.1).

II.P.4. KLEMENS

Klemens z Turska, syn Marka (II.P.1) występował wielokrotnie²⁸²⁹. W dniu 14 VI 1401 r. Klemens z Turska (*Clemens de Tursco*) był winny niestawiennictwa w sprawie między dworem Jej Mości Królowej a Pietraszem z Chełmu, któremu zarzucano kłamstwo²⁸³⁰. Dnia 3 I 1403 r. Zaklika z Korzkwi [herbu Syrokomla] gwarantował [szwagrowi] Klemensowi z Turska [syn Marka] zwrot 30 grzywien groszy praskich i tyleż samo grzywien kwartników do najbliższego Bożego Narodzenia, co było częścią długu 200 grzywien ewentualnym wwiązaniem – bez udziału ministeriała [woźnego sądowego] – w Rudno i poręczył za swoją żonę²⁸³¹. W dniu 28 I 1405 r. Jan [z Korabowic], kanonik krakowski i rektor kościoła w Wojniczcu zbył dobra za 50 grzywien średniej monety krakowskiej Klemensowi z Turska (za pełnomocnictwem brata Mikołaja z Korabowic)²⁸³². Dnia 13 V 1412 r. *Clemente de Tursko* był świadkiem ugody między panami z Czażowa i Włochów (pow. sandomierski)²⁸³³. Dnia 24 V 1417 r. Klemens z Turska świadcował przy czynności bpa krakowskiego Wojciecha, który zatwierdził nadanie dla kościoła w Ruszczy przez Wierzbiętę z Branic (II.T.1) i jego żonę Dorotę²⁸³⁴. Dnia 6 IX 1418 r. Piotr z Falkowa, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej odesłali przed sąd kościelny sprawę Jana z Tworowa z Tomkiem z Błogoszowa, archidiakonem lubelskim. Jednym ze świadków na tym dokumencie był *Clemente de Thursco*²⁸³⁵. Być może jego synami byli Jan i Spytek (II.P.8-9), ale nie można wykluczyć ojcostwa Andrzeja lub Ziemi (II.P.5-6).

II.P.5. ANDRZEJ

Występujący w latach 1403-1426 Andrzej z Turska i Chorażyc był także synem Marka Turskiego herbu Gryf (II.P.1)²⁸³⁶. Dnia 3 XI 1406 r. *Andrea de Tursco* świadcował na dokumencie²⁸³⁷. Pozostawił po sobie syna Jakuba (II.P.10), ale ten mógł też być synem Klemensa lub Ziemi.

²⁸²⁹ Ojcostwo Marka poświadczają dokumenty z lat 1403-1405, do których odwołuje się <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸³⁰ SPPP, t. II, nr 746 (s. 122).

²⁸³¹ *Ibidem*, nr 949 (s. 142).

²⁸³² *Ibidem*, nr 1086 (s. 161).

²⁸³³ KDMłp, t. IV, nr MCXXXII (s. 135).

²⁸³⁴ KDKK, t. II, nr DLXXVI (s. 426-427).

²⁸³⁵ ZDM, cz. V, nr 1300 (s. 208-209, na tej ostatniej także przypis 9, Klemens występował w latach 1401-1420).

²⁸³⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸³⁷ KDKK, t. II, nr CCCXCIII (s. 309-310).

II.P.6. ZIEMA

Odnotowany w latach 1403-1432 Ziema z Turska i Chorążyc, był ostatnim synem Marka Turskiego herbu Gryf (II.P.1). W 1409 r. Ziema z Chorążyc ustąpił mieszczańskiemu Nikloshowi Langowi dziesięcinę w Chorążycach z poprzedniego roku. W 1417 r. Ziema z Turska zastawił za 150 grzywien półgroszków bratu Andrzejowi z Turska połowę wsi Chorążyce²⁸³⁸.

II.P.7. MAREK

Jedyna wzmianka o Marku to cytowany już dokument z 26 VII 1422 r., który wystawili Jan i Bernardyn, dziedzice Mielca (II.G.2-3). Marek (*Marco de Superiori Thurszko*) występował tam po swoim ojcu Wierzbicie (II.P.2)²⁸³⁹. Jego synami byli Wierzbęta i Marek (II.P.11-12).

POKOLENIE XVII

II.P.8-9. JAN I SPYTKO (SPYTEK)

Braci Jana i Spytka Turskich (synów Klemensa, Andrzeja, Ziemi?) poznajemy jako uczestników w charakterystycznej sprawie obyczajowej, która toczyła się w krakowskim sądzie ziemskim. Rozpoczęła się ona 5 VI 1434 r. Pozwanym był Jan Turski (*Johannes Turski*), którego pełnomocnikiem (*procurator*) był jego brat Spytko (*Spithco*). Powódką (*actricem*) była Katarzyna, wdowa po krakowskim medyku Janie [niewątpliwie mieszczańka], która oskarżyła Jana, że spółdził z nią dzieci. Już pierwszego dnia rozprawy doszło na tym tle do utarczki słownej między Katarzyną a Spytkiem, który – jak już powiedziano wyżej – był pełnomocnikiem brata. Ten ostatni w imieniu brata uznawał jego ojcostwo i proponował kobiecie 80 grzywien. Katarzyna twierdziła, że należy się jej jeszcze 60 grzywien za utratę czci (*diffamiam*). Jest to zrozumiałe, w średniowieczu wdowa, rodząca bez ślubu dzieci, nie cieszyła się zbyt dużym poważaniem. Odpowiedź Spytka była dość dziwna, zaproponował, by sprawdzić, czy aby jego brat nie był jednak mężem tej kobiety. Sąd ziemski nie mogąc tego wszystkiego rozwikłać odczytał rozprawę na dwa tygodnie, choć sam Spytko domagał się jej odesłania do swojego sądu ziemskiego sandomierskiego²⁸⁴⁰. Kolejna rozprawa miała miejsce 19 VI t.r., w międzyczasie stała się tak głośna w Krakowie, że dotarła na dwór królewski i mimo że panowało tam ogromne zamieszanie, wywołane śmiercią Władysława Jagiełły (1 VI), nastąpiła reakcja królowej wdowy Zofii, która wysłała do sądu z pismem samego marszałka nadwornego Królestwa Mikołaja Lanckorońskiego. A tam Spytko dalej dowodził (*probare alias dowescz*), że Katarzyna była zamężna za Janem [*copulata*, ale tu w znaczeniu trwałego związku], co stanowczo Katarzyna odrzucała (*reprobare alias odwescz*). Dodatkowo w sądzie pojawiła się Dorota, żona Spytka, informując, że mąż Katarzyny, medyk Jan był jej stryjem, a Katarzynę oskarżyła o zabicie Jana. Jako świadków powołała krewnych męża²⁸⁴¹. Jak

²⁸³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸³⁹ ZDM, cz. V, nr 1374 (s. 256, przypis 8).

²⁸⁴⁰ SPPP, t. II, nr 2578a (s. 404).

²⁸⁴¹ *Ibidem*, nr 2578b (s. 404).

widzimy, sprawa zaczęła się coraz bardziej rozkręcać... Dwa dni później 21 VI Katarzyna nadal twierdziła, że nie była prawną żoną Jana Turskiego, przeciw czemu oponował Spytko. Za oskarżanie Katarzyny o infamię sąd skazał Spytka na karę *pietnadziesta* dla sądu i tyleż samo dla Katarzyny. Sprawy z powództwa Katarzyny przeciwko Spytkowi i jego żony Doroty przeciwko Katarzynie odroczył²⁸⁴². Dnia 28 VI 1434 r. w sądzie trwała wymiana zdań między Spytkiem a Katarzyną na temat, czy ta była winna kary trzech grzywien²⁸⁴³. Natomiast odnośnie do Doroty sąd nie przyznał jej racji z powodu jej niestawiennictwa i uwolnił Katarzynę od zarzutów²⁸⁴⁴. Ostatecznie 21 VII t.r. sąd w sprawie ze Spytkiem, przy jego niestawiennictwie uwolnił ją od utraty czci, ostatecznie odrzucając także powództwo Doroty, ponownie w sądzie nieobecnej²⁸⁴⁵.

II.P.10. JAKUB

Jakub Turski z Turska (*Jacobus Thursky de Thursko*) (syn Andrzeja, Klemensa, Ziemi?) został 11 XI 1441 r. pozwany przez Stefana, proboszcza w Chodowie, a ministeriał [woźny sądowy] wyznaczył termin peremptoryjny na najbliższy piątek po Bożym Narodzeniu²⁸⁴⁶.

II.P.11. WIERZBIĘTA

Wierzbięta z Turska pojawił się w 1464 r. (zob. wyżej). Wierzbięta z Turska i Chorążyc występował dalej w latach 1459-1468²⁸⁴⁷. W tym wypadku imiennictwo świadczy, iż był to syn Marka (II.P.7). W 1459 r. Elżbieta, wdowa po Spytku Jeżowskim ustąpiła dożywotnio na rzecz swego zięcia Wierzbięty z Turska Wielkiego w pow. sandomierskim, męża jej córki Anny z praw do wiana i posagu na dobrach Lipniczka i Jankowa, pod warunkiem wypłacenia jej 20 grzywien rocznie. Gdyby Wierzbięta zmarł przed nią, mogła ona wwiązać się w te dobra²⁸⁴⁸. W 1468 r. Wierzbięta Turski z Chorążyc kupił za 360 grzywien groszy polskich od Mikołaja Piwki z Głuchowa tę wieś. W tym samym roku Wierzbięta zastawił za 300 grzywien temuż Mikołajowi Piwce wsie Lipnicę Małą i Jankówkę (ówcześnie pow. szczyrzycki)²⁸⁴⁹. W 1468 r. Wierzbięta Turski z Chorążyc zastawił Mikołajowi Piwce z Głuchowa wsie Lipniczka i Jankowa, które trzymał za 300 grzywien od Janusza z Jeżowa²⁸⁵⁰. W 1470 r. Wierzbięta z Chorążyc zastawił za 300 grzywien Janowi z Baranowa (pow. sandomierski) wsie Lipnicę Małą i Jankówkę, które miał w tej sumie w zastawie od Janusza Jeżowskiego²⁸⁵¹. Zmarł jeszcze w 1470 r., bo wtedy występował już jego syn Jan=Jan Wierzbięta (II.P.13) jako syn zmarłego Wierzbięty (zob. dalej). Pozostawił też synów Piotra i Leonarda (II.P.14-15). Jako posiadacza

²⁸⁴² *Ibidem*, nr 2579 (s. 404).

²⁸⁴³ *Ibidem*, nr 2581 (s. 404).

²⁸⁴⁴ *Ibidem*, nr 2582 (s. 405).

²⁸⁴⁵ *Ibidem*, nr 2584 (s. 405).

²⁸⁴⁶ *Ibidem*, nr 3027 (s. 496).

²⁸⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁴⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6667> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁴⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6667> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

Turska, wraz z bratem Markiem (*Wyrzbątha et Marcus de armis Griffonum*), wymienił go Jan Długosz²⁸⁵².

II.P.12. MAREK

Młodszy brat Wierzbęty został omówiony w poprzednim biogramie.

POKOLENIE XVII

II.P.13 JAN. (JAN WIERZBIĘTA)

U Jana Długosza w tomie I *Liber Beneficiorum* czytamy, że Chorążyce należały (c. 1470-1480) do Jana Wierzbęty, Piotra, Pawła i Tomasza Kołaczkowskich *de domo Griffonum*²⁸⁵³. W tomie II Długosz sam siebie poprawił: Jana Wierzbęte (*Johannes Wyrzbyantha de domo Griffonum*) zostawiając w rodzie Gryfitów, a Tomasza Kołaczkowskiego zaliczył już do herbu Janina²⁸⁵⁴. Stąd Gryfitami są tylko bracia Jan Wierzbęta i Piotr. W latach 1470-1471 Jan, najstarszy syn zmarłego Wierzbęty z Turska Wielkiego za zgodą braci stryjecznych [Wierzbęty, Jana i Dobiesława, II.P.16-18] wyznaczył [współrodowców] Piotra z Branic, kasztelana bieckiego (II.T.6) i Jana z Mielca (II.G.1) na opiekunów i zarządców dóbr przypadłych jemu i braciom [Piotrowi i Leonardowi] po jego ojcu, mianowicie w Tursku Wielkim, Chorążycach, Jaślanach i Pęchowie (obie wsie w pow. sandomierskim)²⁸⁵⁵. Odnotował go następnie Jan Długosz (około 1470-1480) jako posiadacza dóbr w Niekrasowie (wraz z bratem Leonardem; *Wyrzbiątha et Leonardus, fratres de domo Griffonum*)²⁸⁵⁶. Pozostawił synów: Jana, Wierzbęte i Dobiesława (II.P.16-18).

II.P.14. PIOTR

W *Liber Beneficiorum* Jan Długosz opisał właścicieli *in villa Choranszycze: Wyrzbantha et Petrus [...] nobiles de domo Griffonum* (1470-1480), jest to jedyna bezpośrednia informacja o Piotrze²⁸⁵⁷.

II.P.15. LEONARD

Był to syn Wierzbęty (II.P.11), brat Jana Wierzbęty i Piotra (II.P.13-14). Odnotował go Jan Długosz (około 1470-1480) jako posiadacza dóbr w Niekrasowie (wraz z bratem Wierzbęte; *Wyrzbiątha et Leonardus, fratres de domo Griffonum*)²⁸⁵⁸.

II.P.16-18. JAN, WIERZBIĘTA I DOBIESŁAW

W 1479 r. Jan, Wierzbęta i Dobiesław Turscy, dziedzice Chorążyc mieli zapłacić w terminie [jakim?] 200 grzywien Katarzynie, żonie Korytki pod gwarancją wwiązania

²⁸⁵² J. Długosz, LB, t. II, s. 324. Dalej sam Wierzbęta jako posiadacz Chorążyc.

²⁸⁵³ J. Długosz, LB, t. I, s. 62.

²⁸⁵⁴ *Ibidem*, t. II, s. 171, *de armis Janina*, s. 323.

²⁸⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁵⁶ J. Długosz, LB, t. II, s. 323.

²⁸⁵⁷ *Ibidem*, t. I, s. 62.

²⁸⁵⁸ *Ibidem*, t. II, s. 323.

jej do połowy dziedzictwa w Chorążycach, którą tam posiadali²⁸⁵⁹. To niewątpliwi synowie Marka (II.P.12). Jan był już notowany wcześniej: w 1468 r. Klemens z Kępy sprzedał za 50 grzywien Janowi Turskiemu z Wierzbicy (par. Prandocin) gaj w Kępie powyżej wsi Brus, koło granicy Czech i dołu zwanego Żaków Dół. W 1469 r. Wojciech i Jan z Kępy sprzedali za 30 grzywien Janowi Turskiemu z Turska [Wielkiego w pow. sandomierskim] gaj w Kępie powyżej wsi Brus, koło gaju starszego brata Klemensa. W 1470 r. filiacja i pierworództwo Jana zob. w II.G.2-3. W 1471 r. Jan Turski z Wierzbicy ustąpił braciom Jakubowi z Zajączków [ziemia wieluńska] i Stanisławowi, czyli Jalaszowi z Korytnicy (pow. chęciński), Wierzbicę z gajem w Kępie, kupionym od dziedziców Kępy²⁸⁶⁰.

Z dalszego pokolenia znajdujemy Jana Turskiego, dziekana sądeckiego (*Iohanne Thurski, Decano Sandeczensis*), świadkującego na dokumencie kardynała Fryderyka Jagiellończyka z 29 IX 1499 r.²⁸⁶¹, oraz Andrzeja Turskiego (*Andrea Turski*), którego na świadka w sądzie asesorskim wezwał współrodowiec Stanisław Mielecki (II.G.5; 19 XI 1519 r., rozgraniczenie jego dóbr Czmolas i Trzęsówka od królewszczyzn)²⁸⁶². Inny Jan Turski (*Ioannis Turski*) pojawił się w dość niecodziennej sprawie: pod nieobecność starosty przybył ministeriał [woźny sądowy] Wanyko. Miało to miejsce w posiadłości braci Jana i Stanisława, dziedziców w Buchowiczach *et Vhelniki*. Panoszyły się tam lochy dzików, które jednak ministeriał po przybyciu na miejsce kazał przepędzić dalej, doszło wtedy do sporu, bo sąsiad Jan Turski nie zamierzał tolerować ich obecności na swoim terenie. Doszło do sporu sądowego na tym tle i Wanyko wyznaczył sprawę w sądzie na poniedziałek po św. Elżbiecie (18 XI 1504 r.)²⁸⁶³. Kasper Niesiecki wymienia: Wojciecha Turskiego, kustosa krakowskiego w roku 1270 r. [*sic!*], Erazma, Wojciecha i Michała w ziemi mielnickiej w 1674 r., Józefa, podstolego mściławskiego i Elżbietę, żonę Stanisława Podleskiego²⁸⁶⁴.

²⁸⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7458> [dostęp 28.11.2016].

²⁸⁶¹ AGZ, t. IX, nr CXXXIII (s. 179).

²⁸⁶² AS, t. V, nr CVI (s. 135).

²⁸⁶³ AGZ, t. XVII, nr 3531 (s. 419).

²⁸⁶⁴ K. Niesiecki, *op. cit.*, t. IX, Lipsk 1842, s. 153.

Część II.Q. Ród Nasiechowskich herbu Gryf

To, co dotychczas ustalono w literaturze na temat Nasiechowskich, zebrał Krzysztof Mosingiewicz²⁸⁶⁵. Tutaj przypomnę tylko przynależność rodu do Gryfitów, co poświadczali Jan Długosz i Samuel Nakielski²⁸⁶⁶. Inne wzmianki zebrane przez Mosingiewicza, które są szczególnie ważne dla historyka ustroju i prawa, to: dokument z 22 II 1372 r., gdzie trzech bracia Nasiechowscy, Zbigniew, Klemens i Przedwój (II.Q.2-4) zawiesili „tribus sigillis [...] de signoque ipsorum videlicet Griffone”²⁸⁶⁷, dokument bpa krakowskiego Piotra z 30 IX 1403 r. o podobnej treści²⁸⁶⁸, czy wreszcie zapiska sądowa z 10 V 1428 r. z nagany szlachectwa (zob. II.Q.6)²⁸⁶⁹.

I.59. BOGUTA

|

POKOLENIE XIV

II.Q.1. BOGUSZ

W dniu 2 V 1357 r. oficjał krakowski Świętosław rozsądzał spór między opatem Mikołajem i konwentem klasztoru cystersów w Mogile a Wojciechem, proboszczem w Dziekanowicach o dziesięciny ze wsi Winiary, gdzie na końcu napisano: „Et ego Sbi-gneus olim Bogussy de Nassechouice clericus Cracouiensis, apostolica et imperiali auctoritate notarius publicus”. Bogusz jest – jak widać – wymieniony tylko jako bliżej nieznanego ojciec Zbigniewa (*olim Bogussy*)²⁸⁷⁰. Krzysztof Mosingiewicz nie mógł znaleźć żadnych informacji o tej osobie²⁸⁷¹.

II.Q.2. JAN

Jan jest jedynym synem Boguty o poświadczonej filiacji. Pojawił się w dokumencie z 4 VI 1334 r., w którym królowa Jadwiga, wdowa po Władysławie I Łokietku powierzyła las nad rzeką Białą Brykcjuszowi i jego synom Jakubowi i Piotrowi w celu

²⁸⁶⁵ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi. Gryfowie Nasiechowscy*, s. 17 i n. Mając świadomość bardzo ograniczonej dostępności tego tekstu, będzie też cytowana wersja drukowana, *idem, Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 167 i n.

²⁸⁶⁶ Jan Długosz opisując archidiakona Zbigniewa (II.Q.2), pisze, że był *nobilem de domo Griffonum*, *idem, LB*, t. I, s. 186. Podobnie S. Nakielski, *op. cit.*, s. 38.

²⁸⁶⁷ KDMłp, t. III, nr DCCCXLVII (s. 357); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 18.

²⁸⁶⁸ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1505 (s. 573 i n.).

²⁸⁶⁹ *Ibidem*, nr 539 (s. 335). Inne informacje o herbie Gryf, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 18-19; *idem, Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 169-170.

²⁸⁷⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 57 (s. 79-80).

²⁸⁷¹ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 19, *idem, Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 170.

założenia wsi na prawie magdeburskim. Świadkiem na tym dokumencie był Jan, syn Boguty (*domino Iohanne filio Boguthe*)²⁸⁷². Po raz drugi pojawił się, gdy Kazimierz III Wielki 18 XI 1353 r. w Sączu zezwolił, by Domasław i Piotr w lesie, zwanym Cietrzewina, założyli wieś (ob. Trzetrzewina). Na liście świadków widnieje jako Jan Bogucic (*Iohanne Boguthae*)²⁸⁷³. Ostatni raz pojawił się 27 X 1359 r. w Sączu, gdy Kazimierz III Wielki nadał podrządcy sądeckiemu Janowi Gładyszowi wieś Łosie oraz lasy nad Ropą dla nowej lokacji. Świadczył na tym dokumencie jako Jan, syn Boguty (*Johanne filio Bogute*)²⁸⁷⁴. Od niego wywodzą się Otwinowscy (II.R.).

II.Q.3. DZIERZEK (DZIERŻYSŁAW)

Dzierzek, kasztelan czechowski w 1336 r. jest postacią o nieznanym filiacji. Moim zdaniem synem Boguty (I.59). Dostrzegł go – słusznie – jako domniemanego ojca Pełki Ząbra (II.R.1) K. Mosingiewicz²⁸⁷⁵. Autor ten dotknął przy okazji innego wątku, identyfikując miejscowość Pełki Czyżów z tą, która leży na północ od Tarnowa, zauważył, że leży ona koło Otwinowa (dawniej Otfinowa, stąd jest dalej Otfinowski i Otwinowski). Pogląd ten poparł Marek L. Wójcik²⁸⁷⁶. Jednak Pełka Ząbr z Czyżowa nie był przodkiem Otfinowskich. Obaj badacze się nie zastanawiali, a przecież nie ma żadnych wątpliwości, że tak jak Pełka, tak i Otfinowscy pochodzą od Boguty (I.59). Krzysztof Mosingiewicz, a w jeszcze większym stopniu Marek L. Wójcik analizowali włości małopolskich Gryfitów, co wyręcza mnie z powtórnego omawiania ich poglądów. Ten ostatni czynił tu bardzo użyteczne badania, dotknięte jednak jedną fundamentalną wadą, bo autor ten opisując rozłożenie terytorialne tych włości, powinien wyprowadzać linie genealogiczne Gryfitów, bowiem rozmieszczenie gniazd rodu pokrywa się z koligacjami tych linii, dlatego też albo dopuścił się błędu zaniechania, albo bezpodstawnie łączył niektóre, nie bacząc, że ich rozsiedlenia przeczy jego zgrupowaniom. Najbardziej spektakularny błąd na tym polu to przyporządkowanie Trestków i pochodzących od nich Mieleckich do jednego pionu z Branickimi i Konarskimi, co jest błędne, bo dwa pierwsze rody to potomkowie Teodora (I.45), a dwa ostatnie pochodzą od Sulisława (I.9)²⁸⁷⁷.

Podstawą do ustalenia filiacji Dzierzka jest właśnie rozmieszczenie dóbr rodowych małopolskich Gryfitów. Najbliżej Czyżowa i Otwinowa leżały dobra Świętosława Klemensiewicza (I.19): Żabno i Żyrawa (jak wykazał M.L. Wójcik, nieistniejąca dziś część Dębna)²⁸⁷⁸. Jednak Świętosław nie może być przodkiem Pełki Ząbra i Otfinowskich, bo zmarł, nie pozostawiając męskiego potomstwa. Pozostaje tedy pytanie, jakie inne dobra Gryfitów leżały najbliżej Czyżowa i Otwinowa. Odpowiedź na to pytanie jest dość pro-

²⁸⁷² ZDM, cz. I, nr 35 (s. 42-44), także przypis 14.

²⁸⁷³ *Ibidem*, nr 75 (s. 97-98).

²⁸⁷⁴ ZDM, cz. I, nr 91 (s. 116-118).

²⁸⁷⁵ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic pierwszy. Pełka z Czyżowa – sędzia ziemski sandomierski*. oraz biogram w PSB, t., s. 579.

²⁸⁷⁶ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 100.

²⁸⁷⁷ *Ibidem*, s. 69. Na jego usprawiedliwienie można dodać, że taką koligację podał mu już Nakielski w *Miechowii*, s. 36, ale ten wielokrotnie się mylił, co wytknął Nakielskiemu już K. Niesiecki, np. gdy Nakielski zaliczył Ossowskich do potomstwa Klemensa (I.7), a Niesiecki poprawnie wskazał, że należeli do potomstwa linii Sulisława Bartłomiejewica (I.9).

²⁸⁷⁸ M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 100-101.

sta: na północny zachód w odległości w linii prostej 38 km leży Rosiejów, drugie z głównych gniazd Nasiechowskich (zob. niżej), z czego wynika, że Nasiechowscy i Otfinowscy pochodzą z linii Gryfitów idącej od Boguty (I.59). Jego jedynym pewnym dzieckiem jest Jan (II.Q.2), domniemanym – założyciel Nasiechowskich Bogusz (II.Q.1) i należy przypuszczać, że trzecim – Dzierżek. Jako kasztelan czechowski występował w dwóch dokumentach z 1336 r. Pierwszym już cytowanym z 13 I 1336 r. (*Dzirscone Czechouiensi castellanis*) i drugim z 15 V 1336 r., w którym Kazimierz III Wielki nadał kilku wsiom prawo niemieckie (*Dzierzcone Czechoviensi... Castellanis*)²⁸⁷⁹. Posiadał dwóch synów: Pełkę i Andrzeja (II.S.1-2).

POKOLENIE XV

II.Q.4. ZBIGNIEW

Jako syn Bogusza pojawił się 2 V 1357 r. (zob. wyżej) jako notariusz publiczny²⁸⁸⁰. Wystąpił także 8 II 1357 r., gdy oficjał Swesław i doktor Maciej, kanonicy krakowscy zakończyli spór klasztoru mogińskiego z Mikołajem, proboszczem w Drogini o dziesięcinę z niektórych pól w Dobczycach, jako świadek (*Sbigneo de Nassanchouicz*)²⁸⁸¹. Od razu trzeba zwrócić uwagę na długość życia Zbigniewa, szacowaną przez K. Mosingiewicza na 70-80 lat²⁸⁸². Dnia 31 VII 1366 r. *Sbigneo de Nassanchovicz* był po raz pierwszy odnotowany jako kanonik sandomierski²⁸⁸³. Na tej funkcji *Sbigneo de Nassanchouicz* był ponownie wspomniany 8 II 1367 r.²⁸⁸⁴ Kanonik sandomierski *Sbigneo de Naszaczowicz* świadczył następnie 9 V 1370 r.²⁸⁸⁵ oraz 22 II 1372 r.²⁸⁸⁶ Dnia 5 I 1374 r. Zbigniew z Nasiechowic był wspominany jako proboszcz parafii św. Jakuba na krakowskim Kazimierzu (nabył wówczas ogród, z którego zobowiązał się ponosić ciężary prawa miejskiego)²⁸⁸⁷. Następnie 20 VII 1379 r. po raz pierwszy został wspomniany jako kanclerz kapituły krakowskiej²⁸⁸⁸. Ponownie na tej funkcji występował

²⁸⁷⁹ ZDM, cz. IV, nr 916 (s. 59-60) i KDMłp, t. I, nr CCIV (s. 242-243).

²⁸⁸⁰ K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 21; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 172.

²⁸⁸¹ ZDKM, t. I, nr XXVIII (dokument dopisany na s. 22).

²⁸⁸² K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 19, *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 170. Tu także krytyczne omówienie literatury, która z racji długowieczności Zbigniewa co jakiś czas go „uśmiercała” i mnożyła w różne postaci. Czasami wynikało to z niezrozumienia źródła, zob. KDKK, t. II, nr CCCXV (s. 90-91), w którym Zbigniew przewidział przekazanie zysków=dochodów (*fructus*) z jego domu w Krakowie przekazanych miejscowemu kościołowi (9 V 1382 r.), gdzie wspomniano: *post decessum ipsius Sbignei Cancellarij*, co jednak nie oznaczało, że już zmarł (s. 91).

²⁸⁸³ ZDKM, t. I, nr LXXXI (s. 67).

²⁸⁸⁴ *Ibidem*, nr XXVIII (dopisany inny dokument na s. 22). Cytowanie tego dokumentu przez K. Mosingiewicza było dotknięte wyjątkowym niedbalstwem, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 21 oraz przypis 46, s. 30; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 172 i przypis 26. Tego dnia jeszcze raz był świadkiem, gdy oficjał Świętosław i Maciej, doktor dekretów, kanonicy krakowscy, ustanowieni sędziami polubownymi, rozstrzygnęli spór pomiędzy opatem Mikołajem i mogińskim konwentem a proboszczem w Drogini Mikołajem o dziesięcinę z Dobczyc, ZDKiDK, cz. I, nr 65 (s. 93-95).

²⁸⁸⁵ KDMłp, t. III, nr DCCCXXXIII (s. 243).

²⁸⁸⁶ *Ibidem*, nr DCCCXLVII (s. 256).

²⁸⁸⁷ ZDKiDK, cz. I, nr 70 (s. 99-100).

²⁸⁸⁸ *Ibidem*, nr 75 (s. 111).

30 IX 1379 r.²⁸⁸⁹, 4 II 1380 r.²⁸⁹⁰, 14 III 1381 r.²⁸⁹¹, 11 V 1381 r.²⁸⁹², 9 V 1382 r.²⁸⁹³, 24 V 1382 r.²⁸⁹⁴, 3 II 1383 r.²⁸⁹⁵, 30 IX 1384 r.²⁸⁹⁶, 9 IX 1386 r.²⁸⁹⁷, 1 X 1386 r.²⁸⁹⁸ i 14 V 1387 r.²⁸⁹⁹ W dniu 8 VI 1383 r. bp krakowski Jan polecił wikariuszom katedry, kościołów Wszystkich Świętych w Krakowie, św. Mikołaja w Bochni oraz proboszczom w Łapczycy, Chełmie i Brzeziu pozwać Jakusza, syna Piotra z Małoszyc, uważającego się za proboszcza w Bochni, przed sąd Zbigniewa, kanclerza katedry krakowskiej²⁹⁰⁰. Skutkiem tego Zbigniew jako sędzia rozsądzał 17 XII 1383 r. spór między Pawłem, synem Nankiera z Wierzbnej, przedstawianym na beneficjum proboszczowskie w Bochni przez królowe Elżbietę i Jadwigę, a Jakuszem, synem Piotra z Małoszyc, popieranym na to samo beneficjum przez Zygmunta Luksemburczyka, margrabiego brandenburskiego²⁹⁰¹. Już 6 XII 1387 r. występował jako kanonik krakowski (*Sbigneo canonico Cracouiensi*)²⁹⁰². Wojciech Kętrzyński odkrywając, porządkując i publikując *Rationes Zbignei a Nasiechowice archidiaconi Cracoviensis*, uporządkował fakty z jego życia²⁹⁰³. Dnia 3 II 1389 r. archidiaconem krakowskim był jeszcze Szymon, dnia 4 X t.r. nazwanym zmarłym, Zbigniew był wtedy kanclerzem biskupim, a objęcie przez niego urzędu archidiacona mieści się między 3 II a 4 X 1389 r.²⁹⁰⁴ Jako archidiacon był wymieniany wielokrotnie: 7 I 1390 r.²⁹⁰⁵, 3 II 1390 r.²⁹⁰⁶, 4 II 1390 r.²⁹⁰⁷, 5 IV 1392 r.²⁹⁰⁸, 30 IX 1393 r.²⁹⁰⁹, 3 II 1394 r.²⁹¹⁰, 6 II 1394 r.²⁹¹¹, 28 IX 1394 r.²⁹¹², 30 IX 1394 r.²⁹¹³, 3 X 1394 r.²⁹¹⁴,

²⁸⁸⁹ KDKK, t. II, nr CCCV (s. 73).

²⁸⁹⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 77 (s. 113-114).

²⁸⁹¹ *Ibidem*, nr 80 (s. 118-119).

²⁸⁹² KDKK, t. II, nr CCCXI (s. 85).

²⁸⁹³ *Ibidem*, nr CCCXV (s. 90). Przekazał dochody ze swojego domu kapitule.

²⁸⁹⁴ *Ibidem*, nr CCCXVI (s. 91 i 92).

²⁸⁹⁵ *Ibidem*, nr CCCXVII (s. 94).

²⁸⁹⁶ *Ibidem*, nr CCCXXIV (s. 102).

²⁸⁹⁷ ZDKiDK, cz. I, nr 94 (s. 146-147).

²⁸⁹⁸ KDKK, t. II, nr CCCXXXVI (s. 116).

²⁸⁹⁹ *Ibidem*, nr CCCXLI (s. 120).

²⁹⁰⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 85 (s. 124-126).

²⁹⁰¹ *Ibidem*, nr 87 (s. 128-133).

²⁹⁰² ZDM, cz. I, nr 186 (s. 238-239).

²⁹⁰³ MPH, t. V, s. 917 i n.

²⁹⁰⁴ Jednak W. Kętrzyński nie dotarł do wszystkich dokumentów, co wytknął K. Mosingiewicz, gdyż 4 X można zawęzić do 5 V. Dzień 3 II 1389 r. jest rzeczywiście poprawny, w dokumencie z tej daty czytamy *Sbigneo Cancellario*, KDKK, t. II, nr CCCLV (s. 134). Natomiast 9 V 1389 r. odnotowano Zbigniewa już jako archidiacona (*Sbigneo de Nazanchowice archidiacono*), ZDM, cz. I, nr 192 (s. 245). K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 21 oraz przypis 50, s. 30-31; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 173.

²⁹⁰⁵ ZDKiDK, cz. I, nr 101 (s. 163-164).

²⁹⁰⁶ KDKK, t. II, nr CCCLXIV (s. 144) i CCCLXV (s. 146).

²⁹⁰⁷ ZDM, cz. IV, nr 1086 (s. 239).

²⁹⁰⁸ ZDKiDK, cz. I, nr 112 (s. 192-193), w dokumencie Bonifacego IX kuria awiniońska nie znała, zda się, imienia archidiacona, bo zostawiła puste miejsce.

²⁹⁰⁹ KDKK, t. II, nr CCCXCIV (s. 181).

²⁹¹⁰ KZK2, nr 246 (s. 46), całkowicie nawrócony (*totus conversus*) ze Staniątek miał sprawę z archidiaconem o naruszenie własności. Sprawa ta toczyła się dalej 30 IX 1394 r., nr 1422 (s. 113).

²⁹¹¹ ZDKiDK, cz. I, nr 114 (s. 194).

²⁹¹² KDKK, t. II, nr CCCXCVIII (s. 187).

²⁹¹³ KZK2, nr 1439 (s. 114). Imramowa z Rogowa miała sprawę z archidiaconem Zbigniewem i z kapitułą. Sprawa ta toczyła się jeszcze 4 II 1396 r., nr 3895 (s. 260).

²⁹¹⁴ KDMK, cz. I, nr LXXX (s. 109).

1 X 1395 r.²⁹¹⁵, 30 XII 1395 r.²⁹¹⁶, 14 IX 1396 r.²⁹¹⁷, 30 IX 1396 r.²⁹¹⁸, 3 II 1397 r.²⁹¹⁹, 11 II 1397 r.²⁹²⁰, 2 IV 1397 r.²⁹²¹, 4 X 1397 r.²⁹²², 20 XII 1397 r.²⁹²³, 9 V 1398 r.²⁹²⁴, 10 V 1399 r.²⁹²⁵, 15 VII 1399 r.²⁹²⁶, 5 VIII 1399 r.²⁹²⁷, 2 X 1399 r.²⁹²⁸, 14 X 1399 r.²⁹²⁹, 28 X 1399 r.²⁹³⁰, 3 II 1400 r.²⁹³¹, 6 II 1400 r.²⁹³², 22 VII 1400 r.²⁹³³, 30 IX 1400 r.²⁹³⁴, 3 II 1401 r.²⁹³⁵, 15 VI 1401 r.²⁹³⁶, 15 X 1401 r.²⁹³⁷, 11 XI 1402 r.²⁹³⁸, 14 V 1403 r.²⁹³⁹, 26 XII 1404 r.²⁹⁴⁰, 14 V 1405 r.²⁹⁴¹, 13 V 1406 r.²⁹⁴²,

²⁹¹⁵ ZDKiDK, cz. I, nr 120 (s. 211-212).

²⁹¹⁶ KDKK, t. II, nr CCCCVI (s. 198). Drugi raz ZDKiDK, cz. I, nr 122 (s. 213-215).

²⁹¹⁷ *Ibidem*, nr CCCCXIV (s. 207).

²⁹¹⁸ Wdowa po Imramie z Rogowa miała sprawę, w której zapadł wyrok pod nieobecność archidiacona Zbigniewa o łąkę koło Rzany i pola oraz krzaki jeżyny położone za Rzaną, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 5748 (s. 378).

²⁹¹⁹ KDKK, t. II, nr CCCCXVII (s. 211).

²⁹²⁰ *Ibidem*, nr CCCCXVIII (s. 212).

²⁹²¹ ZDKiDK, cz. I, nr 125 (s. 220-228).

²⁹²² KDKK, t. II, nr CCCCXI (s. 216).

²⁹²³ *Ibidem*, nr CCCCXIV (s. 219).

²⁹²⁴ ZDKiDK, cz. I, nr 131 (s. 235-237).

²⁹²⁵ Andrzej z Trzewlina miał sprawę z archidiaconem Zbigniewem i kapitułą krakowską o rozgraniczenie dóbr między Biezanowem i Prokocimem, SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXC (nr 58, s. 705). Sprawa ta toczyła się jeszcze 30 IX 1400 r., uwaga CCCXLII (nr 5, s. 917).

²⁹²⁶ Zbigniew, archidiacon krakowski procesował się z braćmi Januszem i Tomaszem z Kokotowa o łąkę, która nie mogła być skoszona przez żadną ze stron aż do zakończenia procesu. W tej sprawie Tomasz uczynił swym pełnomocnikiem (*procurator*) swego brata Janusza, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9108-9109 (s. 742). Tego też dnia Zbigniew miał kolejny proces w sprawie przygotowań do wyznaczenia granicy z Mikołajem, zwanym Kisiel z Rczhaua, nr 9110 (s. 742). Skończyło się to kolejną sprawą z 6 VIII t.r., w której kmieć Kisiel został oskarżony o czyny gwałtowne przy rozgraniczaniu dóbr w Biezanowie z *dominium Sbigneum archidiaconum Cracoviensem*, nr 9155 (s. 748). Ostatecznie 9 XII t.r. Kisiel zapłacił karę *pietna-dziesta* Zbigniewowi i sądowi za gwałtowne przygotowanie *vyasdu* między wsiami Biezanowice i Bogucice, nr 9465 (s. 781).

²⁹²⁷ Zbigniew archidiacon krakowski i Janusz z Śledziejowic, każdy z dwoma arbitrami, mieli przeprowadzić rozgraniczenie łąki pomiędzy Biezanowem i Kokotowem na podstawie zeznań sześciu wybranych kmieci, pod wadium 10 grzywien, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9144 (s. 746).

²⁹²⁸ KDKK, t. II, nr CCCXLII (s. 241).

²⁹²⁹ SPPP, t. II, nr 527 (s. 96) = t. VIII, cz. II, nr 9251 (s. 757). Hanusz z Gardliczy Mikołajowi, podsęd-kowi ziemskiemu i Prandocie Myszcze (II.L.4), poręczycielom archidiacona Zbigniewa z zastawu 40 grzy-wien poręczenia został uwolniony.

²⁹³⁰ Sławnik i Jakusz z Krakuszowic mieli termin przeciw krakowskim: kanonikowi Janowi z Drohiczy-na i archidiaconowi Zbigniewowi, występującym w imieniu kapituły krakowskiej, o granice między Kraku-szowicami a Szczytnikami, SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9311 (s. 764).

²⁹³¹ ZDKiDK, cz. I, nr 142 (s. 248-250). Drugi dokument, nr 143 (s. 250-252).

²⁹³² KDKK, t. II, nr CCCXLIV (s. 244-245).

²⁹³³ *Ibidem*, nr CCCXLV (s. 245).

²⁹³⁴ Elżbieta, żona Dziwisza z Marzęcina miała na wiecu generalnym sprawę z archidiaconem Zbignie-wem i kapitułą krakowską, SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCCXLII (nr 18, s. 917).

²⁹³⁵ KDKK, t. II, nr CCCCL (s. 252).

²⁹³⁶ *Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis continet privilegia et documenta res gestas Academiae eiusque beneficia illustrant*, Cracoviae 1870, pars I (dalej CDU), nr XXII (s. 39).

²⁹³⁷ KDKT, t. II, nr CXXX (s. 185). Zbigniew, archidiacon krakowski nadał Mikołajowi z Pilzna inwe-styturę na objęcia urzędu proboszcza w Czernichowie z wsparciem klasztoru tynieckiego, przy sprzeciwie wojewody łęczyckiego Jana.

²⁹³⁸ *Ibidem*, nr CXXXII (s. 192).

²⁹³⁹ *Ibidem*, nr CCCCLXXVI (s. 288).

²⁹⁴⁰ CDU, pars I, nr XXXIV (s. 63).

²⁹⁴¹ KDKK, t. II, nr CCCCLXXXVIII (s. 304).

²⁹⁴² CDU, pars I, nr XXXVII (s. 69).

11 VIII 1406 r.²⁹⁴³, 1 X 1406 r.²⁹⁴⁴, 12 V 1407 r.²⁹⁴⁵, 8 IX 1407 r.²⁹⁴⁶, 6 II 1410 r.²⁹⁴⁷ Dnia 5 II 1398 r. bp krakowski Piotr potwierdził nadanie Zbigniewa z Nasiechowic, archidiacona krakowskiego, domu przy kościele św. Piotra w Krakowie mansjonarzom katedry²⁹⁴⁸. W dniu 22 VII 1400 r. król Władysław Jagiełło zatwierdził zbycie domu na rzecz *honorabilis viri Sbignei de Nasschankowicze, deuote nostre fidelis dilecti* przez Jakuba z Tarnowa, mieszczanina krakowskiego²⁹⁴⁹. Dnia 20 IX 1403 r. Zbigniew Boguszowic (*Sbigneus Bogusch[ii]*), archidakon krakowski, Klemens i Urszula (II.Q.8-9) [dziećmi] Klemensa (II.Q.5) oraz Zbigniewem (II.Q.8) [synem] Marka (II.Q.7), dziedzice wsi Nasiechowice, Kościejów i Janikowice uposażyli ołtarz św. Marii Magdaleny, zbudowany przez nich w kościele parafialnym w Nasiechowicach²⁹⁵⁰. W dniu 30 IX 1403 r. Zbigniew ze swymi „nepotami” Klemensem i Urszulą (II.Q.8-9) [dziećmi] Klemensa (II.Q.5) oraz Zbigniewem (II.Q.8) [synem] Marka (II.Q.7) ufundowali ołtarz św. Marii Magdaleny w nasiechowskim kościele parafialnym św. Wita. Nadali mu wszystkie swoje części wsi Janikowice oraz dziesięcinę z Rosiejowa²⁹⁵¹. Dnia 10 VI 1404 r. archidiakon [krakowski – T.K.] Zbigniew ze swym bratankiem (*filiaster*) Klemensem z Nasiechowic (II.Q.8) oraz [innym bratankiem – T.K.] Zbigniewem (II.Q.10), synem Marka (II.Q.7) zbyli za 66 grzywien groszy praskich uniwersyteckim wikarym kościoła krakowskiego dom, który posiadali prawem *patrimonium* w Krakowie, który był położony przy ul. św. Piotra między domem księży mansjonarzy a oświetlonym domem kościoła krakowskiego naprzeciw domu kamiennego kapituły krakowskiej²⁹⁵². Dnia 9 I 1410 r. Zbigniew, archidiakon krakowski wniósł petycję przeciwko Mikołajowi z Sarbii, w której prosił odnośnie do pól uprawianych przez kmieci w Gruszowie, którą rozstrzygał wspomniany Mikołaj w wigilię św. Oczyszczenia NMP, a odnośnie do pól gospodarowanych przez tych chłopów, dawał był 10 *illibere* przez kmieci, mówiąc: „z tych pól, które uprawiam jako szlachcic (*nobilis*), chcę dać dziesięć *libere*, które chcę [dać mu – T.K.], tak jak wnosił w petycji Zbigniew, by ostatecznie zakończyć sprawę publicznie” (zanotował Marcin z Sandomierza na podstawie zapisów notariuszy: Piotra z Lubczy, Marcina z Osieka i Klemensa, syna Mikołaja *de Polcowsko*)²⁹⁵³. Zmarł 18 IV 1411 r., o czym zaświadcza *Kalendarz Krakowski*²⁹⁵⁴.

²⁹⁴³ *Ibidem*, nr XXXVIII (s. 72).

²⁹⁴⁴ ZDKiDK, cz. I, nr 174 (s. 312-313).

²⁹⁴⁵ KDKK, t. II, nr CCCCXCVI (s. 313).

²⁹⁴⁶ *Ibidem*, nr D (s. 319).

²⁹⁴⁷ *Ibidem*, nr DXXIII (s. 345 i 346, dwa dokumenty).

²⁹⁴⁸ ZDKiDK, cz. I, nr 129 (s. 231-233). Potwierdzenie królowej Jadwigi z 6 III 1398 r., nr 130 (s. 233-235).

²⁹⁴⁹ KDKK, t. II, nr CCCCXLV (s. 245). O zamieszaniu związanym z identyfikacją Jakuba zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 21; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 172.

²⁹⁵⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 159 (s. 279-281). Dnia 30 IX 1403 r. bp Piotr erygował ten ołtarz, nr 160 (s. 281-283).

²⁹⁵¹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1505 r. (zwłaszcza s. 573); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 24; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 175.

²⁹⁵² SPPP, t. II, nr 1065 (s. 158).

²⁹⁵³ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 1379 (s. 482).

²⁹⁵⁴ *Calendarii Cracoviensis. Notae historicae ad annorum dierumque ordinem redactae*, wyd. W. Bruchnalski, MPH, t. VI, Kraków 1893, s. 665, gdzie błędna data śmierci 20 IV, co wytknął K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 21, a zwłaszcza przypis 51 (s. 31).

II.Q.5. KLEMENS

To, że był to syn Bogusza (II.Q.1), wynika pośrednio z faktu jego braterstwa ze Zbigniewem (II.Q.2). Klemens (*Clemente de Nassechouicz*) był po raz pierwszy odnotowany 2 V 1357 r., gdy oficjał krakowski Świętosław rozsądzał spór między opatem Mikołajem i konwentem klasztoru cystersów w Mogile a Wojciechem, proboszczem w Dziekanowicach o dziesięcinę ze wsi Winiary²⁹⁵⁵. W tej samej roli świadka pojawił się także 20 I 1363 r. (*Clemente de Nassanchow*), gdy w Żarnowcu Bodzanta, dziedzic Chojnic, władzą króla Kazimierza III Wielkiego, z ustanowionego na rzecz swojej żony wiana w wysokości 60 grzywien groszy praskich, nadał je prawem „cięży” na wsi Szreniawa²⁹⁵⁶. W dniu 4 VI 1365 r. Klemens nabył wieś Rzoznówek w księstwie oświęcimskim, co poświadczył w tym mieście władca Jan (*Clementi heredi de Nazechowicz*)²⁹⁵⁷. Dnia 16 V 1370 r. Kazimierz III Wielki zatwierdził nabycie przez Klemensa z Nasiechowic (nazwanego po raz pierwszy koniuszym, *strenuo viro domino Clementi de Nassachowicze, agazoni nostro dicto konarski*) części wsi Parkoszowice należące do Czcibora z Grzybów wraz z prawem patronatu wspomnianego już kościoła w Sławicach za 50 grzywien groszy praskich²⁹⁵⁸. Dnia 22 II 1372 r. bracia rodzeni (*fratres germani*) Klemens, koniuszy króla Ludwika, Zbigniew, kanonik sandomierski (II.Q.4) i Przedwój, proboszcz w Prandocie (II.Q.6) ufundowali ołtarz św. Jakuba w kościele parafialnym św. Wita w Nasiechowicach. Uposażyli go jednym łanem niemieckim średzkiem, ogrodem i domem w tej wsi, nadali mu też dziesięcinę z pozostałych w posiadaniu braci części w położonej w pobliżu wsi Janikowice²⁹⁵⁹. Nieco później 17 VIII t.r. świadkował jako *Clemente konarski*, gdy Stefan, syn Piotra zbył część swego dziedzictwa w Jugowicach Jakubowi, protonotariuszowi generalnemu ziemi krakowskiej²⁹⁶⁰. Dnia 22 VI 1373 r. pojawił się w Krakowie na dworze królowej Elżbiety jako podkoniuszy (*Clemente de Nasachowicze subagazone*)²⁹⁶¹. Jego śmierć pod 20 X 1379 r. zanotował *Kalendarz krakowski* („Obiit strenuus miles Clemens heres de Nassenchowicz, amicus vicariorum” [*sic!*])²⁹⁶².

II.Q.6. PRZEDWÓJ

Przedwój, proboszcz w Prandocinie, trzeci syn Bogusza (II.Q.1) jest znany tylko z fundacji z 22 II 1372 r. (zob. wyżej).

²⁹⁵⁵ ZDKM, t. I, nr XXVIII (dokument dopisany na s. 22); ZDKiDK, cz. I, nr 57 (s. 79-80).

²⁹⁵⁶ KDKK, t. I, nr CCXXIX (s. 294-295).

²⁹⁵⁷ ZDM, cz. IV, nr 981 (s. 134).

²⁹⁵⁸ KDMłp, t. III, nr DCCCXXXIV (s. 243-244), gdzie tu K. Mosingiewicz widział podkoniuszego (*subagazo*), dziś, 36 lat po śmierci uczonego, dojść nie sposób, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 25; W publikacji *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 175 z tego błędu się zresztą wycofał.

²⁹⁵⁹ KDMłp, t. III, nr DCCCXLVII (s. 257-259); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 24; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 174-175.

²⁹⁶⁰ KDMłp, t. III, nr DCCCL (s. 261).

²⁹⁶¹ ZDM, cz. IV, nr 1019 (s. 170-171); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie drugi...*, s. 25; *idem*, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 175, zwłaszcza przypis 61.

²⁹⁶² *Calendarii Cracoviensis...*, s. 656.

II.Q.7. MAREK

Marek, ostatni syn Bogusza (II.Q.1) nie żył już 22 II 1372 r., ponieważ nie wymieniono go jako donatora ołtarza w nasiechowskim kościele (zob. wyżej). Znamy go tylko z informacji pośrednich o jego potomstwie. Dnia 30 IX 1403 r. i 10 VI 1404 r. występował Zbigniew (II.Q.8), syn Marka²⁹⁶³. Już wcześniej 21 X 1389 r. wdowa po Marku z Nasiechowic (*relicta Marconis de Nassachouicz*) miała sprawę [z bratankiem męża] Klemensem (II.Q.8) o główszczyznę (*capite hominis*) i inne czyny bezprawne²⁹⁶⁴. Taki był zdaje się sposób życia Klemensa (zob. dalej). Oprócz syna Zbigniewa miał też córkę Hankę (II.Q.11). Z wpisu z 11 III 1405 r. dowiadujemy się, że żona Marka nosiła imię Katarzyna: Mikołaj Odrowąż, syn Andrzeja z Rębieszyc był poręczycielem długu żydowskiego, zastawiając część Rosiejowa, współdziedziczonego przez Zbigniewa (II.Q.10) i z tego tytułu wystąpił przeciwko jego matce Katarzynie i bratu jej męża archidiakonowi Zbigniewowi (II.Q.4). Przeciwno teźże do sądu zgłosił roszczenia Żyd Hosman, a także krakowski krawiec Harscheman (ten o kopę groszy długu jej syna Zbigniewa)²⁹⁶⁵. Następnie Katarzyna zaczęła się procesować z bożogrobcami miechowskimi o część Parkoszowic, którą klasztorowi zbyli jej syn Zbigniew oraz jego szwagier [Piotr z Kaliny]. Zachodzą w tym procesie został następnie Klemens (II.Q.8). Dodatkowo Klemens i jego stryjenka Katarzyna sądzili się o 12 grzywien i 15 skojcy z tytułu poręczenia, przy czym obok Klemensa zeznał także jego stryj Zbigniew (II.Q.4), obaj dowodzili, że nie posiadali 1/3 dziedzictwa w Rosiejowie, która należała do zmarłego Zbigniewa (II.Q.10, chodziło o część, na której Mikołaj Odrowąż zabezpieczył dług zmarłego)²⁹⁶⁶. Archidiakon Zbigniew (II.Q.4) złożył przysięgę przeciwko bratowej Katarzynie, na mocy której udowodnił, iż nie nadał jej ról i łąk w Nasiechowicach, a weszła ona w ich posiadanie bez jego zgody²⁹⁶⁷.

POKOLENIE XVI

II.Q.8. KLEMENS

Klemens był synem Klemensa (II.Q.5). Jego pierwsza żona nie jest bliżej znana, drugą była Elżbieta, córka Piotra ze Sławic²⁹⁶⁸. Jak można sądzić, Klemens był osobą gwałtowną, który nie zawahał się nawet zabić stryja żony. Pojawił się (*Clemente de Nassachouicz*) 31 VIII 1385 r., gdy Stanisław z Piotrowic miał z nim termin trzeci²⁹⁶⁹. W dniu 2 XII 1389 r. Klemens z Nasiechowic sądził się Janem, kapłanem w Nasiechowicach

²⁹⁶³ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1505 (s. 573) i t. II, nr 1065 (s. 158).

²⁹⁶⁴ *Ibidem*, t. VIII, cz. I, uwaga CXCV (nr 7, s. 344). Sprawa ta toczyła się dalej 18 XI 1389 r., uwaga CCII (nr 1, s. 349).

²⁹⁶⁵ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 178.

²⁹⁶⁶ *Ibidem*.

²⁹⁶⁷ *Ibidem*, złożył też przysięgę z Prandotą z Nieprześni (II.L.2): „meam hereditatem paternam videlicet in Nasiechowice, in Janikowice et in Rosiejow non divisi in divisionem Sbigneo et Clementi, neque meam voluntatem adhibui eis ad dividendum”.

²⁹⁶⁸ W 1418 r. Wojtek ze Sławic zobowiązał się wypłacić Klemensowi 50 grzywien posagu siostry (dotychczas wypłacił mu 10 grzywien), natomiast Klemens nadał żonie tytułem posagu 75 grzywien i drugie tyleż wiana na Rosiejowie, K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 180.

²⁹⁶⁹ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 3809 (s. 166).

(zeznawał w tej sprawie Grzegorz, kapłan z Zielonek)²⁹⁷⁰. W dniu 27 VIII 1395 r. Klemens z Nasiechowic (*Clemente de Nanzanchoui*) został oskarżony przez [teścia – T.K.] Piotra zwanego Duszota (*Duzotha*) o głowę (*pro capite*) jego brata Tomka ze Sławic, którego Klemens zabił (*interfecit*) na drodze publicznej²⁹⁷¹. Dnia 19 X 1395 r. Adam z Janikowic sądził się z chłopem (*colono*) Klemensa z Nasiechowic²⁹⁷². W dniu 23 X 1396 r. dowiadujemy się, że Klemens z Nasiechowic miał udziały we wsi Mozgawa, które należały mu się po żonie²⁹⁷³. Dnia 4 VI 1398 r. Stanisław z Kacic, nawrócony (*conversus*) miał drugi termin z Klemensem z Nasiechowic o to, że na publicznej wiodącej przez pola do Prandocina, ten napadł na niego ze swoimi ludźmi nocną porą i nie chciał stanąć przed wymiarem sprawiedliwości²⁹⁷⁴. W dniu 9 V 1399 r. sąd ziemski zapowiedział, że sprawa Klemensa z Nasiechowic pozwanego przez Pakosza ze Sławic została skierowana na najbliższy wiec²⁹⁷⁵. Dnia 1 VII 1399 r. Adam z Janikowic miał sprawę z Klemensem z Nasiechowic o zobowiązania dotyczące dziedzictwa w Janikowicach o wartości 50 grzywien²⁹⁷⁶. Dnia 28 X 1399 r. Klemens z Nasiechowic był jednym ze świadków Drogosza z Kaliny w jego procesie z Dobiesławem z Woli Sasinowej²⁹⁷⁷. Dnia 4 II 1400 r. Klemens z Nasiechowic był pełnomocnikiem (*procurator*) Pakosza ze Sławic w jego sprawie gardłowej (*capite*) z Tomkiem Dussotą, wyrok uwolnił Pakosza od zarzutów²⁹⁷⁸. Dzień później *Clemens Nasanchowski* był świadkiem w sprawie między Gniewomirem i Dobiesławem z Pawłowic a Andrzejem ze *Szczarżisz*. Z innymi złożył przysięgę: „Jako wyemi ŷ sswathczimi, esze dziedzina w psaroch od XXVIII lath nŷgdi nye wichodziła z dzerszenŷa gych otcza ŷ onŷ po otczowye ssmerczi dzersza”²⁹⁷⁹. W Czchowie 3 I 1402 r. [bracia stryjeczni] *nobiles viri Clemens et Sbischco iunior heredes de Nassanchouice* sprzedali za 200 grzywien własne części dziedziczne w Parkoszowicach (ze wszystkimi prawami, dominium, użytkami, pożytkami, drogami, rzeczami wyrastającymi z ziemi, mieszkańcami [kmięciami – T.K.], dochodami, otwartymi powierzchniami, zabudowaniami, domami, karczmą, młynem, dojściami dostępu, rolami, polami, łąkami, pastwiskami, stawami, wodami, rzekami, lasami, kopcami, ulami, gagys? (czynszami), krzakami jeżyny, dębami, winnicami oraz ogólnymi przynależnościami) wraz z prawem patronatu kościoła [św. Wojciecha – T.K.] w Sławicach, Michałowi prepozytowi

²⁹⁷⁰ *Ibidem*, nr 5397 (s. 350).

²⁹⁷¹ KZK2, nr 3103 (s. 213). Dnia 5 X 1395 r. Piotr Duszota przeciwko Klemensowi dostarczył pismo z sądu w Wiślicy, nr 3183 (s. 218). W dniu 19 X t.r. sąd wyznaczył termin zawity po św. Marcynie [11 XI], nr 3252 (s. 222), jednak 2 XI sąd przesunął termin na po święcie Oczyszczenia NMP [2 II], nr 3347 (s. 227) i 22 II 1396 r. sąd przesunął termin na po św. Stanisławie w maju, nr 4025 (s. 269).

²⁹⁷² *Ibidem*, nr 3227 (s. 220).

²⁹⁷³ ZSWS, nr 69 (s. 66).

²⁹⁷⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7050 (s. 526). Do tej sprawy 1 VII 1398 r. włączył się przeciwko Klemensowi opat w Mogile, uwaga CCLVIII (nr 8, s. 541). Sprawa ta w tej konfiguracji toczyła się dalej 27 VIII 1398 r., przy czym Stanisław został nazwany dworakiem (*curiensis*), uwaga CCLXII (nr 29, s. 566). Dnia 8 X 1398 r. sąd zakwalifikował sprawę jako procesowanie się opata z Klemensem o kmiecia, uwaga CCLXVIII (nr 13, s. 596).

²⁹⁷⁵ *Ibidem*, nr 8684 (s. 698).

²⁹⁷⁶ *Ibidem*, nr 8984 (s. 730).

²⁹⁷⁷ *Ibidem*, nr 9314 (s. 764-765).

²⁹⁷⁸ *Ibidem*, nr 9715 (s. 809).

²⁹⁷⁹ *Ibidem*, nr 9774 (s. 815).

i konwentowi miechowskiemu²⁹⁸⁰. Dnia 2 XII 1402 r. Klemens wraz ze stryjem Zbigniewem, archidiaconem (II.Q.4) i bratem stryjecznym Zbigniewem (II.Q.10) nabył za 400 groszy praskich od braci Mikołaja i Sławnika ze Sładowa ich części odziedziczone przez nich po stryjence Urszuli (II.Q.9) i stryju Mikołaju we wsi Roszków (ob. do Taszyc)²⁹⁸¹. W 1403 r. trzech wspomnianych wyżej Nasiechowskich nabyło za 150 i pół grzywny część w Janikowicach od Adama z tej wsi oraz jego dzieci: Stanisława, Jana, Klemensa, Katarzyny i Doroty; kupili też inną część tej wsi od Mikołaja zwanego *Pothyktha*²⁹⁸². W 1404 r. trójka Nasiechowskich nabyła za 300 grzywien monety wieś Błozowice od Mikołaja i Jana, synów Wierzbicy z Małoszowa²⁹⁸³. Dnia 11 III 1405 r. Drogosz z Kaliny złożył zeznanie, że Klemens z Nasiechowic wypłacił mu 26 grzywien z tytułu poręczenia długu i odsetek u znanego nam już Hosmana, krakowskiego Żyda, przy czym Klemens wciąż był dłużny temu ostatniemu jeszcze cztery grzywny²⁹⁸⁴. W 1405 r. Wilczek z Marchocic złożył pozew do sądu przeciwko Klemensowi o 60 grzywien z tytułu poręczenia²⁹⁸⁵. W 1416 r. Klemens bez zgody syna Jana (II.Q.13) sprzedał Błozowice Florianowi z Dziaduszyc za 300 grzywien i za część Miroszowa. Sprzeciwili się tej umowie syn Jan (dobra tego były niedziałem, do czego Klemens przyznał się w sądzie pod przysięgą) oraz zięć Klemensa Dobek z Turzyna, mąż jego córki Świętochny (II.Q.14)²⁹⁸⁶. W dniu 21 IX 1418 r. Klemens wydzielił swemu synowi Janowi (II.Q.13) połowę swojego majątku, obejmującego Nasiechowice i Rosiejów. Darował mu w Nasiechowicach trzy łany opuszczone, pięć zasiedlonych, pół karczmy, dwie zagrody, wraz z dochodami, dwór, wraz z łąką i polami do niego należącymi, ale wszystkiego w połowie, dalej w Rosiejowie trzech kmieci, dwór oraz dwie zagrody. Przewidział też zaopatrzenie dla trzech córek w wysokości 60 grzywien na ich posagi, a gdyby jedna z nich zmarła wcześniej, wtedy dwie dostałyby po połowie tej sumy, czwarta z córek, Anna²⁹⁸⁷ (II.Q.19) była mniszką u klarysek krakowskich i tej zobowiązał

²⁹⁸⁰ DSZK, nr 99 (s. 107-108). Jednym ze świadków na tym dokumencie był Prandota z Nieprześni (II.L.2). K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 24 wskazywał, że świadczy to, iż dobra nasiechowskie były nadal niedziałem rodzinnym.

²⁹⁸¹ SPPP, t. II, nr 938 (s. 141); K. Mosingiewicz, PM, *Szkic drugi...*, s. 26, także przypis 91 (s. 33), że chodzi o Rosiejów, zob. podaną tu argumentację. W artykule *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 177 objaśnił, że Urszula to II.Q.9. Dopisał też, że zapłacili gotówką 320 grzywien, a pozostałą część sumy (80 grzywien) Klemens z Zbyszkim juniorem zabezpieczyli na części Kaliny, należącej do wdowca po Hance (II.Q.11), córce Marka (II.Q.7). Obaj zrezygnowali też z praw do posagu Urszuli (II.Q.9), zabezpieczonego na Sładowie i Janowicach.

²⁹⁸² SPPP, t. VII, cz. II, nr 1505 (s. 573); K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 177.

²⁹⁸³ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 178.

²⁹⁸⁴ *Ibidem*.

²⁹⁸⁵ Wynikało to z faktu, że Wilczek był poręczycielem Zbigniewa (II.Q.10) i z tego tytułu pozwał archidiacona Zbigniewa (II.Q.4) o połowę Błozowic, o 120 grzywien i o szkodę w tej samej wysokości z tytułu posagu 60 grzywien, której domagała wdowa po Zbigniewie (II.Q.10) Piechna, córka Warsza z Ostrowa żądała także tyleż samo wiana, *ibidem*, s. 178-179.

²⁹⁸⁶ Spór z udziałem pozostałych córek Klemensa toczył się jeszcze w 1417 r., *ibidem*, s. 180.

²⁹⁸⁷ Informacja o czterech córkach nie jest poprawna, a w 1418 r. mogła być poprawna o tyle, że dwie z rzeczywistych sześciu córek, wzmiankowanych w 1409 r. przed 1418 r. zmarły. W 1409 r. archidiacon Zbigniew (II.Q.4) ustanowił konstrukcję prawną, by dobra nasiechowskie dziedziczone były przez pierwotnego męskiego potomka. Wymienił bratanka Klemensa (II.Q.8) i jego syna Jana (II.Q.13). W dobrach błozowickich ustanowił posag dla pięciu córek Klemensa: Świętochny, Katarzyny, Doroty, Małgorzaty i Elżbiety (II.Q.14-18). Każda sprzedana przez jedną z nich część wsi zostałaby uznana jako jej posag. Każda z nich mogłaby otrzymać z dóbr ojczystych lub macierzystych, jednak nie więcej niż 10 grzywien, zarazem rezygnując sądownie z praw do reszty z nich. Gdyby jakakolwiek z nich nie wyszła za mąż, jej część

się płacić corocznie trzy grzywny na św. Marcina [11 XI], pod karą *pietnadziesta* dla części [?] i drugą dla sądu. Jan został natomiast na zawsze (*imperpetuum*) zwolniony z zobowiązań posagowych ojca wobec matki. Wszystkimi długami [ojciec z synem] mieli dzielić się po połowie, wpierw mieli spłacić 70 grzywien średnich groszy oraz kolejne pięć, do najbliższego Bożego Narodzenia. Oprócz tego Jan otrzymał osiem łanów w Nasiechowicach, zagrodę i pół karczmy. W Rosiejowie zaś ojciec nadał mu cztery łany, dwie zagrody i pola, należące do dworu, podzielone po połowie, a także połowę dochodów²⁹⁸⁸. Jak zauważył K. Mosingiewicz, podział ten okazał się niepraktyczny i wkrótce potem został zmieniony. Dnia 18 XI 1404 r. Klemens zachował dla siebie cały Rosiejów, a w Nasiechowicach, oddanych Janowi, zatrzymał dla siebie część kmiecia Wojtaszka, wraz z gajem zwanym Belowo przy drodze zwanej *poscharna*. Od tej chwili Klemens miał pełne prawa w Rosiejowie oraz we wskazanych częściach Nasiechowic, Jan zaś pełne prawa w pozostałej części wsi. Po śmierci Klemensa prawa do jego części Nasiechowic miały przejść na Jana. Prawo patronatu nad kościołem parafialnym (plebanią, prebendą i scholasterią) obaj mieli wykonywać wspólnie, prawo to po śmierci Klemensa miało przejść na Jana, o ile Klemens z drugiej żony nie дочекаłby się syna. Klemens miał przekazać trzem córkom na ich zamążpójście 60 grzywien, czwartej córce Annie, klarysce krakowskiej zagwarantował [corocznie] trzy grzywny, Jan zobowiązał się ze swej strony dawać jej tyle samo²⁹⁸⁹. W 1420 r. Klemens nadał w Janikowicach córce Małgorzacie (II.Q.17) sześć grzywien tytułem posagu²⁹⁹⁰. W dniu 1 VII 1423 r. Paweł z Bogumiłowic jako sędzia i Jakub z Boturzyna, podsędek ziemski krakowski poświadczyli, że Wilczek z Mojkowic zobowiązał się zapłacić Piotrowi Piórkowi, dziedzicowi na Kryskowicach 24 grzywny, co poświadczał m.in. Klemens z Nasiechowic (*Clemente de Nassanchouice*)²⁹⁹¹. Klemens z Rosiejowa (*Clementem de Roszeiow*) był współprzysiężnikiem w naganie szlachectwa Pełki z Krościenka (10 V 1428 r.)²⁹⁹². W 1428 r. Klemens sprzedał za 40 grzywien łan w Rosiejowie Jakuszowi z Pirocic²⁹⁹³. Dnia 11 X 1429 r. w sprawie z kmieciem z Rosiejowa Bernardem zaślaniał się Klemens z Rosiejowa (*Clemente Rosseowsky*) chorobą i swym pełnomocnikiem (*procurator*) uczynił żonę Elżbietę²⁹⁹⁴. Kiedy zmarł, bliżej nie wiadomo, ale zamyka się to między 27 X 1429 a 3 III 1430 r. W dniu 27 X 1430 r. Mikołaj z Nasiechowic (syn Małgorzaty, II.Q.12) złożył zeznanie, że Klemens zapłacił mu osiem grzywien i jeden wiardunek, natomiast 3 III 1430 r. Jan (II.Q.13) zakończył sprawę posagu siostry Małgorzaty (II.Q.17), co oznacza, że Klemens musiał już być osobą zmarłą²⁹⁹⁵.

posagu przypaść miała ojcu lub bratu. Z posagu miały też utrzymywać szóstą córkę Annę, klaryskę (II.Q.19), K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 179-180.

²⁹⁸⁸ SPPP, t. II, nr 1574 (s. 226-227).

²⁹⁸⁹ *Ibidem*, nr 1587 (s. 228-229); K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 180. Tu także podano imię pierwszej żony Klemensa brzmiaące Kachna, niestety bez jakiegokolwiek podstawy źródłowej.

²⁹⁹⁰ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 182.

²⁹⁹¹ AGZ, t. III, Lwów 1872, nr XCIV (s. 182-183).

²⁹⁹² SPPP, t. VII, cz. II, nr 539 (s. 334-335).

²⁹⁹³ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 182.

²⁹⁹⁴ SPPP, t. II, nr 2289 (s. 341).

²⁹⁹⁵ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 182.

II.Q.9. URSZULA

Urszula, córka Klemensa (II.Q.5) znana jest z dokumentów z 20 XII 1402 r. i 30 IX 1403 r. (zob. wyżej). W 1402 r. była wdową po Mikołaju ze Sładowa.

II.Q.10. ZBIGNIEW

Zbigniew, syn Marka (II.Q.7) znany jest tylko z dokumentów z 22 XII 1402 r. (zwany jest Młodszym dla odróżnienia od stryja archidiakona, II.Q.4, *Sbischco junior*) 30 IX 1403 r. i 18 IV 1404 r. (zob. wyżej). Zmarł przed 25 I 1405 r.²⁹⁹⁶ O żonie Zbigniewa dowiadujemy się w 1405 r.: Wilczek z Marchocic był poręczycielem Zbigniewa i z tego tytułu pozwał archidiakona Zbigniewa (II.Q.4) o połowę Błozowic, o 120 grzywien i o szkodę w tej samej wysokości z tytułu posagu 60 grzywien, której domagała wdowa po Zbigniewie Piechna, córka Warsza z Ostrowa, żądała także tyleż samo wiana²⁹⁹⁷.

II.Q.11. HANKA

O Hance dowiadujemy się z wpisu z 10 III 1400 r.: Piotr z Kaliny ustanowił 100 grzywien posagu swej żony Hanki, córki Marka z Nasiechowic (II.Q.7) (*Hancam, uxorem suam, filiam Marci de Nassachouice*) na części swych dóbr. Na swych dobrach, z wyłączeniem pól w Kalinie, nadał 100 grzywien posagu i tyleż samo wiana, z wyłączeniem połowy pól przy dworze²⁹⁹⁸.

II.Q.12. MAŁGORZATA

O tym, że oprócz Zbigniewa i Hanki Marek (II.Q.7) i Katarzyna posiadali jeszcze jedną córkę Małgorzatę, dowiadujemy się z wpisu z 1408 r.: Klemens z Nasiechowic (II.Q.8) oddalił roszczenia Małgorzaty z Nasiechowic, siostry Zbigniewa, żony Paszka Mleczki także z Nasiechowic o 15 grzywien. Paszko zmarł niedługo po 1410 r., wtedy Małgorzata powtórnie wyszła za mąż za Jana Polickiego z Polichna²⁹⁹⁹.

POKOLENIE XVII

II.Q.13. JAN

Jan był jedynym synem Klemensa (II.Q.8) i jego bliżej nieznannej pierwszej żony. Była już o nim mowa w biogramie ojca. W 1416 r. nadał on żonie Nastce, córce Mikołaja Wrocha z Wojślawic, herbu Gierałt, 100 grzywien posagu i tyleż wiana na całej swej części w Rosiejowie³⁰⁰⁰. W 1419 r. Jan z żoną Nastką zastawili za 40 grzywien Mikołajowi z Marchocic cztery łany w Nasiechowicach, równocześnie za 120 grzywien Piotrowi z Mokrska kolejne 11 łanów i połowę gaju zwanego Bielów, przy czym wspólnie

²⁹⁹⁶ *Ibidem*, s. 178.

²⁹⁹⁷ *Ibidem*, s. 179. Zbigniew (II.Q.4) zeznał, że ustąpił obu bratankom (Klemensowi i Zbigniewowi (II.Q.8 i 10) części w Nasiechowicach i Rosiejowie, ale rzeczywisty podział miał miejsce dopiero po śmierci Zbigniewa. Jednym z współprzysięzców był znowu Prandota z Nieprześni (II.L.2).

²⁹⁹⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9954 (s. 836).

²⁹⁹⁹ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 179 i 181. O opiece Klemensa (II.Q.8) i jego syna Jana (II.Q.13) nad dziećmi Małgorzaty, która je zaniedbała, zob. s. 181.

³⁰⁰⁰ *Ibidem*, s. 180.

z ojcem Jan był winien Adamowi z Mokrska 17 grzywien³⁰⁰¹. W 1420 r. Jan zastawił z kolei za 40 grzywien trzech kmieci w Nasiechowicach Piotrowi Krzeszowi ze Słupowa oraz za 16 grzywien swoją część w tej wsi (łan roli z częścią gaju Bielów). W razie niewykupienia zastawu w ciągu dwóch lat Krzesz miał mu dopłacić 14 grzywien i przejąć je na własność³⁰⁰². W 1421 r. Jan ponownie zastawił za 90 grzywien temuż Krzeszowi trzy łany, rok później kolejne 11 łanów za 270 grzywien, wraz z połową karczmy, gajem, zwanym Półbielowo i łąką. W 1423 r. Jan oddał w zastaw za 60 grzywien Piotrowi Gawłowi z Raclawic folwark w Nasiechowie. W 1427 r. Jan uzyskał poręczenie syna siostry stryjecznej Małgorzaty (II.Q.12) Mikołaja i obaj w ciągu tygodnia zobowiązali się zapłacić Piotrowi Gawłowi 50 grzywien, po wpłacie Piotr odstąpił od zapisów i terminów z Janem i jego żoną Nastką (Jan zwolnił Piotra od naprawienia szkód wyrządzonych podczas dzierżawy domu, sadu i folwarku)³⁰⁰³. Jednak większości długów już nie spłacił i gdy w 1430 r. zeznawał, iż Stogniew z Miechowic spłacił mu 30 grzywien, został określony jako „ongiś z Nasiechowie”³⁰⁰⁴. Jan w 1430 r. nabył wieś Mordarkę, po raz ostatni był wymieniony w cytowanym już dokumencie z 3 III 1430 r., gdzie miał zapłacić 10 grzywien posagu siostrze Małgorzacie (II.Q.17), w związku z jej zamążpójściem za Mikołaja z Obrażejowic. Zmarł wkrótce potem, przeżywając ojca tylko o kilka miesięcy³⁰⁰⁵. Wdowa po nim Nastka (Nastazja) powtórnie wyszła za mąż za Bartosza ze Zręczyc, syna Skarbka herbu Drużyna³⁰⁰⁶. Nastka urodziła Janowi Jarosza, Zbysława (Zbigniewa), Mikołaja, Sebastiana, Zuzannę i przynajmniej jeszcze jedną córkę (II.Q.20-24).

II.Q.14-19. ŚWIĘTOCHNA, KATARZYNA, DOROTA, MAŁGORZATA, ELŻBIETA I ANNA

Świętochna, Katarzyna, Dorota, Małgorzata, Elżbieta i Anna były córkami Klemsa i jego bliżej nieznannej pierwszej żony. W biogramie ich ojca podano, że prawdopodobnie dwie z nich zmarły między 1409 a 1418 r., a Anna była klaryską krakowską. Świętochna w 1416 r. była żoną Dobka z Turzyna, a Małgorzata w 1420 r. była jeszcze panną.

POKOLENIE XVIII

II.Q.20. JAROSZ

W 1434 r. Zbigniew ze Stadnik oraz Andrzej z Gruszowa poręczyli Mikołajowi z Boczowa za wdowę po Janie Nastkę (teraz żonę Bartosza), że doprowadzi do sądu swych dwóch starszych synów z pierwszego małżeństwa [Jarosza i Zbysława – T.K.], by tam poświadczyli, że wykupiła z zastawu od Boczowskiego wieś Mordarkę z własnych środków³⁰⁰⁷. W 1436 r. Jarosz i Zbysław, nazwani „ongiś z Nasiejowic”, nie przybyli do

³⁰⁰¹ *Ibidem*, s. 182.

³⁰⁰² *Ibidem*, s. 182-183.

³⁰⁰³ *Ibidem*, s. 183.

³⁰⁰⁴ *Ibidem*.

³⁰⁰⁵ *Ibidem*.

³⁰⁰⁶ *Ibidem*, s. 184. Tu także jej dalsze losy.

³⁰⁰⁷ *Ibidem*.

sądu na drugi termin, gdy zostali pozwani przez Wojciecha ze Sławic z tytułu odmowy podzielenia się Rosiejowem, co Wojciech uzasadniał posagiem jego siostry Elżbiety, drugiej żony ich dziada Klemensa (II.Q.8)³⁰⁰⁸. W Proszowicach 6 II 1450 r. *Sbigneo et Jarosth de Rossyeow heredibus* świadczyli w sądzie³⁰⁰⁹. Jarosz lub Jarost był spotykany w źródłach do 1462 r., kiedy to wkrótce potem zmarł bezpotomnie (zob. dalej).

II.Q.21. ZBYSŁAW (ZBIGNIEW)

Po raz pierwszy pojawił się bezimiennie ze starszym bratem Jaroszem w 1434 r. (zob. wyżej). Rok później jako Zbyszek ustanowił zakład 20 grzywien, pod którym wdzierżawił wujowi Janowi Ligęzie, herbu Półkociz z Wojsławic na pięć lat Rosiejów. Wuj natomiast zobowiązał się płacić Zbyszkowi osiem grzywien rocznie. Syn odstąpił jednak czynsz matce Nastce i jednocześnie złożył zeznanie, że za jego zgodą wykupiła z zastawu wspomnianą wieś Mordarkę³⁰¹⁰. Relacjonujący ten wpis K. Mosingiewicz nie zadał sobie natomiast trudu ustalenia, dlaczego Zbyszko nazwał wujem Jana Ligęzę, jednego z najważniejszych magnatów czasów Władysława III Warneńczyka. Nie wiemy, czy był on powinowatym z racji pierwszego, czy drugiego małżeństwa Nastki. W pierwszej możliwości żona Jana Ligęzy musiała być siostrą Nastki, w drugiej był Jan Ligęza mężem siostry Bartosza ze Zręczyc. Z drugiej strony – jak wiadomo – średniowieczna terminologia pokrewieństwa i powinowactwa często była nieprecyzyjna. W 1437 r. sam Zbysław (już bez udziału brata Jarosza) ciągnął sprawę z Wojciechem ze Sławic. Zbysław zobowiązał się zapłacić 55 grzywien, jednak pod warunkiem oddania mu w zastaw części Rosiejowa, pobierano z niej pięć grzywien czynszu. W tej sprawie pojawił się jednak zachódzca – dzierżawca Rosiejowa wuj Jan Ligęza, który złożył przyrzeczenie płacenia Zbyszkowi tego czynszu, gdyby było to konieczne, a Wojciech zrezygnował z praw do części Rosiejowa. Z wyroku tej treści K. Mosingiewicz – moim zdaniem słusznie – wyciągnął wniosek, że drugie małżeństwo Klemensa było bezdzietne, a dobra po tej żonie odziedziczyli wnukowie jej męża z pierwszej żony³⁰¹¹. Zbysław następnie nazywany także Zbigniewem przedłużał wujowi Janowi Ligęzie dzierżawę Rosiejowa na kolejne trzy lata, poręczając za swoich braci i siostry. Pierwsze z tych określeń nie budzi wątpliwości, bo Zbysław miał starszego brata Jarosza (II.Q.20) oraz dwóch młodszych: Mikołaja i Sebastiana (II.Q.22-23), natomiast drugie („siostry”) budzi większy problem, bo z nich znamy tylko Zuzannę (II.Q.24), stąd należy przyjąć, że istniała przynajmniej jeszcze jedna, nieznamy (II.Q.25). W 1437 r. Zbigniew po raz pierwszy nazwał się „z Rosiejowa”, później tytułował się także Rosiejowskim. Poślubił Małgorzatę, córkę Piotra Gawła z Raclawic, dla której 12 X 1440 r. ustanowił 50 grzywien posagu i tyleż samo wiana na połowie swoich dóbr w Rosiejowie. Ponowił ten zapis 8 I 1442 r., jednak Małgorzata wkrótce potem zmarła. Wtedy Zbigniew ożenił się po raz drugi z Katarzyną, córką Piotra z Ilkowic, wyznaczając jej oprawę na swych dobrach 3 XII 1442 r.³⁰¹² W 1441 r. Zbigniew zezwolił Janowi Niezwojowskiemu na

³⁰⁰⁸ *Ibidem*.

³⁰⁰⁹ DSZK, nr 215 (s. 236-237).

³⁰¹⁰ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 184.

³⁰¹¹ *Ibidem*.

³⁰¹² *Ibidem*, s. 185.

wykarczowanie niwy w Rosiejowie, otrzymując w zamian gaj, zwany Dębowiec w Solczy. Dwa lata później zamienił się stawami i ogrodami położonymi na terenie Rosiejowa z Piotrem Mokrskim. Gdy 20 IX 1445 r. Mikołaj z Wielkanocy wydzierżawił na dwa lata za 30 grzywien Stanisławowi z Janowic całą swoją część w Wielkanocy, *Sbiscone de Roszeyow* był wspomniany jako posiadacz części Rosiejowa³⁰¹³. W 1445 r. poręczając za młodszych braci [Mikołaja i Sebastiana], zastawił na dwa lata za 70 grzywien wujowi Mikołajowi z Obraźejowic, mężowi jego ciotki Małgorzaty (II.Q.15) dwa łany z łąkami, niwę z łąką i rolę za gumnem, w pobliżu opustoszałego własnego siedliska wraz z częścią gaju. Rok później znowu zastawił Piotrowi z Mokrska za 25 grzywien łan, zwany Paciorkowski³⁰¹⁴. W 1448 r. zgłosił prawo bliższości do trzech łanów z przynależnościami w Boszczynie, nabytymi przez Akademię Krakowską za 30 grzywien od Marcina Birowo z Przybenic herbu Gryf (II.W.8). Gdy zapłacił 110 grzywien, zyskał te dobra, jednak wkrótce (1449 r.) zbył je Sławcowi z Topoli³⁰¹⁵. Tu znowu nie ma żadnej refleksji K. Mosingiewicza, skąd brało się prawo bliższości wobec przedstawiciela tak odległej od siebie genealogicznie linii małopolskich Gryfitów. W 1462 r. Zbigniew poręczył z powinowatym Mikołajem z Nasiechowic za swego brata Jarosza, w związku ze sprzedażą za 30 grzywien części odziedziczonej po obu rodzicach w Tarnowej³⁰¹⁶. Jesienią 1479 r. Zbigniew sądził się z Katarzyną Warcabową, mieszczką ze Skalbmierza o srebrny diadem warty kopy groszy i o 70 florenów [węgierskich? – T.K.]. Rok później procesował się z NN Trzecieskim z Majkowic i znanym nam już Piotrem Mokrskim. Ostatni raz jako żywy Zbigniew był wspomniany 5 X 1480 r., gdy pojawił się w sądzie, natomiast 26 II 1481 r. jego druga żona Katarzyna została wymieniona jako wdowa. Miało to miejsce na roczkach w Książu Wielkim, gdy wdowa stała się zachodzącą w procesie zmarłego męża z Piotrem Mokrskim. Katarzyna niedługo przeżyła męża, 7 VI 1482 r. procesowała się z Mikołajem z Ilkowic o dobra ojczyste w Janowicach koło Kaliny, a nie żyła już 9 X 1483 r., gdyż w procesie z Piotrem Mokrskim zachodzącą została z kolei jej wnuczka Anna³⁰¹⁷. Katarzyna ze Zbigniewem doczekała się jedynie córki o imieniu matki (II.Q.26).

II.Q.22. MIKOŁAJ

Mikołaj jako syn Jana z Nasiechowic (II.Q.13) był w 1457 r. wymieniony jako student akademii krakowskiej³⁰¹⁸.

II.Q.23. SEBASTIAN

Sebastian jako syn Jana z Nasiechowic (II.Q.13) był w 1458 r. wymieniony jako student akademii krakowskiej³⁰¹⁹.

³⁰¹³ SPPP, t. II, nr 3225 (s. 544-545).

³⁰¹⁴ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 185.

³⁰¹⁵ *Ibidem*, s. 185. Nadanie Marcina Birowo, zob. CDU, pars I, nr LXXXVI (s. 167 i n.).

³⁰¹⁶ *Ibidem*, s. 185. Chodziło zbycie części dziedziny w Tarnowej przez Zbigniewa Rosiejewskiego Bartoszewi i Skarbkowi ze Zręczyc (8 XI 1462 r.), SPPP, t. II, s. 672 (przypis 83).

³⁰¹⁷ K. Mosingiewicz, *Gryfowie Nasiechowscy...*, s. 186.

³⁰¹⁸ *Ibidem*, s. 184.

³⁰¹⁹ *Ibidem*.

II.Q.24. ZUZANNA

W 1443 r. Zbysław ustanowił dla siostry Zuzanny 50 grzywien posagu z powodu jej wyjścia za mąż za Mikołaja ze Złotej, herbu Półkozic. Tej sumy nie udało mu się zgromadzić i z tego powodu w 1444 r. nadał Mikołajowi w zastaw dwa łany w Rosiejowie (zdolał je od szwagra wykupić dopiero dwa lata później)³⁰²⁰.

II.Q.25. NN (CÓRKA)

Ponieważ Zbysław posiadał „siostry”, to musiało być ich więcej niż jedna.

POKOLENIE XIX

II.Q.26. KATARZYNA

Katarzyna była jedynym znanym dzieckiem Zbigniewa (II.Q.21) i jego drugiej żony Katarzyny z Ilkowic. W 1463 r. ojciec wyznaczył córce wysoki posag wartości 140 grzywien. Wiązało się to z jej zamążpójściem za Jana z Łaganowa, wobec którego wypłatę posagu Zbigniew zabezpieczył mu wwiązaniem do trzech łanów w Rosiejowie. Jednak mąż Katarzyny zmarł już przed 1471 r. i w tym roku była ona już żoną Mikołaja z Szalowej, który nadał jej 150 grzywien posagu i 200 grzywien wiana na dobrach w Prokocicach i Łapszowie³⁰²¹. Dziećmi Katarzyny z pierwszego małżeństwa opiekował się dziadek Zbigniew. Katarzyna Szalowska zmarła w podobnym czasie jak jej ojciec, 22 III 1481 r. jej drugi mąż wspomniał ją jako osobę nieżyjącą³⁰²². Była ostatnią przedstawicielką rodu Nasiechowskich herbu Gryf.

³⁰²⁰ *Ibidem*.

³⁰²¹ *Ibidem*, s. 185.

³⁰²² *Ibidem*, s. 186.

Część II.R. Ród Otwinowskich herbu Gryf

II.Q.2. JAN

|

POKOLENIE XV

II.R.1. WARCISŁAW

Warcisław pojawił się 23 VIII 1352 r., gdy na jego prośbę Kazimierz III Wielki przeniósł Otwinów z prawa polskiego na prawo niemieckie (średzkie)³⁰²³. Jest to pierwszy dowód przynależności tej wsi do Gryfitów³⁰²⁴. Dnia 29 VI 1356 r. Kazimierz III Wielki zezwolił Markowi, kustoszowi kościoła sandomierskiego założyć karczmę w Piekarach. Świadcował na tym dokumencie *Warcislao de Octuynow*, co wydawca dokumentu poprawił na Otwinów³⁰²⁵. Znamy wnuków Warcisława, którzy byli synami jego nieznanego syna, względnie Idziego (II.R.2), który mógł być też młodszym bratem Warcisława. Umownie czynię go jego synem.

POKOLENIE XVI

II.R.2. IDZI

Idzi z Otwinowa (*Egidio de Otwinow*) wystąpił w dostępnych źródłach tylko raz, mianowicie jako świadek na dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 15 III 1359 r., wystawionym w Opatowicach, w którym na wniosek Strachoty, dziedzica w Żelichowie, transumował przywilej Bolesława V Wstydlivego z 1280 r.³⁰²⁶ Ponieważ w następnym pokoleniu występowali Stanisław, Piotr i Franciszek (II.R.3-5), musieli to być synowie Idziego, o ile nie był on bratem Warcisława (II.R.2).

³⁰²³ AGZ, t. V, nr III (s. 3-4). Zob. też F. Piekosiński, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 401.

³⁰²⁴ Sądząc po imieniu Warcisław, F. Piekosiński domniemywał jego przynależność do rodu Lisów, co jest nieporozumieniem, bo Otwinowscy są herbu Gryf, *idem*, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 401.

³⁰²⁵ KDMłp, t. I, nr CCXLVIII (s. 292), poprawka na Otwinów, s. 293.

³⁰²⁶ *Ibidem*, t. III, nr DCCXXVIII (s. 125). Dokument z 1280 r. jest t. II, nr DCXIV (s. 286). F. Piekosiński bezrefleksyjnie go przepisał, a przecież coś w nim się nie zgadza, Bolesław V nie mógł w 1280 r. wydać żadnego przywileju, bo zmarł 7 XII 1279 r.

POKOLENIE XVII

II.R.3. STANISŁAW

Należy domniemywać, że Stanisław był starszym synem Idziego (II.R.2). W 1408 r. Stanisław z Otwinowa [pow. wiślicki] jako poręczyciel i Wok Pirsiczki z Pierszyc [pow. wiślicki] zeznali dług trzech grzywien z racji poręki na rzecz Jurka z Koczanowa³⁰²⁷. Był on niewątpliwie ojcem dwóch najlepiej opisanych źródłowo Gryfitów z Otwinowa: Jana Morki i Wisława Morki (II.R.6-7).

II.R.4. PIOTR

Z racji dalszego dziedziczenia dóbr można sądzić, że Piotr był drugim synem Idziego (II.R.2). W źródłach częściej występowała jednak jego żona Klichna. W 1413 r. Klichna, żona Piotrasza z Otwinowa [pow. wiślicki] za jego zgodą sprzedała za 60 grzywien i za łąn w Łowini Kmicie z Łowini całą część dziedzictwa po ojcu w Donosach³⁰²⁸. W tym samym roku Klichna sprzedała za 60 grzywien groszy praskich komornikowi sądu ziemskiego krakowskiego Florianowi z Knyszyna łąn w Łowinii. Klichna z Łowinii zeznała, że Mikołaj z Bieganowa zapłacił jej i jej synowi Mikołajowi (II.R.8) 10 grzywien długu³⁰²⁹. W 1413 r. Florian z Knyszyna odstąpił Gawłuszowi z Węchadłowa łąn w Łowinii kupiony za 60 grzywien półgroszków od Klichny z Otwinowa [pow. wiślicki]³⁰³⁰. W 1414 r. Klichna, żona Piotrasza z Otwinowa sprzedała za 60 grzywien groszy praskich komornikowi sądu ziemskiego krakowskiego Florianowi z Knyszyna łąn w Łowini, który pozyskała od Kmity z Łowini³⁰³¹. Piotr i Klichna posiadali syna Mikołaja (II.R.8).

II.R.5. FRANCISZEK

Franciszek był z racji profesji duchownej ostatnim z braci. W 1412 r. antypapież Jan (XXIII) polecił wprowadzić kleryka Marcina Janowica z Biskupic w posiadanie kaplicy św. Wawrzyńca w Kazimierzu (w części zwanej Bawołem), na którą był prezentowany przez patronów Lorka z Libertowa i kapitułę krakowską po rezygnacji poprzednika Franciszka z Otwinowa (pow. wiślicki)³⁰³².

POKOLENIE XVIII

II.R.6. JAN MORKA

Pojawił się na dokumencie wystawionym w Krakowie 13 V 1391 r., w którym Spytko, wojewoda i starosta krakowski zaświadczył, że według oświadczenia Stogniewa, prepozyta i konwentu klasztoru zwierzynieckiego las *Kuolo* (Koło) i łąka pod tym lasem

³⁰²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7763> [dostęp 11.03.2017].

³⁰²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5083> [dostęp 11.03.2017].

³⁰²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25347> [dostęp 11.03.2017].

³⁰³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7632> [dostęp 11.03.2017].

³⁰³¹ *Ibidem*.

³⁰³² *Bullarium...*, t. III, Nr 1373 (s. 223). Dokument ten także w ZDKiDK, cz. I, nr 191 (s. 331-333) z datą 12 V 1411 r.

należały do wsi Tropiszów klasztoru w Staniątkach. Na liście świadków widnieje *Jascone Morka de Othfinow*³⁰³³. Termin Morka musiał być jakimś przewiskiem, zresztą posługiwał się nim także jego brat Wisław (II.R.7). Natomiast we wpisie z 8 IV 1420 r. widać szczególne stosunki łączące Bobowskich z dalszą linią Gryfitów – Otfińskimi. Tego dnia w Tarnowie Jan ze Sprowy, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadcza, że Jan z Otwinowa odstąpił Zygmuntovi z Bobowej (II.N.13) części we wsiach Zdrohec i Zabawa w zamian za wieś Pyrzyce i 530 grzywien³⁰³⁴. Ważniejszy jest jednak wpis z 28 IV 1435 r., w którym Zygmunt z Bobowej nazywa swymi *fratres patruales et clenodiales* dwóch braci: *Wiskonem et Iohannem de Othm..w*³⁰³⁵. K. Mosingiewicz słusznie (zob. wyżej) odczytał pochodzenie tych braci jako z Otwinowa³⁰³⁶. Choć ma rację, to i tak nie wiadomo, czy owi „bracia stryjeczni” to dosłownie synowie dwóch braci, czy dalsi współrodowcy, średniowieczna terminologia pokrewieństwa często była niejasna. Musiało tu chodzić tylko o pochodzenie z tego samego pnia rodowego. Otwinowscy i Zygmunt Bobowski to osoby z tego samego XVIII pokolenia, ale trudno przyjąć, by Stanisław Gedka (II.N.6) i jego brat Pietrasz (II.N.9) mieli jeszcze braci z Otwinowa. W 1434 r. Paweł z Młodzaw [pow. wiślicki] ze swym synem w imieniu żony Heleny tytułem prawa bliższości położył arest na dwa dokumenty w sprawie kupna przez Pawła z Dąbrowy od Jana i Wyszka z Otwinowa części dóbr w Ciborowicach³⁰³⁷. W 1436 r. Jan z Otwinowa zeznał, że Paweł z Dąbrowy spłacił mu pieniądze za kupioną od niego część dziedzictwa w Ciborowicach³⁰³⁸. Należy domniemywać, że synem Jana był Jakub (II.R.9).

II.R.7. WISŁAW (WYSZKO) MORKA

Był bratem Jana Morki. Wspominany był wielokrotnie. W dniu 2 III 1391 r. Spytko, wojewoda i starosta krakowski rozstrzygał spór Mikołaja Wątróbki ze Strzelec z bpem krakowskim Janem o kilka wsi. Na liście świadków widzimy *Wiszzone dicto Morka de Othwinow*³⁰³⁹. Dnia 6 III 1391 r. Piotr Kmita z Wiśnicza i *Wiszco de Othwinow* zapłacili kaucję bpowi krakowskiemu Janowi za Mikołaja Wątróbkę ze Strzelec³⁰⁴⁰. W latach 1394-1395 Wyszek Morka [z Otwinowa, pow. wiślicki] wystąpił przeciw Klemensowi z Kurowa o wwiązanie się do jego czynszu 6 grzywien w Ciborowicach oraz o 200 kop pszenicy i 600 kop żyta. Pozywał też Klemensa o pozyskane wcześniej 10 grzywien i 300 kop żyta³⁰⁴¹. *Vislao Morka de Othwinow* świadczył na dokumencie z 16 VIII 1398 r., w którym opat tyniecki Mściśław zawarł ugodę z sołtysem Janem ze wsi Prądnik³⁰⁴². W 1419 r. Wyszko Morka z Otwinowa [pow. wiślicki] sprzedał za 400 grzywien Wierzbięcie z Branic (II.T.1) część w Chroszczynie Wielkiej kupioną od

³⁰³³ ZDM, cz. IV, nr 1096b (s. 253-254).

³⁰³⁴ *Ibidem*, cz. II, nr 410 (s. 104-106); K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 53.

³⁰³⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 699 (s. 353).

³⁰³⁶ K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 50, zwłaszcza przypis 104 na s. 74. W Bobowskich II.N. była natomiast mowa o dokumencie, w którym oba rody występują razem (zob. wyżej).

³⁰³⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 11.03.2017].

³⁰³⁸ *Ibidem*.

³⁰³⁹ KDKK, t. II, nr CCCLXXV (s. 155-156).

³⁰⁴⁰ *Ibidem*, t. II, nr CCCLXXVI (s. 157).

³⁰⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8552> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁴² KDMłp, t. IV, nr MXLIV (s. 60).

Klemensa z Zembocina³⁰⁴³. W 1402 r. Świętochna, wdowa po Mikołaju ze Strzelec Wielkich z synami Maciejem, Klemensem, poręczając za syna Imrama i córki, sprzedali za 300 grzywien Wyszkwowi Morce z Otwinowa [pow. wiśl.] całość dziedziny w Ciborowicach³⁰⁴⁴. Dnia 12 III 1409 r. Imram z Czulic młodszy (*junior*) został naganiony w szlachectwie przez Jakusza Cianowskiego. Imram jako współprzysięzców powołał Zygmunta z Bobowej (II.N.13) (*Sigismundum de Bobowa de clenodio Griffonum*), *Wisconem de Othwinow, morca Johannem de Szlawoschowicze, isti tres de clenodio Griffonum et proclamationis Sweboda*³⁰⁴⁵. W 1415 r. Wawrzyniec z Zabawy sprzedał za 150 grzywien półgroszków Wyszkwowi Morce z Otwinowa całą część dziedziny w Ciborowicach, ale Włodek z Kościelca położył areszt na dokumentach w tej sprawie³⁰⁴⁶. W 1418 r. Wyszek z Otwinowa winien był zwrócić Piotrowi kmieciowi z Kościelca bydło³⁰⁴⁷. W 1418 r. bliżej nieznanemu Tomek z Zabłocia zobowiązał się ustąpić dzieciom Klemensa Gajki z Czajęcic z części tej wsi, którą miał za 23 grzywny w zastawie od Marka [*sic!*] z Otwinowa [pow. wiślicki]³⁰⁴⁸. W 1419 r. Klemens z Zębocina sprzedał za 400 grzywien całą część swego dziedzictwa w Chroszczynie Małej Wyszkwowi Morce z Otwinowa [pow. wiślicki] z prawem wykupu do trzech lat, a Wyszko Morka, poręczając za swego syna Mikołaja, sprzedał za 400 grzywien Klemensowi z Branic (II.T.2) część w Chroszczynie Małej kupioną od Klemensa z Zębocina³⁰⁴⁹. W 1419 r. bracia Mikołaj i Spytek z Dobiesławic poręczyli Wyszkwowi Morce z Otwinowa [pow. wiślicki] za dług swych braci w wysokości 300 grzywien całymi częściami w Zabawie i w Zdrochcu [pow. pilzneński], ewentualnie całą wsią Dobiesławicę, którą mieli dać w zastaw. Jeżeli w określonym terminie nie wykupiliby Dobiesławicę, wówczas Wyszek powinien dać Mikołajowi i Spytkowi 100 grzywien i posiadałby wieś Dobiesławicę wieczyście³⁰⁵⁰. W 1422 r. toczył się spór o dziedzictwo w Chroszczynie Małej między Klemensem z Zębocina a Wyszkiem, który zakończył się wyrokiem na korzyść Wyszka³⁰⁵¹. W 1434 r. Wyszek z Otwinowa sprzedał za 70 grzywien gr krakowskich, za konia o wartości 10 grzywien i za stóg żyta wartego także 10 grzywien Pawłowi z Dąbrowy [pow. pilzneński] całą część dziedziny w Ciborowicach z zasiewami. Paweł miał dać w terminie 20 grzywien Wyszkwowi w domu tegoż Pawła w dziedzictwie Trzciana [pow. pilzneński]. Jednak Jakub z Otwinowa (II.R.9) położył areszt na dokumentach w sprawie kupna części Ciborowic³⁰⁵². Ostatni raz był wymieniony z bratem Janem w 1434 r. (zob. wyżej). Pozostawił syna Mikołaja (II.R.10).

³⁰⁴³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁴⁵ SPPP, t. II, nr 1210 (s. 180). Na ten dokument zwracał uwagę K. Mosingiewicz, PM, *Szkie trzeci...*, s. 50-51 oraz przypis 106, s. 74. Autor ten przywołał też proces o naganę szlachectwa Piotra Liczki, który jako jednego z współprzysiężników powołał *Sigismundus de Griffonibus et proclamatio Sweboda*, 27 VIII 1428 r., zob. ZSWS, nr 1098 (s. 171-172).

³⁰⁴⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8063> [dostęp 11.03.2017]. Z. Leszczyńska-Skręto-wa przypisała Wyszkwowi herb Zabawa i pochodzenie z Otwinowa w pow. pilzneńskim, co jest oczywistym nieporozumieniem.

³⁰⁴⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4276> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁴⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3954> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4980> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3954> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 11.03.2017].

II.R.8. MIKOŁAJ

Mikołaj był synem Piotra (II.R.4) i Klichny. Wspomniano go w 1413 r. (zob. wyżej). W 1415 r. Niemierza z Łukowej i Jan z Mokrska, poręczając za dłużnika Stanisława Jelitkę, zobowiązali się zapłacić Mikołajowi z Otwinowa 40 grzywien półgroszka do św. Michała [29 IX]. Gdyby do tego czasu zapłacili połowę tej sumy, mieli być zwolnieni od płacenia drugiej. W wypadku zapłaty całej sumy zostali zwolnieni od obciążeń zastawnych i dokumentów królewskich³⁰⁵³.

POKOLENIE XIX

II.R.9. JAKUB

Jakub nie ma określonej filiacji, ale z racji sporu majątkowego z Wyszkiem (II.R.7) musiał być tego ostatniego bratankiem, czyli synem Jana (II.R.6). Pojawił się w 1422 r., gdy położył areszt na dokumentach Wyszka w sprawie kupna części Ciborowice³⁰⁵⁴. Ostatni raz był wspomniany w 1443 r., gdy Zygmunt z Dąbrowy wystąpił przeciw Jakubowi z Otwinowa o Ciborowice³⁰⁵⁵. W 1476 r. wspomniano go jako zmarłego (zob. dalej). Jakub był ojcem Elżbiety (II.R.11) i zapewne Zygmunta (II.R.12).

II.R.10. MIKOŁAJ

Mikołaj był wspomniany w 1419 r. jako syn Wyszka (II.R.7, zob. wyżej). W 1449 r. Piotr z Cikowic, podsędek ziemski krakowski zastawił za 90 grzywien Mikołajowi niegdys z Otwinowa całą część w Mojkwicach. W wypadku gdyby czynsz wyniósł mniej niż 10 grzywien, wtedy Piotr miał wyrównać tę różnicę Mikołajowi. Jednak w 1451 r. Piotr podsędek sam został skazany w procesie z Mikołajem o niepłacenie długu³⁰⁵⁶. W 1468 r. informowano, że był osobą już (zapewne od dawna) nieżyjącą (zob. dalej). Pozostawił córkę Elżbietę (II.R.13) oraz o niepoświadczonej filiacji synów Wyszka i Jana (II.R.14-15).

POKOLENIE XX

II.R.11. ELŻBIETA

Elżbieta, córka Jakuba z Otwinowa (II.R.9) była wspomniana w 1476 r.: Paweł z Kłęczan oddalił prawne roszczenia Elżbiety z Otwinowa, żony Tomasza Rzeczycskiego, córki zmarłego Jakuba z Otwinowa o wwiązanie do części dóbr Siedliska, Bączal Dolny, Wola Pusta i druga opustoszała Wola Rzycz, po śmierci matki Piotrasza z Bączala. Na tej części dóbr miała zapis 100 grzywien posagu zmarła Anna, żona zmarłego Piotra z Bączala, który przypadł ich córce Katarzynie, a po jej śmierci Elżbiecie³⁰⁵⁷.

³⁰⁵³ SHGWK, t. IV, z. 4, F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 779.

³⁰⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁵⁵ *Ibidem*.

³⁰⁵⁶ SHGWK, t. IV, z. 4, M. Wolski, *Mojkowice*, s. 765.

³⁰⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2440> [dostęp 11.03.2017].

II.R.12. JAKUB

W 1480 r. Andrzej z Kłęczan pod karą *pietnadziesta* zobowiązał się zapłacić 17 i pół grzywny Jakubowi z Otwinowa [pow. wiślicki] jako porękę za braci Mikołaja, Pawła, Wierzbietę i Stanisława z Kłęczan³⁰⁵⁸. Musiał to być syn Jakuba (II.R.9).

II.R.13. ELŻBIETA

W 1468 r. Mikołaj Cikowski z Mikłuszowic oddalił roszczenia Mikołaja Szymunowskiego, ponieważ wykupił za 90 grzywien od Elżbiety, córki zmarłego Mikołaja Otfinowskiego (II.R.10), żony Mikołaja Mirka, mieszczanina bocheńskiego swoją część ojczystą w Mojkowicach, zastawioną Otfinowskiemu przez jego zmarłego ojca Piotra³⁰⁵⁹.

II.R.14. WYSZEK

Jego imię świadczy za jego filiację, musiał to być syn Mikołaja (II.R.10) i wnuk Wisława-Wyszki (II.R.7). Jan Długosz wymienił go jako jednego z czterech właścicieli Otwinowa: *Wischek de domo Griffonum* (1470-1480)³⁰⁶⁰. W 1471 r. Elżbieta, żona Wyszka z Otwinowa [pow. wiślicki] ustąpiła swemu ojcu Janowi Zawiszy z Łątki Starej oraz braciom Janowi i Stanisławowi z wszystkich dóbr ojczystych i macierzystych³⁰⁶¹. W świetle zachowanych źródeł potomstwo tej pary nie budzi wątpliwości, byli to Jan i Anna (II.R.14-15).

II.R.13. JAN

Jan z Otwinowa (*Iohanne [de] Othuino*) pojawił się w sądzie ziemskim sandomierskim 25 VI 1462 r. jako świadek³⁰⁶². Był to raczej syn Mikołaja (II.R.10). Pozostawił córkę Katarzynę (II.R.16). Jego synami byli zapewne Andrzej i Mikołaj (II.R.17-18).

POKOLENIE XXI

II.R.14. JAN

Jan Otfinowski z Otwinowa był synem Wyszka z Otwinowa (II.R.12) i Elżbiety, córki Jana Zawiszy z Łątki, dziedzic obu Łątek (Starej i Nowej), od 1513 r. dziedzic tylko Łątki Starej, Żegociny, Bytomska i Rozdziela³⁰⁶³. W 1500 r. Jan Otfinowski z Chroszczyny Małej zapisał 40 florenów [szwagrowi] Stanisławowi Świradowi na kmiecicach Michnie i Janie Sypce w Chroszczynie³⁰⁶⁴. W latach 1504-1505 bracia Jan i Stanisław z Łątki odstępując od swego powiatu ustąpili swoim pasierbom (*privignis suis*) Janowi i Marcinowi, synom zmarłego Mikołaja Strzeleckiego z Więckowic oraz siostrzeńcowi Janowi z Otwinowa [pow. wiślicki] dobra: Łątkę Górną, Łątkę Dolną, Skrzydlówkę,

³⁰⁵⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7552> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28775> [dostęp 11.03.2017]. To samo SHGWK, t. IV, z. 4, M. Wolski, *Mojkowice*, s. 765.

³⁰⁶⁰ J. Długosz, LB, t. II, s. 406.

³⁰⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁶² SPPP, t. VII, cz. II, nr 1064 (s. 417).

³⁰⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8450> [dostęp 11.03.2017].

Bytomsko, Rozdziele Dolne i Żegocinę³⁰⁶⁵. W 1505 r. Jan i Stanisław Zawiszowie [h. Stary Koń], synowie Jana Zawiszy, dziedzica Łątki Starej i Nowej, Skrzydlówki, Bytomska, Rozdziała i Żegociny ustąpili wieczyście Janowi i Marcinowi, dzieciom zmarłego Mikołaja Strzeleckiego z Więckowiec *privignis suis germanis* [zapewne wnuki siostry Zawiszów Anny, żony Jakuba z Więckowiec i Strzelc, czyli cioteczne wnuki Jana i Stanisława] i Janowi z Otwinowa siostrzeńcowi swemu [synowi Wyszka z Otwinowa i Elżbiety siostry Jana i Stanisława] wsie: Łąka Stara i Mała [czyli Nowa], Skrzydlówka, Bytomsko, Rozdziele i Żegocin i dali w nie wwiązanie. Strzeleccy i Otfinowski winni byli wykupić za 50 grzywien zapis dla Jana Czerzowskiego na tych dobrach³⁰⁶⁶. Dnia 15 VII 1509 r. *Joannes Otffynowski de Lankta* otrzymał zwolnienie od wyprawy wojennej³⁰⁶⁷. W Czchowie 31 I 1513 r. bracia niedzielni Jan i Marcin Strzeleccy podzieli się dobrami z Janem Otfinowskim, któremu przypadły wsie Żegocina, Bytomsko, Rozdziele Dolne, sołectwo i młyn w Skrzydlówce, pole z rolą i karczmą z młynem w Łąckie Górnej³⁰⁶⁸. W 1513 r. arbitrzy: Michał Czuryło, starosta niepołomski i łowczy krakowski Adam Niewiarowski z Niewiarowa, Zbigniew Łapka z Kobyłca i Mikołaj Kępanowski z Kępanowa byli pośrednikami w dziele dóbr: Łąka Stara i Nowa, Skrzydlówka, Kępa (zapewne nieistniejąca dziś osada młyńska położona nad rzeką o nieustalonej lokalizacji), Bytomsko, Żegocina i Rozdziele między z jednej strony braćmi niepodzielnymi Janem i Marcinem Strzeleckimi a z drugiej strony Janem Otfinowskim. Strzeleckim przyznano: Łąkę Nową, Skrzydlówkę z lasem zwanym Przelasek (dziś w Żegocinie las zwany Przylasek), z wyłączeniem sołectwa i młyna w Skrzydlówce, w granicach, jakie od dawna były określone. Jan Otfinowski otrzymał dobra: Łąkę Starą, Kępę z rolą, należącą do karczmy i młyna w Kępie, dodaną *de dominio lankyeczkye*, Żegocinę, Bytomsko, Rozdziele, sołectwo i młyn w Skrzydlówce z łąkami, rolami folwarcznymi i lasami do tegoż sołectwa należącymi, z zastrzeżeniem, że sołtys nie mógł posiadać żadnej władzy, w tym sądowniczej, nad kmieciami w Skrzydlówce. Kmiecie ci nie powinni byli też pracować dla sołectwa lub młyna. Strzeleccy zostali zobowiązani dopłacić 80 grzywien Otfinowskiemu pod warunkiem, że kmiecie i inni mieszkańcy Skrzydlówki mieli uzyskać prawo wolnego wypasu bydła i trzody w lasach i na łąkach sołectwa. Kmiecie i mieszkańcy z Łątki Starej i innych wsi Otfinowskiego mieli mieć zapewniony wolny wypas w lesie Przelasek, z wyjątkiem wypasania *in fagina alias na bukwy*. Podział i wwiązanie w wymienione dobra zostały zabezpieczone wadium 200 grzywien, tj. 100 grzywien zabezpieczało podział, a pozostałe 100 grzywien wwiązanie³⁰⁶⁹. W 1523 r. Fryderyk Łapka, syn Zbigniewa Łapki, dzierżawca w Kamionnej, zastawił za 10 grzywien Janowi Otfinowskiemu ze Łątki Starej rolę w Kamionnej z kmieciem Wojciechem Piotranem³⁰⁷⁰. W 1532 r. Rafał z Besowa za zgodą syna Jana zastawił za 200 florenów Janowi Otfinowskiemu część Wrzępi i siedlisko

³⁰⁶⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3601> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁶⁷ MS, vol. 4, pars 2, nr 9059 (s. 42).

³⁰⁶⁸ AS, t. V, nr LVIII (s. 67).

³⁰⁶⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7209> [dostęp 11.03.2017].

w Besowie³⁰⁷¹. W 1535 r. Andrzej Rupniowski, dziedzic Kisielówki i Piekiełka w pow. czchowskim zastawił za 300 florenów Janowi Otfinowskiemu wymienione wsie³⁰⁷². W 1539 r. córki zabitego w tym roku Mikołaja Porąbskiego z Porąbki sprzedały za 650 florenów [Janowi?] Otfinowskiemu swoje dziedzictwo w Porąbce, Wojakowej i Brzozówce³⁰⁷³. Jan był zapewne ojcem Stanisława i Piotra (II.R.19-20).

II.R.15. ANNA

W 1494 r. Mikołaj Strzelecki z Więckowic zobowiązał się zapłacić 50 florenów Annie, żonie Stanisława Świrada z Krzyszkowic, córce Wyszka Otfinowskiego (II.R.12), gwarantując spłatę wwiązaniem w dwa łany osiadłe w Więckowicach. W 1497 r. Stanisław Strzelecki oskarżył Stanisława Świrada z Krzyszkowic, że nie dopuścił do zatrzymania żony Anny, aresztowanej w jego dworze w Krzyszkowicach, jak i innych dóbr o wartości 60 grzywien. W 1499 r. Anna kwitowała z sumy 50 florenów Mikołaja Górskiego, scholastyka kieleckiego i kanonika krakowskiego oraz Stanisława Jakubowskiego jako opiekunów dzieci zmarłego Mikołaja Strzeleckiego z Więckowic. W 1500 r. Anna zrezygnowała z dóbr ojczystych i macierzystych na rzecz brata Jana Otfinowskiego (II.R.14)³⁰⁷⁴. W 1511 r. Anna, wdowa po Stanisławie Świradzie z Krzyszkowic, córka Wyszka z Otwinowa i Elżbiety sprzedała za 250 florenów [węgierskich?] bratu Janowi Otfinowskiemu swoje części dóbr w Łącku Starej i Nowej, Skrzydlówce, Żegocinie, Bytomsku i Rozdziele, przypadłe jej po zmarłych wujach Janie i Stanisławie Zawiszach³⁰⁷⁵.

II.R.16. KATARZYNA

W *Słowniku historyczno-geograficznym województwa krakowskiego w średnio-wieczu* czytamy, że w 1500 r. Stanisław Świrad zapisał po 70 florenów węgierskich posagu i wiana żonie Katarzynie (II.R.16), córce zmarłego Jana Otfinowskiego (II.R.13) na połowie dóbr w Krzyszkowicach³⁰⁷⁶. O co chodziło Waldemarowi Bukowskiemu, niestety nie wiemy, podana przez niego informacja sugeruje, że Stanisław Świrad miał równolegle dwie żony [*sic!*], obie Otfinowskie, sądzę, że zamiast Stanisław miało być imię jego brata Jana.

II.R.17. ANDRZEJ

Dnia 9 V 1498 r. król Jan Olbracht przyrzekł Janowi Spargaltowi z Wiśniowej [pow. pilzneński] nadanie dóbr Andrzeja z Otwinowa [pow. wiślicki] (*Andreae de Othvinnow*) w Jeżowie, zagrożone konfiskatą z powodu niestawiennictwa na wyprawie mołdawskiej („za króla Olbrachta wyginęła szlachta”)³⁰⁷⁷. Dużego wyboru nie ma, musiał to być syn Jana (II.R.13).

³⁰⁷¹ K. Hartleb, *Z Ocieszyna Ociescy herbu Jastrzębiec. Przodkowie i rodzeństwo Kanclerza Wielkiego Koronnego*, „Miesięcznik Heraldyczny” 1913, r. 6, z. 9-10, s. 164.

³⁰⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7509> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷³ L. Białkowski, *op. cit.*, III. *Chłopi*, s. 239.

³⁰⁷⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8450> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25262> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8450> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷⁷ MS, vol. 2, nr 1206 (s. 76).

II.R.18. MIKOŁAJ

Mikołaj Otfinowski został wspomniany w 1482 r. w ugodzie dotyczącej sporu o prawo patronatu nad prepozyturą kościoła parafialnego w Książu Wielkim po śmierci prepozyta Jana z Sieniawy w ziemi sanockiej, pomiędzy patronami: kasztelanem małopolskim Janem Rabsztyńskim z Tęczyna, dziedzicem tej miejscowości, którego reprezentował Bernard z Mianocic, proboszcz we Wrocimowicach i kanonik sądecki, a Stanisławem z Częstoszowic i jego bratem Jakubem oraz braćmi Krystynem i Stanisławem z Mianocic. Ustalono, iż w przypadku wakatu nadal ważne miały być tylko dwa głosy przy przedstawianiu na prepozyturę: jeden Rabsztyńskiego i jego potomków oraz drugi Częstoszowskich i Mianockich łącznie. Zgodzono się, iż prepozytura w czasie kolejnych wakatów miała być obsadzana na przemian (*alternatim*) przez obie strony, dlatego też w pierw prebendę objąć powinien kandydat Rabsztyńskiego szlachcic Mikołaj Otfinowski, a nie wskazany przez drugą stronę Stanisław Boszczyński, wicekustosz skalbmierski. Podczas następnego wakatu prepozytura przypaść miała kandydatowi Częstoszowskich i Mianockich³⁰⁷⁸. To także syn Jana (II.R.13).

POKOLENIE XXII

II.R.19. PIOTR

W 1555 r. Jan Szalowski z Wronowic zastawił na rok za 20 florenów polskich Piotrowi Otfinowskiemu rolę we wsi Gródek z kmieciem Maciejem Dudkiem z czynszem 24 grosze i robocizną³⁰⁷⁹. Jedyne wchodzący w rachubę ojciec to Jan (II.R.14).

II.R.20. STANISŁAW

Stanisława Otfinowskiego poznaliśmy jako mimowolnego uczestnika sporów w rodzinie Bobowskich, jako męża Katarzyny (II.N.45), córki Stanisława (II.N.38), i do tych biogramów odsyłam.

Otwinowscy u Seweryna Uruskiego:

Walerian, burgrabia olsztyński (1544 r.);

Benedykt (1553 r.), żona Urszula Konarska, syn Kacper (1582 r.), dziedzic Leśnika;

Jan i Dorota NN (1556 r.), synowie Jan i Erazm (1579 r.), dziedzice Nakła; syn Jana Adrian (1620 r.);

Jerzy, syn Stanisław, żonaty z Zofią Boksicką (1616 r.);

Mikołaj, rotmistrz królewski (1623 r.), elektor z województwa krakowskiego (1632 r.);

Józef, syn Józef, dziedzic wsi Rozdziele (1630 r.);

Michał, elektor z województwa krakowskiego (1632 r.);

Grzegorz, dziedzic Błeszna (1655 r.), cześnik krakowski, żona Katarzyna Skorośzewska, synowie: Grzegorz, walczył pod dow. Stefana Czarnieckiego, Kacper, starosta szczercowski (1698 r.), wcześniej wykazał się pod Chocimiem (1673 r.), żona Elżbieta Siemieńska, córka sędziego sieradzkiego, Jan Aleksander, dziedzic Błeszna, starosta

³⁰⁷⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8478> [dostęp 11.03.2017].

³⁰⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6243> [dostęp 11.03.2017].

szczercowski, walczył u S. Czarnieckiego, wślawił się pod Beresteczkiem (1651 r.), w starości mieszkał po klasztorze jasnogórskim, zm. 1693 r., żona NN Wężykówna, małżeństwo bezpotomne, i Stanisław, po którym Kazimierz Jan, w 1661 r. żonaty z Zuzanną Charzewską z Rupniewa.

Jan, elektor (1669 r.), z woj. krakowskiego; syn Franciszek (1691 r.);

Andrzej, żona Anna z Podosia, synowie: Mikołaj, Stanisław, Walerian (1670 r.);

Tomasz, dziedzic Sleszyna, synowie: Kazimierz i Stanisław (1683 r.);

Krzysztof, synowie: Jan i Kazimierz (1691 r.)³⁰⁸⁰.

Adam, cześnik wiski (1692 r.);

Grzegorz – Kazimierz, Jakub, Jan, Kacper i Tomasz podpisali elekcję w 1697 r. z woj. krakowskiego;

Tomasz, starosta szczercowski (1699 r.), czyżby tożsamy z dziedzicem Włostowic (ten sam rok) i cześnikiem dobrzyńskim, ten żonaty z Cecylią z Przeclawic;

Jan, łowczy braclawski (1717 r.);

Jan Jakub, stolnik wyszogrodzki (1728 r.), syn Antoni, podczaszy nowogrodzki, żona Teresa Stocka, dał legat w 1766 r. 3000 zł dla klasztoru panien Prezentek w Krakowie;

Andrzej, elektor w 1733 r. z woj. krakowskiego;

Józef Franciszek z Otwinowa, starosta szczercowski, żona Petronela Dembińska, córka kasztelana wojnickiego, synowie: Franciszek (starosta szczercowski w 1744 r., elektor i sędzia kapturowy z woj. krakowskiego, podsędek w 1765 r., sędzia ziemski krakowski w 1776 r., poseł i sędzia sejmowy w 1779 r., żona Elżbieta Popielówna), Hieronim (dziedzic wsi Gnatowic, żona Anna N, z której Onufry Antoni, ochrzczony w par. Koniuchy w 1764 r., legitymowany w zab. austriackim w 1804 r.), Kacper (ten ostatni elektor w 1764 r. z woj. krakowskiego, burgrabia krakowski [1776 r.], poseł na sejm wielki) oraz Michał. Wszyscy bracia w 1752 r. podzielili dobra Piotrowice (wtedy pow. księski);

Maciej, podczaszy nowogrodzki (1762 r.);

Andrzej i Zofia Tarnowska, syn Walerian i żona Marianna Liniewska, syn Piotr, żona Petronela Czarnołoska, syn Tomasz, w 1778 r. nabył część dóbr Popławy, żona Marianna Macieńska, z niej synowie: Józef Benedykt (1767 r.) i Szymon Ignacy (1776 r.), ochrzczeni w par. Opoczno, legitymowani w Galicji w 1804 r.;

Jan i Paweł Józef, byli elektorami z woj. krakowskiego (1764 r.); synowie Jana: Benedykt i Wincenty (1787 r.);

Stanisław, synowie: Aleksander, Jerzy i Kacper (1781 r.);

Wawrzyniec, szambelan Stanisława II Augusta (1785 r.);

August, szambelan Stanisława II Augusta, kawaler orderu św. Stanisława (1790 r.), poseł z woj. krakowskiego w 1790 r. wybrany do drugiego składu sejmu wielkiego, legitymowany w Galicji w 1803 r.;

Kazimierz, podczaszy lubaczowski, podwojewodzi radomski (1791 r.), syn Jan, żonaty z Wiktoria Stojowską, z której syn Tomasz, kasjer miejski i właściciel domu w Częstochowie, legitymowany w Królestwie (1838 r.);

³⁰⁸⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. XIII, Warszawa 1916, s. 129.

Walenty i Agnieszka NN, z niej Stanisław ur. w 1790 r. we wsi Podolu (pow. kielecki), w 1806 r. żołnierz słynnego 4 pułku piechoty, od 1810 r. ppor., w 1814 r. przeniesiony do pułku honorowej gwardii pieszej, w 1815 r. w 1 pułku strzelców pieszych i wtedy zdymisjonowany. Walczył: 1807 r. z Prusami, 1812 r. w Hiszpanii i w kampanii 1813 r.³⁰⁸¹

Franciszek i Paweł (1782 r.), a także wnuk Franciszka Stanisław, c.k. kpt wojsk, wszyscy w 1847 r. legitymowani w zaborze austriackim³⁰⁸².

³⁰⁸¹ *Ibidem*, s. 130.

³⁰⁸² *Ibidem*, s. 131. Jak trudno jest szukać Otfinowskich, zob. <http://zcalegoswia2.blogspot.com/2014/10/dawne-rodziny-2.html> [dostęp 15.03.2017] czy <http://www.genealogia.okiem.pl/forum/viewtopic.php?f=5&t=151> [dostęp 15.03.2017].

Część II.S. Pełka Ząbr z Czyżowa

II.Q.3. DZIERŻEK

|

POKOLENIE XV

II.S.1. PEŁKA ZĄBR (ZAMBR) Z CZYŻOWA

Pełka Ząbr z Czyżowa jest postacią szczególnie ważną (jeżeli nie najważniejszą) dla identyfikacji jego tożsamości herbowej³⁰⁸³. Na dokumencie z 7 I 1366 r., w którym Paszko z Gozdzielina zbył przed sądem ziemskim sandomierskim winnicę w Gozdzielinie Marcinowi z Grocholic, wisi do dziś tylko jedna pieczęć z napisem + PELCE IVDICIS SANDOMIRIE oraz herbem Gryf³⁰⁸⁴. Spróbuję uporządkować fakty z jego życia, zwłaszcza że ten fragment pracy magisterskiej K. Mosingiewicza jest znany tylko z uproszczonej wersji w PSB³⁰⁸⁵. W tym ostatnim zaproponował utożsamienie Pełki Ząbra z chorążym krakowskim tego imienia. Był on świadkiem, gdy 25 I 1352 r. Kazimierz III Wielki nadał prawo niemieckie wsi Obrwinów na wniosek Jakuba, zwanego Iskrą (*Pelka Vexillifero, Cracouiensibus*)³⁰⁸⁶. Ponownie świadcował 28 XII t.r.³⁰⁸⁷ W Krakowie 8 VII 1355 r. w przywileju Kazimierza III Wielkiego dla Myślęcia, mieszczanina radomskiego świadcował *Pelka vexillifero, Cracouiensibus*³⁰⁸⁸. *Pelka vexillifero Cracouiensi* świadcował także 20 V 1355 r. w Morsku, gdy Kazimierz III Wielki zatwierdził nadanie na rzecz klasztoru cystersów w Jędrzejowie ze strony braci: Stanisława, Maugunsiusza, Adama i Włościbora, dziedziców Skroniowa³⁰⁸⁹. Jako chorąży świadcował także 3 XII 1356 r.³⁰⁹⁰ O tym, że chorąży krakowski i późniejszy sędzia ziemski to ta sama osoba, poświadcza następujący opis świadka na dokumencie Kazimierza III

³⁰⁸³ K. Mosingiewicz sądził, że Pełka pochodził z tej linii Gryfitów, z której wywodził się kasztelan krakowski Klemens Magnus (I.15), *idem*, PM, *Szkic pierwszy...*, s. 13. Jednak M.L. Wójcik wykazał, że jest to nieporozumienie, ta linia Gryfitów w XIII w. wymarła, zob. np. tab. III u Wójcika.

³⁰⁸⁴ KDMłp, t. III, nr DCCLXXVIII (s. 194-195). Omówienie: F. Piekosiński, *Pieczęcie polskie...*, s. 253; K. Mosingiewicz, PM, *Szkic pierwszy...*, s. 10.

³⁰⁸⁵ K. Mosingiewicz, *Pełka Ząbr z Czyżowa, herbu Gryf*, PSB, t. XXV, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1980, s. 579. Jak literatura pogmatwała dzieje Pełki, zob. K. Mosingiewicz, PM, *Szkic pierwszy...*, s. 10.

³⁰⁸⁶ KDP, t. I, nr CXVII (s. 206). Tego też dnia świadcował, gdy ów władca zatwierdził nadanie prawa niemieckiego magdeburgskiego wsi Kobyle na rzecz Krystyna z Sobniowa, KDMłp, t. III, nr DCXCVI (s. 84).

³⁰⁸⁷ KDMłp, t. III, nr DCXCIX (s. 87).

³⁰⁸⁸ ZDM, cz. I, nr 77 (s. 99-100).

³⁰⁸⁹ KDMłp, t. I, nr CCXL (s. 285).

³⁰⁹⁰ ZDKM, t. I, nr LXXIII (dodatek na s. 62).

Wielkiego z 28 IX 1357 r.: *Pelka vexillifero dicto Zambr*³⁰⁹¹. Jako świadek występował także 7 III 1358 r. (potwierdzenie przywileju Władysława I Łokietka dla klasztoru premonstratensów w Brzesku przez Kazimierza III Wielkiego)³⁰⁹² oraz 19 VI t.r. (zatwierdzenie królewskie nadania prawa niemieckiego wsi Korzeniów, należącej do braci Bernarda i Pełki)³⁰⁹³. Ostatni raz jako chorąży krakowski występował Pełka 21 VIII 1361 r.³⁰⁹⁴ Pierwsza wzmianka o Pełce jako sędzi ziemskim sandomierskim pochodzi z 13 VI 1362 r. (*Pelka iudex [...] Sandomirienses*)³⁰⁹⁵. W dniu 15 VI 1362 r. Pełka jako sędzia sandomierski uczestniczył w limitacji granicy dóbr³⁰⁹⁶. Dnia 9 IX 1362 r. Pełka jako sędzia i Wilczko jako podsędek przyznali pola i krzaki we Niekisiałka koprzywnickim cystersom³⁰⁹⁷. Dnia 28 XI 1362 r. *Pelka de Cyszow* i Wilczko doprowadzili do załagodzenia sporu o służebność uwolnienia (*licencia*), *polonicze dicta lecenstwo* między Tomaszem, dziedzicem Prawęcina a bpem krakowskim Bodzętą³⁰⁹⁸. W dniu 7 I 1363 r. obaj rozsądzałi spór o młyn na rzece Koprzywnica między Andrzejem, Świętosławem, Trojanem, Dziwiszem, Wojsławem, Mikołajem i Czesławem, dziedzicami z Byszowa a Olbrachtem i Mikołajem z Gnieszowic³⁰⁹⁹. Jako sędzia sandomierski pojawił się 6 X i 26 XII 1363 r., za pierwszym razem, gdy Kazimierz III Wielki zezwolił swemu słudze Andrzejowi z Działoszyc pobierać cło pod tą wsią, a po raz drugi, gdy król nadał prawo niemieckie wsiom Sielce i Klimontów Ottona z Pilczy³¹⁰⁰. Dnia 1 I 1364 r. świadkował, gdy Kazimierz III Wielki przenosił Radom z prawa średzkiego na magdeburskie³¹⁰¹. W dniu 17 X 1364 r. Pełka sędzia i Wilczko, podsędek ziemi sandomierskiej rozsądzałi spór między dziedzicami z Garbowic i Płaczkowic a kustoszem krakowskim³¹⁰². Kolejne wymienienie Pełki jako sędziego sandomierskiego miało miejsce 26 IV 1365 r., gdy Kazimierz III Wielki zatwierdził sprzedaż Gruszowa z 1361 r.³¹⁰³ W tym samym charakterze wystąpił 6 VI 1365 r. w Wiślicy, gdy Kazimierz III Wielki zezwolił Michałowi ze Stróżyć założyć wieś Zdziar na prawie niemieckim³¹⁰⁴. Jako sędzia 25 VI t.r. zatwierdził ugodę dziedziców Bogumiłowic i Wierzchosławic Paszka, Włodka i Nawoja z Jachną z Łętowic o las tamże³¹⁰⁵. W dniu 7 I 1366 r. Pełka i Wilczko zatwierdzili zbycie winnicy przez Paszka z Goździelina Marcinowi z Grocholic³¹⁰⁶. Dnia 18 I 1366 r., świadkował, gdy Kazimierz III Wielki na wniosek Michała dziekana sandomierskiego przeniósł z prawa polskiego

³⁰⁹¹ KDMłp, t. III, nr DCCXVII (s. 112).

³⁰⁹² *Ibidem*, t. I, nr CCLI (s. 296).

³⁰⁹³ *Ibidem*, t. III, nr DCCXXIII (s. 120).

³⁰⁹⁴ *Ibidem*, nr DCCXLIV (s. 147).

³⁰⁹⁵ *Ibidem*, nr DCCL (s. 152). Tego też dnia wyrokował z podsędkiem Wilczkiem w sprawie Piotra z Bogorii i Prokosa z Rytwan, sądzących się z Dzierzawą, żoną Rafała, podkomorzego sandomierskiego, KDP, t. III, nr CXXXIV (s. 280).

³⁰⁹⁶ KDKK, t. II, nr CCLX (s. 24).

³⁰⁹⁷ KDMłp, t. III, nr DCCLIII (s. 155-156).

³⁰⁹⁸ KDKK, t. I, nr CCXXVIII (s. 293-294).

³⁰⁹⁹ KDMłp, t. III, nr DCCLVI (s. 159).

³¹⁰⁰ ZDM, cz. I, nr 105 (s. 137-138) i KDMłp, t. I, nr CCLXXII (s. 322).

³¹⁰¹ KDMłp, t. III, nr DCCLXVIII (s. 172).

³¹⁰² ZDM, cz. IV, nr 974 (s. 128).

³¹⁰³ AS, t. II, nr XXXV (drugi dokument, s. 43).

³¹⁰⁴ AGZ, t. V, nr V (s. 5-6).

³¹⁰⁵ AS, t. II, nr XXXVI (s. 44) = KDKK, t. I, nr CCXXXVII (s. 303).

³¹⁰⁶ KDMłp, t. III, nr DCCLXXXVIII (s. 194-195), zob. też wyżej.

na niemieckie wsie: Zaduszniki, Chotel, Wawrowice i Ruszczę³¹⁰⁷. Gdy 3 II 1366 r. Kazimierz III Wielki nadał sandomierskim kupcom regale solne, Pełka znajdował się na liście świadków³¹⁰⁸. Występował jako świadek na podrobionym dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 25 VI 1367 r., w którym władca nadał prawo magdeburskie włościom klasztoru tynieckiego³¹⁰⁹. Był również świadkiem, gdy 13 I 1368 r. w Starym Sączu król nadał swemu krewnemu?, powinowatemu? (*familiaris*) Stefanowi, zwanemu Węgrzyn wsie: Rybotycze, Huwniki i Sierakośce³¹¹⁰. Świadcował na dokumencie Kazimierza III Wielkiego, wystawionym w Opatowcu 18 III 1368 r., w którym król nadał sołectwo w Żukowicach kmieciowi Bratumiłowowi, potwierdzając prawo niemieckie³¹¹¹. Dnia 25 VI 1368 r. wraz z podsędkiem Wilczkiem wydali zatwierdzenie nadania dla miasta Jędrzejowa ze strony Ossowskich (II.W.)³¹¹². Ponownie jako sędzia był wymieniony, gdy w Drużnie 24 VIII 1368 r. ten sam monarcha potwierdził na żądanie starosty ruskiego Jana Kmity wcześniej (zresztą falsyfikat) przywilej Bolesława V Wstydliwego z dnia 16 XI 1286 r.³¹¹³ Dnia 12 IV 1369 r. Pełka i Wilczko zaświadczyli, że Strasz z Modliszewic i jego synowie: Dobiesław, Jan i Prandota posiadali prawo polowania we wsiach: Końskie, Niekłań, Gosań, Rogów i Bębnow³¹¹⁴. Jako sędzia był także wspomniany 28 V 1369 r., gdy zatwierdzał nadanie łąki w Świeżycy opatowi koprzywnickiemu³¹¹⁵. W dniu 3 VI 1369 r. świadcował na dokumencie Kazimierza III Wielkiego na rzecz Mikołaja z Szydłowca³¹¹⁶. Dnia 2 IX 1369 r. Pełka i Wilczko świadczyli na dokumencie królewskim nadającym przywilej Straszowi z Modliszewic³¹¹⁷. W dniu 7 I 1370 r. obaj przyznali od Mikołaja i Wojciecha z Gnieszowic opatowi koprzywnickiemu 54 grzywny groszy praskich z tytułu „ciąży” na części dziedzictwa w tej wsi³¹¹⁸. Dnia 13 VII 1370 r. Pełka jako sędzia świadczył na dokumencie królewskim³¹¹⁹. W tym samym charakterze wystąpił na dokumencie Kazimierza III Wielkiego z 3 IX 1370 r. dla Zbigniewa z Brzezia³¹²⁰. Przydomek Ząbr (Zambr) podaje w swojej kronice Janko z Czarnowa: *Pelka Zambr iudex Sandomiriensis* (pod rokiem 1370)³¹²¹. Pod tym przydomkiem odnotowano go ponownie w znanym nam już dokumencie z 10 VI 1372 r. dotyczącym lokacji Dębicy na prawie niemieckim przez dalekiego krewnego Pełki Świąszka (I.72). Świadkiem (pierwszym na ich liście) na tym dokumencie był syn Pełki Dzierzek (II.S.3): *dominus Dyrsko filius*

³¹⁰⁷ *Ibidem*, t. I, nr CCLXXXII (s. 337).

³¹⁰⁸ KDP, t. III, nr CXLII (s. 295).

³¹⁰⁹ KDKT, t. I, nr XCVIII (s. 152).

³¹¹⁰ KDMłp, t. III, nr DCCCVII (s. 213).

³¹¹¹ AS, t. II, nr XXXIX (s. 48) = KDMłp, t. III, nr DCCCXI (s. 218).

³¹¹² KDMłp, t. I, nr CCXCVII (s. 356).

³¹¹³ AGZ, t. VII, nr VII (s. 10-12).

³¹¹⁴ KDMłp, t. III, nr DCCCXXI (s. 231).

³¹¹⁵ *Ibidem*, nr DCCCXXV (s. 235). Wiszącą na dokumencie pieczęć Pełki wydawca F. Piekosiński wskutek pomyłki przypisał podsędkowi, K. Mosingiewicz, PM, *Szkie pierwszy...*, s. 15 (przypis 12).

³¹¹⁶ KDMłp, t. I, nr CCCIII (s. 364).

³¹¹⁷ *Ibidem*, t. III, nr DCCCXXVIII (s. 238).

³¹¹⁸ *Ibidem*, nr DCCCXXXII (s. 241).

³¹¹⁹ *Ibidem*, nr DCCCXXXVI (s. 246) i na kolejnym nr DCCCXXXVII (s. 247).

³¹²⁰ *Ibidem*, t. I, nr CCVII (pierwszy dodatek, s. 370).

³¹²¹ *Kronika Janka z Czarnkowa*, opr. J. Szlachetowski, MPH, t. II, Lwów 1872, s. 640. W biogramie w PSB K. Mosingiewicz dopowiedział, że Janko z Czarnkowa opisał wydarzenia z XI 1370 r., *idem*, *Pelka Ząbr...*, s. 579.

*dominis Pylkonis dicti Zambr, heredis de Czyszowa*³¹²². Można sądzić, że Pełka nie pełnił już wtedy urzędu sędziego, na tej funkcji ostatni raz był wspomniany 26 VI 1371 r., gdy wyrokował z nowym podsędkiem Markiem³¹²³. Pełka zmarł po 10 VI 1372 r.³¹²⁴ Dla ustalenia filiacji Pełki K. Mosingiewicz wykorzystał dokument z 3 XI 1361 r., w którym sąd ziemski krakowski rozstrzygnął pewien spór korzystnie dla biskupstwa krakowskiego. Chodziło w nim o roszczenia braci Pełki i Andrzeja, synów Dzierzka, kasztelana czechowskiego (*viros dominos Pelkam et Andream, fratres germanos, filios condam Domini Derszonis Castellani Czechouiensis*) i Jana [syna] Pakosława, dziedzica Niegowiciów do wsi Uszew, Żyrki, Jaworsko, Wola Radostowa, Doły i Poręba, należących to biskupstwa³¹²⁵. Jednak dla identyfikacji tego Pełki z Pełką Ząbrem bardziej przydatny kolejny dokument z 30 IX 1363 r., w którym o wsie Biesiadki i Żyrki z biskupstwem krakowskim procesowała się Zochna, żona Andrzeja, kasztelana czechowskiego (*dominam Sochnam conthoralem Strenui Militis domini Andree Castellani Czechouiensis*) jako pierczyni (*actricem*). Dowodziła, że wsie te „habere ius proximitatis per lineam consanguinitatis [...] per Strenuum Militem dominum Pelkam Iudicem terre Sandomiriensis”. Ten zaś posiadał je „pacifice possidere abantiquo tempore”, a dalej jeszcze czytamy: „predecessores perpetue pacifice possidebat”³¹²⁶.

II.S.2. ANDRZEJ

Filiacja Andrzeja jako syna Dzierzka (II.Q.3) i brata Pełki (II.S.1) została omówiona w poprzednim biogramie. Wyrażony tam pogląd F. Piekosińskiego, że Andrzejowa żona Zochna była siostrą Kenny, żony Piotra ze Szczekocin, wspiera jeszcze jeden proces z 30 IX 1362 r., w którym Kenna sądziła się z bpem Bodzętą o Dębno, Sufczyn, Porąbkę i Łysą Górę i scedowała tę sprawę na Zochnę, żonę kasztelana czechowskiego Andrzeja³¹²⁷. Andrzej, kasztelan czechowski świadkował 23 IV 1367 r. na dokumencie opata tynieckiego Jana³¹²⁸. Powtórnie świadkował 16 X 1369 r. na nadaniu Kazimierza III Wielkiego³¹²⁹. Ostatnia wzmianka o Andrzeju jako osobie żyjącej to poświęcenie jego udziału w sądzie ziemskim 9 III 1377 r.³¹³⁰

³¹²² KDMłp, t. I, nr CCCXII (s. 375-376).

³¹²³ *Ibidem*, t. III, nr DCCCXLII (s. 253).

³¹²⁴ K. Mosingiewicz przypisywał – moim zdaniem zbyt optymistycznie – znaczenie dacie 19 II 1377 r., jako *ad quem* śmierci Pełki, K. Mosingiewicz, PM, *Szkie pierwszy...*, s. 11. Po pierwsze nie wiadomo, czy 10 VI 1372 r. Pełka był jeszcze sędzią, a po drugie nie musiał być nim do śmierci. Co gorsza, nie wiadomo, skąd u K. Mosingiewicza znalazła się data 19 II 1377 r., gdy sędzią był Pełka herbu Janina – autor powołuje się na dokument w KDMłp, t. IV, nr MXI (s. 33-34), ale ten drugi Pełka został tam określony w 1391 r. jako „niegdys” (*quondam*) sędzia ziemski sandomierski [data 19 II 1377 r. jest w dokumencie, w którym pojawił się Pełka z Kuchar herbu Janina, jako sędzia sandomierski, jest w KDW, t. III, nr 1733]. Dnia 7 XII 1373 r. wyrokował już zdaje się ten drugi Pełka jako sędzia ziemski. zob. AS, t. II, nr XLVI (s. 55).

³¹²⁵ KDKK, t. I, nr CCXXIV (s. 284). K. Mosingiewicz zwracał na bardzo wątpliwe podstawy prawne tych roszczeń, zob. *idem*, PM, *Szkie pierwszy...*, s. 12-13.

³¹²⁶ KDKK, t. I, nr CCXXI (s. 297). Zochna jako żona kasztelana czechowskiego Andrzeja wystąpiła już wcześniej 30 IX 1362 r., towarzysząc Kennie, żonie Piotra ze Szczekocin, kasztelana sądeckiego. Stosunki między nimi podpowiedział F. Piekosińskiemu, że mogły to być siostry, zob. *idem*, *Rycerstwo...*, t. III/1, s. 455-456.

³¹²⁷ KDKK, t. I, nr CCXXVII (s. 293).

³¹²⁸ KDMłp, t. I, nr CCXCI (s. 346-347).

³¹²⁹ *Ibidem*, t. III, nr DCCCXXIX (s. 238-239).

³¹³⁰ *Ibidem*, nr DCCCXC (s. 305).

POKOLENIE XVI

II.S.3. DZIERŻKO (DZIERŻYSŁAW)

Dzierżko znany jest tylko z dwóch wzmianek źródłowych, ale z podaniem jego filiacji jako syna Pełki (II.S.1). Imię odziedziczył po dziadzie ojczystym (II.Q.3). W pierwszym z tych dokumentów z 28 X 1392 r. Spytek, wojewoda i starosta krakowski potwierdził, że Dzierżław (Dzierżysław), syn Pełki, sędziego ziemskiego sandomierskiego (*nobilis vir Derслаus, filius Pelce, iudicis terre Sandomiriensis*) sprzedał swoje dobra Przewrocze i Porębę Janowi Tarnowskiemu³¹³¹. Natomiast 25 V 1395 r. król Władysław Jagiełło zatwierdził tę transakcję (wpisano dokument z 28 X 1392 r.)³¹³².

POKOLENIE XVII

II.S.4. PEŁKA

Występujący w latach 1396-1418 Pełka z Czyżowa – zdaniem K. Mosingiewicza – nie mógł tożsamy z sędzią sandomierskim (II.S.1), ale był zapewne synem Dzierżka (II.S.3)³¹³³. Dnia 16 VIII 1398 r. *Pelca de Czissow* z powodu niestawiennictwa został zobowiązany na pierwszym terminie królewskim do zapłaty 24 grzywien mieszczaninowi krakowskiemu Rolandowi³¹³⁴. W dniu 26 IX 1402 r. w Szydłowie Wojciech, sędzia i Mikołaj, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Stanisław z Biechowa darował łan i łąkę ołtarzowi św. Stanisława w biechowskim kościele. Świadcował przy tej czynności Pełka z Czyżowa (*Pelka de Czysow*)³¹³⁵. Dnia 2 I 1414 r. w Wiślicy Mikołaj ze Strzelc, sędzia i Piotr z Falkowa, podsędek ziemi sandomierskiej zaświadczyli, że Sądka z Gnojna sprzedała Strzechnie, wdowie po Wojtku z Czarnicy i jej dzieciom wieś Kęty i kmiecia w Czarnicy za 200 grzywien. Na liście świadków widzimy Pełkę z Czyżowa (*Pelka de Czizow*)³¹³⁶. Ponownie jako świadek był obecny w tej samej miejscowości, gdy nowy skład w sądzie ziemskim (Piotr z Falkowa, sędzia i Zawisza z Oleśnicy, podsędek) 6 IX 1418 r. odesłali przed sąd duchowny sprawę Jana z Tworowa z Tomkiem z Błogoszowa, archidiakonem lubelskim³¹³⁷.

³¹³¹ AS, t. II, nr LXX (s. 82). Wyliczono składniki tych dóbr, s. 83.

³¹³² *Ibidem*, nr LXXII (s. 85).

³¹³³ K. Mosingiewicz, *Pelka Ząbr...*, s. 579 (prawa szpalta).

³¹³⁴ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7357 (s. 559). Dnia 27 VIII 1398 r. sprawa o 24 grzywiny groszy toczyła się dalej. Tym razem do sądu nie stawił się Roland, a zeznanie składał współpozywający oficjał Mikołaj, nr 7417 (s. 565).

³¹³⁵ ZDM, cz. V, nr 1161 (s. 12).

³¹³⁶ *Ibidem*, nr 1260 (s. 149-150).

³¹³⁷ *Ibidem*, nr 1300 (s. 208-209).

Część II.T. Ród Branickich herbu Gryf

I.47. WIERZBIĘTA

POKOLENIE XIII

II.T.1. WIERZBIĘTA

Wierzbięta z Branic nie ma podanej w literaturze filiacji, był – jak podano wyżej – synem osoby o tym samym imieniu. Podstawowe fakty z życia Wierzbięty podał Karol Piotrowicz w PSB, gdzie odsyłam³¹³⁸. Pojawił się 11 II 1384 r. jako *Virbca [de] Malosow*. Wtedy to Piotrasz z Lekszyca miał z nim termin drugi o 15 grzywien groszy i o rzeczy [wartości] 10 grzywien³¹³⁹. W dniu 4 IX 1386 r. Wierzbięta Wierzbięcic z Branic (*Wirzbantha Wirzbanthe de Branitze*) nadał proboszczowi w Wolicy [później w Grabiu, po przeniesieniu kościoła] pole blisko lasu Górnego [na lewym brzegu Wisły]³¹⁴⁰. Dnia 12 XII 1387 r. sądził się Wierzbięta z wdową po Sągniewie ze Skorczowa i kmieciem Maciejem³¹⁴¹. W dniu 30 I 1388 r. *Virbantha de Malosow* otrzymał pismo od Mikołaja, zwanego Omelą, sędziego sandomierskiego w sprawie z wdową ze Skorczowa³¹⁴². Dnia 12 V 1388 r. z Wierzbięta z Małoszowa sądził się bliski krewny Klemens z Banowic (II.W.2)³¹⁴³. Dnia 7 I 1389 r. Wilczko z Zakrzowa miał termin drugi z Wierzbięta z Małoszowa o 20 grzywien z tytułu

³¹³⁸ K. Piotrowicz, *Branicki Wierzbięta*, PSB, t. II, Kraków 1936, gdzie na s. 411 data śmierci 1425 r., a na s. 412 data dzienna 10 III 1424 r. [sic!].

³¹³⁹ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 2317 (s. 101). Dnia 3 III 1384 r. miał miejsce termin trzeci, nr 2410 (s. 104). Kolejny termin trzeci odbył się 17 III t.r., nr 2476 (s. 108). W dniu 14 VII t.r. Wierzbięta z Małoszowa włączył do sprawy brata Piotra, kapłana w Małoszowie (II.T.2), co ostatecznie identyfikuje braci z Małoszowa z braćmi z Branic, nr 2597 (s. 113). Ciąg dalszy 4 VIII t.r., zob. nr 2677 (s. 117). Następnie Piotrasz widocznie zmarł, bo 1 IX t.r. w sprawie występowała jego *puella filia*, nr 2803 (s. 121). To był termin drugi, na trzecim podano jej imię: Krystyna, 15 IX t.r., nr 2853 (s. 124). Dnia 15 XII t.r. w sprawie z Krystyną otrzymał Wierzbięta pismo od Spytka, sędziego sandomierskiego, nr 2918 (s. 126).

³¹⁴⁰ ZDKiDK, cz. I, nr 93 (s. 144-145). Natomiast 9 IX 1386 r. na tej podstawie bp krakowski Piotr erygował ten kościół, nr 94 (s. 146-147). Później na prośbę Wierzbięty 3 II 1400 r. odnowił ten przywilej, nr 142 (s. 248-250). Piotr [Wysz] bp krakowski na prośbę Wierzbięty z Branic odnowił przywilej fundacyjny tegoż Wierzbięty z 1386 r. dla kościoła parafialnego w Woli [Rusieckiej]. Wsie: Wola [Rusiecka], Zimny Brzeg [dziś Zembrzeg], Brzegi i Szczurów należały ongiś do kościołów parafialnych w Ruszczy i Pleszowie, od których były oddzielone Wisłą. Wsie te [nie wymienione z nazwy] jednocześnie z fundacją Wierzbięty weszły w skład parafii Wola [Rusiecka], co ówczesnie bp Piotr na nowo zatwierdził.

³¹⁴¹ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga LXIX (nr 9, s. 231). Dnia 2 I 1388 r. objaśniono, że przedmiotem sprawy było gwałtowne zaczepienie kmiecia wdowy, uwaga LXXI (nr 1, s. 233).

³¹⁴² *Ibidem*, nr 4501 (s. 236). Istotę sprawy objaśniono 20 II t.r.: wdowa po Sągniewie ze Skorczowa była winna Wierzbięcic z Małoszowa, ponieważ jej nie uiszcza sąd orzekł karę *piemadziesta* dla siebie i drugą dla powoda, nr 4527 (s. 238).

³¹⁴³ *Ibidem*, cz. II, uwaga XCVI (nr 3, s. 254).

poręczenia i długu³¹⁴⁴. Dnia 11 VII 1391 r. *Wirzbantha de Branicze* świadkował w Łańcucie, gdy Władysław II Jagiełło nadał Waškowi i Wołzkowi, jego synowi trzy wsie w ziemi przemyskiej³¹⁴⁵. Dnia 8 I 1394 r. z *Virbatha de Branicz* miał termin na wiecu prepozyt miechowski³¹⁴⁶. Tego samego dnia Paszko, zwany Barućwierdzki (*Baruthwersci*) wraz z Wiernikiem, Marciszem i ich siostrą, zwaną Bridą [Brygidą – T.K.] postanowili zbyć Wierzbicie z Branic prawo patronatu nad kościołem w Ruszczy i Mikłuszowice wraz ze wszystkimi pożytkami za 70 grzywien groszy³¹⁴⁷. Dnia 11 II 1394 r. *Virbantha de Malossow* miał drugi termin z Dobiesławem niegdyś z Sandomierza o 14 grzywien długu i szkody³¹⁴⁸. W dniu 18 III 1394 r. Mikołaj z Olewina miał termin z Wierzbietą z Małoszowa o 10 grzywien długu, poręczenia i szkody; Wierzbietą z Małoszowa sędził się z Dobkiem z Małoszowa w terminie trzecim³¹⁴⁹. Dnia 24 III 1394 r. Dobiesław z Michałowa przyprowadził kapłana z Imielna Błażka w sprawie z Wierzbietą z Małoszowa³¹⁵⁰. *Wirzbantha de Branicze* świadkował Spytkowi z Melsztyna, wojewodzie i staroście krakowskiemu 8 II 1395 r., gdy sąd wydał wyrok w sporze przeoryszy klasztoru Norbertanek w Imbramowicach z kmieciami ze wsi Tarnawy, orzekając, że kmiecie mieli uiszczać świadczenia zgodnie z przywilejem z 29 IX 1343 r.³¹⁵¹ W dniu 29 VI 1395 r. *Wirzbantha de Branicz* nie stawił się do sądu w sprawie z Mikłuszem z Rudna o 50 grzywien poręczenia za Zawiszę. Sąd ukarał Wierzbietę za niestawiennictwo³¹⁵². Dnia 1 X 1395 r. Wierzbietą z Branic uposażył kościół parafialny w Woli³¹⁵³. Dnia 5 II 1396 r. Jan, niegdyś z Wiślicy sędził się z Wierzbietą z Branic³¹⁵⁴. Dnia 8 VI 1396 r. Stanisław z Łekawy sędził się z Wierzbietą z Małoszowa i młynarzem

³¹⁴⁴ *Ibidem*, cz. I, uwaga CLI (nr 22, s. 303). Dnia 21 I 1389 r. pozwana została również żona Wierzbiety, uwaga CLV (nr 5, s. 306). W dniu 11 II swoje pismo zgłosił sądowi kasztelan sędceki, uwaga CLXIII (nr 1, s. 317). Dnia 25 III 1389 r. sąd zaproponował stronom zawarcie ugody, uwaga CLXVIII (nr 4, s. 321). Dnia 8 IV t.r. sprawa nadal toczyła się przed Mikołajem, sędzią sędcekim, uwaga CLXXIII (nr 10, s. 326).

³¹⁴⁵ ZDM, cz. VI, nr 1577 (s. 89-90), w przypisie 8: 1402 r. burgrabia, 1402-1425 stolnik krakowski, PSB II, s. 411. Według Z. Leszczyńskiej-Skrętowej: 1386-1425 Wierzbietą z Branic, Ruszczy, Szczurowa, Woli [Rusieckiej], Stryjowa, Mikłuszowic [par. Górka], Grabia [syn Wierzbiety], burgrabia krakowski 1402, stolnik krakowski 1402-1425 [to samo K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 86 – 15 IX 1402 – 15 VI 1425, data śmierci], podstarości krakowski 1408, starosta sanocki 1412-1417, wojski krakowski 1415-1418, zm. 1425, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³¹⁴⁶ KZK2, nr 8 (s. 33).

³¹⁴⁷ *Ibidem*, nr 55 (s. 36).

³¹⁴⁸ *Ibidem*, nr 478 (s. 60). W dniu 24 1394 r. podano, że procesowali się o 40 grzywien za konia, za którego (mimo obecności księdza) nie zapłacił i o szkodę, nr 683 (s. 72). Dnia 26 IV t.r. sprawa trafiła do króla, który miał ją rozpatrzyć osiem po swoim ingresie, nr 752 (s. 76).

³¹⁴⁹ *Ibidem*, nr 540 i 555 (s. 64). Dnia 12 V 1394 r. w sprawie z Mikołajem Wierzbietą musiał zapłacić karę z powodu niestawiennictwa (10 grzywien i dalszych 30 za szkodę), nr 907 (s. 84).

³¹⁵⁰ *Ibidem*, nr 621 (s. 68).

³¹⁵¹ *Dokumenty klasztoru PP. Norbertanek w Imbramowicach...*, nr 14, s. 99, świadkowie s. 101.

³¹⁵² KZK2, nr 2972 (s. 204). Dnia 13 VII t.r. sąd wyznaczył kolejny termin po święcie Nawiedzenia NMP, nr 3007 (s. 207). Dnia 27 VIII t.r. kolejny po święcie Michała Archaniola, nr 3147 (s. 216), 5 X t.r. następny święcie Wszystkich Świętych, nr 3190 (s. 218), jednak 2 XI sąd wyznaczył kolejny po św. Mikołaju, nr 3358 (s. 228), 14 XII t.r. sąd uznał, że był to termin drugi, nr 3568 (s. 240), 22 II 1396 r. sąd wyznaczył termin po I niedzieli Wielkanocnej, nr 4059 (s. 271), 7 XI t.r. Mikłusz przyprowadził do sądu Sobka, wikarego z Brzeska jako świadka, nr 4602 (s. 304), 21 XI t.r. w sprawie pojawiła się żona Mikłusza, nr 4674 (s. 308), sędziła się dalej 19 XII t.r., nr 4784 (s. 315) [z nr. 4785, wynika, że była wdową po Mikłuszu], 2 I 1397 r. wdowa miała termin po święcie Oczyszczenia [NMP], nr 4857 (s. 319), jeszcze 13 II t.r. sąd wyznaczył termin po srodzie popielcowej, przypominając, że nadal chodzi o poręczenie 50 grzywien, nr 5045 (s. 330).

³¹⁵³ ZDKiDK, cz. I, nr 120 (s. 211-212). Natomiast bp krakowski Piotr 15 XII 1395 r. transumował dokument Wierzbiety, nr 121 (s. 212-213).

³¹⁵⁴ KZK2, nr 3956 (s. 264).

Domasławem. Był to termin drugi, młynarza sądzono za należności (*proc ensu*), a Wierzbietę za poświadczanie tego³¹⁵⁵. W dniu 19 XII 1396 r. Wierzbietę z Branic odstąpił 20 grzywien groszy praskich Spytkowi, podczaszemu sandomierskiemu z Zakrzowa i z Birkowa, które wynikało ze zobowiązania dzierżawnego na najbliższą wigilię po południu, odnośnie do długu między chrześcijanami i Żydami i w takim charakterze podlegało sądzeniu³¹⁵⁶. W dniu 1 X 1397 r. Jan syn niegdyś Wiślickiego [teraz] z Balic dostarczył pismo królewskiego w sprawie z Wierzbietą z Branic³¹⁵⁷. W dniu 2 X 1397 r. z Wierzbietą z Branic sądził się na wiecu generalnym Żyd Josman³¹⁵⁸. Tego samego dnia jako Wierzbietę z Małoszowa był poręczycielem Dziwisza z Marzęcic w sporze z opatem szczyrzyckim³¹⁵⁹. Dnia 20 XI 1397 r. Wierzbietę z Branic uzyskał wyrok już w pierwszym terminie z powodu niestawiennictwa Żyda Drobnego³¹⁶⁰. W dniu 5 II 1398 r. Jan, niegdyś z Wiślicy uzyskał wyrok na Wierzbietę z Branic przy jego niestawiennictwie³¹⁶¹. Dnia 12 II 1398 r. Wojciech z Wilczkovic miał termin z Wierzbietą z Małoszowa o tunikę oraz o sześć grzywien posagu, którego *nedoyal* [?]³¹⁶². Dnia 21 II 1398 r. Wierzbietę, dziedzic w Branicach z tytułu poręczenia swojej siostrze Małgorzacie Rzeszowskiej miał zapłacić 20 grzywien groszy praskich na najbliższego św. Stanisława w maju Jachnie Dębickiej [córce Świąszka (1.72)?], gdyby tego nie uczynił, miał dać jej wwiązanie w swoje dobra w Krasnopolu³¹⁶³. W dniu 30 IX 1398 r. Wierzbietę z Branic odstąpił od sprawy z [szwagrem] Jaśkiem z Rzeszowa³¹⁶⁴. Dnia 1 X 1398 r. Wierzbietę z Branic z [bratem] Piotrem sądzili się z Grzegorzem z Bogumiłowic o umowę na dwie grzywny³¹⁶⁵. W dniu 7 I 1399 r. Żyd Hosman tłumaczył się w sądzie, że z długu 50 grzywien z tytułu poręczenia za jakiegoś Jancia Wierzbietę z Branic zapłacił 40 grzywien, według pozwu należało mu się jeszcze 12 grzywien³¹⁶⁶. Dnia 3 II 1399 r.

³¹⁵⁵ *Ibidem*, nr 4338 (s. 288). W dniu 15 VI 1396 r. sprawa toczyła się dalej bez udziału młynarza, był to termin peremptoryjny o 40 [grzywien] należności, od młynarza trzy i pół grzywny i od jego żony jednej grzywny, nr 4383 (s. 291).

³¹⁵⁶ *Ibidem*, nr 4797 (s. 315).

³¹⁵⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXIX (nr 124, s. 403).

³¹⁵⁸ *Ibidem*, uwaga CCXXX (nr 33, s. 407). Dnia 26 II 1398 r. Josman sądził się z Wierzbietą o poręczenie, uwaga CCXLVIII (nr 29, s. 482). W dniu 14 V 1398 r. sąd wyznaczył termin peremptoryjny w tej sprawie po św. Janie Chrzcicielu, uwaga CCLV (nr 67, s. 520). Dnia 13 VIII t.r. sąd wyznaczył kolejny taki termin po św. Michale, uwaga CCLX (nr 8, s. 557). W dniu 7 I 1399 r. Josman uchybił Wierzbietę z Branic terminem, uwaga CCLXXIV (nr 36, s. 634).

³¹⁵⁹ *Ibidem*, nr 5946 (s. 404).

³¹⁶⁰ *Ibidem*, nr 6140 (s. 424). Sądził się dalej 4 X 1397 r., uwaga CCXXXVI (nr 5, s. 427), 15 I 1398 r., uwaga CCXLI (nr 39, s. 446), 12 II 1398 r., uwaga CCXLV (nr 23, s. 469). W dniu 26 II 1398 r. Wierzbietę był winny Drobnemu 10 grzywien groszy praskich, nr 6586 (s. 477).

³¹⁶¹ *Ibidem*, uwaga CCXLIII (nr 97, s. 459). Dzień później doprecyzowano, że chodziło o Jana z Balic, syna zmarłego (*olim*) Wiślickiego, a przedmiotem sporu była niebotyczna suma 1000 grzywien, uwaga CCXLIV (nr 36, s. 462).

³¹⁶² *Ibidem*, nr 6518 (s. 468). W dniu 26 II 1398 r. Wojciech, teraz z Łuszczewic miał termin zawity, uwaga CCXLVIII (nr 13, s. 481). Na rozprawie 26 III 1398 r. odrzucił rozszczenia Stachny, żony Wojciecha z Łuszczewic o tunikę wartości trzy grzywny i o sześć grzywien, nr 6739 (s. 493).

³¹⁶³ *Ibidem*, nr 6544 (s. 472).

³¹⁶⁴ *Ibidem*, uwaga CCLXV (nr 25, s. 580).

³¹⁶⁵ *Ibidem*, nr 7590 (s. 585).

³¹⁶⁶ *Ibidem*, nr 8035 (s. 631). W wpisu z 7 II 1399 r. można wywnioskować, że chodziło o Jaszka z Zambierzowa, który uzyskał wyrok pod nieobecność Wierzbietę z Branic w sprawie o 40 grzywien długów żydowskich, nr 8320 (s. 661).

wojewoda łęczycki Jan sądził się z Wierzbietą z Branic o 50 grzywien poręczenia³¹⁶⁷. Dnia 19 II 1399 r. Wierzbietą z Małoszowa był poręczycielem Jaszka Chamca (II.Y.6), który na Święto Paschy miał zapłacić sześć grzywien Zaklice z Korzkwi, z tego tytułu był pod karą *pietnadziesta* (z kary królewskiej 70 grzywien)³¹⁶⁸. W dniu 20 II 1399 r. Jan Szado i jego żona Hanka z Bolowca gwarantowali Wierzbietę z Małoszowa zwrot ośmiu grzywien ewentualnym wwiązaniem w połowę swego dziedzictwa w Bolowcu³¹⁶⁹. W dniu 14 V 1399 r. Wierzbietą z Branic wystąpił przed sądem królewskim z osobistym udziałem Władysława II Jagiełły, co da się uzasadnić wysokim statusem na dworze królewskim uczestników postępowania. Chodzi tu też o mir monarszy chroniący kobiety, a w sprawie chodziło o majątek siostry Wierzbiety Małgorzaty, wdowy po Janie Rzeszowskim i jej dwójki dzieci, którymi opiekował się wuj³¹⁷⁰. W dniu 13 III 1402 r. w Krakowie Mikołaj z Rębowa, sędzia grodzki krakowski skazał Wawrzyńca Kmitę oraz Piotra, sołtysa ze Ściborzyc i jego żonę Świętochnę na oddanie posiadłości w tej wsi Klichnie, żonie Jana Mleczki z Żarnowicy. Asesorem był *Wyrzbantha de Branicz, burgrabio castri Cracouiensis*³¹⁷¹. Dnia 15 IX 1402 r. w Dobrostanach Władysław II Jagiełło nadał klasztorowi dominikanów w Kamieńcu wieś Żubrówkę, świadkował na tym dokumencie *Virzbantha de Branicze dapifero cracoviensi*³¹⁷². Dnia 1 X 1402 r. Wierzbietą z Branic nadał klasztorowi Trójcy Świętej w Krakowie swoje łąki nad Wisłą w Szczurowie ze wszystkimi prawami (z wyłączeniem większych lasów i winnicy)³¹⁷³. W dniu 10 X 1402 r. był świadkiem Jana Tarnowskiego³¹⁷⁴. Dnia 10 III 1405 r. król Władysław II Jagiełło w Nowym Mieście [Korczynie] na prośbę Wierzbiety z Branic, stolnika krakowskiego (*Wierzbietae de Branicze, milites nostri fidelis, dapifer Cracofuiensis*) przeniósł jego wsie Ruszcza, Mikłuszowice i Grabie (pow. krakowski) z prawa polskiego na niemieckie³¹⁷⁵. Dnia 5 XII 1403 r. bp krakowski Piotr za zgodą Wierzbiety z Ruszczy, patrona, nadał kościół parafialny w Ruszczy księżom mansjonarzom (miało być ich trzech wikarych)³¹⁷⁶. Dnia 2 VIII 1404 r. Władysław II Jagiełło zezwolił Piotrowi Kmicie, wojewodzie sandomierskiemu wykupić Lipnicę i Iwkową z rąk Wierzbiety z Branic (*Wyrzbantha de Branycze*) za 60 grzywien. W dniu 30 VIII t.r. król zapisał mu na tych dobrach 100 grzywien³¹⁷⁷. W 1405 r. Wierzbietą z Branic, stolnik krakowski i Jakusz Cianowski sądzili się z Mikoszem z Małoszowa³¹⁷⁸. W 1407 r. Wierzbietą z Branic w sprawie przeciw Mikołajowi z Marchocic winien był stawić jako zachodzącą Nawoja

³¹⁶⁷ *Ibidem*, uwaga CCLXXVII (nr 103, s. 649). Ciąg dalszy miał miejsce 10 V 1399 r., uwaga CCXC (nr 3, s. 704), z wpisu z 3 II 1400 r. można się dowiedzieć, że chodziło o poręczenie Abrahamowi Chamcowi z Brzeźnicy i jego żonie, nr 9698 (s. 806), jeszcze 14 V 1400 r., uwaga CCCXXV (nr 43, s. 855-856) oraz 30 IX 1400 r., nr 10617 (s. 916).

³¹⁶⁸ *Ibidem*, nr 8396 (s. 668).

³¹⁶⁹ *Ibidem*, nr 8556 (s. 686).

³¹⁷⁰ *Ibidem*, nr 8810 (s. 712-713). Zob. też nr 8811 i 8812, gdzie Wierzbietą złożył pozew przeciwko Żydowi Hosmanowi.

³¹⁷¹ ZDM, cz. V, nr 1157 (s. 8-9).

³¹⁷² AS, t. I, Lwów 1887, nr XXIII (s. 23).

³¹⁷³ SPPP, t. II, nr 911 (s. 137). Cały tekst w DSZK, nr 95 (s. 103-104).

³¹⁷⁴ SPPP, t. II, nr 919 (s. 138).

³¹⁷⁵ ZDM, cz. VI, nr 1850 (s. 478).

³¹⁷⁶ KDKK, t. II, nr CCCCLXXVIII (s. 293-294).

³¹⁷⁷ MS, t. IV, cz. II, nr 12914 (s. 245). Zob. też ZDM, cz. VI, nr 1667 (s. 218-219).

³¹⁷⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25510> [dostęp 27.04.2017].

z Tęczyna, kanonika krakowskiego, jako posesora prebendy Marchockiej w katedrze krakowskiej. Nawój jako zachodźca Wierzbięty oddał roszczenia Mikołaja z Marchocic o dziesięcinę ze wszystkich ról kmiecyh w Marchocicach w bieżącym roku³¹⁷⁹. W 1407 r. z polecenia króla Władysława Jagiełły Wierzbięta z Branic [podstarości] w zastępstwie starosty [krakowskiego Jana z Tarnowa] ogłasza, że ustanowił *treugas pacis alias zalosil mir* i założył wadium 100 grzywien w sporze pomiędzy Andrzejem [Chebda] Tropiskim [z Tropia] a Klemensem Łanięciem (Lanęczem) z Lewniowej³¹⁸⁰. Dnia 27 VII 1408 r. Piotrasz z Janikowic, sędzia grodzki krakowski przysądził w Krakowie braciom Stefanowi, Stanisławowi i Błażejowi wolny łan w Ciborzycach przeciwko Mikołajowi, opatowi w Szczyrzycu. Wierzbięta z Branic pojawił się jako wicestarosta krakowski (*Wirzbantha de Branicze, vicecapitaneo pro tempore Cracouiensi*)³¹⁸¹. W Czchowie 12 XI 1408 r. Władysław II Jagiełło potwierdził sprzedaż wsi Lubatowa przez miecznika krakowskiego Zyndrama z Maszkowic bpowi przemyskiemu Maciejowi, *Virzbanta de Branicz dapifero* był świadkiem³¹⁸². W 1408 r. na mocy ugody między Wierzbiętą z Branic [tenentariuszem Iwkowej] a Andrzejem z Tropia kmiecie w Iwkowej mieli prawo ścinać drzewa i wypasać bydło w lesie zwanym Czarnym między Tropiem a Iwkową³¹⁸³. W 1408 r. Andrzej z Tęczyna sprzedał za 70 grzywien Wierzbięcie z Branic, stolnikowi krakowskiemu dziesięcinę swego brata Nawoja, kanonika krakowskiego w Klonowie, Marchocicach i Dalewicach³¹⁸⁴. W 1408 r. podstoli krakowski Andrzej z Tęczyna, syn zmarłego kasztelana krakowskiego Jana zeznał, że sprzedał w imieniu brata Nawoja, kanonika krakowskiego i posesora prebendy marchockiej za 72 grzywny pospolitych groszy stolnikowi krakowskiemu Wierzbięcie z Branic dziesięcinę w Klonowie, Marchocicach i Dalewicach³¹⁸⁵. W 1409 r. Andrzej Zalepa, Paszek Sołtysowic i Stanisław Szubka, kmiecie z Klimontowa kupili za 68 grzywien od Wierzbięty z Branic dziesięcinę w Kalinie [Wielkiej] i Śladowie³¹⁸⁶. W tym samym roku kmiecie ze Szczytnik i Świątnik mieli zapłacić 28 grzywien w trzech ratach stolnikowi krakowskiemu Wierzbięcie z Branic za kupione od niego dziesięcinę w Krzczowie, Rzezawie i Ostrowie, które on kupił od posesora prebendy [rzezawskiej w katedrze krakowskiej]³¹⁸⁷. W 1409 r. Wierzbięta z Branic sprzedał dziesięcinę z obu części wsi Krzyżanowice (*in binis Crzisanowicze*) za 16 grzywien³¹⁸⁸. W 1410 r. Drogosz z Kaliny, poręczając za żonę Małgorzatę, zobowiązał się oddać 30 grzywien Wierzbięcie z Branic. Jeśli nie zapłaciliby w określonym czasie, dług miał wzrosnąć do 40 grzywien, a gdy i tej sumy nie zapłaciliby, wwiązać miał go do całej części w Kalinie z wyjątkiem ról dworskich³¹⁸⁹. Dnia 30 I 1412 r.

³¹⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25535> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9032> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸¹ ZDM, cz. V, nr 1213 (s. 81-82).

³¹⁸² *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej od 1348 do 1607*, wyd. A. Prochaska, Lwów 1890, nr 23 (s. 18-19).

³¹⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6574> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25535> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7574> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7563> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8364> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8462> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁸⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7111> [dostęp 27.04.2017].

Wierzbięta z Branic był po raz pierwszy poświadczony jako starosta sanocki (*Wirzbantha de Branycze Dapifer Cracouiensis et Capitaneus Sanocensis*), gdy poświadczal ustanowienie wiana i posagu przez Mikołaja z Tarnawy dla żony Małgorzaty³¹⁹⁰. W dniu 11 V 1412 r. Wierzbięta z Branic sprzedał Jakuszowi Warchołowi swoje siedliska (koło Ligęzów, naprzeciwko domu Kmitów) w Krakowie za 12 grzywien średnich groszy³¹⁹¹. W dniu 21 III 1413 r. w Nowym Mieście Korczynie Mikołaj Cztań ze Strzelc sędzia i Piotr z Fałkowa, podsędek ziemi sandomierskiej rozsądził spór między Władysławem, Janem i Spytkiem, trzema synami Spytka z Melsztyna, a samym Spytkiem, wojewodą krakowskim. Na liście świadków widnieje Wierzbięta z Branic jako stolnik [krakowski] (*Wirzbantha de Branycz dapifero*)³¹⁹². W 1415 r. Jakusz z Boturzyna w swoim imieniu i Wierzbięty z Branic jako arbiter nie doprowadził do ugody między wdową Elżbietą i jej dziećmi z Kościelników a braćmi Gutami i odesłał ich do sądu³¹⁹³. W tym samym roku Mikosz z Krzysztoporzyc sprzedał za 20 grzywien Wierzbięcie z Branic łąkę w swojej wsi koło potoku płynącego w granicach Kośmirzowa³¹⁹⁴. W Krośnie 7 XI 1415 r. Władysław II Jagiełło nadał młyn wójtowi halickiemu, jednym ze świadków był *Wyerzbyanta de Branicze tribuno Cracouiensi*, co poświadczają pełnienie przez niego tego urzędu³¹⁹⁵. W Krakowie 4 II 1416 r. Piotr Szafraniec z Łuczyc, podkomorzy krakowski nadał monastynowi Trójcy Świętej w Krakowie 15 grzywien z dochodów we wsi Bogucice, świadkował przy tym *Wirzbantha de Branicze dapifero Cracouiensi*³¹⁹⁶. Dnia 10 V 1417 r. Wierzbięta z Branic, obok tytułu cześnika krakowskiego został powtórnie nazwany także starostą sanockim (*Wirzbanthe de Branice dapifer Cracouiensis, capitaneus Sanocensis*)³¹⁹⁷. Oba te tytuły nosił także Wierzbięta 24 V t.r., gdy za jego zgodą oraz żony tegoż Doroty bp Wojciech ponowił oddanie kościoła parafialnego w Ruszczy księżomansjonarzom (Wierzbięta z Branic i jego żona Dorota nadali mansjonarzom w Ruszczy 12 grzywien czynszu rocznego od sześciu kmieci w Branicach, po dwie grzywny od każdego kmiecia. Kmiecie zostali przeniesieni pod jurysdykcję duchowną, lecz robociznę od nich Wierzbięta zachował dla siebie)³¹⁹⁸. W dniu 6 VIII 1417 r. Wierzbięta z Branic był jednym z przysiężników w naganie szlachectwa Wiktora z Wiatrowic³¹⁹⁹. Dnia 26 XI 1417 r. był poręczycielem rodziny Tarnowskich (*Wirzbantham de Branice, Dapiferum Cracouiensem*)³²⁰⁰. W 1417 r. Jakusz i Paweł z Bielana sprzedali za 150 grzywien

³¹⁹⁰ AGZ, t. XI, nr 1445 (s. 189).

³¹⁹¹ SPPP, t. II, nr 1293 (s. 190).

³¹⁹² ZDM, cz. VI, nr 1860 (s. 488-490).

³¹⁹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8066> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8454> [dostęp 27.04.2017].

³¹⁹⁵ ZDM, cz. VI, nr 1799 (s. 400-404), w przypisie 12, wyrażono wątpliwość co do faktu pełnienia urzędu wojskiego w latach 1415-1418, bo od XII 1416 r. poświadczono na tym urzędzie Andrzeja Gałkę z Niedźwiedzia.

³¹⁹⁶ KDKK, t. II, nr DLXV (s. 411).

³¹⁹⁷ *Ibidem*, nr DLXXIII (s. 420). Było nadanie bpa krakowskiego Wojciecha dla kościoła parafialnego w Ruszczy, przy czym Wierzbięta został nazwany jego patronem (s. 421), o sukcesorach Wierzbięty zob. s. 423.

³¹⁹⁸ *Ibidem*, nr DLXXVI (s. 426-427). Bp włączył dokument samego Wierzbięty (*Nos Wirzbantha heres de Branice, dapifer Cracouiensis et capitaneus Sanocensis, vna cum Dorothea consorte nostra legitima*). Te daty ramowe urzędu starosty sanockiego (30 I 1412 – 24 V 1417) podaje też K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 220.

³¹⁹⁹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1270 (s. 456).

³²⁰⁰ *Ibidem*, t. II, nr 1542 i 1544 (s. 222).

Wierzbięcie z Branic całą część po ojcu w Bielanach, a żona Jakusza Świętochna i żona Pawła Piechna zrzekły się praw posagowych³²⁰¹. Król Władysław II Jagiełło 28 II 1418 r. w Miechowie na prośbę Jana Gamrata z Klimontowa transumował przywilej Kazimierza III Wielkiego dla sołtysów Piotra i Stanisława we wsi Brzyście z 1367 r. Na liście świadków Wierzbięta z Branic pojawił się z zagadkowym tytułem wojskiego (*Wyrzbentha de Branice tribuno*)³²⁰². W dniu 1 III 1418 r. w Nowym Mieście Korczynie *Wirzbantha de Branice, dapifero Cracoviensibus* świadkował na dokumencie króla Władysława II Jagiełły³²⁰³. Dnia 24 IV 1419 r. Wawrzyniec z Janowic sprzedał swoje dobra Wierzbięcie z Branic. Ten ostatni zgodził się, by Wawrzyniec przebywał w majątku do najbliższego święta Narodzin Chrystusa, wcześniej do św. Michała miał zapłacić trzy grzywny pod karą *pietnadziesta* dla Wierzbięty i sądu, jeżeli Wierzbięta wyraziłby zgodę, to Wawrzyniec mógłby mieszkać we dworze do kolejnego święta Narodzin Chrystusa, w razie braku zgody miał się od razu wyprowadzić³²⁰⁴. Gdy 15 VII 1419 r. pod Czerwieńskiem król Władysław II Jagiełło i w. ks. Witold potwierdzali przymierze z królem duńskim Erykiem, na liście wielu dygnitarzy koronnych znajdował się *Wirzbyatha de Branice dapifer [...] Cracouienses*³²⁰⁵. W 1419 r. Wyszko Morka (II.R.7) z Otwinowa [pow. wiślicki] sprzedał za 400 grzywien Wierzbięcie z Branic część w Chroszczynie [Wielkiej] kupioną u Klemensa z Zembocina³²⁰⁶. W 1420 r. Spytko z Woli Więclawskiej oddał prawa roszczenia Wierzbięty z Branic tytułem prawa bliższości do wsi Czajowice³²⁰⁷. Dnia 21 IV 1421 r. w Żarnowcu król Władysław II Jagiełło na prośby Gniewosza z Dalowic, podstolego krakowskiego i jego żony Elżbiety przeniósł ich wsie: Płaszów [dziś dzielnica Krakowa], Sidzina i Sudoł (pow. krakowski) z prawa polskiego na niemieckie. Świadkował na tym dokumencie *Wirzbantha de Branycze*³²⁰⁸. W 1421 r. Wierzbięta z Branic podzastawił Markowi z Czarnochowic całą część w Janowicach, na takich warunkach, na jakich sam trzymał ją w zastawie od wspomnianego wyżej Wawrzyńca³²⁰⁹.

II.T.2. PIOTR

Dnia 1 X 1398 r. Wierzbięta z Branic z [bratem] Piotrem sędzili się z Grzegorzem z Bogumiłowic o umowę na dwie grzywny³²¹⁰. Dnia 19 XI 1398 r. Piotr z Branic był pełnomocnikiem (*procurator*) Jadwigi [żony Ottona] z Pilczy w jej sprawie z Leonardem z Krakowa [zwanym] Prasol³²¹¹. W 1429 r. Jakub Nadobny z Rogowa i Piotr z Branic

³²⁰¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2661> [dostęp 27.04.2017].

³²⁰² KDMłp, t. IV, nr MCLXX (s. 166) i ZDM, cz. VII, nr 1868 (s. 8-9), w przyp. 7 I. Sułkowska-Kuraś i St. Kuraś przypomnieli, że od 14 XII 1416 r. wojskim był Andrzej Gałka z Niedźwiedzia, zob. K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 93.

³²⁰³ KDKK, t. II, nr DLXXX (s. 432).

³²⁰⁴ SPPP, t. II, nr 1629 (s. 236).

³²⁰⁵ *Codex epistolaris Vitoldi Magni Ducis Lithuaniae 1376-1430*, collectus opera Antonii Prochaska, Cracoviae 1882, nr DCCXLV (s. 455-457).

³²⁰⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁰⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4278> [dostęp 27.04.2017].

³²⁰⁸ ZDM, cz. VII, nr 1909 (s. 70-71).

³²⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6681> [dostęp 27.04.2017].

³²¹⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7590 (s. 585).

³²¹¹ *Ibidem*, nr 7868 (s. 614).

ręczyli Piotrowi [ongiś] z Krzyszkowic, że Jan, syn kasztelana lubelskiego [Jana ze Szczekocin] zapłacić miał mu 30 grzywien pod rygorem wzrostu długu do 60 grzywien³²¹².

II.T.3. MAŁGORZATA

Zob. w biogramie jej brata Wierzbęty (II.T.1).

POKOLENIE XIV

II.T.4. EUFEMIA (OFKA)

W 1414 r. Ofka była wspomniana jako córka Wierzbęty z Branic (II.T.1), żona Iwana, syna Mściszka z Gór (ówczesny pow. wiślicki)³²¹³.

II.T.5. GRZEGORZ

Zofia Leszczyńska-Skrętowa podaje następujące informacje o Grzegorzu Branickim z Branic i Ruszczy: występował w latach 1419-1458, był synem Wierzbęty (II.T.1) i Doroty, bratem Piotra i Ofki [także Małgorzaty], podkomorzym królowej 1439, kasztelanem radomskim 1442 r.³²¹⁴ K. Federowicz zebrał natomiast rękopiśmienne źródła o Grzegorzu, podał też daty pełnienia urzędu podkomorzego (28 II 1440 – 3 VII 1441 r.) i kasztelana radomskiego (6 XII 1442 – 13 VI 1458 r.)³²¹⁵. Ta ostatnia data jest datą śmierci. Karol Piotrowicz sporządził biogram Grzegorza w PSB, do którego odsyłam³²¹⁶. W 1419 r. Grzegorz z Branic został odnotowany jako student akademii krakowskiej (*Gregorius Wirzbantha[e] de Branicz, frater Petri, hiemalis*)³²¹⁷. W 1428 r. na podstawie zeznań świadków w sporze Grzegorza z Branic z Janem Borkiem z Trzcieńca Grzegorz już od sześciu lat wybierał czynsz z karczmy w Kleszczowej³²¹⁸. W dniu 23 III 1430 r. stawili się razem w sądzie *Gregorius cum Petrus fratres de Branicze*³²¹⁹. Dnia 28 XII 1430 r. bp krakowski Zbigniew Oleśnicki rozszadził spór między klasztorami w Tyńcu i Staniątkach nad sposobem obsady proboszcza w kościele klasztornym w tej ostatniej miejscowości. Świadcami na tym dokumencie byli *Gregorio et Petro de Branicze hereditibus*³²²⁰. W 1430 r. bracia Grzegorz i Piotr z Branic zastawili za 30 grzywien – w wyniku poręczenia Piotra za Jana ze Szczekocin – Piotrowi Świradowi z Krzyszkowic [par. Gorzków] wieś Górkę³²²¹. W 1432 r. Mikołaj Łoszeko, mieszczanin ze Stradomia ustąpił Piotrowi z Krzyszkowic z wsi Iwkowa, którą trzymał zastawem za 62 grzywiny³²²².

³²¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8450> [dostęp 21.04.2017].

³²¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²¹⁴ *Ibidem*.

³²¹⁵ K. Federowicz, *op. cit.*, s. 179-180 i 251, data 3 VII 1441 r. jest błędna, bowiem podkomorzym był jeszcze 16 XI t.r., zob. dalej. To samo można powiedzieć o dacie 6 XII 1442 r., bowiem kasztelanem był już 14 III t.r.

³²¹⁶ K. Piotrowicz, *Branicki Grzegorz*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 401-402, gdzie podano najważniejsze fakty, głównie z życia politycznego.

³²¹⁷ *Indeks studentów...*, s. 91.

³²¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7542> [dostęp 27.04.2017].

³²¹⁹ SPPP, t. II, nr 2327 (s. 348).

³²²⁰ KDKT, t. II, nr CLXIX (s. 266-269).

³²²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5991> [dostęp 27.04.2017].

³²²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6274> [dostęp 27.04.2017].

W 1432 r. Bartłomiej z Górki, pisarz generalny ziemi krakowskiej przyjął rezygnację przez Grzegorza i Piotra z Branic oraz ich matkę Dorotę z wsi Mikłuszowice. W 1432 r. Maciej prokurator pana [Grzegorza?] Branickiego z Chroszczyny Wielkiej wystąpił przeciw Grzegorzowi i Wojciechowi kmieciom z tejże wsi³²²³. W 1433 r. Magdalena żona Piotra, córka Abrahama z Goszyc (II.A.21) wstrzymała wystawienie dokumentu w sprawie kupna Mikłuszowic przez Bartłomieja z Górki. Grzegorz z Branic, starszy brat Piotra sprzedał za 300 grzywien półgroszków Bartłomiejowi z Górki dziedzinę, czyli wieś po ojcu Wierzbicie, zw. Mikłuszowice, i poręczył za matkę Dorotę i brata Piotra³²²⁴. W 1433 r. Grzegorz z Branic, poręczając za brata Piotra i matkę Dorotę, sprzedał za 300 grzywien Bartłomiejowi z Górki [Kościelnickiej], pisarzowi generalnemu zamku krakowskiego swoją wieś po ojcu Mikłuszowice [dziś nie istniejące, par. Górka]³²²⁵. W 1433 r. „czcigodny” (*strenuus*) Grzegorz Branicki i szlachcic Paweł Beski z Marcinkowic poręczyli za „czcigodnego” (*strenuus*) Piotra Beskiego [brata Pawła] zwrot 30 grzywien Laczkowi z Sosnowic ewentualnym podwojeniem tej sumy i wwiązaniem do ról osiadłych w Marcinkowicach, z których było płacone sześć grzywien czynszu³²²⁶. W 1434 r. Wojciech z Mychowa zastawił za 200 grzywien Grzegorzowi z Branic [ożenionemu z Małgorzatą siostrą Wojciecha – Z. Leszczyńska-Skrętową] miasto Jasło z wsiami Kaczorowy i Ułaszowice³²²⁷. W 1434 r. Wojciech z Mychowa (pow. sandomierski) zastawił z racji 100 grzywien posagu swej siostry (Małgorzaty) szwagrowi Grzegorzowi z Branic swoje wsie dziedziczne Brzyszczyki i Koczarowy do czasu wypłacenia sumy posagowej; Grzegorz zapisał 200 grzywien wiana i drugie tyle posagu swej żony Małgorzaty, córki zmarłego Rafała z Mychowa, kasztelana zawichojskiego, na połowie wszystkich swoich dóbr³²²⁸. Grzegorz miał pobierać z tych wsi 10 grzywien czynszu rocznie, a co byłoby powyżej tej sumy, przypaść miało Wojciechowi³²²⁹. W 1434 r. Abraham z Goszyc (II.A.11) miał zapłacić w wyznaczonym terminie 200 grzywien Grzegorzowi z Branic pod gwarancją dania mu wwiązania w charakterze zastawu do całej swojej dziedziny w Goszycach, a tenże oświadczył, iż z racji długu 200 grzywien miał dać Piotrowi Szafrącowi, wojewodzie krakowskiemu wwiązanie w charakterze zastawu do całej swej części dziedziny w Goszycach³²³⁰. Dnia 3 I 1435 Grzegorz z Branic podzastawił Janowi Czelustce ze Stradowa miasto Jasło w okręgu bieckim, ten miał mu płacić 30 grzywien na św. ... [tekst zepsuty – T.K.]. Gdyby tego nie uczynił na trzeci dzień po upływie tego święta, miał ręczyć głową za spełnienie zobowiązania. W razie gdyby i teraz nie wypełnił zobowiązania, podlegał karze *pietnadziesta*, a ostatecznie, nie wypełniwszy zobowiązania, miał opuścić swój okręg, na co dał zobowiązanie. Zawarli też między sobą umowę, że zasiewy każdy z nich zbierałby co drugi rok. Jeśli Grzegorz zawarłby ugodę z panem Markuszem [z Popienia i Korabiowic na Mazowszu, wójtem

³²²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3955> [dostęp 1.05.2017].

³²²⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5991> [dostęp 27.04.2017].

³²²⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25539> [dostęp 1.05.2017].

³²²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6779> [dostęp 22.04.2017].

³²²⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²²⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3404> [dostęp 27.04.2017].

³²³⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5934> [dostęp 27.04.2017].

Jasła], wówczas Jan winien był Grzegorzowi ustąpić z zastawu i wszystkie pieniądze z kar i opłat sądowych, z wyjątkiem czynszu, winny przypisać Janowi³²³¹. W 1437 r. Grzegorz zastawił za 22 grzywny Henrykowi [włodarzowi?] z Broniszowa [pow. pilzn.] na jeden rok miasto Jasło, wieś Kaczorowy i folwark zwany Ułaszowice³²³². W 1439 r. Grzegorz z Branic podkomorzy królowej Zofii oświadczył, że kmiecie z Książnic za- dośuczynili *pro poena nostra* [tj. uiszcili karę zwaną ruszyca, płaconą królowej za zabi- cie kobiety]³²³³. Dnia 9 II 1439 r. Grzegorz z Branic obwieścił, że kara została wieczyście im umorzona³²³⁴. W dniu 28 II 1440 r. w sądzie ziemskim stawili się Jan z Pilczy [Pilicy], starosta krakowski jako główny dłużnik i poręczyciel oraz *Strenui domini Gregorio de Branicze Succamerarius Reginalis*, pod karą pospolicie zwaną ruszyca (*ruschicze*) oraz Mikołaj z Chełmu, wielki prokurator krakowski, poręczyciele wspólni i solidarni sumy 250 grzywien w powszechnej dobrej monecie obowiązującej w Królestwie wobec szlach- ciców Mikołaja ongiś z Zakrzowa i Jana z Dobranowic, zwanego Champczem [popraw- nie Chamcem – T.K.], ówczesznie wicestarosty krakowskiego (II.Y.7). Odpowiadali za uiszczenie w pierwszej kolejności 48 grzywien, natomiast cała trójka (dłużnik i dwaj poręczyciele) odpowiadali przed dwoma wierzycielami, że cała suma 250 grzywien zostanie zapłacona po święcie Narodzin Chrystusa, a najpóźniej na św. Jana Apostoła i Ewangelistę, a ostatecznie na trzeci dzień po kolejnym święcie Narodzin Chrystusa³²³⁵. W 1440 r. Piotr i Grzegorz z Branic winni byli zwrócić Piotrowi z Lekszyca 60 grzywien pod rygorem wwiązania do Chroszczyny Wielkiej³²³⁶. Dnia XI 1441 r. w Szekesfehervar Władysław III przyłączył cztery łany do sołectwa we wsi Miejsce w ziemi sądeckiej na rzecz Jana Grzymały, podkomorzego sanockiego i burgrabiego krakowskiego, na liście świadków czytamy: *Gregorio de Branicze castellano Radomiensi*³²³⁷. W dniu 16 XI 1441 r. na wyspie Tsepel Władysław III Jagiellończyk zapisał Grzegorzowi z Branic, podkomorzemu królowej (*Gregorium de Branicze succamerarium reginalem terre nostre Cracouiensis*) 800 florenów na mieście Szydłowie i przynależnych wsiach³²³⁸. Dnia 14 III 1442 r. w Tyrnowie Władysław III nadał prawo średzkie wsi Czuczycze w Chełmszczyź- nie, świadkował *Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*³²³⁹. Dnia 7 VI 1442 r. Władysław III, król Polski i Węgier w Budzie nadał swemu szambelanowi (*cubiculario*) Mikołajowi z Pleszowa dom w Krakowie, świadkiem na tym dokumencie był *Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*³²⁴⁰. Dnia 10 VI 1442 r. król Władysław III potwierdził w Budzie Mikołajowi Serafinowi, miecznikowi i żupnikowi krakowskiemu posiadanie zamku w Barwałdzie, świadkiem był kasztelan Grzegorz z Branic (*Gregorio de*

³²³¹ SPPP, t. II, nr 2608 (s. 409).

³²³² <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6779> [dostęp 22.04.2017].

³²³³ *Słownik Staropolski*, t. VIII, z. 1 (48), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977, s. 50; <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8482> [dostęp 27.04.2017].

³²³⁴ CDU, pars. I, nr XCIX (s. 189).

³²³⁵ SPPP, t. II, nr 2832 (s. 462-463), przypis 90 kierował do literatury na temat pojęcia ruszyca.

³²³⁶ <http://www.sloownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8967> [dostęp 27.04.2017].

³²³⁷ ZDM, cz. II, nr 587 (s. 381-382).

³²³⁸ *Ibidem*, nr 589 (s. 384-385). Regest: *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej...*, nr 121 (s. 88).

³²³⁹ *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej...*, nr 122 (s. 88-89).

³²⁴⁰ KDMłp, t. IV, nr MCDXXVI (s. 402).

Branycze castellanis)³²⁴¹. Dnia 12 VI 1442 r. Władysław III nadał w Budzie Wołczkowi Rokutowiczowi podkomorstwo lwowskie i wskazane wsie. Świadkiem na tym dokumencie był Grzegorz z Branic jako kasztelan radomski (*Gregorio de Branicze Radomiensi* [...] *Castellanis*)³²⁴². W dniu 6 II 1443 r. *in rosprawa* Krzesław z Kurozwek, kasztelan wiślicki i starosta generalny Wielkopolski, mając pozew, zwrócił się do Grzegorza z Branic, kasztelana radomskiego, informując, że to, co ten ostatni otrzymał, otrzymał za zgodą i jego wolą. Natomiast na wiecu obie strony: Krzesław oraz Grzegorz (ze swoim bratem [Piotrem]) przedstawili królowi swoje stanowiska. Przedmiotem sporu było wójtostwo w Szydłowie³²⁴³. Dnia 10 V t.r. regent Królestwa Jan z Czyżowa, kasztelan i starosta krakowski sprawie między Krzesławem z Kurozwek i braćmi Grzegorzem i Piotrem z Branic o wójtostwo w Szydłowie ustanowił wadium 1000 grzywien³²⁴⁴. Dnia 27 XII 1443 r. Mikołaj Motkowski (przedstawiciel Krzesława z Kurozwek, kasztelana wiślickiego) stwierdził przed sądem grodzkim krakowskim, że Krzesław miał zamiar oddać pieniądze kasztelanowi radomskiemu Grzegorzowi z Branic oraz jego bratu na wiecu w Nowym Mieście Korczynie. Jednak gdy obecny w sądzie Grzegorz zażądał od razu zapłaty długu, to Mikołaj Motkowski zaznaczył, że zapłata nie nastąpi bez zobaczenia pisma królewskiego, w którym byłaby zawarta zgoda na wymianę Szydłowa na Pilzno, przy czym Grzegorz uznał, że nie był zobowiązany do dostarczenia tej zgody. Wobec tego Motkowski stwierdził, że Zakrzowski uda się do króla po zgodę³²⁴⁵. W dniu 14 III 1444 r. *Magnificus* [! – T.K.] *dominus Gregorio Branitsky Castellanus Radomiensis* miał nakaz stawienia się na sąd na wiecu generalnym³²⁴⁶. W dniu 2 XI 1444 r. Bartosz z Gór, sędzia i Piotr z Cikowic, podsędek ziemski krakowski poświadczyli, że Katarzyna, wdowa po Macieju Puklerzu, mieszczaninie krakowskim zapisała na wypadek swej śmierci posiadaną wierzytelność 115 grzywien, należną jej od Grzegorza, kasztelana radomskiego i jego brata Piotra, dziedziców z Branic, szpitalowi przy kościele św. Jadwigi na Stradomiu (dziś dzielnica Krakowa)³²⁴⁷. Dnia 12 V 1445 r. Grzegorz z Branic, kasztelan radomski był jednym z dygnitarzy rozpatrujących sprawę między szlachcicem Mikołajem ze Skawiny a królową Zofią³²⁴⁸. W dniu 3 II 1446 r. w Krakowie sąd ziemski rozpatrywał sprawę między Iwonem z Obichowa a Janem z Ujazdu o wieś Skrzydlówka. Asesorem w sądzie był *Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*³²⁴⁹. W tym samym

³²⁴¹ ZDM, cz. VIII, nr 2570 (s. 398-399).

³²⁴² *Ibidem*, cz. III, nr 612 (s. 30-31), w przyp. 14 informacja: Grzegorz, syn Wierzbęty, komornik królewski (1441-1458), PSB II, s. 401.

³²⁴³ SPPP, t. II, nr 3157 (s. 528).

³²⁴⁴ *Ibidem*, nr 3170 (s. 530).

³²⁴⁵ *Ibidem*, nr 3182 (s. 532-533).

³²⁴⁶ *Ibidem*, nr 3205 (s. 540).

³²⁴⁷ DSZK, nr 199 (s. 217-218). Regest: SPPP, t. II, nr 3196 (s. 537). Był też asesorem 30 IX i 3 X 1449 r., nr 212-213 (s. 232-234), 3, 4 i 6 II 1451 r., nr 217-219 (s. 238-242), 26 VI 1452 r., nr 224 (s. 247-248), 12 VII 1452 r., nr 226 (s. 250-252).

³²⁴⁸ SPPP, t. II, nr 3233 (s. 547).

³²⁴⁹ KDMłp, t. IV, nr MCDLXXIII (s. 404). Był też asesorem w królewskim sądzie nadwornym (5 X 1443 r., 30 VI 1447 r., 25 VI 1448 r., 9-10 III 1450 r., 3 VII 1451 r., 9 VI 1452 r., 25 VIII i 3 IX 1453 r.), SPPP, t. II, s. 521, 561, 571, 593, 594, 605, 613, 624 i 625, a ponadto na wiecu generalnym (3 II 1446 r., 3 II 1447 r., 30 IX 1448 r., 9-10 V oraz 30 IX 1449 r.), s. 551, 559, 573, 581 i 582.

charakterze wystąpił też dwa dni później, gdy orzekł regent Królestwa Jan z Czyżowa³²⁵⁰. Dnia 13 V 1446 r. Jan z Oleśnicy, sędzia i Piotr z Sienna, podsędek ziemski krakowski nadali dom w Krakowie klasztorowi łysogórskiemu. Tu także świadkował *Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*³²⁵¹. W dniu 6 II 1447 r. wiec generalny w Krakowie rozpatrywał spór między Nieustępem, opatem jędrzejowskim a Stanisławem Niemstą z Krzcięcic o wieś Słaboszowice. Tu także świadkował *Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*³²⁵². W dniu 30 VI 1447 r. Grzegorz z Branic, kasztelan radomski zasiadał w sądzie królewskim w sprawie nagany szlachectwa Jana Słuszki z Mirowa przez Stanisława ze Zdrowej³²⁵³. Orzekł też 2 X 1448 r. na wiecu generalnym (*Gregorius de Branicze Radomiensis Castellani*)³²⁵⁴. Dnia 2 X 1447 r. sąd nakazał, by Jan z Oleśnicy, wojewoda sandomierski, zapłacił karę *pietnadziesta* Grzegorzowi z Branic, kasztelanowi radomskiemu w sprawie o krzak leszczyny, przy zastosowaniu środka dowodowego *wsteczna*, wskazanego w pozwie³²⁵⁵. Świadcował (*Gregorio de Branicze Radomiensi castellanis*) w Krakowie 2 VII 1448 r., gdy Kazimierz IV nadał Piotrowi z Wyszmontowa sędziemu ziemi sandomierskiej brzeg bagna we wsi Stodoły dla założenia stawu³²⁵⁶. W Krakowie 21 X 1449 r. Bartosz z Gór, sędzia i Piotr z Cikowic podsędek ziemski krakowski poświadczyli, iż kasztelan radomski Grzegorz i brat jego rodzony Piotr, dziedzice Branic oraz Świętosław, przeor klasztoru św. Marka w Krakowie wraz z konwentem sprzedali Mikołajowi Zarogowskiemu całą część na Bielanych, a także część zwaną Wężykowską za 166 grzywien, obiecując (wraz z Jakubem z Giebułtowa) bronić Zarogowskiego przed pretensjami innych³²⁵⁷. W dniu 5 II 1450 r. w Krakowie król Kazimierz IV Jagiellończyk nadał Dionizemu Synowcowi z Uścia różne włości. Świadcował na tym dokumencie Grzegorz z Branic, także jako kasztelan radomski (*Gregorio de Branicze Radomiensi [...] Castellani*)³²⁵⁸. Dnia 20 II 1450 r. świadcował na dokumencie Kazimierza IV Jagiellończyka zezwalającym mieszczanom Biecza zbudować *dealbatorium alias blech* [?]³²⁵⁹. W 1450 r. Zygmunt z Bobowej (II.N.29) zastawił za 60 florenów węgierskich braciom: kasztelanowi radomskiemu Grzegorzowi i Piotrowi z Branic całe swoje dziedzictwo w Ciborowicach z przynależnościami, m.in. czterema wołami i dwoma końmi³²⁶⁰. W tym samym roku Grzegorz z Branic, kasztelan radomski i jego brat Piotr oświadczyli, że Elżbieta, żona Zdziebora ze Świeradziec uściła im 100 grzywien z pieniędzy posagowych ich ciotki Ofki, wdowy po Przybku, zapisanych na Damianicach³²⁶¹. Dnia 28 VI 1452 r. Bartosz z Gór, sędzia i Piotr z Cikowic podsędek ziemski krakowski wydali na rokach na dworze królewskim wyrok, który miał odnośnie do mieszczan i chłopów ze

³²⁵⁰ SPPP, t. II, nr 3270 (s. 556).

³²⁵¹ KDMłp, t. IV, nr MCDLXXVI (s. 407).

³²⁵² *Ibidem*, nr MCDLXXXV (s. 458-459).

³²⁵³ SPPP, t. II, nr 3302a (s. 562-563).

³²⁵⁴ *Ibidem*, nr 3341 (s. 574).

³²⁵⁵ *Ibidem*, nr 3376 (s. 582).

³²⁵⁶ ZDM, cz. III, nr 793 (s. 262-264).

³²⁵⁷ DSZK, nr 214 (s. 234-236).

³²⁵⁸ ZDM, cz. III, nr 843 (s. 333-335).

³²⁵⁹ *Materiały do historii miasta Biecza (1361-1632)*, wyd. F. Bujak, Kraków 1914, nr 46 (s. 11-12).

³²⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4017> [dostęp 27.04.2017].

³²⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4785> [dostęp 27.04.2017].

Skawiny rozstrzygnąć ich podległość w zakresie ciężarów, do których rościł sobie prawo dwór królewski i klasztor tyniecki. Jednym z asesorów był kasztelan radomski Grzegorz z Branic³²⁶². W 1452 r. powołany przez oficjała krakowskiego sąd arbitrow rozstrzygał liczne spory między Więczyławem, prepozytem zwierzynieckim a Grzegorzem z Branic, czyli z Ruszczy i jego bratem Piotrem odnośnie do robocizny od kmieci w Luboczy i dzierżawy tej wsi przez obu braci od klasztoru zwierzynieckiego i oświadczył, że 100 grzywien za dzierżawę Grzegorz dał klasztorowi na lat 10. Jednak 30 grzywien Grzegorz już wydzierzył i jeżeli klasztor wypłaciłby 70 grzywien, Grzegorz z dzierżawy winien był ustąpić. Na razie sąd arbitrow gwarantował mu dzierżawę na najbliższy rok. Przez czas dzierżawy winien był wymagać robocizny i spę od kmieci zgodnie z przywilejem. Kmiecie z Luboczy obowiązani byli do robocizny w dzierżawie Grzegorza w Luboczy, lecz nie w Ruszczy lub Branicach³²⁶³. W 1452 r. Grzegorz z Branic, kasztelan radomski i jego brat Piotr zastawili za 160 grzywien Andrzejowi z Tęczyna całą wieś Mędrzechów w pow. nowokorczyńskim³²⁶⁴. Dnia 28 VIII 1453 r. zasiadał w sądzie u boku króla³²⁶⁵. W 1456 r. Ciechosz z Druszkowa i Lekszyk z Łęk poręczyli pod karą *pietnadiesta* za Stanisława z Porąbki, że ten zwróci trzy grzywiny długu Grzegorzowi z Branic, kasztelanowi radomskiemu³²⁶⁶. W 1457 r. Andrzej z Tęczyna sprzedał za 1000 florenów węgierskich Grzegorzowi i Piotrowi całe swoje wsie Skorocice i Łatanice w pow. wiślickim, z prawem wykupu do 4 lat. Grzegorz i Piotr zastawili za 600 grzywien (bez 15 florenów węgierskich) Janowi z Tęczyna wsie Skorocice i Łatanice, które mieli w zastawie od Andrzeja z Tęczyna³²⁶⁷. W dniu 2 VI 1458 r. uczestniczył w postępowaniu w sprawie oczyszczenia z zarzutu infamii starosty oświęcimskiego Jana [Synowca – T.K.] z Rzędowic³²⁶⁸. W 1458 r. Mikołaj Pieniążek z Witowic, starosta krakowski, Jan z Melsztyna, Grzegorz z Branic, kasztelan radomski, Jakub z Dębna, podczaszy krakowski i Piotr Nosal z Turzy potwierdzili ugodę, jaką zawarli Stanisław Młodziejowski i Jan Lisowski w sprawie Rakowic i Trojanowic³²⁶⁹.

II.T.6. PIOTR

Z. Leszczyńska-Skrętowa pisze: 1419-1476 Piotr Branicki z Branic, Ruszczy, tenutariusz Bielowych i Strzegocic (pow. pilzneński), Wielkiej Wsi (par. Wojnicz), brat Grzegorza (II.T.5), kasztelan biecki w 1466 r.³²⁷⁰ K. Federowicz zbierając źródła dotyczące Piotra, informuje, że kasztelanem bieckim był między 3 III 1466 a 27 V 1475 r.³²⁷¹

³²⁶² KDKT, cz. II, nr CCIII (s. 330). Orzeczenie to wydał także A. Helcel, ale pod datą dzień wcześniejszą (27 VI), zob. SPPP, t. II, nr 3486 (s. 614-615).

³²⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9333> [dostęp 27.04.2017].

³²⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁶⁵ SPPP, t. II, nr 3520a (s. 624).

³²⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25297> [dostęp 27.04.2017].

³²⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁶⁸ SPPP, t. II, nr 3607 (s. 648).

³²⁶⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28886> [dostęp 27.04.2017].

³²⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁷¹ K. Federowicz, *op. cit.*, s. 37. Błędny jest natomiast pogląd tego autora, utożsamiający Piotra z Branic z *Petrus de Brancze*, sędzią ziemskim lwowskim z 1472 r., Federowicz odwołał się do pracy *Documente privitore la Istoria Romanilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki*, Volumul II, Partea 2, Bucuresti 1891, nr CXCVII (s. 219). Równą niefrasobliwością wykazała się Z. Leszczyńska-Skrętowa, która także utożsamiała

Zasadnicze fakty z życia Piotra zebrał też w jego biogramie w PSB Karol Piotrowicz³²⁷². W 1419 r. Piotr z Branic został odnotowany jako student akademii krakowskiej (*Petrus Wirzbantha[de] de Branicz, frater Gregorii, hiemalis*)³²⁷³. W dniu 23 III 1430 r. stawili się razem w sądzie *Gregorius cum Petrus fratres de Branicze*³²⁷⁴. W 1441 r. Tomasz z Sanicygniowa i Piotr z Branic poręczyli za Piotra z Sienna (pow. radomski), łowczego sandomierskiego zwrot 100 grzywien Helenie, wdowie po Janie z Marcinowic, pod groźbą podwojenia tej kwoty³²⁷⁵. Piotr z Branic pojawił się też jako świadek 16 V 1446 r., gdy kardynał Zbigniew Oleśnicki, bp krakowski otrzymał prawo przewozu przez Wisłę nowymi łodziami (*Petro de Branicze*)³²⁷⁶. W tym samym charakterze wystąpił, gdy w Wilnie 28 III 1447 r. Kazimierz IV Jagiellończyk nadał kasztelanowi rozpierskiemu Hińczy z Rogowa dom przy ul. Grodzkiej w Krakowie³²⁷⁷. Szczególnie istotny jest dokument z 2 VII 1448 r., w którym Mikołaj, opat jędrzejowski w sporze o wieś Sławoszowice powołał arbitrow Grzegorza, kasztelana radomskiego oraz jego brata rodzonego Piotra z Branic (*Gregorium castellanum Radomiensem, Petrum eius fratrem germanum de Branicze*)³²⁷⁸. W 1448 r. Piotr z Branic zapisał swej żonie Ludźmille 200 grzywien wiana i 200 grzywien posagu na połowie wszystkich swoich dóbr³²⁷⁹. W tym samym roku Piotr z Branic, jako tenutariusz Luboczy (choć nie jest to pewne) i Wojciech Przylepski, tenutariusz z Rakowic winni byli stawić się w sądzie grodzkim, by przedstawić swoje prawa: Przylepski w Rakowicach, Branicki w Luboczy i w związku z robocizną Luboczy dla należących do wielkorządów krakowskich Rakowic³²⁸⁰. Dnia 10 III 1450 r. zasiadał w sądzie królewskim (*Petro de Branicze*)³²⁸¹. W 1462 r. Kazimierz IV Jagiellończyk wysłał do zamku Melsztyn Piotra Branickiego i Jana Górskiego, by przekonali Jana

tę postać z Piotrem z Branic, odwołując się do K. Maleczyńskiego (*Urzednicy grodzcy i ziemscy lwowscy w latach 1352-1783*, Lwów 1938, s. 61 i 110), ten jednak wyraźnie pisał Piotra z Braniczy i Piotra Branicki z Brańczy, nie: Branic. Jednak zaraz potem odnosząc się do biogramu w PSB pióra K. Piotrowicza, *Branicki Piotr*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 409 – zauważa, że ten podał błędną datę śmierci i mylnie identyfikował go z sędzią ziemskim lwowskim, odsyłając do pracy A. Gąsiorowski, *Polscy gwarantcy traktatów z Krzyżakami XIV-XV w.*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1971, t. 2-3, s. 261 nr 53 i s. 264 nr 105, gdzie ostatecznie objaśniono obie postaci oddzielnie, w: http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3-s245-265/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3-s245-265.pdf [dostęp 25.04.2017] Rodzi się pytanie o korektę naukową *Słownika historyczno-geograficznego województwa krakowskiego w średnio-wieczu*. <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁷² K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409, nie ustrzegając się błędów, zob. wyżej.

³²⁷³ *Indeks studentów...*, s. 257.

³²⁷⁴ SPPP, t. II, nr 2327 (s. 348).

³²⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25540> [dostęp 27.04.2017].

³²⁷⁶ KDMłp, t. IV, nr MCDLXXXVII (s. 448).

³²⁷⁷ *Ibidem*, nr MDII (s. 482).

³²⁷⁸ *Ibidem*, nr MDIV (s. 483).

³²⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017]. Dla ustalenia pochodzenia Ludźmiły szczególnie istotny jest wpis z 26 II 1467 r., w którym kasztelan biecki Piotr z Branic został nazwany wujem (*gener*) Druzjanny i Jana, dzieci zmarłego (*olim*) Andrzeja z Wielowisi. Wraz ze stryjem (*patruus*) tych dzieci Piotrem Brańskim byli ich prawnymi opiekunami. Piotr z Branic miał dać ciotce Druzjanny Róży 200 grzywien posagu, a w razie jej (Druzjanny) kolejnego zamążpójścia dalsze 60. Wynika z tych informacji, że Ludźmiła była siostrą Piotra Brańskiego i Andrzeja z Wielowisi, SPPP, t. II, nr 3883 (s. 732).

³²⁸⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9333> [dostęp 27.04.2017].

³²⁸¹ SPPP, t. II, s. 594. Natomiast 9 V 1466 r. zasiadał w sądzie na wiecu generalnym z tytułem kasztelana bieckiego, s. 714.

Melsztyńskiego o konieczności usunięcia z zamku biskupa Jakuba z Sienna, ale ich poselstwo nie osiągnęło celu³²⁸². W dniu 24 VII 1463 r. kilku kmieci z Bielaw sądziło się ze swoim panem *Petro Branyczsky*, dzierżawiących jego pola w Strzegocicach, które uprawiali, orali, dokonywali żniw, a w Grojcu wspólnie pracowali na brzegu na wielu polach według powszechnego, długiego, a także dawnego obyczaju, o wymiar należności³²⁸³. W 1463 r. Jan z Krzysztoporzyc jako pozywający miał wyznaczony termin z Piotrem Branickim o 50 grzywien i tyleż szkody oraz o gwałt³²⁸⁴. Dnia 24 II 1467 r. doszło do istotnego sporu – mające szczególnie znaczenie dla historyka ustroju i prawa – *Petrus de Branitze Castellanus Byeczensis* nakazał w sprawie zatrzymania złożyć powództwo woźnemu (*ministerialis*) ziemi sandomierskiej. Spotkało się z przeciwdziałaniem prokuratora Mikołaja Saspowskiego, który wytknął Branickiemu niewłaściwość terytorialną, informując go, że woźny ziemi sandomierskiej nie ma żadnej władzy w ziemi krakowskiej³²⁸⁵. W dniu 19 V 1469 r. Kazimierz IV Jagiellończyk nadał prawo magdeburskie miejscowości Bobrka w ziemi lwowskiej, świadkiem był *Petro de Branijcze, Biecensi [...] Castellanis*³²⁸⁶. W 1469 r. Róża, córka zmarłego Stanisława Trzewlińskiego z Wielkiej Wsi, żona Mikołaja Saspowskiego z Tęgorborzy kwitowała Piotra z Branic, kasztelana bieckiego, opiekuna Jana, syna zmarłego Andrzeja Trzewlińskiego i jego dóbr Wielkiej Wsi, Milejówki i Serafinowic [Sarapniowice, dziś nie istnieją, zapewne wchłonięte przez Wielką Wieś] ze 120 grzywien z sumy 200 grzywien posagu³²⁸⁷. W dniu 20 XI 1470 r. był jednym ze świadków zatwierdzenia testamentu arcybpa gnieźnieńskiego Jana (*Petro de Branitze Biecensi Castellanis*)³²⁸⁸. Tego samego dnia świadkował na dokumencie Kazimierza IV Jagiellończyka, potwierdzającym dotychczasowe przywileje duchowieństwa (*Petro de Branitze Biecensi [...] castellanis*)³²⁸⁹. W latach 1470-1471 Jan, najstarszy syn zmarłego Wierzbęty z Turska Wielkiego (II.P.13 i 16) za zgodą braci stryjecznych wyznaczył współrodowców Piotra z Branic, kasztelana bieckiego i Jana z Mielca (II.G.1, pow. sandomierski) na opiekunów i zarządców dóbr przypadłych jemu i braciom po jego ojcu, mianowicie w Tursku Wielkim, Chorążycach, Jaślanach i Pęchowic (obie wsie w pow. sandomierskim)³²⁹⁰. Dnia 3 VII 1471 r. Piotr świadkował z tym samym tytułem, gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał przywileje dla klasztoru cystersów w Byszewie³²⁹¹. Był jednym ze świadków, gdy 30 V 1472 r. Kazimierz IV Jagiellończyk ustanowił dwa jarmarki we Lwowie³²⁹². Jako kasztelan biecki świadkował na dokumencie tego władcy z 16 X

³²⁸² J. Długosz, *Roczniki...*, *Księga dwunasta. 1445-1461*, s. 25.

³²⁸³ SPPP, t. II, nr 3717 (s. 679).

³²⁸⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8454> [dostęp 1.05.2017].

³²⁸⁵ SPPP, t. II, nr 3881 (s. 731-732).

³²⁸⁶ KDP, t. I, nr CXC (s. 341).

³²⁸⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28790> [dostęp 27.04.2017].

³²⁸⁸ *Codex diplomaticvs Regni Poloniae et Magni Ducatvs Litvaniae in qvo pacta, foedera, tractatvs pacis... nvnc primvm ex archivis pblicis ervta ac in lvcem protracta... T. IV in qvo totivs Prvssia res continvtr* [wyd. M. Dogiel], Vilnae MDCCLXIV, nr CXXVIII (s. 178).

³²⁸⁹ *Codicis Epistolaris Saeculi Decimi Quinti Pars Posterior Ab Anno 1444 ad Annum 1492* [Tomus I, Volumen II], cura Joseph Szujski, [Kraków] 1876, nr CCXVII (s. 246-247).

³²⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3856> [dostęp 27.04.2017].

³²⁹¹ KDP, t. II, cz. II, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1852, nr DCXVII (s. 944).

³²⁹² AGZ, t. VI, Lwów 1876, nr CV (s. 160).

1473 r., nadającym przywilej dla Akademii Krakowskiej³²⁹³. Świadcował także 26 X t.r. (*Petro de Branitze Becensi [...] Castellanis*), gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nadał przywileje kupcom węgierskim i śląskim w Krakowie³²⁹⁴. Dzień później król nadał mu (*Petro de Branitze, castellano Beczensi*) dochody z żup wielickich w wysokości 20 grzywien na czas jego życia³²⁹⁵. Dnia 2 X 1475 r. był wspomniany jako zmarły (*olim*)³²⁹⁶.

II.T.7. MAŁGORZATA

W 1436 r. Grzegorz z Branice zobowiązał się wypłacić w określonym terminie 100 grzywien posagu swej siostry Małgorzaty, córki zmarłego Wierzbęty (II.T.1), żony Stanisława Szreniawy z Imbramowic i Łęk (niezidentyfikowanych) i udzielił gwarancji ewentualnym wwiązaniem Stanisława w 10 swoich kmieci w Branicach płacących 10 grzywien czynszu³²⁹⁷.

POKOLENIE XV

II.T.8. HIERONIM

Odnotowywany w latach 1463, 1481-1498, 1504, 1512 Hieronim Rusiecki alias Branicki z Branice i Łuźnej, Woli Łużańskiej, był synem Piotra (II.T.6)³²⁹⁸, bratem Mikołaja Wierzbęty, Stanisława i Piotra (II.T.9-11)³²⁹⁹. W 1463 r. Hieronim został wymieniony jako student akademii krakowskiej (*Jeronimus Petri de Branitze, aestivitalis* [letni – T.K.]³³⁰⁰. Dnia 22 XII 1488 r. był świadkiem w sądzie w sprawie między Janem Labancz z Plechowa a Świętosławem, zwanym Łażnia, wójtem krakowskim (*Yeronimo Branitzsky*)³³⁰¹. W latach 1481-1495 występowała Barbara, córka Jana Giętki z Wielopola, będąca żoną Hieronima³³⁰². W 1481 r. Spytek z Melsztyna zastawił za 900 florenów węgierskich Janowi Gietce z Wielopola wsie: Ołpiny, Szerzyny i Święcany. Jeśli Jan Gietka umrze, wtedy suma ta przypadnie jego córce Barbarze, żonie Hieronima z Branice³³⁰³. W 1494 r. Dorota, córka Mikołaja Buczyńskiego, wdowa po Janie [Giedce Wielopolskim – T.K.] z Zabelcza ustąpiła córce Barbarze, żonie Hieronima Branickiego z Branice oprawę posagu i wiana na dobrach Zabelcze, Wielopole, Łabowa i na części Męciny (pow. sądecki). Barbara zastawiła za 1200 grzywien Hieronimowi Rusieckiemu z Ruszczy wszystkie

³²⁹³ M. Wiszniewski, *Historia literatury polskiej*, t. IV, Kraków 1842, s. 474. CDU, pars III, Cracoviae 1880, nr CCXLIV (s. 38), Jan Gałka z Niedźwiedzia przekazał dom warchołowski Janowi Długoszowi, by ten założył w nim bursę dla studentów uniwersytetu (*Petro de Branitze Bieczensi Castellanis*).

³²⁹⁴ KDMK, cz. I, nr CLXXXIII (s. 257-258).

³²⁹⁵ MS, t. I, nr 1063 (s. 55).

³²⁹⁶ K. Fedorowicz, *op. cit.*, s. 37.

³²⁹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³²⁹⁸ K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409.

³²⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³³⁰⁰ *Indeks studentów...*, s. 113.

³³⁰¹ SPPP, t. II, nr 4343 (s. 868).

³³⁰² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017]. Dnia 24 VII 1489 r. *Yeronimus de Branitze* 200 florenów węgierskich zapisanych sobie przez szlachcica Piotra Kota i Jana Nyczwojskiego ustanowił jako posag swej żony Barbary, córki zmarłego (*olim*) Jana Wielopolskiego, burgrabiego zamku krakowskiego, T. Żychliński, *op. cit.*, t. IX, Poznań 1887, s. 179.

³³⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25648> [dostęp 27.04.2017].

swe dobra dziedziczne Zabełcze, Wielopole, Łęka, Łabowa i Męcina³³⁰⁴. W 1485 r. Jan z Wielkiej Wsi wydzierżawił za 100 florenów węgierskich Hieronimowi z Branic swą wieś Milejówkę³³⁰⁵. W 1490 r. Spytek z Melsztyna, kasztelan zawichojski zastawił na rok za 1300 florenów węgierskich w złocie Hieronimowi Branickiemu z Ruszczy wsie: Olszyny, Ołpiny wraz z robociznami kmieci z Szerzyn i Święcan na folwarkach w Olszynach i Ołpinach oraz połowę sołectwa w Ołpinach³³⁰⁶. W 1490 r. bracia Hieronim, Mikołaj Wierzbęta i Piotr z Branic pod zakładem 100 grzywien podzielili dobra po zmarłym bracie Stanisławie Wierzbęcie. Mikołaj Wierzbęta i Piotr otrzymali Branice i Zimny Brzeg i mieli je wykupić z zastawu własnymi pieniędzmi. Starszy ich brat Hieronim otrzymał Stryjów, który miał wykupić z zastawu. Hieronim dodać miał łącznie 10 grzywien braciom, którym zostanie ponadto przekazana wieś Szczurów Las w Stryjowie, także po drugiej stronie Wisły, mieli użytkować wszyscy bracia. Siedlisko i folwark w Branicach mieli podzielić między siebie. Strony zastrzegły sobie prawo wolnego użytkowania lasu w Stryjowie dla dworu w Branicach, *et hoc quo ad stubis reliquendas*, ale bez szkody, bez ścinania drzew owocujących i na sprzedaż. Kmiecie z Branic powinni mieć prawo wolnego wstępu do tego lasu jeden dzień w roku z własnym zaprzęgiem. Bracia zgodzili się też w sprawie rzeki Wisły między Ruszczą z jednej strony a Grabiami i Wolą z drugiej strony. Obydwa brzegi Wisły miały być wolne dla rybołówstwa. Mieszkańcy Grabii i Woli zostać mieli zachowani przy od dawna praktykowanym zwyczaju połowu (*ligustra et retia*). Hieronim miał przysposobić sobie dla Stryjowa łąkę, zwaną Kępie ze wsi Zimny Brzeg³³⁰⁷. W 1493 r. Andrzej Strasz, dziedzic Glinika był winny 70 grzywien Barbarze, żonie Hieronima Branickiego, dziedzicze Zabełcza. Zwrot tej sumy gwarantował wwiązaniem do swej wsi Mszanka i miejscowego sołectwa³³⁰⁸. W 1497 r. bracia Jakub, Mikołaj i Jan z Bobowej (II.N.35-37) sprzedali za 800 florenów węgierskich Hieronimowi Branickiemu z Branic całe swe dziedzictwo w Woli Łużańskiej i Łużnej³³⁰⁹. Dnia 29 VI 1498 r. Jan I Olbracht nadał Hieronimowi Branickiemu [skonfiskowane za niezgłoszenie się na wyprawę mołdawską – T.K.] dobra Barbary Gładyszowej: Szymbark z wójtostwem i Ropę oraz dobra Stanisława Gładysza [herbu Gryf Czarny – T.K.] Kowalowy i Uście [Ruskie] w ziemi bieckiej³³¹⁰. Dnia 26 II 1504 r. deputaci królewscy (Jan Jordan z Zakliczyna, kasztelan biecki, Piotr Szydłowiecki, podkomorzy, pod nieobecność komornika, Mikołaj Czykowski, miecznik, Piotr z Wrocimowic, cześnik i Michał Czuryło, łowczy krakowscy) przeprowadzili rozgraniczenie królewsczyzn: Mszanka i Bystra, w dzierżawie Jakuba Siekluckiego, kasztelana wojnickiego, od dóbr Hieronima Branickiego: Łużna i Wola [Łużeńska]³³¹¹. W 1511 r. Paweł, dziedzic Filipowic zastawił Hieronimowi Branickiemu swoją karczmę dziedziczną w tej wsi, na której

³³⁰⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9576> [dostęp 27.04.2017].

³³⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28790> [dostęp 27.04.2017].

³³⁰⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25648> [dostęp 1.05.2017].

³³⁰⁷ Opracowano na podstawie: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

³³⁰⁸ SHGWK, t. V, z. 1, W. Bukowski, *Mszana*, s. 83.

³³⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³³¹⁰ MS, t. II, nr 1242 (s. 78). Także *Materiały do dziejów pospolitego ruszenia...*, nr 331 (s. 307).

³³¹¹ MS, t. III, nr 1298 (s. 81).

ówcześniej siedział Marcin Prorok³³¹². Dnia 24 X 1511 r. na prośbę Jana [Łaskiego] abpa gnieźnieńskiego król Zygmunt I Stary zezwolił Janowi Branickiemu (II.T.13) na wykupienie z rąk sołtysów Grzegorza i Marcina sołectwa we wsi królewskiej Iwkowa, pozostającej w tencucie Hieronima Branickiego³³¹³. W 1516 r. Mikołaj Taszycki zobowiązał się zapłacić 100 florenów Hieronimowi Branickiemu z Zabełcza pod gwarancją wwiązania w części dziedziczne w Lusławicach, Słonej, Kończyskach i Faściszowej³³¹⁴. Zmarł 1 IV 1517 r.³³¹⁵ Hieronim posiadał z Barbarą Wielopolską 12 dzieci: synów Jana, Mikołaja, Stanisława, Piotra i Andrzeja oraz córki: Barbarę, Katarzynę, Annę, Zofię, Dorotę, Urszulę i Elżbietę (II.T.13-24).

II.T.9. MIKOŁAJ WIERZBIĘTA

Występujący w latach 1470, 1477, 1491-1495, zmarły przed 1498 r. Mikołaj Wierzbęta lub Wierzbęta z Branic, Stryjowa i Zimnego Brzegu, był drugim synem Piotra (II.T.6), bratem Hieronima, Stanisława i Piotra³³¹⁶. W 1484 r. z podziału dóbr należących do Branickich z Ruszczy Wierzbęcie przypadło: połowa Branic, Stryjów, Wola [Rusiecka], Grabie, Zimny Brzeg [Zymbrzeg] i Szczurów. Podział w 1490 r. zob. w II.T.8³³¹⁷. W 1492 r. Mikołaj Wierzbęta z Branic odstąpił za 40 florenów węgierskich swemu bratu Piotrowi Branickiemu swoją część Zimnego Brzegu³³¹⁸. W dniu 28 I 1495 r. Mikołaj Wierzbęta sądził się z Janem Labanczem ze Strzegoborzyc o zastaw 100 florenów³³¹⁹. Miał trzy córki; Elżbietę, Katarzynę i Annę (II.T.25-27).

II.T.10. STANISŁAW WIERZBIĘTA

Odnotowany w latach 1477-1489, zmarły przed 1490 r. Stanisław Wierzbęta lub Wierzbęta Stanisław z Branic, był trzecim synem Piotra (II.T.6), bratem Hieronima, Mikołaja i Piotra, notariuszem publicznym konsystorza krakowskiego w 1481 r.³³²⁰ W 1485 r. Wierzbęta Starszy [Stanisław?, Mikołaj?] z Branic sprzedał za 100 florenów węgierskich Michałowi Czuryle, staroście niepołomickiemu swoją część Zimnego Brzegu³³²¹. W 1489 r. Wierzbęta Stanisław z Branic zastawił za 80 florenów węgierskich Piotrowi z Łaganowa całą swoją wieś Zimny Brzeg³³²². Stanisław Wierzbęta był mężem występującej w latach od 1464-1467, 1509-1510, zmarłej pomiędzy 1523 a 1534 r. Zofii z Tęczyna herbu Topór, córki Andrzeja z Tęczyna i Jadwigi z Księża Wielkiego i Rabsztyna, siostry niepodzielonej

³³¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5364> [dostęp 1.05.2017].

³³¹³ MS, t. IV, cz. I, nr 1309 (s. 78).

³³¹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 1.05.2017].

³³¹⁵ Wł. Pocięcha, *Branicki Jan*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 402.

³³¹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017]; K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409, wymienia go po Stanisławie.

³³¹⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

³³¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³³¹⁹ SPPP, t. II, nr 4440 (s. 902). Tu także zapisany ich dialog.

³³²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017]. Zob. B. Przybyszewski, *op. cit.*, t. I. 1440-1500, Kraków 1960, nr 106 (s. 68-69), 8 VIII 1481 r. *Stanislao de Branicze*, dokument krakowski, podobnie nr 109 (s. 70-71), *Stanislao Branyczy* (wyrok sądu kościelnego); K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409, wymienia go po Hieronimie.

³³²¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017].

³³²² *Ibidem*.

Jana Rabsztyńskiego z Książa Wielkiego, Barbary i Anny, żony 1v^o 1471 r. Eustachego z Zakrzowa, Bejsc (pow. wiślicki) i Markuszowic (woj. lubelskie), herbu Lewart, zmarłego między 1481 a 1483 r., 2v^o pomiędzy 1481 a 1488 Stanisława Wierzbięty z Branic, herbu Gryf, zmarłego między 1489 a 1490 r., po jego śmierci żony 3v^o przed 1495 r. Mikołaja Słabosza z Putniowic [dziś Putnowice, ziemia chełmska], herbu Wieniawa, starosty chełmskiego (1496-1503), tenentariusza Koszyc i Kuchar (1483-1516), zmarłego w 1516 r.³³²³ Był ojcem Katarzyny (II.T.28).

II.T.11. PIOTR

Piotr Branicki z Branic i Zimnego Brzegu występował w latach 1489-1492, był przedostatnim synem Piotra (II.T.6), bratem Hieronima, Mikołaja i Stanisława³³²⁴. Dnia 24 VII 1489 r. Jakub Barczkowski zastawił Piotrowi z Branic Barczków, Wroczków i Macieczynę z tytułu poręki 500 grzywien za Stanisława [Pieniążka] z Witowic, starosty sanockiego. Piotr zezwolił Jakubowi na użytkowanie tych wsi do św. Jakuba Apostoła [25 VII], a jeśli do tego czasu nie otrzymałby pieniędzy, miał objąć zastaw³³²⁵. Podział dóbr w 1490 r., zob. II.T.8. W dniu 5 X 1491 r. Zofia z Kobylnik pozwała Piotra z Branic o usunięcie jej gwałtem z tenuty w Zimnym Brzegu³³²⁶.

II.T.12. JAN

Ostatnim synem Piotra (II.T.6) był Jan, nie żył już w 1519 r., gdy Mikołaj Taszycycki z Lusławic zobowiązał się zapłacić 60 florenów węgierskich Barbarze, wdowie po Janie Branickim z Ruszczy pod gwarancją wwiązania w swą część dziedziczną w Lusławicach³³²⁷.

POKOLENIE XVI

II.T.13. JAN

Jan był najstarszym synem Hieronima (II.T.8)³³²⁸. Dla ustalenia jego filiacji oraz kolejności jego młodszych braci pomocny jest wpis w Korekturze Praw pod 21 V 1518 r.: *nobiles Ioannem, Nicolaum, Stanislaum, Petrum et Andream fratres germanos invidisos, filios olim nobilis Ieronimi Branyczszki, de Russyecz heredes*³³²⁹. Dnia 24 X 1511 r. na prośbę Jana [Łaskiego] abpa gnieźnieńskiego król Zygmunt I Stary zezwolił Janowi Branickiemu na wykupienie z rąk sołtysów Grzegorza i Marcina sołectwa we wsi

³³²³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8478> [dostęp 27.04.2017].

³³²⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 21.04.2017]. Nie zna go K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409.

³³²⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25397> [dostęp 27.04.2017].

³³²⁶ SPPP, t. II, nr 4384 (s. 883). Tu także zapisany ich dialog.

³³²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9429> [dostęp 1.05.2017]. Nie zna go K. Piotrowicz, *Branicki Piotr...*, s. 409.

³³²⁸ Odsyłam do biogramu w PSB, Wł. Pocięcha, *Branicki Jan...*, s. 402, gdzie wskazano ojcostwo Hieronima oraz rozprawiono się z poglądami literatury na temat jego rzekomej przynależności do Branickich herbu Korczak.

³³²⁹ SPPP, t. VI, nr D.141 (s. 127-128).

królewskiej Iwkowa, pozostającej w tenucie [jego ojca] Hieronima Branickiego (II.T.8)³³³⁰. W dniu 21 V 1518 r. sołtysi w Iwkowej bracia rodzeni Grzegorz i Marcin pozwali o 50 grzywien Hieronima Branickiego. Sąd zwrócił im pozew z powodu złego pozwania strony, informując ich, że nie można pozwać zmarłego. Nakazano im w miejsce Hieronima wpisać Jana, ale to i tak oznaczało przypozwanie wszystkich synów Hieronima jako braci niedzielnych w Ruszczy³³³¹. W 1522 r. bracia Jan, Mikołaj, Stanisław, Piotr i Andrzej Branicy z Branice i Ruszczy [II.T.14-17, synowie Hieronima] pod zakładem 1000 florenów podzielili dobra po ojcu i matce, z których Janowi, Mikołajowi i Stanisławowi przypadły: Ruszcza, Branice, Stryjów, Wola, Grabie, Zimny Brzeg, Szczurów i Iwkowa. Ciż bracia wypłacić mieli po 400 florenów posagu siostrze Barbarze i Katarzynie (II.T.18-19). Taki posag miały otrzymać siostry Anna i Zofia (II.T.20-21) od Andrzeja i Piotra, którzy będą ponadto płacić po cztery grzywny siostrze Dorocie i Urszuli (II.T.22-23), zakonnicom w Sączu [Starym]. Siódma siostra panna Elżbieta (II.T.24) miała posag od rodziców i jeśli umarłaby bez potomstwa i męża, zostać miał on podzielony po połowie. Po bezpotomnej śmierci Barbary i Katarzyny posag ich miał przypaść Janowi, Mikołajowi i Stanisławowi, którzy ponadto mieli uzyskać prawo patronatu i prezenty prepozytury w kościele św. Grzegorza w Ruszczy i kaplicy w Grabiach. Po podziale dóbr dwaj przejąć mieli to prawo w Ruszczy, a trzeci w Grabiach. Andrzejowi przypadły wsie: Wola Łuźna, Łuźna Niżna i Wyżna, Łuźna i Łosie. Piotr zobowiązany był utrzymywać dożywotnio z dóbr Zabełcze z przyległościami siostrę Zofię, o ile nie wstąpiłaby w związek małżeński, w tym wypadku miał dać jej 400 florenów posagu. Gdyby Zofia umarła bezdzietnie, Piotr miał oddać bratu Andrzejowi 200 florenów. Andrzej ze swojej części winien był dać siostrze Annie, żonie Feliksa Wierzbęty 400 florenów posagu. Piotr i Andrzej zatrzymali prawo patronatu scholasterii w Ruszczy. Wieś Iwkowa należała do króla i obecnie była zastawiona przez Jana za pewną sumę pieniędzy. Jeśli bracia podzieliby między siebie dobra, wieś Iwkowa zostać miała przy Janie. Ciż bracia potwierdzić mieli w Pilźnie sprzedaż wsi Rudki [par. Radłów, pow. pilzneński], dokonaną na rzecz NN Zakrzowskiego przez Mikołaja i Piotra³³³². W dniu 21 I 1524 r. Hieronim z Łaska, wojewoda sieradzki, zapisał w dożywocie Janowi Branickiemu, kanonikowi gnieźnieńskiemu, swemu krewnemu (*familiaris*), wieś dziedziczną Łuczanowice w pow. krakowskim³³³³. Dnia 1 III 1524 r. Jarosław [Hieronim? – T.K.] z Łaska, wojewoda sieradzki, dziedzic w Rytwianach, zastawił za 4000 florenów Sewerynowi Bonerowi z Balic, staroście bieckiemu wsie wolne: Goszyce, Rawałowice i Kropidło i wsie zapisane w dożywocie Marcinowi Myszkowskiemu i Kozłowskiemu: Zakrzów, Bolów, Kózki, Sierosławice, Maciejowice i Śmiłowice oraz wieś Łuczanowice, zapisaną Franciszkowi de Mediabarba i Janowi Branickiemu, na czas ich życia³³³⁴.

³³³⁰ MS, t. IV, cz. I, nr 1309 (s. 78).

³³³¹ SPPP, t. VI, nr D.141 (s. 127-128).

³³³² Opracowano na podstawie: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³³³ MS, t. IV, cz. I, nr 4399 (s. 255). Karierę duchowną Jana zob. Wł. Pociecha, *Branicki Jan...*, s. 402. Zmarł ok. 1533 r.

³³³⁴ MS, t. IV, cz. II, nr 13819 (s. 393).

II.T.14. MIKOŁAJ

Mikołaj był drugim synem Hieronima (II.T.8). W 1525 r. Mikołaj Branicki z Ruszczy miał zwrócić 350 florenów polskich długu Janowi Buczyńskiemu z Olszyn pod warunkiem wwiązania go do wsi Grabie i Stryjów³³³⁵. W 1526 r. bracia niepodzieleni Adam i Marcin Bylinowie zastawnicy Łęki w pow. czchowskim ustąpili Mikołajowi Branickiemu zapis na Łęce w wysokości 340 florenów, jaki mieli od Andrzeja Branickiego. Mikołaj zastawił Łękę za 340 florenów Pawłowi Gładyszowi do wypłacenia tej kwoty³³³⁶. W 1527 r. Paweł Gładysz z Kobylanki kwitował Mikołaja Branickiego z 350 florenów zapisanych mu na Łęce³³³⁷. W 1532 r. bracia Mikołaj i Stanisław z Branic i Ruszczy podzielili się dobrami. Starszemu Mikołajowi przypadły Branice, Stryjów i Grabie oraz jezioro Nieciecza w lesie Stryjowa, połowa przewozu na Wiśle i prawo patronatu kościoła parafialnego w Grabiach. Od wspomnianego przewozu prowadziła starodawna droga do Branic wolna dla wszystkich, którą mieli naprawiać, wycinać zarośla i obkładać ją nimi poddani z Ruszczy Stanisława i z Branic Mikołaja³³³⁸. Mikołaj pozostawił synów: Stanisława i Grzegorza (II.T.29-30).

II.T.15. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Hieronima (II.T.8). Zob. w dwóch poprzednich biogramach. W 1532 r. z podziału dóbr Stanisławowi Branickiemu przypadło m.in. jezioro zwane Ciechawiec, leżące koło Przyłasku Rusieckiego, z łąką przy tym jeziorze³³³⁹.

II.T.16. PIOTR

Piotr był czwartym synem Hieronima (II.T.8), zob. też poprzednie biogramy. W 1522 r. nastąpił podział dóbr między Piotrem i Andrzejem Branickimi po zmarłym ojcu Hieronimie. Piotr otrzymał wsie: Zabełcze, Wielopole, Męcina, Maciejowa, Klimkówka, Bielanka i Łabowa. Zobowiązany był również utrzymywać dożywotnio z dóbr Zabełcze z przyległościami siostrę Zofię, o ile nie wstąpiłaby w związek małżeński, w tym wypadku miał dać jej 400 florenów posagu. Winien był także dożywotnio płacić siostrze Dorocie i Urszuli 4 grzywny rocznie po dwie grzywny każdej na Boże Narodzenie. Gdyby Zofia umarła bezdzietnie, Piotr miał oddać bratu Andrzejowi 200 florenów. Andrzej ze swojej części winien był dać siostrze Annie, żonie Feliksa Wierzbęty 400 florenów posagu³³⁴⁰. W 1522 r. bracia Piotr i Andrzej Branicki, dziedzice Woli Łużańskiej i Łużnej mieli zapłacić [szwagrowi – T.K.] Feliksowi Wierzbęcie z Bilska 400 florenów posagu za ich siostrę Annę pod rygorem wwiązania go na rok do połowy dóbr, dworów i ról folwarcznych oraz innych w Woli Łużańskiej i Łużnej Wyżnej w ziemi krakowskiej, w pow. bieckim³³⁴¹. W 1528 r. Zygmunt I Stary wydał wyrok w sprawie przeciw Gładyszom z Blechnarki oraz Andrzejowi i Piotrowi Branickim,

³³³⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

³³³⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³³⁷ *Ibidem*.

³³³⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

³³³⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4024> [dostęp 1.05.2017].

³³⁴⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

wytoczonej z ramienia króla o prawo własności miasta Szymbarku z przynależnymi wsiami, które od dawna posiadają Gładysze, oraz Bielany, Łosia, Klimkówki i Unowicy, będących obecnie w posiadaniu Branickich. Pełnomocnik króla Marcin Myszkowski, kasztelan wieluński, uważając te dobra za królewskie, chciał je wykupić, lecz Gładysze okazali przywilej Kazimierza III Wielkiego z 27 X 1359 r.³³⁴², nadający Janowi Gładyszowi lasy nad rzeką Wielką i Małą Zdynią i innymi dopływami rzeki Ropy z prawem lokowania miast i wsi. Komisarze królewscy stwierdzili, że wszystkie sporne wsi leżały na terenie wyznaczonym w tym przywileju. Król zatwierdził Branickim prawo własności³³⁴³. W 1531 r. Piotr Branicki z Zabełcza, Łabowej i Maciejowej zobowiązał się pod zakładem 10 grzywien wobec starosty sądeckiego Jana Pieniążka z Kruźlowej, że gdyby którykolwiek z jego poddanych z Łabowej i Maciejowej został oskarżony o jakieś przestępstwa, stawi go w grodzie przed sądem³³⁴⁴. W 1534 r. Andrzej Branicki z Woli i Łuźnej, odstępując od swego pow. bieckiego, sprzedał za 1000 florenów Piotrowi Branickiemu z Zabełcza trzecią część w Niżnej Łuźnej, którą kupił od Jana Łużeńskiego³³⁴⁵.

II.T.17. ANDRZEJ

Występujący w latach 1520-1534 Andrzej Branicki z Łuźnej i Woli Łużańskiej był ostatnim synem Hieronima Branickiego (II.T.8)³³⁴⁶. W 1520 r. Feliks Wierzbęta z Bilka wydzierżawił za 20 grzywien Mikołajowi i Andrzejowi Branickim dobra w Łuźnej i Woli Łużańskiej, które trzymał na mocy zapisu od Mikołaja, Stanisława, Jana, Andrzeja i Piotra Branickich. Rok później wydzierżawił za 24 grzywny tym braciom dobra w Łuźnej i Woli Łużańskiej³³⁴⁷. W 1522 r. bracia Piotr i Andrzej Branicki, dziedzice Woli Łużańskiej i Łuźnej mieli zapłacić [szwagrowi – T.K.] Feliksowi Wierzbęcie z Bilka 400 florenów posagu za ich siostrę Annę pod rygorem wwiązania go na rok do połowy dóbr, dworów i ról folwarcznych oraz innych w Woli Łużańskiej i Łuźnej Wyżnej w ziemi krakowskiej, w pow. bieckim³³⁴⁸. W tym samym roku Andrzej Branicki zastawił na rok Achacemu Jordanowi z Zakliczyna i Bobowej, celnikowi nowego cła krakowskiego i sandomierskiego z tytułu długu 100 florenów część dziedziny zwanej Myszkowska w Łuźnej z pięcioma rolami osiadłymi, na których siedzieli kmiecie: Maczoń, Janik, syn Janika, Paweł i Nogaj oraz z czynszem z karczmy. Andrzej był gotów zapłacić Feliksowi Wierzbęcie 400 florenów zapisanych mu na połowie dóbr w Łuźnej i Woli Łużańskiej³³⁴⁹. W 1523 r. Andrzej Branicki z Łęki zapisał 90 florenów długu Adamowi Bylickiemu na wszystkich kmieciach w Łęce z wyjątkiem zagrodników, młyna, karczmy, dworu z rolami dworskimi. Bylicki wydzierżawił temuż Andrzejowi do Bożego Narodzenia

³³⁴² ZDM, cz. I, nr 91 (s. 116-118).

³³⁴³ Sprawa ta toczyła się jeszcze 10 II 1528 r. na sejmie piotrkowskim, gdzie przypomniano to zatwierdzenie imienne wymienionym pięciu Gładyszom wobec Jędrzeja [Andrzeja] i Piotra Branickich, *Materiały do historii miasta Biecza...*, nr 169 (s. 53).

³³⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25399> [dostęp 1.05.2017].

³³⁴⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁴⁶ *Ibidem*.

³³⁴⁷ *Ibidem*.

³³⁴⁸ *Ibidem*.

³³⁴⁹ *Ibidem*.

wszystkich zastawionych sobie kmieci w Łęce³³⁵⁰. W 1523 r. Andrzej Branicki do sumy 100 florenów, w której Achacy Jordan trzymał w zastawie dobra i kmieci w Łużnej, dopisał sumę 400 florenów na 11 rolach osiadłych w tej wsi, na których siedzieli kmiecie: Marcin Górny, Sroka, Parteka, Lech, Zataj, Kupiec, Baldo, Złotko, Bujny, Świrad i Filip. Achacy miał zatem te dobra w zastawie w łącznej sumie 500 florenów. W tym samym roku Andrzej miał zapłacić Stanisławowi Buczyńskiemu, tenentariuszowi dóbr królewskich Rozembark 350 florenów długu pod rygorem wwiązania go do tej części Łużnej, w której nie miał zapisu Achacy Jordan³³⁵¹. W 1524 r. Andrzej Branicki z Ruszczy, dziedzic Woli Łużnej i Łęki zastawił tę ostatnią Adamowi Bylinie za 250 florenów. Tenże Adam ustąpił bratu Marcinowi Bylinie 250 florenów zapisanych na Łęce w pow. czchowskim przez Andrzeja Branickiego³³⁵². W 1524 r. Stanisław Buczyński, tenentariusz dóbr królewskich Rozembark odstąpił za 350 florenów Jakubowi Latoszyńskiemu (II.D.5) swe prawa do tej cz. Łużnej, na której nie miał zapisu Achacy Jordan, a które uzyskał w tejże sumie od Andrzeja Branickiego³³⁵³. W latach 1524-1525 Andrzej Branicki zastawił za 150 florenów Achacemu Jordanowi z Zakliczyna wieś Łosie³³⁵⁴. W 1526 r. bracia niepodzieleni Adam i Marcin Bylinowie zastawnicy Łęki w pow. czchowskim ustąpili Mikołajowi Branickiemu zapis na Łęce w wysokości 340 florenów, jaki mieli od Andrzeja Branickiego. Mikołaj zastawił Łękę za 340 florenów Pawłowi Gładyszowi do wypłacenia tej kwoty³³⁵⁵. W 1527 r. Andrzej Branicki z Łęki sprzedał za 570 florenów Janowi Korzeńskiemu z Korzennej całą Łękę. Andrzej winien był w ziemstwie czchowskim stawić żonę Elżbietę, która miała na tych dobrach zapis oprawy³³⁵⁶. W 1528 r. Jan Łużeński z Łużnej (II.L.23) darował Andrzejowi Branickiemu z Łużnej role folwarczne i rolę opustoszałą, zwaną Raszkowską (Razkowską) tamże. Jan zastawił i zapisał [?] 200 grzywien Andrzejowi Branickiemu z Łużnej część dziedziczną z karczmą i brzegiem młyńskim w Łużnej. Anna, żona Jana za zgodą swego krewnego Pawła Gładysza puściła wolno swego męża z tytułu tego zapisu³³⁵⁷. Andrzej Branicki z Łużnej miał zapłacić 90 grzywien długu Janowi Łużeńskiemu i jego żonie Annie pod rygorem wwiązania ich na rok do czterech ról osiadłych w Łużnej, na których siedzieli kmiecie: Stanisław Krzyżanek, Maciej Ćwikła, Jan Ropski i Mikołaj Pacierz oraz do karczmy wyżnej w Łużnej³³⁵⁸. W 1528 r. Andrzej Branicki z Łęki przeniósł zapis sprzedaży wsi Łęka, zeznany w grodzie sądeckim³³⁵⁹. W 1529 r. Andrzej Branicki zastawił za 200 florenów Piotrowi Odnowskiemu z Felsztyna, podkomorzemu lwowskiemu wieś dziedziczną Łosie³³⁶⁰. W 1530 r. Andrzej Branicki z Łużnej pozwał Zofię Mojkowską ze Stróż dzierżawczynię Łużnej o 10 grzywien odszkodowania z powodu niewydania i niezwrócenia mu kmiecia Macie-

³³⁵⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁵¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁵³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁵⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25338> [dostęp 1.05.2017].

³³⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁵⁶ *Ibidem.*

³³⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁵⁸ *Ibidem.*

³³⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁶⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25338> [dostęp 1.05.2017].

ja Maczonia z Łużnej³³⁶¹. W 1533 r. Jan Luclaw Wróblowski i jego żona Felicja, dziedzice części Łużnej pozwali Andrzeja Branickiego z Woli Łużańskiej i części Łużnej o dokonanie zapisu zamiany dóbr w Łużnej. Dali mu pewne role folwarczne, zwane Myszkowskie, dwie niwy (*arvos alias lyechy*) i nawsie przynależne do tych ról folwarcznych, w zamian za zagrodę, role opustoszałe alias Wycisłowską (*Vyczisslowska*) i za całą część nawsia dolnej wsi Łużna (*inferiori ville*). Felicja pozwała Branickiego, ponieważ zabraniał jej korzystania z lasów przynależnych do jej części Łużnej³³⁶². W 1533 r. Andrzej Branicki z Woli w towarzystwie dwóch szlachciców miał złożyć przysięgę przeciwko Jakubowi, Piotrowi i Wojciechowi Baranowskim, braciom niepodzielonym z Ossownicy, iż nie poręczał Baranowskim za Jana Kolanowskiego, że ten zapisze żonie Annie, córce zmarłego Piotra Baranowskiego 200 florenów posagu i tyleż wiana na swych dobrach³³⁶³. W 1534 r. sąd wyznaczył wizję dla Andrzeja Branickiego z Woli oraz Łużnej i pozywającej go Felicji, żony Jana Luclawa o rozjechanie pługów na nawsiu przynależnym do ról Myszkowskich. Sąd wyznaczył też wizję dla Branickiego i pozywającej go Felicji w sprawie zamiany wszystkich ról folwarcznych, zwanych Myszkowskimi, dwóch niw alias lechy i nawsia przynależnego do ról Myszkowskich, w zamian za rolę opustoszałą Wycisłowskie (*Viczislowskye*), zagrodę z rolami Gibalińską i Ogonowską³³⁶⁴. Andrzej Branicki z Woli i Łużnej, odstępując od swego pow. bieckiego, sprzedał za 1000 florenów Piotrowi Branickiemu z Zabelcza trzecią część w Niżnej Łużnej, którą kupił od Jana Łużeńskiego³³⁶⁵. W 1545 r. Andrzej Branicki oskarżył kmieci z dóbr klasztornych w Chełmcu, że bezprawnie (*frivole ac potenter et violenter*) orali pewną rolę nad Dunajcem, którą posiadał ongiś (*tenebat et possidebat*) jego brat Piotr Branicki³³⁶⁶.

II.T.18. BARBARA

W 1522 r. bracia Jan, Mikołaj, Stanisław, Piotr i Andrzej Braniccy z Branicy i Ruszczy [synowie Hieronima] pod zakładem 1000 florenów podzielili dobra po ojcu i matce, z których Janowi, Mikołajowi i Stanisławowi przypadły: Ruszcza, Branice, Stryjów, Wola, Grabie, Zimny Brzeg, Szczurów i Iwkowa. Ciż bracia wypłacić mieli po 400 florenów posagu siostrze Barbarze i Katarzynie. Po bezpotomnej śmierci Barbary i Katarzyny posag ich miał przypaść Janowi, Mikołajowi i Stanisławowi, którzy ponadto mieli uzyskać prawo patronatu i prezenty prepozytury w kościele św. Grzegorza w Ruszczy i kaplicy w Grabiach³³⁶⁷.

II.T.19. KATARZYNA

Zob. w poprzednim biogramie.

³³⁶¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁶² *Ibidem*.

³³⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7788> [dostęp 1.05.2017].

³³⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁶⁵ *Ibidem*.

³³⁶⁶ L. Białkowski, *op. cit.*, III. *Chłopi*, s. 225.

³³⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

II.T.20. ANNA

W 1522 r. bracia Jan, Mikołaj, Stanisław, Piotr i Andrzej Branicey z Branic i Ruszczy [synowie Hieronima] pod zakładem 1000 florenów podzielili dobra po ojcu i matce, z których Janowi, Mikołajowi i Stanisławowi przypadły: Ruszcza, Branice, Stryjów, Wola, Grabie, Zimny Brzeg, Szczurów i Iwkowa. Bracia Andrzej i Piotr wypłacić mieli po 400 florenów posagu siostrze Annie i Zofii³³⁶⁸. W 1522 r. Andrzej ze swojej części winien był dać siostrze Annie, żonie Feliksa Wierzbęty 400 florenów posagu³³⁶⁹. W 1522 r. bracia Piotr i Andrzej Branicey, dziedzice Woli Łużańskiej i Łużnej mieli zapłacić [szwagrowi – T.K.] Feliksowi Wierzbęcie z Biliska 400 florenów posagu za ich siostrę Annę pod rygorem wwiązania go na rok do połowy dóbr, dworów i ról folwarcznych oraz innych w Woli Łużańskiej i Łużnej Wyżnej w ziemi krakowskiej, w pow. bieckim³³⁷⁰.

II.T.21. ZOFIA

W 1522 r. Piotr zobowiązany był utrzymywać dożywotnio z dóbr Zabełcze z przyległościami siostrę Zofię, o ile nie wstąpiłaby w związek małżeński, w tym wypadku miał dać jej 400 florenów posagu. Gdyby Zofia umarła bezdzietnie, Piotr miał oddać bratu Andrzejowi 200 florenów. Andrzej ze swojej części winien był dać siostrze Annie, żonie Feliksa Wierzbęty 400 florenów posagu³³⁷¹.

II.T.22-23. DOROTA I URSZULA

Dorota i Urszula były dwoma kolejnymi córkami Hieronima (II.T.8). W 1522 r. Piotr winien był także dożywotnio płacić siostrze zakonnice w Sączu [Starym] Dorocie i Urszuli 4 grzywny rocznie po dwie grzywny każdej na Boże Narodzenie³³⁷².

II.T.24. ELŻBIETA

Siódma siostra panna Elżbieta miała posag od rodziców i jeśli umarłaby bez potomstwa i męża, miał on zostać podzielony po połowie³³⁷³.

II.T.25-26. ELŻBIETA I KATARZYNA

W 1498 r. Elżbieta i Katarzyna zostały wymienione jako córki zmarłego Mikołaja Wierzbęty z Branic (II.T.9). W 1511 r. Katarzyna, córka zmarłego Mikołaja Wierzbęty z Branic została wymieniona jako żona Pawła Gładysza z Kobylanki³³⁷⁴. W 1511 r. Paweł [Gładysz – T.K.], dziedzic części Kobylanki Górnej i Dolnej zapisał 250 florenów posagu i wiana żonie Katarzynie, córce Mikołaja Wierzbęty Branickiego, na połowie tych dóbr³³⁷⁵.

³³⁶⁸ *Ibidem*.

³³⁶⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 27.12.2016].

³³⁷¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25283> [dostęp 27.04.2017].

³³⁷³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6043> [dostęp 27.04.2017].

³³⁷⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3088> [dostęp 27.12.2016]. Ostatni raz była odnotowana w 1550 r.; <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7702> [dostęp 27.04.2017].

³³⁷⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7702> [dostęp 1.05.2017].

II.T.27. ANNA

W 1515 r. Hieronim Branicki (II.T.8) miał zapłacić swej bratanicy Annie, córce Mikołaja Branickiego (II.T.9), a żonie Jana Czyrmińskiego 100 grzywien długu pod rygorem wwiązania jej na rok do dóbr dziedzicznych w Łużnej³³⁷⁶.

II.T.28. KATARZYNA

W latach 1510-1511 Katarzyna Branicka z Ruszczy, córka Stanisława kasztelanica bieckiego (II.T.10), żona Jana z Krzyżanowic [pow. radomski], łowczego sandomierskiego, procesowała się ze stryjem Hieronimem (II.T.8) o część Branic³³⁷⁷.

POKOLENIE XVII

II.T.29. STANISŁAW

Stanisław był starszym synem Mikołaja (II.T.14), dziedziczył na Ruszczy (1581 r.), ożeniony był z Zofią Trzeciecką, z której pochodzili: Mikołaj, Hieronim, Andrzej, Aleksy, Samuel i Stanisław (II.T.31-36)³³⁷⁸.

II.T.30. GRZEGORZ

Grzegorz był młodszym synem Mikołaja (II.T.14), dziedziczył w Branicach (1581 r.)³³⁷⁹. Urodził się około 1534 r., zmarł w 1595 r. Wpierw był łowczym krakowskim (1563 r.), potem burgrabią krakowskim (1590 r.) i starostą niepołomickim³³⁸⁰. W 1568 r., kiedy na zakończenie rozgraniczenia pomiędzy Koźlicą i Tropiszowem, wsiami należącymi do klasztoru staniąteckiego, a Pobiednikiem Wielkim i Małym we własności klasztoru zwierzynieckiego usypano trzy kopce, a mianowicie przy granicy obu Pobiedników i Koźlicy z Kościelnikami, nad brzegiem stawu, zwanym Kozłowskim Stawem, naprzeciw rzeki Wisły oraz naprzeciwko tej rzeki i przynależnego do Tropiszowa lasu zwanego Koło, wówczas stawił się Grzegorz Branicki, łowczy krakowski i starosta niepołomicki i sprzeciwił się rozgraniczeniu, twierdząc, iż las Koło przynależy do starostwa niepołomickiego. Jego sprzeciw obaliła opatka staniątecka, przedkładając dokument pergaminowy dotyczący tego lasu i udowadniając, że Branicki nie ma praw do miejsca zwanego Koło, gdyż było ono własnością klasztoru staniąteckiego, a nie królewską³³⁸¹. Żoną Grzegorza była Katarzyna Kotwiczówna z Gawłowa, ur. około 1550 r., zm.

³³⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25368> [dostęp 1.05.2017].

³³⁷⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XIII, Warszawa 1911, s. 44.

³³⁷⁸ *Ibidem*, t. II, s. 102 i tablica po s. 104.

³³⁷⁹ *Ibidem*.

³³⁸⁰ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132. Inaczej widzi to A. Boniecki: łowczy i starosta (1563 r.), burgrabią został po oddaniu dwóch pierwszych urzędów synowi Janowi (II.T.31), natomiast lata życia tak samo: zmarł w 1595 r. w wieku 61 lat, *idem*, t. II, s. 103.

³³⁸¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7808> [dostęp 1.05.2017]. Wpis ten jednoznacznie obala poglądy W. Dworzaczka, a popiera A. Bonieckiego.

w 1588 r.³³⁸² Dzieci tej pary podał poprawnie Adam Boniecki: synowie – Jan, Stanisław i Kasper oraz córki – Anna, Elżbieta i Katarzyna (II.T.37-42)³³⁸³.

POKOLENIE XVIII

II.T.31. MIKOŁAJ

Mikołaj był najstarszym synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach³³⁸⁴.

II.T.32. HIERONIM

Hieronim był drugim synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach³³⁸⁵.

II.T.33. ANDRZEJ

Andrzej był trzecim synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach. Andrzej posiadał wójtostwo w Zendowicach w starostwie żarnowskim (1613 r.)³³⁸⁶.

II.T.34. ALEKSY

Aleksy był czwartym synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach³³⁸⁷.

II.T.35. SAMUEL

Samuel był piątym synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach. W 1588 r. zeznał zapis dożywocia dla żony Zofii Staśkowskiej, z którą spłodził Zygmunta i Piotra (II.T.43-44)³³⁸⁸.

II.T.36. STANISŁAW

Stanisław był szóstym synem Stanisława (II.T.29) i Zofii Trzecieskiej. Wraz z braćmi w 1592 r. dziedziczył w Grabiach³³⁸⁹.

II.T.37. JAN

Jan był najstarszym synem Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny. Urodził się około 1568 r., zmarł w 1612 r. Był dworzaniem królewskim, łowczym krakowskim w 1590 r., kasztelanem żarnowieckim w 1600 r., bieckim w 1603 r., na koniec starostą

³³⁸² W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³³⁸³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103. Tej ostatniej córki nie zna W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132, co przy tożsamości jej imienia z imieniem matki jest poważnym *faux-pas*.

³³⁸⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 102.

³³⁸⁵ *Ibidem*.

³³⁸⁶ *Ibidem*, s. 102-103.

³³⁸⁷ *Ibidem*, s. 102.

³³⁸⁸ *Ibidem*, s. 102-103.

³³⁸⁹ *Ibidem*, s. 102.

niepołomickim i krzeczowskim³³⁹⁰. Inaczej u A. Bonieckiego: po ojcu starosta niepołomicki i łowczy krakowski (1590 r.), dalej obie kasztelanie tak samo, krzeczowskie w 1604 r., zmarł w 1612 r., w wieku 44 lat³³⁹¹. Jego małżeństwo z Anną z Mirowa Myszkowską (zmarłą przed 1643 r.) było bezdzietne³³⁹².

II.T.38. STANISŁAW

Stanisław był drugim synem Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny. Urodził się około 1574 r., zmarł w 1620 r. Był rotmistrzem królewskim (1596 r.), miecznikiem koronnym oraz dzierżawcą ceł koronnych od 1605 r., a także starostą chęcińskim i lelowskim³³⁹³. Szerzej omawia tę postać A. Boniecki: tytuły podaje tak samo, starosta chęciński od 1602 r., w 1607 r. otrzymał Pierzchnicę w starostwie szydlowskim, w 1611 r. (wraz z żoną Heleną z Tarłów) otrzymał starostwo lelowskie. W 1615 r. odstąpił starostwo chęcińskie synowi Janowi Klemensowi (II.T.45)³³⁹⁴.

II.T.39. KASPER

Kasper był trzecim synem Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny. Urodził się około 1575 r., zmarł w 1602 r. Był proboszczem i oficjałem w Tarnowie, a także krakowskim kanonikiem³³⁹⁵.

II.T.40. ANNA

Anna była pierwszą córką Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny. Poślubiła Sebastiana Lubomirskiego, kasztelana wojnickiego³³⁹⁶.

II.T.41. ELŻBIETA

Elżbieta była drugą córką Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny. Wyszła za mąż za Jana Szemeta³³⁹⁷.

II.T.42. KATARZYNA

Katarzyna była trzecią córką Grzegorza (II.T.30) i Katarzyny Kotwiczówny³³⁹⁸.

³³⁹⁰ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³³⁹¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103.

³³⁹² W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103. Tutaj o nabyciu przez tych małżonków wsi Rudna w 1597 r.

³³⁹³ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³³⁹⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103. U niego te same lata życia, zmarł w 1620 r. w wieku 44 lat.

³³⁹⁵ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103. U niego te same lata życia, zmarł w 1602 r. w wieku 27 lat.

³³⁹⁶ *Ibidem*.

³³⁹⁷ *Ibidem*.

³³⁹⁸ *Ibidem*.

POKOLENIE XIX

II.T.43. ZYGMUNT

Zygmunt był starszym synem Samuela (II.T.35) i Zofii Staśkowskiej. Jako kanonik krakowski (od 1623 r.) wystawił nagrobek bratu Piotrowi (II.T.44) w 1624 r. Był też proboszczem w Chrobrzu³³⁹⁹.

II.T.44. PIOTR

Piotr był młodszym synem Samuela (II.T.35) i Zofii Staśkowskiej. Nic więcej o nim nie wiadomo. Jego brat kanonik krakowski wystawił mu nagrobek w krakowskim kościele karmelitów w roku jego śmierci (1624 r.)³⁴⁰⁰.

II.T.45. JAN KLEMENS

Jan Klemens był jedynym znanym dzieckiem Stanisława (II.T.38) i Heleny Tarłówny, wojewodzianki lubelskiej. Od jego osoby rozpoczęło się przejście Branickich do czołowej grupy magnaterii za Zygmunta III, a zwłaszcza za panowania Władysława IV. Karierę rozpoczął w 1615 r., gdy ojciec odstąpił mu starostwo chęcińskie. Poślubił Annę Beatę Wapowską, kasztelanę Wapowską, następnie Zygmunt III nadał tej parze kilka królewskich ziem (1625 r.)³⁴⁰¹. Od elekcji Władysława IV, w której uczestniczył jako starosta chęciński i rotmistrz z tego powiatu, rozpoczęła zawrotna kariera Jana Klemensa. Był posłem na sejm w latach 1642-1654. Otrzymał konsens królewski w 1640 r. na przekazanie starostwa chęcińskiego synowi Stanisławowi (II.T.46), a gdy syn ten został jezuitą, starostwo przekazał drugiemu synowi Janowi Klemensowi (II.T.47). Jednak – jak sądzi Zygmunt Lasocki – zachował ten urząd dla siebie, bo figurował na nim jeszcze w 1656 r.³⁴⁰² Wcześniej został mianowany starostą bocheńskim i wielickim. Z. Lasocki twierdził, że urzędy te sprawował już 5 IV 1655 r. Podczas potopu Jan II Kazimierz mianował go podkomorzym krakowskim, na tym urzędzie był delegowany do gen. Arweda Millera 28 VIII 1656 r. do negocjacji w sprawie kapitulacji miasta. Zginął tragicznie w marcu 1657 r., gdy jechał z listami królowej Ludwiki Marii z Częstochowy na Śląsk do króla, zabity przez austriackich dezertersów³⁴⁰³. Pozostawił po sobie synów: Stanisława i Jana Klemensa (II.T.46-47) oraz córki: Katarzynę Krystynę, Teofilę oraz Annę Marię (II.T.48-50).

POKOLENIE XX

II.T.46. STANISŁAW

Stanisław był starszym synem Jana Klemensa (II.T.45) i Anny Beaty Wapowskiej. Zmarł w 1680 r. Jak już wspomniano, w 1640 r. ojciec odstąpił mu starostwo chęcińskie,

³³⁹⁹ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132, gdzie błędna filiacja jako syna Jana (II.T.37); A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103, filiacja tab. po s. 104.

³⁴⁰⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103, filiacja – tab. po s. 104.

³⁴⁰¹ Z. Lasocki, *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 402. Anna Beata zmarła w 1659 r., W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103.

³⁴⁰² Z. Lasocki, *op. cit.*, s. 402.

³⁴⁰³ *Ibidem*, s. 402-403.

jednak gdy ten około 1647 r. wstąpił do Towarzystwa Jezusowego, oddał Janowi Klemensowi starostwo, następnie został prowincjałem tego zgromadzenia³⁴⁰⁴.

II.T.47. JAN. KLEMENS

Stając przed młodszym synem Jana Klemensa (II.T.45) i Anny Beaty Wapowskiej, piszący napotyka znakomity jego biogram w PSB napisany przez Władysława Czaplińskiego³⁴⁰⁵. Mając przed sobą jedną z ważniejszych postaci epoki, przedstawię tylko najważniejsze informacje. Wrocławski uczoney sądził, iż Jan Klemens otrzymał solidne wykształcenie, pozwalające odgrywać mu istotną rolę za panowania Jana Kazimierza i Michała Korybuta. Mając około 27 lat (urodzony około 1624 r.) w 1651 r. został marszałkiem Trybunału Koronnego. Jako jeden z najważniejszych magnatów w Rzeczypospolitej zgromadził tytuły: starosty chęcińskiego, sądeckiego, stobnickiego, bielskiego, brańskiego, ratnieńskiego i krośnieńskiego. W potopie szwedzkim wystawił własną chorągiew, liczącą 123 ludzi, dotarł z nią przypuszczalnie do Danii pod dowództwem hetmana wielkiego koronnego Stefana Czarnieckiego, a poślubienie hetmanowej córki Aleksandry Katarzyny wyniosło Jana Klemensa na szczyty władzy w Rzeczypospolitej. W 1658 r. został podstolim koronnym, a dwa lata później stolnikiem. Istotne uczestnictwo w stronnictwie królewskim spowodowało, że królowa Ludwika Maria, pamiętająca śmierć jego ojca w jej służbie, gdy w 1662 r. powstał wakat na urządzie marszałka nadwornego koronnego, doprowadziła do nominacji na niego Jana Klemensa³⁴⁰⁶. Odegrał szczególnie istotną rolę w stronnictwie królewskim podczas rokoshu Lubomirskiego, a po koronacji Michała Korybuta przeszedł jednak do jego obozu, wdając się w awanturę z miecznikiem pruskim M. Działyńskim, który następnie na sejmie w 1672 r. blokował wejście do senatu marszałkowi nadwornemu. Załamany tym konfliktem, podupadł na zdrowiu i zmarł 9 II 1673 r.. Małżonka przeżyła go o wiele lat (zm. w 1698 r.)³⁴⁰⁷. Pozostawili Stefana Mikołaja i Konstancję Teklę (II.T.51-52).

II.T.48. KATARZYNA KRYSTYNA

Katarzyna Krystyna była najstarszą córką Jana Klemensa (II.T.45) i Anny Beaty Wapowskiej, była zakonnica w klasztorze Wizytek w Warszawie. W 1660 r. kwitowała brata Jana Klemensa z odbioru 2000 florenów posagu³⁴⁰⁸.

II.T.49. TEOFILA

Teofila była drugą córką Jana Klemensa (II.T.45) i Anny Beaty Wapowskiej, poślubiła Łukasza Czermińskiego, kasztelana zawichojskiego³⁴⁰⁹.

³⁴⁰⁴ W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103.

³⁴⁰⁵ W. Czapliński, *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 403-404.

³⁴⁰⁶ *Ibidem*, s. 403. Starostwa zob. W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³⁴⁰⁷ Jak w poprzednim przypisie.

³⁴⁰⁸ Na podstawie *Metryki Koronnej*, zob. A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103.

³⁴⁰⁹ *Ibidem*.

II.T.50. ANNA MARIA

Anna Maria była ostatnią córką Jana Klemensa (II.T.45) i Anny Beaty Wapowskiej, poślubiła Pawła Kurdwanowskiego, później także kasztelana zawichojskiego³⁴¹⁰.

POKOLENIE XXI

II.T.51. STEFAN MIKOŁAJ

Stefan Mikołaj był synem Jana Klemensa (II.T.48) i Aleksandry Katarzyny Czarnieckiej. Po ojcu otrzymał starostwo krośnieńskie (1673 r.), po matce zaś stobnickie (1679 r.). Podobnie jak ojciec tytułował się hrabią, w 1683 r. został także starostą brańskim, następnie w 1688 r. stolnikiem koronnym, wreszcie w 1703 r. wojewodą podlaskim i starostą ratneńskim. W 1688 r. szlachta zadnieprska pozwała go, w związku przejściem ich dóbr do Rosji, o oddanie im starostwa krośnieńskiego, przeznaczonego jako ich miejsce pobytu i wyżywienia. Zmarł w 1709 r.³⁴¹¹ W biogramie w PSB Kazimierz Piwarski przypomniał, że Stefan Mikołaj był wychowankiem jezuitów, a uzyskanie województwa podlaskiego dało mu miejsce w senacie, ale August II nie pozyskał go dla swej polityki³⁴¹². W 1686 r. poślubił Katarzynę Scholastykę Sapieżankę, córkę Kazimierza Sapiehy, hetmana wielkiego litewskiego, wojewody trockiego, potem wileńskiego. Z tego związku pochodził syn Jan Klemens *vel* Jan Kazimierz oraz córki: Krystyna, Konstancja, Elżbieta i Urszula (II.T.53-57)³⁴¹³.

II.T.52. KONSTANCJA TEKLA

Konstancja Tekla była córką Jana Klemensa (II.T.48) i Aleksandry Katarzyny Czarnieckiej. Poślubiła Jana Henryka Bokuma, płka wojsk koronnych (1663 r.)³⁴¹⁴.

POKOLENIE XXII

II.T.53. JAN KAZIMIERZ (JAN KLEMENS)

Biogram ten dotyczy jednej z najważniejszych postaci w dziejach I Rzeczypospolitej, posiadającej znakomity biogram w PSB, pióra Władysława Konopczyńskiego, stąd ograniczę się do najważniejszych faktów. Jan Kazimierz, lepiej znany jako Jan Klemens był synem Stefana Mikołaja (II.T.51) i Katarzyny Sapieżanki. Urodził się 21 IX 1689 r. przypuszczalnie w Tykocinie lub Białymstoku. Matka nadała mu starostwa: krośnieńskie i brańskie w 1710 r., a następnie bielskie w 1719 r. Początkowo nie udzielał się politycznie, naprawiał z matką (zmarła 2 III 1720 r.) majątki ojca, które były zaniedbane. Wielokrotnie posłował na sejm (1722 i 1724 r. w stolicy, 1726 r. w Grodnie), wyprawiał się też do Drezna (1727, 1728 i 1730 r.). Sam Jan Klemens określał się hrabią na Branicach, Ruszczy, Tykocinie i Tyczynie. Błyskawicznie piął się do góry, dzięki

³⁴¹⁰ *Ibidem*.

³⁴¹¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103-104. Podobnie W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³⁴¹² K. Piwarski, *Branicki Stefan Mikołaj*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 411.

³⁴¹³ *Ibidem*; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104. Podobnie W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³⁴¹⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 103. Podobnie W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

poślubieniu w 1709 Katarzyny, córki ks. Karola Stanisława Radziwiłła, kanclerza litewskiego (w 1722 r. teść podarował mu dzierżawę leśnowolską). Po jej śmierci około 1730 r. poślubił rozwódkę po hetmanie wielkim litewskim Sewerynie Rzewuskim Barbarę Szembekównę, z którą sam się rozwiódł niedługo po ślubie. W 1723 r. został podczaszym litewskim, rok później chorążym wielkim koronnym (w 1726 r. otrzymał regiment pieszy łanowy). W 1727 r. [tak A. Boniecki, W. Dworzaczek podaje 1728 r., ta ostatnia jest poprawna, 17 VI 1728 r. podaje W. Konopczyński] został generałem artylerii koronnej. Na tych dwóch ostatnich urządach podpisał akt konfederacji generalnej warszawskiej w 1733 r., jednak stanięcie po stronie Augusta III spowodowało, że dostał się do niewoli zwolenników Stanisława Leszczyńskiego. Wkrótce potem, jako wierny Augustowi III, sięgnął po najwyższe godności w Rzeczypospolitej, 9 IX 1735 r. został hetmanem polnym koronnym, 1 X 1746 r. wojewodą krakowskim, w 1752 r. hetmanem wielkim koronnym, by na koniec po teściu Stanisławie Poniatowskim otrzymać najwyższy urząd kasztelana krakowskiego, czyli pierwszego senatora Rzeczypospolitej (18 IX 1762 r.). Wcześniej zaliczano go stronnictwa „hetmańskiego” Józefa Potockiego, po śmierci którego otrzymał buławę. Stronnictwo to – jak wiadomo – stawiało na Prusy oraz Francję, stąd nie dziwi przyciągnięcie Branickiego na tę stronę osobistymi listami Fryderyka II i wizytą ambasadora francuskiego de Broglie’a w Białymstoku. Z „Familią” też był związany od 1748 r., gdy poślubił znacznie od siebie młodszą Izabellę, córkę Stanisława Poniatowskiego, kasztelana krakowskiego. Nigdy nie był jednak pełnym politykiem „Famili” Czartoryskich, choć za dwa lata został szwagrem króla Stanisława Augusta. Na elekcji w 1764 r. stał się Jan Klemens głównym kontrkandydatem własnego szwagra Stanisława Antoniego Poniatowskiego. Jako jeden z największych magnatów kolekcjonował starostwa: mościckie (1744 r.), janowskie (1750 r.), bohusławskie (1761 r.), miał też starostwa złotoryjskie i jezierzyskie. Brańskie sprzedał Starzyńskiemu w 1752 r. za zgodą Augusta III, janowskie w 1758 r., bohusławskie w 1766 r. za zgodą Stanisława Augusta Rzewuskiemu. Pod koniec życia przeszedł do historii jako ważny uczestnik konfederacji radomskiej (1767 r.), a następnie barskiej (1768 r.), w trakcie której zmarł bezpotomnie 9 X 1771 r. (wdowa po nim zmarła w 1801 r.)³⁴¹⁵

II.T.54. KRYSZYNA

Kryszyna była najstarszą córką Stefana Mikołaja (II.T.51) i Katarzyny Sapieżanki. W 1709 r., zaraz po śmierci ojca, zgodnie z jego wolą poślubiła Józefa Sapiechę, podskarbiego nadwornego litewskiego³⁴¹⁶.

II.T.55. KONSTANCJA

Konstancja była drugą córką Stefana Mikołaja (II.T.51) i Katarzyny Sapieżanki. Wyszła za mąż za hr. Karola Sedlnickiego, podkoniuszego litewskiego (1731 r.)³⁴¹⁷.

³⁴¹⁵ Opracowano na podstawie: W. Konopczyński, *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 404-407; A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³⁴¹⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132.

³⁴¹⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; T. Zielińska, *op. cit.*, s. 67.

II.T.56. ELŻBIETA

Elżbieta była trzecią córką Stefana Mikołaja (II.T.51) i Katarzyny Sapieżanki. Wyszła za mąż za Ksawerego Potockiego, starostę sokalskiego (1724 r.), potem za Jana Tarłę, wojewodę lubelskiego (1732 r.)³⁴¹⁸.

II.T.57. URSZULA

Urszula była ostatnią córką Stefana Mikołaja (II.T.51) i Katarzyny Sapieżanki. Wyszła za mąż za Jana Lubomirskiego, starostę bolimowskiego, w 1737 r. została wdową³⁴¹⁹.

³⁴¹⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; T. Zielińska, *op. cit.*, s. 121.

³⁴¹⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 104; W. Dworzaczek, *op. cit.*, tab. 132; T. Zielińska, *op. cit.*, s. 79, 80, 112 i 118.

Część II.U. Grodziccy vel Grodzieccy herbu Gryf

I.48. BIROWO

Pierwszym z nich był Sezema (Ziemia) z 1364 r. (zob. I.47). Pisał się z Grodźca, dziś jest to Grojec w pow. oświęcimskim. Natomiast na dokumencie wystawionym w Oświęcimiu 4 VI 1365 r., wystawionym przez miejscowego księcia Jana, w którym zaświadczył, że Jakub, sołtys z Krzęcina wraz z braćmi zbył Klemensowi z Nasiechowic (II.Q.5) wieś Rzoznów, świadcował *Symeone heredi de Grodecz*, w którym trzeba widzieć właśnie Sezemę³⁴²⁰. Przedstawię ich na podstawie ustaleń Adama Bonieckiego i Josefa Pilnačka.

Sieciech z Grodźca świadczył w 1407 r. w Sandomierzu;

Ziemia z Grodźca występował w latach 1428-1447 w orszaku książąt oświęcimskich. Można mieć wątpliwość natury chronologicznej, czy słusznie A. Boniecki utożsamiał go z Ziemią z 1472 r., obecnym podczas oczyszczenia ks. zatorskiego Waława;

Maciej, syn Mikołaja odnotowany na akademii krakowskiej w 1435 r., potem w 1442 r. pisarz publiczny, w 1462 r. kanonik sądecki, wikariusz generalny katedry krakowskiej, w 1471 r. nazwany Maciejem Czczelą; Dnia 13 V 1467 r., gdy Kazimierz IV Jagiellończyk nakazał miastu Sączowi wypłacać Mikołajowi z Prandocina, psalteryście krakowskiemu cztery grzywny tytułem podatku królewskiego, świadcował jako *Mathia Nicolai de Grodecz Vicario castrensi et Altaristo*³⁴²¹.

Ostasz z Grodźca, rycerz z księstwa oświęcimskiego, zachowała się jego pieczęć z 1441 r. z herbem Gryf;

Irzyk z Grodźca był poręczycielem króla Jana Olbrachta wobec Dubowieckich (1492 r.);

Josef Pilnaček przypomniał, że chodziło o Kotulin leżący cztery km na zachód od Toszka. Podał następujące postaci z tego rodu: w 1520 r. w polskiej Nowej Cerekwi występował Jakub Wrochen z Kotulina, żonaty z Dorotą z Dehylova. Po raz pierwszy wspomniany w 1506 r. Już w 1472 r. na akademii krakowskiej odnotowano Jindrzicha Wrochena z Kotulina, z Nowej Cerekwi, a cytowany tu autor słusznie utożsamiał go z Jindrzichem, 26 IV 1497 r. wspomnianym jako proboszcz w Nowej Cerekwi. W 1539 r. Jan Kotuliński z Nowej Cerekwi uczynił zapis ostatniej woli. Rok później Hanusz (Jan?)

³⁴²⁰ ZDM, cz. IV, nr 981 (s. 134).

³⁴²¹ AGZ, t. IX, nr LXIX (s. 95-96). Piszących się „z Grodźca” Adam Boniecki wykrył więcej jako studentów: Jana (1411 r.), Andrzeja, proboszcza z Łęczna (1416 r.), obaj byli synami Bogusława; Piotra, syna Kunata (1410 r.), Tomasza, syna Klemensa (1414 r.), Piotra, syna Stanisława i Jana, syna Michała (1420 r.); Mikołaja, syna Jana (1435 r.), Stanisława, syna Macieja (1436 r.), Adama, syna Andrzeja (1472 r.), Grzegorza, syna Piotra (1474 r.), Walentego, syna Macieja, Wincentego, syna Jakuba (1489 r.). Nie da się jednak ustalić, którzy byli Gryfitami.

z Kotulina poślubił Annę z Tworkova i Krawarzów. Jako syn Jakuba był jeszcze wymieniony w 1552 r. Jednak już w latach 1368-1369 był Wrochem z Kotulina. Później był Fryderyk Kotuliński, brat Maruszy Tworkovskiej. Rodzeństwo to miało matkę Rozynę Zverzinową. W 1446 r. był Mikołaj z Cerekwi i na Milowicach. Jego stryjem był Jetrzych z Czekovic³⁴²².

Dalej A. Bonieckiemu udało się znaleźć następujące ciągi pokoleniowe.

Michał z Kotulina Grodzicki (I poł. XVI wieku), żonaty był z NN Parzniewską. Według A. Bonieckiego spłodził z nią kilku synów, z których wymienił Ludwika i Gabriela.

Linia Ludwika:

Ludwik żonaty był z NN Cieszanowską, z niej syn Zygmunt, który w 1589 r. poślubił Agnieszkę, córkę Gabriela Niemsty Kuli. Synem tej pary był Andrzej, w 1617 r. żonaty z Elżbietą, córką Daniela Kobielskiego z Dmielina, sędziego ziemskiego buskiego. Andrzej posiadał tylko córkę Aleksandrę, wydaną za Mikołaja Łackiego z Nadola, podstarościego chęcińskiego, która zmarła w 1637 r. i została pochowana w Radomsku.

Linia Gabriela:

Gabriel świadczył w 1540 r. w Poznaniu. W 1550 r. Zygmunt II August nadał mu przywilej na wydobywanie rudy żelaznej w starostwie krzepickim. Dziedziczył na Mierzycach. Żona Anna z Masłowskich urodziła mu córki: Annę Zawiszynę, Reginę Wierchowską i Zofię Piasecką, a także synów: Piotra i Cypriana. Piotr z NN Rychłowską zmarł bezpotomnie. Cyprian z NN Łasickiej doczekał się bliżej nie określonych przez A. Bonieckiego synów, którzy osiedli na Litwie, oraz Mikołaja, który w 1564 r. otrzymał jako dożywocie kopalnię rud żelaza, zwane Piła, także w starostwie krzepickim (w 1589 r. poszerzone na jego małżonkę Zofię, córkę Wojciecha Rostogi). W 1596 r. wymieniono w wyrokach Trybunału lubelskiego synów tej pary: Jana, Gabriela, Stanisława, Wojciecha i Melchiora, jako dziedziców Mierzyc. Jan z żony NN Bielskiej miał syna Aleksandra³⁴²³. Wojciech i Melchior polegli pod Moskwą³⁴²⁴. Od Gabriela i Stanisława poszły dwie linie rodu.

Linia Gabriela:

Gabriel ożenił się z Barbarą Karlińską (1617 r.), z której posiadał: Jana, Adriana, Katarzynę oraz Krystynę, zamężną za Adamem Skrzyńskim. W 1630 r. potomstwo podlegało opiece stryjów Jana i Stanisława³⁴²⁵.

Linia Stanisława:

Stanisław otrzymał w 1619 r. od matki prawa do kopalni rudy, wcześniej w 1611 r. uzyskał od Zygmunta III Wazy pensję 100 florenów. Nabył od NN Rozdrażewskiego Komorowo (pow. pyzdrowski), w 1615 r. Kroczyń i Chromiec (pow. kościański). Poślubił Annę, córkę Piotra Dziekczynskiego, a po jej śmierci Annę Żabicką, z której urodzili się Walerian i Mikołaj.

³⁴²² J. Pilnaček, *Rody starého Slezska*, Brno 1991, s. 1397.

³⁴²³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VII, Warszawa 1904, s. 91.

³⁴²⁴ *Ibidem*, s. 92.

³⁴²⁵ *Ibidem*, s. 91.

Gałąź Waleriana:

Walerian poślubił Jadwigę Czarnecką. Para ta posiadała synów: Adama i Stanisława. Adam był elektorem Augusta II, później wybierał też Stanisława Leszczyńskiego. Ożenił się z Teresą, córką Zygmunta Urbańskiego i Anny Raczyńskiej. Ich synem był Józef, wieluński: skarbnik (1744 r.), podstoli (1750 r.) oraz chorąży (1758 r.). Ten ostatni urząd złożył w 1768 r. Był dziedzicem Kamionny, którą w 1751 r. sprzedał NN Cieleckiemu. Miał też Wrzącę, otrzymaną na mocy układów rodzinnych, wspólnie z żoną Konstancją, córką Józefa Błęszyńskiego i Marianny z Linowskich posiadał królewsczyzny: Grójec, Łagiewniki, Brąszewice i Gruszczycy w woj. sieradzkim. Marianna urodziła: Teresę, Kunegundę zamężną za Piotrem Łubińskim, Józefę wydaną za generała Józefa Zarębę, Kazimierza, Jana, towarzysza chorągwi pancernej (ci dwaj zmarli bezpotomnie) oraz Kajetana. Kajetan urodził się w Gedynicach w 1720 r., był dziedzicem Wrzącej, w 1768 r. został łowczym sieradzkim, a rok później cześnikiem. Zmarł w 1781 r., poślubił Józefę, córkę Wojciecha Łubińskiego i Anny z Cywińskich, spłodził z nią syna Józefa oraz córki: Apolonię, poślubioną Ignacemu Błęszyńskiemu, i Faustynę, która wyszła za Ignacego Rychłowskiego. Ich brat Józef urodził się w 1776 r. w Gruszczycach, zmarł we Wrzącej w 1820 r. W Księstwie Warszawskim był prezesem rady powiatowej w Sieradzu. Ożenił się z Nepomuceną Zielonacką, podkomorzanką sieradzką, która urodziła: Józefę, Anastazję, Teodozję, Stanisławę (poślubioną Wojciechowi Lipskiemu) oraz Tadeusza, Filipa i Ludwika. Pierwszy i trzeci byli legitymowani w Królestwie Polskim przed 1850 r. Tadeusz urodził się w 1798 r., był dziedzicem Wrzącej. Poślubił Różę Topolską, z której Nepomucena, zamężna za Kazimierzem Węgierskim i Józef, dziedzic Wrzącej. Był on mężem Marii Karśnickiej, z niej córka Janina, żona Franciszka Zakrzewskiego oraz synowie: Tadeusz (ur. w 1874 r.) i Ignacy (ur. w 1881 r.). Natomiast Filip, urodzony w 1802 r., był zesłańcem na Syberię w latach 1833-1843. Poślubił Krystynę Szydłowską, z którą spłodził Bronisława, urodzonego w 1856 r., dziedzica Psarskiego, żonatego z Marią Lipską (jej dzieci: Kazimierz, Włodzimierz, Stanisław, Filip, Maria, Antonina, Wojciech i Józef) oraz Wojciecha, urodzonego w 1859 r., dziedzica Równiej.

Gałąź Mikołaja:

Mikołaj, drugi syn Stanisława, dziedziczył na Wyskoci i Nowej Wsi, poślubił Teresę z Wierzbna Pawłowską³⁴²⁶. W 1677 r. odstąpił Miączyńskim kopalnię rudy żelaza, zwane Piła w starostwie krzepickim³⁴²⁷. Posiadał córki: Katarzynę za NN Przybysławskim, Mariannę za NN Miaskowskim, Elżbietę za Maciejem Rokossowskim i Helenę za Janem Arcemberskim oraz synów: Wojciecha, Świętosława, Kazimierza i Tomasza.

Świętosław uzyskał od ojca Nową Wieś (w pow. kościańskim), a gdy bezpotomnie zmarł, jego dobra w 1718 r. rozdzielili bracia Kazimierz i Tomasz.

Kazimierz był dziedzicem Wyskoci, w 1699 r. zeznał zapis dożywocia z pierwszą żoną Anną, córką Andrzeja Dzierżbińskiego i Marianny z Pawłowskich. Zmarła ona bezpotomnie. Kazimierz ożenił się po raz drugi z Konstancją Skórzewską (wdową po Mikołaju Zakrzewskim, a później jeszcze żoną Ignacego Małachowskiego). Ta urodziła

³⁴²⁶ T. Kruszewski, *Rycerscy...*, biogram II.C.72.

³⁴²⁷ A. Boniecki, *op. cit.*, t. VII, s. 92.

Marcjana, Wawrzyńca, Ignacego i Ludwikę. Całe rodzeństwo w 1719 r. pozwał NN Śliwnicki. Marcjan i Wawrzyniec byli altarystami, odpowiednio w Zakrzewie i Pońcu. Ludwika poślubiła Aleksandra Stadnickiego. Ignacy był określony dziedzicem rodzeństwa w latach 1753-1763. Jego dziedzice nie są znani.

Tomasz z Kotulina Grodzicki, herbu Gryf, był właścicielem Nowej Wsi, Roźnowa i Radłowa w 1743 r. W 1699 r. zapisał ojcu 10 tys. florenów. Poślubił Joannę, córkę Konstantego Marszewskiego, kasztelana przemęskiego. Joanna urodziła dziewięcioro dzieci: Stanisława, Zygmunta, Józefa, Aleksandra, Stefana, Teresę, Eleonorę, Franciszkę i Mariannę (zameżną za Karolem Rokossowskim).

Stanisław był pisarzem komisji skarbowej województw: poznańskiego i kaliskiego. Zygmunt jest postacią bardziej znaną. Był płk. wojsk koronnych, w 1751 r. zeznał zapis dożywocia dla pierwszej żony Katarzyny Szumańczewskiej (wdowy po Władysławie Tomickim, mieczniku poznańskim). Potem ożenił się z Krystyną *de domo* Chylińską, *primo voto* Janową Rosenową, który był płk. artylerii koronnej (dla niej też uczynił zapis w 1762 r.). W 1755 r. został mianowany generałem majorem wojsk koronnych. Umarł w 1764 r. Józef był dziedzicem Ocieszyna i Gołembowa, poślubił Zofię Tomicką (później żonę Józefa Gliszczyńskiego). W 1755 r. rodzeństwo Józefa zawarło układ z jego dziećmi z Zofii (teraz wdowy): Janem Nepomucenem i Józefem. W 1755 r. Józef został mianowany podczaszym kaliskim, co mogło być – zdaniem A. Bonieckiego – nominacją pośmiertną. Aleksander znany jest z odstąpienia w 1787 r. spadku po bracie Stanisławie bratanicy Joannie (córce Stefana, zob. dalej). Stefan dziedziczył na Grochowiskach, ożenił się z Anną z Wróblewskich, z której synowie: Ignacy, Wojciech i Józef oraz córki: Joanna i Rozalia.

Synowie Józefa Jan Nepomucen i Józef byli dziedzicami Roźnowa, w 1762 r. opiekował się nimi stryj Zygmunt, po jego śmierci dalsi Aleksander i Stefan. Józef był w 1774 r. generałem adiutantem Stanisława Augusta, a w 1781 r. rotmistrzem kawalerii narodowej³⁴²⁸. Z synów Stefana Wojciech był chorążym wojsk koronnych, córka Joanna, która poślubiła Macieja Rowińskiego oraz Rozalia w 1775 r. były w opiece stryja Aleksandra. Potomstwo wymienionych tu synów Józefa i Stefana nie było A. Bonieckiemu znane³⁴²⁹.

³⁴²⁸ *Ibidem*, s. 93.

³⁴²⁹ *Ibidem*, s. 94. Trudno natomiast umieścić w rodzie Antoniego, syna Piotra, potomka Józefa, nabywcy Niechanowa w pow. gnieźnieńskim w 1754 r., legitymowanego w Królestwie przed 1850 r.

Część II.W. Gryfowie z Banowic

Źródła dotyczące Gryfów z Banowic zestawiał Krzysztof Mosingiewicz, można je poszerzyć o dalsze podane w *Słowniku historyczno-geograficznym województwa krakowskiego w średniowieczu*³⁴³⁰.

I.49. MAREK TYCZKA

|

POKOLENIE XIII

II.W.1. BIROWO

Dnia 29 VIII 1364 r. Kazimierz III Wielki zatwierdził w Krakowie zbycie części wsi Banowice i Trzemeśnia Wierzbicie z Małuszowic (I.47) za 100 grzywien groszy praskich. Najistotniejsi są tu sprzedający: Sezema (Ziemia) Birowic z Grodzca [woj. Grojec, pow. oświęcimski – T.K.] i Birowo z Łąk, syn Marka, zwanego Tyczką (*Szemma Birouonis de Grodecz* oraz *Birouo Marci dictus Ticzka de Lanke heredes*)³⁴³¹. Król określił obu braćmi stryjecznymi (*fratres patruales*). Ponieważ władali wsiami, które wcześniej nabył Klemens (I.42), Adam Boniecki wyciągnął wniosek, że byli tegoż Klemensa wnukami, czyli ich ojcowie byli jego synami³⁴³². Birowo pozostawił synów: Klemensa, Spytka i Birowo (II.W.2-4), z czego Klemens z pierwszej, a pozostali z drugiej żony. Prawdopodobnie posiadał także córkę Katarzynę (II.W.5) i syna Jakuba (II.W.6).

POKOLENIE XIV

II.W.2. KLEMENS

Franciszek Sikora datował występowanie Klemensa z Banowic na lata 1385-1414, co nie odpowiada zachowanym źródłom (zob. dalej). Określał go także bratem Spytka i Birowy³⁴³³. Klemens był najstarszym synem Birowo (II.W.1), pochodził z jego pierwszej

³⁴³⁰ K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan*, przypis 51 (s. 108-109), gdzie błędnie zaliczył do tej linii Gryfów z Chotowa (II.A) oraz <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴³¹ KDMłp, t. III, nr DCCLXXVI (s. 180-181).

³⁴³² A. Boniecki, *op. cit.*, t. II, s. 102. Poparł ten pogląd K. Mosingiewicz, *Arcybiskup Jan...*, s. 91-92.

³⁴³³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017]. Trzeba zwrócić uwagę na znany nam już dokument z 1390 r., który był omawiany przy potomstwie podkomorzego Gedki (I.66). Jako świadkowie byli odnotowani: *Haeredibus de Banowice, Spytkone et Clemente fratribus uter[i]nis*, zob. KDP, t. III, nr CLXXIV (s. 343-344). Wynika z tego, że obaj byli braćmi przyrodniymi. Rodzi się za to po raz kolejny problem powiązań rodowych linii Gryfitów. Jak pamiętamy, wątpliwości miał K. Mosingiewicz przy Bobowskich i Otfinowskich. Tu jest ciekawiej, bo Gryfowie z Banowic to zupełnie inna linia Gryfitów

żony. Dnia 12 V 1380 r. *Clemens de Banovicz* miał termin z Wierzbietą z Małoszowa (I.47) na wiecu³⁴³⁴. *Clemente de Banovicz* świadkował 21 II 1385 r., gdy sąd ziemski krakowski zatwierdził zbycie pól przez Tomka z Zębocina kapitule krakowskiej³⁴³⁵. Dnia 14 V 1388 r. Klemens z Banowic uzyskał wyrok pod niestawiennictwo Illika z Nieszko-
 wic w sprawie o 10 groszy ze zobowiązań jego kmieci³⁴³⁶. Dnia 1 X 1416 r. Dziwisz, syn Floriana *alias de Lucowa, nunc de Cupijmijrz* naganiony w szlachectwie jako współprzy-
 siężników powołał *de alio clenodio Griffonum Paschonem Trestca de getczyn seu de Trestczin, Clementem Birowo de Przibinice*³⁴³⁷. W dniu 30 X 1416 r. Klemens Birowo z Przybenic (*Clemens Birowo de Przibinice*) miał sprawę z Andrzejem z Rawałowic, w której bronił się, że nigdy nie ukradł ani nie spożywał kradzionego mleka. Sąd wstęp-
 nie odrzucił roszczenie Andrzeja³⁴³⁸. W 1416 r. Jan z Małoszowa [zapewne już nieżyjący] nie stawiał się jako pozywający Birowę (II.W.4) i Klemensa z Przybenic o część dziedziny Spytka w Przybenicach, Banowicach, Trzemeśni i we wszystkich innych dobrach ze spuścizny³⁴³⁹. W 1417 r. Klemens [Birowo] z Przybenic gwarantował Paszkowi Jaźwie-
 cowi z Krzyszkowic [par. Gorzków] zwrot 46 grzywien ewentualnym wwiązaniem w trzech swoich kmieci w Głuchowie³⁴⁴⁰. Nie żył już w 1419 r., bowiem wtedy występowa-
 wała Anna, wdowa z Banowic po Klemensie Birowie z Przybenic³⁴⁴¹. Zmarł raczej bezpotomnie. Dnia 5 VIII 1420 r. ministeriał Stanisław prowadził w sądzie w Boszczy-
 nie sprawę z udziałem ławników między Anną, wdową z Przybenic a jakimś Adamem o gwałtowne skoszenie łąki³⁴⁴². Dnia 13 III 1424 r. w Krakowie król Władysław Jagiełło potwierdził Mikołajowi z Michałowa wojewodzie sandomierskiemu i staroście krakow-
 skiemu Annie, wdowie po Klemensie Birowo z Przybenic (*generosam Annam relictam Clementis Birowo de Przibinice*) posiadanie (*possessione*) miasta Ciężkowice³⁴⁴³. Dnia 5 X 1424 r. wdowa po nim Anna (*Anna relictam Clementis Byrowo de Przibinice*) sądziła się z wójtem sądeckim Piotrem Strzeliczem o Ciężkowice³⁴⁴⁴. Ostatni raz pojawiła się 1 V 1432 r., gdy sądziła się z Mikołajem Passymesskym³⁴⁴⁵.

niż ród Gedki i nie ma w tym miejscu żadnych wątpliwości, bo osadzenie obu jest dość jednoznaczne, choć w przypadku Gedki jest spór między Mosingiewiczem i Wójcikiem (zob. wyżej).

³⁴³⁴ SPPP, t. I, nr 83 (s. 235). Sprawa ta toczyła się jeszcze po ośmiu latach (12 V 1388 r.), zob. *ibidem*, t. VIII, cz. I, uwaga XCVI (nr 3, s. 254).

³⁴³⁵ KDKK, t. II, nr CCCXXVI (s. 103-104).

³⁴³⁶ SPPP, t. VIII, cz. I, uwaga XCVIII (nr 19, s. 256-257).

³⁴³⁷ *Ibidem*, t. VII, cz. II, nr 287 (s. 304).

³⁴³⁸ *Ibidem*, t. II, nr 1482 (s. 214).

³⁴³⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25510> [dostęp 25.05.2017].

³⁴⁴⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5698> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁴¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁴² SPPP, t. II, nr 1765 (s. 255).

³⁴⁴³ ZDM, cz. VII, nr 1963 (s. 153-154).

³⁴⁴⁴ SPPP, t. II, nr 1994 (s. 290-291). Już w 1423 r. Anna, wdowa [po Klemensie Birowo] z Przybenic sądziła się z [Piotrem] Strzeliczem wójtem sądeckim o wwiązanie jej w Ciężkowice, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4045> [dostęp 24.05.2017]. Sprawa ta toczyła się jeszcze 27 II 1425 r., gdy przy-
 sądzono jej 26 grzywien, których nie otrzymała za Ciężkowice, SPPP, t. II, nr 2013 (s. 295).

³⁴⁴⁵ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1562 (w oryginale błędnie 1563), s. 589.

II.W.3. SPYTEK

Na lata 1390-1412 Franciszek Sikora datował występowanie Spytka z Banowic (w 1419 r. wymieniony był jako zmarły)³⁴⁴⁶. Był bratem przyrodnim Klemensa (zob. wyżej), starszym synem Birowo (II.W.1) z drugiej żony. W dniu 1 X 1397 r. Prandota ze Zbigniewa sądził się ze Spytkiem z Banowic (*Spitco de Banow*)³⁴⁴⁷. Dnia 10 IX 1398 r. Spytko z Banowic (*Spitko de Banouicz*) miał sprawę po św. Michale z Michałem, Maciejem, Miczkim, Miczkim Sołtysem i Miczkim Rzońcą, kmieciami z Droginii o głowę Macieja, kmiecia z Banowic oraz o zadanie dwóch ran otwartych, a także o zadanie jednej rany otwartej kmieciowi Klimkowi³⁴⁴⁸. W dniu 8 X 1398 r. Spytko z Banowic z braćmi procesował się na terminie peremptoryjnym ze Staszkiem, Maczkiem, Jakuszem i Jaśkiem z Popowic³⁴⁴⁹. Dnia 19 VI 1399 r. Spytko z Banowic (*Spitko de Banowicz*) będąc w sporze ze Staszkiem z Myślenic, miał okazać przywilej, że jego sołtys nie odpowiadał przed sądem wyższym prawa niemieckiego na zamku krakowskim³⁴⁵⁰. W dniu 8 VII 1399 r. Staszek z Kędzierzynki miał drugi termin ze Spytkiem z Banowic (*Spitkone de Banouicz*)³⁴⁵¹. Dnia 30 IX 1399 r. *Spitco de Banouicz* miał sprawę o długi żydowskie z Pietuchem z Ciepiewowa³⁴⁵². Dnia 21 I 1400 r. *Spitcho de Banouicz* jako poręczyciel Krystyny z Piasku był zobowiązany zapłacić cztery grzywny pomniejszone o osiem groszy na rzecz Mikołaja, notariusza generalnego ziemi krakowskiej. Gdyby Krystyna nie zapłaciła do 27 IV 1400 r., szkody, jakie Mikołaj poniesie, obciążą Spytka. Spytko zobowiązał się, że Krystyna da jeden z trzech wielkich brogów siana, które są obecnie, a gdyby i tego nie uczyniła, Mikołaj będzie mógł korzystać przez cały najbliższy rok z prac na jej polu³⁴⁵³. W dniu 3 XI 1400 r. w sądzie przedstawiono następujący wpis, dotyczący bardzo charakterystycznej historii: Mikołaj z Olewina powierzył dla ochrony Spytkowi z Banowic swoją córkę dziewicę Elenę, ale jednak ten jej nie oddał i ją sobie zatrzymał, następnie tenże Spytko poślubił wspomnianą Elenę i przetrzymywał bez wiedzy Mikołaja, będąc winnym Mikołajowi 100 grzywien, nie stawiając się do sądu i gwałtownie uprowadzając i przetrzymując Elenę, nic sobie nie robiąc z żądań wspomnianego Mikołaja³⁴⁵⁴. W 1404 r. Stańczyk z Gródka nie stawił się na termin przypowiniany przeciw Spytkowi z Banowic o dług żydowski³⁴⁵⁵. W 1408 r. Spyttek z Banowic oświadczył, że spłaci 50 grzywien Mikołajowi z Osieczan, które poręczył za Śmiła z Markuszowej, i że będzie płacił po jednej grzywnie tygodniowo³⁴⁵⁶. Elena urodziła Klemensa Birowo i Marcina Birowo oraz nieznaną z imienia córkę (II.W.7-9).

³⁴⁴⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁴⁷ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXXIX (nr 128, s. 403).

³⁴⁴⁸ *Ibidem*, nr 7467 (s. 571). Dnia 8 X 1398 r. miał w tej sprawie termin peremptoryjny, uwaga CCLXVIII (nr 28, s. 597).

³⁴⁴⁹ *Ibidem*, uwaga CCLXVIII (nr 27, s. 597).

³⁴⁵⁰ NKSNNPnZK, nr 829 (s. 77). Sprawa ta ciągnęła się jeszcze 3 VII t.r., nr 849 (s. 80).

³⁴⁵¹ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 9032 (s. 734). Dnia 15 VII 1399 r. miał w tej sprawie termin peremptoryjny, uwaga CCXCVII (nr 30, s. 743).

³⁴⁵² *Ibidem*, nr 9241 (s. 756).

³⁴⁵³ *Ibidem*, nr 9664 (s. 802-803).

³⁴⁵⁴ *Ibidem*, nr 10826 (s. 941).

³⁴⁵⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6245> [dostęp 25.05.2017].

³⁴⁵⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25566> [dostęp 25.05.2017].

II.W.4. BIROWO

Na lata 1400-1426 datował F. Sikora Birowo z Banowic i Przybenic³⁴⁵⁷. Był młodszym synem Birowo (II.W.1) z jego drugiej żony. W dniu 20 VII 1400 r. *Birowo de Przibinice* był winien 17 grzywien pospolitej monety na św. Michała Wiernkowi z Rożnowa z tytułu poręczenia za Zygmunta z Dębowego Działu³⁴⁵⁸. W 1402 r. wojewoda łęczycki Jaśko uzyskał poprzez prawo bliższości od [braci] Klemensa, Spytka i Birowy posiadłość Rabkę³⁴⁵⁹. W 1403 r. Spytko zrezygnował na rzecz brata rodzonego Birowy z Banowic z dóbr w ziemi szczyrzyckiej: Banowic, Trzemeśni i Poręby [par. Trzemeśnia]³⁴⁶⁰. W 1414 r. Klemens i Spytka z Banowic, poręczając za brata Birowę, sprzedali za 20 grzywien Janowi z Małoszowa staw w Przybenicach³⁴⁶¹. W 1416 r. Jan z Małoszowa odstąpił od roszczeń do Birowy i Klemensa z Przybenic o część posiadłości Spytka w Przybenicach, Banowicach i Trzemeśni oraz wszystkich innych dóbr³⁴⁶². W 1416 r. Klemens Birowo z Przybenic ustąpił wieczyście z pretensji do części wsi Marchocice, o którą pozywał Szczepana z Marchocic³⁴⁶³. W 1417 r. Birowo z Banowic zastawił za 100 grzywien zięciowi Mikołajowi, wójtowi bocheńskiemu, wieś Porębę³⁴⁶⁴. W 1426 r. Birowo z Banowic podzielił się ze swym bratankiem Marcinem z Przybenic (II.W.8) wsią Trzemeśnia. Birowo dostał połowę Trzemeśni, pół lasów, pół huty i całe sołectwo z młynem, karczmą i rolami. Marcinowi przypadła też połowa wsi i lasów i pół huty³⁴⁶⁵. Birowo pozostawił po sobie córki: Świętochnę i Skaryszę (II.W.10-11).

II.W.5. KATARZYNA

W 1439 r. pojawiła się Katarzyna z Banowic i Łętowni jako wdowa po Spytku z Myślenic³⁴⁶⁶. Najbardziej prawdopodobne wydaje się, że była to córka Birowy (II.W.1).

II.W.6. JAKUSZ

W 1411 r. pojawił się Jakusz Birowo z Domasławic. Jeszcze w tym samym roku spotkać można Mścichnę (*Mchczichna*), żonę Jakusza z Woli, niegdyś z Domasławic, córkę Mikołaja Bronisąda z Lisowa. Wystąpił jeszcze w 1412 r. jako Jakusz Byrandus [zapewne Birowo] z Domasławic³⁴⁶⁷. W 1423 r. odnotowano go jako Jakusza z Banowic³⁴⁶⁸. To zapewne także syn Birowy (II.W.1).

³⁴⁵⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁵⁸ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 10380 (s. 891).

³⁴⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁶⁰ *Ibidem*.

³⁴⁶¹ *Ibidem*.

³⁴⁶² *Ibidem*.

³⁴⁶³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25535> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁶⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁶⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6485> [dostęp 25.05.2017], ogólnikowo w <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁶⁶ *Ibidem*.

³⁴⁶⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5073> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁶⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

POKOLENIE XV

II.W.7. KLEMENS BIROWO

W dniu 10 V 1428 r. Pełka, niegdyś z Krosnej [lub Krościenka] został naganiony w szlacheństwie przez Piotra z Marszowic, jako jednego z współprzysiężników z herbu Gryf przywołał *Clemente Birowo de Banouicze*³⁴⁶⁹. W 1434 r. Klemens Birowo z Przybenic zobowiązał się zapłacić osiem grzywien Dzierśławowi, prepozytowi wiślickiemu za dziesięcinę zakupioną w Młoszowej³⁴⁷⁰. Był to starszy syn Spytka (II.W.3) i Eleny.

II.W.8. MARCIN BIROWO

Franciszek Sikora niepoprawnie określał na lata 1437-1451 występowanie w źródłach Marcina Birowo z Przybenic alias z Banowic, brata Klemensa Birowo z Przybenic³⁴⁷¹. W 1426 r. Birowo z Banowic podzielił się z bratankiem Marcinem z Przybenic wsią Trzemeśnia. Birowo dostał połowę Trzemeśni, pół lasów, pół huty i całe sołectwo z młynem, karczma i rolami. Marcinowi przypadła też połowa wsi i lasów i pół huty³⁴⁷². W 1429 r. Wyszek ze Stradowa z siostrą Katarzyną z Leśniowa, niegdyś ze Stradowa, sprzedali za 30 grzywien i za postaw sukna (*pro uno stamino panni alias stuka*) Marcinowi Birowo z Przybenic część dziedziny w Węchadłowie³⁴⁷³. Dnia 8 VI 1431 r. szlachcic Marcin Birowo z Przybenic (*nobili Martino Byrowo de Przibinicze*) miał uzyskać od wskazanych imiennie magistrów w kolegium artystów [uniwersytetu] 40 grzywien w powszechnie obowiązującej monecie wartości polskiej, które mieli spłacić do najbliższego św. Michała pod karą *pietnadziesta* dla powoda i sądu³⁴⁷⁴. W dniu 29 III 1436 r. Jan Rey z Szumska, sędzia i Filip z Chrobrza, podsędek ziemski krakowski zaświadczyli, że Stanisław z Pojałowic i jego brat o tym samym imieniu sprzedali za 200 grzywien Stogniewowi z Miechowic sołectwo we wsi Klonów. Świadcował *Martino Byrowo de Przibinicze*³⁴⁷⁵. Dnia 7 X 1437 r. bracia Marcin i Klemens z Przybenic (*Martinus cum fratre Clemente de Przibinicze*) mieli sprawę z magistrem Pawłem z Kłobucka z kolegium uniwersyteckiego o gwałtowne najście pastwiska i łąki³⁴⁷⁶. W 1437 r. Pakosz z Budziszowic [pow. wiślicki] i Marcin z Przybenic poręczyli Piotrowi Żabce ze Stanisławic za Mikołaja Małego ongiś z Łaganowa, że będzie go bronił z tytułu części dziedzictwa w Łaganowie, którą mu

³⁴⁶⁹ SPPP, t. VII, cz. II, nr 539 (s. 334-335).

³⁴⁷⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28888> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁷¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=6485> [dostęp 24.05.2017]. Ogólnikowo: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁴⁷³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9028> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁷⁴ SPPP, t. II, nr 2370 (s. 358). Z przypisu 37 (s. 358-359) wynika, iż była to połowa należności za wieś Przybenice, którą owi magistrowie nabyli od Marcina, ale kontrakt musiał zatwierdzić król Władysław Jagiełło, bo miał prawa na tej dziedzinie, co widocznie nastąpiło, bo 23 IX t.r. transakcja została zapłacona. Kontrakt z 1 VI 1431 r. król zatwierdził 1 I 1432 r., Piotr z Pieskowej Skały, wojewoda sandomierski i starosta krakowski zaświadczył, że Marcin Birowo z Przybenic sprzedał za 80 grzywien kolegium Akademii Krakowskiej część ojcowizny w Boszczynie pod warunkiem, że król zatwierdzi tę sprzedaż. Władysław Jagiełło zatwierdził sprzedaż Boszczyna i równocześnie przeniósł tę część wsi z prawa polskiego na prawo niemieckie średzkie i nadał jej pełny immunitet, zob. CDU, pars I, nr LXXXVI (s. 167 i n.).

³⁴⁷⁵ DSZK, nr 183 (s. 199-200).

³⁴⁷⁶ SPPP, t. II, nr 2724 (s. 436-437).

sprzedał, a także poręczyli za ewentualne szkody, które Żabka poniósłby z tego tytułu. Prokop z Budziszowic i Marcin Birowo z Przybenic zeznali, że mieli zapłacić 40 grzywien Mikołajowi Małemu pod zakładem takiej że szkody, lecz Mały nie otrzyma tej sumy, dopóki nie uwolni swych poręczycieli wobec Żabki. Marcin Birowo winien był 20 grzywien Mikołajowi Łaganowskiemu ongiś ze Szczodrkowic³⁴⁷⁷. W 1441 r. Marcin Birowo z Przybenic zobowiązał się spłacić sześć grzywien Katarzynie, wdowie po Mikołaju Małym ongiś z Łaganowa i jej córce Sędochnie. Stanisław, syn Katarzyny i jej córka Sędochna oświadczyli, że Birowo zapłacił im 20 grzywien długu [Mikołaja] męża Katarzyny, a ojca Sędochny³⁴⁷⁸. W dniu 2 VI 1446 r. sąd ziemski krakowski zaświadczył, że Marcin Birowo z Przybenic zbył kolegium artystów za 80 grzywien trzy łany osiadłe z trzema kmieciami i część lasu we wsi Boszczyń³⁴⁷⁹. Tego samego dnia Marcin Birowo z Przybenic, nadając kolegium Akademii Krakowskiej rolę koło granic Bełzowa, otrzymał w zamian brzeg [nad rz. Małoszówką] i rolę zwaną Kobiela (*Cobyela*) z łąką w Boszczyń. Mógł on tu zbudować młyn i groblę z sadzawką, a wodę z tej sadzawki miał odprowadzać nie inaczej, jak starym korytem do sadzawki i młyna Akademii. Marcin przyznał Akademii prawo korzystania z drogi z Przybenic do Boszczyń zgodnie z jej starym biegiem. Granice między Boszczyń a Przybenicami miały być ustalone według starego zwyczaju³⁴⁸⁰. W 1447 r. Marcin Birowo z Przybenic zobowiązał się zapłacić w oznaczonym czasie 3½ grzywiny Stanisławowi, proboszczowi w Mikłuszowicach za dziesięcinę z ról dworskich w Mikołajowicach³⁴⁸¹. W 1447 r. Anna, żona Marcina Birowo z Przybenic oddała przez przysięgę sześciu świadków szlacheckich pozew Katarzyny z Donatkowic, żony Stanisława z Lekszyca o 30 grzywien, bydło i pościel z racji wiana z dóbr ojczystych i macierzystych w Donatkowicach, gdyż nic nie otrzymała³⁴⁸². W 1449 r. Marcin Birowo z Przybenic pozwał Elżbietę, żonę Mikołaja z Lubienia, córkę Świętochny niegdyś ze Stojowic [córki Birowy z Przybenic] o wwiązanie się w jego wieś Porębę [par. Trzemeśnia] o wartości 200 grzywien i o tyleż szkody³⁴⁸³. W tym samym roku Elżbieta, żona Mikołaja sołtysa z Lubienia po sporze z Marcinem Birową z Przybenic alias z Banowic uzyskała wwiązanie w dziedzinę Dąbrowa³⁴⁸⁴. W dniu 3 II 1451 r. *Martinus Birowo de Przibinicze* miał sprawę z magistrami o wycięcie gaju w Boszczyń³⁴⁸⁵. Dnia 15 VII 1451 r. Kazimierz IV Jagiellończyk na prośbę *Martini Girowo [sic!] de Przibinicze* przeniósł z prawa polskiego na niemieckie: trzy łany w Goszczyń (pow. proszowicki), wieś Przybenice w pow. wiślickim oraz Ganowice, Trzemeśnię, Porębę i Łętownię (w okręgu krakowskim)³⁴⁸⁶. W 1451 r. Marcin Birowo z Przybenic sprzedał Banowice, Porębę, Łętownię i całą część w Trzemeśni za 400 grzywien szerokich groszy praskich

³⁴⁷⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25202> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁷⁸ *Ibidem*.

³⁴⁷⁹ CDU, pars II, Cracoviae 1873, nr CXXX (s. 65).

³⁴⁸⁰ *Ibidem*, nr CXXXI (s. 66-67).

³⁴⁸¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28775> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁸² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8967> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9314> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁸⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4837> [dostęp 25.05.2017]. Tu błędnie Marcina zamiast Mikołaja.

³⁴⁸⁵ SPPP, t. II, nr 3441 (s. 601).

³⁴⁸⁶ MS, t. I, nr 130 (s. 8).

Andrzejowi z Jurczyc z prawem odkupu na 5 lat. Zdziebor ze Świeradzie, Rafał ze Stróży, Sławnik z Topoli i Andrzej z Lednicy poręczyli pod zakładem 400 grzywien Andrzejowi z Jurczyc, że Birowo będzie go strzegł od pretensji o tytułu tych dóbr³⁴⁸⁷. *Martino Birawa de Przbinicze* świadcował w sądzie ziemskim w Krakowie 29 II 1452 r.³⁴⁸⁸ Dnia 2 VI 1456 r. Jan z Bełzowa wyznaczył Marcina Birowo z Przybenic (*Martinum Byrow de Przbinicze*) opiekunem dóbr Dębna i Bielczyc swoich i braci Mikołaja i Pawła z Bełzowa na czas swej nieobecności w Koronie, dając mu zarazem pełnomocnictwo ich sprzedaży. Dobra te Marcin mógł mieć, a jeśli z braćmi Jana Mikołajem i Pawłem z Bełzowa by je sprzedał, wówczas miał oddać mu trzecią część pieniędzy. Jeśli zaś bracia jego podzieliłyby dobra, to Marcin zatrzymać miał dla niego ich trzecią część³⁴⁸⁹. W dniu 8 X 1456 r. Marcin Birowo z Przybenic był świadkiem, gdy Jan i Spytek z Melsztyna uczynili nadanie dla kolegium artystów³⁴⁹⁰. W tym samym roku Mikołaj i Jan z Bełzowa poręczając za brata Pawła, sprzedali za 800 grzywien Marciniowi Birowo z Przybenic całą wieś Bełzów w pow. proszowickim. Marcin Birowo z Przybenic poręczył za dług 1000 grzywien Ocie z Plechowa wsiami Przybenice i Bełzów w pow. krakowskim[?]. Pisał się Marcin Birowo z Przybenic i Bełzowa³⁴⁹¹. W dniu 10 V 1459 r. zaistniały w sądzie różnice między kolegium artystów i Marcinem Birowo z Przybenic³⁴⁹². Dnia 1 VI 1459 r. kolegium artystów i Marcin Birowo z Przybenic porozumeli się w sprawie zmiany biegu ciekłu wodnego między Boszczynem i Przybenicami (wyrok sądu ziemskiego krakowskiego w sprawie między Akademią Krakowską a Marcinem Birową [z Przybenic] w sprawie biegu wody przez Bełzów i Przybenice do młyna i sadzawki Marcina. Marcin został zobowiązany do przywrócenia biegu rz. [Małoszówki], którą skierował do swego młyna i sadzawki, w dawne miejsce i koryto. Tylko tym starym korytem mogła woda na przyszłość płynąć do jego sadzawki)³⁴⁹³. Pojawił się kolejny raz jako dziedzic Przybenic 17 X 1459 r., gdy siostrzeńcy Jakub i Abraham z Chotowej (II.A.34-35) oddali mu w dożywocie Mikołajowice i Sierakowice, a Marcin dał im w zamian Charzowice (pow. pińczowski)³⁴⁹⁴. Dnia 30 VII 1460 r. był już wspomniany jako zmarły³⁴⁹⁵. Nie żył już wobec tego w 1464 r., gdy

³⁴⁸⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25305> [dostęp 24.05.2017]. wersje uproszczone: <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7052> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁸⁸ DSZK, nr 223 (s. 245-247).

³⁴⁸⁹ SPPP, t. II, nr 3566 (s. 635).

³⁴⁹⁰ CDU, pars II, nr CLXXXVI (s. 181-182).

³⁴⁹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2511> [dostęp 18.05.2017].

³⁴⁹² SPPP, t. II, nr 3628 (s. 653).

³⁴⁹³ CDU, pars II, nr CXCVII (s. 195-196).

³⁴⁹⁴ AS, t. II, nr CLVIII (s. 192). Stopień pokrewieństwa w dokumencie określono następująco: „Quia predictus dominus Martinus Byrowo [wyżej Martinus alias Byrowo de Przybynycze] resignavit filiastris suis predictis, Iacobo et Abrahe [wyżej de Chotowa] hederditatem dictam Charzowycze”. Już wydawcy dokumentu słowo *filiastris* tłumaczyli na synowcy, czyli bratankowie. Dziwnym trafem w polskich tłumaczeniach z łaciny dominuje taka forma. Anglicy trafniej to tłumaczą na: pasierb, zięć lub siostrzeniec. To ostatnie znaczenie ma w tym miejscu zastosowanie. Krzysztof Mosingiewicz bez refleksji powtórzył za AS, że to bratankowie, a – co gorsza – w związku z tym zaliczył Gryfów z Chotowej do tego pionu rodowego, zob. *Arcybiskup Jan*, s. 108-109, przypis 51. Jest to oczywiście nieporozumienie, właściwe ich pochodzenie przedstawiono w części II.A.

³⁴⁹⁵ AS, t. II, nr CLXII (s. 199). Natomiast z wyroku z 8 XI 1462 r. nie wynika, że był zmarły, zob. SPPP, t. II, nr 593 (s. 672).

Jan Stojowski poręczając za siostry, sprzedał za 200 grzywien i 8 florenów Stanisławowi Piotrkowskiemu części w Przybenicach, Bełzowie, Boszczynie i innych spadłych na niego po zmarłym Marcinie Birowie. Stanisław winien był uregulować wszelkie długi ciężące na owych dobrach po zmarłym Birowie, gdyby zaś tego nie uczynił, spadną na niego wszelkie poniesione przez Jana szkody. Jan sam uwolni z długów swoje dobra dziedz.: Łętownię, Trzemesnię, Banowice i Porębę³⁴⁹⁶. Dnia 5 X 1469 r. kolegium artystów układało się z jego sukcesorami, w tym wdową Anną, w sprawie pożytków w Przybenicach z powodu sporu między dziedzicami Przybenic a kolegium o niewykonanie wyżej przytoczonego wyroku z 1457 r.³⁴⁹⁷ Był ostatnim męskim potomkiem Gryfów z Banowic.

II.W.9. NN (CÓRKA)

Skoro Marcin Birowo jako dziedzic Przybenic 17 X 1459 r. dał w zamian Charzowice (pow. pińczowski), gdy jego siostrzeńcy Jakub i Abraham z Chotowej (II.A.34-35) oddali mu w dożywocie Mikołajowice i Sierakowice, oznacza to, że Marcin Birowo musiał posiadać siostrę³⁴⁹⁸.

II.W.10. ŚWIĘTOCHNA

W 1417 r. występowała Świętochna, córka Birowy, żona wójta bocheńskiego Mikołaja³⁴⁹⁹. W 1464 r. Elżbieta, wdowa po Mikołaju z Lubienia, żona Macieja sołtysa z Lubienia, córka zmarłej szlachcianki Świętochny [ze Stojowic, córki Birowy z Przybenic], siostry stryjecznej zmarłego Marcina Birowy z Przybenic, ciotka rodzona Jana Stojowskiego³⁵⁰⁰ oraz jej syn Andrzej sprzedali Stanisławowi Kotowi z Kotek w pow. wiślickim całe części dziedzictwa przypadłe Elżbiecie po zmarłym Marcinie Birowie w Przybenicach, Boszczynie i Bełzowie, z prawem patronatu kościoła w Małoszowie i kościoła Świętego Benedykta na Górze Lasoty za 400 grzywien i za część długu, który tenże Stanisław miał na macierzyźnie w Bełzowie i Boszczynie i za dwa łany w Kotkach. Teść Elżbiety Wojciech Koszek, sołtys z Lubienia, a dziad jej syna Andrzeja poręczył za spłacenie wszelkich długów Marcina Birowy, tj. części tych długów spadającej na Elżbietę. Stanisławowi dany był woźny dla wwiązania³⁵⁰¹. W ten sposób na potomstwo Elżbiety przeszło dziedzictwo rodu Banowskich.

II.W.11. SKARYSZA

W 1424 r. pojawiła się Skarysza, żona Jakusza z Piotrkowic, córka Birowy z Banowic³⁵⁰².

³⁴⁹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25305> [dostęp 24.05.2017].

³⁴⁹⁷ CDU, pars II, nr CCXXVI (s. 266-269).

³⁴⁹⁸ AS, t. II, nr CLVIII (s. 192).

³⁴⁹⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

³⁵⁰⁰ Stąd nonsensem jest określanie przez Jana Długosza Jana Stojowskiego, że był *de domo Griffonum*, zob. J. Długosz, LB, t. I, s. 137.

³⁵⁰¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=9314> [dostęp 24.05.2017].

³⁵⁰² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

Niezlokalizowani:

Dnia 13 V 1399 r. Dzierżek z Banowic (*Derszco de Banouicze*) sądzić się miał po św. Janie Chrzycielu z Miczkiem ze Zbylutowic i Wawrzyńcem stamtąd³⁵⁰³.

Dnia 8 I 1409 r. Mateusz świadcował w Książu bratu Jakuszowi z Janowic w sprawie z Żyrą i Florianem z Banowic (*Ziram et Florianum de Banow*)³⁵⁰⁴.

W latach 1434-1438 występował Zbigniew z Banowic, burgrabia zamku dobczyckiego³⁵⁰⁵.

³⁵⁰³ SPPP, t. VIII, cz. II, uwaga CCXCI (nr 82, s. 712).

³⁵⁰⁴ *Ibidem*, t. II, nr 1188 (s. 177).

³⁵⁰⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=2388> [dostęp 16.05.2017].

Część II.Y. Ród Gryfów z Dobranowic i Konarskich herbu Gryf

Dnia 4 VIII 1243 r. Konrad, ks. krakowski i łęczycki zatwierdził nadanie komesa Klemensa (I.7) klasztorowi w Staniątkach wsi Niegardów, której część uzyskał w drodze zamiany z Janem [Klemensowicem] (I.17) za wieś Piechów, a drugą część nabył również drogą zamiany z Sezemą [bratem Klemensa z Ruszczy] (I.22) i jego synem Markiem (I.37) za wieś Dobranowice, *que Rudno dicitur* oraz Wadów³⁵⁰⁶. Tak więc Dobranowice znajdowały w ręku rodu Gryfitów³⁵⁰⁷. Wieś jest istotna, bo z niej wyprowadził Adam Boniecki ród Gryfów, który w końcu XV w. osiadł w Konarach w pow. ksiąskim (ob. krakowskim) i zamienił się w jedną z możniejszych rodzin szlacheckich – Konarskich herbu Gryf³⁵⁰⁸. Pogląd ten poparł Jacek Laberschek³⁵⁰⁹.

Już Seweryn Uruski (a za nim M.L. Wójcik) wiązał pochodzenie Konarskich od Gryfitów z Branicy, jest to jednak nie do końca poprawne³⁵¹⁰. Natomiast Adam Boniecki pomieszał postaci z dwóch wsi o nazwie Konary. Konarscy herbu Gryf pochodzą z Konarów w dawnym pow. księskim [parafia Nawarzyce]. Są też inne Konary w par. Mogilnica, a wywodzący się z nich dziedzice piszący się „z Konarów” to nie ten sam ród³⁵¹¹.

I.37. MAREK

|

POKOLENIE XI

II.Y.1. NN (SYN)

POKOLENIE XII

II.Y.2. NN (SYN)

Istnienie tych dwóch brakujących pokoleń jest niemal pewne. Co do następnego trzeba będzie głębiej się zastanowić.

³⁵⁰⁶ KDP, t. III, nr XX (s. 38 i n). Bolesław Ulanowski uznał ten dokument za falsyfikat z pocz. XIV w. Był on jednak zdania, że wiadomość o zamianach była wiarygodna, gdyż oparta została zapewne na nieznanym przywileju klasztorowym, B. Ulanowski, *O założeniu i uposażeniu klasztoru w Staniątkach*, „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny” 1891, Seria II, t. 3 (28), s. 32-37 (przywilej, zwłaszcza od s. 34), 78-79 (Dobranowice), 99, 101-102 i 113.

³⁵⁰⁷ Zob. J. Długosz, LB, t. III, s. 280 i 299.

³⁵⁰⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 40.

³⁵⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵¹⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, Warszawa 1910, s. 153; M.L. Wójcik, *op. cit.*, s. 69.

³⁵¹¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 40.

POKOLENIE XIII

II.Y.3. ŚWIĘTOSŁAW (ŚWIĘSZKO)

W dniu 8 X 1379 r. Mikołaj zwany Ostoja przyprowadził świadków przeciwko Świętosławowi z Dobranowic (*Swatoslaum de Dobranouicz*)³⁵¹². Jacek Laberschek dopuszczał możliwość, że Świętosław był kmieciem³⁵¹³. Jest to jednak mało prawdopodobne, a świadczy o tym szereg przesłanek. Po pierwsze imię, typowe dla Gryfitów, co należy zestawić z miejscem (Dobranowice, dobra dziedziczne Gryfitów, to po drugie), wreszcie po trzecie obecność rycerza na liście świadków (Mikołaj z Wierzbna, herbu Jastrzębiec, o którym piszę w odrębnym studium³⁵¹⁴), a na koniec przedmiot sporu (gwałtowne porwanie konia). Świąszko z Dobranowic (*Swesko de Dobranouicz*) sam tego dnia sądził się z Pełką, zwanym Marszowski, tym razem o gwałtowny zabór bydła o *Godne* dane w trzeci dzień po Narodzinach Chrystusa³⁵¹⁵. Możliwe, że zestawienie świadków w tym wpisie zachęciło J. Laberscheka do dopuszczania możliwości o kmiecym pochodzeniu Świąszka: Świąszek [i] Mikołaj, kmiecie zamieszkali w Rudnie, Grzegorz z Rudna, Maciej Żyła z Rudna, Bernard z Dobranowic, Świąszek, rzeźnik (*carnifex*) z [miastą] Proszowic. To zestawienie, zwłaszcza dla historyka ustroju i prawa jest szczególnie: występują tu dwaj kmiecie, trzech rycerzy i rzemieślnik. Jedyne narzucające się wyłumaczenie to dopuszczenie możliwości, że byli to naoczni świadkowie kradzieży bydła przez Pełkę.

Przypuszczalnym synem Świętosława był Marek Chamiec (II.Y.5).

II.Y.4. BERNARD

Wspomniany wyżej Bernard był zapewne bratem Świętosława (II.Y.3).

POKOLENIE XIV

II.Y.5. MAREK CHAMIEC

Marek Chamiec, łowczy z Rudna i Dobranowic zawsze był wspominany jako osoba zmarła. Był zapewne synem Świętosława (II.Y.3). W dniu 6 XII 1397 r. Śmiłka z Dobranowic [wdowa po łowczym] sądziła się – za pośrednictwem swego pełnomocnika (*procurator*) Wojciecha Jaroty z Polikarcic – z Jaszkiem z Głuchowa o to, że bezprawnie uzyskał na Śmiłce dwa woły z dziedziny w Dobranowicach i popędził je przez cztery granice (*quatuor granicies* – [sic! – T.K.]). Zanotowano wypowiedzi stron³⁵¹⁶. Dnia 6 II 1398 r. od Jaszka Głowskiego matce Jaszka Chamca z Dobranowic (*matri Jaschconis Chamecz, matrem Jaschconis in Dobranouicze*) należała się kara *pietnadziesta* i także

³⁵¹² SPPP, t. VIII, cz. I, nr 544 (s. 21).

³⁵¹³ <http://www.slovník.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵¹⁴ T. Kruszewski, *Dziedzice Konarów herbów Ostoja i Szreniawa. Analiza historycznoprawna* (w druku).

³⁵¹⁵ SPPP, t. VIII, cz. I, nr 548 (s. 21).

³⁵¹⁶ *Ibidem*, cz. II, nr 6161 (s. 429). Sprawa ta trafiła na sąd wiecowy 17 lub 18 VI 1397 r. (*Smilca Lowczina de Dobranouicz*), uwaga CCXXXVIII (nr 25, s. 434). Dalej 31 XII 1397 r., uwaga CCXXXIX (nr 41, s. 438), jeszcze 5 II 1398 r., uwaga CCXLIII (nr 92, s. 459).

sądowi, cała kara należna matce (pomniejszona o ciężenie sądowe) miała być zapłacona w ciągu najbliższych trzech tygodni³⁵¹⁷. W 1402 r. Śmiłka, wdowa po łowczym Marku Chamcu z Dobranowic miała sprawę z Zakliką z Rudna o bezprawne przekopanie dołu przez łąkę i o przeoranie ujazdu³⁵¹⁸. Ostatni raz była wspomniana w 1403 r.³⁵¹⁹ Para ta doczekała się syna Jaszka (II.Y.6).

POKOLENIE XV

II.Y.6. JASZEK CHAMIEC

Opisywanie Jaszka Chamca herbu Gryf napotyka ogromne trudności, gdyż jak w filmie „Monsieur Klein” mamy do czynienia z jego żyjącym sobowtórem Jaszkiem Chamcem herbu Półkozic, synem Mikołaja z Marszowic. Z tego też powodu błędów na tym polu nie ustrzegł się Jacek Laberschek. Występujący w latach 1397-1401 Jaszek Chamiec, herbu Gryf i zawołania Świeboda, pisał się z Dobranowic, Rudna i Stręgoborzyc, był synem Marka Chamca z Rudna (II.Y.5) i jego żony Śmiłki. W dniu 2 lub 9 X 1397 r. Zaklika z Korzkwi [herbu Syrokomla] i jego żona Anna [córka Prandoty z Nieprześni, II.L.2 i 10] pożyczili od Jaszka z Dobranowic 70 grzywien, które mieli zwrócić w terminie na św. Marcina [11 XI], a w razie gdyby tego nie uczynili, mieli wwiązać Jaszka w dziedzinę Rudno, bez możliwości zastrzeżenia dla siebie jakichkolwiek służebności oraz bez możliwości zbycia długu komu innemu³⁵²⁰. Dnia 17 lub 18 XII 1397 r. Jaszek z Dobranowic sądził się z Markiem Chorążyc o wwiązanie (*intrmissio*) i o dług. Wystąpił też przeciwko Zaklice i jego żonie Annie z Korzkwi na podstawie niewypełnienia warunków umowy o Rudno³⁵²¹. W dniu 6 II 1398 r. Marek, dziedzic Turska [Wielkiego] poręczył Jaszce Chamcowi trzy grzywny na trzy tygodnie za Zawiszę *de Goworziczow* (Gowarczów?). Jaszek Chamiec pozwał Marka z Turska [Wielkiego, II.P.1] o dziedzinę Rudno. W trzeciej sprawie Jaszek Chamiec miał zapłacić jeden wiardunek kary podsęd-kowi Dobiesławowi³⁵²². Dnia 21 II 1398 r. Zaklika z Korzkwi wraz z żoną Anną miał zapłacić Jaszce z Dobranowic 20 grzywien szerokich groszy i 50 grzywien kwartników oraz 30 grzywien z tytułu szkody³⁵²³. Ponieważ małżonkowie tych sum nie zapłacili, sąd orzekł kary *pietnadziesta* dla siebie i Jaszka³⁵²⁴. Jeżeli dalej by nie płacili, sąd zagroził wwiązanie Jaszka w wieś pod gwarancją odstąpienia mu wsi Rudno³⁵²⁵. Dnia 26 III 1398 r. Marek z Turska winien był odstąpić Jaszce Chamcowi dziedzinę Rudno po otrzymaniu

³⁵¹⁷ *Ibidem*, nr 6426 (s. 460).

³⁵¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵¹⁹ *Ibidem*.

³⁵²⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 6063 (s. 414).

³⁵²¹ *Ibidem*, nr 6198-6199 (s. 433). W dniu 31 XII 1397 r. w sprawie Zakliki i jego żony był termin zawity, taki sam w sprawie z Markiem z Chorążyc, uwaga CCXXXIX (nr 11 i 21, s. 438). Dnia 15 I 1398 r. poinformowano, że Marek z Chorążyc złożył pozew w sądzie lubelskim, bo główna sprawa o 50 grzywien tam się toczyła, nr 6302 (s. 445).

³⁵²² *Ibidem*, uwaga CCXLIV (nr 12, 13 i 17, s. 462).

³⁵²³ *Ibidem*, nr 6545 (s. 472).

³⁵²⁴ *Ibidem*, nr 6546 i 6546a (s. 472).

³⁵²⁵ *Ibidem*, nr 6547 (s. 472).

50 grzywien³⁵²⁶. W dniu 16 IV 1398 r. [Anna], żona Zakliki [z Korzkwi] miała z Jaszkiem Chamcem termin zawity, w którym zamierzała spłacić 50 grzywien i uzyskać potwierdzenie braku innych należności. Pełnomocnikiem swym uczyniła Jakusza z Owczarów³⁵²⁷. Dnia 7 VI 1398 r. Piotr z Kowar, poręczyciel Jaszka Chamca z Dobranowic sumy trzech grzywien już wymagalnej dla Zawiszy z Boryszowic, domagał się, w razie gdyby Jaszek nie wypełnił zobowiązania, sześciu sztuk bydła jako kaucji na wypadek poniesienia szkody³⁵²⁸. W dniu 30 IX 1398 r. Jaszek Chamiec z Dobranowic był w sporze z Zawiszą z Boryszowic o połowę wsi Poborowice³⁵²⁹. Dnia 14 XI Jan z Tęczyna, kasztelan krakowski z polecenia Władysława Jagiełły ustanowił pod wadium 1000 grzywien pokój (*treuga pacis*) we wszystkich sporach między Zakliką [z Korzkwi] a Jaszkiem Chamcem z Dobranowic i biorącymi udział w sporze po stronie Jaszka Spytkiem i Zygmuntem do czasu powrotu króla do Korony z Litwy³⁵³⁰. Dnia 4 II 1399 r. Jaszek Chamiec z Dobranowic jako pierca (*actor*) nadal domagał się zapłaty 50 grzywien od Zakliki z Korzkwi³⁵³¹. Było to oczywiste złamanie pokoju Bożego i spowodowało następnego dnia natychmiastową reakcję kasztelana krakowskiego, na jego upoważnienie (*mandatum*) sąd ziemski ukarał Jaszka karą *pietnadziesta* dla Zakliki z Korzkwi i drugą dla sądu i orzekł karę 70 grzywien dla króla³⁵³². Widać monarcha wrócił z Litwy i na rokach królewskich 15 II t.r. sąd nakazał Zaklice z Korzkwi oddać Jaszкови Chamcowi sześć sztuk bydła cięży sądowej (*pignuoratos*) w ciągu najbliższych dwóch tygodni trzymany jako poręczenie pod karą *pietnadziesta* dla Jaszka i dla sądu³⁵³³. Zaklika powołał swego przedstawiciela (*officiale*) Kożucha, który do najbliższego wtorku miał przedstawić argumenty przeciw karze *pietnadziesta* dla Jaszka³⁵³⁴. Król wytoczył Zaklice z Korzkwi kolejną sprawę o bicie dzieci Jaszka Chamca³⁵³⁵. Ponieważ Jaszko nie odebrał owych sześciu sztuk bydła, 18 II t.r. sąd ukarał go karą *pietnadziesta* dla Zakliki i drugą orzekł dla siebie³⁵³⁶. Dzień później pojawił się w sądzie Wierzbięta z Małoszowa [i Branic, II.T.1] jako poręczyciel Jaszka Chamca na sumę sześciu grzywien dla Zakliki z Korzkwi. Sąd zagroził, że jeżeli suma ta nie zostanie spłacona do najbliższego święta Paschy, sąd orzeknie dla siebie (z królewskiej) 70 grzywien i dla Zakliki kary *pietnadziesta*³⁵³⁷. Dnia 27 II 1399 r. Jaszek Chamiec miał zapłacić jeden wiardunek włodarzowi w Chorążycach Janowi pod karą dla naszego notariusza³⁵³⁸. Dnia 8 IV 1399 r. Jaszek Chamiec z Dobranowic poręczył pożyczkę 26 grzywien groszy praskich Dzierśławowi z Turska [herbu Janina] od Żyda krakowskiego Hosmana i zobowiązał się, że z każdej grzywny będzie płacony jeden grosz [odsetek] cotygodniowo

³⁵²⁶ *Ibidem*, nr 6752 (s. 494). Dnia 16 IV 1398 r. Marek z Turska, teraz z Chorążyc złożył w tej sprawie zeznanie, nr 6818 (s. 500).

³⁵²⁷ *Ibidem*, nr 6845 (s. 503).

³⁵²⁸ *Ibidem*, nr 7067 (s. 529).

³⁵²⁹ *Ibidem*, nr 7537 (s. 579).

³⁵³⁰ *Ibidem*, nr 7861 (s. 614).

³⁵³¹ *Ibidem*, nr 8218 (s. 651).

³⁵³² *Ibidem*, nr 8263 (s. 655).

³⁵³³ *Ibidem*, nr 8338 (s. 663).

³⁵³⁴ *Ibidem*, nr 8342 (s. 665).

³⁵³⁵ *Ibidem*, nr 8343 (s. 665).

³⁵³⁶ *Ibidem*, nr 8378 (s. 666).

³⁵³⁷ *Ibidem*, nr 8396 (s. 668).

³⁵³⁸ *Ibidem*, nr 8462 (s. 676).

przez 15 lat. Jeżeli wpłata nie nastąpiłaby do święta Pięćdziesiątnicy, sąd nałoży karę *pietnadziesta* dla sądu i karę siedemdziesiąt dla króla³⁵³⁹. Dnia 30 XI 1400 r. Imram z Czulich senior oskarżył Jaszka Chamca z Dobranowic (*Jaschco Chamecz de Vbranouicz*) o zajazd (*violenta intromissione*) na część dziedziny w Stręgoborzycach, w tym poczynienie szkód na 100 grzywien (oprócz [uprowadzenia] kmieci) poprzez uprowadzenie pięciu koni i czterech sztuk bydła³⁵⁴⁰. W dniu 15 XII 1400 r. Jaszek Chamiec był zobowiązany zapłacić dwie z dwudziestu grzywien, jakie poręczył Imramowi z Głanowa, który wziął pożyczkę od Żyda Hosmana i miał ją płacić po groszu z każdej grzywny przez 30 lat. Jaszek miał zapłacić do święta Oczyszczenia NMP pod karą *pietnadziesta* dla sądu i królewską³⁵⁴¹. Tego samego dnia Jaszek Chamiec (*Jaschcone dicto Chamecz de Rudno*) miał sprawę z Wierzchosławem z Siedlisk o pobicie. Jaszek wrogo zaszedł drogę (*wlgariter zassyadl drogΦ*) z trzema współrodowcami Wierzchosławowi i zaczęli uderzać go, bili go po twarzy i [szarpali] za ramiona, a następnie gwałtownie go ciągnęli (*moczΦ ssylΦ*)³⁵⁴². Dnia 4 II 1401 r. Jaszek Chamiec był świadkiem w sprawie między Pietraszem i Jakuszem z Kowar³⁵⁴³. Nie żył już w 1403 r., bo odnotowano wtedy Wichnę, wdowę po Jaszku Chamcu z Dobranowic³⁵⁴⁴. Ich potomstwo to: Jan, Małgorzata i Katarzyna (II.Y.7-9).

POKOLENIE XVI

II.Y.7. JAN CHAMIEC

Według Jacka Laberscheka występujący w latach 1416-1470 Jan Chamiec z Dobranowic (autor dopuszczał, że mogły to być dwie osoby: ojciec i syn), brat Małgorzaty i Katarzyny (II.Y.8-9), mąż Katarzyny, był podstarościm krakowskim (1440 r.³⁵⁴⁵), podwojewodzim krakowskim, sędzią żydowskim (1459-1470 r.³⁵⁴⁶), sędzią wojewody krakowskiego (1464 r.)³⁵⁴⁷. W 1424 r. Jan Chamiec z Dobranowic sprzedał za 70 grzywien Ottonowi z Dmosic [pow. sandomierski, par. Sulisławice] całą część swej dziedziny po ojcu w Stręgoborzycach³⁵⁴⁸. W tym samym roku Klemens Wątróbka ze Strzelec poręczył za Jana Chamca, który miał wykupić za 70 grzywien od Pielgrzyma ze Szczytnik swe dobra dziedziczne w Dobranowicach³⁵⁴⁹. W 1427 r. Mikołaj z Marszowic [herbu Półkozic – T.K.] miał zapłacić 40 grzywien długu Jana Chamca. W tych 40 grzywnach Mikołaj sprzedał synowi Piotrowi jeden łąn w Dobranowicach, na którym siedział kmieć Jarost³⁵⁵⁰. W dniu 14 V 1428 r. Jan Chamiec z Dobranowic uczestniczył w sprawie o długi żydowskie³⁵⁵¹.

³⁵³⁹ *Ibidem*, nr 8570 (s. 687).

³⁵⁴⁰ *Ibidem*, nr 10900 (s. 950).

³⁵⁴¹ *Ibidem*, nr 10954 (s. 956).

³⁵⁴² *Ibidem*, nr 10979 (s. 959).

³⁵⁴³ *Ibidem*, t. II, nr 736 (s. 117).

³⁵⁴⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁴⁵ U K. Fedorowicza, *op. cit.*, s. 121, 28 II – 25 IV 1440 r.

³⁵⁴⁶ *Ibidem*, s. 64, daty 20 VII 1459 – 20 I 1469.

³⁵⁴⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁴⁸ *Ibidem*.

³⁵⁴⁹ *Ibidem*.

³⁵⁵⁰ *Ibidem*.

³⁵⁵¹ SPPP, t. II, nr 2217 (s. 330).

W 1428 r. Jan Chamiec z Dobranowic zastawił za 80 grzywien Świętochnie, wdowie po Więclawie Wiewiórcie z Wronińca całą swą wieś Dobranowice wraz ze swoim folwarkiem. Świętochna miała potrącać Janowi każdego roku z tytułu dzierżenia Dobranowic z sumy 80 grzywien po 10 grzywien. Jeśli Świętochna spuściłaby wodę ze stawu [w Dobranowicach], to miała dzielić z Janem ryby po połowie z wyjątkiem małych. Świętochna mogła też brać drzewo z gajów na budowę. Miała zebrać również zasiewy z pierwszego roku, które jej skoszą i zwiozą kmiecie z Dobranowic³⁵⁵². Świętochna wdowa po Wiewiórcie uwolniła panów Tomasza i Imbrama braci z Niedźwiedzia z poręki za Jana Chamca z Dobranowic uczynionej na dziedzictwie Dobranowice³⁵⁵³. W 1429 r., Świętochna, żona Mikołaja Ostrowskiego winna była pieniądze Stanisławowi Wronienieckiemu mającemu dzierżawę od [Jana] Chamca³⁵⁵⁴. Jan Chamiec z Dobranowic ustąpił połowę stawu w Dobranowicach Stanisławowi Wiewiórcie niegdyś z Wronińca. Stanisław miał prawo połowę ryb w stawie i prawo jego przebudowy³⁵⁵⁵. W 1430 r. Pielgrzym ze Szczytnik skasował wszystkie dokumenty, jakie posiadał do części dziedziny w Dobranowicach i odstąpił je Janowi Chamcowi³⁵⁵⁶. W 1432 r. Stanisław z Wronińca stwierdził, że Jan Chamiec z Dobranowic wykupił od niego za 30 grzywien dziedzinę Dobranowice, która była wdzierżawiona niegdyś Więclawowi Wiewiórcie, bratu Stanisława. Stanisław z Wronińca stwierdził, że Jan Chamiec zaspokoił go również z tytułu stawu w Dobranowicach³⁵⁵⁷. Dnia 5 III 1433 r. sąd nakazał, by obaj procesujący się ze sobą Stanisław, niegdyś z Wronińca i Jan Chamiec zapłacili kary *pietnadziesta* sądowi i siedemdziesiąt królowi³⁵⁵⁸. W 1433 r. Jan Chamiec z Dobranowic dał swej żonie Katarzynie, córce Jana z Kars [pow. wiślicki] 200 grzywien posagu i wiana na połowie swoich dóbr w Dobranowicach³⁵⁵⁹. Jan Chamiec sprzedał za 30 grzywien z prawem wykupu do trzech lat Ottonowi ze Stręgorzyc jeden łan roli w Dobranowicach, na którym siedział kmieć Tomko³⁵⁶⁰. Dnia 19 I 1434 r. Stanisław Wronicki (Wronyczsky) oskarżył Jana Chamca, dziedzica Dobranowic, o to że jego żona [Katarzyna], zarządca (*procurator*) [dóbr] i kmiecie działając na jego rozkaz, zabrali gwałtem Stanisławowi z dziedziny w Dobranowicach i umieścili w swym domu 40 kop pszenicy ozimej, którą kmiecie Stanisława zasiali. W odpowiedzi Jan Chamiec stwierdził, iż dziedzina Dobranowice była jego własnością wraz ze wszystkimi prawami i że kiedyś zastawił ją wraz z oziminami, a następnie z powrotem wykupił³⁵⁶¹. Dnia 7 IV 1434 r. nastąpiło przesłuchanie obu stron, Chamiec przyprowadził [Jakuba] Pelscha, wuja rodzonego (*gener germanus*), by świadczył za niego³⁵⁶². Dzień później Jan Chamiec oddalił – wsparty przez wuja Jakuba Pelscha – prawne roszczenia Stanisława Wronickiego do 40 kop

³⁵⁵² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁵³ *Ibidem*.

³⁵⁵⁴ *Ibidem*.

³⁵⁵⁵ *Ibidem*.

³⁵⁵⁶ *Ibidem*.

³⁵⁵⁷ *Ibidem*.

³⁵⁵⁸ SPPP, t. II, nr 2482 (s. 382).

³⁵⁵⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁶⁰ *Ibidem*.

³⁵⁶¹ SPPP, t. II, nr 2569 (s. 402).

³⁵⁶² *Ibidem*, nr 2572 (s. 403).

pszenicy ozimej³⁵⁶³. W dniu 28 II 1440 r. przybywając *Magnificus dominus* Jan z Pilczy [ob. Pilica – T.K.], starosta krakowski, jako główny dłużnik i poręczyciel, w obecności czcigodnego (*Strenuus*) Grzegorza z Branic (II.T.5), podkomorzego królowej odpowiedzialnego za ściągnięcie kary ruha (rucho, *pene wlgariter ruschicze*)³⁵⁶⁴ i Mikołaj z Chełmu, wielki prokurator krakowski osobiście wspólnie rozpoznawali bez uprzedzeń i nieprzerwanie sprawę, poręczając dług 250 grzywien dobrej pospolitej monety obowiązującej w Królestwie, w stosunku 48 groszy przypadających na grzywnę, Mikołajowi, dawniej z Zakrzowa i Janowi z Dobranowic, czyli Chamcowi, teraz wicestarście krakowskiemu (*Johanni de Dobranowicze alias Champczowi, tunc Vicecapitaneo Cracouiensi*). Odnosnie do długu 250 grzywien tych panów główny dłużnik i ich poręczyciel [Jan z Pilczy], nie wyłączając Grzegorza z Branic i Mikołaja z Chełmu, obiecali i zapewnili, że ci dwaj zaczną wypełniać zobowiązanie po święcie Narodzin Pana, do świąt Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty, najpóźniej na trzeci dzień po następnym święcie Narodzin Pana³⁵⁶⁵. W 1441 r. Stanisław z Młodziejowic i Stanisław ze Złotej ręczyli Janowi Pileckiemu z Pilczy za *Strenuus* Mikołaja Serafina, miecznika i żupnika krakowskiego spłatę 753 florenów węgierskich długu ewentualnym wwiązaniem ich w sumę 1506 florenów w Młodziejowice i Złotą. [Jan] Chamiec z Dobranowic, wysłannik Jana Pileckiego protestował, gdyż gotów był odebrać od Stanisława Młodziejowskiego i Stanisława ze Złotej pieniądze z tytułu poręki za Mikołaja Serafina, lecz nikogo nie było³⁵⁶⁶. Dnia 3 IV 1446 r. w Krężnicy Jan z Pilczy nadał miastu Bełżcowi ogrody po obu stronach przedmieścia, jednym ze świadków na tym dokumencie był *Iohanne Khamise de Dobronowice*³⁵⁶⁷. W dniu 9 III 1462 r. [Jan] Chamiec (*Chamyecz*) jako podwojewodzi [*undirwoiwod*, dokument spisany w dawnym języku niemieckim – T.K.] rozwiązywał spór młynarza Jana, jego brata Wojtka oraz żony Doroty³⁵⁶⁸. *Johannes Chamijecz de Dobranowycze* jako sędzia żydowski krakowski wydał wyrok 20 I 1469 r. w sprawie z udziałem imiennie wymienionych Żydów, reprezentujących ich gminę odnośnie do starej i nowej synagogi (wraz ze szpitalami i cmentarzami) z tyłu kolegium artystów akademii krakowskiej³⁵⁶⁹. W 1469 r. Piotr z Mokrska miał zapłacić 100 grzywien Janowi Chamcowi z Dobranowic pod warunkiem zastawienia mu dziedziny w Rosiejowie aż do czasu całkowitego zwrotu długu³⁵⁷⁰. Ostatnia wzmianka źródłowa o Janie Chamcu z Dobranowic pochodzi z 29 X 1479 r. (*Johannis Chamyecz de Dobranowicze Iudicis [...] Judeorum confectum*)³⁵⁷¹.

Dzieci: Jachna i Jakub (II.Y.11-12).

³⁵⁶³ *Ibidem*, nr 2574 (s. 403).

³⁵⁶⁴ Podkomorzy królowej był odpowiedzialny za dopełnienie tej kary, orzekanej za zabicie kobiety, a kara była egzekwowana na rzecz monarchini. Zniósł ją Kazimierz IV Jagiellończyk (p. 27 VI 1448 r.), *ibidem*, s. 462, p. 90.

³⁵⁶⁵ SPPP, t. II, nr 2832 (s. 462-463).

³⁵⁶⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28886> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁶⁷ ZDM, cz. VIII, nr 2503, s. 309 (łacińska kopia z 1821 r.). Wcześniej w cz. III, w nr 730, s. 181, podano polską kopię tego dokumentu, także z 1821 r., gdzie data dzienna 24 IV, a Jan Chamiec został nazwany Janem Kazimierzem z Dobranowic (*sic!*).

³⁵⁶⁸ *Cracovia artificum...*, nr 532 (s. 170-171).

³⁵⁶⁹ Dokument publikowano dwukrotnie: M. Bobrzyński, S. Smolka, *Jan Długosz, jego życie i stanowisko w piśmiennictwie*, Kraków 1893, nr 305 (275), s. 285; CDU, pars II, nr CCXXIII (s. 262-263).

³⁵⁷⁰ SHGWK, t. IV, z. 4, F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 789-790.

³⁵⁷¹ B. Przybyszewski, *op. cit.*, t. I, nr 93 (s. 59-60).

II.Y.8. MAŁGORZATA

W 1417 r. Małgorzata, żona Mikołaja z Zabierzowa odstąpiła za zgodą swego brata Jana Chamca (II.Y.7) za 100 grzywien Pielgrzymowi (*Peregrino*) ze Szczytnik, karczmy oraz wszystkich kmieci, zagrodników we wsiach Dobranowice i Stręgoborzyce, których miała z tytułu posagu w zastawie od swego brata Jana Chamca³⁵⁷².

II.Y.9. KATARZYNA (KACHNA)

W 1417 r., Kachna żona Jakusza z Kostrzy [pow. szczyrzycki, par. Skrzydlna], siostra Jana Chamca (II.Y.7) odstąpiła również za 100 grzywien Pielgrzymowi ze Szczytnik wszystkich kmieci w Dobranowicach i Stręgoborzycach³⁵⁷³.

II.Y.10. MIKOŁAJ

W 1425 r. był wzmiankowany Mikołaj z Dobranowic³⁵⁷⁴. Musiał to być syn Jaszka (II.Y.6) i faktyczny założyciel rodu Konarskich herbu Gryf. Jego synem był Jan (II.Y.13).

POKOLENIE XVII

II.Y.11. JACHNA

W 1425 r. Jakub z Brodły przyznał swej żonie Jachnie, córce [Jana] Chamca z Dobranowic (II.Y.7) 100 grzywien posagu i tyleż wiana na połowie swych dóbr dziedzicznych³⁵⁷⁵.

II.Y.12. JAKUB

W 1484 r. Marcin z Kowar zastawił Jakubowi Chamcowi *de Branowice* [= Dobranowice] za 30 grzywien z tytułu poręki łąn osiadły w Rzędowicach z trzema grzywnami czynszu rocznie z wyjątkiem robocizn i danin³⁵⁷⁶. W 1486 r. Spytek z Melsztyna miał zapłacić 210 florenów węgierskich w złocie małżonkom Jakubowi i Katarzynie z Konarów pod rygorem wwiązania ich w charakterze zastawu do wsi Cerekiew i części wsi Wyżyce³⁵⁷⁷. Musiał to być syn Jana Chamca (II.Y.7) i ojciec Andrzeja (II.Y.14).

II.Y.13. JAN

W 1462 r. pojawił się Jan Konarski z Dobranowic³⁵⁷⁸. W większym stopniu postacią tą zajmował się Janusz Kurtyka, upatrując w niej – moim zdaniem słusznie – zapewne przodka [dziada?] lub krewnego Jana i Jakuba Mikołajowiców z Konarów i Dobranowic, brak jednak danych o dziedziczeniu przezeń w Konarach³⁵⁷⁹. Trzeba jednak założyć, że jego nazwisko świadczy o pojawieniu się już tej generacji w Konarach, być

³⁵⁷² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁷³ *Ibidem*.

³⁵⁷⁴ *Ibidem*.

³⁵⁷⁵ *Ibidem*.

³⁵⁷⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8118> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁷⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25648> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁷⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5004> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁷⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

może jako spadkobierców innego rodu. Jan był domniemanym synem Mikołaja (II.Y.10) i domniemanym ojcem Mikołaja (II.Y.15).

POKOLENIE XVIII

II.Y.14. ANDRZEJ

W dniu 6 III 1505 r. król Aleksander Jagiellończyk poświadczył, że [Aleksandra] z Chorzewej, wdowa po Mikołaju z Tęczyna, wojewodzie ruskim zapisała 200 grzywien w dobrach królewskich: wieś Zapole, własną dzierżawę, przynależną do grodu Lubomla, w tym część pól we wspomnianym Zapolu, leżących przy drodze *Schaczka Przeseliscza*, przy łąkach zaczynających się przy gaju Siedliszcze, połączonymi z polami miasta Lubomla, Andrzejowi Chamcowi [z Dobranowic] i jego żonie Dorocie³⁵⁸⁰. Dnia 16 III t.r. Aleksander Jagiellończyk powtórzył ten opis, dodając imię wdowy, w kontekście za-twierdzenia zapisu na tych dobrach królewskich ze strony Andrzeja Chamca z Dobranowic dla jego żony Doroty *de Obelcze* 62 i pół grzywny posagu i wiana³⁵⁸¹. Tego samego dnia król podwyższył wartość tych dóbr do 250 grzywien, dopisał też do nich młyn wodny, gwarantując prawa w nim młynarzowi Janowi³⁵⁸².

II.Y.15. MIKOŁAJ

Mikołaja z Konarów, prawie pewnego syna Jana (II.Y.13), poznajemy w niezbyt chwalebnych okolicznościach. W księdze grodzkiej krakowskiej czytamy: w 1498 r. Mikołaj z Konarów został pozwany przez Katarzynę Szczekocką ze Szczekocin o to, że za jego wiedzą jego synowie Jakub, Tomasz i Feliks (II.Y.17-19) *impossessionati alias golothy* [nie dziwi, był jeszcze pierworodny syn Jan (II.Y.16) – T.K.] wraz z sześcioma współnikami z jego dworu w Konarach najechali zbrojnie miasto Szczekociny i spustoszyli pod miastem dom i zagrodę kmiecia Macieja, zadali mu dwie rany krwawe i dwie rany sine, po czym porwali go do Konarów, za co Mikołaj był odpowiedzialny, gdyż napastnicy to jego *domestores alias chleboyeczcze*³⁵⁸³.

POKOLENIE XIX

II.Y.16. JAN

Występujący w latach 1494-1504 Jan z Konarów i Górki [par. Koniusza] był najstarszym synem Mikołaja (II.Y.15), bratem Jakuba, Tomasza i Feliksa (II.Y.17-19)³⁵⁸⁴. Pojawił się w Proszowicach 28 II 1494 r., gdy Mikołaj Strasz z Białaczowa, sędzia i Jan Młodszy z Biechowa, podsędek ziemski krakowski potwierdzili, że za życia podsędka Jana z Wielkiej Modlnicy zabezpieczył on żonę Beatę, córkę Mikołaja Piwka

³⁵⁸⁰ MS, t. III, nr 1994 (s. 129).

³⁵⁸¹ *Ibidem*, nr 2005 (s. 130-131).

³⁵⁸² *Ibidem*, nr 2007 (s. 131).

³⁵⁸³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁵⁸⁴ *Ibidem*.

z Obuchowa wianem i posagiem po 70 grzywien na Banszowie. Na liście świadków czytamy: *Iacobo de Konari, Iohanne de ibidem*³⁵⁸⁵. Dnia 15 III 1498 r. Barbara, wdowa po Mikołaju Probołowskim sprzedała za 600 grzywien Andrzejowi Probołowskiemu, proboszczowi w Zębocinie i Janowi z Konar całą swoją wieś Górkę w pow. proszowickim; ciż mieli jej zapłacić 60 grzywien na św. Michała [29 IX] pod warunkiem wwiązania jej w sześć łąnów osiadłych w Górcie z czynszem jedna grzywna z łąnu do wydzierzenia tej sumy³⁵⁸⁶. W 1499 r. Jan Konarski, dziedzic Górki pozwał [teścia – T.K.] Jana Kmitę z Górki, gdyż ten bezprawnie odbił jego dobra w Górcie³⁵⁸⁷. W 1500 r. Katarzyna, córka Jana Kmity z Górki, żona Jana Konarskiego pozwała kmieci ze Stawu³⁵⁸⁸. Jan Konarski był właścicielem Koryta (pow. wiślicki). Jan zmarł śmiercią tragiczną, został mianowicie spalony żywcem przez żonę Katarzynę wspólnie z jej kochankiem, za co była sądzona w 1518 r.³⁵⁸⁹ Jedynym znanym dzieckiem Jana jest Piotr (II.Y.20).

II.Y.17 JAKUB

Jakub Konarski z Konarów i Dobranowic występował w latach 1494-1524, zm. przed 26 II 1527 r., był synem Mikołaja (II.Y.15), bratem Jana, Tomasza i Feliksa (II.Y.16, 18-19)³⁵⁹⁰. Pojawił się w Proszowicach 28 II 1494 r., gdy Mikołaj Strasz z Białaczowa, sędzia i Jan Młodszy z Biechowa, podsędek ziemski krakowski potwierdzili, że za życia podsędka Jana z Wielkiej Modlnicy zabezpieczył on żonę Beatę, córkę Mikołaja Piwka z Obuchowa wianem i posagiem po 70 grzywien na Banszowie. Na liście świadków czytamy: *Iacobo de Konari, Iohanne de ibidem*³⁵⁹¹. W 1497 r. Jakub z Konarów zobowiązał się wypłacić Janowi z Łaganowa i Zbigniewowi z Kosocic 80 grzywien dzierżawy z dóbr Rzędowice, wydzierżawionych opatrzemu Piotrowi mieszczaninowi z Proszowic³⁵⁹². Żoną Jakuba Konarskiego była występująca w latach 1504-1544 Barbara Zagórska z Dobranowic, siostra Zofii Górskiej (1537 r.)³⁵⁹³. W 1504 r. Bartosz Pawłowski w imieniu Jakuba, opata jędrzejowskiego założył protest przeciwko Barbarze Zagórskiej, żonie Jakuba Konarskiego, gdyż w sprawie o jego dobra Przestańsko przedłożyła ona pozew przeciwko Janowi Michowskiemu, który tam nic nie posiadał³⁵⁹⁴. Barbara skasowała swoją oprawę posagu i wiana na dobrach Zagórczyce i Przestańsko, zapisaną jej przez pierwszego męża zm. Stanisława Zagórskiego i kwitowała ze spłaty tych sum Zofię, żonę Andrzeja Więclawskiego i Elżbietę, żonę Mikołaja Potockiego ze Święcic. Jakub z Konarów ustąpił ze 120 grzywien bratu Janowi (II.Y.16) z połowy dóbr Konary z połową dworu, które sam posiadał z zapisu ojca Mikołaja Konarskiego (II.Y.15)³⁵⁹⁵. W 1507 r.

³⁵⁸⁵ AGZ, t. VII, nr CIII (s. 183-184).

³⁵⁸⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=5994> [dostęp 16.08.2017].

³⁵⁸⁷ *Ibidem*.

³⁵⁸⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017]. O jej ugodzie z Jakubem Mokrskim w 1504 r. zob. SHGWK, t. IV, z. 4, F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*, s. 795-796.

³⁵⁸⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁵⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁵⁹¹ AGZ, t. VII, nr CIII (s. 183-184).

³⁵⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁵⁹³ *Ibidem*.

³⁵⁹⁴ *Ibidem*.

³⁵⁹⁵ *Ibidem*.

Jakub Konarski i jego żona Barbara posiadają zapisy od Adama Włodzisławskiego, tennariusza ojcowskiego na wsi Smardzowice³⁵⁹⁶. W 1509 r. Barbara zapisała mężowi Jakubowi Konarskiemu swe dobra w Dobranowicach wraz z ruchomościami³⁵⁹⁷. W 1524 r. Jakub Konarski z Konarów i Dobranowic, opiekun dóbr Rudno zm. Stanisława Naramskiego i jego niepełnoletnich dzieci wydzierżawił za 70 florenów węgierskich mieszczaninowi krakowskiemu Prokopowi na trzy lata dobra Rudno³⁵⁹⁸. Jest to ostatnie poświadczenie żyjącego Jakuba. W dniu 26 II 1527 r. Barbara, wdowa po Jakubie Konarskim, dziedzicu z Dobranowic sądziła się z Dorotą z Rudna, wdową po Sebastianie Turku o kmiecia Jana Kukłę, zbiegłego z Dobranowic do Rudna. Sąd orzekł, że Dorota Turkowa miała zwrócić zbiegłego kmiecia albo zapłacić 10 grzywien pospolitej monety. Miała na to dwa tygodnie, a Barbara nie mogła kmiecia samowolnie restytuować pod karą *pietnadziesta*³⁵⁹⁹. Dnia 22 V 1527 r. sąd królewski orzekł przedawnienie w sprawie między Janem Turkiem z Rudna a Barbarą Konarską z Dobranowic o kmiecia Jana Kukłę zbiegłego z wsi Dobranowice do Rudna³⁶⁰⁰. W dniu 18 VI 1530 r. w Proszowicach sąd ziemski rozstrzygał spór graniczny, który wcześniej 16 V t.r. rozstrzygał w polu (*in campo*) podkomorzy krakowski Jan z Tęczyna między Barbarą Konarską, dziedziczką dóbr Dobranowice a Janem Morawcem z Poborowic³⁶⁰¹. Dnia 1 X 1530 r. Dorota Turkowa [z Rudna], wdowa po Sebastianie Turku została uznana wolną od pozwu, który wniosła przeciw niej do sądu królewskiego Barbara Konarska, dziedziczka Dobranowic z powodu przeorania przez kmieci granic z dawna ustanowionych między Rudnem a Dobranowicami³⁶⁰². W latach 1530-1532 bracia Stanisław i Jan Naramscy, w imieniu swoim i braci Mikołaja i Jakuba, zapisali swe dobra Garlica i Szczodrkowice w pow. krakowskim i Rudno w pow. proszowickim Janowi Łabędziowi ze Stręgorzyc, stolnikowi królewskiemu, Żegocie Plechowskiemu, Mikołajowi i Pawłowi *Sydlynszkym* oraz ciotce (*amitta*) Barbarze Konarskiej³⁶⁰³. W 1532 r. Barbara Konarska ciotka i jedna z opiekunów Stanisława, Jana i Mikołaja Naramskich, synów zm. Stanisława Naramskiego z Rudna Górnego, Garlicy i Szczodrkowic³⁶⁰⁴. W 1537 r. Barbara Konarska z Dobranowic, wdowa po Jakubie Konarskim kwitowała Urszulę, żonę Jana Konarskiego (II.Y.25) z sumy 440 florenów na wsiach Częstoszowice i Konaszówka³⁶⁰⁵. W 1538 r. Barbara Konarska, wdowa po Jakubie Konarskim z Dobranowic anulowała zapis wsi Dobranowice na rzecz Jana Konarskiego (II.Y.25), syna Feliksa z Konarów (II.Y.19). Barbara, z powodu złego zdrowia, ustanowiła Sebastiana Branickiego bpa kamienieckiego [herbu Korczak – T.K.] i Jana hrabiego (*comes*) z Tarnowa, kasztelana krakowskiego opiekunami swych dóbr³⁶⁰⁶. O Barbarze zob. też w następnych biogramach. Jakub zmarł bezpotomnie.

³⁵⁹⁶ *Ibidem*.

³⁵⁹⁷ *Ibidem*.

³⁵⁹⁸ *Ibidem*.

³⁵⁹⁹ SPPP, t. VI, nr D.396 (s. 353); A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁰⁰ SPPP, t. VI, nr D.419 (s. 375); A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁰¹ Z. Kniaziolucki, *op. cit.*, nr 268 (s. 355).

³⁶⁰² SPPP, t. VI, nr D.476 (s. 411); A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁶⁰⁴ *Ibidem*.

³⁶⁰⁵ *Ibidem*.

³⁶⁰⁶ *Ibidem*.

II.Y.18. TOMASZ

Wzmiankowany w 1498 r., zmarły przed 1543 r., Tomasz Konarski z Konarów, był synem Mikołaja (II.Y.15), a bratem Jana, Jakuba i Feliksa (II.Y.16, 17 i 19)³⁶⁰⁷. Tomasz Konarski dziedziczył w 1508 r. Korytnicę i Jawor w pow. chełcińskim³⁶⁰⁸. Z nieznaney żony pozostawił synów: Kaspra, Mikołaja, Jakuba i Stanisława (II.Y.21-24).

II.Y.19. FELIKS

Występujący w źródłach w latach 1498-1538, zmarły między 1538 a 1539 r. Feliks Konarski z Konarów był synem Mikołaja (II.Y.15), a bratem Jana, Jakuba i Tomasza (II.Y.16-18)³⁶⁰⁹. W latach: 1498, 1499, 1534-1540 wspomniano, że zmarła przed 1543 r. Zofia Górską h. Odrowąż, siostra Stanisława Górskiego podstarościego krakowskiego i Barbary Konarskiej z Dobranowic (1537 r.), była żoną [od 1539 r. wdową] Feliksa Konarskiego z Konarów³⁶¹⁰. W 1534 r. Stanisław Górski z Gór i Kończyc dał w dożywocie siostrze Zofii, żonie Feliksa Konarskiego wszystkie swe dobra, ruchomości i dochody³⁶¹¹. Woźny sądowy realizując wolę Stanisława Górskiego niegdyś podstarościego krakowskiego, przeprowadził na rzecz jego siostry Zofii wwiązanie do jego dóbr Wilkowiska Wielkie i Małe oraz wójtostwa w Tymbarku wraz z wsią wójtowską Jasną³⁶¹². W 1536 r. Feliks Konarski złożył protestację przeciwko Mikołajowi Lutomiernemu, wojskiemu większemu sieradzkiemu, gdyż był gotów przyjąć przeniesienie z księgi grodzkiej do ziemskiej krakowskiej wpisu w sprawie dworu nad rzeką Wisłą w Krakowie po zm. Stanisławie Górskim. Feliks Konarski zapisał żonie Zofii swe dobra w dożywocie³⁶¹³. W 1536 r. Mikołaj Lutomierny, wojski większy sieradzki i celnik krakowski scedował na rzecz Zofii cały dwór nad Wisłą pod zamkiem krakowskim, z którego ustąpili na jego rzecz Szczepan gwardian, Stanisław z Sanoka i Bernard z klasztoru bernardynów w Stradomiu³⁶¹⁴. W tym samym roku Feliks Konarski i jego żona Zofia z Gór zapisali sobie nawzajem dobra dziedziczne na wypadek śmierci, zaś Zofia za zgodą rodowców Hieronima Dębińskiego z Dębna i Mikołaja Pieniążka z Krużlowej zgodziła się na przeniesienie 3000 florenów [węgierskich? – T.K.] ubezpieczonych mężowi na jej dobrach także na jego dobra³⁶¹⁵. Zofia Feliksowa, siostra zm. Stanisława Górskiego, podstarościego krakowskiego układała się z siostrzeńcami Janem i Sebastianem Kołkami w sprawie spadku po Stanisławie w Kończycach³⁶¹⁶. W 1540 r. Zofia Konarska, wdowa po Feliksie Konarskim, Zofia Uljeska, żona Jakuba Uljeskiego [z Ulesia?] oraz Jan Kołek, spadkobiercy zm. Stanisława Górskiego, podstarościego krakowskiego podzielili pozostawione przezeń dobra spadkowe: Góry, Węchadłów, Zagajów, Kończyce i część w Świeborowicach. M.in. Konarska otrzymała: Kończyce, część w Świeborowicach i karczmę *in*

³⁶⁰⁷ *Ibidem.*³⁶⁰⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.³⁶⁰⁹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].³⁶¹⁰ *Ibidem.*³⁶¹¹ *Ibidem.*³⁶¹² *Ibidem.*³⁶¹³ *Ibidem.*³⁶¹⁴ *Ibidem.*³⁶¹⁵ *Ibidem.*³⁶¹⁶ *Ibidem.*

Thluky w pow. krakowskim oraz dwór pod zamkiem krakowskim na brzegu rzeki Wisły, a następnie sprzedała te dobra klasztorowi Paulinów ze Skałki w Kazimierzu, z wyłączeniem prawa patronatu kościoła w Górach³⁶¹⁷. Z żony Zofii posiadał: Jana, Adama, Jakuba i Stanisława (II.Y.25-28).

POKOLENIE XX

II.Y.20. PIOTR

Piotr jest jedynym znanym dzieckiem Jana (II.Y.16) i Katarzyny Kmitówny. Był obecny w 1530 r. jako Piotr Konarski z Koryta przy rozgraniczeniu Dobranowic i Poborowic. Posiadał tylko córkę Konstancję (II.Y.29)³⁶¹⁸.

II.Y.21. KASPER

Kasper był najstarszym synem Tomasza (II.Y.18) i Urszuli. Poślubił Urszulę Annę ze Smogorzowa Wąsowiczównę, która w 1540 i w 1579 r. określiła siebie dziedziczką Koryta i Korytnicy. Te tytuły wskazują, że Kasper dziedziczył po Piotrze (II.Y.20). Kasper nie żył już w 1540 r., bowiem nie wymieniono go przy podziale majątku tej linii Konarskich. Jest to argument *ex silentio*, ale jednoznaczny. Zmarł bezpotomnie. Jego żona w 1575 r. kwitowała ojca z posagu³⁶¹⁹.

II.Y.22. MIKOŁAJ

Drugi syn Tomasza (II.Y.18) Mikołaj także nie żył w 1540 r. kiedy wydzielano część majątku jego synowi Janowi (II.Y.30, zob. dalej).

II.Y.23. STANISŁAW

W 1540 r. Stanisław Konarski z Konarów, trzeci syn Tomasza (II.Y.18) i Urszuli był najstarszym z rodu, co potwierdzają najważniejsze dokumenty.

W 1541 r. granica pomiędzy Olbrachciami, należącymi do klasztoru jędrzejowskiego, a Konarami Stanisława i Jana [raczej Jakuba, II.Y.24, niż Jana, II.Y.30 – T.K.] oraz Jana, Adama, Jakuba i Stanisława Konarskich rozpoczynała się koło boru pomiędzy Olbrachciami i Konarami, gdzie usypano dwa kopce narożne pomiędzy borem i *bufforium alias błoniem* i stąd biegła *per illud bufforium alias przez błonia* aż do rzeki Mierzawy, gdzie przerwano rozgraniczenie z powodu zapadającego zmroku, zaś opat wystąpił z pozwem o kontynuowanie rozgraniczenia w dniu 7 III, na co nie zgodzili się pozwani Konarscy. Dlatego też strony miały się procesować o ustalenie dnia następnego rozgraniczenia.

W 1545 r. granica pomiędzy Nawarzycami, należącymi do klasztoru jędrzejowskiego a Konarami we władaniu Piotra Dębińskiego, sędziego ziemskiego krakowskiego i Stanisława Konarskiego z Konarów, która rozpoczynała się od narożnika wsi Piotrkowice we własności Walentego referendarza królewskiego i Piotra Dębińskich, była

³⁶¹⁷ *Ibidem*.

³⁶¹⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶¹⁹ *Ibidem*.

wytyczana przez komornika, wbrew protestom opata jędrzejowskiego, przez usypanie kopców po obu brzegach rzeki Mozgawy, idąc obok niej w dół aż do stawu w Nawarzycach, gdzie opat oświadczył, że tu rozciągał się opust, wieś Skoruszyce należąca do klasztoru jędrzejowskiego. Twierdzenie to udowodnił, przedkładając dokument pergaminowy Bolesława V Wstydlwego, ks. krakowskiego i sandomierskiego z nadaniem tej wsi klasztorowi oraz dokument Czadra, wojewody krakowskiego [I.11; 1231-1237], dotyczący sprzedaży części wsi Nawarzyce klasztorowi, wreszcie akt potwierdzenia tej transakcji przez Bolesława V Wstydlwego i odmawiając komornikowi pełnomocnictw do rozgraniczania wsi Skoruszyce, gdyż rozciąga się ona za stawem w Nawarzycach, pomiędzy Konarami, Nawarzycami i Niegosławicami. Pomimo to komornik kontynuował rozgraniczenie, poczynając od narożnika wsi Piotrkowice, sypiąc kopiec poniżej tej rzeki [Mozgawy], zaś opat z tego powodu złożył protestację. W tym narożniku koło rzeki Mozgawy, za łąką należącą do proboszcza w Nawarzycach, usypano trzy kopce narożne. Granica biegła z jednej strony na zachód wzdłuż granicy Piotrkowic, mając po drugiej stronie rzeki Mozgawy pola wsi Nawarzyce, a z trzeciej strony wieś Konary. Stąd granica biegła starorzeczem Mozgawy, zaś kopce usypane były ku wschodowi po obu stronach Mozgawy, cztery pary kopców do nowo powstałego stawu nawarzyńskiego. Stąd kopce graniczne prowadziły w lewo wzdłuż rzeki Mozgawy, która rozgranicza Nawarzyce od Konarów, *usque ad fossam antiquam alias do przekopy*. Następnie za rolami konarskimi, granica zakreślała na północ i wzdłuż pięciu kopców biegła do łąk konarskich i niegosławskich, rozdzielając je następnymi pięcioma kopcami, i dalej do rzeki Mierzawy, gdzie usypano dwa kopce narożne i końcowe – jeden oznaczający granicę Konarów, drugi zaś Nawarzyc.

W 1545 r. rozgraniczenie wsi Konary, należącej do Piotra Dębieńskiego, sędziego ziemskiego krakowskiego i Stanisława Konarskiego z Konarów od Niegosławic we własności pozwanego przez nich klasztoru jędrzejowskiego przez komornika granicznego rozpoczynało się przy drodze publicznej z Niegosławic do miasta Jędrzejowa, koło jej skrzyżowania z drogą z Opatkowic na północ, biegnącą za rolami wsi Konary, zwanymi Wielkie Zagaje, pomiędzy Konarami a Niegosławicami. Pomimo protestów opata komornik rozpoczął rozgraniczanie, polecając sypać kopce koło owej drogi i skrzyżowania dróg, gdzie opat upatrywał granicę ze swoją opustoszałą wsią zwaną Skoruszyce i dla potwierdzenia tego przedłożył wspomniane wyżej dokumenty: dwa Bolesława V Wstydlwego i jeden Czadra wojewody krakowskiego oraz odmówił komornikowi pełnomocnictw dla rozgraniczenia, bowiem Skoruszyce leżały pomiędzy Konarami, Nawarzycami i Niegosławicami. Pomimo protestów opata komornik polecił usypać tu kopce graniczne, rozpoczynając od wspomnianego skrzyżowania dróg. Stąd granica biegła wzdłuż owej drogi publicznej na południe przez zagajnik i zarośla do skrzyżowania (*via transversalis*) z drogą wolską z Opatkowic do Krzcięcic, i od tej drogi do pola zwane Zagaje, i pomiędzy drogami wzdłuż pięciu kopców, a następnie w prawo przez pole aż do innej drogi prowadzącej z Niegosławic do Jędrzejowa, koło której przy zaroślach usypano kopiec, a stąd przez te zarośla i pola wzdłuż 13 kopców do innych zarośli, przez pole za zaroślami i prosto wzdłuż drogi, a następnie od drogi w lewo, przez pole i przez drogę z Konarów do wsi Tur aż do drogi publicznej zwanej pińczowską. Następnie

granica biegła wzdłuż dwóch kopców przez pole i łąkę koło rzeki Mierzawy i do tej rzeki, gdzie usypano końcowy kopiec narożny od wsi Niegosławice, leżący za kopcami granicznymi rozdzielającymi Nawarzyce i Konary, po drugiej stronie rzeki Mierzawy³⁶²⁰.

W 1543 r. Stanisław Konarski [widać bezpotomny – T.K.], dziedzic części w Konarach darował wszystkie swoje części wsi Konary w ziemi krakowskiej i pow. ksiąskim Piotrowi Dębieńskiemu z Piotrkowic, h. Rawicz, sędziemu ziemski krakowskiemu (1545-1560), sędziemu grodzkiemu krakowskiemu (1543 r.), podstarościemu krakowskiemu (1541-1560) i burgrabiemu krakowskiemu (1556-1560)³⁶²¹.

Inne informacje o Stanisławie, zob. następny biogram.

II.Y.24. JAKUB

Jakub był czwartym synem Tomasza (II.Y.18) i Urszuli. W 1540 r. we dworze Jakuba Konarskiego w Konarach wymienieni sędziowie polubowni (*divisores*) na mocy orzeczenia sądu grodzkiego krakowskiego wydzielili Janowi Konarskiemu (II.Y.30) 1/5 dziedzictwa w Konarach jako spadek po jego ojcu Mikołaju (II.Y.22). Stryj Stanisław (II.Y.23) przekazał mu ze swej części w Konarach: połowy łąnów zwane Parzychowski, Parzechowski Półłanek wraz z osiadłym tam kmieciem Maciejem zw. Karczmarzem oraz wszystkie pożytki i barcie leżące w porębach *alias* w olszach za rzeką [Mierzawą], koło młyna i łąki w Konarach, wraz z rolami opustoszałymi, z wyjątkiem opustoszonego łąnu zw. Marzenowski Łan, który pozostanie przy Stanisławie wraz z folwarkiem i innymi rolami opustoszałymi należącymi do zagrodników i obsianymi zbożem jarym i ozimym. Ponadto Stanisław wydzielił mu 1/5 swej części młyna i opustoszonej karczmy wraz z przynależnymi do nich rolami i zagrodami. Z kolei Jakub [drugi stryj, w oryginalnym błęd: brat stryjeczny – T.K.] Jana ze swych części wydzielił mu: dwie części, które zostać miały przyłączone do należnego mu działu po ojcu Mikołaju, a mianowicie: połowa łąnu zw. Czyszyński wraz z osiadłym kmieciem Bartłojem zw. Kroza, połowa łąnu zw. Kapinowski Półłanek *cum area alias z siedliskiem*, oraz pożytki i barcie w *porębach alias olchach* wraz z dwoma łąnami opustoszałymi zw. Dutkowski i Zakieżyński, wreszcie 2/5 młyna i opustoszonej karczmy z rolami. Winien także wydzielić Janowi 1/5 zabudowań starego dworu, w którym ówczasie rezydował, poczynając od wygonnych wrót (*wroth*), skąd *limes alias granicze albo prog* miał być poprowadzony wzdłuż parkanu aż do jego końca (*debet transire uno sepe inter ipsos alias parkany jeden czaly usque ad finem sepis alias do koncza tego parkanu*), i stąd od jego boku (*a triangulo*) prosto wzdłuż [innego] parkanu aż do wielkiego ogrodu i do wielkich drzwi, wrót stodoły i stąd *a prime tramite alias od pierwszej wyerzey* [wierzey] płot [graniczny] miał bieć prosto *per orreum alias przez gumno aż ad allodium vel hostium allody alias do samey stodoły et per allodium alias przez stodoły*, w której to stodoły Janowi przypaść miał jeden sąsiek (*sassyek*), i przez drugie wielkie wrota stodoły w pole aż do granic Olbrachcic. Układ ten miał ogłoszone wadium 120 grzywien³⁶²². W 1543 r. Jakub Konarski

³⁶²⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁶²¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. IV, s. 215; <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁶²² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

z Konarów, syn zm. Tomasza Konarskiego z Konarów i Korytnicy darował bratu Stanisławowi Konarskiemu Korytnicę w pow. chełcińskim, po zmarłej matce Urszuli³⁶²³. Jakub, tak jak Stanisław zmarł bezpotomnie.

II.Y.25. JAN

Występujący w latach 1530-1546 Jan Konarski z Dobranowic, Konarów, Kończyc i Częstoszowic był najstarszym synem Feliksa Konarskiego (II.Y.19) i Zofii, bratem Adama, Jakuba i Stanisława (II.Y.26-28), siostrzeńcem Barbary Konarskiej z Dobranowic, żonatom z Urszulą z Częstoszowic i Konaszówki (1536-1539)³⁶²⁴. W 1534 r. Jan w imieniu matki Zofii protestował przed sądem przeciwko Maciejowi Malechowskiemu ze Stradowa [pow. wiślicki] i Kózek, że nie zwrócił 700 florenów [węgierskich? – T.K.]³⁶²⁵. W 1535 r. Zofia Kosocka z Komorników założyła protestację przeciwko pozywaniu Zygmunta Kosockiego przez Jana Konarskiego z Dobranowic o jej wieś Bukownik³⁶²⁶. W tym samym roku Jan Konarski z Dobranowic w imieniu matki Zofii, żony Feliksa Konarskiego protestował przed sądem w sprawie sukcesji po zm. Stanisławie Górskim przeciwko Janowi i Sebastianowi Kołkom i Zofii Wężykowej³⁶²⁷. W 1536 r. Barbara, wdowa po Jakubie Konarskim z Dobranowic (II.Y.17) zapisała swoim siostronom Dorocie Śliwczyni, Barbarze Erdzieszowskiej, Elżbiecie Tęgoborskiej i Katarzynie Wronickiej sumę 440 florenów na wójtostwie wsi Lubocza i dobrach Częstoszowice i Konaszówka, zapisaną jej samej wcześniej przez Urszulę, żonę Jana Konarskiego³⁶²⁸. W 1538 r. Urszula, żona Jana Konarskiego z Częstoszowic zastawiła za 100 florenów Piotrowi Rożnowi z Bruśnika (II.O.20), dworzaninowi królewskiemu swój dom w Stradomiu [pod Krakowem] leżący w pobliżu klasztoru Bernardynów, pomiędzy domem Kołaczniczkiej i Pierśnickiego (*Pyrzsnyski*)³⁶²⁹. W 1538 r. Barbara Konarska układała się z siostrzeńcami Janem Konarskim z Dobranowic, synem Feliksa, braćmi Stanisławem, Janem, Jakubem i Mikołajem Naramskimi i Hieronimem Radwańskim, m.in. przyznając Janowi Konarskiemu zapis na Dobranowicach³⁶³⁰. W 1543 r. bracia Jan i Adam Konarscy (II.Y.26) z Kończyc, synowie zm. Feliksa Konarskiego w dworze na podzamczu krakowskim nad Wisłą podzielili dobra po zm. matce Zofii Konarskiej i po zm. Stanisławie Górskim. Jan otrzymał *domus magna alias wielki dom* wraz ze stajnią (*stabulum*) i innymi zabudowaniami, zaś Adam – *domus parva alias mnyeischi dom* tegoż dworu wraz z łążnią i zabudowaniami. Jan miał umożliwiać Adamowi wyjazdy i wjazdy wozami do dworu. W 1544 r. Barbara Konarska kwitowała Jana i Urszulę Konarskich z 90 florenów z racji dzierżawy Częstoszowic³⁶³¹. W 1544 r. Jan Konarski został określony jako brat cioteczny Zofii, żony Zygryda Jurowskiego z Jurowej, córki zm. Zofii Uljeskiej³⁶³². W 1546 r. urodzony Jan Konarski z Częstoszowic, ręcąc za

³⁶²³ *Ibidem.*

³⁶²⁴ *Ibidem.*

³⁶²⁵ *Ibidem.*

³⁶²⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7817> [dostęp 23.08.2017].

³⁶²⁷ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7828> [dostęp 2.08.2017].

³⁶²⁸ *Ibidem.*

³⁶²⁹ *Ibidem.*

³⁶³⁰ *Ibidem.*

³⁶³¹ *Ibidem.*

³⁶³² *Ibidem.*

brata Adama Konarskiego, oraz Jan Kołek z Czeluśnicy kwitowali Jana Jordana z Zakliczyna z sumy 1600 florenów zapisanych na dobrach *Szwyeczina* [Święcice?]³⁶³³.

II.Y.26. ADAM

Występujący w latach 1540-1546 Adam Konarski z Konarów był drugim synem Feliksa (II.Y.19) i Zofii oraz bratem Jana, Jakuba i Stanisława (II.Y.25, 27-28). W 1540 r. bracia niepodzieleni Jan i Adam Konarscy zastawili za 250 florenów matce Zofii, wdowie po Feliksie Konarskim swoje części w Konarach³⁶³⁴. W 1544 r. Adam Konarski z Kończyc sprzedał za 300 florenów Piotrowi Dębińskiemu z Piotrkowic swój dwór nad rzeką Wisłą pod zamkiem krakowskim, leżący koło dworu pana Lasockiego. Adam ustąpił bratu Janowi Konarskiemu swe części we wsiach Konary, Kończyce i Świeborowice oraz gwarantował mu bezpieczeństwo od pozwów o zapisy na tych dobrach, tj. 600 florenów Andrzeja Świeborowskiego w księdze ziemskiej krakowskiej i księgach *in curia* i 150 florenów po ich siostrze Annie (II.Y.29) na rzecz Jana Czarnockiego z Wierzbicy, wpisanych do ksiąg ksiąskich³⁶³⁵.

II.Y.27. JAKUB

Jakub był trzecim synem Feliksa (II.Y.19) i Zofii. Nic o nim bliżej nie wiadomo.

II.Y.28. STANISŁAW

Stanisław Konarski z Konar był czwartym synem Feliksa (II.Y.19) i Zofii, bratem Jana, Adama i Jakuba (II.Y.25-27). Występował w latach 1537-1545³⁶³⁶.

II.Y.29. ANNA

W 1544 r. Adam (II.Y.26) ustąpił bratu Janowi Konarskiemu (II.Y.25) swe części we wsiach Konary, Kończyce i Świeborowice oraz gwarantował mu bezpieczeństwo od pozwów o zapisy na tych dobrach, tj. 600 florenów Andrzeja Świeborowskiego w księdze ziemskiej krakowskiej i księgach *in curia* i 150 florenów po ich siostrze Annie na rzecz Jana Czarnockiego z Wierzbicy, wpisanych do ksiąg ksiąskich³⁶³⁷.

POKOLENIE XXI

II.Y.30. KONSTANCJA

Konstancja jest jedynym znanym dzieckiem Piotra (II.Y.20). Poślubiła Justa Ludwika Deciusa (Młodszeo), zmarłego w 1570 r.³⁶³⁸

³⁶³³ *Ibidem.*

³⁶³⁴ *Ibidem.*

³⁶³⁵ *Ibidem.*

³⁶³⁶ *Ibidem.*

³⁶³⁷ *Ibidem.*

³⁶³⁸ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

II.Y.31. JAN

Jan był synem Mikołaja (II.Y.22), w 1540 r. stryjowie Stanisław i Jakub wydzieliłi mu część majątku (zob. wyżej).

II.Y.32. HIERONIM

Jest to najbardziej tajemnicza postać w rodzie Konarskich. W 1579 r. dziedziczył w Mękarzowie i Swoszowie w pow. wiślickim³⁶³⁹. Najbardziej prawdopodobne, że był to syn Jana (II.Y.25) i Urszuli, mniej że innego Jana (II.Y.31). Był on ojcem Hieronima (II.Y.33).

POKOLENIE XXII

II.Y.33. HIERONIM

Hieronim był synem Hieronima (II.Y.32). W 1593 r. zapisał dożywocie żonie Annie, córce Macieja Krokiera³⁶⁴⁰. Byli oni rodzicami jednej z barwniejszych postaci XVII wieku – Jana (II.Y.34).

POKOLENIE XXIII

II.Y.34. JAN

Jan Jaxa z Konarów Konarski – jak zwykł się podpisywać – zaciągnął się na służbę elektora brandenburskiego Jerzego Wilhelma i w czasie wojny trzydziestoletniej w 1630 r. doszedł do rangi generała wojsk brandenburskich³⁶⁴¹. W tym jeszcze roku odszedł ze służby i w 1630 r. spłacił NN Kożuchowskiego sumą nabytą od NN Wąsowicza. Także w tym roku został wojskim chełmskim³⁶⁴². Był dwukrotnie żonaty. Po raz pierwszy z NN Ostrowską, po której syn Walerian (II.Y.35), po raz drugi z NN Rupniewską, z której: Stanisław, Kacper, Jan, Stefan i Piotr (II.Y.36-40)³⁶⁴³.

POKOLENIE XXIV

II.Y.35. WALERIAN

Walerian był jedynym synem Jana (II.Y.34) z Ostrowskiej. Żonaty był z NN Brzezińską³⁶⁴⁴. Zmarł bezpotomnie.

³⁶³⁹ *Ibidem.*

³⁶⁴⁰ *Ibidem.*

³⁶⁴¹ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 451.

³⁶⁴² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁴³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁴⁴ *Ibidem.*

II.Y.36. STANISŁAW

Stanisław był najstarszym synem Jana (II.Y.34) z Rupniewskiej. W młodości powędrował do Anglii na służbę Karola I, gdzie dosłużył się stopnia pułkownika³⁶⁴⁵. Z żony Elżbiety Bylinówny z Leszczyn doczekał się Jana, Stanisława, Franciszka, Gryzeldy i Marcjanny (II.Y.41-45)³⁶⁴⁶.

II.Y.37. KACPER

Kacper był drugim synem Jana (II.Y.34) z Rupniewskiej. Jako porucznik husarski poległ pod Wiedniem (1683 r.)³⁶⁴⁷.

II.Y.38. JAN

Jan był trzecim synem Jana (II.Y.34) z Rupniewskiej. Ten poszedł w ślady ojca i najął się na służbę Wielkiego Elektora, dochodząc do stopnia pułkownika wojsk brandenburskich. Był elektorem przy wyborze Michała Korybuta (1669 r.) i Jana III Sobieskiego (1674 r.) z województwa sandomierskiego. Dziedziczył na Kani i Woli Kańskiej, był żonaty trzykrotnie, z NN, z NN Grądzką i z NN Grekówną, córką Mikołaja h. własnego, sędziego ziemskiego mielnickiego i Jerzykowiczówny h. Leliwa³⁶⁴⁸. Pozostawił córkę Magdalenę (II.Y.46) i czterech synów: Aleksandra, Gabriela Hieronima, Jerzego i Marka (II.Y.47-50). Przydzielenie dzieci żonom jest niepewne, oprócz dwóch ostatnich synów z trzeciej żony.

II.Y.39. PIOTR

Piotr był czwartym synem Jana (II.Y.34) z Rupniewskiej. Podpisał elekcję Jana III z województwa bełskiego³⁶⁴⁹.

II.Y.40. STEFAN

Stefan był piątym synem Jana (II.Y.34) z Rupniewskiej. Żonaty był z Anną Arciszewską, z której Jan i Urszula (II.Y.51-52)³⁶⁵⁰.

POKOLENIE XXV

II.Y.41. JAN

Jan był najstarszym synem Stanisława (II.Y.36) i Elżbiety. Jego wraz z rodzeństwem stryjowie Jan i Stefan (II.Y.38 i 41) kwitowali w 1654 r. u Daniłowiczów. Jan był instygatorem Trybunału Koronnego w Lublinie (1676 r.). W 1669 r. podpisał elekcję z woj. krakowskim³⁶⁵¹. Ożenił się z NN Stobnicką, podkomorzanką sandomierską³⁶⁵².

³⁶⁴⁵ *Ibidem*; J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 451.

³⁶⁴⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁴⁷ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁴⁸ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 451; A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41; S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁴⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁵⁰ *Ibidem*.

³⁶⁵¹ *Ibidem*.

³⁶⁵² S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

II.Y.42. STANISŁAW

Stanisław był drugim synem Stanisława (II.Y.36) i Elżbiety. Jego wraz z rodzeństwem stryjowie Jan i Stefan (II.Y.38 i 41) kwitowali w 1654 r. u Daniłowiczów. Stanisław był majorem wojsk królewskich (1679 r.). W 1697 r. podpisał elekcję Augusta II z woj. bełskiego³⁶⁵³.

II.Y.43. FRANCISZEK

Franciszek był trzecim synem Stanisława (II.Y.36) i Elżbiety. Wzorem rodzinnym udał się za granicę do Danii, gdzie najął się u Fryderyka III, dosłużywszy stopnia pułkownika. Z żony Marii Przerembskiej córka Zofia i synowie: Hieronim, Ludwik i Bogusław (II.Y.53-56)³⁶⁵⁴. Jego wraz z rodzeństwem stryjowie Jan i Stefan (II.Y.38 i 41) kwitowali w 1654 r. u Daniłowiczów. W 1690 r. cedował wraz z żoną sumę Morsztynom³⁶⁵⁵.

II.Y.44. GRYZELDA

Gryzelda była starszą córką Stanisława (II.Y.36) i Elżbiety. Ją wraz z rodzeństwem stryjowie Jan i Stefan (II.Y.38 i 41) kwitowali w 1654 r. u Daniłowiczów. Wyszła za Jana Tęgoborskiego, kasztelana żarnowskiego w 1675 r.³⁶⁵⁶

II.Y.45. MARCJANNA

Marcjanna była młodszą córką Stanisława (II.Y.36) i Elżbiety. Ją wraz z rodzeństwem stryjowie Jan i Stefan (II.Y.38 i 41) kwitowali w 1654 r. u Daniłowiczów³⁶⁵⁷.

II.Y.46. MAGDALENA

Magdalena była córką Jana (II.Y.38) i jednej z jego żon. Była dwukrotnie zamężna: 1) za NN Szczepanowskim i 2) za NN Zarankiem³⁶⁵⁸.

II.Y.47. ALEKSANDER

Aleksander był pierwszym synem Jana (II.Y.38) i jednej z jego żon. Był arianinem, w 1678 r. poślubił w Rudówce w Prusach Książęcych Konstancję Biberstein Kazimierską (ariankę)³⁶⁵⁹. Był kapitanem wojsk koronnych³⁶⁶⁰.

II.Y.48. GABRIEL HIERONIM

Gabriel Hieronim był drugim synem Jana (II.Y.38) i jednej z jego żon. Wzorem rodzinnym udał się do Niderlandów, gdzie dosłużył stopnia pułkownika. Poślubił Elżbietę z Korejwów (u Uruskiego Kownonówna z Holandii), z niej synowie: Jerzy i Jan

³⁶⁵³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁵⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁵⁵ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁵⁶ *Ibidem*.

³⁶⁵⁷ *Ibidem*.

³⁶⁵⁸ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁵⁹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁶⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

Teodor (II.Y.57-58). W 1712 r. został stolnikiem mozyrskim, potem starostą serejskim. W 1698 r. wziął z żoną w zastaw Iwaniszki od Sapiehy³⁶⁶¹.

II.Y.49. JERZY

Jerzy był synem Jana (II.Y.38) i NN Grekówny. Zmarł w 1714 r. Posiadał Żarczyce Większe i Mniejsze, Wyganów i Borczyn, dzierżawił Bolwin w chęcińskim (1679 r.), władał Górką pod Książem (1690 r.). Był uczestnikiem elekcji w 1674 i 1697 r., miecznikiem inowrocławskim (1689 r.). W 1684 r. poślubił Helenę, córkę Łukasza Czermińskiego h. Wieniawa, stolnika derpskiego i kasztelana zawichojskiego i Zofii z Tarłów³⁶⁶². Z tego związku pochodziło 11 dzieci: Zofia=Natalia, Joanna, Bogusław, Mikołaj, Bartłomiej, Michał, Jan Franciszek, Stanisław Karol=Ignacy, Władysław Wojciech=Antoni, Stefan Felicjan, Hieronim Franciszek=Stanisław (II.Y.59-69).

II.Y.50. MAREK

Marek był synem Jana (II.Y.38) i NN Grekówny. Z NN Warakomskiej posiadał Bogusława i Samuela (II.Y.70-71)³⁶⁶³.

II.Y.51-52. JAN I URSZULA

Nad Janem i Urszulą, dziećmi Stefana (II.Y.40) i Anny w 1672 r. została ustanowiona opieka³⁶⁶⁴.

POKOLENIE XXVI

II.Y.53-56. ZOFIA, HIERONIM, LUDWIK I BOGUSŁAW

Były to dzieci Franciszka (II.Y.43) i Marianny. Zofia była wydana za NN Sułowskiego³⁶⁶⁵.

II.Y.57. JERZY

Jerzy był starszym synem Gabriela Hieronima (II.Y.48) i Elżbiety. Nic więcej o nim nie wiadomo³⁶⁶⁶.

II.Y.58. JAN TEODOR

Jan Teodor był młodszym synem Gabriela Hieronima (II.Y.48) i Elżbiety. Był właścicielem Bukicinik, Barci, Bobrowników i Pyrgi (woj. trockie), pełnił urząd stolnika mozyrskiego (1749 r.). Z żony Wiktorii z Estków posiadał: Stanisława, Konstantego, Jakuba, Jerzego, Stefana i Rafała Krzysztofa (II.Y.72-77), którzy w 1764 r. dokonali działu dóbr ojcowskich³⁶⁶⁷.

³⁶⁶¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41; S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁶² J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 451. Kasztelanii zawichojskiej nie przyjął, S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 154. Żarczyn i Borczyn w 1686 r. zapisał żonie w dożywocie, A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁶⁶³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁶⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁶⁵ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁶⁶ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 41.

³⁶⁶⁷ *Ibidem*, s. 41-42.

II.Y.59. ZOFIA

Zofia była pierwszym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodziła się w 1685 r., wstąpiła do zgromadzenia Klarysek w Chęcinach, przyjmując imię Natalia³⁶⁶⁸.

II.Y.60. JOANNA

Joanna była drugim dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodziła się w 1686 r., wydano ją za Wojciecha Odrowąża Kietlińskiego, wojskiego sandomierskiego³⁶⁶⁹.

II.Y.61. BOGUSŁAW

Bogusław był trzecim dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1689 r., był cześnikiem parnawskim, ożenił się z Justyną z Nadola Łącką (później zamężną za NN Krasowskim), z której Marianna i Joanna (II.Y.78-79). Bogusław, Michał (II.Y.64) i Stefan (II.Y.68) w 1724 r. dokonali działu dóbr po rodzicach w ten sposób, że Żarczyce Większe otrzymał Stefan, Mniejsze Michał, a Wygnanów Bogusław³⁶⁷⁰.

II.Y.62. MIKOŁAJ

Mikołaj był czwartym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1691 r., zmarł bezpotomnie³⁶⁷¹.

II.Y.63. BARTŁOMIEJ

Bartłomiej był piątym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1692 r. (metryka w Złotnikach), zmarł bezpotomnie³⁶⁷².

II.Y.64. MICHAŁ

Michał był szóstym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1693 r. (metryka w Złotnikach). Posiadał Żarczyce Mniejsze i Bogorię (woj. sandomierskie), Tomanowice, Bolanowice, Bolanówkę i Lipnik na dzisiejszej Ukrainie, starosta bachtyński (1719-1724), deputat do Trybunału Koronnego (1730 r.), kasztelan wiślicki od 5 I 1731 r. oraz sandomierski (11 VI 1740 – 1746). Poślubił w 1718 r. Teresę, córkę Aleksandra Lipskiego h. Grabie, podstolego latyczowskiego i Aleksandry z Fredrów h. Bończa³⁶⁷³. Był stronnikiem Stanisława I Leszczyńskiego, podpisał w 1733 r. konfederację warszawską. W 1719 r. uzyskał starostwo bachtyńskie, a w 1729 r. uzyskał konsens królewski na jego odstąpienie. Jego potomstwo: Ewa, Stefan Ludwik i Adam (II.Y.80-82)³⁶⁷⁴.

II.Y.65. JAN FRANCISZEK

Jan Franciszek był siódmym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1694 r. (metryka w Małogoszczu). Zmarł w młodym wieku³⁶⁷⁵.

³⁶⁶⁸ *Ibidem*, s. 42.

³⁶⁶⁹ *Ibidem*, s. 43.

³⁶⁷⁰ *Ibidem*.

³⁶⁷¹ *Ibidem*.

³⁶⁷² *Ibidem*.

³⁶⁷³ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 451-452.

³⁶⁷⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 43.

³⁶⁷⁵ *Ibidem*.

II.Y.66. STANISŁAW KAROL

Stanisław Karol był ósmym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1695 r. (metryka w Złotnikach). Pod imieniem Ignacego przebywał w zakonie pijarów, potem był prowincjałem. W 1746 r. Potocki odstąpił mu prawo prebendy kościoła w Opolu [Lubelskim? – T.K.]. W 1759 r. jako były prowincjał pertraktował z Lubomirskim³⁶⁷⁶.

II.Y.67. WŁADYSŁAW WOJCIECH

Władysław Wojciech był dziewiątym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1698 r. (metryka w Złotnikach). Pod imieniem Antoniego w zakonie pijarów³⁶⁷⁷.

II.Y.68. STEFAN FELICJAN

Stefan Felicjan był dziesiątym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się w 1699 r. (metryka w Złotnikach). Był dziedzicem Żarczyc Większych, miecznikiem chełmińskim (1736 r.), zm. w 1756 r. Z żony Marianny z Dunin-Wąsowiczów (jej posag zabezpieczył na Żarczycach w 1732 r.): Tekla, Katarzyna, Józef, Jan i Stanisław (II.Y.83-87)³⁶⁷⁸.

II.Y.69. HIERONIM FRANCISZEK=STANISŁAW

Hieronim Franciszek (tak pierwotnie nazywała się jedna z najważniejszych postaci polskiego Oświecenia) był jedenastym dzieckiem Jerzego (II.Y.49) i Heleny. Urodził się 30 IX 1700 r. w Żarczycach Większych (metryka w Złotnikach), zm. 3 VIII 1773 r. w Warszawie. Pod imieniem Stanisława przebywał w zakonie pijarów (prowincjał w latach 1740-1742)³⁶⁷⁹. Trudno pisać o jednej z najważniejszych postaci w dziejach naszej ojczyzny, przypomnę tylko reformę szkół pijarskich, *Collegium Nobilium* czy *O skutecznym rad sposobie*, bez której dzieło Sejmu Wielkiego byłoby trudne do osiągnięcia...³⁶⁸⁰

II.Y.70-71. BOGUSŁAW I SAMUEL

Byli to synowie Marka (II.Y.50) i NN Warakomskiej. Pierwszy w 1740 r. służył w armii rosyjskiej, drugi w tym samym roku był porucznikiem w armii holenderskiej³⁶⁸¹.

POKOLENIE XXVII

II.Y.72. STANISŁAW

Stanisław był pierwszym synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Nic o nim bliżej nie wiadomo³⁶⁸².

³⁶⁷⁶ *Ibidem*.

³⁶⁷⁷ *Ibidem*.

³⁶⁷⁸ *Ibidem*, s. 43-44.

³⁶⁷⁹ *Ibidem*, s. 43.

³⁶⁸⁰ Odsyłam do hasła *Hieronim Konarski herbu Gryf* w PSB pióra Jerzego Michalskiego, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/hieronim-konarski-h-gryf-imie-zakonne-stanislaw-od-sw-wawrzynca> [dostęp 24.08.2017].

³⁶⁸¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁸² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

II.Y.73. KONSTANTY

Konstanty był drugim synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Był kapitanem wojsk królewskich, miał dwie córki (II.Y.88-89)³⁶⁸³.

II.Y.74. JAKUB

Jakub był trzecim synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Zapewne miał syna Jerzego (II.Y.90)³⁶⁸⁴.

II.Y.75. JERZY

Jerzy był czwartym synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Był podpułkownikiem w wojsku koronnym, w 1783 r. dymisjonowany w randze pułkownika. W Księstwie Warszawskim był sędzią pokoju w Kalwarii Zebrzydowskiej (1809 r.). Miał syna Stanisława (II.Y.91)³⁶⁸⁵.

II.Y.76. STEFAN

Stefan był piątym synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Nic o nim bliżej nie wiadomo³⁶⁸⁶.

II.Y.77. RAFAŁ KRZYSZTOF

Rafał Krzysztof był szóstym synem Jana Teodora (II.Y.58) i Wiktorii. Urodził się w 1749 r. (metryka w Serejach), był szambelanem Stanisława II Augusta, w 1785 r. został asesorem sądów zadwornych koronnych. W 1804 r. wykazał szlachectwo w Galicji Zachodniej. Zamieszkał w woj. sandomierskim (majątki Przeuszyn, Rosochy i Podole), ożeniony był z NN Russocką, z której: Ludwika, Wiktorina, Adam, Andrzej i Aleksander (II.Y.92-96)³⁶⁸⁷.

II.Y.78. MARIANNA

Marianna była starszą córką Bogusława (II.Y.61) i Justyny. Poślubiła Bonawenturę Oraczowskiego³⁶⁸⁸.

II.Y.79. JOANNA

Joanna była młodszą córką Bogusława (II.Y.61) i Justyny. Poślubiła Bonawenturę Oraczowskiego³⁶⁸⁹.

II.Y.80. EWA

Ewa była córką Michała (II.Y.64) i Teresy. Poślubiła Antoniego Drohojowskiego, miecznika przemyskiego, z którym w 1752 r. zeznała zapis dożywocia³⁶⁹⁰.

³⁶⁸³ *Ibidem*.

³⁶⁸⁴ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁶⁸⁵ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁶⁸⁶ *Ibidem*.

³⁶⁸⁷ *Ibidem*.

³⁶⁸⁸ *Ibidem*, s. 43.

³⁶⁸⁹ *Ibidem*.

³⁶⁹⁰ *Ibidem*.

II.Y.81. STEFAN LUDWIK

Stefan Ludwik (używał drugiego imienia) był starszym synem Michała (II.Y.64) i Teresy. Zmarł w 1788 r. w Rogóźnie. Uzyskał 20 V 1783 r. tytuł hrabiego w Galicji. Dziedziczył na Chrewcie, Olchowcu, Wetlinach, Rogóźnie i Broniowicach. Był stolnikiem chęcińskim (1748-1765), starostą przyłuskim, członkiem stanów galicyjskich z kurii magnatów, kawalerem orderu sardyńskiego św. Maurycego i Łazarza. Poślubił Konstancję, córkę Bogusława Bielskiego z Olbrachcic h. Jelita, starosty rabsztyńskiego i Anny z Szeptyckich³⁶⁹¹. Z niej: Stanisław, Marceli, Michał, Leon, Józef, Julianna, Franciszka i Marianna (II.Y.97-104).

II.Y.82. ADAM

Adam był młodszym synem Michała (II.Y.64) i Teresy. Dziedziczył na Bogorii i Tomaszowicach, poślubił Juliannę (II.Y.102), z niej Felicyta i Ignacy (II.Y.105-106)³⁶⁹².

II.Y.83. TEKLA

Tekla była starszą córką Stefana (II.Y.68) i Marianny. Zmarła jako panna³⁶⁹³.

II.Y.84. KATARZYNA

Katarzyna była młodszą córką Stefana (II.Y.68) i Marianny. Poślubiła Stanisława Laskowskiego³⁶⁹⁴.

II.Y.85. JÓZEF

Józef był pierwszym synem Stefana (II.Y.68) i Marianny. Był porucznikiem wojsk austriackich w 1765 r., kapitanem regimentu pieszego buławy polnej koronnej. Poślubił Teklę Laskowską³⁶⁹⁵. Z niej: Feliks Antoni, Rajmund Joachim i Tomasz (II.Y.107-109).

II.Y.86. JAN

Jan był drugim synem Stefana (II.Y.68) i Marianny. W 1776 r. odstąpił bratu Józefowi (II.Y.85) swoją część na Żarczycach³⁶⁹⁶.

II.Y.87. STANISŁAW

Stanisław był trzecim synem Stefana (II.Y.68) i Marianny. W 1775 r. Józef i Stanisław sprzedali liczne dobra po babce Czerwińskiej³⁶⁹⁷.

³⁶⁹¹ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 452. Zob. też biogram w PSB: S. Herbst, *Konarski Józef*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jozef-konarski> [dostęp 24.08.2017].

³⁶⁹² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 44.

³⁶⁹³ *Ibidem*.

³⁶⁹⁴ *Ibidem*.

³⁶⁹⁵ *Ibidem*.

³⁶⁹⁶ *Ibidem*.

³⁶⁹⁷ *Ibidem*.

POKOLENIE XXVIII

II.Y.88-89. DWIE CÓRKI

Posiadał je Konstanty (II.Y.73), pierwsza zamężna za NN Ogrodzińskim, druga za NN Wąsowiczem³⁶⁹⁸.

II.Y.90. JERZY

S. Uruski widział w nim syna Jakuba (II.Y.74). Według Uruskiego poślubił Paulinę Wiszniewską, z której Stanisław (II.Y.110), ale to żona następnej postaci³⁶⁹⁹.

II.Y.91. JERZY STANISŁAW

Stanisław był synem Jerzego (II.Y.75), a ojcem jednej z najbardziej tragicznych postaci XIX stulecia – Szymona (II.Y.111)³⁷⁰⁰. Właściciel majątku Dobkiszki w pow. kalwaryjskim, z ziemiańskiej rodzinie wyznania kalwińskiego. Był sędzią pokoju, starostą buchnickim i oficerem, żonatym z podkomorzanką Pauliną z Wiszniewskich. Jerzy Stanisław zmarł, gdy jego syn Szymon był dzieckiem, matka zaś wyszła powtórnie za mąż za NN Struczковского³⁷⁰¹.

II.Y.92. LUDWIKA

Ludwika była starszą córką Rafała Krzysztofa (II.Y.77). Była zamężna za NN Zabierzewskim³⁷⁰².

II.Y.93. WIKTORIA

Wiktoria była młodszą córką Rafała Krzysztofa (II.Y.77). Była zamężna za Stanisławem Goniewskim³⁷⁰³.

II.Y.94. ADAM

Adam był pierwszym synem Rafała Krzysztofa (II.Y.77). Był radcą Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, radcą konsystorza kalwińskiego, zmarł w 1835 r. Poślubił Ludwikę von Hartych, z której syn Konstanty (II.Y.112)³⁷⁰⁴.

II.Y.95. ANDRZEJ

Andrzej był drugim synem Rafała Krzysztofa (II.Y.77). Był legionistą, uczestnikiem wszystkich kampanii napoleońskich, później oficerem wojsk polskich w powstaniu listopadowym, wieloletnim radcą Dyrekcji szczegółowej i głównej Towarzystwa Kredytowego

³⁶⁹⁸ *Ibidem*, s. 42.

³⁶⁹⁹ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

³⁷⁰⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷⁰¹ S. Kieniewicz, *Konarski Szymon Konstanty Józef Ignacy*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/szymon-konstanty-jozef-ignacy-konarski> [dostęp 27.08.2017]

³⁷⁰² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷⁰³ *Ibidem*.

³⁷⁰⁴ *Ibidem*.

Ziemskiego w Warszawie, zmarł w 1864 r. w Radomiu. Poślubił Ewę Kossecką, z której Ludwika, Karolina, Władysław, Stanisław, Edward i Rafał (II.Y.113-118)³⁷⁰⁵.

II.Y.96. ALEKSANDER

Aleksander był trzecim synem Rafała Krzysztofa (II.Y.77), poległ w 1812 r.³⁷⁰⁶

II.Y.97. STANISŁAW

Stanisław był pierwszym synem Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, właścicielem Dołhego, Humenowa i Niegowic, zmarł w 1808 r. Poślubił Konstancję, córkę Adama Bielskiego, chorążego lwowskiego i Katarzyny z Mierzejewskich. W 1764 r. zawarł z nią intercyzę i zapis dożywocia, z niej Adam, Wincenty i Domicella (II.Y.119-121)³⁷⁰⁷.

II.Y.98. MARCELI

Marceli był drugim synem Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, dziedziczył na Rogóżnie i Boniowicach, kawaler orderu św. Stanisława (1791 r.), żonaty z hr. Różą Rozwadowską, zmarł bezpotomnie³⁷⁰⁸.

II.Y.99. MICHAŁ

Michał był trzecim synem Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, dziedziczył na Wietlinach, żonaty z Marią z Łobarzewskich, zmarłą we Lwowie w 1865 r., zmarł bezpotomnie³⁷⁰⁹.

II.Y.100. LEON

Leon był czwartym synem Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, był księdzem, proboszczem w Czyszkach i Kulikowie, kanonikiem katedry w Przemyślu, zmarł w 1844 r.³⁷¹⁰

II.Y.101. JÓZEF

Józef był piątym synem Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, zmarł w 1849 r. w Chrewcie, pan tamże oraz na Leobradzie i Olchowcu, w insurekcji w 1794 r. kpt, potem ppłk 20 pułku, członek stanów galicyjskich z kurii magnatów (1817 r.). Poślubił Teklę, córkę Wawrzyńca Górskiego h. Nałęcz, sędziego ziemskiego sanockiego i Marianny Urbańskiej, h. Nieczuja (ur. w 1787 r., zm. 7 IV 1869 r. w Chrewcie)³⁷¹¹. Pozostawił córkę Honoratę i syna Franciszka Ksawerego (II.Y.122-123).

II.Y.102. JULIANNA

Julianna była najstarszą córką Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, żoną stryja Adama (II.Y.82)³⁷¹².

³⁷⁰⁵ *Ibidem*.

³⁷⁰⁶ *Ibidem*.

³⁷⁰⁷ *Ibidem*, s. 43-44.

³⁷⁰⁸ *Ibidem*, s. 44.

³⁷⁰⁹ *Ibidem*.

³⁷¹⁰ *Ibidem*.

³⁷¹¹ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 452.

³⁷¹² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 43.

II.Y.103. FRANCISZKA

Franciszka była drugą córką Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, zmarła jako panna w 1810 r. w Kulikowie³⁷¹³.

II.Y.104. MARIANNA

Marianna była ostatnią córką Ludwika (II.Y.81) i Konstancji, drugą żoną hr. Alojzego Baworowskiego. Para ta sprzedała w 1790 r. przyszłej żonie jej brata Marcelego (II.Y.98) Rogóżno³⁷¹⁴.

II.Y.105. FELICYTA

Felicyta była córką Adama (II.Y.82) i Julianny (II.Y.102), żoną hr. Jana Lubienieckiego³⁷¹⁵.

II.Y.106. IGNACY

Ignacy był synem Adama (II.Y.82) i Julianny (II.Y.102), członkiem stanów galicyjskich (1871 r.). Zmarł w 1851 r. w Balicach, żonaty z hr. Katarzyną Wodzicką, bezdzietny³⁷¹⁶.

II.Y.107. FELIKS ANTONI

Feliks Antoni był pierwszym synem Józefa (II.Y.83) i Tekli, ur. się w 1782 r. (metryka w Złotnikach), wylegitymowany ze szlachectwa w Galicji Zachodniej (1804 r.), poślubił Mariannę Laskowską, skarbnikównę chęcińską, z której: Kornel, Aleksander, Tekla, Ludwika, Marianna i Florentyna (II.Y.124-129)³⁷¹⁷.

II.Y.108. RAJMUND JOACHIM

Rajmund Joachim był drugim synem Józefa (II.Y.83) i Tekli, ur. się w 1788 r. (metryka w Złotnikach), wylegitymowany ze szlachectwa w Galicji Zachodniej (1804 r.)³⁷¹⁸.

II.Y.109. TOMASZ

Tomasz był trzecim synem Józefa (II.Y.83) i Tekli, ur. się w 1794 r. (metryka w Złotnikach), wylegitymowany ze szlachectwa w Galicji Zachodniej (1804 r.), ppłk artylerii wojsk polskich (1829 r.), kawaler polskiego Krzyża Złotego i Legii Honorowej³⁷¹⁹.

POKOLENIE XXIX

II.Y.110. STANISŁAW

Stanisław był synem Jerzego (II.Y.90), był wylegitymowany w Królestwie w 1840 r.³⁷²⁰

³⁷¹³ *Ibidem*.

³⁷¹⁴ *Ibidem*.

³⁷¹⁵ *Ibidem*, s. 44.

³⁷¹⁶ *Ibidem*.

³⁷¹⁷ *Ibidem*, s. 44-45.

³⁷¹⁸ *Ibidem*, s. 44.

³⁷¹⁹ *Ibidem*, s. 44-45.

³⁷²⁰ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 153.

II.Y.111. SZYMON

Szymon Konstanty Józef Ignacy był synem Jerzego Stanisława (II.Y.91) i Pauliny. Szymon Konstanty Józef Ignacy działał pod pseud. Janusz Hejbowicz, Janusz Niemrawa, Łukasz Czułańczyk, Wincenty Łojewski, Charewicz, Dunin, Rembek, Strumień (–1839), powstaniec, emisariusz, znany działacz polityczny, publicysta demokratyczny. Urodził się 5 III 1808 r. w rodzinnym majątku Dobkiszkach w pow. kalwaryjskim, w ziemiańskiej rodzinie wyznania kalwińskiego. Zginął rozstrzelany w Wilnie 27 II 1839 r.³⁷²¹

II.Y.112. KONSTANTY

Konstanty był synem Adama (II.Y.94) i Ludwiki, ur. w 1810 r., zm. w 1882 r., legitymowany p. 1850 r. ze szlachectwa w Królestwie, pozostawił z żony Aleksandry Jasińskiej: Paulinę, Helenę, Zofię, Marię, Natalię, Adama, Szymona i Aleksandra (II.Y.130-137)³⁷²².

II.Y.113. LUDWIKA

Ludwika była starszą córką Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, była zamężna za NN Ostachiewiczem³⁷²³.

II.Y.114. KAROLINA

Karolina była młodszą córką Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, była zamężna za NN Ostachiewiczem³⁷²⁴.

II.Y.115. WŁADYSŁAW

Władysław był pierwszym synem Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, zmarł bezzennie³⁷²⁵.

II.Y.116. STANISŁAW

Stanisław był drugim synem Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, zmarł bezzennie³⁷²⁶.

II.Y.117. EDWARD

Edward był trzecim synem Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, legitymowany ze szlachectwa w Królestwie, poślubił Marię (II.Y.138)³⁷²⁷.

II.Y.118. RAFAŁ

Rafał był czwartym synem Andrzeja (II.Y.95) i Ewy, ur. w 1820 r., zm. w 1891 r., z żony Eleonory Piaseckiej, zmarłej w 1889 r. w Radomiu: Maria, Aleksandra, Zofia, Bronisław, Tadeusz i Mieczysław (II.Y.138-143)³⁷²⁸.

³⁷²¹ Ma biogram w PSB, zob. S. Kieniewicz, *op. cit.*

³⁷²² A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷²³ *Ibidem.*

³⁷²⁴ *Ibidem.*

³⁷²⁵ *Ibidem.*

³⁷²⁶ *Ibidem.*

³⁷²⁷ *Ibidem.*

³⁷²⁸ *Ibidem.*

II.Y.119. ADAM

Adam był starszym synem Stanisława (II.Y.97) i Konstancji, członkiem stanów galicyjskich od 1817 r., zmarł bezżennie³⁷²⁹.

II.Y.120. WINCENTY

Wincenty był młodszym synem Stanisława (II.Y.97) i Konstancji, członkiem stanów galicyjskich od 1833 r., zmarł bezżennie³⁷³⁰.

II.Y.121. DOMICELLA

Domicella była córką Stanisława (II.Y.97) i Konstancji, żoną hr. Seweryna Fredry, płka wojsk napoleońskich³⁷³¹.

II.Y.122. FRANCISZEK KSAWERY

Franciszek Ksawery był synem Józefa (II.Y.101) i Tekli, ur. w 1814 r., zm. 18 XI 1866 r. w Krakowie, dziedzicem na Chrewcie, Olchowcu, Lutowiskach, Wetlinie, Stefkowej i Woli, członkiem stanów galicyjskich z kurii magnatów, poślubił 29 IV 1851 r. Aleksandrę Katarzynę Teofilę (ur. 3 V 1831 r. w Dubiecku, zm. 2 XI 1905 r. tamże), córkę hr. Aleksandra Krasickiego h. Rogala i Henryki Męcińskiej h. Poraj, z tego małżeństwa: Stanisław i Henryk (II.Y.144-145)³⁷³².

II.Y.123. HONORATA

Honorata była córką Józefa (II.Y.101) i Tekli, ur. w 1815 r., żoną Franciszka Ziętarskiego z Rabbego³⁷³³.

II.Y.124-129. KORNEL, ALEKSANDER, TEKLA, LUDWIKA, MARIANNA I FLORENTYNA

Były to dzieci Feliksa Antoniego (II.Y.107) i Marianny, w 1831 r. ich ciotka Józefa Laskowska odstąpiła im spadek po NN Wąsowiczu. Tekla była zamężna za Wiktorem Zawadyńskim³⁷³⁴.

POKOLENIE XXX

II.Y.130. PAULINA

Paulina była pierwszą córką Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, poślubiła Adama Piaseckiego³⁷³⁵.

³⁷²⁹ *Ibidem*, s. 44.

³⁷³⁰ *Ibidem*.

³⁷³¹ *Ibidem*.

³⁷³² *Ibidem*.

³⁷³³ *Ibidem*.

³⁷³⁴ *Ibidem*, s. 45.

³⁷³⁵ *Ibidem*, s. 42.

II.Y.131. HELENA

Helena była drugą córką Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, poślubiła Władysława Świeżyńskiego³⁷³⁶.

II.Y.132. ZOFIA

Zofia była trzecią córką Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, poślubiła Ludwika Bukowieckiego³⁷³⁷.

II.Y.133. MARIA

Maria była czwartą córką Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, poślubiła Henryka Roguskiego³⁷³⁸.

II.Y.134. NATALIA

Natalia była piątą córką Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, poślubiła Antoniego Marczewskiego³⁷³⁹.

II.Y.135. ADAM

Adam był pierwszym synem Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, ur. w 1840 r., zm. w 1900 r., poślubił Stefanię Turską, z której: Aleksandra, Stefania, Adam, Maksymilian i Szymon (II.Y.146-150)³⁷⁴⁰.

II.Y.136. SZYMON

Szymon był drugim synem Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, ur. 17 VI 1850 r. w Malicach w Sandomierskiem, zm. 15 XII 1918 r. w Warszawie, rolnik, działacz społeczny, poślubił Joannę z Kosseckich, wdowę po Kazimierzu Kiniorskim, z której: Jan, Zofia i Kazimierz (II.Y.151-153)³⁷⁴¹.

II.Y.137. ALEKSANDER KONSTANTY

Aleksander Konstanty był trzecim synem Konstantego (II.Y.112) i Aleksandry, ur. 1 III 1855 r. w Malicach, był rolnikiem, administratorem i dzierżawcą kilku majątków, potem właścicielem Hołudzy w pow. buskim. Wraz z żoną Oktawią ze Świdów zakładał ochronki, w których prowadzono tajne nauczanie, oraz kółka i sklepy włościańskie. Zmarł w Żurawicy 10 V 1941 r. Dziećmi jego byli: Konstanty, Aleksander Karol, Szymon i Wanda (II.Y.154-157)³⁷⁴².

³⁷³⁶ *Ibidem.*

³⁷³⁷ *Ibidem.*

³⁷³⁸ *Ibidem.*

³⁷³⁹ *Ibidem.*

³⁷⁴⁰ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷⁴¹ S. Konarski, *Konarski Szymon*, PSB, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/szymon-konarski> [dostęp 26.08.2017].

³⁷⁴² *Ibidem.*

II.Y.138. MARIA

Maria była pierwszą córką Rafała (II.Y.118) i Eleonory, żoną stryja Edwarda (II.Y.117)³⁷⁴³.

II.Y.139. ALEKSANDRA

Aleksandra była drugą córką Rafała (II.Y.118) i Eleonory, była niezamężna³⁷⁴⁴.

II.Y.140. ZOFIA

Zofia była trzecią córką Rafała (II.Y.118) i Eleonory, żoną NN Romana³⁷⁴⁵.

II.Y.141. BRONISŁAW

Bronisław był pierwszym synem Rafała (II.Y.118) i Eleonory, z żony Anieli Wieniawskiej: Tadeusz i Aniela (II.Y.158-159)³⁷⁴⁶.

II.Y.142. TADEUSZ

Tadeusz był drugim synem Rafała (II.Y.118) i Eleonory, był proboszczem w Dąbrowie³⁷⁴⁷.

II.Y.143. MIECZYŚLAW

Mieczysław był trzecim synem Rafała (II.Y.118) i Eleonory, z żony Michaliny Jabłońskiej posiadał: Stefana, Jadwigę i Janinę (II.Y.160-162)³⁷⁴⁸.

II.Y.144. STANISŁAW

Stanisław Maria Józef Ignacy był starszym synem Franciszka Ksawerego (II.Y.122) i Aleksandry, ur. się 16 IV 1852 r. w Dubiecku, zm. 8 XII 1905 r. tamże, właściciel dóbr Zamek Dubiecki, Śliwnica Górna, Ruszelczyce Górne i Dolne (pow. przemyski), Lutowska i pół Wetliny (pow. liski), poślubił 3 VIII 1875 r. we Lwowie Cecylię, córkę hr. Jana Tarnowskiego z Krasnobrodów i Izabelli z Prażmowskich h. Belina (ur. 17 X 1852 r.), z tego związku: Maria Joanna, Stanisław Aleksander, Maria Elżbieta, Maria Anuncjata i Maria Aleksandra (II.Y.163-167)³⁷⁴⁹.

II.Y.145. HENRYK

Henryk Józef Jerzy był młodszym synem Franciszka Ksawerego (II.Y.122) i Aleksandry, ur. się 26 IV 1855 r. w Dubiecku, zm.?, właściciel dóbr Chrewta (do 1899 r.), później połowy Wetliny (pow. liski), delegat Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w Krakowie (12 XII 1898 r.), delegat galicyjskiego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1907 r.), poślubił 16 VIII 1882 r. w Trzcianie Helenę Olgę Marię (ur. 24 VII 1858 r., zm. 29 V 1894 r. we Lwowie), córkę bar. Teodora Christianiego-Kronwalda, prezydenta

³⁷⁴³ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷⁴⁴ *Ibidem*.

³⁷⁴⁵ *Ibidem*.

³⁷⁴⁶ *Ibidem*.

³⁷⁴⁷ *Ibidem*.

³⁷⁴⁸ *Ibidem*.

³⁷⁴⁹ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 452-453.

c.k. wyższego sądu krajowego w Krakowie, delegata galicyjskiego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i Lutgardy z Zagórskich h. Ostoja, z tego związku: Jerzy Teodor i Anna (II.Y.168-169)³⁷⁵⁰.

POKOLENIE XXXI

II.Y.146-150. ALEKSANDRA, STEFANIA, ADAM, MAKSYMILIAN I SZYMON

Były to dzieci Adama (II.Y.135) i Stefanii. Aleksandra była żoną słynnego gen. Ignacego Kruszewskiego, a Stefania NN Kołaczkowskiego³⁷⁵¹.

II.Y.151-153. JAN, KAZIMIERZ I ZOFIA

Były to dzieci Szymona (II.Y.136) i Joanny. Kazimierz był historykiem i archiwistą, Zofia za NN Zembruskim³⁷⁵².

II.Y.154-157. WACŁAW, ALEKSANDER, SZYMON I WANDA

Były to dzieci Aleksandra (II.Y.137) i Wiktorii³⁷⁵³.

II.Y.158-159. TADEUSZ I ANIELA

Były to dzieci Bronisława (II.Y.141) i Anieli. Aniela za NN Marczewskim³⁷⁵⁴.

II.Y.160-162. STEFAN, JADWIGA I JANINA

Były to dzieci Mieczysława (II.Y.143) i Michaliny³⁷⁵⁵.

II.Y.163. MARIA JOANNA

Maria Joanna Henryka Izabella Aleksandra była pierwszą córką Stanisława (II.Y.144) i Cecylii, ur. się 16 V 1876 r. w Dubiecku, poślubiła 8 VII 1902 r. we Lwowie Mściława Zakrzewskiego h. Jastrzębiec, członka wydziału galicyjskiego towarzystwa chowu koni (4 II 1901 r.)³⁷⁵⁶.

II.Y.164. STANISŁAW ALEKSANDER

Maria Stanisław Aleksander Marcin Józef Ignacy był synem Stanisława (II.Y.144) i Cecylii, ur. się 3 V 1877 r. w Bereźcach, dziedzic dóbr Zamek Dubiecki, Śliwnica i Ruselczyce i połowy Wetliny³⁷⁵⁷.

³⁷⁵⁰ *Ibidem*.

³⁷⁵¹ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 42.

³⁷⁵² *Ibidem*.

³⁷⁵³ *Ibidem*.

³⁷⁵⁴ *Ibidem*.

³⁷⁵⁵ *Ibidem*.

³⁷⁵⁶ J. Dunin-Borkowski, *Almanach błękitny...*, s. 453.

³⁷⁵⁷ *Ibidem*.

II.Y.165. MARIA ELŻBIETA

Maria Elżbieta Julia Franciszka Ksawera była drugą córką Stanisława (II.Y.144) i Cecylii, ur. się 21 VIII 1878 r. w Dubiecku³⁷⁵⁸.

II.Y.166. MARIA ANUNCJATA

Maria Anuncjata Aleksandra Pelagia była trzecią córką Stanisława (II.Y.144) i Cecylii, ur. się 27 II 1881 r. w Dubiecku³⁷⁵⁹.

II.Y.167. MARIA ALEKSANDRA

Maria Aleksandra Olga Zofia Oktawia Blanka Róża była ostatnią córką Stanisława (II.Y.144) i Cecylii, ur. się 26 I 1885 r. w Dubiecku³⁷⁶⁰.

II.Y.168. JERZY TEODOR

Jerzy Teodor Aleksander Ksawery był synem Henryka (II.Y.145) i Heleny, ur. się 18 IV 1884 r. w Wiedniu³⁷⁶¹.

II.Y.169. ANNA

Anna była córką Henryka (II.Y.145) i Heleny, ur. się 6 VII 1888 r. w Grochowiskach, właścicielka tych dóbr³⁷⁶².

Pozostali:

Antoni, burgrabia grodzki liwski (1697 r.), posiadał syna Józefa, ten Ignacego, po którym syn Marcin, ten ostatni miał syna Ignacego, ten miał dwie żony. Z pierwszej Zofii Zwolińskiej synowie: Piotr, służący wojsku rosyjskim, legitymowany w Królestwie (1846 r.) i Józef legitymowany w Królestwie (1852 r.). Z drugiej żony Eleonory Gołaszewskiej syn Wincenty, legitymowany z Józefem³⁷⁶³.

Dorota, córka Jana Jerzego, który zmarł w rejencji białostockiej (czyli do 1807 r.), zamężna za NN Koncewiczem.

W Królestwie legitymowani ze szlachectwa przed 1850 r.: Andrzej, syn Stefana, Stanisław, syn Jerzego, Piotr Paweł, syn Ignacego, Jakub Aleksy, syn Wincentego, Helena, córka Tomasza, Ignacy Jan, syn Marcina i Józef Kasper, syn Ignacego Jana³⁷⁶⁴.

³⁷⁵⁸ *Ibidem*.

³⁷⁵⁹ *Ibidem*.

³⁷⁶⁰ *Ibidem*.

³⁷⁶¹ *Ibidem*, s. 454.

³⁷⁶² *Ibidem*.

³⁷⁶³ S. Uruski, *op. cit.*, t. VII, s. 155-156.

³⁷⁶⁴ A. Boniecki, *op. cit.*, t. XI, s. 45.

Część II.Z. Ród Ossowskich herbu Gryf

Ossowscy tworzą ostatni pion genealogiczny idący w rodzie Gryfów (Gryfitów). Nie ma większych wątpliwości, że ród wywodzi się od syna Tomka z Rakoszyna (I.44), Sułka (I.51). Świadczy o tym imiennictwo (powtarzanie się imienia założyciela linii w jego zstępnych) oraz uwarunkowania geograficzne (niezbyt wielkie odległości Ossowej od Rakoszyna).

Sułek musiał posiadać większą liczbę dzieci, ponieważ Ossowscy w początkach II połowy XIV wieku są rozrodzeni. Najważniejszy dla zorientowania się w koligacjach jest dokument z 25 VI 1368 r., wystawiony na wiecu w Wiślicy, w którym Pełka, sędzia i Wilczko, podsędek ziemi sandomierskiej zatwierdzili następujący układ w rodzinie Gryfów z Ossowej. Mianowicie bracia Włodek i Sułek, dziedzice w Ossowej, wraz z obietnicą zgody ze strony ich brata przyrodniego (*frater vterinus*) Jaksy, oraz również dzieci Sławika, ich siostrzeńców, zbyli prawa do uboju bydła dla wszystkich rzeźników we wszystkich jatkach wraz z ćwiartowaniem [w mieście Jędrzejowie – dopisek wydawcy, T.K.] na rzecz Mścigniewa, dziedzica z Ossowej i jego prawych spadkobierców za sumę pięciu groszy praskiej monety³⁷⁶⁵. Wynika z tego, że Sułek był raczej dziadem wymienionych tu osób. Jeden jego syn, niewątpliwie starszy miał dwie żony, z pierwszej doczekał się Włodka i Sułka, z drugiej Jaksy. Nie wiadomo, z której żony pochodziła ich siostra, żona Sławika. Sułek musiał też mieć młodszego syna, ojca Mścigniewa. Układ w sprawie jatek dotyczył tylko Mścigniewa, co raczej rozstrzyga, że Dzierzek z Ossowej, ojciec Piotra (zob. niżej) był synem jeszcze jednego, trzeciego syna Sułka. Natomiast notariusz Kazimierza III Wielkiego Jakub z Ossowej mógł być bratem zarówno Mścigniewa, jak i Dzierzka, choć z racji duchownej kariery zarówno Jakuba, jak i Piotra to drugie rozwiązanie jest bardziej prawdopodobne.

Dnia 28 VI 1361 r. w Jarosławiu król Kazimierz III Wielki potwierdził Maciejowi, zwanemu Kaldoffowicz przywilej ks. Lwa halickiego dla Boratyna i Dąbkowic. Na końcu czytamy: *Scriptum per Iacobum notarium aule regie*³⁷⁶⁶. Podobną formułkę można znaleźć na końcu dokumentu z 5 X 1363 r. w którym król Kazimierz III Wielki w Krakowie przeniósł z prawa polskiego na niemieckie wsie należące do Floriana z Drużkowa: Wojakową, Połom i Kąty³⁷⁶⁷. Notariusz Jakub (*scriptum autem per Iacobum de Ossowa*,

³⁷⁶⁵ KDMłp, t. I, nr CCXCVII (s. 356-357). Przy dzieciach Sławika rodzi się ponownie (zob. wyżej) problem, co znaczy określenie *filiastris suis*, które nadal będę tłumaczył na siostrzeńcy, mimo spotykanego tłumaczenia jako bratankowie, jak w tym wypadku wydawca F. Piekosiński. Dokument ten dość bałamutnie przedstawił S. Uruski, *op. cit.*, t. XIII, s. 62. Sułek to Pełka, a podpisanego na tym dokumencie Klemensa, kasztelana radomskiego zwie Klemensem z Ossowej.

³⁷⁶⁶ *Ibidem*, t. III, nr DCCXLIII (s. 145-146).

³⁷⁶⁷ *Ibidem*, nr DCCLXVI (s. 169-170). *Curie regie nostre*.

notarium aule nostre regie maiestatis) sporządził także dokument z 1 I 1364 r., wystawiony w Radomiu, w którym Kazimierz III Wielki przeniósł to miasto z prawa średzkiego na magdeburskie³⁷⁶⁸. W dniu 12 VI 1364 r. w Wiślicy król Kazimierz III Wielki transumował przywilej swego ojca Władysława II Łokietka z 1318 r. dla cystersów w Wąchocku. Tu na końcu informacja: *scriptum autem per Iacobum notarium curie nostre regie regalis*³⁷⁶⁹. Dnia 28 VI 1364 r. w Bieczu Kazimierz III Wielki nadał Wawrzyńcowi z Ołomuńca trzecią część młyna w tym mieście, dokument sporządził także notariusz Jakub: *scriptum autem per Iacobum de Ossowa notarium curie nostre regie*³⁷⁷⁰. Notariusz Jakub sporządził także w Żarnowcu 2 IV 1365 r. dokument Kazimierza III Wielkiego, w którym przy okazji przejścia wójtostwa w Opocznie z rąk Mikołaja zwanego Streykyr przez Hanka zwanego Kielbasa, przeniósł je z prawa średzkiego na magdeburskie³⁷⁷¹. Dnia 18 I 1366 r. Kazimierz III Wielki wydał przywilej na rzecz Michała, dziekana sandomierskiego, by ten przeniósł z prawa polskiego na prawo niemieckie (*wlgariter Sredzskie*) wsie: Zaduszniki, Chotel, Wawrowice i Ruszczę. Dokument sporządził notariusz królewski Jakub z Ossowej (*Iacobo de Ossoua, notarium curiae nostre regalis*)³⁷⁷². Jakub sporządził też dokument Kazimierza III Wielkiego, który we Lwowie 3 II 1367 r. nadał żupy solne w Nowicy i Utropie (pow. kołomyjski) Vachnonowi Thepthuchowi³⁷⁷³. *Scriptum autem per Iacobum notarium curiae nostre magestatis* czytamy w dokumencie Kazimierza III Wielkiego, wystawionym w Bieczu 15 II 1367 r., w którym król zezwolił jakiemuś Stanisławowi założyć wieś między rzekami Mrowla i Czarna³⁷⁷⁴. W dniu 18 III 1368 r. w Opatowcu Kazimierz III Wielki nadał sołectwo w Żukowicach kmieciowi Bratumiłowi, zarazem przenosząc wieś z prawa polskiego na niemieckie. Dokument sporządził notariusz Jakub, zarazem nazwany kanonikiem płockim (*scriptum autem per Iacobum notarium curiae nostre regalis, canonicum Plocensis ecclesie*)³⁷⁷⁵. Dnia 26 III 1368 r. Jakub z Ossowej jako kanonik płocki spisał w Sandomierzu dokument Kazimierza III Wielkiego, w którym król nadał Janowi z Dębicy wójtostwo w mieście Wisznia Sądowa³⁷⁷⁶. W dniu 14 IV 1368 r. w Krakowie Kazimierz III Wielki nadał cystersom w Wąchocku cztery wsie, sporządzającego ten dokument Jakuba nazwano notariuszem nadwornym³⁷⁷⁷. To samo określenie spotykamy w dokumencie Kazimierza III Wielkiego, wystawionym w Żarnowcu, w którym monarcha poświadczył nadanie 100 grzywien groszy praskich przez Dzierżka z Pstroszyc jego braciom Predsławowi i Budziwojowi³⁷⁷⁸. Jakub jako notariusz nadworny został po raz ostatni poświadczony na

³⁷⁶⁸ *Ibidem*, nr DCCLXVIII (s. 169-170).

³⁷⁶⁹ *Ibidem*, nr DCCLXXIII (s. 177).

³⁷⁷⁰ *Ibidem*, nr DCCLXXIV (s. 178).

³⁷⁷¹ *Ibidem*, nr DCCLXXIX (s. 183-184).

³⁷⁷² *Ibidem*, t. I, nr CCLXXXII (s. 336-337).

³⁷⁷³ *Ibidem*, t. III, nr DCCXCVII (s. 202-203).

³⁷⁷⁴ *Ibidem*, nr DCCC (s. 206-207).

³⁷⁷⁵ *Ibidem*, nr DCCCXI (s. 217-218).

³⁷⁷⁶ *Ibidem*, nr DCCCXII (s. 219-220).

³⁷⁷⁷ *Ibidem*, nr DCCCXIV (s. 221-222).

³⁷⁷⁸ *Ibidem*, nr DCCCXX (s. 229-230).

dokumencie wystawionym w Radomiu 20 IV 1369 r., w którym Kazimierz III Wielki nadał Pietraszowi zwanemu Kanicz sołectwo w Brzozie³⁷⁷⁹.

W dniu 22 X r. 1398 Stanisław Jelitko z Goznej przyprowadził świadków przeciwko Jakuszowi z Mnina: Pietrasza z Michowa (ówczesny pow. chęciński, ob. jędrzejowski, dziś Mnichów), Szczepana z Ossowej (pow. chęciński), Sędzisa ze Skroniowa, Mikołaja ze Skroniowa, Pietrasza Pióro z Kikowa (pow. wiślicki) i Mikołaja z Wojciechowic, którzy świadczyli, iż Staszek dzierżył dziedzinę w Korabnikach (Korabnie), trzech kmieci, pół karczmy i pół zagrody spokojnie 16 lat i nigdy mu ona z ręki nie wychodziła („Jaco Staszek dzerszi dziedzina v Korabnie trzy kmeceze pol carczmi y pol zagrodi spocojem XVI lat a nigdi mu sranksi newichodzila”)³⁷⁸⁰.

W 1433 r. Jakub Garnisz ze Zdanowic zobowiązał się zapłacić 36 grzywien Janowi Ossowskiemu pod rygorem wwiązania w sześć grzywien czynszu od kmieci osiadłych w Mierzawie. Jeśli nie dopuściłby do wwiązania, zapłacić miał 100 grzywien³⁷⁸¹.

Piotr z Ossowej został odnotowany jako prepozyt kielecki i kanonik krakowski (*Petrum de Ossowa, Praepositum Kyelciensem, Canonicos Cracovienses*) w piśmie Rafała ze Skawiny, kanonika i oficjała generalnego krakowskiego z 17 II 1442 r.³⁷⁸² Piotr z Ossowej pojawił się ponownie jako prepozyt kielecki (*Petro de Ossowa praeposito Kielcensi*), gdy kardynał Zbigniew Oleśnicki nadał w Krakowie 11 V 1444 r. Michałowi z Proszowic sołectwo³⁷⁸³. W 1444 r. Marcin z Mistrzowic w imieniu żony Stachny zobowiązał się zapłacić dwie grzywiny Piotrowi z Ossowej, kanonikowi krakowskiemu, egzekutorowi testamentu zmarłego Abrahama z Boczniowa [niezid., Boczów?]³⁷⁸⁴. W dniu 9 V 1446 r., gdy kardynał Zbigniew Oleśnicki określił prawa i obowiązki mieszczan w Sławkowie, Piotr z Ossowej został nazwany doktorem dekretów (*Petro de Ossowa [...] decretorum doctore*)³⁷⁸⁵. Piotr z Ossowej (*Petro de Ossowa*) jako kanonik krakowski świadczył na dokumencie konwentu starosądeckich klarysek z 18 V 1446 r.³⁷⁸⁶ Tak samo został określony jako świadek na dokumencie Jana Borka (Borga) i jego żony Urszuli z 27 III 1448 r.³⁷⁸⁷ Jako kanonik kapituły krakowskiej wystąpił po raz ostatni na

³⁷⁷⁹ *Ibidem*, nr DCCCXXIII (s. 232-233).

³⁷⁸⁰ SPPP, t. VIII, cz. II, nr 7757 (s. 603).

³⁷⁸¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25703> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁸² CDU, pars II, nr CVIII (s. 9).

³⁷⁸³ ZDM, cz. III, nr 680 (s. 117). Na s. 119 w przyp. 11 można przeczytać, że był to syn Dzierżawa z Ossowej, obok podanego urzędu był też kanonikiem krakowskim, gnieźnieńskim, skalbmierskim i wieluńskim oraz proboszczem w Wawrzeńczycach, ostatni raz był wspomniany w 1467 r. Natomiast u ks. Jana Fijałka (*Jakub z Paradyża i uniwersytet krakowski w okresie soboru bazylejskiego*, Kraków 1900, t. II, s. 21, przypis 1) podano, że Piotr z Ossowej kanonikiem krakowskim był już w 1439 r., a zapisując się na uniwersytet na semestr letni w 1441 r. określił się dysponentem tej prepozytury i owych czterech kanonikatów, w czym popadł w konflikt z innym dysponentem tych urzędów, zarazem proboszczem w Wawrzeńczycach Teodorykiem. Ten ostatni uzyskał potwierdzenie tych urzędów u legata papieskiego Feliksa V Marka Bonfiliusa (1 IV 1441 r.), jednak gdy Teodoryk wracał z Rzymu z soboru, napadli go siepacze naślani przez Piotra z Ossowej, który dybał na urzędy powracającego. Wypędził konkurenta nawet z urzędu proboszcza (poświadczenie z 1454 r.).

³⁷⁸⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28863> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁸⁵ ZDM, cz. III, nr 732 (s. 182-185/186).

³⁷⁸⁶ KDMłp, t. IV, nr MCDLXXIX (s. 449-452).

³⁷⁸⁷ *Ibidem*, nr MDI (s. 480-481).

dokumencie kardynała Zbigniewa Oleśnickiego z 27 VIII 1449 r.³⁷⁸⁸ W dniu 9 I 1458 r. Tobiasz, wójt myślenicki i bachmistrz w Wieliczce wydzierżawił na dwa lata Piotrowi Ossowskiemu urząd bachmistrza wielickiego w miejscowej żupie wraz z domem i dochodami. Piotr zaś z tytułu dzierżawy płacił Tobiaszowi corocznie 60 florenów węgierskich w złocie³⁷⁸⁹.

W 1463 r. Stanisław Morawiec z Konaszówki sprzedał za 30 grzywien braciom Jakubowi i Janowi z Ossowej dwa łany w Moczydle położone między rolami zmarłego Andrzeja Tęczyńskiego, teraz należące do jego syna Jana z Rabsztyna. Jakub z Ossowej zeznał, że Marcisz z Aleksandrowic wykupił od niego prawo bliższości do tych łanów, kupionych od Stanisława Morawca³⁷⁹⁰. Żoną Jana Ossowskiego była Barbara, córka Andrzeja z Lekszyca (występująca jeszcze w latach 1469 i 1486-1487). W 1470 r. Andrzej z Lednicy pozwał [Jana] Ossowskiego z Lekszyca [szwagra]. W 1471 r. Jan Grzymała z Wolicy, Andrzej z Lekszyca i Jan Ossowski założyli protest przeciwko Piotrowi Błędowskiemu, który nie zwrócił im długu 25 grzywien, poręczanego przez Marcisza z Dębowca, stolnika krakowskiego. Woźny w imieniu Jakuba z Dębna, kanclerza i starosty krakowskiego ustanowił wadium 100 grzywien w sporze pomiędzy Andrzejem Lednickim a Janem Ossowskim i jego żoną Barbarą z Lekszyca [siostrą Andrzeja]. Andrzej winien był wypłacić siostrze tejże Barbarze 30 grzywien z racji posagu i 14 grzywien za rany i konia jej męża, pod rygorem wwiązania w tej sumie do części w Lekszycach, z której czynsz wynosił 4 i pół grzywiny minus 5 groszy. Jan Ossowski z żoną Barbarą oddalili pozew Mikołaja Świdra z Modlnicy o stawienie przed sądem służącej (*ancilla*) Katarzyny, gdyż sam Świder się nie stawił. Jakub z Dębna, kanclerz i starosta krakowski ustanowił wadium 60 grzywien w sporze pomiędzy Janem z Zabawy i Janem Ossowskim z Lekszyca. Szlachcic Andrzej z Lekszyca z tytułu 44 grzywien posagu dał siostrze Barbarze, żonie Jana Ossowskiego wwiązanie do 4 i pół grzywiny bez 5 groszy czynszu z karczmy Mierzączki na przedmieściu wielickim. Świętosław, Świętek łaźiebny z łaźni w mieście Kazimierzu pozywa Jana o trzy wiardunki i tyleż kary za usługę³⁷⁹¹. W 1471 r. Andrzej z Lednicy wwiązał siostrę Barbarę, żonę Jana Ossowskiego do 4½ grzywien bez 5 groszy czynszu rocznie z karczmy w Mierzączce na przedmieściu Wieliczki z tytułu 44 grzywien posagu jej przysługującego³⁷⁹². W 1480 r., jeśli Mikołaj Szalowski z Prokocic nie zwróciłby 55 grzywien Janowi Ossowskiemu, dać mu miał wwiązanie do całej części w Łapszowie³⁷⁹³. W 1492 r. Barbara, wdowa po Janie Ossowskim z Ossowej kwitowała Jerzego, czyli Jerzyka z Lekszyca z sumy 18 grzywien, jaką był jej winien jej brat, a jego ojciec, zmarły Andrzej z Lekszyca³⁷⁹⁴.

W latach 1460-1476 występował Piotr Ossowski, syn Jana, zastawnik z Lekszyca i dziedzic Ossowej. Jak się dalej przekonamy, był to gwałtownik i awanturnik, a przez to stały klient sądów. W 1460 r. Piotr Błędowski kwitował Jana Dobka, syna Andrzeja

³⁷⁸⁸ *Ibidem*, nr MDXIV (s. 496).

³⁷⁸⁹ SPPP, t. II, nr 3596 (s. 643).

³⁷⁹⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28934> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8967> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25704> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25220> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹⁴ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8967> [dostęp 2.08.2017].

z Lekszyca z sumy 40 grzywien wypłaconej przez Piotra Ossowskiego i zwrócił mu na ręce Ossowskiego zastawione w tej sumie dobra w Lekszycach. Wyrokiem sądu Błędowski miał zebrać tegoroczne zasiewy. Piotr Ossowski gwarantował Stanisławowi z Węgrzec zwrot 70 florenów pod rygorem wwiązania do całej części w Lekszycach, którą wykupił od Piotra Błędowskiego. W 1461 r. Jan z Lekszyca arendował Piotrowi Ossowskiemu na trzy lata swoje dobra w Lekszycach i Porąbce, zastawione wcześniej Piotrowi Błędowskiemu za 40 grzywien, które przeznaczył na wyposażenie siostry i na spłatenie długów zmarłego ojca. Dobra te Ossowski wykupił od Błędowskiego³⁷⁹⁵. W latach 1463-1471 występowała Katarzyna, żona Piotra Ossowskiego z Ossowej [pow. chęciński], córka Piotra z Czarnochowic. W 1464 r. Katarzyna zapisała swemu mężowi Piotrowi Ossowskiemu całą część Czarnochowic, przypadającą jej z racji posagu i dała mu w nią wwiązanie³⁷⁹⁶. W dniu 13 VI 1468 r. w sprawie między Sądkiem z Czarnochowic a Piotrem Ossowskim z Czarnochowic świadkowie mieli przysiąc, że Sąddek nie wybrał ryb z sadzawki Piotra w tej wsi³⁷⁹⁷. Sąddek własną przysięgą i sześciu świadków stwierdził, że nie wyłowił ryb o wartości 20 grzywien z sadzawki Piotra, lecz z sadzawki swej żony Febronii i oddalił prawnie roszczenia Piotra. Febronia z Czarnochowic oskarżyła [swego szwagra] Piotra z Czarnochowic o wykoszenie jej łąki w tej wsi. Febronia procesowała się z siostrą Katarzyną, żoną Piotra Ossowskiego z Czarnochowic o wygon³⁷⁹⁸. Dnia 2 X 1469 r. sąd ziemski krakowski orzekł, iż *Petrus Ossowsky de Czarnochouicze* winien był usunąć ogrodzenie, które ustawił na wspólnym z Febronią, żoną Sądka nawsiu w Czarnochowicach³⁷⁹⁹. W 1469 r. Piotr Ossowski [z Czarnochowic], tenutariusz z Brzączowic procesował się ze szlachcianką Dorotą wdową po [Janie? – T.K.] Ulińskim [herbu Ulina – T.K.] z Wieliczki³⁸⁰⁰. Największy problem dotyczący Piotra Ossowskiego stworzył Jan Długosz, dwukrotnie zaliczając go do herbu Ulina, w czym niewątpliwie zbłądził, bowiem Ossowscy z Ossowej (dziś Osowa) z ówczesnego pow. chęcińskiego (dziś jędrzejowskiego) to niewątpliwie Gryfici (zob. S. Uruski, M.L. Wójcik)³⁸⁰¹. W dniu 20 II 1475 r. sąd ziemski krakowski wyrokował, że Piotr [Ossowski] z Czarnochowic pozwany przez Febronię żonę Sądka z Tomaszkowic winien wiązać swoje psy, by nie czyniły szkód ludziom i bydłu³⁸⁰². W 1475 r. Piotr Ossowski z Czarnochowic procesował się z braćmi Mikołajem i Andrzejem z Brzączowic³⁸⁰³. W dniu 8 I 1476 r. Piotr Ossowski procesował się z kmieciem Gromkiem z Czarnochowic. Złożył przysięgę na Krzyż Święty, że nie ujeżdżał jego klaczy, której nie potrzebował (*nayegopotrzebye*), ani nie korzystał z jego upoważnienia (*anijego kaszna*), nie był też jego zachodźcą (*nyezachodza*),

³⁷⁹⁵ *Ibidem*.

³⁷⁹⁶ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4334> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹⁷ SPPP, t. VII, cz. II, nr 1091 (s. 423).

³⁷⁹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=4334> [dostęp 2.08.2017].

³⁷⁹⁹ SPPP, t. II, nr 3976 (s. 759). Dnia 24 IX 1470 r. do sprawy przeciwko siostrze Febronii włączyła się Katarzyna, żona Piotra, nr 4016 (s. 769).

³⁸⁰⁰ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3238> [dostęp 2.08.2017].

³⁸⁰¹ J. Długosz, LB, t. I, s. s. 43; t. II, s. 183. Pogląd ten bezrefleksyjnie powtórzyła Z. Leszczyńska-Skrętowa, zob. <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3238> [dostęp 2.08.2017]. Pogląd odmienny S. Uruski, *op. cit.*, t. XIII, s. 62.

³⁸⁰² SPPP, t. II, nr 4133 (s. 805).

³⁸⁰³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=3238> [dostęp 2.08.2017].

a także nie przywłaszczył dwóch grzywien. Obwinił też Febronię, do której Gromek należał³⁸⁰⁴. Gromek odpowiedział pozwem, w którym oskarżył Piotra Ossowskiego, że doznał dwóch okrutnych (*cruenta*) ran, zadanych mu przez psy Ossowskiego. Sąd uznał jego roszczenie³⁸⁰⁵. Dnia 10 VI 1476 r. Febronia, żona Sądka z Czarnochowic oskarżyła [szwagra] Piotra Ossowskiego o trzy grzywny. Piotr groził też [ich bratowej, tj. żonie brata siostr Febronii i Katarzyny] Katarzynie, żonie Staszka z Czarnochowic, ale ostatecznie Katarzyna odstąpiła roszczenie Febronii³⁸⁰⁶. W dniu 30 IX 1476 Sądek z Tomaszkowic alias z Czarnochowic, pozwany przez Piotra Ossowskiego z Czarnochowic o zranienie, protestował przeciw odpowiadaniu prawnie z tej wsi, gdyż sam w niej nic nie posiadał, a tylko syn jego, na co replikował Piotr, że Sądek miał tu oprawę żony³⁸⁰⁷. Na koniec (chyba pogodzeni) Piotr i Sądek świadczyli razem Janowi Długoszowi, określonemu jako wychowawca dzieci królewskich, gdy ten na krótko przed śmiercią 10 I 1480 r. odstąpił uniwersytetowi dom kamienny przy ul. Św. Andrzeja celem założenia bursy³⁸⁰⁸.

W dniu 2 VIII 1475 r. w Nowym Mieście Korczynie Kazimierz IV Jagiellończyk rozstrzygnął spór między Dobiesławem z Kijan i [synem Jana, bratem Piotra] Andrzejem z Ossowej³⁸⁰⁹ [pow. chełcińskim] a doktorem dekretów Stanisławem [Rejem], proboszczem w Przemankowie o łąki i pastwiska w Kijanach. Według ustaleń komisarzy królewskich proboszcz miał posiadać łąki, czyli pastwiska położone za jego rolami, począwszy od jego części Kijan aż do rowu między łąkami, inne natomiast łąki, czyli pastwiska, które obecnie nie są rozgraniczone, miały być wspólne dla wszystkich dziedziców Kijan aż do przyszłego ostatecznego ustalenia granic z dobrami Dunina [tj. między Kijanami a Morawiankami i Morawianami w pow. wiślickim]³⁸¹⁰. W 1476 r. Dobiesław z Kijan zastawił za 100 grzywien [siostrze] Barbarze, żonie Andrzeja Ossowskiego trzy i pół łana w Kijanach: Jakubowski, Furmanowski i Białkowski. W 1478 r. Barbara z Kijan, żona Andrzeja Ossowskiego zeznała, że Dobiesław z Kijan spłacił ją z dóbr ojczystych i macierzystych w Kijanach. Dobiesław Karwiński z Kijan zastawił za 100 grzywien groszy polskich [szwagrowi] Andrzejowi Ossowskiemu półtora łana w Kijanach zw. Białkowski i Walchanowski oraz jeden półłanek położony między półłankami Małka i Ożarka. W 1483 r. Mikołaj Szalowski z Prokocic za zgodą Andrzeja Ossowskiego z Leksic zastawił za 100 grzywien groszy polskich Mikołajowi, synowi Zbigniewa ze Służowa [pow. wiślicki] część w Ławszowie oraz półtora łana w Kijanach³⁸¹¹. W 1489 r. Barbara, żona Andrzeja Ossowskiego, dzierżawcy w Lekszycach wraz z synami Janem i Marcinem [był jeszcze Mikołaj, zob. dalej] zastawili na trzy lata Mikołajowi Szalowskiemu całą ich

³⁸⁰⁴ SPPP, t. II, nr 4151 (s. 810).

³⁸⁰⁵ *Ibidem*, nr 4160 (s. 813).

³⁸⁰⁶ *Ibidem*, nr 4164 (s. 814). Sprawa toczyła się dalej 30 IX 1476 r., nr 4168 (s. 815).

³⁸⁰⁷ *Ibidem*, nr 4170 (s. 815).

³⁸⁰⁸ CDU, pars III, nr CCLIX (s. 70-71).

³⁸⁰⁹ Jeżeli Piotrowi Ossowskiemu J. Długosz błędnie przypisał herb Ulina, to przy Andrzeju Ossowskim z Czarnochowic napisał: *nobilis de domo* ... Zostawiając puste miejsce, tym razem dziejopis wykazał się brakiem wiedzy, J. Długosz, LB, t. I, s. 27.

³⁸¹⁰ MS, t. I, nr 1298 (s. 67); *Catalogus diplomatum pergameneorum Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*, edidit K. Kaczmarczyk, Cracoviae 1953, nr 498 (s. 252), z potwierdzenia Zygmunta II Augusta z 9 VIII 1549 r.

³⁸¹¹ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=7501> [dostęp 2.08.2017].

część dzierzoną w zastawie w Lekszycach. W 1490 r. Barbara, określona już jako wdowa po Andrzeju Ossowskim z Lekszyc, córka Stanisława z Kijan i szlachcianki Stachny Kijańskiej z Proszowic i Uścia [Solnego] poświadczyla, iż jej matka zobowiązała się wypłacić Janowi z Tarnowa [pow. pilźnieński], mansjonarzowi katedry krakowskiej w ratach cztery grzywny (nad zapiską nadpisano, iż Barbara została skwitowana w 1492 r.). W 1495 r. Jan Ossowski, syn zmarłego Andrzeja Ossowskiego z Lekszyc wraz z matką Barbarą ustąpili za 150 grzywien Barbarze, żonie Mikołaja Szalowskiego swe części w Lekszycach, Marcinkowicach i Dalechowicach, przypadłe Janowi prawem bliższości po ojcu, który z kolei miał je w zastawie za tęże sumę 150 grzywien od Zofii, córki Mikołaja z Lekszyc, siostry Barbary z Lekszyc Szalowskiej, żony Jana z Łaganowa³⁸¹².

W 1487 r. Jan Tęczyński z Rabsztyna, kasztelan wiślicki pożyczył 70 florenów węgierskich od Stanisława Ossowskiego z Minostowic [pow. chęciński] pod rygorem wwiązania go do całej części dziedzicznej w Moczydłe w pow. ksiąskim. W 1489 r. Ossowski kwitował Jana z Tęczyna ze spłaty pożyczki³⁸¹³.

Mikołaj Ossowski (notowany 1494-1498) był synem Andrzeja, bratem Jana, a obaj zaś bratankami wspomnianego Piotra. Dnia 17 X 1494 r. *Nicolaus Ossowsky de Banthkowsycze* zasiadał u boku Macieja Parczowskiego, podsędka grodzkiego rabsztyńskiego³⁸¹⁴. W 1496 r. Andrzej Kobyla zastawił za 12 grzywien Mikołajowi Ossowskiemu część w Będkowicach. Małgorzata i Dorota sprzedały za cztery grzywny Mikołajowi Ossowskiemu część w Będkowicach. W 1497 r. Mikołaj Ossowski z Będkowic sprzedał za siedem grzywien Zofii z Łazów siedlisko w Łazach zw. Multanowskie³⁸¹⁵. W dniu 29 III 1498 r. Mikołaj Ossowski złożył zeznanie w sprawie Mikołaja Chełmskiego odnośnie do dóbr w Będkowicach, co było związane z niestawiennictwem na wyprawę wołoską Jana Olbrachta³⁸¹⁶. W IV 1509 r. Mikołaj Mokrzeski, dziedzic Górnego Mokrska, wraz ze swymi nepotami [braćmi] rodzonymi Mikołajem i Janem, dziedzicami Ossowej, Mzurowej [obie wsie w pow. chęcińskim] i Dobrakowa zbyli za 2 tysiące florenów węgierskich zamek położony nad rzeką Nidą wraz z dwoma wsiami Mokrskiem i Wołą Andrzejowi z Borzyszewic, abpowi gnieźnieńskiego i jego nepotowi Janowi Rosie z Borzyszewic, chorążemu krakowskiemu³⁸¹⁷. W 1518 r. występowała Katarzyna, wdowa po Mikołaju Ossowskim. W 1525 r. Jan Ossowski sprzedał za 80 florenów Katarzynie, żonie Jana Wierzbięty Kośmirskiego (II.B.10) część kupioną od zmarłego stryja Piotra Ossowskiego. W 1528 r. występowała Katarzyna, żona Jana Ossowskiego z Będkowic, córka zmarłego Jana Łazowego z Łazów. W 1529 r. Jan Ossowski sprzedał za jedną grzywnę Stanisławowi Gniazdoszce stajanie roli zwanej Wojkowskie. Jan sprzedał za 10 grzywien Stanisławowi Czajowskiemu staw zwany Wojkowski pod brzegiem Kowanki³⁸¹⁸.

³⁸¹² <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=8967> [dostęp 2.08.2017] i <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=25286> [dostęp 2.08.2017].

³⁸¹³ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28934> [dostęp 2.08.2017].

³⁸¹⁴ SPPP, t. II, nr 4435 (s. 899).

³⁸¹⁵ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28934> [dostęp 2.08.2017].

³⁸¹⁶ *Materiały do dziejów polspolitego ruszenia w Polsce...*, nr 399 (s. 323).

³⁸¹⁷ MS, t. IV, cz. I, nr 600 (s. 38).

³⁸¹⁸ <http://www.slownik.ihpan.edu.pl/search.php?id=28934> [dostęp 2.08.2017].

W 1518 r. została odnotowana Anna, córka zmarłego Kaspra Ossowskiego, żona Stanisława Podlasczkiego³⁸¹⁹.

W 1523 r. Stanisław Ossowski z Będkowic dał i zapisał za trzy grzywny i cztery grosze Stanisławowi Pasierbowi z Łazów swoją część w Będkowicach³⁸²⁰.

Seweryn Uruski zna kolejne postaci:

Macieja z Ossowej, podkomorzego krakowskiego z 1370 r.,

Mikołaja z przydomkiem Morawiec i Piotra, proboszcza kieleckiego z 1441 r.,

Pawła z Suliszewa, pisarza ziemskiego sandomierskiego oraz komornika wiślickiego i chełmińskiego z 1546 r., sędziego ziemskiego sandomierskiego z 1561 r., deputowanego do korekty praw z 1572 r., kasztelana sandomierskiego z 1579 r., miał synów: Jana i Stanisława³⁸²¹. Jan, dziedzic Siesławic, w pierw był podstarościm korczyńskim, potem od 1586 r. kasztelanem połanieckim, zawichojskim od 1589 r., na koniec starostą rabsztyńskim, w 1589 r. podpisał ugodę będzińską, ożenił się z Elżbietą Koniecpolską. Stanisław był referendarzem koronnym w 1568 r., kanonikiem gnieźnieńskim i krakowskim w 1576 r., w 1585 r. uzyskał nominację na bpa chełmskiego, ale zmarł przed objęciem tego urzędu³⁸²².

Jana, sędziego kapturowego ziemi chełmskiej, uczestnika elekcji Władysława IV (1632 r.) z woj. ruskiego,

Stanisława, dworzanina królewskiego z 1641 r.,

Aleksandra z Ossowej, postarościego korczyńskiego z 1664 r., komornika grodzkiego opoczyńskiego i sędziego kapturowego woj. sandomierskiego, uczestnika elekcji Michała Korybuta (1669 r.),

Stefana, uczestnika tej samej elekcji z ziemi chełmskiej,

Wojciecha, uczestnika podwójnej elekcji w 1697 r. z woj. sandomierskiego.

³⁸¹⁹ *Ibidem*.

³⁸²⁰ *Ibidem*.

³⁸²¹ S. Uruski, *op. cit.*, t. XIII, s. 62-63.

³⁸²² *Ibidem*, s. 63.

Podsumowanie

*– Żałuję, że to wszystko się wydarzyło.
– Jak każdy, kto dożył takich czasów. Ale to nie ich wybór.
Każdy natomiast może wykorzystać powierzony sobie czas.*

Frodo i Gandalf we *Władcy pierścieni*

W niniejszej publikacji mieliśmy do czynienia z najbardziej wpływowym rodem XIII stulecia. Wyraza to wiele czynników, z których – dla historyka ustroju i prawa – najważniejsze są pełnione urzędy. Już XII-wieczny Klemens (I.1) według nekrologu jędrzejowskiego pełnił palację krakowską. Jeszcze większe znaczenie w państwie miał jego brat Jan (I.2). Sprawował różne urzędy kościelne: kanonika kruszwickiego (1145 r.), kanclerza (1145 r.), bpa wrocławskiego (1146/1147-1149) i abpa gnieźnieńskiego (1149-1167/1177). W latach 1222-1229 występował kasztelan płocki Klemens (I.7), a Sulisław (I.9, lata 1217-1236) był kasztelanem sandomierskim. Jednak potęgę rodu Gryfitów zbudowały inne postaci. Na ich czoło wysuwa się Marek (I.10), wojewoda krakowski „z Bożej łaski”, z którego pewni badacze robili/tworzyli dwie postaci. Po upadku dominującego w Małopolsce rodu Lisów, z chwilą objęcia władzy przez Leszka Białego krewni Lisów Gryfici prowadzili bardziej wyrafinowaną politykę, czego wyrazem była palacja Marka, którą przerwał bunt w 1225 r. i ucieczka na Śląsk, jednak po mordzie w Gąsawie trwała ona do 1230 r. Zresztą już wcześniej zdobycie Krakowa przez Leszka (ok. 1202 r.) oznaczało upadek wojewody Teodora (I.11), a Marek godził się z Leszkiem za pośrednictwem Henryka Brodatego. Ostatnie lata rządów Marka oznaczały dalsze umocnienie rządów gryfickich, sprawowanych w imieniu małoletniego Bolesława Wstydlivego. Widać tu wielką słabość władzy Grzymisławy tolerującej na najwyższych stanowiskach ludzi „mających krew Leszka Białego na rękach” (Wł. Semkowicz). Wcześniej Teodor był palatynem już w 1196 r. i potem ponownie po bracie Marku w latach 1231-1237. Wraczał do władzy, którą sprawował w imieniu „Pudyka”. Około 1222-1223 r. był kasztelanem kruszwickim. Inny brat Klemens (I.12) był kasztelanem brzeskim. Najmłodszy brat Abraham był jeszcze w 1254 r. kasztelanem wiślickim. Inny krewny Klemens (I.15) także sprawował liczne urzędy: wojewody opolskiego (1228 r.), kasztelana ryczyńskiego (1234 r.) oraz kasztelana krakowskiego (1230?, 1238-1241). Andrzej (I.16) oddał się karierze duchownej, jako magister, scholastyk sandomierski (1224 r.), był też proboszczem u św. Michała (1227-1229), kanonikiem krakowskim (1225-1231), scholastykiem w tym mieście (1234-1236), a na koniec bpem płockim (1238-1244). Kasztelanem toszeckim (1226 r.), cieszyńskim (1228-1229) i w Rudzie Śląskiej (1228-1242) był z kolei Jan

(I.17). Duchownym był Wierzbięta (I.18) jako prepozyt u benedyktynów w Staniątkach (1238-1246/1248?).

Szczególne miejsce w rodzie Gryfitów zajmuje Klemens z Ruszczy (I.20), przodek jednej z najważniejszych rodzin magnackich – Branickich. Pałacę krakowską sprawował w latach 1243-1256. Inny Klemens (I.24) był w 1262 r. komornikiem św. Kingi. Marek (I.26) był: podczaszym krakowskim (1257-1260), kasztelanem połanieckim (1270-1273) i sandomierskim (1284). Ten ostatni urząd pełnił w Lublinie (1284-1285) Jan (I.29). Kanonikiem krakowskim (1234-1246) i kantorem plockim (1246-1253) był Sulisław (I.31).

Przełom wieków przynosi postać Andrzeja (I.33), kasztelana wiślickiego (1284 r.) i wojnickiego (1285-1317), Wierzbięty (I.34), kasztelana czechowskiego (1299), wojewody krakowskiego (1304-1306) i kasztelana krakowskiego (1306-1310), Klemensa (I.36), kasztelana wojnickiego (1290-1292), Świętosława (I.39), kasztelana wojnickiego (1284) i wiślickiego (1285-1287), Bogusza (I.40), kasztelana wiślickiego (1255-1264).

Klemens (I.42) był na dworze komornikiem królowej (1342-1353). Czader (I.61) pełnił urząd justycjariusza, czyli oprawcy krakowskiego (1368-1376). Wcześniej Gedko (I.66) w 1336 r. tylko podkoniuszego królowej.

Występujący w latach 1402-1445 Abraham Czarny z Goszyc herbu Gryf jako dziedzic Goszyc w latach 1402-1436, żupnik obojga żup solnych (*utriusque salis*, 1419-1425), dzierżawca zamku Czorsztyń (1413-1434), starosta czorsztyński (1416 r.), dzierżawca olkuski od 1434 r. i żupnik olkuski w latach 1439-1444, uczestnik konfederacji nowokorczyńskiej w 1439 r., starosta sądecki w latach 1442-1444 zamyka tę listę.

Jaki wypływa z tego wniosek? Potęga Gryfitów trwała w XIII wieku, a w następnym stopniowo zanikła. Jej namiastką były piastowane przez członków rodu urzędy wójtowskie.

Paszek z Goszyc i Kromołowa, wójt lelowski był raczej bratem Abrahama z powodu pozostawania obu w stosunkach pieniężnych (1419 r.). Paweł, Paszek Momot herbu Gryf jako dziedzic z Kromołowa występował w latach 1403-1427, Mokrusza w 1405 r., Goszyc w latach 1411-1420, Będusza i Żelisławic w latach 1404-1408, Pierzchowic (m.in. nieistniejących) od 1411 r., Nosalówki od 1412 r., burgrabia zamku Rabsztyn (1407-1409).

W dokumencie z dnia 1 X 1400 r. pojawił się Wawrzyniec, landwójt z Kromołowa (*Laurencius, Lanthwoyth de Cromolow*). Jest to przypadek szczególnie występowania w Małopolsce tzw. wójta wiejskiego. Innym przykładem było przejęcie urzędu wójtowskiego przez Krystyna Myszkę z Nieprześni, podsędka ziemskiego krakowskiego było dość przypadkowe. W dniu 14 VI 1411 r. Mikołaj Gręboszowski, wójt Dębowca zastawił w 365 grzywien, w tym 200 grzywien szerokich groszy krakowskiej monety Krystynowi z Nieprześni podsędkowi krakowskiemu, swemu teściowi (*socer*), wójtostwo w Dębowcu do pełnej spłaty, rocznie 35 grzywien. Dnia 9 III 1416 r. Krystyn z Nieprześni, podsędek ziemski krakowski zobowiązał się Mikołajowi Gręboszowskiemu spłacić w siedmiu latach długi, jakie były i są na wójtostwie w Dębowcu, a po tych latach Mikołaj miał mu zapłacić 15 grzywien. Ten przykład ilustruje średniowieczny obrót gospodarczy, tu związany z rozliczeniami z tytułu posagu i wiana.

Opisano też przypadek Pilzna, pokazujący, że w mieście średniowiecznym mogło istnieć dwóch wójtów, na domiar złego skłóconych ze sobą i stale się sądzących, jeszcze przy udziale własnych żon (Marcisz z Gedczyc i Anderlin). Jan był synem Marcisza i Femki. Także był sołtysem w Łapczycy (1445 r.). Jan Giedecki z Gedczyc, syn Marcina, wójt pilzneński, sołtys w Łapczycy, mąż Elżbiety, występował w latach 1421-1447. To typowy przykład wskazujący na to, że urząd wójta był dziedziczny.

To, że Gedka z Bobowej był wójtem we własnym mieście, poświadcza następujący wpis: w 1403 r. Gedka z Bobowej poręczył Mikołajowi z Wielopola za Wierzbietę Raciborczeskiego, gwarantując w wypadku niespłacenia długu wwiązanie w część swego wójtostwa w Bobowej. Przykład ten pokazuje dwa zjawiska: pełnienie urzędu wójta we własnych dobrach oraz możliwość zastawienia urzędu. Natomiast Stanisław z Bobowej stanowi przykład kupna urzędu wójtowskiego. Dnia 14 III 1398 r. Małgorzata, wdowa po Michale, wójcie grybowskiem sprzedała za 300 grzywien Staszкови z Bobowej wójtostwo w Grybowie. Jak wyjaśniono w Sądzie Najwyższym na Zamku Krakowskim, Staszek dał jej już 150 grzywien. Jeśli na Boże Narodzenie nie zapłaciłby kolejnych 50 grzywien, nastąpiłby przypadek całkowity wyłożonych pieniędzy i dalszym skutkiem byłoby wwiązanie (*intromittere*) Małgorzaty do tego wójtostwa. Kolejne 100 grzywien miał zapłacić za rok, a jeśli tego by nie uczynił, miało mu przepaść całe 200 grzywien i zrezygnowałby z wójtostwa. Stanisław zapłacił już 50 grzywien zgodnie z umową.

Jest też przykład na dziedziczenie i zbycie urzędu wójta. W 1407 r. Chebda, kasztelan goleski sądził się z Zygmuntem Bobowskim, jako wójtem tuchowskim. Dnia 18 X 1412 r. Zygmunt („czcigodny rycerz”, *strenuus miles*), określony wójtem w Grybowie, zeznał, że zbył ten urząd Piotrowi Kozłowskiemu [herbu Lis] za 405 grzywien, w tym za 200 grzywien szerokich groszy praskiej monety, 200 grzywien w średnich groszach kwartników, przy czym Piotr uiszczył już 165 grzywien średnich groszy i 40 grzywien szerokich groszy, a dopóki nie uiszczy całości na trzeci dzień po Bożym Narodzeniu, Zygmunt miał zachować wójtostwo jako tenetę. Gdyby nie mógł on dać Piotrowi w posiadanie wójtostwa nazajutrz po Bożym Narodzeniu, odda mu wójtostwo w Tuchowie z wyjątkiem zasiewów ozimych, które mógł on posiadać do siewów wiosennych lub dłużej, do czasu pełnego uwolnienia przez Zygmunta wójtostwa w Grybowie. Dnia 13 IV 1413 r. *strenuus miles* Zygmunt z Bobowej i wójt miasta Grybów złożył zeznanie, że sprzedał za 405 grzywien, w tym 200 w szerokich groszach praskiej monety i 200 w średnich groszach kwartników, czcigodnemu rycerzowi (*strenuo militi*) Piotrowi, dziedzicowi Kozłowa (ówcześnie pow. książki) wójtostwo w Grybowie z wszystkimi prawami i przywilejami zgodnie z aktem lokacyjnym. Paszek z Bobowej, brat rodzony (*frater germanus*) Zygmunta mógł wykupić to wójtostwo w przeciągu jednego roku (*infra annum*). Jeśli w tym czasie Piotr zainwestowałby jakieś pieniądze w rewaloryzację (*meliioraciones*) wójtostwa, Paszek był zobowiązany mu zwrócić sumę główną (*principalis summa*) i wyłożony grosz (*et effectu*). Piotr zapłacił już Zygmunтови całą sumę, a ten zrezygnował z wójtostwa. W latach 1413-1414 Piotr z Kozłowa poręczał Zygmunтови z Bobowej za Gniewosza z Dalewic, że ten miał dać mu wieczyście wieś Swoszowice z wszystkimi prawami. Jeśliby tego nie zrobił, Piotr miał zapłacić Zygmunтови

500 grzywien półgroszka. Gdyby nie wywiązał się z tego, miał dać mu pod karami wwiązanie do wójtostwa w Grybowie z wszystkimi prawami. Przykład ten ilustruje oba omawiane już zjawiska: dziedziczność urzędu wójta i jego zbywalność.

Osoba Grzegorza z Branic ilustruje spór o wójtostwo. W dniu 6 II 1443 r. *in ro-sprawa* Krzesław z Kurozwek, kasztelan wiślicki i starosta generalny Wielkopolski, mając pozew, zwrócił się do Grzegorza z Branic, kasztelana radomskiego, informując, że to, co ten ostatni otrzymał, otrzymał za jego zgodą i wolą. Natomiast na wiecu obie strony: Krzesław oraz Grzegorz (ze swoim bratem [Piotrem]) przedstawili królowi swoje stanowiska. Przedmiotem sporu było wójtostwo w Szydłowie. Dnia 10 V t.r. regent Królestwa Jan z Czyżowa, kasztelan i starosta krakowski w sprawie między Krzesławem z Kurozwek i braćmi Grzegorzem i Piotrem z Branic o wójtostwo w Szydłowie ustanowił wadium 1000 grzywien. Dnia 27 XII 1443 r. Krzesław i Grzegorz postanowili zakończyć spór, wymieniając Szydłów na Pilzno. To charakterystyczny przykład z późnego średniowiecza, kiedy dwóch rycerzy toczyło spór o wójtostwo, a zakończyło go w znamienity sposób: wymienili się dotychczasowymi wójtostwami.

Innym istotnym zagadnieniem było małżeńskie prawo majątkowe, które często pojawia się w tej publikacji. Trzeba rozróżniać posag (*dotalicum*) od wiana (*dos*)³⁸²³. Wiano wywodziło się z dawnych czasów, gdy mąż płacił opiekunowi kobiety za przejście jej pod władzę męża. Było zabezpieczeniem na wypadek owdowienia kobiety. Wiano, gdy obejmowało nieruchomości, było ustanawiane pisemnie (*dos conscripta*). Tutaj prawo ziemskie wzorowało się na prawie salickim. Natomiast posag była to część majątku rodzinnego, który żona wносиła mężowi. Był zapisywany w pieniądzu, wtedy mąż zabierając je, był zobowiązany nadać żonie dobra wartości sumy posagowej. W razie śmierci żony posag dziedziczyła córka. Zachowane akta sądowe ziemskie z Małopolski w pełni potwierdzają takie rozumienie prawa ziemskiego. O największym wianie informował Teodor Żychliński, który w źródłach niedrukowanych znalazł pod 1404 r. rokiem informację, że Andrzej Rożen z Rożnowa, syn słynnego Piotra, poślubił Dobrochnę, córkę Olbrachta z Czudźca, zapisując jej 2000 kop groszy wiana na swoim majątku. Natomiast brat Andrzeja Rafał wyznaczył w 1417 r. żonie Elżbiecie tylko 100 kop półgroszków posagu i tyle samo wiana na połowie swoich dóbr. Jednak w 1429 r. Elżbieta zrzekła się zapisu posagu na sprzedanych przez jej męża Rafała z Kąsnej Zawiszy Czarnemu z Garbowa wsiach: Przydonica, Tabaszowa, Roztoka i Brzeziny. W 1441 r. Rafał zapisał drugiej żonie Barbarze, córce [ojczyma Wiernka z drugiej żony Anny Straliczównej] Gabańskiego 200 kóp groszy wiana i posagu na połowie swych dóbr: Kąsna, Bruśnik, Jastrzębia, Siekierzyna i Paleśnica.

Niemniejszym bogactwem dysponował wspomniany już wcześniej, występujący w latach 1402-1445 Abraham Czarny z Goszyc herbu Gryf. Był mężem Apolonii, z którą posiadał córkę Magdalенę, ostatnią dziedziczkę Goszyc. Dotychczas nie udało się ustalić pochodzenia rodzowego żony Abrahama Czarnego. Analizując stosunki rodzinne Abrahama, za niezwykle cenny trzeba uznać wpis w najstarszej księdze sądu najwyższego

³⁸²³ Zob. poprawnie K. Koranyi, *Powszechna historia państwa i prawa, T. II. Średniowiecze, część 1*, Warszawa 1963, s. 198 i pomieszczenie pojęć J. Bardach, *Historia państwa i prawa Polski, t. I. Do połowy XV wieku*, Warszawa 1973, s. 286.

prawa niemieckiego w zamku krakowskim z dnia 27 I 1407 r. Dowiadujemy się wtedy o zobowiązaniach Abrahama *heres de Goschicze*. Ten ostatni był poręczycielem w spłacie 40 grzywien szerokich groszy praskich wobec Geczka z Krakowa, z którym zwlekał od 14 dni główny zobowiązany Piotr Borkowic, wójt olkuski. Geczko kierował też roszczenia do żony Piotra Apolonii wiążące się z udzielonym poręczeniem. Można zakładać praktycznie z całkowitą pewnością, że Apolonia po rychłej śmierci Piotra Borkowica powtórnie wyszła za mąż za pełnomocnika męża, czyli Abrahama z Goszyc. Apolonia jako żona Abrahama Czarnego z Goszyc jest poświadczona źródłowo w latach 1410-1423. W 1410 r. Abraham z Goszyc zapisał swej żonie Apolonii 300 grzywien wiana na wszystkich swych dobrach dziedzicznych. Dnia 25 II 1411 r. Apolonia żona Abrahama z Goszyc przekazała temuż Abrahamowi z darowizny, którą otrzymała od króla Władysława Jagiełły, trzy domy w Krakowie, w tym dwa stojące obok siebie na Rynku: jeden wielki oraz drugi mniejszy, a ponadto trzeci, położony z tyłu naprzeciw kościoła Trójcy Świętej, między domami Kolla i Tudernedera w zamian za 350 grzywien na Mnikowie i kolejne 300 grzywien na Goszycach. Dnia 4 VI 1414 r. Abraham z Goszyc zapisał swej żonie Apolonii 350 grzywien szerokich groszy na zamku Czorsztyn. W 1414 r. Abraham zapisał swej żonie Apolonii 700 grzywien szerokich groszy z tytułu wiana na całej dziedzinie Goszycach, odstąpił też Apolonii trzy domy w Krakowie.

Częściej mamy do czynienia z mniejszymi posagami i wianami. Dnia 13 V 1489 r. w dwóch dokumentach Kazimierz IV Jagiellończyk zaświadczył, że w pierwszym Mikołaj Kośmirzowski wraz z żoną Barbarą zamienił z Janem Ciołkiem z Żelechowa [zapewne szwagrem] średnią miejscowość Górne Górzno (okręg radomski) na Glinno (ten sam okręg), z 300 grzywien wyrównania, w drugim zaś zapisał żonie Barbarze, córce *olim* Klemensa [Ciołka] Bieleńskiego 400 grzywien wiana i posagu na połowie Kośmirzowa. Wcześniej inny z tej linii Gryfitów Mikołaj z Kośmirzowa zapisał w 1444 r. żonie Świętochnie po 240 grzywien wiana i tyleż posagu na połowie wszystkich swoich dóbr. Informacja o małżeństwie Mikołaja zawarta jest we wpisie do ziemskiej księgi sądowej krakowskiej z 1463 r.: Jan z Niewiarowa zastawił swemu szwagrowi Mikołajowi Lato-szyńskiemu z Latoszyna (pow. pilzneński) z racji 200 grzywien posagu swej siostry Anny, żony Mikołaja, do czasu spłacenia sumy, całą swoją wieś Jawornik. Podobnie było w przypadku Andrzeja Trestki, który był żonaty już przed 1437 r. z Apolonią, córką jednej z najświetniejszych postaci w dziejach Polski, chorążego krakowskiego Marcina z Wrocimowic, który w kulminacyjnym momencie bitwy pod Grunwaldem trzymał w rękę chorągiew Królestwa. W 1437 r. Andrzej z Trestczyna zapisał swej żonie Apolonii, córce Marcisza z Wrocimowic chorążego krakowskiego 300 grzywien wiana i posagu na całej swej wsi Brzanie. Oto inny podobny przypadek: w 1498 r. Anna, żona Adama Trzecieckiego, córka zmarłego Prokopa Pieniążka z Krużlowej zrezygnowała na rzecz Zygmunta Rożna z Jastrzębiej z oprawy 300 grzywien posagu i tyleż wiana opisanej na Posadowej i połowie Mogilna *per olim Procopium maritum ipsius*. Zygmunt Rożen wyznaczył żonie Annie, córce Jana Wojnarowskiego (zarazem wdowie po Prokopie Pieniążku II) po 150 kop groszy posagu i wiana na połowie Koniuszowej, Mogilna i Posadowej. Te trzy wsie po zamianie dóbr od 1493 r. należały do Zygmunta Rożna. Przyjął

je on od Mikołaja Pieniżka wraz z posagiem jego matki Anny, która już ponownie wyszła za mąż za Zygmunta. Anna Trzecieska jako córka Prokopa mogła rezygnować na rzecz Zygmunta tylko z prawa do oprawy matki, opisanej jej *per olim Procopium maritum*. Rożen najpierw uwolnił nabyte dobra od długów i zastawów, a dopiero w 1498 r. opisał żonie na nich oprawę posagu i wiana. Natomiast Piotr z Branic zapisał swej żonie Ludzimile w 1448 r. 200 grzywien wiana i 200 grzywien posagu na połowie wszystkich swoich dóbr. W 1420 r. Jan Czelustka, od 1418 burgrabia krakowski, sołtys w Gliniku Niemieckim zapisał swej żonie Piechnie (Petroneli, córce Mikołaja z Nieprześni) 100 grzywien wiana i 100 grzywien posagu na połowie swej dziedziny w Gliniku i na połowie sołectwa tamże. W 1422 r. Jan Czelustka ze Stradowa zapisał swej żonie Piechnie 70 grzywien posagu i 100 grzywien wiana na dziedzinie w Gliniku i na sołectwie tamże. W 1438 r. Jan sprzedał za 100 grzywien szlachcicowi Janowi z Bączala sołectwo w Gliniku Niemieckim, które to sołectwo winien on i jego żona Piechna temuż Janowi z Bączala z racji prawa bliższości w aktach sądu najwyższego prawa niemieckiego [na sesji – T.K.] na zamku bieckim *inscibere alias oprawicz* na sumę 200 grzywien. W 1444 r. Jan Czelustka zapisał żonie Piotruszy [czyli Piechnie] 200 grzywien wiana i posagu na sołectwie w Gliniku Niemieckim. Piechna żona Jana Czelustki, w 1450 r. jako wdowa była już powtórnie zamężna za Pełką ze Sroczkowa [pow. wiślicki].

Dnia 13 V 1388 r. na wiecu Stachna, żona Stanisława z Bobowej (*Staschice, uxoris Stanislai de Boboua*) otrzymała od małżonka 100 grzywien wiana w środkowym wójtostwie w Bobowej. Dnia 2 X 1400 r. Stanisław z Bobowej zawarł ze Stanisławem z Jeżowa układ o przyjaźni. Jeżowski oddał Paszkowi, synowi Stanisława z Bobowej za żonę swoją córkę Stachnę, dając jej 100 grzywien w gotówce i 100 grzywien w szatach, co miało nastąpić w ciągu roku od zawarcia małżeństwa. Gdyby ten jednak nie chciał do przymierza przystąpić i zwlekał też z zawarciem małżeństwa i nie przekazał wskazanych części posagu, na które jednomyślnie ze Stanisławem z Bobowej się zgodził, ten mógł żądać sto grzywien wadium z tytułu podjętego zobowiązania. O Hance dowiadujemy się z wpisu z 10 III 1400 r.: Piotr z Kaliny ustanowił 100 grzywien posagu swej żony Hanki, córki Marka z Nasiechowic (*Hancam, uxorem suam, filiam Marci de Nassachouice*) na części swych dóbr. Na swych dobrach, z wyłączeniem pól w Kalinie, nadał 100 grzywien posagu i tyleż samo wiana, z wyłączeniem połowy pól przy dworze. W 1416 r. Jan z Nasiechowic nadał żonie Nastce, córce Mikołaja Wrocha z Wojsławic, herbu Gierałt, 100 grzywien posagu i tyleż wiana na całej swej części w Rosiejowie. W 1473 r. Mikołaj z Nawojowej zapisał swej żonie Weronice, córce Mikołaja z Marcinkowic 100 grzywien wiana i tyleż posagu na połowie ww. dóbr: Stadła, Wysokie, a także na Frycowej oraz Szlachtowej. W 1464 r. Stanisław Lasocki z Lasocic zapisał żonie Jadwidze, córce Mikołaja Czedra? z Marcinkowic 200 grzywien posagu i wiana na połowie dóbr: Lasocice, Szyk, Bojańczyce i na karczmie poniżej Bojańczyce.

Czasami w rodzie Gryfitów ustanawiano jednak mniejsze sumy posagowe. W 1434 r. Piotr z Kępy zobowiązał się wypłacić w określonym terminie 70 grzywien posagu swej siostry Świętochny jej mężowi Piotrowi z Nieprześni i gwarantował wypłatę ewentualnym wwiązaniem w swoje dobra przynoszące 7 grzywien czynszu, aż do spłacenia całej sumy.

Świętochna, córka Mikołaja z Kępy ustąpiła bratu z dóbr ojczystych i macierzystych, oświadczając, że została spleciona z sum posagowych. W 1436 r. Piotr z Nieprześni oświadczył, że Piotr z Kępy wypłacił swej siostrze 50 grzywien posagu. W wypadku najuboższego rodu małopolskich Gryfitów, czyli Chronowskich także i sumy posagowe były niskie. W 1448 r. Mikołaj, syn Marcisza z Chronowa zapisał swej żonie Katarzynie, córce Jana z Łuczyc 40 grzywien wiana i 40 grzywien posagu na połowie swoich dóbr w Chronowie. W 1449 r. Mikołaj z Chronowa ustąpił na 8 lat swemu teściowi Janowi niegdyś z Łuczyc połowę swoich dóbr w Chronowie. Natomiast występujący w 1462 r. Jan z Chronowa, syn Żegoty zapisał swej żonie Annie, córce Stanisława Szczonowskiego 20 grzywien wiana i 20 grzywien posagu na połowie swych dóbr w Chronowie.

Czasami spory rodzinne uderzały w dobra posagowe: w 1405 r. Wilczek z Marchocic był poręczycielem nieżyjącego już Zbigniewa z Nasiechowic i z tego tytułu pozwał jego stryja archidiacona Zbigniewa o połowę Błozowic, o 120 grzywien i o szkodę w tej samej wysokości z tytułu posagu 60 grzywien, której domagała wdowa po Zbigniewie Piechna, córka Warsza z Ostrowa, żądając także tyleż samo wiana.

Mamy też przypadek, gdy w 1488 r. Anna, żona Mikołaja Dębickiego z Rzuchowej zapisała mężowi na swych dobrach dziedzicznych następujące sumy: 200 florenów węgierskich na Klimontowie i połowie Jeżowa, 200 florenów na połowie Żyrkowic. W 1464 r. Marusza [Małgorzata], wdowa po Janie Bobowskim, obecnie żona Mikołaja Piotraszowskiego ustąpiła Mikołajowi Gedce dobra, które dzierżyła w Bobowej i Grybowie z przynależnymi wsiami oraz w Ustrobnej, Łużnej i Woli Łużańskiej. Łużnę i Wolę Łużańską, które otrzymała od Mikołaja Bobowskiego za 300 grzywien wiana i 300 grzywien posagu, miała Marusza dzierżyć tytułem wiana i posagu.

Inny przypadek opisano w 1496 r.: Zofia, żona Mikołaja Marcinkowskiego odstąpiła ojcu Janowi tenentariuszowi w Rozembarku prawo do dóbr ojczystych i macierzystych, a Jan zapisał Mikołajowi z Marcinkowic 200 florenów węgierskich posagu córki Zofii na Raclawicach i na karczmie w Rozembarku, od której to sumy winien był płacić Mikołajowi rocznie 13 i pół grzywny.

Kolejnym problemem było ustanawianie sum posagowych przez ojców lub braci dla córek, względnie siostr. W 1450 r. Mikołaj z Marcinkowic zobowiązał się zapłacić w oznaczonym terminie 50 grzywien zięciowi Andrzejowi z Rusocic (mężowi nieznaney z imienia najstarszej z córek Mikołaja i Elżbiety Buczyńskiej). Dnia 9 III 1416 r. Krystyn Myszka z Nieprześni, podsędek ziemski krakowskiej zobowiązał się Mikołajowi Gręboszowskiemu spłacić w 7 lat długi, jakie były i są na wójtostwie w Dębowcu, a po tych latach Mikołaj miał mu zapłacić 15 grzywien. Po pokładzinach Mikołaja z [Dorotą] córką Krystyna ten miał dać Mikołajowi 100 grzywien. W 1463 r. ojciec wyznaczył córce wysoki posag wartości 140 grzywien. Wiązało się to z jej zamążpójściem za Jana z Łaganowa, wobec którego wypłatę posagu Zbigniew zabezpieczył mu wwiązaniem do trzech łąnów w Rosiejowie. Jednak mąż Katarzyny zmarł już przed 1471 r. i w tym roku była ona już żoną Mikołaja z Szalowej, który nadał jej 150 grzywien posagu i 200 grzywien wiana na dobrach w Prokocicach i Łapszowie.

W 1457 r. odnośnie do Barbary alias Marty jej najstarszy brat Jan Bobowski senior, ręką za swego młodszego brata niedzielnego [Jana], zobowiązał się wypłacić 100 grzywien posagu swej siostry Marty Stanisławowi Staszkowskiemu. Jeśli nie wypłaciłby, miał mu dać wwiązanie w Polną. W 1464 r. Mikołaj Gedka z Bobowej dał w posagu swej siostrze Dorocie, żonie Hynka Zagorowskiego z Gorenic 300 grzywien i za te pieniądze zastawił jej i Hynkowi połowę swej części w Bobowej. W tym samym roku zastawił też Hynkowi z tytułu 100 grzywien posagu swej siostry Doroty 10 grzywien czynszu w Brzeznej na osiadłych kmieciach, zachowując dla siebie robociznę i daniny od nich.

Odnośnie do innych działów prawa zawarta w publikacji mnogość informacji wymagałaby do podsumowania odrębnej książki. Podam tylko jeden przykład Prandoty z Nieprześni (II.L.2). W sądach pojawiał się w latach 1373-1429, ale zachowały się głównie akta z okresu 1381-1405. Prandota występował najczęściej w trzech rolach (w nawiasach liczba przypadków): świadka (17), powoda (46) i pozwanego (33). Ustanawiał też zachodźcę w sprawie (1), był poręczycielem (4), rozjemcą (1), zastawnikiem (1), zwalniał z poręczenia (1), zawierał ugodę (4), przyprowadził świadka (1), przejął sprawę (1). Jest to ilustracja szerokiego już obrotu prawnego.

Bibliografia

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

- Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardynskiego we Lwowie*, wyd. A. Stadnicki, t. III, Lwów 1872; t. IV, Lwów 1873; t. V, Lwów 1875; t. VI, Lwów 1876; t. VII, Lwów 1878; t. IX, Lwów 1883; t. X, Lwów 1884; t. XI, Lwów 1886; t. XIII, Lwów 1888; t. XV, Lwów 1891; t. XVII, Lwów 1901.
- Album studiosorum Universitatis Cracoviensis, Tomus I (ab Anno 1400 ad Annum 1489)*, [wyd. Ż. Pauli i B. U.<lanowski>], Cracoviae 1887.
- Archiwum ksiąg Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*, wyd. Z.L. Radziwiński i B. Gorczak, t. II (1284-1506), Lwów 1888; t. V (1513-1547), Lwów 1897.
- Bullarium Poloniae litteras apostolicas aliaque monumenta Poloniae Vaticana continens. III 1378-1417 ediderunt et curaverunt I. Sułkowska-Kuraś et S. Kuraś, Lublini-Romae MCMLXXXVIII.*
- Calendarii Cracoviensis. Notae historicae ad annorum dierumque ordinem redactae*, wyd. W. Bruchnalski, MPH, t. VI, Kraków 1893.
- Catalogus diplomatum pergameneorum Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*, edidit K. Kaczmarczyk, Cracoviae 1953.
- Codex Diplomaticus et Epistolaris Moraviae*, Studio et Opera Antonii Boczek, *Tomus Secundus, Ab Annis 1200-1240*, Olomucii 1839.
- Codex diplomaticus monasterii Tynecensis. Kodeks dyplomatyczny klasztoru tynieckiego*, wyd. W. Kętrzyński i St. Smolka, t. I i II, Lwów 1875.
- Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae, Tomus I, Anno 971-1204*, ed. K. Maleczyński, Wratislaviae 1956.
- Codex diplomaticus Regni Poloniae et Magni Ducatus Litvaniae in quo pacta, foedera, tractatus pacis... nunc primum ex archivis publicis eruta ac in lucem protracta... T. IV in quo totius Prussiae res continentur* [wyd. M. Dogiel] Vilnae MDCCLXIV.
- Codex Diplomaticus Silesiae, Herausgegeben vom Vereine für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Erster Band. *Urkunden des Klosters Czarnowanz*, Hrsgb. von W. Wattenbach, Breslau 1857.
- Codex Diplomaticus Silesiae, Herausgegeben vom Vereine für Geschichte und Alterthum Schlesiens*, Siebenter Band. *Regesten zur schlesischen Geschichte. Erster Theil. Bis zum Jahre 1250, Zweite umgearbeitete und vermehrte Auflage*. Hrsgb. von C. Grünhagen, Breslau 1884.
- Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis continet privilegia et documenta res gestas Academiae eiusque beneficia illustrant*, pars I, Cracoviae 1870; pars II, Cracoviae 1873; pars III, Cracoviae 1880.
- Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, tomus II, oprac. A. Lewicki, Kraków 1891.

- Codex epistolaris Vitoldi Magni Ducis Lithuaniae 1376-1430, collectus opera* A. Prochaska, Cracoviae 1882.
- Codicis Epistolaris Saeculi Decimi Quinti Pars Posterior Ab Anno 1444 ad Annum 1492* [Tomus I, Volumen II], cura J. Szujski, [Kraków] 1876.
- Cracovia artificum 1300-1500*, wyd. J. Ptaśnik, Kraków 1917.
- Die Urkunden des Klosters Leubus, Lieferung I*, Breslau 1821, [wyd. J.G.G. Büsching].
- Diplomata monasterii Clarae Tumbae prope Cracoviam. Zbiór dyplomów klasztoru mogińskiego przy Krakowie*, wyd. E. Janota, Kraków 1865.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Piąta. Księga Szósta*, red. K. Pieradzka, Warszawa 1975.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Siódma. Księga Ósma. 1241-1249*, red. K. Pieradzka, Warszawa 1974.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Dziesiąta. 1370-1405*, red. Z. Perzanowski, Warszawa 1981.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Dziesiąta i Księga Jedenasta, 1406-1412*, red. J. Garbacik i K. Pieradzka, Warszawa 1982.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Jedenasta. Księga Dwunasta. 1431-1444*, red. J. Wyrozumski, Warszawa 2004.
- Długosz, J., *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego. Księga Dwunasta. 1445-1461*, red. J. Wyrozumski, Warszawa 2004.
- Długosz, J., *Series Episcoporum Plocensium*, [w:] *Joannis Dlugossi senioris canonici Cracoviensis Opera*, [wyd.] Ignatius Polkowski et Żegota Pauli, Cracoviae MDCCCLXXXVII, t. I.
- Documente privitore la Istoria Romanilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki*, Volumul II, Partea 2, Bucuresti 1891.
- Dokumenty klasztoru PP. Norbertanek w Imbramowicach (1228-1450)*, wyd. Z. Kozłowska-Budkowa, Kraków 1948.
- Dokumenty sądu ziemskiego krakowskiego 1302-1453*, oprac. Z. Perzanowski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.
- Fastnacht, A., *Catalogus diplomatum Bibliothecae Instituti Ossoliniani. Supplementum in die ab anno 1279 usque ad annum 1506*, Wratislaviae 1951.
- Fastnacht, A., *Katalog dokumentów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, cz. 1. Dokumenty z lat 1507-1700*, Wrocław 1953.
- Indeks studentów Uniwersytetu Krakowskiego w latach 1400-1500*, oprac. J. Zathy i J. Reichan, Wrocław 1974.
- Inventarium omnium et singulorum privilegiorum, litterarum, diplomatum, scripturarum et monumentorum quaecumque in Archivo Regni in arce Cracoviensi continentur [...]* [wyd. E. Rykaczewski], Lutetiae Parisiorum-Berolini-Posnaniae 1862.
- Joannis Dlugossi Annales seu Cronicae inclicti Regni Poloniae Liber undecimus et Liber duodecimus, 1431-1444*, red. J. Wyrozumski, Varsaviae 2001.
- Joannis Dlugossi Annales seu Cronicae inclicti Regni Poloniae, Liber duodecimus. 1445-1461*, red. J. Wyrozumski, Cracoviae 2003.
- Joannis Dlugossi Opera*, [t. I, wyd.] Ignatius Polkowski i Żegota Pauli, Cracoviae MDCCCLXXXVII, *Catalogus episcoporum cracoviensium, i Vita Sbignei cardinalis et episcopi cracoviensis*.

- Joannis Długosz, Senioris, *Canonici Cracoviensis Opera Omnia*, Cura Alexandri Przezdziecki edita, Tomus VII. *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis, Tomus I. Ecclesia cathedralis cracoviensis – Ecclesiae collegiatarum*, Cracovie MDCCCLXIII.
- Joannis Długosz, Senioris, *Canonici Cracoviensis Opera Omnia*, Cura Alexandri Przezdziecki edita, Tomus VIII. *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis. Tomus II, Ecclesiae parochiales*, Cracovie MDCCCLXIV.
- Joannis Długosz, Senioris, *Canonici Cracoviensis Opera Omnia*, Cura Alexandri Przezdziecki edita, Tomus IX. *Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis. Tomus III, Monasteria*, Cracovie 1864.
- Kalendarz krakowski*, MPH, t. II, Lwów 1872.
- Katalogi biskupów krakowskich*, MPH, t. III, Lwów 1878.
- Kodeks Dyplomatyczny Katedry Krakowskiej św. Wacława*, wyd. F. Piekosiński, t. I Kraków 1874; t. II Kraków 1883.
- Kodeks Dyplomatyczny Małopolski. 1178-1386*, [t. I], wyd. F. Piekosiński, Kraków 1876.
- Kodeks Dyplomatyczny Małopolski. t. II. 1153-1333*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1886.
- Kodeks Dyplomatyczny Małopolski. t. III. 1333-1386*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1887.
- Kodeks Dyplomatyczny Małopolski, t. IV. 1386-1450*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1905.
- Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa 1253-1506, cz. I*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1879.
- Kodeks Dyplomatyczny Polski, t. I*, red. L. Rzyszczewski, Warszawa 1847.
- Kodeks Dyplomatyczny Polski, t. II, cz. I*, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1848.
- Kodeks Dyplomatyczny Polski, t. II, cz. II*, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1852.
- Kodeks Dyplomatyczny Polski, t. III*, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, Warszawa 1858.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Lata 984-1287*, wyd. J.I. Kraszewski (dr W. Łebiński), t. I, Poznań 1877.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Lata 1288-1349*, wyd. J.I. Kraszewski (dr W. Łebiński), t. II, Poznań 1878.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Lata 1350-1399*, wyd. J.I. Kraszewski (dr W. Łebiński), t. III, Poznań 1879.
- Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Zawierający dokumenta z lat 1400-1444*, wyd. F. Piekosiński, t. V, Poznań 1908.
- Kniaziołucki, Z., *Materiały do biografii Mikołaja Reja z Nagłowic*, Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce, t. 7, Kraków 1892.
- Kronika Janka z Czarnkowa*, opr. J. Szlachtowski, MPH, t. II, Lwów 1872.
- Księga dochodów beneficjów diecezji krakowskiej z roku 1529 (tzw. Liber Retaxationum)*, wyd. Z. Leszczyńska-Skrętowa, Wrocław-Warszawa-Kraków 1968.
- Księga Ziemska Krakowska 2. 1394-1397*, wyd. W. Bukowski i M. Zdanek, Warszawa 2012.
- Księgi ławnicze krakowskie 1365-1376 i 1390-1397. Acta scabinalia Cracoviensia 1365-1376 et 1390-1397*, wyd. S. Krzyżanowski, Kraków 1904.
- Liber mortuorum monasterii lubinensis ordinis sancti Benedicti*, MPH, t. V, Lwów 1888.
- Liber Mortuorum Monasterii Andreoviensis Ordinis Cisterciensis*, MPH, t. V, Lwów 1888.
- Liber mortuorum monasterii sancti Vincentii ordinis Praemonstratensis*, MPH, t. V, Lwów 1888.

- Liber quitantiarum regis Casimiri ab a. 1484 ad 1488*, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1897.
- Liber quitantiarum Alexandri regis, ab a. 1502 ad 1506*, wyd. A. Pawiński, Warszawa 1897.
- Lites ac Res gestae inter Polonos ordinemque Cruciferorum. T. I. Comprehendit causam actam anno 1320, causam actam anno 1339, additamentum. Spory i sprawy pomiędzy Polakami a Zakonem Krzyżackim*, Poznań 1890, t. I.
- Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej od 1348 do 1607*, wyd. A. Prochaska, Lwów 1890.
- Materiały do dziejów pospolitego ruszenia z lat 1497 i 1509*, zebrane w części przez ś.p. A. Pawińskiego. Uzupełnił i wydał dr S. Kutrzeba, *II. Akta procesów o dobra skonfiskowane z powodu niesłużenia wyprawy*, B) 1498 r., Akta Komisji Historycznej, t. 9, Kraków 1902.
- Materiały do historii miasta Biecz (1361-1632)*, wyd. F. Bujak, Kraków 1914.
- Matricularum Regni Poloniae summaria, excussis codicibus, qui in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur; contexit indicesque adiecit Theodorus Wierzbowski. Pars I, Casimiri regis tempora complectens (1447-1492)*, Varsoviae MCMV; *Pars II, Joannis Alberti regis tempora complectens (1492-1501)*, Varsoviae MCMVII; *Pars III, Alexandri regis tempora complectens (1501-1506)*, Varsoviae MCMVIII; *Pars IV, Sigismundi I regis tempora complectens (1507-1548). Volumen 1-um. Acta cancellariorum 1507-1548*, Varsoviae MCMX, *Volumen 2-um. Acta Vicecancellariorum 1507-1535*, Varsoviae MCMXII.
- Monografia opactwa Cystersów we wsi Mogile. Cz. 2: Zbiór dyplomów klasztoru mogińskiego*, oprac. E. Janota, Kraków 1867.
- Monumenta Poloniae Vaticana*, t. III, *Annalecta Vaticana 1202-1366*, Edidit Dr J. Ptaśnik, Cracoviae 1914.
- Mosingiewicz, K., *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Krzysztof Mosingiewicz, Ród Gryfów w Małopolsce do połowy XV wieku. Wybrane problemy, praca magisterska napisana w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii pod kierunkiem prof. dr Kazimierza Jasińskiego*, Toruń 1978, maszynopis, sygn. 33828.
- Nakielski, S., *Miechovia, Sive Promptuarivm Antiqvitatvm Monasterij Miechouiensis Vbi Per continuum seriem Praepositum Miechoviensivm...* Cracoviae, In Officina Francisci Caesarij Anno Domini 1634 [po 1646].
- Pommerellisches Urkundenbuch*, Bearbeitet von Dr. M. Perlbach, Danzig 1882.
- Przybyszewski, B., *Wypisy źródłowe do dziejów Wawelu z archiwaliów kapitulnych i kurialnych krakowskich*, t. I. 1440-1500, Kraków 1960; t. II. 1501-1515, Kraków 1965,
- Rocznik krakowski*, MPH, t. II, Lwów 1872.
- Schlesisches Urkundenbuch. Zweiter Band 1231-1250*, Bearbeitet von W. Irgang, Wien-Köln-Graz 1978.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, t. IV, z. 4, *Mogilnice-Mrzygłód Stary*, red. W. Bukowski, Kraków 2014, M. Wolski, *Mogilno*; M. Wolski, *Mojkowice*; F. Sikora, *Mokrsko Dolne i Górne*; K. Nabiałek, *Mokrus*; M. Wolski, *Moszczenica*.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*, t. V, z. 1. *Mstów-Nagłowice*, red. W. Bukowski, Kraków 2016, W. Bukowski, *Mszana*; J. Laberschek, *Mysłenice-wójtostwo*.
- Starodawne prawa polskiego pomniki z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nieużytych głównie zaś z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej wyciągnął i wydał Antoni Zygmunt Helcel, tom II*, Kraków 1870.

- Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. VI, *Decreta in iudiciis regalibus tempore Sigismundi I. regis Poloniae a. 1507-1531 Cracoviae celebratis lata ex actis originalibus in archivo regni Galiciae Cracoviensi asservatis*, edidit Michael Bobrzyński, Cracoviae 1881.
- Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. VII [cz. II], *Inscriptiones clenodiales ex libris iudicialibus palatinatus cracoviensis*, Kraków 1885, collegit et edidit Boleslaus Ulanowski,
- Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. VIII. *Antiquissimi libri iudiciales terrae cracoviensis. Pars I, ab an. 1374-1390. Editionem curavit Boleslaus Ulanowski*, Cracoviae A. MDCCCLXXXIV.
- Starodawne Prawa Polskiego Pomniki. Tom VIII. Antiquissimi libri iudiciales terrae cracoviensis. Pars II, ab an. 1394-1400, Editionem curavit Boleslaus Ulanowski*, Cracoviae MDCCCLXXXVI.
- Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, t. IX, *Akta sądu leńskiego wyższego w Gródku Goleskim 1405-1546*, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1889.
- Vita Sanctae Salomeae regine Halicensis auctore Stanislao Franciscano*, MPH, t. IV, Lwów 1884.
- Wydoby szlachectwa w Polsce XIV-XVII w.*, wyd. W. Semkowicz, Lwów 1913.
- Zapiski sądowe województwa sandomierskiego z lat 1395-1444*, wyd. F. Piekosiński, Archiwum Komisji Prawniczej, t. VIII (cz. I), Kraków 1907.
- Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej*, wyd. S. Kuraś, cz. I, 1063-1415, Lublin 1965, cz. II. 1416-1450, Lublin 1973.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. I. *Dokumenty z lat 1257-1420*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1962.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. II. *Dokumenty z lat 1421-1441*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1963.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. III. *Dokumenty z lat 1442-1450*, wyd. St. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. IV. *Dokumenty z lat 1211-1400*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. V. *Dokumenty z lat 1401-1440*, wyd. I. Sułkowska-Kuraś i S. Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1970.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. VI. *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1386-1412*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. VII. *Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1418-1434*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Zbiór dokumentów małopolskich*, cz. VIII. *Dokumenty z lat 1435-1450. Uzupełnienie: dokumenty z lat 1286-1442*, wydali S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
- Zbiór dokumentów OO. Paulinów w Polsce, zeszyt I 1328-1464*, opr. ks. J. Fijałek, Kraków 1938.
- Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich*, [red.] J.K. Kochanowski, t. I, Warszawa 1919.

ŹRÓDŁA ELEKTRONICZNE

Słownik historycznogeograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu, <http://www.slownik.ihpan.edu.pl>

LITERATURA

- Adamus, J., *Polska tradycja rodowa*, Wrocław 1958.
- Balzer, O., *Genealogia Piastów*, Kraków 2005.
- Balzer, O., *Skarbiec i archiwum koronne w dobie przedjagiellońskiej*, Lwów 1917.
- Bardach, J., *Historia państwa i prawa Polski, t. I. Do połowy XV wieku*, Warszawa 1973.
- Białkowski, L., *Ziemia sandecka: stan jej społeczno-gospodarczy w pierwszej połowie XVI wieku, skreślony na podstawie ksiąg grodzko sandeckich (z lat 1516-1550) i niektórych akt ziemskich czchowskich, III. Chłopi*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12 nr 2; *IV. Drobnii właściciele i szlachta zagrodowa*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12 nr 2; *V. Dzierżawa (arendy)*, „Przegląd Historyczny” 1911, t. 12 nr 3.
- Bieniak, J., *Polska elita polityczna XII w. (Część III. A. Arbitrzy książąt – krąg rodzinny Piotra Włostowica), III. Jaksa z Miechowa*, [w:] S.K. Kuczyński (red.), *Spółeczeństwo Polski średniowiecznej. Zbiór studiów*, t. IV, Warszawa 1990.
- Bieniak, J., Szymczakowa, A., red. A. Gąsiorowski, *Urzędnicy łęczyccy, sieradzcy i wieluńscy XIII-XIV wieku*, Wrocław 1985.
- Birkenmajerowa, Z., *Śląskie sprawy Gryfitów płockich XIII stulecia*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku” 1938, t. VI.
- Biskup, M., *Spisy jeńców polskich z bitwy pod Chojnicami*, „Przegląd Historyczny” 1965, nr 56, z. 1.
- Bobrzyński, M., Smolka, St., *Jan Długosz, jego życie i stanowisko w piśmiennictwie*, Kraków 1893.
- Bochnak, A., Pagaczewski, J., *Polskie rzemiosło artystyczne wieków średnich*, Kraków 1959.
- Boniecki, A., *Herbarz polski*, t. I, Warszawa 1899; t. II, Warszawa 1900; t. III, Warszawa 1900; t. IV, Warszawa 1901; t. VI, Warszawa 1903; t. VII, Warszawa 1904; t. XI, Warszawa 1907; t. XIII, Warszawa 1911; t. XIV, Warszawa 1911; t. XVI, Warszawa 1913.
- Cetwiński, M., *Rycerstwo śląskie do końca XIII w. Biogramy i rodowody*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź 1982.
- Czapliński, W., *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Dunin-Borkowski, J., *Almanach błękitny, genealogia żyjących rodów polskich*, Lwów [1908].
- Dunin-Borkowski, J., *Rocznik szlachty polskiej*, t. I, Lwów 1881.
- Dworzaczek, W., *Genealogia*, Warszawa 1959.
- Dzieła Sebastiana Fabiana Klonowicza*, Kraków 1829.
- Fedorowicz, K., *Dostojnicy i urzędnicy świeccy województwa krakowskiego w latach 1374-1506*, Archiwum Komisji Historycznej, t. VIII, Kraków 1898.
- Fijałek J., *Jakub z Paradyża i uniwersytet krakowski w okresie soboru bazylejskiego*, t. II, Kraków 1900.

- Gąsiorowski, A., *Donacje Kazimierza Wielkiego dla rycerstwa*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza” 1979, t. XXIII, z. 1.
- Hartleb, K., *Z Ocieszyna Ociescy herbu Jastrzębiec. Przodkowie i rodzeństwo Kanclerza Wielkiego Koronnego*, „Miesięcznik Heraldyczny” 1913, r. 6, z. 9-10.
- Jasiński, K., *Rodowód Piastów małopolskich i kujawskich*, Poznań-Wrocław 2001.
- Jasiński, K., *Rodowód Piastów Śląskich*, Kraków 2007.
- Kamiński, A., *Myszka Andrzej z Nieprześni, herbu Gryf*, PSB, t. XXII, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
- Kamiński, A., *Zygmunt z Bobowej*, PSB, t. II, Kraków 1936, [reprint z 1989 r.].
- Kierst, W., *Mieleccy, dziedziczy na Mielcu panowie*, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 1908, r. XXXVI.
- Konopczyński, W., *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Koranyi, K., *Powszechna historia państwa i prawa*, T. II. *Średniowiecze, część I*, Warszawa 1963.
- Kowalska, H., *Mielecki Sebastian h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Kowalska, H., *Mielecki Mikołaj h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Kruszewski T., *Dziedzice Konarów herbów Ostoja i Szreniawa. Analiza historycznoprawna* (w druku).
- Kruszewski, T., *Rodowód pierwszych Piastów wielkopolskich (potomstwo Mieszka III Starego i jego synów) na tle rodowodu książąt pomorskich. Studium historycznoprawne i genealogiczne*, Wrocław 2017, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/92608>.
- Kruszewski, T., *Ród Wierzbnow herbu Jastrzębiec w średniowiecznych księgach sądowych*, Acta Universitatis Wratislaviensis, No 3799, „Prawo” 2017, t. CCCXXIV.
- Kruszewski, T., *Rycerscy spadkobiercy księcia Świętopelka „nakielskiego” z rodów Lisów i Wierzbnow. Studium historycznoprawne*, Wrocław 2018, <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/102898>.
- Kutrzeba, S., *Starostowie. Ich początki i rozwój do końca XIV w.*, Kraków 1903.
- Lasocki, Z., *Branicki Jan Klemens*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Łaguna, S., *Rodowód Piastów*, „Kwartalnik Historyczny” 1897, nr 11.
- Małczyński, K., *Urządnicy grodzcy i ziemscy lwowscy w latach 1352-1783*, Lwów 1938.
- Małecki, A., *Studia heraldyczne*, Kraków 1890, t. I i II.
- Mitkowski, J., *Nieznane dokumenty Leszka Białego*, „Kwartalnik Historyczny” 1938, t. 52.
- Mitkowski, J., *Początki klasztoru cystersów w Sulejowie: studia nad dokumentami, fundacją i rozwojem uposażenia do końca XIII w.*, Poznań 1949.
- Mosingiewicz, K., *Gryfowie Nasiechowscy. Ze studiów na rodem Gryfów w XIV-XV wieku*, „Studia Historyczne” 1988, t. XXXI.
- Mosingiewicz, K., *Mieleccy herbu Gryf*, [w:] S.K. Kuczyński (red.), *Spółczesność Polski średniowiecznej*, t. III, Warszawa 1985.
- Mosingiewicz, K., *Pelka Ząbr z Czyżowa, herbu Gryf*, PSB, t. XXV, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1980.
- Mosingiewicz, K., *Ród Gryfów w ziemi sądeckiej do połowy XV wieku*, „Studia Historyczne” 1980, r. XXIII, z. 3 (90).

- Mosingiewicz, K., *Trestkowie z rodu Gryfów. Linia Paszka Trestki z Trestczyna*, [w:] J. Bieniak et al. (kom. red.), *Personae, colligationes, facta*, Toruń 1991.
- Mosingiewicz, K., Śliwiński, B., *Rycerstwo polskie a końca XII w. w falsyfikacie Kazimierza Sprawiedliwego*, „Kwartalnik Historyczny” 1981, r. LXXXVIII, z. 3.
- Nabielec, St., *Chronów wieś ongiś szlachecka. Monografia historyczna*, Kraków 2001.
- Niesiecki, K., *Herbarz polski Kaspra Niesieckiego powiększony dodatkami z późniejszych autorów, rękopismów, dowodów urzędowych i wydany przez Jana Nep. Bobrowicza*, t. III, Lipsk 1839; t. VI, Lipsk 1841; t. VII, Lipsk 1841; t. IX, Lipsk 1842; t. X, Lipsk 1845.
- Pakulski, J., *Z metodologii i metodyki badań nad rodami rycerskimi w średniowiecznej Polsce*, Acta Universitatis Nicolai Copernici, „Historia” 1973, t. VIII, z. 54.
- Piekosiński, F., *Heraldyka polska wieków średnich*, Kraków 1899.
- Piekosiński, F., *Pieczczę polskie wieków średnich. Część I. Doba piastowska*, Kraków 1899.
- Piekosiński, F., *Rycerstwo polskie wieków średnich, Tom II obejmuje dwanaście pierwszych pokoleń rycerstwa polskiego wieków średnich*, Kraków 1896.
- Piekosiński, F., *Rycerstwo polskie wieków średnich, Tom III obejmuje rycerstwo polskie w Małopolsce w dobie piastowskiej*, Kraków 1901.
- Piekosiński, F., *Rycerstwo polskie wieków średnich, Tom III: Rycerstwo polskie w Małopolsce w dobie piastowskiej, Zeszyt dodatkowy*, Kraków 1902.
- Pilnaček, J., *Rody starého Slezska*, Brno 1991.
- Piotrowicz, K., *Branicki Grzegorz*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Piotrowicz, K., *Branicki Piotr*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Piotrowicz, K., *Branicki Wierzbęta*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- PiwarSKI, K., *Branicki Stefan Mikołaj*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Pociecha, Wł., *Branicki Jan*, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Polackówna, H., *Zapis Teodora Gryfity dla cystersów w 1196 r.*, Lwów 1938.
- Ptański, J., *Bonerowie*, „Rocznik Krakowski” 1905, t. 7.
- Ptański, J., *Studia nad patrycjatem krakowskim wieków średnich. Część druga*, „Rocznik Krakowski” 1914, t. XV.
- Szaniecki, P., *Gryfici z linii brzeźnickiej i benedyktyni*, „Studia Historyczne” 1987, r. XXX, z. 1 (116).
- Szaniecki, P., *Mielecki Mikołaj h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Semkowicz, W., *Ród Awdańców w wiekach średnich*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1917, [t.] XLIV; *Ród Awdańców w wiekach średnich. Ciąg dalszy*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1919, [t.] XLV; *Ród Awdańców w wiekach średnich. Dokończenie*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1920, [t.] XLVI.
- Semkowicz, W., *Ród Pałuków*, Kraków 1907.
- Senkowski, J., *Hinczka (Henryk) z Rogowa h. Działosza*, PSB, t. IX, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961.
- Sikora, F., *Sprawa insygnialna 1370-1412 a genealogia Rożnów*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego” 1993, Nowej Serii t. I (XII).
- Słownik Staropolski*, t. III, z. 4 (17), Wrocław-Warszawa-Kraków 1961; t. VIII, z. 1 (48), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.

- Sobociński, Wł., *Historia rządów opiekuńczych w Polsce*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1949, t. II.
- Spieralski, Z., *Mielecki Hieronim h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Spieralski, Z., *Mielecki Jan h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Spieralski, Z., *Mielecki Stanisław h. Gryf*, PSB, t. XX, Wrocław 1975.
- Supruniuk, A., *Wojewoda płocki Abraham Socha. Przyczynek do genealogii książąt mazowieckich*, [w:] J. Bieniak et al. (kom. red.), *Personae, colligationes, facta*, Toruń 1991.
- Ulanowski, B., *O założeniu i uposażeniu klasztoru w Staniątkach*, „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny” 1891, Seria II, tom 3 (28).
- Uruski, S., *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. I, Warszawa 1904; t. III, Warszawa 1906; t. VIII, Warszawa 1911; t. X, Warszawa 1913; t. XI, Warszawa 1914; t. XIII, Warszawa 1916; t. XIV, Warszawa 1917.
- Wdowiszewski, W., *Ród Bogoriów w wiekach średnich*, „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie” 1928/1929, t. IX.
- Wiszniewski, M., *Historia literatury polskiej*, t. IV, Kraków 1842.
- Wójcik, M.L., *Ród Gryfitów do końca XIII wieku. Pochodzenie – genealogia – rozsiadlenie*, Wrocław 1993.
- Zachorowski, St., *Studia do dziejów wieku XIII w pierwszej jego połowie*, wyd. ks. J. Fijałek, *Małopolska, cz. I*, Kraków 1921.
- Zielińska, T., *Magnateria polska epoki saskiej*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977.
- Żychliński, T., *Złota księga szlachty polskiej*, t. V, Poznań 1883; r. IX, Poznań 1887.

LITERATURA ELEKTRONICZNA

- Gąsiorowski, A., *Polscy gwaranci traktatów z Krzyżakami XIV-XV w.*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 2-3 (1971), w: http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3-s245-265/Komunikaty_Mazursko_Warmińskie-r1971-t-n2_3-s245-265.pdf [dostęp 25.04.2017]
- Herbst, St., *Konarski Józef*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/jozef-konarski> [dostęp 27.08.2017].
- http://imwerden.de/pdf/psrl_tom02_ipatjevskaya_letopis_1908.pdf [dostęp 25.01.2016].
- <http://magazyn.7dni.pl/346456,4o-miliardow-dolarow-w-spadku-Ale-nie-wiadomo-dokladnie-po-kim.html> [dostęp 13.08.2016].
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Ludwik_Napoleon_D%C4%99bicki [dostęp 13.08.2016].
- <http://www.genealogia.okiem.pl/genealogia.php?n=rozen> [dostęp 31.01.2016].
- http://www.genpol.com/index.php?module=Tablica&show_id=1021&page=792 [dostęp 13.08.2016].
- <http://www.phil.uni-passau.de/histhw/TutMA/kalender.html> [dostęp 19.01.2016].
- Kieniewicz, S., *Konarski Szymon Konstanty Józef Ignacy*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/szymon-konstanty-jozef-ignacy-konarski> [dostęp 27.08.2017].
- Konarski, S., *Konarski Szymon*, PSB, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/szymon-konarski> [dostęp 26.08.2017].

- Konopczyński, W., *Dębicki Marcin Michał herbu Gryf*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marcin-michal-debicki-h-gryf> [10.08.2016 r.]
- Michalski, J., *Konarski Hieronim herbu Gryf*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/hieronim-konarski-h-gryf-imie-zakonne-stanislaw-od-sw-wawrzynca> [dostęp 24.08.2017].
- Wyrozumski, J., *Marek, kasztelan sandomierski*, <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marek> [dostęp 22.01.2016].
- <http://zcalegoswia2.blogspot.com/2014/10/dawne-rodziny-2.html> [dostęp 15.03.2017].
- Wyrozumski, J., *Marek, wojewoda krakowski*, wersja online: <http://www.ipsb.nina.gov.pl/index.php/a/marek-wojewoda> [dostęp 17.01.2016].

Publikacje z dyscypliny nauki prawne – historia i teoria prawa, które ukazały się w serii e-Monografie e-Wydawnictwa WPAE UWrocław

Isajos, *Mowy*, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył Jarosław Rominkiewicz, Wrocław 2013,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/39294>

Leonard Górnicki, *Rozwój idei praw autorskich: od starożytności do II wojny światowej*, Wrocław 2013,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/41089>

Dobromiła Nowicka, *Zniesławienie w prawie rzymskim*, Wrocław 2013,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/40997>

Aleksandra Kaczmarczyk, *Mandatum w poglądach glosatorów i komentatorów*, Wrocław 2014,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/63579>

Tomasz Kruszewski, *Prowincjonalna opieka nad chorymi psychicznie na Śląsku w XIX i pierwszej połowie XX wieku*, Wrocław 2016,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/79501>

Tomasz Kruszewski, *Gwałty na kobietach niemieckich w schyłkowym okresie II wojny światowej (październik 1944 – 8/9 maja 1945 roku) i w pierwszych latach po jej zakończeniu*, Wrocław 2016,

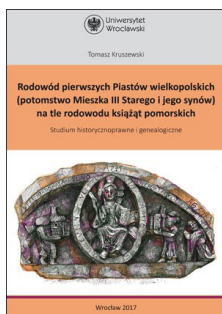
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/80047>

Pro publico bono – idee i działalność, red. Maciej Marszał, Jacek Przygodzki, Wrocław 2016,

dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/80075>

Tomasz Dolata, *Prawo własności intelektualnej w Królestwie Polskim (1815-1915)*, Wrocław 2017,

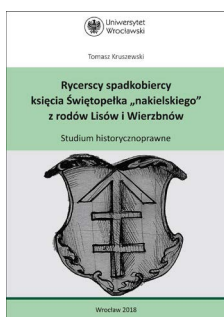
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/84634>

Tomasz Kruszewski, *Rodowód pierwszych Piastów wielkopolskich (potomstwo Mieszka III Starego i jego synów) na tle rodowodu książąt pomorskich. Studium historycznoprawne i genealogiczne*, Wrocław 2017,

dostęp online:

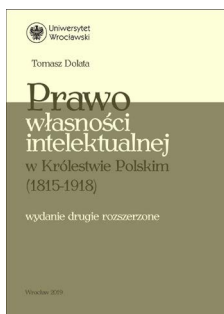
<http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/92608>

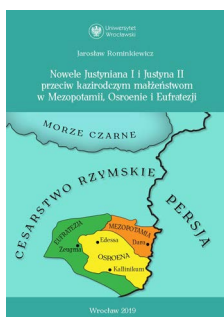
Tomasz Kruszewski, *Rycerscy spadkobiercy księcia Świętopelka „nakielskiego” z rodów Lisów i Wierzbnow. Studium historycznoprawne*, Wrocław 2018,
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/102898>

Jacek Przygodzki, *Komisje dla usprawnienia administracji publicznej w II Rzeczypospolitej. Studium historycznoprawne*, Wrocław 2019,
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/101517>

Józef Koredczuk, *Dziedziczenie nieruchomości w świetle orzecznictwa sądów apelacji lwowskiej w okresie międzywojennym* Wrocław 2019,
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/102028>

Tomasz Dolata, *Prawo własności intelektualnej w Królestwie Polskim (1815–1918)*, wyd. drugie rozszerzone, Wrocław 2019,
dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/102016>

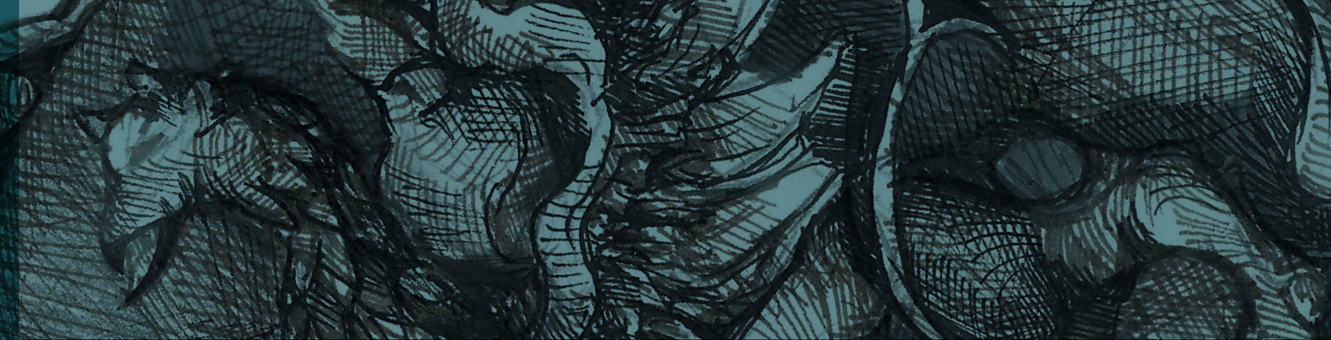

Jarosław Rominkiewicz, *Nowele Justyniana I i Justyna II przeciw kazirodczym małżeństwom w Mezopotamii, Osroenie i Eufratezji*, Wrocław 2019,
dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/103697>

Okresy przejściowe – ustrój i prawo, red. Jacek Przygodzki, Wrocław 2019,
dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/104781>

w przygotowaniu

Publilius Syrus. Maksymy moralne – Sententiae, oprac. i przekład Aleksandra Szymańska i Ireneusz Żeber

To, co wyróżnia recenzowaną pracę spośród historycznych opracowań przedmiotowego zagadnienia, to skoncentrowanie uwagi na ustrojowo-prawnych aspektach, w szczególności pełnionych przez członków rodu urzędach i ich uczestnictwie w obrocie prawnym. W tym kontekście najważniejszym źródłem są zachowane księgi sądowe, czyli dokumenty praktyki, w mniejszym stopniu dokumenty dyplomatyczne. W efekcie otrzymujemy dynamiczny obraz funkcjonowania w obrocie prawnym członków ówczesnych rodów. Jest to ujęcie interesujące. Nie dziwi też, że zasadniczą sferą, której dotyczą przytoczone dokumenty praktyki, jest prawo małżeńskie majątkowe.

Tomasz Kruszewski wkroczył na teren badawczy już dawno zagospodarowany i zdominowany przez historyków ogólnych. Historyk państwa i prawa zaznajomiony z prawem średniowiecznym wnosi nowości do badań stricte historycznych, co zdaje się potwierdzać potrzebę prowadzenia badań interdyscyplinarnych, coraz bardziej współcześnie popularnych. Spójną zaś płaszczyzną pomiędzy historią a prawem jest właśnie historia prawa.

Z recenzji wydawniczej dr hab. Anny Stawarskiej-Rippel

ISBN 978-83-66066-93-9 (druk)
ISBN 978-83-66066-94-6 (online)